

Sbö Tjłõkwo

Teribe Bible

Contents

Génesis	1
Rut	67
Jonás	72
Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Mateorë	75
Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Marcosdë	131
Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Lucasdë	167
Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Juandë	225
Ìlëbo shãryara Sbõ tjlõkwo roy Ìagaga Jesús ãskarë	266
Kjibokwo ère tara Pablorë Roma sopga kong	324
Kjibokwo ère tara Pablorë Corinto sopga kong	347
Kjibokwo ère tara Pablorë Corinto sopga kong	369
Kjibokwo ère tara Pablorë Galacia sopga kong	383
Kjibokwo ère tara Pablorë Éfeso sopga kong	392
Kjibokwo ère tara Pablorë Filipos sopga kong	400
Kjibokwo ère tara Pablorë Colosas sopga kong	406
Kjibokwo ère tara Pablorë Tesalónica sopga kong	411
Kjibokwo ère tara Pablorë Tesalónica sopga kong	416
Kjibokwo ère tara Pablorë Timoteo kong	419
Kjibokwo ère tara Pablorë Timoteo kong	426
Kjibokwo ère tara Pablorë Tito kong	431
Kjibokwo ère tara Pablorë Filemón kong	434
Kjibokwo ère tak hebreoga kong	436
Kjibokwo ère tara Santiagorë	454
Kjibokwo ère tara Pedrorë	460
Kjibokwo ère tara Pedrorë	467
Kjibokwo ère tara Juandë	471
Kjibokwo ère tara Juandë	476
Kjibokwo ère tara Juandë	477
Kjibokwo ère tara Judasdë	478
Ìlëbo ère pina Jesucristorë Juan kong, shji yo Ìno wleni	480

Sbö Tjłökwo

New Testament and Shorter Old Testament in Teribe (PM:tfr:Teribe)

Language: Teribe

Provided by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc. Scripture text used by permission.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

d5b4dd14-2eed-5634-93af-00dd7053678d

ISBN: 978-1-5313-0629-8

Génesis

Kjok weno sorë

1 Kjok ëre dämär, llëye llëm obishko ga Sbö kjok shäryono uunkong, kjopkwo, klung bakoe. ²Klung ëre ïgöy llëm obi, dlung rong, kjing yët eröe. Eshko ga Sbö Sëya wir pjang dlung kjing pjluk wleni erä.

Dbar kjwara

³Eshko ga Sbö tjlä ga «Kjok, pja ber shjiye» ëe. Lära sorë ga shäryono beno eni. ⁴⁻⁵Ïya ga kjok shjiy li beno pjluë. Kjok shjiy li kowara «dba», kjok si li kowara «shkë», ga iara beno tjeng dboy dboye. Eshko ga öötong dbar kjwara.

Dbar pjök

⁶Wëshko ga tjlä ga «Dlung, pja opkjos ber dboye» ëe. ⁷Lära sorë ga shäryono beno eni. Dlung li iara beno buk töshko, dira iara beno pjang kjomo, ⁸beno pjang ba tjrëko li kowara «kjok dogo». Eshko ga öötong dbar pjök.

Dbar mya

⁹Wëshko ga tjlä ga «Dlung, pja tönzong ber tjeng shtor, kjok dogro li wen wlo» ëe. Lära sorë ga shäryono beno eni. ¹⁰Kjok dogro li kowara beno «klung», dlung li kowara beno «dlung». Eshko ga ïya ga beno pjluë.

¹¹Eshko ga tjlä ga «Klung, pja kjing go kjlo sho wenzong, kjlo sho llërba pogo dwlayo tjok wleniyo, kjor botjyë wleniyo bakoe» ëe. Lära sorë ga shäryono beno eni. ¹²Klung li kjing go kjlo sho weno oblë oblë dwlayo tjok wleniyo, kjor weno bo tjok wleniyo bakoe. Eshko ga ïya ga beno pjluë. ¹³Eshko ga öötong dbar mya.

Dbar pkëng (4)

¹⁴Wëshko ga tjlä ga «Kjopkwo, pja goshko iök wenzong, shkë, dba, e ber tjeng dboy dboy wlo, dbar llë, mok llë, lu llë, e miydoklo wlo bakoe. ¹⁵Iök, pjäy ber kälä shjiy klung kong» ëe. Lära sorë ga shäryono beno eni. ¹⁶Iök shäryara pjök, kjwara kësbang ber shjiy dba wlo, kjwara chirawa ber shjiy shkë wlo. Dbala shäryara uunkong bakoe. ¹⁷Iök li iara beno iök kjopkwo go, klung kjing li ber shjiy wlo. ¹⁸Iara beno tjeng shjiy dba wlo, shkë wlo bakoe. Ga kjok shjiy li, kjok ro si li, e kjara beno tjeng dboy dboy eni. Eshko ga ïya ga beno pjluë. ¹⁹Eshko ga öötong dbar pkëng (4).

Dbar shkëng (5)

²⁰Wëshko ga tjlä ga «Dlung, di, pjäy roshko mä wenzong oblë oblëe. Kjok dogo, pja go sënwa wenzong llërba pogo» ëe. Lära sorë ga shäryono beno eni. ²¹Äya këskes chila dlung roy so, di roy so, e shäryara uunkong, sënwa, e shäryara uunkong bakoe. Eshko ga ïya ga beno pjluë.

²²Eshko ga tjlä llëbo wena tjeng li kong ga «Pjäy wapga shdärzong dlung kjwang jikong, di uunkong roshko bakoe. Sënwa, pjäy wapga shdärzong kjok kjwang jikong bebi» ëe. Llëbo shäryara beno pjluë ba kong iök eni. ²³Eshko ga öötong dbar shkëng (5).

Dbar tjer (6)

²⁴Wëshko ga tjlä ga «Klung, pja kjing go äya kjloshko so wenzong, öng wenzong bakoe» ëe. Lära sorë ga shäryono beno eni. ²⁵Eshko ga ïya ga beno pjluë.

²⁶Eshko ga tjlä obi ga «No shäryëy shara, so shji kjoyoe. E ber tjwlo ara, dbo ara, llëbo oblë oblë tjeng li kjinmo, mä, sënwa, öng, äya kjloshko so bakoe» ëe.

²⁷Eni ga no, e shäryara Sbörë so e om go kjoyoe.

Shäryara domer, walë.

²⁸Eshko ga tjlëno beno pjlu ba kong. Tjlë ga «Pjây shdärzong ara, tira llëme. Kajok ëre dlímia. Pjây iër ber löng ba ïga. Mä, sënwa, öng, äya kjloshko so, pjây iër ber löng ba ïga bakoe» ë.

²⁹E irgo ga tjlë ga «Kajok izia. Kjlo sho llërba pogo dwlayo tjok wleniyo, kjor botjyë wleniyo, e twër ber bomi kong, uëmi wlo. E bomi dli uunkong. ³⁰Gueniyo ga öng, sënwa, äya kjloshko so, e kong kjlo sho twër ber ba kong, ue wlo» ë. Lara sorë ga shäryono beno eni.

³¹Eshko ga ïya ga uunkong li beno pjlu, owa llëme. Eshko ga öötong dbar tjer (6).

2 Kajok uunkong, llëbo tjeng kës, e shäryara beno pjir eni.

Dbar kjäk (7)

²⁻³Dbar kjäk (7) ga ba pak shäryara pjir lishko ga woshtonoe. Ga woshtono eshko dbaryo kjishko ga llëbo shäryara dbar kjäk (7) li kong pjluë. E iara beno pjang dboye. ⁴Kajok shäryara Sbë Jehovärë uunkong eni.

Domer, walë, e löng Edén kjokyo

Eshko ga ⁵kjor, kjlo sho, e wentë llëm obi. Shunyo ichayde Sbë Jehovärë shrë klung kjing go llëm obi. Eye parkaga klung kjing go llëm bakoe. Llëye wentë llëm obi e kjishko. ⁶Gueniyo eshko ga di tur tëm klung dirko, e sguin klung kjing go.

⁷Eshko ga domer, e shäryara Sbörë kjlara klung sho go. Ga pjluk bakwara ba ne roy ber shäng së wlo, ga beno shäng së. ⁸Ga Sbë kjok poshäryono buk kjrina ko Edén, kjok, e buk dlo wen tëm shwo lëkong. Ga domer shäryara li iara beno shäng eshko. ⁹Eshko ga kjor shäryara oblë oblë kjloböso, wolësowa, bo uako wleniyo. Ga kjok buk li roworbëshko ga

kjor iara beno lok do pjok. Kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Kjlara obi, e llëbo pjlu, llëbo owa, e miydoklo.

¹⁰Edén kjokyo lishko ga di wen pjang pjlara. E jer pjang shdär kjor li gloroy. Ey ga shdöktong beno pjloglo pkëng (4).

¹¹Di bäm go li ko Pison. E jer pjriya buk Javilä kjokyo worbo tjok. Kajok eshko, e dbur sho shöylör ara. ¹²Dbur sho shöylör kjok eshko so li owa llëm, shöylör anmoyö. Poshtikklo lö pjlebë ko bedelio eshko tjok. Akkwo tjwlo ara ko ónice eshko tjok bakoe. ¹³Di pjlara obi li ko Guijón. E jer buk sjöng Cus kjokyo go. ¹⁴Di pjlara obi li ko Tigris. E jer buk Asiria kjokyo dlo wen tëm shwo lëkong. Di pjlara obi li ko Éufrates.

¹⁵Domer li iara Sbörë beno shäng Edén kjokyo roshko, kjok li ïga, kjok li daga bakoe. ¹⁶Eni ga tjlë ba kong ga «Kajok ëreshko ga kjor bo twër ber bop kong uunkong, uëp wlo. ¹⁷Gueniyo ga llëbo pjlu, llëbo owa, e miydoklo kjoryo bo, era uëy llëme. Uorop ga pja wolon jlokoyo» ë.

¹⁸Eshko ga tjlë obi ga «Domer ber sök kjlaraso ga pjlu llëme. Kong ba yorkaga shäryër kjlara, ba kjimtë wlo» ë.

¹⁹Eni ga öng, äya kjloshko so, sënwa, e shäryak beno klung sho go, ga söra uunkong, pina domer li kong, koie wlo.

²⁰Ga koiara uunkong eni. Gueniyo e tjrëko llëye wlëna ber ba kjimtoklo wlo llëme.

²¹E kjishko ga domer li iara Sbörë beno buk pë ronge. Buk pë wopro ga shgling shira kjwangna, ga sho llira jek iröng obi. ²²Ba shgling li go ga walë shäryara kjlara. E irgo ga söra, pina ba kong.

²³Ïya domer lirë ga tjlë ga «Ïzong! Erera so tja kjoyoe.

Ba sho kjwe botoya dik.

Ba dboglo kjwe botoya dik.

Koiër ber “walë”,*
shira domer go dwayo kjîshko» Ìe.

²⁴ E kjîshko ga domer ba data, ba meké rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjîlaraso wîeni.

²⁵ Eshko ga löng kjwor, gueniyo Ìlëye lökyokjre lok Ìlëme.

Adán, Eva, e Sbö kołono Ìlëme

3 Dgur, e oblë jyäpgwë äe, äya kjlôshko so oblë oblë shäryara Sbö Jehovárë Ìi kjinmo. Pjîlara ga tjîlë walë Ìi kong ga «¿Jlökoyo ga Sbö tjîlëno bomi kong ga “Kjok ëreshko ga kjor bo uëy uunkong Ìlëme” Ìara eni jîlëre?»

² «Kjor bo uërwa uunkong ga pjîlë.

³ Gueniyo ga kjor jong kjîlara kjok rowor-bëshko, era uërwa ga äe. Sbö tjîlëno borwa kong ga “Kjwe uëy Ìlëme. Porwëy Ìlëm bakoe. Ìlëm ga pjäy wołon” Ìara eni» Ìe dgur kong.

⁴ Kuya ga tjîlë ba kong ga «E jyö. Pjäy wołon Ìlëme. ⁵ Miyde Sbörë pjir ga kjor ëre bo uoromi ga pjäy bokkwo roshwing, ga pjäy ber löng Ìlëbo pjîlú, Ìlëbo owa miydë. Eni ga pjäy ber löng Sbö dik» Ìe.

⁶ Kuya ga Ìya ga kjor bo, e wolësovae. Ga iara beno uayuae. E kjok miydok-ło bakoe Ìe. Eni ga kjor bo Ìi kjrara, ga uarae. E irgo ga twara ba Ìanma kong, ga omuono bakoe. ⁷ Jekdo eshko ga bokkwo roshwingö, ga opmiydono lok ga löng kjwor. Eni ga kjor ko *higuera* Ìi korga sera, pjirra ba dop go, ber löng kjwor Ìlëm wıo.

⁸ Kjok sëng, pjîluk ri rishko ga Sbö jëk jëk shäng kjor glöroy Ìi kura lok. Ga tök-tong lok zron Ìi, ga opjneno kjor Ìi pjîlor go, Ìya Ìlëm wıo.

⁹ Eshko ga domer Ìi rokara Sbörë. Tjîlë ga «¿Pja shäng kjone?»

¹⁰ «Kuror ga pja jëk shäng kjor glöroy ga pja bangkjrator ara, ga tja shäng kjwor kjîshko ga tja opjneno» Ìe ba kong.

¹¹ Kuya ga tjîlë ba kong ga «¿“Pja shäng kjwor” Ìaga ërë bop kong? ¿Eni Ìi kjor bo uëy Ìlëme İloror bop kong Ìi uoropde?»

¹² «Kjor bo Ìi twaga walë tworop bor kong İlirë bor kong ga uorore» Ìe ba kong.

¹³ Eni ga kjakrokara walë Ìi kong ga «¿Ìlëye shäryoropdo?»

«Tja jyäpgwaga dgurdë. E kjîshko ga kjor bo Ìi uorore» Ìe ba kong.

¹⁴ Kuya ga tjîlë dgur Ìi kong ga «Ìlëbo owa shäryorop. E kjîshko ga pja shdun pja kjîlaraso, öng, äya kjlôshko so İlamo tjeng İlra Ìlëme. Pja eröe. Eeri jëk İlëkong ga pja İer ber buk dopshik Ìi klung kjing go, ga klung sho dwëp bakoe. ¹⁵ Pja, walë, pjäy ber löng ëng moskwo, bop tjëyo, ba tjëyo, e ber eni bakoe. Ba tjëyo, pja kä shguiya. Ga pjara omuë ba kjuk-tushko» Ìe.

¹⁶ Ga tjîlë walë Ìi kong ga «Pja chida buk döröshko ga İer ber bop kong bang ara, woyotjîlinor bäm go sorë Ìi kjinmo. Ga pja wo pjang bop İanma go. Ga e ber bop ichaga» Ìe.

¹⁷ Ga tjîlë domer Ìi kong ga «“Kjor bo kjwe uëy Ìlëme” İloror bop kong, gueniyo tja kolorop Ìlëm, bop boy wıera kolorop. E kjîshko ga klung ëre äyoshtoror, ioror beno Ìlëbo uëp wıo ga pakyo shäryëp kjang enido. ¹⁸ Klung, e kjing go kjıo sho wen ara shkö tjok, kjıllgwo shkökyo tjok bakoe. Ga pja ber shäng kjıo sho kjlôshko so uako, e uopdë. ¹⁹ Eshko ga pja parkë shorya go Ìlëm ga pja İë Ìlëme. Pja tek shäryak klung sho go, klung sho Ìi pja. Ga İlono ga pja kworkwë jëk ber klung sho İröng obishko ga pja parkë pjir äär ber eshko» Ìe.

²⁰ E irgo ga walë Ìi koiara domer İlirë Eva, e nopga uunkong meké kjîshko.

²¹ Shwong pjüya lok wıo ga shwong shäryara Sbörë öng kwota go. ²² Ga tjîlë ga «Era domer Ìi öötong Ìlëbo pjîlú miydë, Ìlëbo owa miydë, beno so shji

*2:23 Hebreo tjîlökwo go ga tjîlökwo *walë*, e so tjîlökwo *domer* kjoyoe.

kjoyoe. Kjor jong kjlára, ba bo uoroy ga shji wołon lîeme. Uara lok ga ber löng sê iyado, e woýdër lîeme» Ìe. ²³E kjîshko ga domer Ìi shira Edén kjokyo dwayo ba boy tjok. Bám goshko ga domer Ìi shäryara klung sho go. Shirashko ga beno shäng parkë klung sho Ìi kjing go shara. ²⁴Shira pjir ga Edén kjokyo dlo wen tèm shwo lëkong ga Sbõ parka-gaga kjok dogo so sjägä tjok wleniyo iara beno löng kjîöbö eshko. Dröng iara pjang kjwangna lletllet iök wleni, pjriya pjang llaw ère pogo, e beno pjang irbo Ìi dë, èye jek äär kjor kjlára, ba bo uoroy ga shji wołon lîem jong lîshko ga ä wlo.

Caín, Abel

4 E irgo ga Adán pono ba boy tjok, ga beno shäng kjláraso lîeme. E irgo ga wa buk kjlára domer. Ga Eva tjîë ga «Tja wa buk kjlára domer, e twaga Jehovärë bor kong» Ìe. E kjîshko ga koiara Caín.[†] ²E irgo ga wa buk kjlára domer obi ko Abel. E pak beno öng daga. Caínda pak beno dwla dgaga.

³Dbar kjwara ga Caín öör ba dwla dgara Ìi bo kjrë, ga söra jek, twara Jehová kong ba sèngglo. ⁴Abelda, ba öng wlëp ushko so weno bäm Ìi wleniyo Ìi zröra pjökde myare. Ga ba sho pjîú Ìi söra jek, twara Jehová kong ba sèngglo bakoe. Eni ga Jehová beno wopjîú Abel tjok, ba öng twara ba sèngglo Ìi tjok bakoe. ⁵Gueniyo beno wopjîú Caín tjok lîem, ba dwla bo twara ba sèngglo Ìi tjok lîem bakoe. E kjîshko ga Caín iirkono träk lîem, bokkwo keyeng erä.

⁶Eni ga Jehová tjîë ba kong ga «¿Pja iirkë ara ega? ⁷Ìlëbo pjîú shäryorop kjwe ga tja ber wopjîú bop tjok. Gueniyo lîëbo owa shäryëp iyado ga bong kjönma ga pja ber shäng lîëbo owa Ìi shäryë lîem ga äe. Bek wlo ga lîëbo pjîú Ìi shäryëp, lîëbo owa Ìi shäryëp ame wlo» Ìe.

⁸Dbar jek ga Abel mana Caíndë jëk ba tjok. Öötong löng pjola ga ba lëng Ìi shakza pjä, ga zrörae.

⁹E irgo ga Jehová tjîë ba kong ga «¿Bop lëng Abel kwonllo?»

«Miydër lîeme. ¿Eni Ìi tja iak shäng bor lëng dagare?» Ìe ba kong.

¹⁰⁻¹¹Kuya ga tjîë ba kong ga «¿Llëye shäryoropdo? Bop lëng zrörop. Ba srëng tjeng klung kjing Ìi inor. E kjîshko ga pja shdun. Bop lëng srëng kwono klung kjing go kjishko ga pja parkë ber shäng klung kjing ame. ¹²Pja parkë ara klung kjing ëmdë ga lîëye botjyë bop kong ame. Pja to shäng jëk klung kjing kjone pogo ëmdë ga pja shto woshtozlong wlo drete» Ìe ba kong.

¹³Kuya ga tjîë ba kong ga «Bor shdungglo ère ber kjang anmoyõ. ¹⁴Tja kuzong. Tja parkë klung kjing ame kjîshko ga tja to jongya shäng jëk kjok pjola, tja ber bop soshko ame. Tja to shäng tök wleni. Ga tja wlëna ë pogorë ga tja zröya jekdo» Ìe.

¹⁵Kuya ga tjîë ba kong ga «Pja zröga èrë ga e shdun, pja shdunor Ìi kjinmo» Ìe. Eni ga poglo jyä tara, wlëngga èrë ga zröya lîem wlo. ¹⁶Ga Caín opshino to lano shäng lîshko dwayo ga jek öötong sök Nod kjokyo, e ber buk Edén kjokyo, dlo wen tèm shwo lëkong.

Caín tjëyo tek beno ba irgo

¹⁷Dbar jek ga Caín pono ba boy tjok, ga beno shäng kjláraso lîeme. E irgo ga wa buk kjlára domer ko Enoc. E dbaryoshko ga Caín shäng u ywë kjwöböso, kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok Ìi kowara Enoc, ba wa Ìi ko. ¹⁸Enoc, e Irad data. Irad, e Mejuyael data. Mejuyael, e Metusael data. Metusael, e Lamec data.

¹⁹Lamec, e boy do pjök, kjlára ko Ada, kjlára ko Zila. ²⁰⁻²¹Ada, e wapa

[†]4:1 Hebreo tjîökwo *Caín*, e *kjrara* löklo.

domerga do pjök, kjłara ko Jabal, kjłara ko Jubal. Nopga to lõng õng daga kjok shto oblë oblë, ba u shäryak õng kwota go Ìi, shäryaga shäng bäm go Ìi Jabal. Nopga dbonmo të, nopga kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go wleniyo Ìi të, e shäryaga bäm go Ìi Jubal. ²² Ga Zilara wa buk kjłara domer ko Tubal Caín. Nopga parkoklo shäryë drõng shosho oblë oblë go Ìi, shäryaga shäng bäm go Ìi Tubal Caín. E dor shäng kjłara ko Noamá.

²³ Pjłara ga Lamec tjłë ba boyga kong ga
«Ìlëye Ìer bomi kong Ìi kuzi yõtso.
Domer zrõror kjłara, tja zara kjışhko.
Dwłas zrõror kjłara bako, tja shpora
kjışhko.

²⁴ Caín zrõga èrë ga e shdüya Sbörë, Caín shduna Ìi kjinmo.

Tjara zrõga èrë ga shdüya, Caín zrõga Ìi kjinmo obi» Ìe.

Set

²⁵ Dbar jek ga Adán, Eva, e wa buk kjłara domer obi, ga koiara Set. Eshko ga Eva tjłë ga «Tja kjimtara Sbörë, tja kong wa twara kjłara obi. E ber shäng Abel, zrõra Caíndë Ìi äska. E kjışhko ga koiër Set»[‡] Ìe.

²⁶ E irgo ga Set, e wa buk kjłara domer, ga koiara Enós. Enós dbaryo ga oba syõshtono Jehová kong kjwłëe.

Adán tjëyo tek beno ba irgo

5¹⁻² Nopga shäryara Sbörë so e om go kjoyoe. Shäryara domer, walë. E kjimtara, ga koiara «nopga». Ère ba tjëyo tek beno ba irgo Ìi kjibokwoyo.

³ Adán, e öötong Ìu pjłoglo sak dbäw kjingsho sak myashko (130) ga wa buk kjłara domer so e om go kjoyo, ga koiara Set. ⁴⁻⁵ E irgo ga wapga weno obi. Ga

Ìu Ìno öötong sak dbäw pjłoglo shkaw kjingsho sak myashko (930) ga wołnoe.

⁶ Set, e öötong Ìu pjłoglo sak dbäw kjingsho shkëngshko (105) ga wa buk kjłara ko Enós. ⁷⁻⁸ E irgo ga wapga weno obi. Ga Ìu Ìno öötong sak dbäw pjłoglo shkaw kjingsho sak kjwara kjingsho pjökshko (912) ga wołnoe.

⁹ Enós, e öötong Ìu pjłoglo sak shkawshko (90) ga wa buk kjłara ko Cainán. ¹⁰⁻¹¹ E irgo ga wapga weno obi. Ga Ìu Ìno öötong sak dbäw pjłoglo shkaw kjingsho shkëngshko (905) ga wołnoe.

¹² Cainán, e öötong Ìu pjłoglo sak kjäkshko (70) ga wa buk kjłara ko Malalel. ¹³⁻¹⁴ E irgo ga wapga weno obi. Ga Ìu Ìno öötong sak dbäw pjłoglo shkaw kjingsho sak kjwarashko (910) ga wołnoe.

¹⁵ Malalel, e öötong Ìu pjłoglo sak tjer kjingsho shkëngshko (65) ga wa buk kjłara ko Jared. ¹⁶⁻¹⁷ E irgo ga wapga weno obi. Ga Ìu Ìno öötong sak dbäw pjłoglo kwong kjingsho sak shkaw kjingsho shkëngshko (895) ga wołnoe.

¹⁸ Jared, e öötong Ìu pjłoglo sak dbäw kjingsho sak tjer kjingsho pjökshko (162) ga wa buk kjłara ko Enoc. ¹⁹⁻²⁰ E irgo ga wapga weno obi. Ga Ìu Ìno öötong sak dbäw pjłoglo shkaw kjingsho sak tjer kjingsho pjökshko (962) ga wołnoe.

²¹ Enoc, e öötong Ìu pjłoglo sak tjer kjingsho shkëngshko (65) ga wa buk kjłara ko Matusalén. ²²⁻²⁴ E irgo ga wapga weno obi. Enoc, e Sbö woydë owa Ìlëm, ga jëk shäng ba tjok İyado. Ga Ìu Ìno öötong sak dbäw pjłoglo mya kjingsho sak tjer kjingsho shkëngshko (365) ga söra Sbörë to, İnaba ame.

²⁵ Matusalén, e öötong Ìu pjłoglo sak dbäw kjingsho sak kwong kjingsho kjäkshko (187) ga wa buk kjłara ko Lamec. ²⁶⁻²⁷ E irgo ga wapga weno obi. Ga Ìu Ìno öötong sak dbäw pjłoglo shkaw

[‡]4:25 Hebreo tjłökwo *Set*, e *twara* łöklo.

kjingsho sak tjer kjingsho shkawshko (1969) ga wołonoe.

²⁸ Lamec, e öötong ľu pĵlogľo sak dbăw kjingsho sak kwong kjingsho pĵokshko (182) ga wa buk kĵlara domer. ²⁹ Ga tĵľe ga «Shji parkë ara kjok ëre kĵing go, kjok ľi äyoshtara Jehovärë kĵiřshko. Gueniyo chida ërera shji ie ber löng woshtë» ľe. E kĵiřshko ga ba wa ľi kowara Noé.[†] ³⁰⁻³¹ E irgo ga wapga weno obi. Ga ľu ĩno öötong sak dbăw pĵlogľo kjăk kjingsho sak kjăk kjingsho kjăkshko (777) ga wołonoe.

³² Noé, e öötong ľu pĵlogľo sak dbăw pĵlogľo shkëngshko (500) ga wapga tjeng domerga dogľo mya, Sem, Jafet, Cam.

Nopga jëk löng owa eröe

6¹⁻² Nopga, e wapga shdöktong trăk ľlëm kjok ëre kĵing goshko. Ga wapga walëga kĵong kĵong wołësowa. E kĵiřshko ga Sbö wapga orkwosmono walëga woyde kĵone dey ľi tjok. ³ Eni ga Jehová tĵľe ga «Nopga, e iër ber löng së ĩyado ľlëm, e wołon wľo kĵiřshko. Eni ga iër ber löng së ľu pĵlogľo sak dbăw kĵingsho sak pĵok (120) eröe» ľe.

⁴ Sbö wapga orkwosmono walëga kjok ëre so tjokshko ga wapga weno sok kësks, oblë kĵinmo. Ga nopga tĵwľo ara tek dënashko so ľi epga.

⁵ ĩya Jehovärë ga nopga löng ľlëbo owa shäryë ara anmoyö, ga wotĵľik owa erä. ⁶ Eni ga wotĵľik ga «Nopga shäryoror ľlëm kĵwe dey, bangyo ara bor pĵľushko» ľe. ⁷ Ga tĵľe ga «Nopga shäryoror tjeng kľung kĵing ëre kĵër ĵushko dwayo. Shäryër öng, äya kĵiřshko so, sënwa tjok eni bakoe. Woyotĵľin ga shäryoror ľlëm kĵwe dey» ľe.

⁸ Gueniyo ga domer shäng kĵlara ko Noé. Jehová wopĵľu ba tjok.

Noé kĵyong shäryono kësbange

⁹ ĩre ľlëye shäryara Noéré dö ľi kĵi-bokwoyo. E domer pĵlo bek, pogo ľlëye dret Sbö bokso. Ľlëye woyde Sbörë ľi shärye eni, ga jëk shäng ba tjok ĩyado. Nopga oblë oblë omshäryono eni ľlëm, Noé eröe. ¹⁰ E wapga domerga dogľo mya, Sem, Jafet, Cam.

¹¹⁻¹² Ga ĩya Sbörë ga kľung ëre kĵing go ľlëbo owa ara, nopga ëngkwë ara ëng tjok, ľlgwega ërë ľlëme. Nopga löng kës ľi beno löng ľlëbo owa shäryë eröe. ¹³ E kĵiřshko ga Sbö tĵľe Noé kong ga «Tja wotĵľik nopga pĵik uunkong ľër. Löng ëngkwë ara ëng tjok. Löng ľlëbo owa shäryë erä. E kĵiřshko ga e pĵir ber dret, ľlëbo tjeng kľung ëre kĵing go ľi tjok.

¹⁴ »Eni ga kĵorkwang wľës pĵľu, owa ľlëm wľeniyo, ga kĵyong[§] shäryos kĵlara kësbange. Kĵyong bängyos pĵir kjoko, ro ľëkong bako, di opzrëk ľlëm wľo. ¹⁵ Shäryos jyăgľo eni: kur orkwo jyăgľo^{**} pĵlogľo sak dbăw pĵlogľo mya (300); bam orkwo jyăgľo pĵlogľo sak shkëng (50); jem kĵomo ľëkong wop orkwo jyăgľo pĵlogľo sak mya (30). ¹⁶ Shäryos yongyo kĵringgwo mya, kĵëryo tjok tjok. U dbo kĵing shäryos tuk, ba dirko shäryos ber oojong pĵribri, kur orkwo jyăgľo kĵwara. U bäng shäryos ber jong kĵwara ba pogľo go, e opzrëkkľo.

¹⁷ »Di ichër kësbange, kjok ëre pir wľo. Eshko ga ľlëye löng së kjok kĵwang ĵikong kĵing go ga e kĵer drete. ¹⁸ Gueniyo ga tĵľokwo twër bop kong, ber ĩyado wľo. Pja jem opzrëk kĵyong ľi roy, bop boy, bop wapga, bop pĵlaydoga tjok, pĵăy wołon ľlëm wľo.

[†]5:29 Hebreo tĵľokwo *Noé*, e *woshtë* ľokľo.

[§]6:14 *Kĵyong*, e beno ľlëbo bapkwö kësbange kĵoyoe. Ne ľlëm kar kar. Ro bek sdoke. Roshko beno u wľeni.

^{**}6:15 *Orkwo jyăgľo pĵlara*, e *centímetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik*.

¹⁹⁻²⁰»Öng, äya kjłoshko so, sënwa, e löng kjok ère kjing go kës li, e jem sös pjök pjök, wlënggla kjłara kjłara, popga kjłara kjłara, kjer llëm wlo. Woydër ga ber löng së, pjây dik. ²¹Dli tös llërba pogo, ga jem sös bomi tjok, e bomi kong, e öng, äya kjłoshko so, sënwa tjeng li kong bakoe» le.

²²Llëye lara ba kong li shäryara Noéré uunkong eni.

Kjok ère piktonge

7 E irgo ga Jehová tjlä Noé kong ga «No kjłaraso wlënor shäng pjlo bek bor bokso li pja. E kjłshko ga pja opzrës jem kjoyng li roy, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok. ²⁻³Öng ber pjlu bor poshrëkklo wlo oblë oblë, sënwa oblë oblë, e sös wlënggla doglo kjäk kjäk (7), popga doglo kjäk kjäk (7). Llamo sös wlënggla kjłara kjłara, popga kjłara kjłara. Shäryos eni, jer kjok ère kjing go llëm wlo. ⁴Sondë kjwara go ga shunyo ichër shrë dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. Eshko ga llëye shäryoror tek dämärshko löng së li pjiga tjarë ber drete» le.

⁵Kuya ga llëye lara ba kong li shäryara eni.

⁶Kjok ère piktongshko ga Noé lu pjloglo sak dbaw pjloglo tjer (600). ⁷Era eni ga opzrëno jem kjoyng li roy, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok, shtëya dirë llëm wlo. ⁸⁻⁹Ga öng uako wlëniyo, öng uako llëm wlëniyo, äya kjłoshko so, sënwa, e öotong löng ba shwoy, ga söra jem pjök pjök, wlënggla kjłara kjłara, popga kjłara kjłara, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

¹⁰Öotong dbargwo kjäk (7) ga shunyo shrono, kjok ère pir wlo. ¹¹⁻¹⁸Mok pjök, dbar sak kjwara kjingsho kjäk (17) dbaryo ga Noé lu pjloglo sak dbaw pjloglo tjer (600). E dbaryo ga opzrëno jem kjoyng li roy, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok. Öng, äya kjłoshko

so, sënwa, e opzrëno jem lok pjök pjök kjoyng li roy ba tjok bakoe. Opzrëno jem wlënggla kjłara kjłara, popga kjłara kjłara. Lara Sbörë ba kong sorë li shäryara eni.

E irgo ga u bäng bängzara Jehováré beno jong tuke. E dbaryo ga dlung kës-bang buk kjok dorong li dloktong, tuk-tong kjone pogo. Kjok dogo ëmdë ga di börgak tjeng li böptuktonge. Shunyo shrono pjang kjok ère kjing go dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. Eshkoshko ga di jem poyong llögong llögong, ga kjoyng li beno buk di kjing wëng erä. ¹⁹Di poyono ara, öotong dlup llë lok kjok ère kjing go kjökshko li jnena beno drete. ²⁰E irgo ga dlup llë jnena pjirshko ga di li poyono jem, öotong wop orkwo jyäglo pjloglo sak kjwara kjingsho shkëng (15). ²¹Nopga löng kjok ère kjing go kës li wolono eni. Öng, äya kjłoshko so, sënwa, e löng kjok ère kjing go kës li kjëtong eni bakoe. ²²Llëye löng së kjok ère kjing go, tjwlo shrë wlëniyo, e kjëtong drete. ²³Gueniyo Noéra beno sök së, löng kjoyng li roshko ba tjok bakoe. Epga eröe. Llamo pjitong dret, nopga, öng, äya kjłoshko so, sënwa bakoe. ²⁴Ga kjok ère piktong beno eni, öotong dbargwo sak dbaw kjingsho sak shkëng (150).

8 Eshkoshko ga Noé woyojera Sbörë llëm, öng, äya kjłoshko so, e löng ba tjok kjoyng roy li woyojera llëm bakoe. Eni ga pjluk ichara di kjing go k-jirina. Wop sira ga di klän jer iröng obi. ²Dlung kës-bang buk kjok dorong dloktong li sjëktong, ga shunyo ter shrono kjok dogo dwayo ame bakoe. ³Eni ga di klän jer jong worae. Kjok ère piktong beno dbargwo sak dbaw kjingsho sak shkëngshko (150) ga di kläno jer dë-gong. ⁴Mok kjäk (7), dbar sak kjwara kjingsho kjäk (17) dbaryo ga kjoyng li dano beno buk Ararat kjokyo, dlup lëkong. ⁵Eshko ga di kläno jer dëgong obi. Ga öotong mok sak kjwara (10),

dbar kjwara dbaryo ga d̄lup l̄l̄e kjókshko li d̄lup d̄bo go iya ga wen l̄ok w̄l̄e.

⁶Öötong dbargwo sak pkëng (40) obi ga Noé sökshko ga u bäng shäryara li döra. ⁷Ga sënwa shira kjwara so ëp uaga kjoyo, ga ichara dbuk pjang jek l̄e, tek l̄e, kjok dano li koshë. ⁸E irgo ga sënwa shira kjwara obi, e dunggwo shara, kl̄ung kjing di dano beno buk dogrore ik w̄lo. ⁹Gueniyo shto w̄l̄eno opyë w̄lo ga ä, kl̄ung buk li kjing go di obi kjishko. Eni ga shrono iröng obishko ga Noé orkwo shino kjoko, ga kjrara, iara jek ba shtoshko.

¹⁰Koshara dbargwo kjäk (7) irgo ga dunggwo ichara jek kjwara obi. ¹¹Kjok ro zar kjw̄l̄e ga dunggwo li shrono tek pjang iröng, kjor korga^{††} tjagl̄ën söra tjeng kara ba kowo go. Miydara e go ga kl̄ung dogrotkë jek. ¹²Koshara dbargwo kjäk (7) obi irgo ga dunggwo ichara jek kjwara obi, ga shrono ame.

¹³Noé lu pjloḡlo sak dbaw pjloḡlo tjer kjingsho kjwarashko (601) ga di beno kl̄ung kjing go ame. Mok kjlara, dbar kjwara dbaryo ga kjoyong li kjing, e kjara ga iya ga kl̄ung kjing li beno buk dogrore.

¹⁴Öötong mok pjök, dbar sak pjök kjingsho kjäk (27) dbaryo ga kl̄ung dano beno buk kjange.

¹⁵Eni ga Sbö tj̄l̄e Noé kong ga ¹⁶«Pja opshis kjoyong w̄le roy dwayo, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok. ¹⁷Öng, äya kjl̄oshko so, sënwa, e tjeng bop tjok kës li shis dret bako, shdär ber löng kjok kjwang jikong w̄lo» l̄e.

¹⁸Kuya ga opshino kjoyong roy dwayo, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok. ¹⁹Öng, äya kjl̄oshko so, sënwa, e löng obl̄e obl̄e eshko li opshino tjë jikong bakoe.

²⁰E irgo ga Noé akkwo t̄ono d̄luw ëng kjing go kjókshko, ga öng zröra, sho sura e kjing go, pjono dret, Je-

hová poshrëkk̄lo. Ga öng uako w̄l̄eniyo shara obl̄e obl̄e kjlara kjlara, sënwa uako w̄l̄eniyo shara obl̄e obl̄e kjwara kjwara bakoe. Eshko ga zröra uunkong, ga sho sura Jehová kong.

²¹Öng sho sura li lö beno pj̄l̄u, owa l̄l̄em Jehová kong. Ga wotj̄lik ga «Nopga, e tek miteshko ga wotj̄lik l̄l̄ebo owa shäryë eröe. Eni ëmdë ga kjok ëre äyoshtër nopga li kjishko ame. Öng kës, äya kjl̄oshko so kës, e pjiror sorë ga shäryër eni ame bakoe.

²²»Kjok ëre pjang obishko ga dw̄la dgozlong dbaryo tjok, dw̄la bo kjrozlong dbaryo tjok, kjok kj̄lik dbaryo tjok, kjok zengteng dbaryo tjok, shunyo dbaryo tjok, d̄lo t̄e dbaryo tjok, dba tjok, shkë tjok bakoe» l̄e.

Sbö tj̄l̄okwo twono Noé kong, beno iyado w̄lo

9 Eshko ga Sbö tj̄l̄eno beno pj̄l̄u Noé, ba wapga kong bakoe. Tj̄l̄e ga «Pj̄ay wapga wenzong ara, shdär ber löng kjok kjwang jikong w̄lo. ²Öng kës, äya kjl̄oshko so kës, e ber bomi bangkjrë ara, dete erä, kjok dirko so, kjok ëre so, d̄lung roy so, e ber eni bakoe. E ber löng ichaga pj̄aydë. ³Dënashko ga l̄l̄ebo dguëy kl̄ung kjing botjyë w̄l̄eniyo, l̄l̄amo obl̄e obl̄e, e tworor bomi kong uëmi w̄lo. Eeri ga l̄l̄ebo löng s̄e, jek löng i, e twër bomi kong. E ber bomi d̄li bakoe. ⁴Gueniyo l̄l̄ebo löng s̄e li laga ba srëngdë. E kjishko ga sjëngna srëng tjok, e uëy l̄l̄eme. ⁵⁻⁶»Nopga shäryoror so tja kjoyoe.

E kjishko ga ëye no zröno ga e shdungga tjarë, zröga äya kjl̄oshko sorë, zröga öng ushko sorë ëmdë ga e shdun eni bakoe. No zröga ërë ga e zröy.

^{††}8:11 *Kjor korga* l̄e li, e kjor ko *olivo* korga.

Ĺer jĹokoyo ga eni.

⁷»Gueniyo bomi kong ga pjāy wapga wenzong ara, shdār ber lõng kjok kjwang jĹkong wĹo» ĩe.

⁸Eshko ga tjĹe ba kong obi ga ⁹«ĴTja kuzĹa! TjĹokwo twēr bomi kong, ber ĩyado wĹo. E twēr bomi tjēyo tek ber bomi irgo Ĺi kong bakoe. ¹⁰E twēr sēnwa, õng, āya kjĹoshko so, e ter sōromi bomi tjok kĹyong kēsbang roy dwayo kēs Ĺi kong bakoe. ¹¹Eni ga tjĹokwo twēr bomi kong, ber ĩyado wĹo. Di ichēr kjok ěre kĹing go, nopga, õng, āya kjĹoshko so, e pjir uunkong wĹo ame. Di ichēr, kjok kjwang jĹkong pjir wĹo ame bakoe. ¹²⁻¹³TjĹokwo ěre twēr bomi kong, õng, āya kjĹoshko so uunkong kong, kjok kjwang jĹkong kong bakoe. E twēr bomi kong, ber ĩyado wĹo. Bor donku ěre ĩēr ber pjang kjok dogo. E ber pjang tjĹokwo ěre jyāġĹo. ¹⁴Pjāng ichēr ĩmi wen pjang kjok dogo, ga donku wen pjang ba tjĹekoshko ga ¹⁵woyoshĹrēr ga tjĹokwo tworor bomi kong, õng, āya kjĹoshko so uunkong kong ga shunyo ichēr tjwe e kĹoyo kjok pjikkĹo ame. ¹⁶Donku wen pjang pjāng tjĹekoshko ga e ĩn, ga tjĹokwo tworor nopga uunkong kong, õng, āya kjĹoshko so uunkong kong Ĺi woyoshĹrēr eshko. ¹⁷Donku, e ber pjang tjĹokwo ěre jyāġĹo. Ber eni» ĩe.

Noé, ba wapga

¹⁸Noé wapga opshino kĹyong kēsbang roy dwayo Ĺi, e Sem, Jafet, Cam. (Cam wa buk kjĹara ko Canaán.) ¹⁹Shji lõng kjok kjwang jĹkong kēs ěre beno lõng Noé wapga mya Ĺi, e tjēyo.

²⁰Noé beno shāng dwĹa dgaga. Ga kĹiĹġwo bo dyo dbo ara shārye wĹo ga kĹiĹġwo eniyo Ĺi dwĹayo dgara kjwōbō. KĹiĹġwo eniyo dgaga bām Ĺi e. ²¹PjĹara ga kĹiĹġwo bo dyo dbo ara Ĺi iara, ga nelōtkonoe. Ga shwong skwono beno buk kjwor ba u shāryak õng kwota go Ĺi roshko. ²²Eni ga Canaán data Cam,

e opzĹrēno jek ba data u Ĺi roshko, ga wĹēna, ĩna buk nelō, kjwor. Eshko ga opshino jek, ga roy Ĺara ba shjiyga kong. ²³Eni ga Sem, Jafet, e kĹinyokĹo kĹrono kara, iara Ĺok ba dbopdo, ga jĹktong kokso Ĺēkong ba data buk Ĺishko, ga kĹjingga e go.

²⁴Noé nelō jenoshko ga wolĹeno. ĹĹeye shāryara ba wa ĩrõng wĹeniyorē Ĺi miydarashko ga ²⁵tjĹe ba kong ga «ĴBop wa Canaán, e āyoshtēr! ĴE ber shāng bop shjiyga kĹjwe parkaga tjwĹēk shāng pjir wĹeniyo!» ĩe.

²⁶Ga tjĹe Jehová kong ga «Jehová, pja tjwĹō kēsbange. Pja Sem Sbō.

Canaán, e ber shāng ba parkaga tjwĹēk shāng pjir wĹeniyo ga pjĹē.

²⁷Sbō, kjok twos tira ĹĹēm Jafet kong.

Ba tjēyoga ios ber lõng uunkong Sem tjok.

Ga Canaán ios ber shāng ba parkaga tjwĹēk shāng pjir wĹeniyo bakoe» ĩe.

²⁸Kjok piktong irgo ga Noé Ĺu ĩno pjĹogĹo sak dbāw pjĹogĹo mya kĹingsho sak shkēng (350). ²⁹E Ĺu ĩno oōtong sak dbāw pjĹogĹo shkaw kĹingsho sak shkēngshko (950) ga wolōnoe.

Noé tjēyo tek beno ba irgo

10 Sem, Jafet, Cam, e Noé wapga. ěre ba tjēyo tek beno ba irgo Ĺi kĹibokwoyo. Kjok piktong irgo ga mya jĹkong Ĺi wapga tjok.

Jafet tjēyo tek beno ba irgo

²Jafet, e wapga domerga ko eni: Gómer, Magog, Maday, Javán, Tubal, Mésec, Tirás.

³Gómer, e wapga domerga ko eni: Asquenaz, Rifat, Togarma.

⁴Javán, e wapga domerga ko eni: Elisá, Tarsis, Quitín, Dodanín.

⁵ěre Jafet tjēyo tek beno ba irgo. Ga beno to lõng dĹung kjako. Tjēyo kĹrina

kjrina li beno löng ba kjok baiya kjing go, ba tjlökwö baiya tjok.

Cam tjëyo tek beno ba irgo

⁶ Cam, e wapga domerga ko eni: Cus, Misrayin, Fut, Canaán.

⁷ Cus, e wapga domerga ko eni: Seba, Javilá, Sabtá, Ragama, Sabteca.

Ragama, e wapga domerga ko eni: Sabá, Dedán.

⁸ Cus, e wa buk kjílara domer obi ko Nimrod. E éngkwaga dbo ara wleniyo.

⁹ Kjimtara Jehovárë kjishko ga e wlo pjúe. E kjishko ga oba tjë ga «Kjwe kjimtara Jehovárë kjishko ga kjwe wlo pjú, Nimrod i dik» lëba eni. ¹⁰ Kjok tjeng pkëng (4) ko Babel, Érec, Acad, Calné. Pkëng jikong, e Sinar kjokyo oblë oblë. Kjrina kjrina kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok eshko sopga ichaga Nimroddë bäm go. ¹¹ E irgo ga opshino jek shäng Asiria kjokyo lëkong. Eshko ga kjok shto oblë oblë u ywara kjwöböso. Kjok kjrina kjrina kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok, e ko Nínive, Rejobot Ir, Cala, ¹² Resén. Resén, e kjokyo kësbange. E ber buk Nínive kjokyo, Cala kjokyo, e tjreko.

¹³ Misrayin, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyo kop ara. E Lud tjëyo, Anam tjëyo, Lehab tjëyo, Naftu tjëyo, ¹⁴ Patrus tjëyo, Caslu tjëyo, Caftor tjëyo. Filisteoga, e Caftor tjëyo obi.

¹⁵ Canaán, ba wa domer bäm iyo li ko Sidón. E irgo ga wa buk kjílara domer obi ko Het. ¹⁶ Canaán, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyo kop ara. E Jebús sopga, amorreoga, gergeseoga, ¹⁷ heveoga, araceoga, sineoga, ¹⁸ Arvad sopga, zemareoga, jamatitaga. E irgo ga Canaán so tjëyoga shdöktonge. ¹⁹ Ba

kjok, e ber buk Guerar kjokyo, Sidón kjokyo, e dwayo äär jong Gaza kjokyo go. Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, Admá kjokyo, Zeboyín kjokyo, e shwo lëkong äär jong Lasa kjokyo go.

²⁰ Ère Cam tjëyo tek beno ba irgo. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baiya kjing go, ba tjlökwö baiya tjok.

Sem tjëyo tek beno ba irgo

²¹ Jafet shjiy Sem, ²² e wapga tjeng bakoe. Éber tjëyo tek beno ba irgo li, e beno löng Sem tjëyo.

²² Sem, e wapga domerga ko eni: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, Aram.

²³ Aram, e wapga domerga ko eni: Uz, Hul, Guéter, Mas.

²⁴ Arfaxad, e wa buk kjílara domer ko Selaj. Selaj, e wa buk kjílara domer ko Éber. ²⁵ Éber, e wapga domerga do pjök, kjílara koiara Péleg, ²⁶ eshko dbaryo ga nopga shdöktong beno tjeng dboy dboy kjishko. Péleg, e lëng ko Joctán.

²⁶ Joctán, e wapga domerga ko eni: Almodad, Sélef, Jazar Mávet, Yeraj, ²⁷ Hadorán, Uzal, Diclá, ²⁸ Obal, Abimael, Sabá, ²⁹ Ofir, Javilá, Jobab. Epga uunkong Joctán wapga. ³⁰ Ba kjok, e beno buk Mesá kjokyo dwayo äär jong Sefar kjokyo go. Sefar, e ber buk dlup lok dlo wen tëm shwo lëkong tjreko.

³¹ Ère Sem tjëyo tek beno ba irgo. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baiya kjing go, ba tjlökwö baiya tjok.

³² Tjëyoga uunkong ère, e Noé wapga tjëyoga. Tjëyo kjrina kjrina tak beno lok kjibokwo ère go ba kjökëso tjok, ba kjok baiya tjok bakoe. Klung pikong irgo ga epga shdöktong beno löng kjone pogo. Eeri ga tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jikong, e Noé wapga tjëyoga.

²¹10:21 Hebreo tjlökwö ère lë löklo miydëy yötso llëme. E *Jafet shji Sem* löklo, llëm ga *Sem shjiy Jafet* löklo. Kjone dey miydëy yötso llëme.

²⁶10:25 Hebreo tjlökwö *Péleg*, e *shdök* löklo.

Babel kjokyo

11 Dbar eshkosho ga nopga uunkong tjĭe tjĭokwo kjaraso. ²Opshino jek löng dĭo wen tēm shwo ĩekong dwayo ga jek öotong löng Sinar kjokyo kjing goshko ga sdam wlēna buk kjrina, ga beno löng eshko. ³⁻⁴Pjlara ga tjĭe ĕng kong ga «Shji klung shosho shäryē, piy iök go ber kjang ak dik wĭo, u shäryēy e go wĭo, ak äska. Sho smoy ĕng go ba smokkĭo dishäng kjoyo, gueniyo sho sĭ go, ak smokkĭo sho äska. E go ga kjweri shji u ywē kjwöböso, kjeryo shäryēy ak go pjribri kjökshko. Ga u shäryēy klung akyo go, e shäryēy jem äär jong kjok dogo. E go ga shji shdär llēm, gueniyo shji roy shdär ber kjok kjwang jĭkong. Eni ga shji ber tjwĭo ara» ĩe.

⁵Gueniyo ga nopga löng u ywē kjwöböso, kjeryo shäryak ak go pjribri kjökshko, ga löng u shäryēy klung akyo go jem jong kjok dogo ĩeshko ga Jehová ter öör eshko ba pak ĩi ĩk. ⁶Eshko ga wotjĭik ga «Nopga kjwe tjeyo kjrinaso, tjĭokwo jong kjaraso bakoe. Eni ga llēye shärye woydē kēs ĩi, e slongga ĕrē llēme. ⁷Shji to jer ba tjĭokwo kjlopswē, tjĭe ber löng oblē oblē wĭo, tjĭe ga llē ĩayde ĕng kong ĩi miyde llēm wĭo. Shäryēy eni dey» ĩe.

⁸Nopga iara Jehovärē beno tjeng dboy dboy kjok shto oblē oblē eni. Ga ba pak shärye löng ĩi rayarae. ⁹Kjok eshko ga tjĭokwo kjlopswara Jehovärē beno wēlē llēmshko ga nopga shdöktong to beno löng dboy dboy kjok kjwang jĭkong. E kjĭshko ga kjok ĕre kowēba Babel.^{§§}

Sem tjeyo tek beno ba irgo

¹⁰Ĕre Sem tjeyo tek beno ba irgo. Kjok piktong irgo ga öotong ĩu pjlogĭo pjök ga Sem, e ĩu pjlogĭo sak dbäwshko (100) ga wa buk kjlara domer ko Arfaxad. ¹¹E

irgo ga ĩu ĩno sak dbäw pjlogĭo shkĕng (500) obi, ga wapga weno obi.

¹²Arfaxad, e ĩu pjlogĭo sak mya kjingsho shkĕngshko (35) ga wa buk kjlara domer ko Selaj. ¹³E irgo ga ĩu ĩno sak dbäw pjlogĭo pkĕng kjingsho mya (403) obi, ga wapga weno obi.

¹⁴Selaj, e ĩu pjlogĭo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Ĕber. ¹⁵E irgo ga ĩu ĩno sak dbäw pjlogĭo pkĕng kjingsho mya (403) obi, ga wapga weno obi.

¹⁶Ĕber, e ĩu pjlogĭo sak mya kjingsho pkĕngshko (34) ga wa buk kjlara domer ko Péleg. ¹⁷E irgo ga ĩu ĩno sak dbäw pjlogĭo pkĕng kjingsho sak mya (430) obi, ga wapga weno obi.

¹⁸Péleg, e ĩu pjlogĭo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Reú. ¹⁹E irgo ga ĩu ĩno sak dbäw pjlogĭo pjök kjingsho shkaw (209) obi, ga wapga weno obi.

²⁰Reú, e ĩu pjlogĭo sak mya kjingsho pjökshko (32) ga wa buk kjlara domer ko Serug. ²¹E irgo ga ĩu ĩno sak dbäw pjlogĭo pjök kjingsho kjäk (207) obi, ga wapga weno obi.

²²Serug, e ĩu pjlogĭo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Najor. ²³E irgo ga ĩu ĩno sak dbäw pjlogĭo pjök (200) obi, ga wapga weno obi.

²⁴Najor, e ĩu pjlogĭo sak pjök kjingsho shkawshko (29) ga wa buk kjlara domer ko Taré. ²⁵E irgo ga ĩu ĩno sak dbäw kjingsho sak kjwara kjingsho shkaw (119) obi, ga wapga weno obi.

²⁶Taré, e ĩu pjlogĭo sak kjäkshko (70) ga wapga tjeng domerga ko Abram, Najor, Jarán.

Taré tjeyo tek beno ba irgo

²⁷Ĕre Taré tjeyo tek beno ba irgo. Ba wapga ko Abram, Najor, Jarán. Jarán, e wa kjlara ko Lot. ²⁸Jarán ĩi woĭono buk Caldea so kjokyo ko Ur, e weno bukshko. Woĭonoshko ga ba data sök sē obi.

§§11:9 Hebreo tjĭokwo *Babel*, e *tjĭokwo wēlē llēm* lökĭo.

²⁹Walë shäng kjłara ko Saray. Abram, e orkwosmono ba tjok. Jarán, e wapga walëga ko Milca, Iscá. Najor, e orkwosmono Milca tjok. ³⁰Saray, e wapga llëm, e kjrongo kjışhko.

³¹Taré wlo opshino Caldea so kjokyo ko Ur dwayo, jongya jong Canaán kjokyo wlo. Ga ba wa Abram, e sora jek Abram boy Saray tjok, ba tjër Lot tjok bakoe. Gueniyo ga öotong löng Jarán kjokyo ga beno löng eshko. ³²Kjok eshko ga Taré lu ino öotong sak dbaw pjloglo pjök kjingsho shkëngshko (205) ga wolonoe.

Abram ichara Sbörë to Canaán kjokyo

12 Pjłara ga Jehovahä tjlë Abram kong ga «Bop kjok, bop tjëyo, bop pjeyoga, e rayos ber uunkong, ga pja nom jek kjokyo kjone pin bop kong lışhko. ²Eshko ga bop tjëyo tek ber bop irgo li, e iër ber shdär träk llëm, ber tjëyo kësbang wlo. Pja kjimtër, pja ber tjwłö ara wlo. Eni ga nopga uunkong kjimtër bebi. ³Ëye wotjłık pjłú bop kong ga tja wotjłık pjłú ba kong bebi. Ëye wotjłık owa bop kong ga tja wotjłık owa ba kong bebi bakoe. Bop kjışhko ga tjëyoga löng kjok ère kjing go kjimtër uunkong» le.

⁴Kuya ga toe. Abram lu pjloglo sak kjäk kjingsho shkëngshko (75) ga opshino Jarán kjokyo dwayo. ⁵Ba boy Saray, ba shtop Lot, ba llëbo uunkong, ba parkagaga löng ba tjok, e sora jek uunkong Canaán kjokyo. Öotong löng eshko ga ⁶jëktong ara ga öotong löng Moré kjokyo, kjor jong kjłara kësbang lışhko, Siquén kjokyo ber buk soshko. Eshkoshko ga Canaán sopga löng eshko obi. ⁷Eshko ga Jehovahä weno shäng Abram kong, ga tjlë ba kong ga «Kjok ère twër ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong» le.

Jehová weno shäng ba kong eshko kjışhko ga akkwo tona dluw eng kjing go kjókshko, Jehovahä poshrëkkło. ⁸Pjir ga jek öotong löng dlup shwo lëkong, Be-

tel kjokyo ber buk soshko. Eshko ga ba u shäryak öng kwota go söya jek ba tjok li iara jong Betel kjokyo, Hai kjokyo, e tjrëko. Eshko ga akkwo tona dluw eng kjing go kjókshko, Jehovahä poshrëkkło obi. Shäryara pjir ga syöshtono Jehovahä kong eshko. ⁹E irgo ga jek löng shtor shtor, irbo jek jong äär Néguev kjokyo shwo lëkong.

Abram öör Egipto kjokyo

¹⁰Eshko ga öotong löng lışhko ga pjli shrono arae. E kjışhko ga Abram wlo opshino to lok ey dwayo, jongya jong Egipto kjokyo, ber löng eshko dbar kjwöbö wlo. ¹¹Jek löng ääto Egipto kjokyo ga Abram tjlë ba boy kong ga «Miydër pjłú ga pja wolësowa. ¹²Pja İya Egipto sopgarë ga pja bor boy İe, ga tja zröya lok bop kjışhko, pja ber ba kong wlo dani. ¹³E kjışhko ga tja zröya lok bop kjışhko llëm wlo ga pja bor dor lëp ba kong eni» le.

¹⁴Eni ga öotong löng Egipto kjokyo ga kjok eshko sopga tjlë eng kong ga «Ba boy kjwe wolësowa» le. ¹⁵Egipto so pjłuyo parkagaga omıno lok bakoe. Ga tjlë ba pjłuyo kong ga «Walë shrono shäng kjłara wolësowa» İe, ga Saray li sora lok jekdo pjlı ushko.

¹⁶Eni ga Saray kjışhko ga Abram wlokrara, dara lok pjłúe. Sëna öng këskes chila, ga parkagaga tjwłëk löng pjir wleniyo twara ba kong bakoe. ¹⁷Gueniyo ga Saray kjışhko ga pjlı li shduna Jehovahä, ba pjeyoga uunkong tjok, swlo ichara träk llëm ba ushko. ¹⁸E kjışhko ga Abram rokara pjlı lirë tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «¿Pja llëbo shäryono bor kong kjweni ega? ¿“Walë ère bor boy” İorop bor kong llëm ega? ¹⁹“Kjwe bor dor” İorop bor kong kuzong ga sirashko ga kjwe kjwe kjrörör bor boy. Bop boy shäng ère. ¿Sös bop tjok, ga pjây nomo!» le. ²⁰Eni ga ba parkagaga ichara Abram ichë jek Egipto

kjokyo dwayo, ba boy, ba llëbo uunkong tjok.

Abram, Lot, e opkiono ðok dboy dboye

13 Abram opshino to Egipto kjokyo dwayoshko ga jek öötong shäng Néguev kjokyo, ba boy, ba shtop Lot, ba llëbo tjeng kës li tjok. ²Eshko ga Abram dbur sho shöylör ara, dbur sho pjlublün ara, öng ara bakoe. ³⁻⁴E irgo ga jek löng shtor shtor, irbo jek jong äär Betel kjokyo shwo ðekong. Dëna sök lishko ga akkwo töna dlüw eng kjing go kjókshko, Jehovahá poshrëkklo. Kjok eshko, e buk Betel kjokyo, Hai kjokyo, e tjrëko. Öötong löng eshko iröng obi ga syöshtono Jehovahá kong obi.

⁵Eshko ga Abram shtop Lot, e öng ara, parkaga ara, ba kjokwa dik. ⁶Ba kjok löng lishko ga öng ara anmoyö kjishko ga ba öng dli pjiténge. E kjishko ga ber löng eshko uunkong ga äe. ⁷Dli ara llëm kjishko ga Abram öng dagaga engkjwë ðok ara Lot i tjok. Eshko dbaryo ga Canaán sogga, ferezeoga, e löng eshko obi.

⁸Eni ga pjlara ga Abram tjlä Lot kong ga «Shji epenga döe. E kjishko ga shji iirkë eng tjok kar kar ga äe. Bi parkagaga engkjwë eng tjok ga ä bakoe. ⁹Rokër bop kong sira ga pja opkjös ber sök dboye. Kjok ère izong. Woydëp kjone dey ga kjrozong. Pja jek milëkong ga tja jek këlä. Pja jek këläkong ga tja jek milë» ðe.

¹⁰Kuya ga iya Jordán sdamyo kjok kjwang jikong. Ìna ga Jordán diyo kjwo kar kar äär jong Zoar kjokyo go, e diyo bayo ara, so kjok shäryara Jehovahäre Adán kong li kjoyo, so Egipto kjokyo kjoyo bakoe. (Eshko ga Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e pjiyde Jehovahäre llëm obi.) ¹¹⁻¹³Eni ga kjok kjrara Jordán sdamyo shwo ðekong, ga to jek dlo wen tëm shwo ðekong, öötong sök eshko, Sodoma kjokyo ber buk soshko. (Sodoma sogga, e wotjlik owa

erä. Llëbo owa shäryara ðok ara Jehovahá bokso.) Abramda beno sök Canaán kjokyo. Abram, Lot, e opkiono ðok dboy dboy eni.

¹⁴Lot to irgo ga Jehovahá tjlä Abram kong ga «Kjok is yötso llaw pogo. ¹⁵Pja bokkwo dbo äär kjone lishko ga kjok, e twër uunkong ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong, ber bomi kong iyado wlo. ¹⁶Bop tjëyo li iër shdär ðok träk llëm, shtëy ga äär llëm, klung pjlungyo wleni. ¹⁷Eni ga pja jëkzong! Kjok is kjwang jikong, e twër ber bop kong kjishko» ðe.

¹⁸E irgo ga poshäryono ga toe. Domer sök kjlara ko Mamré. E kjor këskes ðok arae. Kjok eshko ga Hebrón kjokyo ber buk soshko. Abram wlo öötong löng eshko ga akkwo töna Abramdë dlüw eng kjing go kjókshko, Jehovahá poshrëkklo.

Lot wlikara Abramdë

14 ¹⁻²Eshkoshko ga pjlupga doglo pkëng (4), e engkjwono pjlupga doglo shkëng (5) tjok. Pjlupga doglo pkëng (4) li, e Sinar so pjluyo ko Amrafel, Elasar so pjluyo ko Arioc, Elam so pjluyo ko Quedorlaómer, Goyim so pjluyo ko Tidal. Pjlupga doglo shkëng (5) li, e Sodoma so pjluyo ko Bera, Gomorra so pjluyo ko Birsá, Admá so pjluyo ko Sinab, Zeboyín so pjluyo ko Sember, Bela so pjluyo. (Bela kjokyo, e ko Zoar kjokyo bakoe.) ³⁻⁴Eshko dbaryo ga pjlupga doglo shkëng (5) li ichaga Pjlu Quedorlaómer lirë sök lu sak kwara kjingsho pjök (12) tjän. Gueniyo öötong luyo sak kwara kjingsho myashko (13) ga epga wotjlıno engkjwë ba tjok. Eni ga shkëng (5) jikong li eng töno ðok, ga ba engkjwagaga söra jek ðok Sidın sdamyo, Di Bäng Buk Kësbang Dlek lishko.

⁵Öötong lu pjlara obi ga Pjlu Quedorlaómer jongya jong eshko, pjlupga löng ba shwo ðekong li tjok, engkjwë wlo. Jek löng eshko wopro ga refaıtaga zana ðok

Astarot Carnayin kjokyo, zuzitaga zana lok Jam kjokyo, emitaga zana lok Save Quiariatayin kjokyo. ⁶Horeoga zana lok Seir kjokyo dlup shwo lëkong, irpjana lok äär löng Parán kjokyo. E ber buk kjok dogro no lëemshko li worbo go. ⁷Tek iröng shrono löng Enmispat kjokyo, e ko Cades kjokyo bakoe. Eshko ga Amalec tjëyoga zana lok pjire. Amorreoga löng Jazezón Tamar kjokyo li zana lok pjir bakoe.

⁸⁻⁹Epga zana lok pjir irgo ga jek öötong löng Sidín sdamyo shara. Eshko ga pjilupga doglo pkëng (4) li ëngkjwono pjilupga doglo shkëng (5) li tjok. ¹⁰Sidín sdamyo lishko ga pjilëbgwo lok träk lëem, roshko di shäng sho sî tjeng tjunge. Eni ga Sodoma so pjiluyo, Gomorra so pjiluyo, e tök le lokshko ga lono jer lok pjilëbgwo li roshko. Eshko ga pjilupga zana lok pjir doglo mya obi li, e töktong jem lok dlup shwo lëkong.

¹¹Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo ga dli lëe, lëebo tjeng kës tjwlo tjok li, e söra lok pjilupga ba kjangyoga lirë drete. ¹²Abram shtop Lot, e sök Sodoma kjokyo kuzong ga shara lok, söra to ba lëebo tjeng kës li tjok bakoe. ¹³Gueniyo ga no töktong kjlara, ga Lot roy söra jek öötong Abram, hebreo li kong.

Eshkoshko ga Abram sök Mamré kjor këskes lok lishko. Mamré, e amorreo. E lëemga tjeng do pjök, kjlara ko Escol, kjlara ko Aner. Pjlara ga domerga doglo mya li tjilokwo lono ëng kong Abram tjok. Tjilëno ëng kong jlökoyo ga «Oba ëngkjwë woydë bi tjok wlëni ga shji ëng wlikë sharae» lara eni.

¹⁴Eni ga roy kura Abramdë ga ba shtop söraba toe. Eshko ga Abram ëngkjwagaga tjeng doglo sak dbaw pjiloglo mya kjingsho sak kwara kjingsho kwong (318). Epga kuno jem löng uunkong ba tjok. Eni ga söra jek pjilupga pkëng (4) li irpjang, äär jong Dan tjëyoga kjokyo. ¹⁵E shkëyo ga ba ëngkjwagaga

li shdöra beno tjeng dboy dboy, ga pjilupga li kopjrina lok pjiribrie. Eshko ga popdara, irpjana lok öötong löng Hobá kjokyo, e Damasco kjokyo pjilör kalëkong. ¹⁶Eni ga lëebo kjrara, söra tjeng ba tjok li döra Abramdë ba shjiryo drete. Ba shtop Lot, ba lëebo, ba walëga, ba nopga uunkong, e döra eni.

Melquisedec tjilokwo lono beno pjilú Abram kong

¹⁷Quedorlaómer, pjilupga löng ba shwo lëkong li, e zana pjir ga Abram bojono tek iröng obi. Öötong shäng Save sdamyo ga Sodoma so pjiluyo opshino jek ba wlokjre irbo. ¹⁸Domer shäng kjlara ko Melquisedec. E Salem so pjiluyo. E omwlokjrono bakoe. E syöshtaga Sbö Tjwlo Kësbangyo kong ba pjeyoga kjishko. Eshko ga pjilung shosho suk pjir shira, twara Abram kong, kjilgwo bo dyo dbo ara tjok.

¹⁹Ga tjilëno beno pjilú ba kong. Tjilë ga «Pja kjimte Sbö Tjwlo Kësbangyorë ara. E kjok uunkong sharyaga.

²⁰Pja kjimtara, bop moskwoga iara beno tjeng bop wloshko, ga zanop song erä.

E kjishko ga e poshrëy kësbang iyado» lë.

Eni ga lëebo wlëna Abramdë kës li shtara äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shira kjrina kjrina, ga twara beno Melquisedec kong.

²¹E irgo ga Sodoma so pjiluyo tjilë Abram kong ga «Lëebo uunkong dörop kjwe ber tjeng bop kong ga pjilú, gueniyo bor nopga kwera twos bor kong iröng obi» lë.

²²Kuya ga tjilë ba kong ga «Tja tjilëno Jehová kong jlökoyo. E Sbö Tjwlo Kësbangyo. E kjok uunkong sharyaga. ²³Löror ba kong jlökoyo ga lëeye bopoya kjrër lëem, trer kwara lëem, drepkwota pjirikklo pjlara lëem bakoe. Eni ga lono

ga tja llëbo ara wleni ga twaga pjarë bor kong lëp ga äe. ²⁴ Llëye woydër ber bor kong llëm, dli uara bor nopgarë li döe. Gueniyo ga domerga bor yorkaga Aner, Escol, Mamré, kjwepga wle kongda llëbo twos kjrina kjrinae» le.

Jehová tjlökwo twono Abram kong, beno iyado wlo

15 E irgo ga Jehová weno shäng Abram kong yoshko wleni, ga tjlë ba kong ga «Abram, llëye bangkjrëp llëme. Tja bop wlikaga. Llono ga pja iër ber tjwlo ara. E kjishko ga llëye bangkjrëp llëme» le.

²⁻³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jehová, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjluë. ¿Tja ber tjwlo ara llëno? Miydëp pjlu ga tja wapga drete. Tja kong wapga tworop llëme. E kjishko ga tja wolonoshko ga bor llëbo uunkong ber bor parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo ko Eliezer kong. E bor pjeyo llëm, e Damasco so» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bop llëbo uunkong ber ba kong llëm, e ber bop wa domer onmo li kong» le. ⁵ Eshko ga Abram söra jek kjoko, ga tjlë ba kong obi ga «Kjok dogo is yotso. Dbala shtozong, shtëp ga pjluë ip wlo. Bop tjëyo tek ber bop irgo li ber träk llëm kjweni bakoe» le.

⁶ Kuya ga tjlökwo kjrara, ga mär beno shäng ba go. E kjishko ga iara Jehovärë beno pjlo bek ba bokso. ⁷ Ga tjlë ba kong ga «Jehová li tja. Pja shiror tek Caldea so kjokyo ko Ur li dwayo, kjok ëre twër ber bop kong wlo, kjok ëre twër ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong wlo bakoe» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga Jehová, ¿kjok ëre ber bor kong jlökoyo miydër sorë?»

⁹ «Öng tek sös bor kong kop eni: sögla popga wapga llëm obi wleniyo kjlara, shwling ushko so popga kjlara,

öng wlep ushko so wlenggla kjlara, mya jikong mikbo lu pjloglo mya döe. Dung-gwo tek sös kjwo pjok oblë oblë bako, kjwara kësband wleniyo, kjwara chirawa wleniyo» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga llëbo rokara li söra uunkong Jehová kong. E irgo ga zröra, sho shora wok, ga iara tjeng ëng gomyo. Dungwora shora llëme. ¹¹ Ba öng sho shora, iara tjeng lishko ga lä tjwe lök träk llëm ba kjing go, gueniyo shgawe Abramdë shäng eshko. ¹² Kjok ro zar wleni ga Abram sjeno, opbuno, ga pono rong anmoyö. Buk pëshko ga iya yoshko go ga kjok ro beno yët, ga bangkjrara ara.

¹³⁻¹⁵ Eshko ga Jehová tjlë ba kong ga «Pja äär tjlablashko, ga pja wolon döroshko ga pja sök wlep iyado. Gueniyo ga lër bop kong jlökoyo ga bop tjëyo tek ber bop irgo li äär löng kjok shto oblë. Eshko ga ber löng parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo, ga bokrotkëba, ga opshik ga ä, äär jong lu pjloglo sak dbaw pjloglo pkëng (400). Gueniyo ba bokrotkagaga li, e shdungga tjarë. Bop tjëyoga opshik ey dwayoshko ga llëbo tjeng kës li söya lök jek ba tjok pjire. ¹⁶ Eeri ga amorre-oga löng kjok ëre kjing go, llëbo owa shärye lök ara, gueniyo llëbo owa shärye löng li äätë ba dbo go llëm obi. E kjishko ga bop tjëyoga tjwe iröng maling llëme. Lu äär pjloglo sak dbaw pjloglo pkëngshko (400) ga bop tjëyoga tjwe löng kjok ëreshko iröng obi» le.

¹⁷ Kjok ro zoktongshko ga kjok ro beno yët erä. Eshko ga sbi weno pjang kjwara, roshko yö sho tur jonge. Kjor weno pjang bok kjwara dbo go iök pjë jong ri rie. Pjöyikong jëk lök ba öng sho shora tjeng li tjrëko. ¹⁸ Eshko ga Jehová tjlë Abram kong ga «Tjlökwo twër bop kong, ber iyado wlo. Kjok ëre twër bop tjëyo tek ber bop irgo li kong, tek Egipto diyo dwayo äär jong Éufrates diyo kësband li go. ¹⁹ Eeri

ga kjok ëre, e quenitaga kjokyo, Cenaz tjëyoga kjokyo, cadmoneoga kjokyo, ²⁰Het tjëyoga kjokyo, ferezeoga kjokyo, refaitaga kjokyo, ²¹amorreoga kjokyo, Canaán so kjokyo, gergeseoga kjokyo, Jëbús so kjokyo bakoe» le.

Agar, ba wa Ismael

16 ¹⁻³Abram sök Canaán kjokyo ù pjlölo sak kjwarashko (10) ga ba boy Saray wapga ìlëm obi. Gueniyo ga walë Egipto so shäng kjlara ko Agar, e Saray parkaga tjwëlëk shäng pjir wleniyo.

Pjlara ga Saray tjëlë ba ìnma kong ga «Tja kuzong. Jehová kjìshko ga tja kjrong. E kjìshko ga rokër bop kong ga pja pë Agar tjok. Ba kjìshko ga tja wapga tjok kjwe» le.

Kuya ga «Jölö» le ba kong.

Eni ga Agar twara Abram kong, pë ba tjok wlo. ⁴Eshko ga pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso ìlëme. Eshko jek ìlëkong ga ba pjlü Saray bangkjre ame.

⁵Eni ga Saray tjëlë ba ìnma kong ga «Bop kjìshko ga tja bangkjre ame! Twak tjarë bop kong, bop boy wlo. Era wloshko dörö kjìshko ga wotjlik ga e tjwölö ara, bor kjinmo le. Èye diktong ìi ë, pjare, de tja miydaga ber Jehovárë» le.

⁶Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja kuzong. Bop parkaga ìi shäng bop wloshko. Ìlëye shäryëp woýdë ba tjok ìi miydaga ber pjarë» le. Eshko jek ìlëkong ga Agar bokrotke Saraydë ara.

E kjìshko ga töktong to ey dwayo. ⁷Jëk shäng kjok dogro no ìlëmshko ga öötong woshtë sök di bäng buk kjwara ìi zlong bäng, e buk irbo jek jong äär Sur kjokyo ìi sor go. Eni ga wlëna Jehová parkaga kjok dogo so ìirë* sök eshko. ⁸Ga tjëlë ba kong ga «Agar, ¿pja tek kjone dwayo? ¿Pja to kjone?»

«Tja to shäng bor sogo Saray töywë» le ba kong.

⁹Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pja nom jek bop pjlü Saray ushko iröng obi. Ìlëye le bop kong ìi kolozong» le. ¹⁰Ga tjëlë ba kong obi ga

«Bop tjëyo tek ber bop irgo ìi iër ber shdär träk ìlëm, shtëy ga äär ìlëme.

¹¹Pja shäng kjlaraso ìlëme.

Ìlono ga pja wa buk kjlara domer, e koiëp Ismael,†

pja woýdë ara ìi miyde Jehovárë pjir kjìshko.

¹²Bop wa, e ber shäng tjëkso ìlëm, sëgro äya kjlòshko so wleni.

E ber nopga uunkong moskwo.

Èye wotjlik pjlü ba kong ìlëme.

E ber shäng ëngkjwë ba pjeyoga tjok ìyado» le.

¹³Kuya ga wotjlik ga «Tja ìna Sbörë, ga tja sök së obi» le. E kjìshko ga Jehová, e tjëlëno ba tjok ìi kowara Sbö, Bor Ìga.

¹⁴E kjìshko ga di bäng buk Cades kjokyo, Béred kjokyo, e tjrëko ìi kowëba Sbö Sök Ìyado, Bor Ìga ìi di bäng.

¹⁵E irgo ga wa buk kjlara domer, ga koiara ba data Abramdë Ismael. ¹⁶Eshko ga Abram ù pjlölo sak kjwong kjingsho tjer (86).

Sbö tjlökwo twono Abraham kong, beno iyado wlo

17 Abram ù pjlölo sak shkaw kjingsho shkawshko (99) ga Jehová weno shäng ba kong, ga tjëlë ba kong ga «Tja ëre Sbö, ìlëye shäryër woýdë ìi shäryër ga pjlüe. Tja kolozong. Pja jëk pjlö bek bor bokso bakoe. ²Tjlökwo twër bop kong, ber ìyado wlo, ga bop tjëyo tek ber bop irgo ìi iër ber shdär träk ìlëme» le ba kong.

*16:7 Jehová parkaga kjok dogo so le ìi, e Sbö om go ìayde.

†16:11 Hebreo tjlökwo Ismael, e kuya Sbörë löklo.

³Kuya ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go. Eshko ga Sbö tjlä ba kong ga ⁴«Tjläkwo twër bop kong, ber iyado wlo li eni: Pja ber tjëyoga ara data. ⁵Ga eeri jek lëkong ga pja ko ber Abram[‡] ame. Pja ko ber Abraham[¶] shara, pja ioror beno tjëyoga ara data kjishko. ⁶Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme. E tjrëko pjłupga wen. Epga ber löng tjëyoga oblëe. ⁷Tjläkwo ère twër bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe. Tja bop Sbö iyado, tja ber ba Sbö iyado bakoe. ⁸Pja sökshko li ko Canaán. Pja kjok ère so llëm, gueniyo kjok buk kës ère twër ber bop kong iyado wlo, epga kong bakoe. Ga tja ber ba Sbö iyado» le.

⁹Ga tjlä Abraham kong obi ga «Tjläkwo twër bop kong li shäryos eni iyado. Bop tjëyo tek ber bop irgo li omshäryë eni bakoe. ¹⁰Tjläkwo twër bop kong, ber iyado wlo li ber eni: Domerga löng bomi tjok kjłobi li ber löng doyo jyā tak pjire. ¹¹Eni ga bomi chimkwo dbo kwota zëmi tas, e ber tjläkwo ère kjroromi jłokoyo li jyāglo. ¹²⁻¹³Eeri jek lëkong ga chidaga domerga wen tjeng bomi tjrëko kjłobi li äär dbar kjwongshko (8) ga doyo jyā tēmi pjir eni, bomi wapga, bomi parkagaga tjwłëk löng pjir wleniyo li wapga bakoe. Bomi parkagaga tjwłënomi shto oblë so kong li doyo jyā tēmi pjir bakoe. Pjāy domerga doyo jyā tē uunkong. Ba jyāglo ère ber pjang bomi sho go iyado, tjläkwo tworor bomi kong li dik. ¹⁴Ëye doyo jyā tē llëm ga ber sök bomi tjok ga äe. Eni wleni ga tjläkwo tworor bomi kong li shäryara llëm kjishko ga ichozī bomi shwoy dwayo» le.

¹⁵Eshko ga tjlä ba kong obi ga «Bop boy kjwe ko ber Saray ame. Eeri jek

lëkong ga ko ber Sara shara. ¹⁶Llëbo shäryër ber pjłú ba kong. Bop kong wa twër kjłara domer ba tjok. Sara, e ber tjëyoga ara mekë. Ba tjëyo tek ber ba irgo li tjrëko pjłupga wen» le.

¹⁷Kuya ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ga jar jone. Wotjłik sök ga «¿Domer luyo sak dbāw (100) ga data sorë? ¿E ga Sara luyo sak shkaw (90) ga wa tjok sorë?» le. ¹⁸Eni ga tjlä Sbö kong ga «Rokër bop kong ga tjläkwo tworor bor kong li twos Ismael kong dey» le.

¹⁹Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Loror bop kong ga bop boy Sara, e llono ga wa buk kjłara domer. E koiëp Isaac. Tjläkwo tworor bop kong, ber iyado wlo li shäryër ber ba kong, ber ba tjëyo tek ber ba irgo li kong bakoe. ²⁰Pja syöshtë sök Ismael kjishko li kuror, ga kjimter bakoe. Ba tjëyo tek ber ba irgo li iër ber shdär träk llëme. Ga iër ber tjëyo kës-bange. E tjrëko pjłupga wen doglo sak kjwara kjingsho pjök (12). ²¹Gueniyo ga lu pjłara go ga pjāy wa buk kjłara domer ko Isaac. Tjläkwo tworor bop kong, ber iyado wlo li, e ber ba kong eröe» le.

²²Sbö tjläno ba kong pjir ga opshino to ey dwayo. ²³⁻²⁷E dbaryo ga domerga löng ba ushko li doyo jyā tara Abrahamdë uunkong, ba wa Ismael, ba parkagaga tjwłëk löng pjir wleniyo weno tjeng ba ushko, ba parkagaga tjwłëna shto oblë li bakoe. Eshko ga Abraham lu pjłoglo sak shkaw kjingsho shkaw (99), ba wa Ismael lu pjłoglo sak kjwara kjingsho mya (13). Domerga li doyo jyā tara uunkong, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

Domerga tjwe löng doglo mya Abraham pjłok

18 Dbar kjwara ga Abraham sök Mamré kjor kës-kës lok lishko, ba u zlong bäng. Eni ga dlo dluw wleni ga

[‡]17:5 Hebreo tjläkwo *Abram*, e *data tjwłö ara* loklo.

[¶]17:5 Hebreo tjläkwo *Abraham*, e *tjëyoga ara data* loklo.

Jehová weno shäng ba kong. ²ÿya jekdo ga domerga bë löng ba zlong bäng doglo mya. Sök li kojono mäling ba wlokrë, ga kjök tonu, kujono bokdo kjäy klung go, ³ga tjlä ba kong ga «Tjlapgaga, rokër bomi kong sira ga pjäy brik mäling llëme. ⁴Kumi ga pjlu wleni ga tja di rokë bomi kong, pjäy dre shkwë e go wlo. Pjir ga pjäy woshtë wop tjok kjor ëre dorko. ⁵Pjäy löng töshko. Pjäy brikdë llëm obi ga pjäy sën, pjäy jëk ga dbo tjok wlo. Pjäy shrono bor ik kjishko ga tja wopjluë. Bor u ëre bomipjöy bebi» ë.

Kuya lök ga «Pjluë» ë lök ba kong.

⁶Eni ga Abraham opzrëno jek ba u roy, ga tjlä Sara kong ga «Pjlung sho kjros bayo eeje. Sho llrus, ga suzong. ¡Shäryos mälinge!» ë. ⁷Lara eni ga opshino ey dwayo, ga jek öotong shäng ba sögla tjeng lishko, shara kjlara pjlu wleniyo, twara ba parkaga kong, poshäryë jekdo wlo. ⁸Eni ga dli li poshäryara pjir ga söra, twara Abrahamdë ba kong lök, ue lök wlo. Öng nä dyo, öng nä dyo shor, e twara ba kong lök bakoe. Ië löng kjor dorko wopro ga e shäng ba dë.

⁹Iono lök pjir ga tjlä lök ba kong ga «¿Bop boy Sara kwonllo?»

«Shäng kjweshko, kjër roy» ë ba kong.

¹⁰⁻¹³Domerga doglo mya li, kjlara, e Jehovah. Tjlä Abraham kong ga «Lu pjlara go ga pja in tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän» ë.

Kura Sararë kjër pjlor go, ba lanma kokso lëkong. Eshko dbaryo ga Abraham tjlabla, Sara bakoe. Ga Sara, ba dbar mokyo ÿya ame. E kjishko ga jar jong, ga wotjlik ga «Tja tjlabläe. Bor lanma tjlabla bakoe. ¿Tja wa tjok sorë?» ë.

Jar shäng li kuya Jehovarë ga tjlä Abraham kong ga «¿Sara jar ega? ¿Tjlabla kjishko ga wa tjok ga äe lere? ¹⁴¿Llëbo kjang, shäryako llëm Jehovah kong tjokde? Lu pjlara go ga pja in tjwe

obi. Eshko ga Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän» ë.

¹⁵Kuya Sararë ga bangkjrara ara, ga tjlä ga «Tja jatong llëme» ë.

«Miydër pjir ga pja jatong» ë Jehovarë ba kong.

Abraham ïano Jehovah tjok Sodoma kjokyo kjishko

¹⁶Iono lök pjir ga irbo shano to Sodoma kjokyo, ga wlobyara Abrahamdë irbo. ¹⁷⁻¹⁸Eshko ga Jehovah wotjlik ga «Abraham ber tjëyo kësbang, dbo ara data. Tja tjläno ba kong jlökoyo ga ba kjishko ga tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jikong li kjimtër. E kjishko ga llëye shäryër li lër ba kong dey. ¹⁹E kjroror nopga uunkong tjreko, ba tjëyo tek ber ba irgo li pïya bor kolë wlo, jëk löng bëy wlo. Eni ga llëye loror li shäryër uunkong. Kjroror parkë shäng bor tjok e kjishko» ë.

²⁰Eni ga Jehovah tjlä ba kong ga «Sodoma sopga, Gomorra sopga, e roy owa. Kur ga llëbo shärye löng owa li, e kësbang anmoyö. ²¹E kjishko ga tja jongya eshko roy kuror owa li jlöre ik wlo. Eni llëm wleni ga miydër eshko» ë.

²²Eshko ga domerga do pjök ba pjloga li jer Sodoma kjokyo, gueniyo Jehovah beno shäng Abraham tjok obi. ²³Wop tjok ga Abraham tjlä ba kong ga «¿Nopga owa li tjreko nopga pjlo bek tjok wleni ga pjip uunkongde? ²⁴¿Kjok eshko nopga kjwe löng pjlo bek sak shkëng (50) wleni ga pjip jek enire? ¿Zröp nopga owa löng li tjokde? ²⁵Nopga pjlo bek shdum nopga owa li tjok ga äe. Nopga pjlo bek lligwep nopga owa li dik ga äe. Rokër bop kong sira ga shäryëp eni llëme. Pja nopga löng kjok ëre kjing go li lligwega. Miydër ga pja kjok lligwep beke» ë.

²⁶Kuya ga tjlä ba kong ga «Sodoma sopga wlënor pjlo bek löng sak shkëng

(50) wĕni ga epga kjĭshko ga shdun ĩlĕme» ĩe ba kong.

²⁷ Eshko ga tĵĕ ba kong obi ga «Tja jnep kĕsbang, pja bangkjrĕr ĩlĕm wĕni. Pja Sbĕ, tja domer. Tja domer song, tĵwĭĕ ĩlĕme. ²⁸ Kĵwe shkĕng (5) obi äär sak shkĕng (50) wĭo. ¿Shkĕng (5) kjĭshko ga kjok pĵip jek enire?»

Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Wĭĕnor pĵĭo bek ĩng sak pkĕng kjĭngsho shkĕng (45) wĕni ga shdun ĩlĕme» ĩe.

²⁹ Eshko ga tĵĕ obi ga «Wĭĕp tjeng sak pkĕng (40) erĕ dikjoyoe» ĩe.

Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Epga sak pkĕng (40) ĩ kjĭshko ga shdun ĩlĕme» ĩe.

³⁰ Eshko ga tĵĕ ga «Rokĕr jek bop kong obi ga pja iirkĕ bor kong ĩlĕm, rokĕr bop kong ara ĩ kjĭshko. ¿Wĭĕnop tjeng sak mya (30) erĕ wĕni ga ĩlĕye shäryĕp?»

Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Epga sak mya (30) ĩ kjĭshko ga shdun ĩlĕme» ĩe.

³¹ Eshko ga tĵĕ obi ga «Tĵĭapga, pja bangkjrĕr ĩlĕm wĕni. ¿Wĭĕnop pĵĭo bek ĩng sak pĵök (20) erĕ wĕni ga ĩlĕye shäryĕp?»

Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Epga sak pĵök (20) ĩ kjĭshko ga shdun ĩlĕme» ĩe.

³² Eshko ga tĵĕ pĵĭara obi ga «Tĵĭapga, pja iirkĕ bor kong ĩlĕme. Kĵakrokĕr bop kong pĵir ĕre döe. Pja barwĕr ame. ¿Wĭĕnop tjeng sak kjwara (10) wĕni ga ĩlĕye shäryĕp?»

Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Epga sak kjwara (10) ĩ kjĭshko ga shdun ĩlĕme» ĩe ba kong.

³³ Jehová tĵĕno ba kong pĵir ga to ey dwayo, ga Abraham jek ba ushko irĕng obi.

Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e pĵira Jehováre

19 Kjok ro zar jekshko ga Sbĕ park-agaga kjok dogo so do pĵök ĩ jek öötong ĩng Sodoma kjokyo. Ga opzrĕno jek kjok ĩ roshkoshko ga Lot sök eshko. İya sök ga kojono ba wĭokjrĕ, ga kjök

tono, kujono bokdo kjĭlay klĭng go, ² ga tĵĕ ba kong ga «Tĵĭapgaga, rokĕr bomi kong sira ga pĵäy ber ĩng bor ushko shkĕr kjwara. Bor u, e bomipĵöy bebi. Eshko ga pĵäy dre shkĕwĕ ga pĵĭĭe. Pĵäy brik bong, kjok shrĕngto jä» ĩe.

Kuya ĩok ga tĵĕ ba kong ga «ĩlĕme. Tĵawa ber ĩng kjoko dey» ĩe.

³ Gueniyo «Shĵi to ushko» ĩe ba kong kjĕr kjĭshko ga to jek ĩok ba tĵok ushko. Öötong ĩng eshko ga sĕna dĭi owa ĩlĕm, pĵĭng shosho suk pĵir shäryak ba uukkĭo tĵok ĩlĕm bako, ga uara ĩok.

⁴ ĩng poydĕ ĩlĕm obishko ga domerga Sodoma so öötong ĩng eshko uunkong, kĕskĕs chila, ga Lot u kopjrĭna ĩok pĵirbrie. ⁵ Eshko ga öö ĩe ĩok Lot kong, tĵĕ ga «¿Domerga tĵwe ĩng ĩuna bop ushko yĕ kwonĭlo? ¿Shis borwa kong kjoko! ¿Tĵawa pĕ woydĕ ba tĵok!» ĩe.

⁶ Kuya Lotdĕ ga opshino jek kjoko, ĩan ba tĵok wĭo, ga u bäng bängzara tuk, ba kokso ĩekong. ⁷ Eshko ga tĵĕ ba kong ĩok ga «ĩĕr bomi kong ga ĩlĕbo owa shäryĕmi eni ĩlĕme. ⁸ Tja wapga walĕga tjeng do pĵök, domerga miydoydĕ ĩlĕm obi. Epga twotĕ bomi kong dey. ĩlĕye shäryĕmi woydĕ ba tĵok ĩ miydaga ber pĵäydĕ. Gueniyo rokĕr bomi kong sira ga domerga ĩemi ĩi maga tĵarĕ kjĭshko ga kong ĩlĕye owa shäryĕmi ĩlĕme» ĩe.

⁹ Kuya ĩok ga tĵĕ ba kong ga «¿Pja opkjos ĕre dwayo! Pja na so ĩlĕme. Tĵawa ichĕp woydĕ kuzong ga pja kong ĩlĕbo owa shäryĕrwa, ĩlĕbo owa shäryĕrwa ba kong ĩok ĩi kĵinmo» ĩe ĩok ba kong eni, ga jek ri ri ba kĵing go, u bäng ĩi dĭoya wĭo.

¹⁰ Gueniyo ga Lot wĭikara domerga ĩng ba u roshko ĩrĕ, shira jek u roy, ga u bäng bängzara tuke. ¹¹ Eshko ga domerga ĩng kjoko ĩi iara ĩok uunkong beno ĩng kjok ĩgĕ ĩlĕme. Eni ga u bäng wĭĕya ĩok ga drete.

¹²⁻¹³ Eshko ga domerga do pĵök ĩi tĵĕ Lot kong ga «Sodoma sogga ĕre ĩlĕbo

shäryë löng owa anmoyö, ga roy öötong Jehová sök kjok dogo li kong. E kjishko ga tjawa ichara kjok ëre pjik. Pja opshis na dwayo, pja nom pjolae. Pja pjeyo oblë na tjok ga jek sös bop tjok uunkong, bop wapga, bop kwosga, bop pjeyo oblë tjeng kjok ëreshko bako, kjok ëre pjirwa kjishko» ë.

¹⁴Eni ga Lot opshino jek ba kwosga ini rokë, tjëlë ba kong ga «Kjok ëre pjiya Jehovärë. E kjishko ga pjây wëlëp llëme. Pjây tökzong pjolae» ë.

Gueniyo tjëlökwo kjrara lök llëme. Wotjlik lök ga «Shäng tjötora» ë.

¹⁵Wëshko kjok shröngto ga Sbö parkagaga kjok dogo so li tjëlë Lot kong ga «Pja kojös mäling, bop boy, bop wapga walëga do pjök, e jek sös bop tjok. Llëm ga kjok ëre shdunwashko ga pjây wolön jek kjok ëre soppa tjok» ë.

¹⁶Gueniyo ga Lot wor kuzong ga shara lök ba orkwo go, songe ë Jehovärë kjishko. Shäryara eni ba boy, ba wapga tjok bakoe. Eshko ga shira lök kjok eshko dwayo, wolön llëm wlo. ¹⁷Shira lök pjir ga kjlara tjëlë ba kong ga «Pjây zronzong. Iröng imi llëme. Pjây slan kjok ëreshko llëm bakoe. Pjây tökzong dlup lëkong, pjây wolön woydë llëmda eni» ë.

¹⁸Kuya Lotdë ga tjëlë ba kong ga «Llëme. Tjlapgaga, ¹⁹tja kjimtoromi ara. Pjây pjilú bor tjok. Tja shiromi kjishko ga tja sök së obi. Gueniyo ga tja tök dlup go ga äe. Kjok pjimishko ga tja doshaya irbo, ga tja wolön. ²⁰Ëreshko kjok buk chira kjrina soye. Tja jek äär eshko ga pjilúe. Tja ichozí jek eshko, tja ber sök së obi wlo. «Imi ga chirawa jlö llëmdo?» ë.

²¹Kuya lök ga kjlara tjëlë ba kong ga «Pja kuror. Llëye rokorop bor kong li shäryër eni. Kjok buk lëp li pjir llëme. ²²Pja jëkzong mäling kjweshko. Pja äätë kjweshko llëm obishko ga llëye shäryër ga äe» ë.

Kjok buk eshko chira li, e kowaraba beno Zoar[§] e kjishko.

²³Lot äär shäng eshko ga kjok shröng tjän. ²⁴Eshko ga akkwo ko *azufre* löno ter iök, shrono shunyo wleni, ichara Jehovärë ter kjok dogo dwayo löno Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e kjing go wlo. ²⁵Eni ga kjok eshko pjitong dret, noppa löng eshko kjlöbi li wolöno dret, llëbo tjeng së eshko kës li pjitong beno dret bakoe. ²⁶Lot boyda tek shäng ba irgo, ga iröng iya yaerbo ga posgono beno shäng dlungna akyo.

²⁷Wëshko kjok shröngto ga Abraham jek öötong shäng lano Jehová tjok bäm go lishko, ²⁸ga iya ga sdam kjwang jikong pjë jong träk llëm obi äär jong Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo bebi. Beno yöbor erä. ²⁹Lot sökshko sdamyo pjira Sbörë eni. Gueniyo Abraham woyoshara kuzong ga Lot shira kjok pjira lishko dwayo.

Moab tjëyo, Amón tjëyo, e weno sorë

³⁰E irgo ga Zoar soppa bangkjrara Lotdë ara kjishko ga opshino jek shäng dlup shwo lëkong, ba wapga walëga do pjök li tjok, ga beno löng guëng jong ööng kjwara eshko li roshko. ³¹Pjlara ga ba wa këguëyo tjëlë ba löng kong ga «Bi data kjwe tjäbläe. Kjok kjwang jikong ga oba orkwosmok iyado. Gueniyo jüshko ga domerga shji orkwosmok ba tjok wlo drete. ³²Kjweri nelötkëy, shji pë ba tjok wlo, shji wapga shdär jek këgong wlo» ë. ³³E shkëyo ga kjillgwo bo dyo dbo ara twara ba data kong. Nelötkono ga Lot wa bäm iyo pono ba tjok. Gueniyo nelö kjishko ga to miydara llëme.

³⁴Wëshko ga Lot wa këguëyo tjëlë ba löng kong ga «Tja kuzong. Luna shkëyo ga tja pono bi data tjok. Eeri shkëyo ga nelötkëy jek obi, pja pë ba tjok shara

[§]19:22 Hebreo tjëlökwo *Zoar*, e *chira* löklo.

wlo, shji wapga shdär jek këgong wlo»
 ðe. ³⁵E shkëyo ga nelotkara lok jek obi,
 ga Lot wa mite pono ba tjok shara.
 Gueniyo to miydara llëm obi.

³⁶Eni ga Lot wapga li beno löng
 kjlaraso llëm, ba data li i. ³⁷E irgo ga
 ba wa këguëyo wa buk kjlara domer, ga
 koiara Moab. E beno Moab tjëyo data.
³⁸Ga ba lëng wa buk kjlara domer bebi,
 ga koiara Ben Amí. E beno Amón tjëyo
 data.

Abraham, Abimélec

20 E irgo ga Abraham wlo opshino
 Mamré kjokyo dwayo, to jongya
 jong Néguev kjokyo. Eshko ga beno löng
 Guerar kjokyo, e buk Cades kjokyo, Sur
 kjokyo, e tjreko. ²Äär löng eshkoshko ga
 ba boy Sara, e ba dor ðe uunkong kong.
 E kjishko ga Guerar so pjlyo Abimélec
 no ichono Sara wlokrë, pë ba tjok wlo
 ðe. ³Eshko ga Sbö tjlë Abimélec kong
 yoshko ga «Walë sörop kjwe orkwosmok
 shäng pjire. E kjishko ga pja wołon» ðe.

⁴Eshko ga poydë ba tjok llëm obi
 kjishko ga tjlë Sbö kong ga «Tjlapga,
 çëye llëbo owa shäryoydë llëm ga pja
 wotjlik ba zrökde? ⁵Abraham tjlëno bor
 kong ga «Walë kjwe bor dor» lara. «Kjwe
 bor sing jlöe» lara walë lirë bakoe. Eni ga
 tja opshäryë shäng pjlu bop bokso lër eni
 bor pjlu shko, llëye owa shäryotë llëme»
 ðe.

⁶Kuya ga tjlë ba kong ga «Miydër pjlu
 ga pja opshäryë shäng pjlu bor bokso
 lëp eni bop pjlu shko jlöe. E kjishko ga
 pja ichoror ba porwë llëm, llëbo owa
 lër li shäryëp llëm wlo. ⁷Walë kjwe to
 twëp ba lanma kong iröng obi. Domer,
 e bor tjlokwo laga. E kjishko ga syöshtë
 bor kong bop kjishko, pja wołon llëm
 wlo. Gueniyo twëp ba kong iröng llëm
 ga lër bop kong jlökoyo ga pja wołon,
 bop pjeyoga uunkong wołon bakoe» ðe.

⁸Wëshko kjok shröngto ga ba dborya-
 gaga rokara ba shwoy, ga yoïno sorë

ga lara ba kong pjire. Kuya lok ga
 bangkjrara ara. ⁹E irgo ga Abraham
 rokara Abimélecde ba shwoy, ga tjlë
 ba kong ga «çLlëye shäryorop borwa
 kongdo? Tja jëktong bëy bop tjok.
 Gueniyo tja ichorop llëbo owa shäryë,
 bor nopga ichorop llëbo owa shäryë
 bakoe. E shäryako llëme. ¹⁰ç«Kjwe bor
 dor» lëp bor kongshko ga pja wotjlik
 shäng llëro?»

¹¹«Tja wotjli no ga kjok ëre sopga Sbö
 bangkjrë llëmdo loror, ga tja zröya lok
 bor boy kjwe kjishko. ¹²Jlökoyo ga kjwe
 bor dor, bor data wa, gueniyo bor mekë
 wa llëme. Tja orkwosmono ba tjok ga
 pjlu e kjishko. ¹³«Pja opshis bop data
 ushko dwayo» lara Sbörë bor kongshko
 ga tja tjlë bor boy kong ga «Tja kjimtëp
 sira. Shji äär kjone pogo ga tja bop sing
 lëp eni» lër ba kong» ðe Abrahamde eni.

¹⁴Eshko ga ba boy Sara twara
 Abimélecde ba kong iröng obi. Öng
 ushko so, söglä, domerga parkagaga
 tjwlëk löng pjir wleniyo, walëga
 parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo,
 e twara ba kong bakoe. ¹⁵Ga tjlë ba
 kong ga «Kjok ëre izong. Woydëp ara
 kjone dey ga kjros, pja ber sök eshko
 wlo» ðe. ¹⁶Ga tjlë Sara kong ga «Llëbo
 tworor bop sing kong kjwe tjwlo dbur
 sho pjlu blün kjwo sak dbaw dbaw
 (1,000). Tworor ba kong, pja llëbo owa
 shäryono llëm miydëba e go wlo, pja
 ber pjlu nopga uunkong ëre bokso wlo,
 pja owa laga ërë llëm wlo» ðe.

¹⁷⁻¹⁸Sara kjishko ga walëga löng
 Abimélec ushko kjlobi li shduna Je-
 hováre, beno löng wapga ame. Gueniyo
 ga Abraham syöshtono Jehová kong. E
 kjishko ga Abimélec poptara Sbörë. Ba
 boy, ba parkaga walëga poptara bako,
 wapga tjok obi wlo.

Isaac bukshko dbaryo

21 E irgo ga llëbo shäryara Jehováre
 pjlu Sara kong, lara sorë li eni.

²Abraham tǵlabǵashko ga Sara beno shǵng kjlaraso ǵlǵme. ǵara Sbǵrǵ dbaryo ǵishko ga wa buk kjlara domer, ³⁻⁵ga koiara ba datarǵ Isaac. Eshko ga Abraham ǵu pǵlogǵo sak dbǵw (100). Ǵotong dbar kjwongshko (8) ga chida doyo jǵǵ tara, ǵara Sbǵrǵ ba kong sorǵ ǵi eni.

⁶Eshko ga Sara wotǵǵik ga «Tja iara Sbǵrǵ jar. Ga tja wa tjok miydaraba ga oba jar wopǵǵu bor tjok bebi. ⁷ǵTja wa tǵeng Abraham tjok kjlara ǵaga ǵro? ǵTǵlabǵa ǵmdǵ ga izong! Ba tjok ga tja wa buk kjlara domer» ǵe. ⁸E irgo ga Isaac kuno. Nǵ dǵra dbaryoshko ga dǵi shǵryara ba datarǵ kǵsbang, ba poshrǵkǵlo.

Agar, Ismael, e ichara Abrahamdǵ to ba ushko dwayo

⁹Ismael, e Egipto so Agar ǵi wa Abraham tjok. Pǵlara ga shǵng tjǵr Isaac tjok. ^{**}ǵya Sararǵ ga ¹⁰tǵǵ ba ǵanma kong ga «Bi parkaga tǵwǵǵk shǵng pǵir wǵeniyo ǵi ichos jek na dwayo, ba wa kjwe tjok. Pja wǵlonoshko ga bop ǵlǵbo tǵeng kǵs ber Isaac kong ǵrǵe. ǵlǵye ber bi parkaga wa kjwe kong ǵlǵme» ǵe.

¹¹Kuya ga bangyo ba kong ara, e ba wa bebi kjǵshko. ¹²Gueniyo ga Sbǵ tǵǵ ba kong ga «Pja woydǵ kjwozir ǵi kjǵshko ǵlǵm, bop parkaga kjǵshko ǵlǵm bakoe. ǵlǵye roke Sararǵ bop kong ǵi shǵryos eni. Isaac tǵyǵo tek ber ba irgo ǵi ber bop tǵyǵo jǵǵkoyo ǵrǵe. ¹³Bop parkaga wa ǵi, e bop wa kjǵshko ga e iǵr ber tǵyǵo oblǵ, kǵsbang bakoe» ǵe.

¹⁴Wǵshko kjok shrǵngto ga dǵi, di, e iara Abrahamdǵ ba bapkwǵ roshko, twara Agar kong, ga iara pǵjang ba kokso. Eshko ga «Pja nome» ǵe ba kong, ga ichara to ey dwayo, ba wa ǵi tjok.

Kuya ga to jek kjok dogro no ǵlǵmshko kjokyo ko Berseba. Eshko ga jǵktong ǵlǵw pogo, to jongya shǵng kjone miyde

ǵlǵme. ¹⁵Ba diwa sǵra ǵi pǵitongshko ga ba wa ǵi iara beno sǵk tjoksa, kjor chirawa jong eshko ǵi dorko. ¹⁶Ga wotǵǵik ga «Bor wa kjwe wǵlon ǵn woydǵ ǵlǵme» ǵe. E kjǵshko ga opkwono, sirkeno sǵk pǵola, ga beno sǵk tjoksa, ga sǵlar trǵk ǵlǵme.

¹⁷Eshko ga ba wa sǵlar jong bebi. Kuya Sbǵrǵ ga Agar rokara Sbǵ parkaga kjok dogo sorǵ tǵǵ ter kjok dogo dwayo ga «Agar, ǵpja oto? ǵlǵye bangkjǵp ǵlǵme. Bop wa kjǵoshtono ǵi kura Sbǵrǵ. ¹⁸To kjǵrǵba jek. Rayǵp ber tjoksa ame. Ba tǵyǵo tek ber ba irgo ǵi iǵr ber tǵyǵo kǵsbang» ǵe. ¹⁹Di bǵng shǵryak jong kjwara eshko. E pina Sbǵrǵ ba kong. Eni ga jek ǵotong shǵng eshko, ga ba di bapkwǵ ǵi dǵlina, ga twara ba wa kong, e wǵlo.

²⁰⁻²¹Ismael kunoshko ga beno shǵng kjok dogro no ǵlǵmshko kjokyo ko Parǵn. Eshkoshko ga kjimtara Sbǵrǵ. Ǵotong kǵguǵ ga swǵǵ dbuk owa ǵlǵme. Ga orkwosmona ba mekerǵ walǵ Egipto so tjok.

Abraham, Abimǵlec, e tǵǵno ǵng kong jǵǵkoyo

²²Eshkoshko ga Guerar so pǵǵuyo Abimǵlec ǵǵr ǵan Abraham tjok. Ba ǵngkjwaga kǵgǵyo ko Ficol, e sǵra ǵǵr ba yorkǵ. Ǵotong ǵng eshko ga Abimǵlec tǵǵ Abraham kong ga «ǵn ga ǵlǵ pogo shǵryǵp ga pja kjimte Sbǵrǵ ara. ²³Woydǵr ga eeri dbaryo ga ǵos bor kong jǵǵkoyo Sbǵ bokso ga ǵlǵye owa shǵryǵp bor kong ǵlǵm, bor tǵyǵo tek ber bor irgo ǵi kong ǵlǵm bakoe. Pja na so ǵlǵm, gueniyo pja sǵk jǵshkoshko ga tja wotǵǵino bǵy bop kong. E kjǵshko ga woydǵr ga shǵryǵp bor kong eni bako, bor pǵyoga kong eni bakoe. ǵKuropde?»

²⁴«Jǵǵlo. ǵǵr bop kong jǵǵkoyo ga shǵryǵr bop kong eni» ǵe ba kong.

****21:9** Hebreo tǵǵkwo ǵre, e *shǵng tjǵr Isaac tjok* ǵokǵlo. E *shǵng Isaac jowwǵ* ǵokǵlo bakoe.

²⁵ Gueniyo ga tjlē ba kong obi ga «Di bäng shäryak jong kjwara botoya. Gueniyo kjrara bop parkagagarē kjīshko ga diyo shirwa ga äe» le.

²⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «E miydēr eeri jā līro. Shäryaga ērē miydēr llēme. Llēye lopdē bor kong llēme. ¿Eni ga miydēr sorē?» le ba kong. ²⁷ Eni ga öng ushko so, sögla, e twara kjlōbö Abimélec kong. E dbaryo ga tjlēno öng kong jlōkoyo beno eni. ²⁸ E irgo ga öng wļēp ushko so popga kjara tjeng dboshko doglo kjäk (7).

²⁹ İya Abimélecdē ga tjlē ba kong ga «¿Öng kjorop tjeng kjwe llēno wlo?»

³⁰ «Woydēr ga öng ēre kjrēp, ber bop kong wlo. Miydēp e go ga di bäng shäryak jong ēre botoya» le ba kong.

³¹ Tjlēno öng kong jlōkoyo kjīshko ga kjok eshko kowara beno Berseba.††

³² Tjlēno eni pjrshko ga Abimélec sano to jek iröng obi filisteo kjokyo, Ficol tjok. ³³ Abrahamda syöshtono Jehová kong eshko Berseba kjokyo. Jehová, e ko Sbō Sök İyado bakoe. Eshko ga Abraham kjor dgonō kjlāra ko *tamarisco*, syöshtono eshko kjīshko.

³⁴ Ga beno sök filisteo kjokyo lu kop ara.

Abraham tjlēna Sbörē, kolē jlōkoyore miyde wlo

22 Öötong lu kop ara ga Abraham tjlēya woydē Sbörē, kolē jlōkoyore miyde wlo. Eni ga rokara, tjlē ba kong ga «İbrahim!»

«¿Llē?, Tjlapga» le ba kong.

² Tjlē ga «Isaac, e bop wa kjlāraso. E woydēp ara. Sös Moria kjokyo. Pja äär eshko ga zröp, ga sho sup, pjē dret bor poshrēkklo, dlup jong kjone pin bop kong li goshko» le.

³ Wēshko kjok shröngto ga kojono, öng so kwomgla kjoyo dre töshko poshäryara, wlarglo iara ba kjing go. E irgo ga löng zara, ber Sbō poshrēkklo li sho suya wlo. Pjir ga söra to ba wa tjok, ba parkagaga do pjök tjok bakoe. Eni ga jek kjok kjone İara Sbörē ba kong lishko. ⁴ Jēktong lök dbargwo mya ga İya pjola dwayo ga kjok İara li ber buk wēlēe. ⁵ Eshko ga tjlē ba parkagaga kong ga «Pjāy ber löng na borwa koshē, bor öng tjok. Tja jek kēgong kjwozir ēre tjok. Sbō poshrērōrwa pjir ga tjawa tjwe iröng obi» le.

⁶ Eshko ga ba löng li iara ba wa dbopdo. Söglo, iök, e shara, söra jek ba tjok bakoe. Jek löng irbo bäng goshko ga ⁷ Isaac tjlē ba kong ga «İData!»

«¿Llē?» le ba kong.

Tjlē ga «¿Shji löng tjok, iök tjok, gueniyo öng ushko so llgwoklē wleniyo suy wlo li sök kjone?»

⁸ «Twe Sbörē bi kong dani» le ba kong.

Eshko ga jēktong lök jek kēgong. ⁹ Öötong lök kjokyo kjone İara Sbörē lishko ga Abraham akkwo tōno dlw öng kjing go kjökshko, ga löng iara ba kjing go. Pjir ga ba wa orkwo pjrira, dre pjrira, ga poyona buk löng li kjing go. ¹⁰ Eshko ga söglo kjrara ba wa zröya wlo İeshko ga ¹¹ Jehová parkaga kjok dogo so li‡‡ tjlē ter kjok dogo dwayo ga «İbrahim! İbrahim!»

«¿Llē?, Tjlapga» le.

¹² Tjlē ga «Bop wa kjwe wēyē. Llēye owa shäryēp ba kong llēme. Miydēr ga Sbō bangkjrēp jlōkoyo, bop wa kjlāraso kjwe kiyokorop bor kong llēm kjīshko» le ba kong.

¹³ İya iröng ga öng wļēp ushko so wļēnggla llgwīna sök kjlāra ba sjō go, kjor kowo tjrēko. Eni ga shara, zrōra, sho

††21:31 Hebreo tjlōkwo *Berseba*, e *tjlēno jlōkoyoshko di bäng* löklo. E *kjäk (7) di bäng* löklo bakoe.

‡‡22:11 *Jehová parkaga kjok dogo so* le li, e *Sbō om go* İayde.

surá, pjonó dret Jehová poshrékklo, ba wa li áska.

¹⁴E irgo ga kjok eshko kowara beno «Llêbo uunkong, e twaga Jehovárê.» E kjîshko ga eerishko ga oba tjîê ga «Jehová dlupyo go ga shji llêye llêm ga twe Jehovárê bi kong» lêba eni.

¹⁵Eshko ga Jehová parkaga li tjîêno ba kong ter kjok dogo dwayo jek obi. ¹⁶Tjîê ga «Jehová tjîê ga “Bop wa kjîlaraso kiyokorop bor kong llêm kjîshko ga lër bop kong om go jlókoyo ga ¹⁷pja kjimtêr ara. Bop tjêyo tek ber bop irgo li iêr ber shdâr trák llêm, dbala lok kjopkwo go wîeni, la sho tjeng dlung kjako wîeni bakoe. Epga ber löng kjok kjone pogo ga ba moskwoga zâya song iyado. ¹⁸Tja kolorop kjîshko ga tjêyo löng kjrîna kjrîna kjok kjwang jîkong li kjimtêr bop tjêyo li kjîshko” lê Jehovárê bop kong» lê Jehová parkagarê ba kong eni.

¹⁹Kura pjir ga to tek iröng obi ba wa tjok, ba parkagaga beno löng lîshko. E irgo ga opshino to iröng Berseba kjokyo ba tjok. Ga beno sök eshko.

Najor wapga

²⁰⁻²³Öötong dbar kop ara ga roy shrono Abraham kong ga ba kjîlara Najor wapga tjeng ara. Wapga tjeng domerga doglo kjwong (8) ba boy Milca tjok. Ba wa domer bâm iyo ko Uz, e irgo Buz, e irgo Quemuel. (Quemuel, e Aram data.) E irgo ga wapga tjeng domerga ko Quéсед, Jazó, Pildás, Yidlaf, Betuel. (Betuel, e Rebeca data.)

²⁴Najor boy oblê ba parkaga wîeniyo tjok kjîlara ko Reumá. Wapga tjeng domerga obi ba tjok ko Téбай, Gaján, Tajás, Macá.

Sara woionoe

23¹⁻²Kjok buk kjrîna ko Quiriat Arbá. Eeri ga e ko Hebrón, e Canaán kjokyo obi. Eshko ga Sara lu ino öötong sak dbâw kjingsho sak pjök

kjingsho kjâkshko (127) ga woionoe. E kjîshko ga Abraham slatong, ba boy li soyopora.

³Pjir ga opshino eshko dwayo, ga öör jek shäng lan Het tjêyoga tjok. Epga kjok eshko sopga. ⁴Eshko ga tjîê ba kong lok ga «Tja na so llême. Gueniyo rokêr bomi kong sira ga tja kong kjok soynezi kjrîna, bor boy jner ber buk eshko wlo» lê.

⁵Kuya lok ga tjîê ba kong ga ⁶«Tjîapga, tjawa kuzong. Pja borwa kong ga tjwlo ara, pjlu wa dik. Bop boy jnes borwa sak pjlu, owa llêm wîeniyoshko. Kjakrokêp ê pogo kong wîeni ga “¡Jölo!” lê bop kong» lê.

⁷Kuya ga kojono shäng, ga kâ kjujono Het tjêyoga kong. ⁸⁻⁹Ga tjîê ba kong lok ga «Lêmi jlókoyo ga bor boy jner ber buk sak jushko ga pjlu wîeni ga tja kjimtêmi eni. Zojar wa Efrón kjok worbo go ga gueng jong ööng kjwara, Macpela kjokyo buk lîshko. Woydêr ga kjakrokêmi ba kong ga soyneya bor kong. Tjwlo ie kjöm ga tjwlen ba kong eni. Eni ga kjok tjwlenor li ber buk bor kong kjok êre kjing go» lê.

¹⁰Efrón sök ba pjeyoga tjreko kuzong ga Abraham dboryara, kuya nopga löng eshko kês lirê pjlu wlo. ¹¹Tjîê ba kong ga «¡Llême, Tjîapga! Gueng jong ööng lèp li twêr ber bop kong bop sêngglo, kjok buk eshko li tjok bakoe. Bor pjeyoga kjok êre so ber löng ba miydaga. Eni ga tworor bop kong bop sêngglo kjîshko ga bop boy to jnep eshko» lê.

¹²Kuya ga kâ kjujono jek obi kjok eshko sopga löng li kong, ¹³ga Efrón dboryara ba bokshto, tjîê ga «Tja kuzong. Rokêr bop kong sira ga dbur kjros, kjok li áska. E irgo ga bor boy jner ber buk eshko» lê.

¹⁴Kuya Efróndê ga tjîê ba kong ga ¹⁵«Tja kuzong, Tjîapga. Kjok tjwlo dbur sho pjîublún kjwo sak dbâw pjloglo pkeng (400), dbur bayo eni. Gueniyo bi

kong ga ère llëye drete. E kjîshko ga bop boy to jnep eshko» îe.

¹⁶⁻¹⁹ Kuya ga tjîê ba kong ga «JöLö» îe. Eni ga Het tjëyoga bokshto ga kjok îi tjwîlëna Abrahamdë, dburyo shte löng pjîuk jonge. Efrón kjok, e Macpela kjokyo obi, e ber buk Mamré kjokyo, dlo wen tëm shwo îëkong. Eerishko ga Mamré kjokyo ko Hebrón, e Canaán kjokyo obi. Efrón kjok îi tjwîlëna Abrahamdë, guëng jong ööng îi tjok, kjor îok eshko tjok bakoe. E irgo ga ba boy Sara jnena beno buk eshko. ²⁰Eni ga guëng jong ööng soynena Het tjëyogarë Abraham kong îi beno ba shinmoga jnezîlong shtoyo.

Abraham boy wîëno Isaac kong

24 Abraham öötong tjîablâ, ga kjim-tara Jehovärë llë pogo go îyado. E kjîshko ga llëye shäryara kës îi beno pjîue. ²⁻³Pjîlara ga ba parkaga shäng këguë wîeniyo rokara. E parkë shäng ba llëbo tjeng kës îi daga. Tjîê ba kong ga «Woydër ga tjîökwo îos bor kong jîökoyo. Pja kä dos, orkwo ios bor kworbo kjing go, e ber ba jyäglo wlo. Jehovahä, e Sbö sök kjok dogo, kjok uunkong shäryaga îi e. Îos bor kong jîökoyo ba ko go ga bor wa Isaac, e ichëp orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ⁴Pja jongya bor kjokshko, bor pjeyoga löng lîshko. Eshko ga kong boy wîëp kjîlara, bor pjeyoga wapa tjrëko» îe.

⁵Kuya ga tjîê ba kong ga «¿Gueniyo kjoglo wîenor îi tek woydë bor tjok llëm wîeni ga llëye shäryër? ¿Enira bop wa îi sör jongya bop kjok, pja to tek dënashko dwayo lîshkore?»

⁶«¿Îlëme! Bor wa, e söp eshko llëme. ⁷Jehová, e Sbö sök kjok dogo. Tja shira bor data uy dwayo, bor pjeyoga kjokshko dwayo bakoe. Ga tjîëno bor kong jîökoyo ga kjok ère twe ber bor kong, bor tjëyo tek ber bor irgo îi kong bakoe. Ba parkaga kjok dogo so iche jek bop bäm

go kjîlara, pja kjimte kjoglo wîëk kjîlara, tek söp bor wa kong wlo. ⁸Gueniyo kjoglo îi tek woydë bop tjok llëm wîeni ga pja dôktong tjîökwo îëp shäng îi go. ¿Gueniyo ga bor wa jek söp eshko llëme!» îe.

⁹Eni ga ba parkaga orkwo iono Abraham kworbo kjing go, ga llëye rokara îi îara ba kong jîökoyo. ¹⁰E irgo ga llëbo wolësowa anmoyö wîeniyo kjrara ba kägäyo îi ushko dwayo, ga iara beno tjeng öng jëkklo sok këskës doglo sak kjwara (10) kjing go, ga söra to jek Najor kjokyo, e Aram Najarayin kjokyo obi.

¹¹Öötong shäng kjok îi worbo go ga ba öng îi iara löng woshtë, di bäng shäryak jong kjwara lîshko. Eshko ga kjok sëng, walëga tjwe di shik eshko îi dlöyo.

¹²Eshko ga syöshtono Jehovahä kong. Tjîê ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Pja wotjîik pjîú bor kägäyo îi kong kuzong ga tja kjimtos sira, llëbo shäryër shäng ère ber pjîú wlo. ¹³¿Îzong! Tja sök di bäng shäryak jong ère zlong, kjogloga jûshko so tjwe di shik lîshko. ¹⁴Rokër bop kong sira ga tja kjimtos eni. “Tja kong di shis sira, iër wlo” îër kjoglo kong eni ga woydër ga kjoglo kjrrop bop parkaga Isaac kong îi tjîê bor kong ga “Di iozong. Bop öng ëmdë ga kong di twër bakoe” îe. Miydër e go ga pja wotjîik pjîú bor kägäyo kong» îe.

¹⁵Syöshtë sök obi wopro ga îya ga Rebeca tek shäng di bapkwö söya jong ba dbopdo. Rebeca, e Betuel wa. Betuel, e Najor wa, ba boy Milca tjok. Najor, e Abraham kjîlarayo. ¹⁶Rebeca, e wolësowa. Shäng kjîlaraso, orkwosmoydë llëm obi, domer miydoydë llëm bakoe. Oplöngö jer shäng di puk. Ga di bapkwö îi dlîna ga toe îe. ¹⁷Eshko ga parkaga îi jek zron jong ba irgo, doshaya wlo, ga tjîê ba kong ga «Tja sës di sira, iër wlo» îe.

¹⁸Kuya ga di bapkwö îi îona töshko, ga tjîê ba kong ga «Ioizong, Tjîlapga» îe. Ga

sëna, ga iarae. ¹⁹ Iara pjir ga tjîê ba kong obi ga «Bop öng kjwe ëmdë ga kong di shir, twër, ie lök wlo bakoe. Ie äär bayo kjöm ga eni» îe. ²⁰ Jekdo eshko ga ba di li tyara öng di ioklo buk eshko li roshko, ga kjre öör pjîöböso, ina ga äär kjwör ba öng uunkong kong guing.

²¹ E wopro ga Abraham parkaga wopeno sök ba ik, kjing erä. Wotjlik sök jîökoyo ga «¿Tja pak shäryë to shäng li jimtara Jehovärë beno pjîü lëpde?» îe.

²² Ga ba öng di iono pjir ga ne ioklo kjwo shöylör tjwlo ara shira domer lirë kjwara, ga twara kjoglo li kong, kong orkwo ioklo kjwo shöylör këskes tjwlo ara twara ba kong kjwo pjök bako, ²³ ga tjîê ba kong ga «¿Pja data ë? ¿Bop data ushko, shto tjokde? ¿Tjawa pë eshko ga buere?»

²⁴ «Tja data Betuel. E data Najor, mekë Milca. ²⁵ Borwa ushko ga shto tjok. Pjäy pë eshko ga pjîüe. Bop öng kjwe ië wlo ga tjawa kjlo sho tjok bakoe» îe ba kong eni.

²⁶ Eshko ga parkaga li wloktong sök kjöpgwo go, ga Jehová poshrëra. ²⁷ Tjîê ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Pja tjwlo kësbange. Pja wotjlik pjîü ba kong, ga kjimtëp ara. Tja sörop tek bek irbo bäng äär jong ba pjeyoga löng lishko» îe.

²⁸ Eshko ga Rebeca jek zron jong ba mekë ushko, ga llëye shäryono dö li rotara uunkong kong eshko. ²⁹⁻³⁰ Ba sing shäng kjlara ko Labán. Ba dor li ne ioklo, orkwo ioklo lök li ina, ga domer li tjîëno sorë li roy kura. Jekdo eshko ga jek öötong shäng di bäng shäryak jong lishko, Abraham parkaga li wlokjre wlo. Öötong shäng eshko ga îya ga domer li shäng di bäng li zlong, ba öng tjok ga ³¹ tjîê ba kong ga «Pjäy tegö. Pjäy kjimtara Jehovärë. Pjäy ber löng kjoko llëme. U wlenor bomi kong tjän. Bop öng kjwe shto wlenor bakoe» îe.

³² Kuya ga jek ba tjok ushko. Öötong löng eshko ga Labán tjîê ba parkagaga kong ga «Llëbo lök öng kjing go kjwe dözia. Sëzi bakoe. Domerga kjwe kong di tek sözi, dre shkwë e go wlo» îe. Lara sorë ga shäryara eni. ³³ Domerga li kong dli twara tjeng pjirshko ga Abraham parkaga tjîê ga «Tja ië llëm, llëye lër woydë li loror pjir guing» îe.

Kuya Labándë ga tjîê ba kong ga «Llëye lër woydë li lozong» îe.

³⁴ Kuya ga tjîê ba kong ga «Tja Abraham parkaga. ³⁵ Bor kägäyo, e kjimte Jehovärë ara. Iara beno sök llëbo ara. Kong öng ushko so, sögla, dbur sho shöylör, dbur sho pjîublün, parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo, öng jëkklo sok këskes, öng so kwomgla kjoyo dre töshko, e twara ba kong ara. ³⁶ Ga ba boy Sara tjäbläshko ga kong wa twara kjlara domer ba tjok. Ga ba llëbo tjeng kës li twara beno ba wa li kong pjir tjän. ³⁷ Kjupäbäshko ga bor kägäyo tjîê bor kong ga “Woydër ga tjîökwo los bor kong jîökoyo. Bor wa Isaac, e ichëp orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ³⁸ Pja jongya bor kjokshko, bor pjeyoga löng lishko. Eshko ga kong boy wlep kjlara, bor pjeyoga wapga tjreko” îe.

³⁹ »Kur ga tja tjîê ba kong ga “¿Gueniyo kjoglo wlenor li tek woydë bor tjok llëm wleni ga llëye shäryër?”

⁴⁰ »“Tja jëktong shäng Jehová bokshto iyado. Ga ba parkaga kjok dogo so iche jek bop bäm go kjlara, pja kjimte äär eshko ga pjîü wlo, pja kjimte kjoglo bor pjeyo wleniyo wlek kjlara wlo. ⁴¹ Eshko ga kjoglo li iche woydë bor pjeyogarë llëm wleni ga pja döktong tjîökwo lëp shäng li go” îe bor kong.

⁴² »Eni ga eerishko ga tja shrono sök di bäng shäryak jong kjok ëreshkoshko ga tja syöshtono Jehová kong. Tja tjîê ga “Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Tja kjimtos, llëbo shäryër shäng ëre ber pjîü wlo. ⁴³⁻⁴⁴ Tja sök di bäng ëre zlong

wopro ga ‘Tja kong di shis sira, iër wlo’ iër kjogloga tjwe löng di kjrë li kong. Eshko ga woydër ga kjoglo kjrorop bor kägäyo wa kong li tjlä bor kong ga ‘Di iozong. Bop öng ëmdë ga kong di twër bakoe’ ië bor kong” ioror Jehová kong eni.

⁴⁵»Tja syöshtë sök obi wopro ga in ga Rebeca tek shäng ba di bapkwö söya jong ba dbopdo. Di kjrara pjir ga tja tjlä ba kong ga “Tja sës di sira, iër wlo” iër.

⁴⁶»Kuya ga ba di bapkwö löna töshko, ga tjlä bor kong ga “Iozong, Tjlapga. Bop öng kjwe ëmdë ga kong di twër bakoe” ië. Ga tja di iono, ga di twara bor öng kong bakoe.

⁴⁷»E irgo ga tja tjlä ba kong ga “¿Pja data ë?”

»“Tja data Betuel. E data Najor, mekë Milca” ië bor kong.

»Eshko ga ne ioklo ioror pjang ba ne go, ga orkwo ioklo ioror lok ba orkwo go.

⁴⁸Eshko ga tja wloktong sök kjöpgwo go, Jehová poshrëror. Tja tjlä ga “Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Tja wopjlu bop tjok. Tja sörop tek bek irbo bäng äär jong bor kägäyo pjeyoga löng lishko” iër.

⁴⁹»Era eni ga pjäy wotjlik pjlu bor kägäyo kong, ga kjimtëmi woydë wleni ga lozi bor kong eni. Läm ga lozi bor kong eni bakoe. E go ga llëye shäryër li miydër pjlu» ië.

⁵⁰Kuya lok ga Labán, Betuel, e tjlä lok ba kong ga «Llëbo ëre äaga Jehová. “Llëme” lërwa ga äe. ⁵¹Äzong. Kjoglo shäng kjwe. Sözung. Pjäy nomo. Orkwosmok bop kägäyo wa li tjok ga pjlu, äara Jehová sorë li eni» ië.

⁵²Kuya Abraham parkagarë ga kjök tono, kjujono bokdo kjläy klung go, Jehová boksho. ⁵³E irgo ga llëbo shira oblë oblë, dbur sho shöylör, dbur sho pjluublün, shwong bakoe. Ga twara Rebeca kong. Ga ba sing, ba mekë, e sëna llëbo tjwlo ara bakoe. ⁵⁴E irgo ga iono

ba parkagaga tjok, ga pono löng eshko. Wëshko ga kojono, ga parkaga li tjlä ga «¿Tja to iröng bor kägäyo shwoy ga buere?»

⁵⁵Kuya Rebeca pjeyogarë ga tjlä lok ba kong ga «Woydërwa ga kjoglo kjwe ber sök borwa tjok sondë pjök dik obi. E irgo ga jek bop tjok ga pjlu» ië ba sing, ba mekë eni.

⁵⁶Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja shami shäng kjër ame. Tja kuzong. Tja kjim-tara Jehová, ga llëbo shäryër shäng ëre beno pjlu. Eni ga tja to woydë iröng bor kägäyo shwoy» ië.

⁵⁷Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Kjoglo rokëy, wotjlik sorë kjakrokëy ba kong wlo» ië. ⁵⁸Eni ga rokara lok tek ba shwoy, ga tjlä lok ba kong ga «¿Pja jek woydë domer ëre tjokde?»

«Äng. Tja jek» ië.

⁵⁹Eni ga ichara ba pjeyogarë to domerga li tjok, ba daga ichara jek ba tjok bakoe. ⁶⁰Ga tjläno lok beno pjlu ba kong. Tjlä ga «Rebeca, woydërwa ga bop tjëyo tek ber bop irgo li shdär träk llëme. Woydërwa ga ba moskwoga, e zäya pjire» ië. ⁶¹Rebeca, ba parkaga walëga, e opyono jem löng öng jëkklo sok kësks li kjing go. Ga to jek Abraham parkaga irgo.

⁶²E wopro ga Isaac jek öor shäng di bäng ko «Sbö, Bor Äga» jong lishko, ga shrono sök iröng Néguev kjokyo, ba u jong lishko. ⁶³Dbar kjwara kjok sëng ga opshino jek shäng woshtë. Ga äya ga öng jëkklo sok kësks tek tjeng.

⁶⁴Rebeca ëmdë ga omïno bakoe. Isaac äya ga oplono ba öng kjing go dwayo, ⁶⁵ga tjlä parkaga li kong ga «¿Domer tek shäng kjloy dwayo bek bi shwo lëkong kjwe ëro?»

«Kjwe bor kägäyo» ië ba kong. Eni ga bokkwo kjinyoklo kjrara kara, ga ba bokkwo kjinyara.

⁶⁶Eshko ga llëye shäryono dö li äara parkaga lirë Isaac kong pjire.

⁶⁷ E irgo ga Rebeca söra Isaacdë jek ba mekë Sara u beno jong Ì roy, ga orkwosmono ba tjok. Rebeca woydara Isaacdë ara. Eni ga ba mekë wołono ëmdë ga beno wopjłúe.

Abraham wapga Cetura tjok

25 E irgo ga Abraham orkwosmono jek obi, Cetura tjok. ²Wapga tjeng domerga ba tjok ko Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac, Súaj. ³Jocsán, e wapga tjeng domerga ko Sabá, Dedán. Dedán, e tjëyo tek beno ba irgo Ì beno tjëyoga kjrिंगwo mya, Asur tjëyo, Letús tjëyo, Leum tjëyo. ⁴Madián, e wapga tjeng domerga ko Efá, Éfer, Janoc, Abidá, Eldá. Ère Cetura tjëyoga uunkong.

⁵⁻⁶ Pjłara ga Abraham tjłë ga «Tja wołonoshko ga bor Ìlëbo tjeng kës Ì iër ber Isaac kong» Ìe. Ba boyga oblë Ì wapga sëna Abrahamdë Ìlëbo sira sira, ga ichara to Isaac shwoy dwayo, jek öötong löng kjok shto oblë, dło wen tëm shwo Ìekong.

Abraham wołonoe

⁷ Abraham Ìu Ìno sak dbäw kjingsho sak kjäk kjingsho shkëng (175). ⁸ Tjłablashko ga wołonoe. ⁹ Eshko ga iara ba wapga Isaac, Ismaeldë beno buk guëng jong ööng Macpela kjokyo Ì roshko. E ber buk Efrón kjokyo, Mamré kjokyo, dło wen tëm shwo Ìekong. Efrón, e data Zojar. Zojar, e Het tjëyo. ¹⁰ Kjok, e tjwłëna Abrahamdë Het tjëyoga kong. Eshko ga Abraham doyo iara beno buk ba boy Sara złong. ¹¹ E irgo ga Isaac kjimtara Sbörë ara. E beno sök di bång ko «Sbö, Bor İga» jong Ìishko.

Ismael wapga

¹²⁻¹³ Ismael, e Abraham wa, Sara parkaga tjwłëk shäng pjir włeniyo Egipto so ko Agar Ì tjok. Ismael, e wa buk domer bäm İyo ko Nebayot. E irgo tek

eni, Cedar, Adbel, Mibsán, ¹⁴ Mismá, Dumá, Masá, ¹⁵ Hadar, Temá, Jetur, Nafis, Cedema. ¹⁶ Ba wapga domerga dogło sak kjwara kjingsho pjök (12) Ì kowara eni. Kjłara kjłara beno löng ba tjëyoga tek beno ba irgo Ì kägäyo, ga beno löng ba kjok baiya Ìishko. Kjok kjrına kjrına Ì kowaraba beno ba sogo Ì ko go. Ba tjëyo kjrına kjrına Ì kowaraba beno eni bakoe.

¹⁷ Ismael Ìu Ìno öötong sak dbäw kjingsho sak mya kjingsho kjäkshko (137) ga wołonoe. ¹⁸ Ba tjëyo tek beno ba irgo Ì beno löng kjok buk Javilá kjokyo, Sur kjokyo, e tjrëko. Kjok, e ber buk Egipto kjokyo gomyo, irbo jek jong äar Asiria kjokyo Ì sor go. Wotjłino lok ëngkjwë kjışhko ga beno löng Abraham wapga tjok Ìlëm, beno löng eshko dboye.

Rebeca wapga tjeng do pjök

¹⁹ Ère Abraham wa Isaac, e to tek jong sorë, e łanyo. ²⁰ Isaac Ìu pjłogło sak pkëngshko (40) ga orkwosmono Rebeca tjok. Rebeca, e Betuel wa, Labán, e ba sing. Epga, e arameoga löng Padán Aram kjokyo.

²¹ Rebeca, e kjriong kjışhko ga Isaac syöshtono Jehová kong ba kjışhko. Kuya Jehovárë ga shäryara eni, ga Rebeca beno shäng kjłaraso Ìlëme. ²² Miydara ga wapga tjeng do pjök. Gueniyo epga ëngkjwë tjeng ba bö roy. E kjışhko ga tjłë Jehová kong ga «Ère owa. ¿Tja oto eniro?» Ìe.

²³ Kuya ga tjłë ba kong ga «Pja bö roshko chida tjeng do pjök. Ba tjëyo tek ber ba irgo Ì äar ber tjëyoga kjrिंग pjök. Eeri jek Ìekong ga ëngkjwë lok ëng tjok ara.

Tjëyo kjrına dbo ara, oblë Ì kjinmo. Ga bäm İyo Ì ichaga ber ba Ìëngdë» Ìe.

²⁴ Eni ga dbaryo öötong ga Rebeca wapga tjeng kjłö. ²⁵ Buk bäm go Ì pogło srëzrën, pogło zok do jikong, ga koiara

Esáú.[¶] ²⁶ Buk ba irgo li, ba shjiy li kjuktu shara ba orkwo go kjishko ga koiara Jacob.^{§§} Eshko ga Isaac lu pjloglo sak tjer (60).

Esáú wa këguëyo shtoyo li soynena ba lëng kong

²⁷ Kjwozirga li kunoe. Öötong këskekës ga Esáú, e domer pjö gloroy so, wlo owa llëme. Jacob, era domer wlëp, ushko so.

²⁸ Isaac sjëng kjlshko so uë äe. Ga äya kjlshko so zröya Esaurë, söya ba kong ara kjishko ga Esáú woyde ba datarë ara, Jacob kjinmo. Gueniyo Rebecara wotjlik eni llëme. Jacob woydayde.

²⁹ Pjlara ga Jacob shäng dli lik wopro ga Esáú tje shäng pjö gloroy dwayo pjli ara. ³⁰ Ga tjlä ga «Tja pjli ara anmoyö. Bop dli dyor srëzrën kjwe twos bor kong sira» le. (E kjishko ga kowëba Edom.)^{*}

³¹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja bi data wa domer bäm iyo. Llëye twe bop kong e kjishko li, e iëp ber bor kong, dli ëre äska, llëm ga twër bop kong llëme» le.

³² Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja wolonto pjlië. Llëye twe bi datarë bor kong li tjwlo bor kong eni tjok ga llëno llëme» le.

³³ Kuya ga tjlä ba kong ga «Los bor kong jlökoyo eni tjok» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Jölo» le. Ga beno eni. ³⁴ Era ga pjlung shosho suk pjir twara Esáú kong, shtagwo lik jong dyor li tjok. Uara, iara pjir ga kojono, ga toe. Ga llëye twe ba datarë ba kong li woyotjlina ame.

Isaac to jek Guerar kjokyo

26 Abraham sök së obishko ga pjli shrono arae. Ga Isaac dbaryoshko ga pjli shrono jek kjok eshko, e kjoyo obi. E kjishko ga Isaac to jek Guerar

kjokyo, filisteo pjlujo Abimélec sökshko. ² Eshko ga Jehová weno shäng ba kong, ga tjlä ga «Pja jek Egipto kjokyo llëme. Pja ber sök kjone lër bop kong lishko ga pja ber sök ey. ³ Pja ber sök kjok ëreshko dbar kjwöbö. Kjok ëre twër ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong kuzong ga tja ber shäng bop tjok, pja kjimtër bakoe. Tjläkwo loror bop data Abraham kong jlökoyo li shäryër ber eni. ⁴⁻⁵ Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm, dbala lok kjopkwo go wleni. Ga kjok ëre twër ber ba kong uunkong. Ba kjishko ga tjëyo kjrina kjrina kjok kjwang jikong li kjimtër. Tja beno wopjlu Abraham tjok. Tja bangkjrara. Tja tjläkwo kjrara. Bor kjok llgwekklo kolara. E kjishko ga tjläkwo loror ba kong jlökoyo li shäryër pjir eni» le.

⁶ Eni ga Isaac beno sök Guerar kjokyo ⁷ ba boy Rebeca tjok. Rebeca wolësowa kjishko ga Isaac wotjlik ga «Tja zrökoba ba kjishko» le. Kjakroke lok ba kong Rebeca kjishkoshko ga tjlä ba kong ga «Kjwe bor dor» le. ⁸ Ga beno sök kjok eshko dbar kop ara.

Pjlara ga iya Abimélecdë ba u bäng bäng dwayo ga Isaac bë shäng Rebeca shrëk. ⁹ Eni ga Isaac rokara ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «iMiydoror pjlu ga kjwe bop boy! ¿Kjwe bop dor lorop ega?»

«Tja zrökoba ba kjishko loror. Loror eni e kjishko» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Kjwe shäryëp borwa kong ega? Bor nopga kjok ëre so pono bop boy kjwe tjok kjwe ga tjawa iorop beno uunkong llëbo owashko» le. ¹¹ Eni ga tjlä ba nopga kong ga «Domer ëre barwaga ërë, ba boy barwaga ërë ga e zrökko» le.

[¶]25:25 Hebreo tjläkwo *Esáú*, e *poglo zok ara* löklo.

^{§§}25:26 Hebreo tjläkwo *Jacob*, e *kjuktu shaga* löklo.

^{*}25:30 Hebreo tjläkwo *Edom*, e *srëzrën* löklo.

¹²Lu e go ga Isaac dwla dgono kjok eshko, ga bo kjrara tira llëm, kjimtara Jehoväre kësband kjishko. ¹³E irgo ga beno sök dbur ara, llëbo träk llëm bakoe. ¹⁴Kong öng ushko so twara kjaraso llëm, sögla tira llëm, domerga parkaga kjaraso llëm bakoe. Eshko ga ba llëbo li kjishko ga filisteoga wotjlino ba kong owa. ¹⁵Eni ga ba data Abraham sök së obishko ga di bäng shäryara ba parkagagarë tjeng li, e dlina filisteogarë uunkong klung sho go.

¹⁶Eni ga Abimélec tjlä Isaac kong ga «Pja opshis jushko dwayo. Pja tjwlo ara, borwa kjinmo anmoyö» le.

¹⁷Eni ga Isaac to jek Guerar sdamyo, ga beno sök eshko. ¹⁸Ba data Abraham sök së obishko ga di bäng shäryara ba parkagagarë eshko, gueniyo wolono irgo ga dlina filisteogarë uunkong. Eni ga di bäng li shäryara Isaacdë jek obi, ga uunkong li koiara, koiara ba datarë dë-nashko sorë li eni. ¹⁹Pjlara ga Isaac parkagaga löng klung kë, di bäng shärye wlo. Eshko ga di bokkwo wlëna kjr-rina. ²⁰Gueniyo eshko ga öng dagaga Guerar so löng kjlöbö. Ga öngkjwono Isaac öng dagaga tjok, tjlä ba kong ga «Di ère borwatoy» le. E kjishko ga di bäng li, e kowara Isaacdë «Öngkjwozlong» di bäng, öngkjwono lok eshko kjishko. ²¹E irgo ga Isaac parkagaga di bäng shäryono jek kwara obi, e goyo ga jek öngkjwono lok obi. E kjishko ga di bäng li, e kowara Isaacdë «Shji lirkë Öng Kong» di bäng.

²²Isaac to pjola eshko dwayo ga di bäng shäryara kwara obi. Öngkjwono ba di bäng li kjishko ame kuzong ga kowara beno «Shji Döktong» di bäng. Ga tjlä ga «Shji kjimtara Jehoväre, shji kong kjok twara ara, shji wapga shdär kjok ère kjing go pjlu wlo» le.

²³Eshko ga Isaac to jek Berseba kjokyo. ²⁴E shkëyo ga Jehová weno shäng ba kong, ga tjlä ga «Tja bop data

Abraham Sbö. Llëye bangkjrëp llëme. Tja shäng bop tjok. Bor parkaga Abraham kjishko ga pja kjimter, bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme» le.

²⁵Eshko ga akkwo töna dluw öng kjing go kjökshko, Jehová poshrëkklo. Ga syöshtono Jehová kong bakoe. Ga ba u shäryak öng kwota go li iara jong eshko, ga ba parkagaga di bäng shäryono kwara. Ga beno löng eshko.

Isaac, Abimélec, e tjökwö iono öng kong jlökojo

²⁶Dbar kwara ga Abimélec jek Guerar kjokyo dwayo, lan Isaac tjok wlo. Yorkaga ba kjimtaga ko Ajuzat, ga öngkwaga kägäyo ko Ficol bakoe.

²⁷Öötong löng eshko ga Isaac tjlä ba kong ga «Tja woydoromi llëme. Tja ichoromi bomi kjökshko dwayo. ¿Eni ga pjäy tek löng bor ik llëno?»

²⁸«Inorwa ga Jehová shäng bop tjok. E kjishko ga woydërwa ga shji tjlä öng kong jlökojo. ²⁹Llëbo owa shäryororwa bop kong llëme. Tjawa jëktong pjlu bop tjok iyado. Pja brikshko ga pja ichororwa jek wopjlu. Ga eeri ga pja kjimte Jehoväre shäng. E kjishko ga llëbo owa shäryororwa bop kong llëm kuzong ga los borwa kong jlökojo ga tjawa kong llëbo owa shäryëp llëm bakoe» le.

³⁰Kuya ga epga mana ië, ga sëna ara. Epga iono lok tira llëme. ³¹Wëshko kjok shröngto ga tjläno öng kong jlökojo irgo ga jek brik löng kwilëshko ga Isaac tjlä ba kong lok ga «Pjäy nome» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Shji öng ikdo» le ba kong, epenga dö wlëni.

Ga «Jölo» le ba kong.

³²E dbaryo ga Isaac parkagaga tjwe löng roy söga, tjlä ba kong ga «Klung kërwa löng li, e diyo wlënorwae» le ba kong. ³³Di bäng, e kowara Isaacdë beno Seba. E kjishko ga kjok ber buk eshko li ko Berseba obi.

³⁴ Esaú Ìu pĵogĵo sak pkĕngshko (40) ga orkwosmono walĕ ko Judit tjok. Ba data ko Beerí. Orkwosmono Basemat tjok bakoe. Ba data ko Elón. Beerí, Elón, e Het tjĕyoga. ³⁵ Gueniyo Isaac, Rebeca, e beno lōng wotĵĭk ara walĕga do pĵok ĩ kjĭshko.

Isaac tĵĵokwo ĩono beno pĵĵu Jacob kong

27 Isaac oĵotong tĵĵablashko ga beno sōk kjok ĩgō ame. Pĵlara ga ba wa kĕguĕyo rokara, ga tĵĕ ba kong ga «Esaú.»

«ĴĴĕ?, data» ĩe ba kong.

² Tĵĕ ga «Miydĕp pĵĵu ga tja tĵĵabĵa tĵān, tja wolōn dōrōe. ³ E kjĭshko ga bop sbōng kjros, bop kōnkowo tjok, ga pja nom wĵorkĕ pĵō ĵloroy, āya kjĵoshko so uako wĵeniyo zrōp kjĵlara. ⁴ Zrōrop ga sho shāryĕp bor kong yōtso, woydĕr sorĕ ĩ eni. Ga sōp bor kong, uĕr wĵo. Eshko ga tja wolōntĕ ĩlĕm obishko ga tĵĵokwo ĩĕr ber pĵĵu bop kong» ĩe.

⁵ Gueniyo Isaac tĵĕ sōk Esaú kong ĩ kura Rebecarĕ. E kjĭshko ga Esaú to pĵō ĵloroy wĵorkĕ āya kjĵoshko so uako wĵeniyo zrōk ba data kong wopro ga ⁶ Rebeca tĵĕ ba wa ĩrōng ĩ kong ga «Jacob, tja kuzong. Bop data kuror sōk tĵĕ bop shĵiy kong ga ⁷ «Āya kjĵoshko so uako wĵeniyo zrōp kjĵlara, ga ĩp bor kong yōtso, uĕr wĵo. Eshko ga tja wolōntĕ ĩlĕm obishko ga tĵĵokwo ĩĕr ber pĵĵu bop kong Jehová bokshto» ĩe. ⁸ E kjĭshko ga ĩĕye ĩĕr bop kong ĩ kus yōtso. ⁹ Pja nom ōng kjĕryo roy, ga tja kong shwĵing ushko so owa ĩlĕm wĵeniyo tek sōp do pĵok. Woyde bop datarĕ sorĕ ga shāryĕr ba kong eni. ¹⁰ E irgo ga sōga pjarĕ om go, ue wĵo. Eni ga wolōntĕ ĩlĕm obishko ga tĵĵokwo ĩe ber pĵĵu bop kong» ĩe.

¹¹ Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Bor shĵiy, e pogĵo zok ara, tja eni ĩlĕme. ¹² Tja porwara bor datarĕ wĵeni ga miyde ga tja ĩe. Eni ga e ĩror beno tĵwĵō ĩlĕm wĵeni

ĩe. Eshko ga tĵĵokwo ĩe ber pĵĵu bor kong wĵo ĩ, e ĩe ber owa shara» ĩe.

¹³ Kuya ga tĵĕ ba kong ga «ĴTja kuzong! Tĵĵokwo ĩe ber owa bop kong ĩ, e ber bor kong dey. Ĵĕye ĩĕr bop kong ĩ shāryozong. Shwĵing ushko so ĩ tek sōzong» ĩe.

¹⁴ Kuya ga oōr ōng ĩ kjĕrĕ, ga sōra jek ba mekĕ kong. E irgo ga ĩra, shāryara beno uak owa ĩlĕm, woydara Isaacdĕ sorĕ ĩ eni. ¹⁵ Esaú shwong jnek tĵeng, e shira, ga Jacob doyara e go. ¹⁶ E irgo ga pogĵo zok ĩlĕm kjĭshko ga ba orkwo popgara ōng ĩ kwota go, ba kjwĵingdo bakoe. ¹⁷ Ōng sho shāryara owa ĩlĕm ĩ twara ba kong, pĵlung shosho sura, twara ba kong bakoe.

¹⁸ Eni ga Jacob opzrĕno jek ba data bukshko, ga tĵĕ ga ba kong ga «Miga data.»

«Kĵobe. ĴPja bor wa kjone dey?»

¹⁹ «Tja Esaú, bop wa kĕguĕyo. Ĵĕye ĩror bor kong ĩ shāryoror pĵire. Pja kojōs sira, pja sirkes sōk tōshko. Sĵeng zrōror, shāryoror ĕre uozong. Ga tĵĵokwo ĩĕp ber pĵĵu bor kong» ĩe ba kong.

²⁰ Kuya ga tĵĕ ba kong ga «ĴWĵĕnop maling sorĕ?»

«Bop Sbō Jehová, tja kjimtara ba wĵĕk malinge» ĩe ba kong.

²¹ Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Pja tek nogo sit, pja porwĕr wĵo, pja bor wa Esaúre miydĕr wĵo» ĩe.

²² Kuya ga tek shrono shāng ba data zĵlong. Eshko ga pogĵo kura ba datarĕ, ga tĵĕ ba kong ga «Bop tĵĕ ĩ Jacob ĩ, gueniyo bop orkwo ĩra Esaú ĩ» ĩe.

²³ Eni ga ba orkwo ĩ zok ara Esaú ĩ kĵoyo kjĭshko ga e ĕ to miydara ba datarĕ ĩlĕme. Gueniyo ĩlĕbo ber pĵĵu ba kong ĩaydeshko ga ²⁴ tĵĕ ba kong jek obi ga «ĴĴĵokoyo ga pja bor wa Esaúre?»

«Ēng. Tja Esaú» ĩe Jacobdĕ.

²⁵ Eni ga ba data tĵĕ ba kong ga «Dĵi shāryorop bor kong ĩ tek sōs bor kong uĕr wĵo. Eshko ga tĵĵokwo ĩĕr ber pĵĵu

bop kong» ĩe. Kuya ga sĕna, ga kjiĳlĳwo bo dyo dbo ara twara ba kong bakoe.

Uara, iara pĳir ga ²⁶ tĳĳĕ ba wa kong ga «Pja tek bor zlong. Tja ĩo shizong»[†] ĩe.

²⁷ Kuya ga jek ōotong shāng ba zĳlong ga shwong ĩo shira ba datarĕ. Eshko ga Isaac tĳĳĕno beno pĳĳĳ ba kong. Tĳĳĕ ga «Bor wa, e pogĳo ĩo kĳlung kĳimtara Jehovārĕ ĩi kjoyoe.

²⁸ Pja kĳimte Sbŏrĕ, tĳong borya ter kĳok dogo dwayo, bop dwĳa ĩĳĕ dgorop ĩi wen pĳĳĳ, owa ĩĳĕm wĳo.

²⁹ Pja parkaga ber ara, ga tĳĳyoga oblĕ oblĕ kĳŏk tok bop boksho.

Bop pĳĳyoga pĳĳolĳĳwega ber pĳarĕ, ga kĳŏk tok bop boksho bakoe.

Ĕye wotĳĳĳk owa bop kong ga Sbŏ wotĳĳĳk owa ba kong bebi.

Ĕye wotĳĳĳk pĳĳĳ bop kong ga Sbŏ wotĳĳĳk pĳĳĳ ba kong bebi bakoe» ĩe.

³⁰ ĩara eni pĳir ga Jacob opshik jek shāng kĳwĳĕ ba data sŏkshko ga Esaú tek tĳwe shāng pĳŏ ĳloroy dwayo, ³¹ ga sjĕng kĳĳoshko so zrŏno ĩi shāryara uak owa ĩĳĕm bakoe. E irgo ga sŏra ba data kong, ga tĳĳĕ ba kong ga «Data, pja kojŏs sira. Sjĕng kĳĳoshko so zrŏror ĕre uozong. Ga tĳĳŏkwo ĳos ber pĳĳĳ bor kong» ĩe.

³² Kuya ga tĳĳĕ ba kong ga «ĳPja ĕ?»

«Tja Esaú, bop wa kĳĳuĕyo» ĩe ba kong.

³³ Kuya ga beno sŏk sĕya ĩĳĕme. Tĳĳĕ ga pĳĕ ĩĳĕme. Tĳĳĕ ga «ĳEni ga ĕye sjĕng kĳĳoshko so sŏno shāryak owa ĩĳĕme? Uror bām go pja tĳwayde ĩĳĕm obishko yĕ. Ga tĳĳŏkwo ĳĕr ber pĳĳĳ bop kong ĳoror ĩi ĳoror ba kong tĳĳĕn. ĩĳĕye ĳoror ĩi beno ba kong» ĩe.

³⁴ Kuya ga sĳatong ĳĳŏkoyo, iir goshko. Tĳĳĕ ga «ĳData! ĳTĳĳŏkwo ĳos ber pĳĳĳ bor kong bakoe!» ĩe.

³⁵ Kuya ga tĳĳĕ ba kong ga «Bop ĳĕng ōŏr shāng, ga tja ĳyāpgwarae. Tĳĳŏkwo ĳĕr ber pĳĳĳ bop kong ĳoror ĩi sŏrae» ĩe.

³⁶ Kuya ga tĳĳĕ ba kong ga «Koiak Jacob[‡] e kĳĳshko. Tja ĳĳyotkara kĳwe tĳok ga pĳĳŏĳŏ pĳŏk. Bor sho, tja ba shĳiy kĳĳuĕyo, e dŏra bor shĳiryo. Ĕre, tĳĳŏkwo ĳe datagarĕ ber pĳĳĳ ba wapga domerga bām ĩ wĳĕniyo kong ĩi, e sŏra bakoe. Data, ĳtĳĳŏkwo ĳĕp pĳĳĳ ĳnenop beno bor kong oblĕ ĩĳĕmde?»

³⁷ «ĩĳĕme. E ioror beno sŏk bop ichaga tĳĳĕn. Ba pĳĳyoga uunkong ioror beno ba parkaga. Ba dwĳa dgara ĩi wen trāk ĩĳĕme ĳoror ba kong. ĳĔra pja kĳwĳĕr ĳlong?»

³⁸ «ĳEni ĩi tĳŏkwo ĳĕp ber pĳĳĳ bor kong obi ga ĳre? Tĳŏkwo ĳos ber pĳĳĳ bor kong bakoe» ĩe. Ga sĳatong jek obi.

³⁹ Eni ga ba data tĳĳĕ ga «Kĳlung pĳĳĳ wĳĕniyo, tĳong borya ĳonshko ga pja ber sŏk pĳŏlae.

⁴⁰ Bop drŏng ĩi go ga pja opwĳĳĕkĕ.

Pja ber shāng bop ĳĕng parkaga, gueniyo pja dbokĳronoshko ga pja dār» ĩe.

Jacob Esaú tŏywĕ

⁴¹ Jekdo eshko ga Esaú beno iirkĕ ara ba ĳĕng kong, tĳŏkwo ĳara ba datarĕ ber pĳĳĳ ba kong ĩi kĳĳshko. Ga wotĳĳĳk ga «Bor data dbar beno sira dŏe. Woĳono irgo ga bor ĳĕng zrŏr kĳĳuwe» ĩe.

⁴² Wotĳĳĳk sŏk sorĕ ĩi miydara Rebecarĕshko ga Jacob rokara, ga tĳĳĕ ba kong ga «Tja kuzong. Bop shĳiy, pja zrŏya woydĕ. ĩĳĕbo shāryorop, e tĳwĳŏ shiya woydĕ bop kong ĩe. ⁴³ E kĳĳshko ga tja kuzong. Pja poshāryozong. Pja tŏk-

[†]27:26 Eshko dĳbaryo ga shāryĕba eni. Ba pĳĳyŏ kĳĳshko ga ĳŏ shira miga ĳŏkĳo wĳĕni, tja toe ĳŏkĳo wĳĕni bakoe.

[‡]27:36 Hebreo tĳŏkwo *Jacob*, e so tĳŏkwo *ĳyāpgwaga* kjoyoe.

zong jekdo Jarán kjokyo, bor sing Labán ushko. ⁴⁴Pja ber sök dbar kop ara eshko, bop shjiy iir li jeno guing, ⁴⁵llëye shäryorop li woyojera guing. Eshko ga roy ichër jek bop kong, pja tek iröng wlo. Woydër ga pjäy äng zrök llëme. Tja bor wapga do pjök jer dbar kjwaraso ga äe» le.

⁴⁶E irgo ga Rebeca tjlä ba lanma kong ga «Tja sök së woydë kjër ame. Tja kwëra Esaú boyga Het tjëyoga li tjok. Jacob äär orkwosmok Het tjëyoga jüshko so tjok wleni ga rokër ga tja woion dey» le.

28 Eshko ga Jacob rokara Isaacdë ba shwoy, ga tjläno beno pjläu ba kong. Tjlä ga «Pja orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ²Pja nom Padán Aram kjokyo, bop kjokë Betuel ushko. Pja orkwosmok bop kégue Labán wapga tjok kjlära. ³Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjläu. Woydër ga pja kjimte. Pja kong bop tjëyo tek ber bop irgo li ie ber shdär träk llëm, ie ber löng tjëyoga oblë oblë bakoe. ⁴Woydër ga tjläkwo lära Abraham kong jläkoyo li ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bako, eeri ga kjok shji löngshko ëre ber bomi kong wlo» le.

⁵Jacob ichara jek Padán Aram kjokyo eni, ga to jongya Labán ushko. Labán, e Betuel wa, Rebeca sing bakoe. Betuel, e arameo. Rebeca, e Jacob, Esaú mekë.

Esau orkwosmono jek obi

⁶Miydara Esaürë ga ba data tjläno beno pjläu Jacob kong, ga ichara to Padán Aram kjokyo orkwosmok eshko wlo. Eshko ga Jacob ichara orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ⁷Ba data, ba mekë tjläkwo kolära Jacobdë, ga to jek Padán Aram kjokyo. ⁸Miydara Esaürë ga ba boyga Canaán so woyde ba datarë llëme. ⁹E kjishko ga öör shäng Ismael ik, e Abraham wa. Eshko ga walë shäng kjlära

ko Majalat. Majalat, e Nebayot dor, Ismael wa, Abraham tjër. Ga Esaú orkwosmono ba tjok. Boyga mya li beno löng ba tjok eni.

Jacob yoïno buk Betel kjokyo

¹⁰Jacob opshino jek Berseba kjokyo dwayo jek shäng Jarán kjokyo le. (Jarán kjokyo, e ko Padán Aram bakoe.) ¹¹Jek irbo wenzong ga öötong kjok sënge. E kjishko ga shto wleno pë eshko wlo le. Eni ga ak kjrara kjwara, iara ba kä ioklö, ga opbuno buk töshko eshko. ¹²E irgo ga pë ga yoïno pjlära. İna ga tyoklö jem jong kjlära klung kjing go dwayo äär jong kjok dogo. E goshko Sbö parkagaga kjok dogo so jem löng, ter löng e go. ¹³Ga Jehovah kojono shäng eshko, ga tjlä ba kong ga «Tja Jehovah, bop kjokë Abraham Sbö, bop data Isaac Sbö bakoe. Kjok pja bukshko ëre twër ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe. ¹⁴Epga shdär lök träk llëm, shtëy ga äär llëm, klung pjlungyo wleni. Epga äär löng kjok sorshko, pjribrie. Bomi kjishko ga nopga löng kjok ëre kjing go kjimtër uunkong. ¹⁵Tja shäng bop tjok. Pja jek kjone pogo ga pja dër, ga pja sör tjwe iröng, kjok ëreshko obi. Pja rayër llëm, llëye loror bop kong jläkoyo li shäryoror bop kong pjir guing» le.

¹⁶Jacob wöllenoshko ga wotjläk ga «Jläkoyo ga Jehovah shäng kjok ëreshko, gueniyo miydoror llëme» le. ¹⁷E kjishko ga kjok bangkjrrara ara. Wotjläk ga «Kjok ëreshko iak beno buk dboy Sbö kong. Ba u jong jüshko. Kjok ëre iak beno buk ba u bäng wleni» le.

¹⁸Wëshko kjok shröngto ga Jacob kojono. Ba ak kä ioklö li kjrara, poyona, iara beno jong kojong, ber ba yoïno li jyäglo wlo. E kjing go kjoy tyara sira, ber jong dboy Sbö kong wlo, ga iara beno Sbö kong eni. ¹⁹Dënashko ga kjok eshko

li ko Luz,⁴ gueniyo kjłopswara, iara Jacobdë beno ko Betel.⁸

²⁰Eshko ga Jacob tjłokwo İono Sbö kong jłokoyo, tjłë ga «Sbö, woydër ga tja kjimtëp, tja jëk shäryër shäng ère wopro ga pja ber shäng bor tjok, tja kong dli twëp, tja kong shwong twëp pjung wlo, ²¹tja söp tjwe iröng obi bor data ushko pjłúe. Tja kjimtëp eni wleni ga Jehová, pja bor Sbö jłokoyo. ²²Ak kojonor jong ère ber jong bop u. Ga llëye twëp bor kong dö li shtër äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shir kjrina kjrina, ga twër bop kong» le.

Jacob äär shäng Labán ushko

29 Jacob to jek shäng jëk i, öötong shäng kjok dlo wen tëm shwo İekong. ²Eshko ga İya këm jüni ga kjok tjrëko di bäng shäryak jong kjwara. Öng ushko so löng woshtë ba zlong kjrिंग-gwo mya, di ië eshko ä kjışhko. Ak buk kjwara kësbang ba kjing go, di bäng İi kjingoklo. ³Öng İi èng töng uunkong di bäng shäryak jong İishko ga ak kje öng dagagarë guing, di shiya ba kong wlo. Sëya lok pjir ga di bäng kjingue jek iröng obi.

⁴Eni ga Jacob tjłë öng dagaga löng İi kong ga «¿Pjây kjone so?»

«Tjawa Jarán so» le ba kong.

⁵Kuya ga tjłë ba kong ga «¿Labán miydëmire? E Najor tjër.»

«Èng, miydërwa» le lok ba kong.

⁶Kuya ga tjłë ba kong ga «¿Sök yonde?»

«Èng, sök yone. İzong. Ba wa Raquel kjwe tek shäng ba öng ushko so tjok» le lok ba kong.

⁷Kuya ga tjłë ba kong ga «Kjok dba obi, dlo pjang obi. Öng bängzazlong dloyo äätë İlëm obi. ¿Kong di twëmi, sömi kjlo sho uë obi wlo İlëm ega?»

⁸«Shäryërwa eni ga ä, öng dagaga tönö uunkong, ak buk di bäng kjing go kjwe kjara pjir guing. Eshko ga öng kjwe sënwa di ga pjłúe» le ba kong.

⁹Löng İan èng tjok wopro ga Raquel tjwe shäng ba data öng tjok, e ba öng daga kjishko. ¹⁰İya Jacobdë ga tjwe shäng ba data Labán öng tjok ga jekdo shäng di bäng zlong, ga ak İi kjara, ga ba öng sëna di. ¹¹E irgo ga Raquel İö shira,** ga sätong tira İlëme. ¹²Ga tjłë ba kong ga «Labán, e bor kégue. Ba dor Rebeca, e bor mekë» le. E irgo ga Raquel opshino jek zron jong ba roy İë ba data kong ushko.

¹³Jacob roy kuya Labándë ga opshino jek mäling ba wlokrë. Öötong shäng ba shwoy ga popjłura, İö shira, ga söra jek ba ushko. Ga llëye shäryono ba tjok dö İi İara Jacobdë ba kong pjire. ¹⁴Kuya ga tjłë ba kong ga «Pja bor pjeyo jłöe» le.

Jacob parkono Labán kong, orkwosmok Raquel, Lea tjok wlo

Jacob beno sök Labán tjok mok kjlarashko ga ¹⁵Labán tjłë ba kong ga «Pja bor pjeyo. Gueniyo pja parkë kjër ga pja potjwłën İlëm ga äe. Woydëp ga pja potjwłën kjöme ga İos bor kong, miydër wlo» le.

¹⁶Labán wapga kjogłoga tjeng do pjök, ba wa walë këguëyo ko Lea, ba İëng ko Raquel. ¹⁷Lea bokkwo wolësowa†† döe. Gueniyo Raquelda wolësowa anmoyö do jikong. ¹⁸Raquel woydara Jacobdë arae. E kjışhko ga tjłë Labán kong

⁴28:19 Hebreo tjłokwo *Luz*, e *argashko* İoklo.

§28:19 Hebreo tjłokwo *Betel*, e *Sbö u* İoklo.

**29:11 *İö shik* İanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

††29:17 Hebreo tjłokwo ère İlë İoklo miydëy pjłú anmoyö İlëme. E *ärëso* İoklo, İlëm ga *wolësowa* İoklo. Kjone dey miydëy yötso İlëme.

ga «Tja parkë bop kong lü pjloglo kjäk (7), äska bop wa mite Raquel twëp bor kong, tja orkwosmok ba tjok wlo» İe.

¹⁹ Kuya ga tjİe ba kong ga «Pjİlũ wlo ga twër bop kong dey, domer oblİe kongda İİeme. Pja ber sök bor shwoy dey» İe ba kong.

²⁰ Eni ga Jacob parkono ba kong lü pjloglo kjäk (7), orkwosmok Raquel tjok wlo. Gueniyo Raquel woyde ara anmoyö kuzong ga kuya ga dbar ba kong chira anmoyö. ²¹ E irgo ga Jacob tjİe Labán kong ga «Tja parkono bop kong wlo İi, e İuyo öotonge. Bor boy twos bor kong, tja orkwosmok ba tjok wlo» İe.

²² Eni ga Labán, ba pjeyoga eshko so mana uunkong, dli İİe shäryara, ää bakoe. ²³ Ga öotong kjok shkë go ga ba wa Lea söra, twara Jacob kong, ga Jacob pono ba tjok. ²⁴ Eshko ga Lea parkaga shäng kjİlara ko Zilpá, ga twara ba datarë ba kong, ber ba kjimtaga wlo.

²⁵ Wëshko kjok shröngto ga miydara Jacobdë ga pono Lea tjok. Ga İäywara Labán kong, tjİe ba kong ga «¿İİäye shäryorop bor kongdo? Tja parkono bop kong, tja orkwosmok Raquel tjok wlo. ¿Tja jyäpwworop ega?»

²⁶ «Tjawa jüşhko so sgara löng wapga këguë orkwosmok bäm go, e irgo ga ba İeng. ²⁷ E kjİshko ga pja orkwosmono Lea tjok. Woydër ga dbar shrëy sondë kjwara. Pjir ga pja orkwosmok Raquel tjok bakoe. Gueniyo pja parkë bor kong äär jong lü pjloglo kjäk (7) obi ba äska» İe.

²⁸ Kuya ga tjİe ba kong ga «Jöİö» İe. Ga orkwosmono sondëyo bäm İi pjitongshko ga Raquel twara Labándë ba kong, ber ba boy wlo bakoe. ²⁹ Raquel kong

parkaga twara ba datarë kjİlara ko Bilhá, ber ba kjimtaga wlo. ³⁰ Eshko ga Jacob pono Raquel tjok bakoe. Ga woydara ara, Lea kjinmo. E irgo ga beno shäng parkë Labán kong lü pjloglo kjäk (7) obi.

Jacob wapga

³¹ İya Jehovärë ga Lea, e woyde Jacobdë İİem kuzong ga kong wapga twara. Gueniyo Raquelda beno shäng wapga drete. ³² Lea beno shäng kjİlaraso İİeme. E irgo ga wa buk kjİlara domer ga tjİe ga «İna Jehovärë ga tja sök woydë ara. Era ère go ga tja woyde bor İanmarë arae. E kjİshko ga koiër Rubén»^{‡‡} İe.

³³ Lea dbar kjwöböso ga shäng kjİlaraso İİem obi. Ga wa buk kjİlara domer obi ga tjİe ga «Kura Jehovärë ga tja woydëba İİeme. E kjİshko ga tja kong wa twara domer kjİlara obi. E kjİshko ga koiër Simeón»^{¶¶} İe.

³⁴ E irgo ga jek beno shäng kjİlaraso İİem obi. Ga wa buk kjİlara domer obi ga tjİe ga «Èra tja woyde bor İanmarë ara anmoyö, ba tjok ga tja wapga tjeng domerga doglo mya kjİshko. E kjİshko ga koiër Leví»^{§§} İe.

³⁵ Lea jek beno shäng kjİlaraso İİem obi. Ga wa buk kjİlara domer obi ga tjİe ga «Ère go ga Jehová poshrër. E kjİshko ga koiër Judá»^{*} İe. E irgo ga beno wa ame.

30 İya Raqueldë ga wapga Jacob tjok İİem kuzong ga Lea ymoyotkara ara. Ga tjİe ba İanma kong ga «Tja wapga woydë. Shäryëp sorë ga tja ber wapga tjok. İİem ga tja woİon» İe.

² Gueniyo kuya ga iirkono ara ba kong, ga tjİe ga «¿Eni İi pja wotjİik ga tja Sbö İepde? Pja wa İİem kjwe İaga erë» İe.

^{‡‡}29:32 Hebreo tjİökwö *Rubén*, e *wa ère domer* İoklo. Gueniyo e so *İna ga tja sök woydë ara* kjoyo bakoe.

^{¶¶}29:33 Hebreo tjİökwö *Simeón*, e *tja kuya* İoklo.

^{§§}29:34 Hebreo tjİökwö *Leví*, e so *tja woyde* kjoyoe.

^{*}29:35 Hebreo tjİökwö *Judá*, e *poshrëk* İoklo.

³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Bor park-aga Bilhá shäng ère. Pja pos ba tjok. Eni ga wapga tjokshko ga epga ber löng bor wapga wleni. Eni ga tja wapga tjok ìer wlo» Ìe.

⁴ Eni ga Bilhá twara Jacob kong, ber ba boy oblē ba parkaga wleniyo wlo. Ga Jacob pono ba tjok, ⁵ ga beno shäng kjlaraso Ìlème. Wa buk kjlara domer ga ⁶ Raquel tjlē ga «Tja syō kura Sbörē. Tja Ìlgwera, ga beno pjilú bor kong, ga tja kong wa twara kjlara domer. E kjishko ga koiēr Dan»[†] Ìe.

⁷ E irgo ga Bilhá beno shäng kjlaraso Ìlēm obi. Ga wa buk kjlara domer obi, Jacob tjok. ⁸ Eshko ga Raquel tjlē ga «Tja dbonino bor wi tjok ara, ga zanor. E kjishko ga bor wa ère koiēr Neftalí»[‡] Ìe.

⁹ Miydara Learē ga wa ame kuzong ga ba parkaga Zilpá twara Jacob kong, ber ba boy oblē ba parkaga wleniyo wlo. Ga Jacob pono ba tjok, ¹⁰ ga beno shäng kjlaraso Ìlème. Wa buk kjlara domer ga ¹¹ Lea tjlē ga «Tja kong Ìlēbo weno pjilú tjan. E kjishko ga bor wa ère koiēr Gad»[¶] Ìe.

¹² E irgo ga Zilpá beno shäng kjlaraso Ìlēm obi. Ga wa buk kjlara domer obi, Jacob tjok. ¹³ Eshko ga Lea tjlē ga «Tja woowa Ìlème. Ga walēga uunkong tjlē èng kong ga “Kjwe wopjlúe” Ìe. E kjishko ga bor wa ère koiēr Aser»[§] Ìe.

¹⁴ Dbar kjwara ga dwla dgara bo kjrozlong dbaryoshko ga Rubén jek kjlōshko. Eshko ga kjor Ìok kjwöbö ko *mandrágora*.^{**} Bo wleni Rubéndē ga söra, twara ba mekē Lea kong. İya Raqueldē ga tjlē

Lea kong ga «Tja kjimtos sira. Tja kong bop kjor bo söra bop warē kjwe twos bor kong pjökde myare» Ìe.

¹⁵ Kuya ga tjlē ba kong ga «Bor Ìanma dörop bor shjiryo. ¿Ga pja wotjlík ga Ìlēbo shäryorop Ìi beno bor kong pjilú lēpde? ¿Era kjor bo söra bor warē ère èmdē ga döp woydē bor shjiryo bakore?»

«Eni ga kjor bo kjwe äska, pjesit shkēyo ga pja pē Jacob tjok ga pjilúe» Ìe ba kong.

¹⁶ Kjok sēng ga Jacob tek shäng iröng ba pakshko dwayo ga wlokjrrara Learē irbo. Tjlē ba kong ga «Eri shkēyo ga pja pē bor tjok. Pja tjwlenor shäng pjir tjan, *mandrágora* bo söra bor warē bor kong Ìi go» Ìe. Eni ga e shkēyo ga Jacob pono ba tjok, ¹⁷ ga ba syō kura Sbörē kjishko ga beno shäng kjlaraso Ìlème. E irgo ga wa buk kjlara domer. E tjok ga wapga tjeng domerga doglo shkēng (5) tjan. ¹⁸ Ga Lea tjlē ga «Tja potjwlēna Sbörē, bor park-aga tworor bor Ìanma kong kjishko. E kjishko ga bor wa ère koiēr Isacar»^{††} Ìe.

¹⁹ E irgo ga Lea beno shäng kjlaraso Ìlēm obi. Ga wa buk kjlara domer obi, Jacob tjok. ²⁰ Ga tjlē ga «Tja kjimtura Sbörē. Tja sēna Ìlēbo owa Ìlème. Tja wapga tjeng domerga doglo tjer (6) bor Ìanma tjok kuzong ga tja poshrēya ara. E kjishko ga bor wa ère koiēr Zabulón»^{‡‡} Ìe.

²¹ E irgo ga Lea wa tjeng kjlara obi walē. E koiara Dina.

²² Gueniyo Sbō, Raquel woyotjlina bakoe. Ba syō kura, ga wa Ìlēm Ìi döra. ²³ Ga Raquel wa buk kjlara domer ga

[†]30:6 Hebreo tjlōkwo *Dan*, e *İlgwera*, ga *beno pjilú bor kong* Ìoklo.

[‡]30:8 Hebreo tjlōkwo *Neftalí*, e *dbonik* Ìoklo.

[¶]30:11 Hebreo tjlōkwo *Gad*, e *Ìlēbo wen pjilú* Ìoklo.

[§]30:13 Hebreo tjlōkwo *Aser*, e *wopjlú* Ìoklo.

^{**}30:14 Kjok eshko sopga kjong kjong wotjlino ga kjor ère bo, e uara walēga löng kjrong wleniyorē ga pono ba Ìanma tjok ga kjimte wa tjok Ìe.

^{††}30:18 Hebreo tjlōkwo *Isacar*, e *potjwlēkklo* Ìoklo.

^{‡‡}30:20 Hebreo tjlōkwo *Zabulón*, e *poshrēkklo* Ìoklo.

tjĭē ga «Tja ĩök ara wa ĩlēm kjĭshko ĩi dōra Sbōrē bor kong. ²⁴Woydēr ga tja kong wa twe Jehovārē kjĭlara domer obi. E kjĭshko ga koiēr Josē»[¶] ĩē.

Jacob Labán jyāpgwono

²⁵Raquel wa Josē buk irgo ga Jacob tjĭē Labán kong ga «Tja ichos to bor kjokshko irōng obi. ²⁶Bor boyga twos bor kong. Tja parkono bop kong ba kjĭshko tjān. Bor wapga twos bor kong bakoe. Tja ichos jek ba tjok. Tja parkono shāng bop kong sorē, e miydēp pjĭúē» ĩē.

²⁷Gueniyo kuya ga tjĭē ba kong ga «Rokēr bop kong sira ga pja ber sök borwa tjok obi. Miydoror bor ĩlēbo miydokĭo go ga tja kjimtara Jehovārē bop kjĭshko. ²⁸Pja dbur woydē kjōme ĩi ĩos bor kong, ga pja potjwĭēn bayo eni» ĩē.

²⁹Kuya ga tjĭē ba kong ga «Miydēp pjĭú ga tja parkono bop kong pjĭú, bop ōng doror owa ĩlēme. ³⁰Dāmār ga tja tjwayde ĩlēm obishko ga pja ĩlēbo ara ĩlēme. Tja shāng bop tjok kjĭshko ga pja kjimtara Jehovārē, bop ĩlēbo, e shdōk-tong trāk ĩlēme. Gueniyo eerishko ga tja parkē bor kong shara» ĩē.

³¹Kuya ga tjĭē ba kong ga «¿Woydēp ga pja potjwĭēn kjōm?»

«Tja potjwĭēp ĩlēme. ĩlēye rokēr bop kong ĩi jĭō ĩorop wĭeni ga tja jek bop ōng dē obi. ³²Eeri ga tja ichos jek shāng bop ōng ushko so tjeng ĩi tjrēko. ĩōng bayo tjok tjok, e kjēr dboye. Bop ōng wĭēp ushko so kjĭo sĭ wĭeniyo, e kjēr dboy bakoe. Tja potjwĭēp e go erōe. Őng bayo eni ĩlēm wĭeniyo ber bop kong. ³³Eni bong kjōnma ga pja tjwe shāng bor ōng kjroror bor pak āska ĩi ĩga ga pjĭúē. Bor ōng ber bayo tjok uunkong, ga bor ōng wĭēp ushko so ber kjĭo sĭ erōe. Eni ĩlēm ga miydēp pjĭú ga pja ĩūyotkoror» ĩē.

³⁴Kuya ga «Jōlō» ĩē ba kong.

³⁵Gueniyo e dbaryo ga ba ōng bayo tjok ĩi twara Labándē ba wapga kong, de wĭo. ³⁶E irgo ga epga ichara opshino to jek kjok eshko dwayo ba ōng ĩi tjok, Jacob sökshko ga jēktong dbargwo mya āār eshko wĭo.

Jacobda beno shāng Labán ōng ĩlamo tjeng ĩi dē. ³⁷Eshko ga kjor kowo kēsōng zara kjrīnggwo mya. E irgo ga poshtara beno sĭ, pjĭublūn, ĩga wĭēē wĭo. ³⁸⁻³⁹E irgo ga iara ĩök ba ōng tjwe di iozĭōng ĩi bokshto. Eni ga wĭēnggĭa jēk ĩōng ba popga pogoshko ga wapga shguin ĩōng bayo tjok, so kjor kowo ĩi kjoyoe.

⁴⁰Eshko ga Labán ōng bayo tjok tjeng kjĭōbō. Ga wĭēnggĭa ĩlē jēk ba popga goshko ga ie Jacobdē ber ōng bayo tjok ĩi bokshto, ōng wĭēp ushko so kjĭo sĭ ĩi bokshto bako, ba wapga wen bayo eni wĭo. Eni ga Jacob ōng weno trāk ĩlēme. Ga iara beno tjeng Labán ĩi tjok ĩlēme.

⁴¹Wĭēnggĭa jēk ĩōng ba popga tjokshko ga ōng kēsēs, kjĭo dik ĩi kong kjor kowo ĩi ie ĩök ba bokshto. ⁴²Gueniyo ōng kjĭo owa ĩi kong kjor kowo ĩi ie ba bokshto ĩlēme. ⁴³Eni ga Jacob beno shāng dbur ara, ōng ara, parkagaga tjwĭēk ĩōng pjir wĭeniyo ara bakoe.

Jacob Labán tōywono

31 Miydara Jacobdē ga Labán wapga to ĩōng tjĭē ēng kong ga «Bi data ĩlēbo kjrara Jacobdē drete. E go ga beno dbur ara» ĩē. ²Īya Jacobdē ga e ĩya Labándē bokkwo owa, dāmār dik ĩlēme. ³Eni ga Jehová tjĭē ba kong ga «Pja nom irōng bop data kjokshko, bop pjeyoga tjengshko. Eshko ga tja jēk shāng bop tjok» ĩē.

⁴Raquel, Lea, e rokara Jacobdē ba shwoy, shāng ba ōng dē ĩishko, ⁵ga tjĭē ba kong ga «Miydēr ga bomi data, tja woyde dāmār dik ĩlēme. Gueniyo bor data Sbō, era shāng bor tjok ĩyado.

[¶]30:24 Hebreo tjĭōkwo *Josē*, e *dōk* ĩōkĭo. E *obi* ĩōkĭo bakoe.

⁶ Miydëmi pjǎú ga tja parkono shäng bomi data kong pjǎúe. ⁷ Gueniyo tja jyäpgwara, bor potjwǎkkǎo kjǎopswara enido. Gueniyo tja kjimtara, dara Sbörë. ⁸ Pjǎlara ga bomi data tjǎe bor kong ga “Pja parkë öng bayo tjok ñi äska” ñe. Ñe enishko ga wapga weno löng bayo tjok uunkong. Pjǎlara obi ga tjǎe bor kong ga “Pja parkë öng kjǎo shrit ñi äska” ñe. Ñe enishko ga wapga weno löng kjǎo shrit uunkong. ⁹ Eni ga bomi data öng ñi döra Sbörë ba shjiryoy, ga twara bor kong shara.

¹⁰ »Dbar kjwara ga öng löng wǎnggǎla woydë dbaryo wǎnishko ga yoyoñor ga wǎnggǎla löng bayo tjok, kjǎo shrit ñi jëk löng ba popga tjok, wǎnggǎla bayo ñlëm ñi ñlëme. ¹¹ Era Sbö parkaga kjok dogo so, tja rokara. Tjǎe ga “Jacob.”

»“¿Lǎe?, Tjǎppa” ñer ba kong.

¹² Tjǎe ga “Lǎeye shäryara Labándë bop kong dö ñi ñnor. E kjǎishko ga ñp eshko ga öng wǎnggǎla löng bayo tjok, kjǎo shrit ñi jëk löng ba popga tjok, wǎnggǎla bayo ñlëm ñi ñlëme. ¹³ Sbö weno shäng bop kong Betel kjokyo ñi tja, ak kjing kjyo tjyoropshko, tjǎokwo ñorop bor kong jǎokoyoshko. Pja nom kjok jǎshko dwayo, pja jek iröng bop kjokshko, pja weno bukshko” ñe bor kong» ñe.

¹⁴ Kuya Raquel, Learë ga tjǎe ba kong ga «Tjawa kong ñlëbo twe borwa datarë, e wǎnwa ame. ¹⁵ Tjawa iara beno löng tjwǎo ñlëm, epenga ñlëm wǎni. Tjawa soynena, ga ñlëye kjrara borwa kjǎishko ñi söra drete. ¹⁶ Bek wǎo ga ñlëbo tjeng kës döra Sbörë borwa data shjiryoy ñi, e borwatoy, borwa wapga ñ bakoe. E kjǎishko ga ñlëye shäryëp lara Sbörë bop kong ñi shäryos eni» ñe.

Jacob opshino to Padán Aram kjokyo dwayo

¹⁷⁻¹⁹ Eshko ga Labán to ba öng zok shtë kjok shto oblë. Sök ñlëm wopro ga ba sböpga jyäglo tjeng ba ushko ñi löyotkara Raqueldë. Eshkoshko ga Jacob poshäryono. E irgo ga ba wapga, ba boyga, e opyono lök ba öng jëkklo sok kës kës ñi kjing go, ga toe. Ba öng kës jëk tjeng ba tjok, ba ñlëbo baiya tjeng kës töna tjeng Padán Aram kjokyo ñi, e söra jek ba tjok bakoe. Ga to jongya Canaán kjokyo, ba data Isaac sökshko.

²⁰ Labán jyäpgwara Jacobdë eni. Ga Jacob töktong to lara ba kong ñlëme. ²¹ Opshino, ba ñlëbo tjeng kës ñi söra pjire. Ga jek öötong Éufrates diyo kjakoshko ga zara jek tas, ga jëktong jek löng Galaad kjokyo dǎup shwo ñekong.

Jacob irpjana Labándë

²² Öötong dbar mya ga roy kura Labándë ga «Jacob to töktonge» ñeba. ²³⁻²⁵ Eni ga töno ba pjeyoga tjok, ga irpjana jëktong dbargwo kjäk (7), ga doshara öötong löng Galaad kjokyo dǎup shwo ñekong, Jacob wǎo löng ñishko. Labán wǎo slano, pono löng eshko bakoe. E shkëyo ga Sbö tjǎeno Labán kong yoshko, tjǎe ga «Tja kuzong. Jacob, e kroyoywëp ñlëme» ñe.

²⁶ Wëshko ga Labán tjǎe Jacob kong ga «¿Lǎeye shäryoropdo? Tja jyäpgworop. Bor wapga walëga löyotkorop. ²⁷ ¿Tja jyäpgwëp eni ega? ¿Pja opjneki lütshko ega? Lǎeye löpdë bor kong ñlëm obi. Woydoror ga pja opshik dbaryoshko ga pja kong dǎi shäryër, shji ië ëng tjok, shji të, shji bër kë, shji ñlung ñlë të bakoe. Löror eni, gueniyo pja briktonge. ²⁸ Bor wapga walëga, bor tjër ga ëmdë ga iorop lö shir^{ss} wǎo ñlëm, “Pjây nome” ñer ba kong wǎo ñlëm bakoe. Pja opshäryono

^{ss}31:28 *Lö shik* ñanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

kä llëm wleni. ²⁹Pja kong llëbo owa shäryër wlo ga pjlu, pjäy uunkong kong. Gueniyo lüna shkëyo ga bop data Sbö tjläno bor kong ga “Tja kuzong. Jacob, e kroyowëp llëme” le. ³⁰Miydër pjlu ga pja jek woydë ara bop data ushko iröng obi. ¿Gueniyo bor sböpga jyäglo lüyotkorop ega?» le.

³¹Kuya ga tjlä ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pja bangkjröror ara. Tja wotjläno ga bop wapga walëga döb bor shjiryö loror. ³²Gueniyo ëye wlënop jushko, bop sböpga jyäglo tjok ga zröy. Bi pjeyoga löng ëre iër ber löng ba miydaga. Llëbo bopoya lëp li wlës, ga sözong» le. Gueniyo ba sböpga jyäglo lüyotkara Raqueldë to miydara Jacobdë llëme.

³³⁻³⁴Eni ga Labán opzrëno jek Jacob u shäryak öng kwota go li roshko ba sböpga jyäglo wlëk. Pjir ga ba wapga parkagaga pjök i li roshko, Lea i li roshko bakoe. Gueniyo llëye wlëna llëme. E wopro ga ba data sböpga jyäglo li jnena Raqueldë tjeng ba öng jëkklo sok kës-bang li sökklo dirko, sökshko. Labán opshino tek Lea u li roy dwayo ga opzrëno jek Raquel i li roy shara. E roshko ga roina pjir, gueniyo llëye wlëna llëme. ³⁵Eshko ga Raquel tjlä ba data kong ga «Pja iirkë bor tjok llëme. Tja kojong bop bokshto ga äe. Eni tjok ga tja shäng bor dbar ik» le. Eni ga ba sböpga jyäglo wlëna däw ga wlëna llëme.

³⁶Eshko ga Jacob iirkono ara, ga tjläno dbo go Labán kong. Tjlä ga «¿Tja llëye wlënop owa bop bokshtoro? ¿Tja irpjam ega? ¿Llëye owa shäryöror bop kongdo? ³⁷Pja bor llëbo roino, sguinop drete. ¿Eni ga llëbo wlënop bopoya tjokde? Wlënop ga tek sös jushko, bi pjeyoga ëre bokshto, shji kjone dey ga jëk löng pjlo bek iya lok wlo.

³⁸»Lu pjloglo sak pjök (20) ga tja öör shäng parkë bop kong ga öng ushko

so wa shguino do go kjlara llëme. Bop öng ushko so wlënggla uotë kjlara llëm bakoe. ³⁹Bop öng uara äya kjloshko sorëshko ga äska tworor bop kong enido. Dba ga lüyotkarabashko ga tjwlo shirop bor kong, ga lüyotkaraba shkëshko ga tjwlo shirop bor kong bakoe. ⁴⁰Dba ga tja wloyo dlörë. Shkë ga tja wloyo smorë, tja pë eshko ga äe.

⁴¹»Ga tja öör sök lu pjloglo sak pjök (20) bop ushko ga lu pjloglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) ga tja parkono bop wapga walëga do pjök kjwe äska, ga lu pjloglo tjer (6) ga tja parkono bor öng ushko so kjwe äska. Bor potjwläkklo li kjlopsworop enido. ⁴²Sbö shäng bor tjok iyado. E bor data Isaac Sbö, bor kjokë Abraham Sbö bakoe. Sbö shäng bor tjok llëm kjwe ga tja ichorop jek shäng or rorëe. Gueniyo ga tja song li ina Sbörë. Bor pak kës shäryöror li ina bakoe. E kjishko ga lüna shkëyo ga shji llgwera beno pjlu bor kong» le.

Jacob, Labán, e tjläkwo lono ëng kong jlökoyo

⁴³Kuya ga tjlä ba kong ga «Bor wapga walëga kjwe botoya. Bor tjërga kjwe botoya bakoe. Öng kjwe botoya bebi. Llëbo ip uunkong ëre, e botoya eröe. ¿Llëye shäryër eeri dbaryo bor wapga walëga kong, bor tjërga kong ga pjlu? Llëye shäryër ba kong ame. ⁴⁴E kjishko ga shji tjläkwo twë ëng kong, ber iyado wlo, ga shji jëk ber löng e go» le.

⁴⁵Eni ga Jacob ak kjrono, poyona, ga iara beno jong kojong. ⁴⁶Eshko ga tjlä ba parkagaga kong ga «Ak tözi, ak jong kjwe zlong bäng» le. E irgo ga iono lok eshko.

⁴⁷⁻⁴⁸Eshko ga Labán tjlä ba kong ga «Ak tjeng dlüw ëre ber ba woyoshroklo bi kong» le. E kjishko ga kjok eshko kowara Labändë arameo tjläkwo go

beno Yegar Saduta.* Jacob omkowono hebreo tj̄lökwo go beno Galaad.† 49 Ga Labán tj̄lë ba kong obi ga «Shji löng pjola, shji ëng ik ame ga shji ïga, daga ber Jehovárë» Ìe. E kj̄ishko ga kjok eshko kowara beno Mizpa‡ bakoe.

50 Eshko ga Labán tj̄lë ba kong ga «Pja bor wapa bokrotkë wleni, Ìlëm ga pja orkwosmok walë oblë tjok wleni ga miydër Ìlëme. Gueniyo woyoshros ga e miydaga ber Sbörë. 51 Ak tjeng dluw ëre izong. Ak kojonor beno jong shji pjök tjreko jü ïs bakoe. 52 Kjring pjöyikong ber löng ba miydoklö. Pja tek na lë, bor barwë wlo Ìlëme. Tja jek kalë, bop barwë wlo Ìlëm bakoe. 53 Bop kjokë Abraham Sbö, e ber bi Ìlgwega. Bor kjokë Najor sbö, e ber bi Ìlgwega bakoe» Ìe.

Eshko ga Jacob tj̄lëno J̄lökoyo ba data Isaac Sbö bokshto. 54 E irgo ga öng zröra kj̄lara, sho sura kjrina, pjono dret Sbö poshrëkklö, Ìlamo beno tjeng Ìi Ìira ba pjeyoga kong. Uara lök pjir ga pono löng dlupshko.

55 Wëshko kjok shröngto ga Labán kojono, ba tjërgera Ìö shira,¶ ba wapa walëga bakoe. Ga tj̄lëno beno pj̄lú ba kong. E irgo ga sano jek ba kjokshko iröng obi.

Jacob oproy dbuno Esaú kong

32 Eshko ga Jacob irbo shano to bakoe. Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so wen löng irbo bäng. 2 Ìya Jacobdë ga tj̄lë ga «Ëre ëngkjwagaga Sbö Ì» Ìe. E kjishko ga kjok eshko koiara beno Majanayin.§

3 E irgo ga nopga ichara jek Seir kjokyo ba roy dbuk bäm go, ba shjiy Esaú kong. Seir kjokyo, e Edom kjokyo obi. 4 Roy sögaga brikdë Ìlëm obishko ga tj̄lë ba kong lök ga «Pjây tj̄lë bor shjiy Esaú kong ga “Tjlapga, bop löng Jacob öör sök Labán ushko dawe. 5 Era eerishko ga öng këskës chila ara, parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo ara bakoe. Ga roy ichara bop kong eni, pja ber wopj̄lú ba tjok wlo” Ìemi ba kong eni» Ìe.

6 Roy sögaga Ìi öör, ga shrono iröng obi ga tj̄lë Jacob kong ga «Tjawa öör Esaú ik. Eni tjok ga tek shäng om go bop wlokrë, yorkaga domerga doglo sak dbaw pjloglo pkëng (400)» Ìe.

7 Kuya ga bangkjrara ara, beno shäng sjëk. E kj̄ishko ga ba nopga tjeng ba tjok Ìi shdöra beno kjring pjök, ba öng shdöra eni bakoe. 8 Wotj̄lik ga «Esaú tjeve ëngkjwë bor nopga kjrina tjok wleni ga e wopro ga kjrina, e tök ga bue» Ìe.

9 E irgo ga syöshtono Sbö kong. Tj̄lë ga «Sbö, pja bor kjokë Abraham Sbö. Pja bor data Isaac Sbö bakoe. Jehová, pja tj̄lëno bor kong ga “Pja nom bop kjokshko iröng obi, bop pjeyoga löngshko. Pja kjimtër Ìlëbo ber pj̄lú bop kong wlo” Ìorop eni. 10 Pja wotj̄lik pj̄lú bor kong wleni ga tja kjimtër Ìyado. ¿Gueniyo ga shäryëp ega? J̄lökoyo ga tja bop parkaga eröe. Jordán diyo jü zër tek shängshko ga tja wloshko bor kjorkung ëre döe. Era eni tjok ga tja öötong sök parkagaga kjring pjök, öng kjring pjök bakoe.

11 Bangkjrër Ìi bor shjiy Esaú tek shäng bor zrök, bor boyga, bor wapa zrök

*31:47-48 Arameo tj̄lökwo *Yegar Saduta*, e *ak tjeng dluw, Ìlëbo woyoshroklo bi kong* löklo.

†31:47-48 Hebreo tj̄lökwo *Galaad*, e *ak tjeng dluw, Ìlëbo woyoshroklo bi kong* löklo.

‡31:49 Hebreo tj̄lökwo *Mizpa*, e *shji Ìyashko* löklo.

¶31:55 *Ìö shik* Ìanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

§32:2 Hebreo tj̄lökwo *Majanayin*, e *ëngkjwagaga kjring pjök* löklo.

bakoe. Tja wlikos, llëbo owa shärye bor kong llëm wlo. ¹² Pja tjëno bor kong ga “Pja kjimtër llëbo ber pjlu bop kong wlo. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm, shtëy ga äär llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni” löröp eni» ðe.

¹³ E shkëyo ga Jacob pono buk eshko. Wëshko ga llëbo tjeng ba tjok kës li rowlëna ba shjiy kong, ba sëngglo wleni. ¹⁴ Wlëna li ère: shwling ushko so popga doglo sak dbaw pjloglo pjök (200), wlënggla doglo sak pjök (20), öng wlep ushko so popga doglo sak dbaw pjloglo pjök (200), wlënggla doglo sak pjök (20), ¹⁵ öng jëkklo sok kës kës wapga chilawa tjok wleniyo doglo sak mya (30) ba wapga tjok, sögla popga doglo sak pkëng (40), wlënggla doglo sak kjwara (10), öng so kwomgla kjoyo dre töshko popga doglo sak pjök (20), wlënggla doglo sak kjwara (10).

¹⁶ E irgo ga twara beno ba parkagaga kong, töya dboy dboy wlo, ga tjë ba kong ga «Pjây jek löng bor bäm go, ga shto twozi öng kjrina kjrina shdök tjeng wle kong» ðe. ¹⁷ Eshko ga tjë ba parkaga jek shäng bäm li kong ga «Bor shjiy Esaú dowlëp tek shäng ga tjë bop kong ga “¿Bop kägäyo ë? ¿Pja to kjone? ¿Öng kjwe sogo ë?” ðe bop kong wleni ga ¹⁸ pja tjë ba kong ga “Tjlapga Esaú, ère bop sëngglo, ichara bop lëng Jacobdë bop kong. E tek shäng om go borwa irgo” lëp ba kong eni» ðe.

¹⁹ E irgo ga tjë ba parkagaga jek ber tjeng iröng li kong ga «Esaú dowlëmi tek shäng kjone wleni ga llëye lörör kës li lëmi ba kong eni. ²⁰ Pjây tjë ba kong obi ga “Tjlapga, bop lëng Jacob tek shäng borwa irgo” lëmi ba kong eni» ðe. Wotjlik ga «Wlëpyotkër ba sëngglo ichoror jek tjeng bäm li go. E irgo ga tja oppingdo ba bokshto kjwlë jä. Eni ga tja wlokjre pjlu

kjwe» ðe. ²¹ Eni ga ba sëngglo li ichara jek bäm go ba parkagaga tjok. Gueniyo Jacob pono beno buk eshko.

Jacob dbonino Sbö parkaga kjok dogo so tjok

²²⁻²⁴ E shkëyo ga ba pjeyoga dipzara jek Jaboc diyo kjwo kalëkong, ba llëbo tjeng kës li tjok. Ba boyga do pjök, ba boyga oblë ba parkagaga wleniyo do pjök, ba wapga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11), e iara beno löng di kjwo kalëkong pjir ga Jacob dipzono jek iröng, ga beno sök eshko tjoksa.

Eshko ga domer weno shäng ba kong kjlara, ga dbonino ba tjok äär jong shkë jek shröngë. ²⁵ Miydara ga Jacob zäya ga äshko ga porwara ba kworboshko, ga ba kworbo jöktëng erä. ²⁶ Eshko ga domer li tjë ba kong ga «Tja rayozong! Kjok shräntoe» ðe.

Kuya ga tjë ba kong ga «Tjlokwo lös ber pjlu bor kong. Llëm ga pja rayër llëme» ðe.

²⁷ Kuya ga tjë ba kong ga «Pjae, ¿ko llë?»

«Tja ko Jacob» ðe.

²⁸ Kuya ga tjë ba kong ga «Pja ko Jacob ame. Pja dbonino Sbö tjok, nopga tjok, ga zanope. E kjishko ga pja ko ber Israel** shara» ðe.

²⁹ Kuya ga tjë ba kong ga «¿Pja e, ko llë?»

«¿Tja ko miydëp wojdë llëno?» ðe ba kong, ga tjëno beno pjlu Jacob kong eshko.

³⁰ Eshko ga Jacob tjë ga «Tja, Sbö, tjawa ëng ñno löng ëng bokshto ëmdë ga tja iara beno sök së» ðe. E kjishko ga kjok eshko kowara beno Peniel.††

³¹ Jacob jek shäng kjwlë Peniel kjokyo lishko ga dlo wen tëm pjang llënge. Laga ba kworbo jöktëng lirë ga beno

**32:28 Hebreo tjlokwo *Israel*, e *dbonik Sbö tjok* löklo.

††32:30 Hebreo tjlokwo *Peniel*, e *Sbö bokso* löklo.

jék yökyöke. ³² Porwara ba kworboshko kjishko ga öng lîë kworbo kjungyo ue Jacob^{††} tjëyo tek beno ba irgo lirë ame.

Jacob ëng wîëno ba shjiy Esaú tjok

33 ¹⁻² Döni ga iya Jacobdë pjola dwayo ga Esaú tek shäng domerga doglo sak dbäw pjoglo pkëng (400) tjokshko ga ba wapga shdöra beno ba mekë tjok tjoke. Ba boyga oblë parkagaga wîëniyo do pjök li iara tjeng bäm go, ba wapga baiya tjok. Lea iara shäng ba irgo, ba wapga baiya tjok. Raquel iara beno iröng, ba wa José tjok. ³ Ga Jacob opshino jek bäm go. Jek shäng ba shjiy shwoy wopro ga jék jek sira ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go. Jék sira obi ga kjök tonon eni obi. Shäryara eni öötong pjoglo kjäk (7).

⁴ Gueniyo ga Esaúra jek zron i äär jong ba lëng shwoy, ga pjä ba go, popjlura, lï shira. ^{¶¶} Eshko ga slatong lok ara pjöyikong.

⁵ E irgo ga Jacob boyga, wapga iya Esaürë ga tjlë ba lëng kong ga «¿Ëye tek löng bop tjok kjwe ë?»

«Tjlapga, kjwe bor wapga twara Sbörë bor kong» le.

⁶ Ga ba boyga oblë parkagaga wîëniyo do pjök li öötong löng ba shjiy zlong ba wapga tjok ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go. ⁷ E irgo ga Lea tek shrono shäng ba wapga tjok ga kjök tonon, kujono eni bakoe. E irgo ga José, Raquel omshäryono eni bakoe.

⁸ Eshko ga Esaú tjlë ba kong ga «¿Öng wîënor irbo kjwe lîë löklo?»

«Ichoror jek bop kong, pja ber wopjlü bor tjok wlo» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëme. Botoya arae. Kjwe ber tjeng bop tjok wëyë» le.

¹⁰ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Llëme. Rokër bop kong sira ga tja wlokrorop pjü lëp li jlö wîeni ga llëbo twër bop sëngglo kjwe kjrozong. Pja wotjlino pjü bor kong kjishko ga tja bokkwo inor ga Sbö bokkwo inor wîeni. ¹¹ Sbö kjishko ga tja llëbo ara, llëye woydër li tjeng enido. E kjishko ga bop sëngglo söror bop kong kjwe kjrozong» le.

Eshko ga «Llëbo kjrozong» lara ba kong ara kuzong ga «Jölö» le Esaürë, ga kjrarae. ¹² Eshko ga tjlë ga «Shji toe. Tja jek shäng bop bäm go» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, miydëp pjü ga kjwozirga chilawa jék mae. Öng wapga chilawa tjok wîeni li söy jék dbar kjwara jlökoyo wîeni ga e kjer drete. ¹⁴ Pjü wlo ga pja to bäm dey, Tjlapga. Tja jek ber shäng bop irgo wor, öng kjishko, kjwozirga kjishko. Shji ëng ik Seir kjokyo, bop kjokshko jä» le.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jölö. Gueniyo nopga jék tjeng bor tjok ëre iër ber löng bop tjok kjlëbö, bop yorkë» le.

Kuya ga «¿Llëno? Pja woydë eshko llëme. Tja kjimtëp woydë kjishko ga tja ber wopjlü» le.

¹⁶ Eni ga e dbaryo ga Esaú wlo opshino to jek iröng, äär Seir kjokyo wlo. ¹⁷ Ga Jacob wlora opshino to jek Sucot kjokyo. Öötong löng eshko ga u ywara kjwara ba kong, ga ukwang shäryara ba öng kong. E kjishko ga kjok eshko kowara beno Sucot. ^{§§}

¹⁸ E irgo ga Jacob wlo opshino tek Padán Aram kjokyo dwayo, ga döktong shrono löng pjü Canaán kjokyo. Eshko ga pono beno löng kjök li worbo go, e ber buk Siquén kjokyo gomyo. ¹⁹ Kjok

††32:32 Hebreo tjlokwo go ga tak beno pjang *Israel*. *Jacob* kowëba eni bakoe.

¶¶33:4 *Lö shik* lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

§§33:17 Hebreo tjlokwo *Sucot*, e *ukwang* löklo.

eshko li tjiwléna Jamor wapga kong, tjiwló dbur sho pjiublún kjwo sak dbäw (100). Jamor, e Siquén data. ²⁰Era Jacob akkwo tóno díuw éng kjing go kjókshko, Sbó poshrékklo, ga akkwo tóna díuw li kowara Sbó, e Israel Sbó.

Dina kjrara Siquéndé dbo go

34 Jacob wa kjlara Lea tjok ko Dina. Dbar kjwara ga jek opshino kjogloga eshko so ik. ²Eshko ga domer shäng kjlara ko Siquén, ba data ko Jamor. Jamor, e kjok eshko so kägäyo. Dina iya Siquéndé ga shara, pono ba tjok dbo go. ³E irgo ga Dina worryara ara, ga tjiéno ba kong yótso ba wlépyotkoklo. ⁴E irgo ga tjié ba data Jamor kong ga «Kjogloga kjwe woydér ara. Tja orkwosmok woydè ba tjok. Wlès bor kong» lé.

⁵E wopro ga miydara Jacobdè ga ba wa Dina kjrara Siquéndé dbo go. Gueniyo eshkosho ga ba wapga domerga löng öng dè kjloshko. Ga lléye lara Jacobdè è kong llém, ba wapga shrono guing. ⁶E wopro ga Siquén data Jamor to jek shäng Jacob shwoy, lan ba tjok wlo. Epga löng lanshko ga ⁷Jacob wapga domerga to löng kjloshko li shrono. Ga llébo shäryono li miydara ga beno bangyo ara, iirkè ara bakoe. Siquén pono ba dor tjok li, e llébo owa Israel tjéyoga kong. E shäryako lléme. Epga iirkono ara e kjishko.

⁸Eshko ga Jamor tjié ba kong lok ga «Bor wa Siquén, bomi dor woyde arae. Rokér bomi kong sira ga ichémi orkwosmok ba tjok. ⁹Eni ga shji ber löng epenga dö wleni, ga bomi kjogloga orkwosmok borwa tjok, borwa kjogloga orkwosmok bomi tjok bakoe. ¹⁰Pjäy ber löng borwa tjok kjok ère kjing go ga pjlu, ga pjäy mär ber löng e go. Pjäy jék kjone pogo ga pjlu» lé.

¹¹Ga Siquén tjié ba kong lok ga «Rokér bomi kong sira ga kumi ga pjlu. Lléye

rokémi bor kong li twér bomi kong. ¹²Tja kong lléye rokémi bayo kjöm ga twér bomi kong, bomi sèngglo. Gueniyo kjoglo li ichémi orkwosmok bor tjok guing» lé.

¹³Eni émdé ga Dina bangkjrara Siquéndé llém, kjrara dbo go kjishko ga Jacob wapga tjiéno ba kong, ba data Jamor kong jlo wleni. ¹⁴Tjié ga «Borwa dor, e ichérwa orkwosmok domer doyo jyā tak llém tjok ga äe. Shäryororwa eni kjwe ga tjawa ber löng lok ara. ¹⁵Tjiökwo lérwa bomi kong li shäryémi eni wleni ga “Jölö” lérwa. Llè kuzia. Pjäy domerga doyo jyā tëmi uunkong, pjäy ber tjawa dik wlo. ¹⁶Eni wleni ga borwa kjogloga orkwosmok bomi tjok, bomi kjogloga orkwosmok borwa tjok bakoe. Tjawa ber löng bomi tjok, ga shji ber tjéyo kjrinaso. ¹⁷Gueniyo pjäy doyo jyā të llém ga tjawa to kjok èreshko dwayo, borwa dor tjok» lé.

¹⁸Kuya lok ga beno pjlu ba kong. ¹⁹Dina woyde Siquéndé ara kuzong ga ba doyo jyā tara jekdo eshko. Siquén, ba pjeyoga tjok ga tjiwló ara ba data ushko kuzong ga ²⁰jek öötong shäng kjok eshko opzrézlong shtoyo, nopga tön löng lishko, ba data Jamor tjok. ²¹Eshko ga tjié löng li kong ga «Domerga ère bi pjeyoga wleni. Kjok ère bayo ara ba kong. E kjishko ga woydérwa ga epga ber löng bi tjok kjok ère kjing go, mär ber löng e go, jék kjone pogo ga pjlu bakoe. Eni ga ba kjogloga orkwosmok bi tjok, bi kjogloga orkwosmok ba tjok bakoe.

²²»Gueniyo shji ber löng tjéyo kjrinaso wlo ga woyde lok ga shji domerga doyo jyā të uunkong, epga omshäryé dik. E ba sdékwo. ²³Eni ga ba öng kës, ba llébo tjeng kës, e ber bishiya. Epga ber löng bi tjok wlo ga “Jölö” lèy ba kong eröe» lé.

²⁴Kuya lok ga «Jölö» lé ba kong, ga domerga kjok eshko so doyo jyā tono

uunkong. ²⁵ Dbarḡwo mya ga doyo bang ara, poptoydē līēm obishko ga Dina simga Simeón, Leví, e öör löng eshko ga domerga li zröra lok dröng go dret, wlikaga erē līēm kjīshko. ²⁶ Jamor, ba wa Siquén, e zröra lok dröng go. E irgo ga Dina jek söra ey dwayo. ²⁷ E irgo ga Jacob wapga līamo tjwe löng jēk-tong shinmoga doyo tjeng li kjing go. Ga opzrēno jek lok u kjwara kjwara roshko, ba līēbo lūyotkara lok dret, ba dor kong līēbo owa shāryara li kjīshko. ²⁸ Līēbo uunkong tjeng kjok eshko li söra lok dret, öng ushko so līē, söḡla, kwomḡla, līēbo tjeng ba ushko, līēbo tjeng kjlōshko bakoe. ²⁹ Ba wapga, ba walēga, e söra lok jek ba tjok uunkong.

³⁰ Eshko ga Jacob tjlē Simeón, Leví kong ga «Tja ioromi beno owa kjok eshko sopga tjok. Canaán sopga, fer-ezeoga, tja iywa lok shjiktēng shara. Shji nopga kjlōbö dö anmoyō kjīshko ga kjrīng pjök li tön ber tjeng kjrinaso ga shji zröya lok, bi pjeyoga uunkong tjok» le.

³¹ Gueniyo kuya ga tjlē ba data kong ga «Borwa dor kong līēbo owa shāryara, iara beno tjwlo walē to shäng opsoynek domerga oblē oblē kong wleniyo. Iērwa ber eni ga äe» le.

Sbö tjlōkwo lōno beno pjū Jacob kong shäng Betel kjokyo obi

35 E irgo ga Sbō tjlē Jacob kong ga «Pja shäng Esaú töywēshko ga tja weno shäng bop kong Betel kjokyo. Pja nom sök eshko shara, ga akkwo töm dlūw eng kjing go kjókshko, bor poshrēkklo» le.

² Eshko ga Jacob tjlē nopga tjeng ba tjok kēs li kong ga «Bomi sböpga jyāḡlo tjeng uunkong, shizī, dbuzī drete. Pjāy nom wē, pja shwong kjlōpswē oblē.

Shāryēmi eni, pjāy Sbō poshrēk ga pjū wlo. ³ Pjir ga shji to Betel kjokyo. Eshko ga tja akkwo töng dlūw eng kjing go kjókshko, Sbō poshrēkklo. Tja jek shäng song, woždēshko ga tja kjimtarā. Tja jēk kjone pogo ga e shäng bor tjok iyado» le.

⁴ Kuya lok ga ba sböpga jyāḡlo li twara ba kong dret, ba kwomḡwo ioklo söya lok li twara ba kong bakoe. Eshko ga kjor jong kjlāra kēsbang, Siquén kjokyo zlong, ga līēbo twara ba kong kēs li pjlonā Jacobdē uunkong klung roshko, kjor li dorko.

⁵ Opshino jek löngshko ga kjok eshko sopga iara Sbörē beno löng kjok bangkjrē arae. E kjīshko ga Jacob wlo irpjana lok līēme. ⁶ Eshko ga öötong löng Luz kjokyo, e ko Betel bakoe. E Canaán kjokyo obi. ⁷ Eshko ga Jacob akkwo töno dlūw eng kjing go kjókshko, Sbō poshrēkklo. Ba shjiy töyweshko ga Sbō weno shäng ba kong eshko kjīshko ga kjok eshko kowara beno El Betel.* ⁸ Eshko ga Rebeca daga Débora li wołono, ga jnena lok klung roshko, kjor jong kēsbang eshko li dirko, ga kjok eshko kowara Jacobdē beno Alón Bacut.†

⁹ Kjok eshko ga Sbō weno shäng ba kong obi, ga tjlēno beno pjū ba kong. ¹⁰ Tjlē ga «Pja ko Jacob, gueniyo pja ko eni ame. Eeri jek lēkong ga pja ko ber Israel shara» le.

Koiara eni pjir ga ¹¹ tjlē ba kong obi ga «Tja ere Sbō, līēye shāryēr woždē li shāryēr ga pjūe. Pjāy wapga wenzong ara, bop tjēyo tek ber bop irgo li shdār ber trāk līēm wlo. Epga ber löng tjēyoga oblē oblē, ga tje jikong ber löng tjēyo kjrinaso. E tjrēko pjūppga wen. ¹² Kjok tworor Abraham, Isaac kong li, e twēr bop kong, bop tjēyo tek ber bop irgo li

*35:7 Hebreo tjlōkwo *El Betel*, e *Betel Sbō* loklo.

†35:8 Hebreo tjlōkwo *Alón Bacut*, e *slarzlōng kjoryo* loklo.

kong bakoe» ĩe. ¹³Ľara eni pĵir ga to ey dwayo.

¹⁴Eshko ga Jacob ak kĵrono kĵwara, poyona, ga iara beno jong kojong, Sbö tĵĽeno ba kong Ľishko. E irgo ga ak Ľi kĵing go kĵyo tyara, kĵiĽĽgwo bo dyo tyara bako, e ber jong dboy Sbö kong wĽo.

¹⁵Ga kĵok eshko kowara beno Betel.[‡]

Raquel woĽonoe

¹⁶E irgo ga to eshko dwayo. Ga Efrata kĵokyo beno pĵola obishko ga Raquel shara swĽorö, gueniyo wĽoshko tĵeng ga ä, beno buk owa. ¹⁷SwĽo arashko, chida buk döroshko ga ba kĵimtaga tĵĽe ba kong ga «ĽĽeýe bangkĵröp ĽĽeme. Buk domer obi» ĩe.

¹⁸Raquel beno buk ba ĽĽemdo, ga tĵĽe ga «Koiër Benoni»[¶] ĩe. Gueniyo koiara ba datarö Benjamín[§] shara. ¹⁹Eni ga Raquel woĽono, ga jnenaba beno buk irbo jek jong äär Efrata kĵokyo Ľi sor go. Efrata kĵokyo, e ko Belén bakoe. ²⁰Ba sak Ľi kĵing go Jacob ak kojono beno jong kĵwara, ba jĵägĽo. Eerishko ga jong eshko wĽeĽe obi.

²¹E irgo ga Jacob** wĽo irbo shano to öötong löng Migdal Edar^{††} kĵokyo pĵĽor kalĽekong. ²²Löng kĵok eshko wopro ga Rubén öör pono ba data boy oblĽe ba parkaga wĽeniyo ko Bilhá tĵok. Miydara ba datarö ga iirkono tira ĽĽeme.

Jacob wapga

Jacob wapga domerga dogĽo sak kĵwara kĵingsho pĵök (12). ²³Lea tĵok, e Jacob wa domer bäm Ľyo Rubén, Simeón, Leví, Judá, Isacar, Zabalón. ²⁴Raquel tĵok, e José, Benjamín.

²⁵Raquel parkaga Bilhá tĵok, e Dan, Neftalí. ²⁶Lea parkaga Zilpá tĵok, e Gad, Aser. Ęre Jacob wapga weno tĵeng Padán Aram kĵokyo.

Isaac woĽonoe

²⁷Era Jacob öör ba data Isaac Ľk, Abraham, Isaac dĽnashko ga löngshko Ľi kĵokyo ko Mamré. Mamré kĵokyo, e ko Arbá, ko Hebrón bakoe. ²⁸Isaac Ľu Ľno öötong sak dbäw kĵingsho sak kĵwongshko (180) ga woĽonoe. ²⁹TĵĽablashko ga woĽono, ga töno ba pĵeyo shinmoga tek dĽnashko so tĵok. Eshko ga iara ba wapga Esaú, JacobdĽ beno buk sakshko.

Esaú tĵeyo tek beno ba irgo

36 Ęre Esaú tĵeyo tek beno ba irgo. Esaú, e kowĽeba Edom bakoe. ²⁻³Esaú orkwosmono walĽga Canaán so dogĽo mya tĵok. Eppa ko Ada, Aholibama, Basemat. Ba boy Ada, e Elón wa. Elón, e Het tĵeyo. Ba boy Aholibama, e Aná wa. Aná, e Zibeón wa. Zibeón, e heveo. Ba boy Basemat, e Ismael wa, Nebayot dor bakoe.

⁴⁻⁵Esaú sök Canaán kĵokyo shko ga wapga tĵeng dogĽo shkĽng (5). Ada wa buk kĵĽara domer ko Elifaz. Basemat wa buk kĵĽara domer ko Reuel. Aholibama wapga tĵeng dogĽo mya domer ko Jeús, Jalán, Coré.

⁶⁻⁷Esaú, Jacob, e dbur ara, öng ara. Ba kĵok löngshko Ľi öng ara anmoyö, ga ba öng dĽi pĵitĽenge. E kĵishko ga ber löng pĵöyĽkong ga äe. Eni ga Esaú to kĵok shto oblĽe, ba Ľeng sökshko dwayo. Ba boyga, ba wapga, ba parkagaga, ba öng, ba ĽĽebo uunkong wĽĽna Canaán kĵokyo

[‡]35:15 Hebreo tĵĽökwo *Betel*, e *Sbö u* öökĽo.

[¶]35:18 Hebreo tĵĽökwo *Benoni*, e *tja song Ľi wayo* öökĽo.

[§]35:18 Hebreo tĵĽökwo *Benjamín*, e *bor wa orkwo kĽĽe so* öökĽo. Hebreo tĵĽökwo *bor wa orkwo kĽĽe so*, e *bor wa woydĽr ara, oblĽe kĵinmo* öökĽo.

**35:21 Hebreo tĵĽökwo go ga tak beno pĵang *Israel*. *Jacob* kowĽeba eni bakoe.

††35:21 Hebreo tĵĽökwo *Migdal Edar*, e *öng ökkĽo kĵomo* öökĽo.

li, e söra jek uunkong ba tjok, ⁸ ga öötong Seir kjokyo dlup shwo lëkong, ga beno löng eshko.

⁹⁻¹⁴ Esaú, e Edom tjëyoga data. E beno löng Seir kjokyo dlup shwo lëkong. Ère ba tjëyo tek beno ba irgo. Esaú boyga doglo mya: Ada, Basemat, Aholibama.

Ada tjok ga Esaú wa domer kjlara ko Elifaz. Elifaz, e wapga domerga ko eni: Temán, Omar, Zefo, Gatán, Cenaz. Elifaz boy oblë ba parkaga wleniyo ko Timná tjok ga wa domer kjlara ko Amalec.

Basemat tjok ga Esaú wa domer kjlara ko Reuel. Reuel, e wapga domerga ko eni: Najat, Zera, Sama, Mizá.

Aholibama tjok ga Esaú wapga domerga doglo mya: Jeús, Jalán, Coré. Aholibama, e Aná wa. Aná, e Zibeón wa. Zibeón, e heveo.

¹⁵ Esaú tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga ko eni. Esaú wa Ada tjok Elifaz li tjëyo tek ber ba irgo li tjëyoga ère: Temán, Omar, Zefo, Cenaz, ¹⁶ Coré, Gatán, Amalec. Epga löng Edom kjokyo.

¹⁷ Esaú wa Basemat tjok Reuel li tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga ère: Najat, Zera, Sama, Mizá. Epga löng Edom kjokyo.

¹⁸ Esaú wapga Aholibama tjok li tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga ère: Jeús, Jalán, Coré.

¹⁹ Esaú tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga, e beno eni.

²⁰ Esaú öötong sök kjok eshkoshko ga nopga löng eshko ko horeoga. Epga domer ko Seir li tjëyo tek beno ba irgo. Seir tjëyoga ère: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ²¹ Disón, Ezer, Disán.

²² Lotán, e wapga domerga ko eni: Horí, Homán. Lotán, e dor ko Timná.

²³ Sobal, e wapga domerga ko eni: Alván, Manajat, Ebal, Sefó, Onam.

²⁴ Zibeón, e wapga domerga ko eni: Ayá, Aná. Pjlara ga Aná, e shäng ba data öng dëshko ga di bäng wïëna kjrina kjok dogro no llëmshko.

²⁵ Aná, e wa domer kjlara ko Disón, wa walë kjlara ko Aholibama.

²⁶ Disón, e wapga domerga ko eni: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán.

²⁷ Ezer, e wapga domerga ko eni: Bilán, Zaván, Acán.

²⁸ Disán, e wapga domerga ko eni: Uz, Arán.

²⁹ Horeo, e tjëyoga ko eni: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ³⁰ Disón, Ezer, Disán. Epga löng Seir kjokyo.

³¹ Israel tjëyoga pjłupga llëm obishko ga Edom so pjłupga, e ère:

³² Bela, e Dinaba so, Beor wa.

³³ Bela wołonoshko ga beno Jobab, e Bosra so, Zera wa.

³⁴ Jobab wołonoshko ga beno Jusán, e Temán so.

³⁵ Jusán wołonoshko ga beno Hadad, e Avit so, Bedad wa. Nopga Madián so zana Bedaddë Moab kjokyo.

³⁶ Hadad wołonoshko ga beno Samla, e Masreca so.

³⁷ Samla wołonoshko ga beno Saúl, e Rejobot so. Rejobot kjokyo, e buk Éufrates diyo gomyo.

³⁸ Saúl wołonoshko ga beno Baal Janán, e Acbor wa.

³⁹ Baal Janán wołonoshko ga beno Hadar, e Pau so, boy ko Mehitabel. Mehitabel, e mekë ko Matred. Matred, e mekë ko Mezab.

⁴⁰⁻⁴³ Edom tjëyoga ko eni: Timná, Alvá, Jetet, Aholibama, Elá, Pinón, Cenaz, Temán, Mibzar, Magdiel, Iram. Epga beno löng kjok kjrina kjrina baiya om go. Esaú beno Edom tjëyoga uunkong data.

José, ba shjiyga

37 Jacob beno sök Canaán kjokyo, dëna ba data sökshko. ² Ère Jacob pjeyoga to tek jong sorë, e lanyo.

José lu pjloglo sak kwara kjingsho kjäkshko (17) ga shäng öng ushko so dë ba shjiyga tjok. Ba shjiyga mekë ko

Bilhá, Zilpá, ba data boyga oblë ba park-agaga wleniyo. Llébo shärye ba shjiygarë owa li roy söya tjwe, le ba data kong.

³ José bukshko ga Jacob^{††} tjäblä kuzong ga José woyde ba datarë ara, ba wapga oblë kjinmo. Ga kong shwong sera kara wolësowae. ⁴ İya ba shjiygarë ga woyde ba datarë ara ba kjinmo ga iywa lok shjiktëng, tjlä lok ba kong llëme.

⁵⁻⁷ Pjlära ga José yoïno, ga tjlä ba shjiyga kong ga «Tja yoïno llë lër bomi kong. İTja kuzia! Tja yoik ga shji uunkong öotong löng bi pakshko ga dwla bo doyo diy löng kjlära i kjrina kjrinae. İn ga botoya kojono beno jong bek, ga bomipjöy tek lok botoya zlong, ga kujjono ba kong» le.

⁸ Kuya lok ga iywa lok shjiktëng ara anmoyö, ga tjlä ba kong ga «İPja wotjlik ga pja ber borwa pjüyo, tjawa ichëp wlo lëpde?» le. Eni ga woydara lok llëm jek këgong ara anmoyö, yoïno li kjishko, lara ba kong li kjishko bakoe.

⁹ E irgo ga José yoïno jek pjlära obi, ga tjlä ba shjiyga kong ga «Tja yoik ga dlo, mok, dbala kop sak kjwara kjingsho kjwara (11) kujjono bor kong» le.

¹⁰ Lara ba data, ba shjiyga kongshko ga kuya ba datarë ga iirkorgö, ga tjlä ba kong dbo go ga «İPja yoïno, e llë lok-loro? İTja, bop mekë, bop shjiyga, tjawa tjwe löng bop zlong, kujjong bop kong wlo lëpde?» le.

¹¹ Ga iywa ba shjiygarë shjiktëng erä. Gueniyo yoïno li woyotjlära ba datarë arae.

José soynena ba shjiygarë

¹² Dbar kjwara ga Jacob öng li söra José shjiygarë jek Siquén kjokyo, kjlo sho tjok lishko. ¹³ Eshko ga Jacob tjlä

José kong ga «Bop shjiyga löng öng dë Siquén kjokyo. E kjishko ga pja nom ba ik eshko» le.

Kuya ga «Jölö. Tja to ik» le.

¹⁴ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja nome. Bop shjiyga löng sorë, bor öng löng sorë ip yötso, ga roy söp bor kong iröng obi» le ba kong, ga ichara jek Hebrón sdamyo lëkong dwayo.

Öötong shäng Siquén kjokyo shko ga ¹⁵ jeno shäng ey. Eni ga domer weno shäng kjlära, ga tjlä ba kong ga «İLläye wllëpdë shängdo?»

¹⁶ «Tja to shäng bor shjiyga wlek. İLöng öng dë kjone lëp bor kong ga buere?» le ba kong.

¹⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Opshino to tjän. Gueniyo kuror ga «Shji to Dotán kjokyo» lara lok eng kong yë» le.

Kuya ga jek ba shjiyga irgo, ga wläya löng Dotán kjokyo. ¹⁸ İya ba shjiygarë pjola dwayo ga ¹⁹ tjlä eng kong ga «İZia! Yoiga döröe. ²⁰ Kjweri kjwe zröy. Pjir ga dbuy di bäng roy, ga uara äya kjloshko sorë lëy eni. Eshko ga llëye wen ba yo li tjok iy» le lok eng kong eni.

²¹ Kuya ba shjiy Rubëndë ga ba lëng wlike lara. Ga tjlä ba lëmga kong ga «Zröy llëme. ²² Shji srëng kwong llëme. Shji or ië ba go llëm bakoe. Dbuzi jer di bapkwö pjläbgwoyo kjwe roy dey» le. Wotjläno ga döni ga shiya om go ey dwayo, ga söya jek äär ba data shwoy iröng obi lara. Lara ba lëmga kong eni e kjishko.

²³ E irgo ga José öötong shäng ba shjiyga löngshko ga ba shwong pjang ba do go wolësowa li skwara lok ba shjiryö, ²⁴ ga ba lëng li shara lok, dbura jer di bapkwö pjläbgwoyo jong eshko li roshko. Eshko dbaryo ga roy di drete.

²⁵ E irgo ga sirkeno löng ië. Eshko ga İya lok ga nopga tek löng träk

^{††}37:3 Hebreo tjlokwo go ga tak beno pjang *Israel*. *Jacob* kowëba eni bakoe. Génesis 37.13 eni bakoe.

lême. Epga Ismael tjëyoga[¶] tek Galaad kjokyo dwayo jongya Egipto kjokyo. Dwlo poshtikklo lo pjëblë söra oblë oblë, ba öng lême shgoklo këskes kjing go, dli mokyö söra bakoe. ²⁶Eni ga Judá tjë ba pjeyoga kong ga «Shji wotjlik bi kjlara zrök. E irgo ga jney ber miydëba llëm wlo. ¿Lëye shjiy e go? ²⁷Bi kjlara obi kjiy ga zröy lême. Soyney Ismael tjëyoga tek löng wle kong dey» le.

Kuya lok ga «Pjlué» le lok öng kong.

²⁸Lême soynege li öötong löng eshko ga José shira ba shjiygarë di bakwo pjëbgwoyo li roy dwayo, ga soynege Ismael tjëyoga li kong, dbur sho pjëblün kjwo sak pjök (20) äska, ga söra lok to Egipto kjokyo.

²⁹Rubén tjwe iröng di bakwo pjëbgwoyo jong lishko ga José wlëya ga drete. Eni ga slatong ara, ga ba shwong dwlëkza tjä tjä erä, woydë ara kjishko. ³⁰Jek äär ba lëmga tjeng lishko ga tjë ba kong ga «Bi löng shäng ame. ¿Era lëye shäryër?» le.

³¹Eni ga öng zröra lok kjlara, ga José shwong li kjrara, shtira öng srëng li go.

³²Pjir ga söra lok jek ba data kong, ga tjë ba kong ga «Shwong ère wlënorwa. ¿Bop wa ire? ¡Zong!» le.

³³Iya ga tjë ba kong ga «Kjwe bor wa shwong jlöe. Zröra äya kjloshko sorë, ga uarae» le.

³⁴Eni ga Jacob ba shwong dwlëkza tjä tjä, ga shwong pjuno oblë sopok wlo, ga ba wa wolono ga slöywarä dbar kop ara. ³⁵Data slär ëë ga wojeya ba wapga uunkongdë, gueniyo wojer lême. Slär ëë ba wa kjishko, ga tjë ga «Tja wojer lême. Woyoshrër iyado. Tja wolonoshko ga pjir ber eshko» le.

³⁶E wopro ga José söra Ismael tjëyogarë öötong löng Egipto kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Potifar. E Egipto

so pjlyo u daga kägäyo. Ga José soynege lok ba kong.

Judá, Tamar

38 Eshkoshko ga Judá opshino ba pjeyoga shwoy dwayo, öötong sök Adulam kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Hirá, e Adulam so. Ga Judá beno sök ba ushko. ²Domer shäng kjlara eshko obi ko Súaj, e Canaán so. Judá orkwosmono ba wa tjok. ³E irgo ga ba boy beno shäng kjlaraso lême. Wa buk kjlara domer, ga koiara Er. ⁴E irgo ga beno jek shäng kjlaraso llëm obi. Wa buk kjlara domer obi, ga koiara Onán. ⁵E irgo ga beno shäng kjlaraso llëm jek obi. Wa buk kjlara domer obi, ga koiara Selá. Bukshko ga Judá sök Quezib kjokyo.

⁶Judá wapga kunoe. Eshko ga walë shäng kjlara ko Tamar. Judá wa domer bäm iyo Er li orkwosmona Judaré ba tjok. ⁷Er, e jek shäng owa Jehová bokso. E kjishko ga zrörae. ⁸Eshko ga Judá tjë Onán kong ga «Bop shjiy wolono, ga wapga beno lême. Wa tjeng kjlara bop shjiy i wlo ga pja orkwosmok Tamar tjok kjluwe» le.

⁹Miyde Onándë ga wapga tjengshko ga epga ber baiya llëm kuzong ga pë ba tjok pjlobi go ga opdë Tamar ber shäng kjlaraso llëm wlo, wapga tjeng ba shjiy kong llëm wlo. ¹⁰Jehová bokshto ga Onán lême owa shäryono. E kjishko ga zröra bakoe.

¹¹Eshko ga Judá tjë ba pjlaydo li kong ga «Pja nom bop data ushko iröng obi, gueniyo pja orkwosmok llëm, bor wa Selá öötong këguë ba lyo go guing. Eshko ga orkwosmok bop tjok ga pjlué» le. (Woyotjliya Judaré ga Selá wolon ba shjiyga dik bakoe le.) Eni ga Tamar to jek beno sök ba data ushko iröng obi.

[¶]37:25 Epga kowëba **Madián tjëyoga** bakoe. Génesis 37.28, 36 eni bakoe.

¹² Lú to jek kop ara ga Judá boy wlo-noe. Soyopora pjir ga jekdo shäng Timnat kjokyo, ba kjlara Hirá tjok, ba öng zok shtagaga löng lishko.

¹³ Judá jek Timnat kjokyo, ba öng zok shtë wlo li miydara ba pjlaydoré pjire.

¹⁴ Judá wa Selá öotong késbang emdë ga orkwosmoyde ba tjok llëm obi. E kjishko ga ba syä shwongyo skwara, doyono oblë, kä kjingono pjir, ë miydëba llëm wlo. Pjir ga jek llet sirkeno sök Enayin kjokyo soyozlöng, e ber buk irbo jek jong äär Timnat kjokyo li sor go.

¹⁵ Judá jek shäng irbo bäng ga iya ga walë sök eshko kjlara. Wotjlino ga walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo lara, kä kjingono pjir kjiy. ¹⁶ Walë, e ba pjlaydo miydara llëm kjishko ga jek öotong shäng ba shwoy ga tjëlë ba kong ga «¿Tja pë bop tjok ga buere?»

«¿Pja pë bor tjok wleni ga äska llëye twëp bor kong?» le.

¹⁷ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Shwling ushko so ichër tjwe bop kong kjlara» le.

Kuya ga tjëlë ba kong ga «Jölö. Gueniyo woydër ga llëbo twëp kjrina ber tjeng bor tjok, öng lëp li ichorop shrono bor kong guing» le.

¹⁸ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Llëye woydëp?»

«Bop ko jyäglo pjang bop bëngshko ba kjiyo go kjwe twos bor kong. Bop kjorkung kjwe twos bor kong bakoe» le. Kuya ga twara ba kong, pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. ¹⁹ E irgo ga Tamar to ba ushko, ga ba kä kjingoklo li kjara, ba syä shwongyo li pjuna jek iröng obi.

²⁰ E irgo ga öng ichara Judaré jek ba kjlara Adulam so li tjok, llëbo iara beno tjeng walë tjok li tek twe ba kong iröng wlo. Gueniyo walë li wiëna shäng eshko llëme. ²¹ Eni ga kjakrokara domerga

eshko so kong ga «Walë Enayin so shäng kjlara, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Lunashko ga sök irbo ère sor go. ¿E kwonilo?»

«Walë eniyo jushko drete» le lök ba kong.

²² Eni ga Hirá sano jek Judá shwoy iröng obi, ga tjëlë ba kong ga «Walë li wlenor llëme. Domerga eshko so tjëlëno bor kong ga “Walë eniyo jushko drete” lara» le.

²³ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Eni ga ber tjeng wëyë ba tjok, shji joywëba llëm wlo. Miydëp ga shwling ushko so ichoror jek ba kong, gueniyo wlenop llëme» le.

²⁴ Öotong moglo mya dik ga oba tjëlë Judá kong ga «Bop pjlaydo Tamar opsoy-neno domerga oblë oblë kong, ga beno shäng kjlaraso llëme» le.

Roy kuya ga tjëlë ga «¿Shizí ey dwayo, ga suzia!» le.

²⁵ Tamar shikoba lëbashko ga roy ichara ba kegue li kong, tjëlë ga «Pja tjëlë bor kegue kong ga “Llëbo tjeng bor tjok ère sogo ë ga tja shäng kjlaraso llëm ère baiya. Ko jyäglo ère ba kjiyo go is yötso, sogo ë miydëp wlo. Kjorkung ère is bakoe” lëp ba kong eni» le.

²⁶ Roy söra öotong, lara Judá kong. Ba llëbo li iya ga tjëlë ga «Tamar llëbo shäry-ono bëye. Llëbo owa li shäryaga tjarë, bor wa Selá orkwosmonor ba tjok llëm kjiy» le. Eshko jek lëkong ga pono ba tjok ame.

²⁷ Tamar wloshko tjeng dbaryoshko ga wapga tjeng domerga do pjök jekdo.

²⁸ Tjeng döröshko ga chida kjlara orkwo shino bäm go. Eshko ga ba kjimtaga trer srëzrën pjirino ba orkwo go, ga tjëlë ga «Ère buk bäm go» le. ²⁹ Gueniyo orkwo shino jem iröng ga ba kjlarawa orkwo pjrik llëm li buk bäm go. Eshko ga ba kjimtaga tjëlë ba kong ga «¿Pja buk bäm go sorë?» le. E kjishko ga koiaara Fares.^{§§}

§§38:29 Hebreo tjëlökwo *Fares*, e *döktong* löklo.

³⁰ E irgo ga orkwo pjrira trer srözrën go Ìi bukshko ga koiara Zera, * ba trer srözrën Ìi kjìshko.

José parkono Potifar kong

39 Eshkoshko ga José söraba öötong Egipto kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Potifar. E Egipto so pjłuyo u daga kägäyo. José tjwłëga Ismael tjëyoga kong Ìi e. ²⁻³ José sök ba ushkoshko ga Jehová shäng ba tjok, ga kjimntara ara. Llébo beno ba kong pjłú erä, ga miyde Potifardë pjire. ⁴ E kjìshko ga wotjlıno pjłú ba kjìshko, ga kong pak wıëna ba kjimntaga, iara beno shäng ba llëbo tjeng kës ba ushko Ìi daga. ⁵ Dbar eshko jek lëkong ga José kjìshko ga Potifar kjimntara Jehovärë ara. Eni ga llëbo uunkong beno pjłú ba ushko, ba kjokshko bakoe. ⁶ Eni ga Potifar, ba llëbo tjeng kës Ìi iara beno tjeng José włoshko. E kjìshko ga llëbo oblë woyotjlıya llëm, ba dlı eröe.

José, e domer wólësoe. ⁷ İya Potifar boydë ga worye kjër, ga tjłë ba kong ga «Pja pë bor tjok» Ìe.

⁸ Kuya ga tjłë ba kong ga «İlëme! İTja kuzong! Llébo tjeng kës iara bor pjłurë beno tjeng bor włoshko. Tja shäng na ga woydë llë kjìshko llëme. ⁹ Eye tjwłö ëreshko bor kjinmo drete. Bor pjłú, tja kong llëye wııkayde llëm, pja erö, pja ba boy kjìshko. E kjìshko ga llëbo owa shäryër włeni Sbö bokso ga äe» Ìe. ¹⁰ Roke walë lirë ba kong dbar kjwobi go ëmdë ga jlö İara llëm, to jek öötong ba zlong bäng llëm bakoe.

¹¹ Dbar kjwara ga José opzrëno jek u roshko, ba pak shäryë włö. E dbaryo ga eye ushko drete. ¹² E wopro ga shakza walë lirë pjä ba shwong go, ga tjłë ba kong ga «Pja pë bor tjok» Ìe ba kong. Gueniyo José opdös włes, opshino jek

zron İ, ga ba shwong beno tjeng walë İi włoshko.

¹³ İya ga José opshinoshko ga ba shwong beno tjeng ba włoshko ga ¹⁴ ba parkagaga rokara ba shwoy, ga tjłë ba kong dbo go ga «Hebreo söra bor İanmarë İi, shji ie woydë ber tjwłö llëm oba bokso. Opzrëno jek bor kjër roshko, pë bor tjok dbo go włö İara. Gueniyo öö İoror jlökoyo. ¹⁵ Kuya ga opshino jek zron İ, ba shwongda beno tjeng bor włoshko» Ìe.

¹⁶ E irgo ga José shwong İi jnena tjeng, ba İanma shrono ushko guing. ¹⁷ Shrono ga İara jek ba kong obi. Tjłë ga «Bop parkaga hebreo sörop jüşko İi opzrëno jek bor kjër roshko, pë bor tjok dbo go włö İara, tja ber tjwłö llëm oba bokso włö. ¹⁸ Gueniyo öö İoror jlökoyo kjìshko ga opshino jek zron İ, ba shwongda beno tjeng bor włoshko» Ìe.

¹⁹ Kuya ga iirkono ara. ²⁰ Eni ga ba parkagaga ichara José shak, ie İok ber no shdüzlong uyo roshko włö. Ga iara beno sök eshko, nopga shduna pjłurë tjeng İishko.

José sök eshkoshko ga ²¹ Jehová shäng ba tjok, ga kjimntara ara. Jehová kjìshko ga no shdüzlong uyo daga wotjlıno pjłú José tjok. ²² Ga iara beno shäng no shdung löng İi daga. Lléye shäryëba eshko dö ga ichaga shäng erë. ²³ Jehová shäng José tjok, ga kjimntara ara. E kjìshko ga llëbo shärye kës İi beno pjłúe. E kjìshko ga José parkë shäng sorë woyotjlıya no shdüzlong uyo daga lirë llëme.

Domerga yoıno İi pjłöllgwera Josérë

40 ¹⁻³ Eshko ga Egipto so pjłuyo İi parkagaga löng do pjök. Kjłara, e di iokıo söga ba kong, kjłara, e ba pjłung shosho suga. Pjłara ga epga diktong kjìshko ga pjłú iirkono ba kong, ichara jek löng ba u daga kägäyo İi ushko,

*38:30 Hebreo tjłökwö Zera, e bolo ara İokıo.

bängzaya no shdüzlong uyo roshko wlo, José shdung shäng lishko. ⁴ José iara Egipto so pjluo u daga kägäyo lirë beno shäng domerga li dë. Shduna beno löng dbar kop ara eshko.

⁵ Shkër kjwara ga domerga do pjök li yoïno lok oblë oblë, e löklo dö llëme. ⁶ Wëshko ga iya Joséré tjwe kjok shrngto ga wlëya bë löng woydë arae. ⁷ Eni ga tjlä ba kong ga «¿Pjäy woydë ara ega?»

⁸ «Tjawa yoïno, ga pjölölgwega ërë borwa kong llëme. Tjawa woydë ara e kjishko» le lok ba kong.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Pjäy yoïno li llë lözi bor kong. Shji yoik li llë löklo miyde Sbörë pjire. Ga tja kjimte wleni ga lër bomi kong» le.

⁹ Eni ga tjlapga di ioklo söga li tjlä ba kong ga «Tja yoik ga kjillgwo jong sok kjwara, ¹⁰ lliywono lok mya. Wërbo wen mite, löng tyë, e irgo ga ba lönggwo opkjlopswë ber bo kwi tjän. ¹¹ Eshko ga pjlu di ioklo li tjeng bor wloshko. Kjillgwo bo li kjrër ga llirur shäng ba di ioklo li roshko. E irgo ga twër pjlu li wloshko» le.

¹² Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja yoïno li llë löklo lër bop kong. Kjillgwo sogwo lliywono mya li, e dbargwo mya löklo. ¹³ Dbargwo mya go ga pja shiya pjürë na dwayo, pja ie ber shäng parkë bop shtoy iröng obi, ba di ioklo sörop ba kong dämär sorë ga söp ba kong ber shäng eni obi. ¹⁴ Shäryë enishko ga tja woyoshreba. Pja tjlä pjlu kong bor kjishko, tja shiya na dwayo wlo. ¹⁵ Tja ërë lüyotkaraba tek hebreoga kjokyo dwayo. Tja kjwe shäng ëreshko llëm gueniyo. Llëye owa shäryoror llëm, tja shäng jushko wlo» le.

¹⁶ Kuya tjlapga pjlung shosho suga lirë ga ba kjlara yoïno li pjölölgwera beno pjlu ba kong ga tjlä José kong ga «Tjara yoik ga shing kjwo mya, roshko pjlung shosho suk pjir, iak tjeng ëng kjing ëng

kjing bor dlu kjing go. ¹⁷ Shing tjeng kjwara ba kjing go li, roshko pjläblë sho tjeng oblë oblë pjlu kong, gueniyo ue sënwarë tjwe jonge» le.

¹⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja yoïno li llë löklo lër bop kong. Shing kjwo mya li, e dbargwo mya löklo. ¹⁹ Dbargwo mya go ga pja shiya pjürë na dwayo. Ba parkagaga iche bop kä zë tas, ga bop doyora ie lok ber pjang kjor go. Eshko ga bop sho ue lärer» le.

²⁰ Öötong dbargwo mya ga pjlu sök ië ba pjloyoga tjok, ba dbar shrëkklo. Eshko ga ba parkagaga ichara ba di ioklo söga li shik, ba pjlung shosho suga li shik bakoe. ²¹ Di ioklo söga li iara beno shäng parkë ba shtoy iröng obi, ba di ioklo söra ba kong dämär sorë ga söya ba kong eni obi. ²²⁻²³ Gueniyo pjlung shosho suga lira, ba parkagaga ichara ba zrök.

Lära Joséré ba kong sorë li shäryono uunkong eni ëmdë ga José woyoshrra pjlu di ioklo söga lirë llëme.

Egipto so pjluo yoïno li pjölölgwera Joséré

41 Lu pjloglo pjök irgo ga shkër kjwara ga Egipto so pjluo yoik ga shäng Nilo diyo kjako. ² Iya ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7), wolëso, kjlo dike. Opshino ga jek tjeng kjlo sho uë jonge. ³ E irgo ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7) obi, kjlo owa, slosloe. Tëm shrono tjeng kjlo dik li zlong bäng, ⁴ ga döni ga sögla kjlo dik li uara sögla sloslo lirë drete.

Eshko ga pjlu li wollëno buk ga ⁵ pono jek obi. Ga yoïno jek obi. İya ga dwla weno jong sok kjlara, boryono lok tjung wolëso, pjloglo kjäk (7). ⁶ E irgo ga weno sok kjlara obi, boryono lok pjloglo kjäk (7) obi, gueniyo owa, pira pjluk kjlikyorë beno kluktënge. ⁷ Ga bo pjlu li uara bo owa lirë drete. Eshko ga pjlu wollëno shko ga «Tja buk yoikdo» le.

⁸Wëshko kjok shröngto ga woyotjliya ara kuzong ga ba parkagaga ichara ybi löng kjlobi kjok eshko li rokë, nopga kjok miydë ara li rokë bakoe. Shrono lok ga yoïno llë lara ba kong, gueniyo pjölölgwega ërë ba kong llëme. ⁹Eni ga ba di ioklo söga li tjlä ba kong ga «Woyoshërë kjlay ga tja opshäryono owa. ¹⁰Kjupäbäshko ga pja iirkono pjlung shosho suga kong, bor kong bakoe. Eshko ga tjawa ichorop bop u daga kägäyo ushko, tjawa bängzaya no shdüzlong uyo roshko wlo. ¹¹Shkër kjwara ga tjawa yoïno oblë oblë, e loklo dö llëme. ¹²Tjawa löngshko ga domer shäng kjlara hebreo. E bop u daga kägäyo parkaga. Tjawa yoïno li lororwa ba kong ga pjölölgwera borwa kong pjire. ¹³Lara borwa kong sorë ga shäryono eni. Tjara shrono iröng bor pakshko, bor kjlarara zröra löke» le.

¹⁴Kuya ga no ichara José rokë, ga shira no shdüzlong uyo roshko dwayo jekdo. José kä shtono, shwong kjlöpswono, doyono pjir ga jek pjlu shwoy.

¹⁵Eshko ga pjlu tjlä ba kong ga «Tja yoïno pjlara ga pjölölgwega ërë bor kong llëme. Roy kuror ga pja yo pjölölgwek pjlüe» le.

¹⁶Kuya ga tjlä ba kong ga «E lak tjarë llëme. Gueniyo pjölölgweya Sbörë ber pjlu bop kong» le.

¹⁷Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja yoik ga tja shäng Nilo diyo kjako. ¹⁸Inor ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7), wolëso, kjlo dike. Opshino ga jek tjeng kjlo sho uë jongë. ¹⁹E irgo ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7) obi, kjlo owa, slosloe. Sögla ïntë Egipto kjokyo kjlo owa eni llëme. ²⁰Eshko ga sögla kjlo dik li uara sögla sloslo lirë drete. ²¹Uara pjir ëmdë ga bë löng sloslo sorë ga beno löng eni obi. Eshko ga tja wolleno buk ga ²²tja pono jek obi. Ga tja yoïno jek obi. Inor ga dwla weno jong

sok kjlara, boryono lok tjung wolëso, pjloglo kjäk (7). ²³E irgo ga weno sok kjlara obi, boryono lok pjloglo kjäk (7) obi, owa, pira pjluk kjlikyorë beno kluktënge. ²⁴Ga bo pjlu li uara bo owa lirë drete. Loror ybipga kong, gueniyo llëye miydë lok llëme» le.

²⁵Kuya ga tjlä pjlu kong ga «Pja yoïno pjloglo pjök, e llëbo kjrinaso loklo döe. Llëye shärye Sbörë bong kjönma li, e layde bop kong. ²⁶Sögla doglo kjäk (7) wolëso li, dwla bo pjloglo kjäk (7) wolëso li, e lu pjloglo kjäk (7) loklo pjöyikong. Pja yoïno pjloglo pjök li, e llëbo kjrinaso loklo döe. ²⁷Sögla doglo kjäk (7) owa, sloslo li, dwla bo pjloglo kjäk (7) owa, pira pjluk kjlikyorë beno kluktëng li, e lu pjloglo kjäk (7) pjli tjwe ara loklo pjöyikong. ²⁸Lër shäng bop kong sorë ga shäryë eni. Llëye shärye Sbörë bong kjönma li, e layde bop kong. ²⁹Lu pjloglo kjäk (7) ga dli wen tjwe Egipto kjokyo träk llëme. ³⁰E irgo ga lu pjloglo kjäk (7) obi ga pjli tjwe träk llëme. Eshko ga dli ara dbaryo woyojekoba, nopga uunkong löng Egipto kjokyo pjli ara kjishko. ³¹Pjli tjwe träk llëm kjishko ga dli ara dbaryo li woyoshërëba llëme. ³²Llëye shärye Sbörë bong kjönma le li, e shärye jlöko, e döro bakoe. Pja yoïno pjloglo pjök e kjishko. Pja yoïno pjloglo pjök li, e wen döro loklo.

³³»E kjishko ga lër bop kong ga no wlës kjlara kjok miydë ara wleniyo, kjok llgwek pjlu wleniyo bakoe. E ber sök Egipto sopga uunkong ichaga. ³⁴⁻³⁵Era nopga ichos kjlobö, dli töng wlo. Lu pjloglo kjäk (7), dli tjokshko ga dli wen kjöm pogo li kjringswo shkëng (5) li ship kjrina, kjringswo sak kjwara (10) li ship kjringswo pjök, kjringswo sak kjwara kjingsho shkëng (15) li ship kjringswo mya. Shäryëp uun eni. Ga dli ëre jnep ber tjeng dboye. ³⁶Lu pjloglo kjäk (7), pjli

tjwe arashko ga nopga sëm e go, wołon ðlëm wlo» ðe.

**José iara pjłurë beno Egipto
sopga uunkong kägäyo**

³⁷ Kuya pjłurë ga beno pjłú ba kong, ba pjłoyoga kong bakoe. ³⁸ Eni ga pjlu tjłe ba kong łok ga «Domer ère go Sbö Sëya. Włëy oblë pjłú kjweni drete» ðe.

³⁹ Ga tjłe José kong ga «Ëye kjok miydë ara äär bopoya dik ðlëme. Ëye kjok ðlgwek pjłú bopoya dik ðlëm bakoe. Bop kjok miydë ði twaga Sbörë bop kong. ⁴⁰ Pja iër ber sök bor parkagaga ichaga, Egipto sopga uunkong kägäyo bakoe. ðlëye ðep ba kong ði kołe łok. Tja pjlu kjışhko ga tja tjwłö ber bop kjinmo, gueniyo èye oblë ðlëme. ⁴¹ Eeri jek łekong ga pja ber sök Egipto sopga uunkong kägäyo» ðe.

⁴² Eshko ga pjlu, ba sakkwo iokło goshko ba jyägło ði döra, iara José sakkwo go. Ga ba nopga ichara ba doydë, shwong ko pjłublún, pjłú tjwłö ara wleniyo go, ga bö pjrikkło shäryak dbur sho shöylór go iara ba bëngshko. ⁴³ E irgo ga ichara opyë pjlu jëkkło roy. Jek jek łong ga ba parkagaga ichara öö ðe, tjłe ga «jÈre José, bi kägäyo!» José iara beno sök Egipto sopga uunkong kägäyo eni.

⁴⁴ E irgo ga pjlu tjłe José kong ga «Tja pjlu ëmdë ga ðlëye shäryëba wlo ga kjakroke bop kong guing» ðe. ⁴⁵ Wałë shäng kjłara ko Asenat, e Potifera wa. Potifera, e sök On kjokyo. E syöshtaga Egipto so sböpga kong. Eshko ga José koiara pjłurë Zafenat Panea, ga kong Asenat twara beno ba boy. E irgo ga José roy öötong Egipto kjokyo kjok kjwang jikong.

⁴⁶ José ðu pjłogło sak myashko (30) ga söra łok öötong sök Egipto so pjłuyo

shwoy. Eshko ga «Tja toe» ðe pjlu kong, ga opshino to ba pak shäryë Egipto kjokyo kjok kjwang jikong. ⁴⁷ Egipto kjokyo ga ðli weno ara ðu pjłogło kjäk (7). ⁴⁸ Eshkoshko ga José ðli tóno ara Egipto kjokyo kjok kjwang jikong. Kjrara łongshko soshko ga ðli tóna łok, ga jnena beno tjeng eshko, u roshko, shtoyo oblë oblë. Shtoyo kjrina kjrina ði kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. ⁴⁹ ðli tóna bayo ara. Shtara ame, beno ara, ða sho tjeng ðlung kjako wleni kjışhko.

⁵⁰ Pjli tjwe ðe ði bäm go ga José wapga domerga do pjök, ba boy Asenat tjok. ⁵¹ Ba wa domer bäm ðyo buksheko ga José tjłe ga «Tja kjimtara Sbörë, ðlëbo weno bor kong owa kjöme woyojeror pjir, bor pjeyoga woyojeror bakoe. E kjışhko ga koiër Manasés»[†] ðe. ⁵² E irgo ga ba ðeng buksheko ga José tjłe ga «Bor kong ðlëbo weno owa ara kjok èreshko. Jüşhko ga bor kong wapga twara Sbörë» ðe. Koiara Efraín[‡] e kjışhko.

⁵³ ðu to jek kjäk (7), ðli ara Egipto kjokyo ði dbaryo pjitonge. ⁵⁴ E irgo ga pjli tjwe ðu pjłogło kjäk (7) ði soyarae. Lara Joséré sorë ga shäryono eni. Kjok shto oblë oblë ðli pjitong drete. Gueniyo Egipto kjokyo ga ðli tjok. ⁵⁵ Pjli shrono Egipto kjokyo ga nopga uunkong ðli rokono pjlu kong. Eshko ga pjlu tjłe ba kong ga «Pjäy to José ðk, ga ðlëye ðe bomi kong dö ði shäryëmi eni» ðe.

⁵⁶ Pjli shdöktong Egipto kjokyo kjok kjwang jikongshko ga José ðli jneno tjengshko uyo u bäng ði döra, ðli soyneya Egipto sopga kong wlo, dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyö kjışhko. ⁵⁷ Kjok shto oblë oblë ðli ðlëm kjışhko ga nopga tjwe łong Egipto kjokyo, ðli tjwłëk José kong.

[†]41:51 Hebreo tjłokwo *Manasés*, e so *ðlëbo woyojek* kjoyoe.

[‡]41:52 Hebreo tjłokwo *Efraín*, e *wapga tjok* łoklo.

José shjiyga to jek Egipto kjokyo

42 Egipto kjokyo dli tjok li miydara Jacobdë, ga tjlë ba wapga kong ga «¿Pjây ëng ik löng drëng kar kar egaro? ²“Egipto kjokyo dli tjok” iaraba bor kong. Eni ga pjây nom eshko dli tjwlëk, shji wołon pjilirë llëm wlo» le.

³Eni ga José shjiyga doglo sak kjwara (10) li to jek lok Egipto kjokyo dli tjwlëk. ⁴Gueniyo ga José lëng Benjamín lira ichara ba datarë jek ba shjiyga tjok llëme. Ba data wotjlik ga llëbo wen owa ba tjok kjwe le. ⁵Pjli shrono ara Canaán kjokyo kjishko ga Jacob^f wapga to dli tjwlëk nopga oblë tjok eni.

⁶José, e Egipto sopga uunkong kägäyo, shäng dli li soynega bakoe. E kjishko ga ba shjiyga öotong löng ba zlong ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go. ⁷⁻⁸E José miydara ba shjiygarë llëme. Era ommydono ga ba shjiyga tjwayde löng. Gueniyo tjlëno ba kong oba oblë wleni, kjang kjange. Tjlë ba kong ga «¿Pjây kjone so?»

«Tjawa tek Canaán kjokyo dwayo, dli tjwlëga» le lok ba kong.

⁹Eshko ga yoïno dëdashko ba shjiyga tjok sorë ga woyo tjwe kjlay ba kong. Ga tjlë ba kong ga «¿Pjây tek löng borwa kjok ëre buk sorë ïga llëmdo?»

¹⁰«Llëme, Tjlapga. Tjawa bop park-agaga ëre. Tjawa tek löng dli tjwlëga. ¹¹Tjawa uunkong ëre data kjlaraso. Tjawa wotjlik bëy eröe. Tjawa tek löng llëbo owa shäryaga bomi kong llëme» le lok ba kong.

¹²Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Jyö! Pjây tek löng kjok ëre buk sorë ïga erä» le.

¹³Kuya lok ga tjlë ba kong obi ga «Tjlapga, bop parkagaga uunkong ëre epenga döe. Tjawa sak kjwara kjingsho pjök (12), data kjlaraso. Tjawa löng Canaán kjokyo. Borwa lëng chirawa

beno sök borwa data tjok. Kjlarara sök borwa tjok ame» le.

¹⁴Gueniyo kuya ga tjlë ba kong obi ga «Pjây tek löng borwa kjok ëre ik erä. Loror bomi kong eni tjän. ¹⁵Pjây tjlin ëre go. Lër bomi kong jlökoyo pjlu ko go ga pjây opshik na dwayo llëm, bomi lëng tek söromi shrono na guing. ¹⁶Pjây kjlara jek bomi lëng wlokrjër, llamo ber löng na, no shdüzlong uyo roshko. Llëye lëmi li jlöre miydër e go. Llëm ga lër jlökoyo ga pjây tek löng kjok ëre ik jlöe» le.

¹⁷Eshko ga epga bängzara Joséré uunkong tjeng no shdüzlong uyo roshko dbargwo mya. ¹⁸E irgo ga tjlë ba kong ga «Tja Sbö bangkrjër kjishko ga llëye lër bomi kong li shäryëmi eni ga pjây wołon llëme. ¹⁹Pjây wotjlik bëy jlökoyo wleni ga pjây ëng wlës kjlara, ber shäng na, no shdüzlong uyo roshko wlo, llamo to iröng dli sök bomi pjeyoga kong, ue lok wlo, epga pjli ara kjishko. ²⁰Bomi lëng tek sömi bor kong, pjây tjlëno bëy jlöre miydër e go wlo. Llëm ga pjây wołon» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Jölö» le. ²¹E irgo ga tjlë lok ëng kong ga «Shji opshäryono owa bi lëng tjok. Inoy shäng wosong, gueniyo kjloshtono bi kongshko ga kuroy llëme. Llëbo wen bi kong owa anmoyö ëre e kjishko» le.

²²Ga Rubén tjlë ba kong ga «“Llëye owa shäryëy bi lëng kong llëme” loror bomi kong. Gueniyo jlö loromi llëme. Wołono kjishko ga potjwlëy löng kjwlëe» le.

²³José tjlökwö pjliölgwega tjok kuzong ga lan löng ëng kongshko ga tjlökwö kura Joséré pjir li miydara ba shjiygarë llëme. ²⁴Eshko ga José opkjono ba shjiyga löngshko dwayo tjoksa, ga slatong. Pjir ga tek shrono iröng obi, ga tjlëno ba kong obi. Eshko ga Simeón

^f42:5 Hebreo tjlökwö go ga tak beno pjang *Israel*. *Jacob* kowëba eni bakoe.

kjara shäng dboy, ga nopga ichara ba pjrik, ba pjeyoga boksho.

²⁵E irgo ga José tjǎ ba parkagaga kong ga «Domergera ère dǎi sho pjanggǎo, e dǎizǎ dǎi sho go. Ba dburwa dǎi sho tjwǎnggǎo lǎi iozǎ ber tjeng ba dǎi sho pjanggǎo roshko, kjǎra ĩ ĩe. Dǎi twozǎ ba kong, sǎya, ue òk irbo wǎo bakoe» ĩe. ĩara sorè ga shǎryara òk eni. ²⁶Eni ga ba dǎi sho ĩara ba shjiygarè ba òng kjing go, ga to òk ey dwayo.

²⁷Kjër äär slǎn lõng, pè wǎo ĩara ìshko ga José shjiy kjǎra, ba òng sǎyashko ga ĩya ga ba dburwa iak bè tjeng ba dǎi sho kjing go. ²⁸Ga tjǎ ba pjeyoga kong ga «Bor dburwa twara òk tek bor kong iròng. ĩǎzǎ! Buk bor dǎi sho kjing go» ĩe.

Kuya òk ga bangkjrara òk ara, opsh-gawono lõng dete erä. Ga tjǎ èng kong ga «ĬLǎ shǎryayde Sbörè bi kong jǎni?» ĩe.

²⁹Öötong lõng Canaán kjokyo iròng obi ga ìlèye shǎryono ba kong dö lǎ ĩara òk ba data kong. Tjǎ ba kong ga ³⁰«Domer Egipto so kǎgǎyo tjǎno borwa kong kjang kjange. “ĬPjǎy tek lõng kjok ère buk sorè ĩga ìlèmdo? Pjǎy nopga owa tjwayde lõng” ĩara borwa kong eni. ³¹Tjawa tjǎno ba kong ga “Tjawa wotjǎk bëy eröe. Tjawa tek lõng ìlèbo owa shǎryaga bomi kong ìlème. ³²Tjǎpaga, bop parkagaga uunkong ère epenga döe. Tjawa sak kjwara kjing-sho pjök (12), data kjǎraso. Tjawa lõng Canaán kjokyo. Borwa lõng chirawa beno sök borwa data tjok. Kjǎrara sök borwa tjok ame” ìrorwa ba kong eni. ³³Eshko ga tjǎno borwa kong ga “Pjǎy wotjǎk bëy jǎ wǎni ga pjǎy èng wǎs kjǎra, ber shäng bor tjok na wǎo, ìlamo to iròng dǎi sök bomi pjeyoga kong, ue òk wǎo, epga pjǎi ara kjǎshko. ³⁴Ga bomi lõng tek sǎmi bor kong. Eni ga pjǎy tjǎno bëy jǎore miydër e go. Eni ga bomi kjǎra ĩi dö, ga pjǎy to lõng ìlèbo tjwǎk

kjok èreshko ga pjǎue” ĩara borwa kong eni» ĩe.

³⁵Ba dǎi sho shiya òkshko ga ba dburwa wen tjeng ba roy kjǎra ĩ ĩe. Eni ga yèy ĩe òk uunkong, ba datarè bakoe.

³⁶Eshko ga Jacob tjǎ ba kong ga «ĬTja ĩemi ber shäng wapga dret wǎore? José sök bi tjok ame, Simeón bakoe. ĬBenjamín sǎmi woydè sharare? Ber song ĩi tja» ĩe.

³⁷Eshko ga Rubén tjǎ ba data kong ga «Benjamín ichos jek bor tjok. Miydaga ber tjarè. Sör tjwe bop kong iròng obi. Sör tjwe ìlèm ga bor wapga do pjök zröp ga pjǎue» ĩe.

³⁸Gueniyo kuya ga tjǎ ba kong ga «Bor wa jek bomi tjok kjone ìlème. Ba kjǎra José wǎono, beno shäng kjǎra kjwe erä. ìlèbo wen ba kong owa irbo wǎni ga tjǎpaga ère wǎono woydorbo ga wǎoyo pjǎydè» ĩe.

Benjamín sǎra òk jek Egipto kjokyo

43 Dbar jek ga pjǎi tjwe ara anmoyò. ²Dǎi sǎra ĩi uara òk pjir ga Jacob tjǎ ba wapga kong ga «Pjǎy to dǎi tjwǎk bi kong Egipto kjokyo obi» ĩe.

³⁻⁵Eshko ga Judá tjǎ ba kong ga «Domer shäng këm tjǎno borwa kong wǎlèe. “Bomi lõng tek sǎmi tjwe na ìlèm ga pjǎy tjwe bor ik na ìlème” ĩara borwa kong eni. E kjǎshko ga Benjamín ichèp jek borwa tjok ga tjawa jek dǎi tjwǎk. ìlèm ga tjawa jek ìlème» ĩe.

⁶Kuya ga tjǎ ba kong ga «ĬLǎbo shǎryemi bor kong owa ara ega? ĬPjǎy lõng shäng kjǎra ĩemi domer e kong ìlèno?»

⁷«Lǎbo kjakrokara ara borwa kjǎshko, borwa pjeyoga kjǎshko bakoe. Tjǎno borwa kong ga “ĬPjǎy data tjokde? ĬPjǎy ìmga oblè tjokde?” ĩara eni. ìlèbo oblè ìrorwa ba kong ìlème. Dboryororwa eni erä. “Bomi lõng tek sǎmi bor kong” ĩe borwa kong eni miydororwa ìlème» ĩe òk ba data kong.

⁸Eshko ga Judá tjlē ba data kong ga «Kjwozirwa li ichos jek bor tjok, daga ber tjarē. Shji wolon llēm wlo ga tjawa to dli tjlwēk. ⁹Ios ber tjeng bor wloshko, ūga ber tjarē, llēye shāryono ba tjok wleni ga kjakrokēp bor kong. Sōr tjwe irōng llēm ga tja ber pogo tjlwō bop kong iyado. ¹⁰Shji lōng wor llēm kjwe ga tjawa öör pjloglo pjök tjan» le.

¹¹Kuya ga tjlē ba kong ga «Llēye shāryako oblē wlo llēme. E kjishko ga dwlo poshtikklo lö pjleblē oblē oblē, or dyo, kjor bo oblē uako wleniyo, e sömi domer e kong ba sēngglo. ¹²Dbur sözi bayo eni obi. Dbur twara tek tjeng li twēmi ba kong irōng obi, dir i kjwe. ¹³Bomi lēng kjwe sözi jek bomi tjok. Pjāy nom jekdo, domer li ik. ¹⁴Sbö, llēye shārye woydē li shārye ga pjluē. Woydēr ga pjāy songe le, pjāy kjimte, bomi kjlara döya wlo, Benjamín döya wlo bakoe. Tja ber wapga dret wlo ga tja beno wapga drete» le.

¹⁵Eni ga Jacob wapga to jek Egipto kjokyo Benjamín tjok. Domer sēngglo li söra lok jek ba tjok, dburwa lara ba datarē li söra jek bakoe. Eni ga jek öötong lōng José shwoy Egipto kjokyo. ¹⁶Iya Joséré ga Benjamín tek shäng ba shjiyga tjok ga tjlē ba u daga kägäyo kong ga «Domerga kjwe sös jek bor ushko. Sögla zröp kjlara, ga liba. Eeri dlo dluw ga iē lok bor tjok» le ba kong.

¹⁷Lara ba kong sorē ga shāryara eni. Epga söra jek ba ushko.

¹⁸Gueniyo bangkjrra lok ara, söya jek José ushko kjishko. Wotjlik lok ga «Shji söya lok jek lōng eshko jlō wleni, dbur twara lok tek bi kong irōng li kjishko. Shji shakoba, shji iēba ber lōng ba parkagaga tjlwēk lōng pjir wleniyo, bi öng wle tjok» le.

¹⁹Öötong lōng José ushko ga epga tjlē ba u daga kägäyo kong ga ²⁰«Tjlapga, kjupäbāshko ga tjawa öör lōng na dli tjlwēk. ²¹Gueniyo tjawa äär slan lōng-

shko ga borwa dli sho bapkwō kjak dōrorwa, ga dbur bē tjeng ba roy, kjlara i i, uunkonge. Dbur iak tjeng sorē ga sörorwa tek tjeng eni, twērwa bomi kong irōng wlo. ²²Tjawa dbur söno dli sho tjlwēkklo obi. Gueniyo dbur iaga erē tjeng eshko miydērwa llēme» le.

²³Kuya ga tjlē ba kong ga «Pjāy woydē llēme. Llēye bangkjrrēmi llēme. Dli tjlwēnōmi, e dburyo kjroror. Dbur beno tjeng bomi dli bapkwō roy li iak bomi Sbörē, e bomi data Sbō bakoe» le. Eshko ga Simeón shira, söra jek öötong ba pjeyoga tjeng lishko.

²⁴E irgo ga söra jek uunkong José u roshko, ga kong di twara, dre shkwē e go wlo. Ba öng sēna pjir bakoe. ²⁵Kura lok ga José tjwe iē ba tjok kuzong ga koshe lōng. E wopro ga ba sēngglo söra li poshāryara tjeng ba kong.

²⁶José jek äär ushko ga ba sēngglo söra li twara lok ba kong, ga kjök tono, kujjono bokdo kjlay klung go. ²⁷Eshko ga José tjlē ba kong ga «Pjāy yonde? Pjāy tjlē bor kong ga bomi data tjlablae. ¿Sök yonde?»

²⁸«Tjlapga, borwa data sök yone» le lok ba kong, ga kä dono jek obi.

²⁹Ba shjiyga kjing iya Joséré. Benjamín, ba lēng data, mekē kjlaraso li iya ga tjlē ga «¿Bomi lēng lēmi kjupä kjwere?» le. Ga tjlē Benjamín kong ga «Pja miydaga ber Sbörē» le ba kong.

³⁰Ba lēng iya ga wopjlu anmoyō, slarwō erä. Eni ga opzrēno jek māling ba kjēr roshko, ga slatong ba lēng kjishko.

³¹Woroyono pjir ga bokkwō shkwono, opshino, ga tjlē ba parkagaga kong ga «Dli shizā» le.

³²Eshko ga José kong dli shira lok dboy, Jacob wapga kong dboy, Egipto sopga kong dboy bakoe. Egipto sopga kong ga hebreoga tjlwō llēme. E kjishko ga iē lok ba tjok llēme. ³³Ba shjiyga ichara Joséré sirkeno tjeng ba gomyo ba kēguēyo äär jong ba lēng mite go.

E kjishko ga epga opshgawono, ga eng ik löng drëng erä. ³⁴Sëna Joséré ba dli baiya. Ga Benjaminda sëna ara, ba shjiyga kjinmo. José iono ba pje yoga tjok, ga uunkong beno löng woowa llëme.

José di ioklö

44 E irgo ga José tjlä ba u daga kägäyo kong ga «Domerga ère dli sho pjangglo, e dlis dli sho go. Ba dburwa dli sho tjwllëngglo li ios ber tjeng dli sho pjangglo li roshko, kjlara i ie. ²Bor di ioklö shäryak dbur sho pjublün go li ios ber buk ba löng dli sho pjangglo li roy, ba dbur dli sho tjwllëngglo wle ios ba roy bakoe» le. Lara ba kong sorë ga shäryara eni.

³Wëshko kjok shröngto ga José ba pje yoga ichono to iröng obi ba öng tjok. ⁴Jek löng pjola llëm obi ga José tjlä ba u daga kägäyo kong ga «Pja nom domerga jek löng yë irpjang. Dosharop ga pja tjlä ba kong ga “¿Pjäy kjimtak pjlu ga tjwllëmi owa ega? ¿Di ioklö shäryak dbur sho pjublün go, e lüyotkoromi ega? ⁵E bor kägäyo di ioklö. E ba llëbo miydoklö. Pjäy llëbo owa shäryono” lëp ba kong eni» le.

⁶Kuya ga to jek ba irgo, ga doshara ga llëye lara Joséré ba kong li lara ba kong pjire. ⁷Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, ¿pja tjlä borwa kong eni ega? E shäryororwa llëme. Borwa kong ga e shäryako llëme. ⁸Tjawa tek löng iröng Canaán kjokyo dwayoshko ga dbur wlenorwa borwa dli sho pjangglo roshko li tyororwa bomi kong iröng. ¿Eni ga era bop kägäyo dbur sho lüyotkërwa sorë? ⁹Di ioklö wen tjeng ë tjok ga e wolon wlo, tjawa ber löng bomi parkagaga tjwllëk löng pjir wleniyo bakoe» le.

¹⁰Kuya ga tjlä ba kong ga «Pjlúe. Shäryër eni. Gueniyo wen tjeng ë tjok ga ber shäng bor parkaga tjwllëk shäng pjir wleniyo, llamo to iröng ga pjlu» le.

¹¹Ba dli sho pjangglo lona lok töshko, ga kjak döra lok jekdo. ¹²Roïna José u daga kägäyorë ba shjiy këguë i äär jong ba löng mite i go, ga di ioklö li wlena buk Benjamín dli sho pjangglo roy. ¹³E kjishko ga ba shwong dwllëkza lok tjä tjä erä, woydë lok ara kjishko. Eshko ga ba llëbo poyona ba öng kjing go, ga sano jek José shwoy iröng obi.

¹⁴Judá, ba pje yoga öötong löng José ushko ga José sök eshko obi. Eni ga kjök tono lok, kujuno bokdo kjlay klung go. ¹⁵Eshko ga José tjlä ba kong ga «¿Llëye shäryoromiro? ¿Tja ère llëbo miydoklö tjok miydëmi llëmdo?» le.

¹⁶Kuya Judaré ga tjlä ba kong ga «¿Llëye lërwa? ¿Tjawa llëbo owa shäryono llëm ga pinwa bop kong sorë? Llëbo shäryororwa owa li iara Sbörë beno ikoba wllëe. Tjawa löng na. Tjawa bop parkagaga tjwllëk löng pjir wleniyo, borwa löng bop di ioklö söga kjwe tjok bakoe» le.

¹⁷Gueniyo kuya ga tjlä ba kong ga «Eni llëme. Di ioklö tjeng ë tjok ga e ber shäng bor parkaga tjwllëk shäng pjir wleniyo. Pjäyda to jek iröng ushko ga pjlu. Pjäy barwaga ère llëme» le.

Judá tjläno José kong Benjamín kjishko

¹⁸Era eni ga Judá jek José zlong bäng, ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, ¿tja tjlä bop kong sira tjoksa ga buere? Pja iirkë bor kong llëme. Pja tjwlo ara bor kong, Egipto so pjluyo dik. ¹⁹Pja tjläno borwa kong ga “¿Pjäy data tjokde? ¿Pjäy lëmga oblë tjokde?” löröp borwa kong. ²⁰Eshko ga tjawa tjlä bop kong ga “Borwa data, e tjlablae. Ga tjawa löng shäng kjlara mite obi. E bukshko ga borwa data tjlablae. Ba meyo li tjok ga wappa tjeng do pjök, gueniyo kjlara shinmotkonoe. E kjishko ga ba wa beno shäng li woyde borwa datarë ara” lërwa bop kong eni.

²¹»Eshko ga pja tjîê borwa kong ga «Bomi lëng tek sömi bor kong in wlo» lëp. ²²Ga tjawa tjîê bop kong ga «Kjwozirwa ba data rayë ber tjoksa ga äe. Raye ber tjoksa ga wolon» lërwa. ²³Gueniyo pja tjîê borwa kong ga «Bomi lëng tek sömi na llem ga pjây tjwe bor ik na llême» lëp. ²⁴Tjawa jek äar iröng borwa data shwoy ga llëye löröp borwa kong li lörorwa ba kong pjire.

²⁵»Eshko ga borwa data tjîê borwa kong ga «Pjây nom iröng dli sho tjwîêk sira» lë. ²⁶Gueniyo tjawa tjîê ba kong ga «Tjawa yorke borwa lëngdê llem ga tjlapga sök, e inwa ga äe» lërwa ba kong.

²⁷»Kuya ga tjîê borwa kong ga «Miydëmi pjlu ga bor boy, e wapga do pjök bor tjok. ²⁸Kjlara to bor shjiryö dwayo, ga sök bor tjok ame. Miydër ga uara äya kjlshko sorë. ²⁹Era ba lëng kjwe söromi to bor zlong dwayo ga llëbo weno ba kong owa bebi wleni ga tja wolon woydorbo. Eshko ga wloyo ber pjâyde» lë.

³⁰⁻³¹»E kjishko ga bor lëng woyde bor datarë ara ba pjlugwo baiya wleni. Kjwozirwa, e äar borwa tjok iröng llem ga borwa data, e wolon woydorbo. Enira wloyo ber tjawarë. ³²Tja tjîêno bor data kong ga «Ios ber tjeng bor wloshko, iga ber tjarë. Llëye shäryono ba tjok wleni ga kjakrokëp bor kong. Sör tjwe iröng llem ga tja ber pogo tjwlo bop kong iyado» löror.

³³»E kjishko rokër bop kong sira ga tja ios ber shäng bop parkaga tjwîêk shäng pjir wleniyo, kjwozirwa kjwe shtoshko. Ga ichos jek ba shjiyga tjok sira. ³⁴Tja jek äar iröng bor data shwoy ba tjok llem ga äe. Bor data sök woydë, song, e in woydë llême» lë.

José oppino ba pjeyoga kong

45¹⁻³Eshko ga José slarwö, ga tjîê ba parkagaga löng li kong ga «Pjây opshis uunkong na dwayo!» lë, ga beno shäng tjoksa ba pjeyoga tjok,

ga slatong jlökoyo. Kuya Egipto sopga löng kjoko lirë ga roy shdöra öötong uunkong kong, öötong Egipto so pjluwo ushko bakoe.

Eshko ga José tjîê ba pjeyoga kong ga «Tja José. ¿Bor data sök sere?» lë. Kuya lok ga beno löng sëya llême. Dbyore lok ga äe. Tjllökwo drete.

⁴Eshko ga José tjîê ba kong ga «Pjây tek bor zlong sira» lë. Ga tjîê ba kong obi ga «Bomi lëng soynenomi Egipto sopga kong dgue, e tja José. ⁵Gueniyo ga pjây woydë llême. Tja wloyo pjâyde llême. Tja ichara Sbörë na bomi bäm go, nopga kjimtë, wolon llem wlo.

⁶»Pjli ara kjok ëre kjing go lu pjloglo pjök tjän. Kjwe lu pjloglo shkëng (5) obi ga dli llë wen llem, llëye dguëy ga wen llem bakoe. ⁷Gueniyo tja ichara Sbörë bomi bäm go, bomi kjimtë, pjây wolon llem wlo, bomi tjëyo tek ber bomi irgo li wen wlo. Shäryara Sbörë oblë, ba dbo kësbang go. ⁸Tja ichaga Sbörë na, pjâyde llême. Tja iara beno shäng Egipto so pjluwo dboryaga, ba u daga kägäyo, Egipto sopga uunkong ichaga bakoe.

⁹»Pjây nom maling bor data shwoy, ga pjây tjîê ba kong ga «Bop wa José tjîê ga Tja ichara Sbörë beno shäng Egipto so kägäyo. Pja tek bor ik wop äe. ¹⁰Pja ber sök Gosén kjokyo, bop wapga, bop tjërga, bop öng, bop llëbo tjeng kës li tjok. Eni ga pja ber sök bor soshko. ¹¹Ëreshko ga pja sën dli, bop pjeyoga uunkong tjok, pjây pjli kuk llem wlo, dli llem kjwe lu pjloglo shkëng (5) obi kjishko' lë Josérë» lëmi ba kong eni.

¹²»Miyde bor lëng Benjamindë, pjây ommiydë bebi ga tja José jlökoyo. Tja tjîêno li kuromi uunkong. ¹³Tja sök na, tja tjlapga dbo kësbang, tja parkë sök sorë li lanyotkëmi bor data kong. Llëye inomi na dö li lëmi ba kong pjir bakoe. Pjây nomo. Bor data tek sömi wop äe» lë.

¹⁴Eshko ga José, Benjamín, e ñng popjłuno łok, ga ślatong wop ara ñng tjok. ¹⁵Eshko ga ba pjeyoga uunkong łō shira,[§] ślatong ba tjok. E irgo ga ba pjeyoga woroyono, tjłeno ba tjok.

¹⁶José pjeyoga shrono łong ĩ roy kuya pjłurē ga beno wopjłú, ba pjłoyoga uunkong tjok. ¹⁷Eni ga pjłú tjłē José kong ga «Łēp bop pjeyoga kong ga dli sho ie łok ba ñng kjing go, ga to Canaán kjokyo, ¹⁸ga bop data, ba pjeyoga tek sōya bor kong. Egipto kjok pjłúyo twēr ber ba kong, Egipto dli pjłúyo twēr ba kong, ue wlo bakoe. ¹⁹Ichos jek na dwayo jėkkłō sōk, ba boyga sōkkłō, ba wapga sōkkłō, bop data sōkkłō bakoe. ²⁰Wotjłik łok ba ĩłēbo ber ĩ kjįshko ĩłēm, ĩłēbo pjłúyo tjeng Egipto kjokyo ěre twēr ber ba kong kjįshko» ĩe.

²¹Shāryara Jacob** wapgarē eni. Ba jėkkłō ĩara pjłurē ĩi twara Josérē ba kong, dli ichara, ue irbo wlo bakoe. ²²Shwong twara tjaglēn ba shjiyga kong. Gueniyo Benjamında kong dbur sho pjłublún twara kjwo sak dbāw pjłogłō mya (300), shwong twara kjingrgwo shkėng (5) bakoe. ²³Ba data kong ñng ĩłēbo sōkkłō ichara sak kjwara (10) ĩłēbo pjłúyo tjeng Egipto kjokyo tjok, ñng dogłō sak kjwara (10) obi dli sho tjok, ue irbo wlo. ²⁴«Tjawa toe» ĩe łokshko ga José tjłē ba pjeyoga kong ga «Jōłō. Pjāy nome. Pjāy ñngkwē ñng tjok irbo ĩłēm» ĩe ba kong.

²⁵Eni ga opshino jek Egipto kjokyo dwayo, öotong łong Canaán kjokyo, ba data Jacob sōkshko. ²⁶Īya łok ga tjłē ba kong ga «ĪJosé sōk sē! ĩE tjłapga tjwłō kėsbang, Egipto so kągāyo!» ĩe łok ba data kong, gueniyo tjłokwo kjrara ĩłēm, yēy ĩe erā. ²⁷Gueniyo ĩłēye ĩara Josérē

kjōme ĩi kura. Ga ĩna ga jėkkłō ichara Josérē jong ba włokjrokłō. Eni ga beno wopjłú, ²⁸ga tjłē ga «ĪJłōe! Era miydēr ga José sōk sē. Tja wolontē ĩłēm obi ga tja to ba ĩk» ĩe.

Jacob to jek Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok

46 E irgo ga Jacob†† opshino to jek Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok, ba ĩłēbo uunkong tjok bakoe. Jek öotong łong Berseba kjokyo ga ñng zrōra, sho sura, pjonon dret, ba data Isaac Sbō poshrėkkłō. ²E shkēyo ga Sbō weno shāng ba kong yoshko włeni, ga tjłē ba kong ga «ĪJacob!»

«ĪLłē?, Tjłapga» ĩe ba kong.

³Tjłē ga «Tja Sbō, tja bop data Sbō. Pja jek Egipto kjokyo ga ĩłēye bangkjrēp ĩłēme. Kjok eshko ga bop tjēyo tek ber bop irgo ĩi ĩēr ber tjēyo kėsbang. ⁴Tja jek shāng bop tjok eshko. ĩłono ga bop tjēyoga shir ey dwayo, ga tek sōr na irōng obi. Ga pja wolonshko ga José sōk bop złong bāng» ĩe.

⁵⁻⁷E irgo ga Jacob ĩara ba wapgarē opyē sōk jėkkłō ichara Egipto so pjłuyorē ba kong ĩi roshko, ba pjłaydoga, ba tjėrga tjok. Ga Jacob opshino to ey dwayo ba tjēyo tek beno ba irgo uunkong ĩi tjok. Ba ñng, ba ĩłēbo uunkong włēna Canaán kjokyo ĩi sōra jek ba tjok Egipto kjokyo.

⁸⁻¹⁵Jacob tjēyo tek beno ba irgo ĩi öotong łong Egipto kjokyo ko łok eni. Epga beno łong Israel tjēyoga.

Lea wapga Jacob tjok, e weno tjeng Padán Aram kjokyo, e ko łok eni. Ba tjēyo tek beno ba irgo ĩi tjok ga beno łong dogłō sak mya kjingsho mya (33).

§45:15 *Łō shik*, ĩanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

**45:21 Hebreo tjłokwo go ga tak beno pjang *Israel*. *Jacob* kowēba eni bakoe.

††46:1 Hebreo tjłokwo go ga tak beno pjang *Israel*. *Jacob* kowēba eni bakoe. Génesis 46.2, 8-15, 30 eni bakoe.

Rubén, e ba wa domer bäm iyo. Rubén, e öötong ba wapga domerga Janoc, Falú, Jezrón, Carmí tjok.

Simeón, e öötong ba wapga domerga Jemuel, Jamín, Oad, Jaquín, Zojar, Saúl tjok. Saúl, e mekë Canaán so.

Leví, e öötong ba wapga domerga Guersón, Coat, Merari tjok.

Judá, e öötong ba wapga domerga Selá, Fares, Zera tjok. Ba wapga domerga Er, Onán, e wołono beno löng Canaán kjokyo. Fares, e öötong ba wapga domerga Jezrón, Jamul tjok.

Isacar, e öötong ba wapga domerga Tola, Fuvá, Job, Simrón tjok.

Zabulón, e öötong ba wapga domerga Séred, Elón, Yalél tjok.

Jacob wa walë Dina, e öötong bakoe.

¹⁶⁻¹⁸ Parkaga twara Labándë ba wa Lea kong ko Zilpá li wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba tjëyo tek beno ba irgo li tjok ga beno löng doglo sak kjwara kjingsho tjer (16).

Gad, e öötong ba wapga domerga Zefón, Jaguí, Ezbón, Suni, Erí, Arodí, Arelí tjok.

Aser, e öötong ba wapga domerga Imná, Isvá, Isví, Beriá tjok, ba wa walë Sera tjok bakoe. Beriá, e öötong ba wapga domerga Héber, Malquiel tjok.

¹⁹⁻²² Raquel wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba wapga tjok ga beno löng doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14).

José, e sök Egipto kjokyo ga wapga tjeng domer do pjök ba boy Asenat tjok ko Manasés, Efraín. Asenat, e Potifera wa. Potifera, e sök On kjokyo. E syöshtaga Egipto so sböpga kong.

Benjamín, e öötong ba wapga domerga Bela, Béquer, Asbel, Guera, Naamán, Ehí, Ros, Mupín, Jupín, Ard tjok.

²³⁻²⁵ Parkaga twara Labándë ba wa Raquel kong ko Billhá li wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba wapga tjok ga beno löng doglo kjäk (7).

Dan, e öötong ba wa domer Jusín tjok.

Neftalí, e öötong ba wapga domerga Yazel, Guní, Jéser, Silén tjok.

²⁶ Jacob, e öötong Egipto kjokyo ba tjëyo tek beno ba irgo li doglo sak tjer kjingsho tjer (66) tjok, ba pjlaydoga tjok bakoe. ²⁷ José wapga tjeng Egipto kjokyo do pjök. Eshko ga Jacob tjëyoga shrono löng Egipto kjokyo doglo sak kjäk (70).

²⁸ Epga jek löng irbo ga Judá ichara Jacobdë jek bäm go José ik, wlokre tek irbo Gosén kjokyo wlo. Öötong löng eshko li kuya Joséré ga ²⁹ ba parkagaga ichara ba jëkklo posharyë. E irgo ga José jek ba data wlokre. Öötong shäng ba data sökshko ga ëng popjluno lok, ga slatong wop ara ëng tjok. ³⁰ Eshko ga Jacob tjë ba kong ga «Pja inor om go bor bokkwo go, ga pja shäng së jlë. Era tja wołon ga pjluë» le.

³¹⁻³² Kuya ga tjë ba data, ba pjeyoga kong ga «Tja to tjë pjlu kong ga “Bor data, bor pjeyoga löng Canaán kjokyo li shrono löng na, ber löng bor tjok wlo. Epga öng daga kjishko ga ba öng, ba llëbo uunkong söra tek ba tjok” lër ba kong. ³³ Pjây roke pjürëshko ga “¿Pjây pak llë?” le bomi kongshko ga ³⁴ pjây tjë ba kong ga “Tjawa tek chilawa obishko dwayo ga tjawa pak, e öng daga, borwa tjëyoga dëna i dik” lëmi ba kong eni. Eni ga Egipto sopga löng öng dagaga tjok woydë llëm kjishko ga pjây ie ber löng Gosén kjokyo» le.

47 ¹⁻² Eshko ga ba pjeyoga kjrara doglo shkëng (5), ga söra jek öötong löng Egipto so pjluoyo shwoy, ga tjë ba kong ga «Bor data, bor pjeyoga tek Canaán kjokyo dwayo li shrono löng Gosén kjokyo ba öng tjok, ba llëbo tjeng kës li tjok bakoe» le. Eshko ga ba pjeyoga li pina pjlu kong, miyde wlo.

³ Eni ga pjlu tjë ba kong ga «¿Pjây pak llë?»

«Tjlapga, tjawa tek chilawa obishko dwayo ga tjawa pak, e öng daga, borwa

tjëyoga dëna ĩ dik. ⁴ Canaán kjokyo pjli ara, borwa öng dli drete. E kjishko ga tjawa to tek ber löng na wlo ãerwa. Rokërwa bop kong sira ga tjawa ios ber tjeng Gosén kjokyo» ãe lok ba kong.

⁵ Kuya ga tjle José kong ga «Bop data, bop pjeyoga tek shrono ber löng bop tjok wlo ãe. ⁶ Egipto kjokyo tjeng bop wloshko. Gosén kjokyo, e Egipto kjok pjlyuoy kuzong ga twos ba kong, ber löng eshko wlo. Ip ga domerga kjone kjone parkë pjlu ga ios ber löng bor öng dë bakoe» ãe.

⁷ E irgo ga ba data söra, pina pjlu kong, miyde wlo. Eshko ga Jacob tjleno beno pjlu ba kong. ⁸ Ga pjlu tjle ba kong ga «¿Pja lu pjlobi?»

⁹ «Tja lu pjloglo sak dbaw kjingsho sak mya (130) erä. Tja sök shtor llëm, tja jëkko erä, tja songe. Bor data, bor kjokë, e jëk to löng shtor llëm bako, gueniyo lu ãno bor kjinmo» ãe ba kong. ¹⁰ E irgo ga Jacob tjleno beno pjlu ba kong obi, ga toe. ¹¹ Eshko ga lara pjlrë sorë ga shäryara Josërë eni. Egipto kjok pjlyuoy twara ba data, ba pjeyoga kong, ber löng eshko wlo. Kjok, e ber buk Ramsés kjokyo.

¹² Ba pjeyoga uunkong sëna dli bakoe.

José pak shäryono sorë pjli ara dbaryo

¹³ Egipto kjokyo, Canaán kjokyo ga dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyö. Nopga wolonto pjlrë. ¹⁴ Eni ga dli soynena Josërë Egipto sopga kong, Canaán sopga kong bakoe. Dburyo li jnena tjeng pjlu dbur jnezlongshko. ¹⁵ Dbur pjitongshko ga Egipto sopga tjwe tjle José kong ga «Tjawa dbur pjitonge. Tjawa sëm dli. Llëm ga tjawa wolon pjlrë» ãe.

¹⁶ Kuya ga tjle ba kong ga «Pjäy dbur pjitong ga bomi öng sömi bor kong, ga kjlopswër dli sho go» ãe. ¹⁷ Eni ga Egipto

sopga, ba öng oblë oblë,^{††} e söra José kong, kjlopswe dli sho go wlo. Shäryara eni lu pjlara.

¹⁸ E irgo ga tjwe tjle José kong obi ga «Lleye jnenwa bop kong ga äe. Tjawa dbur pjitong, ga borwa öng, e beno bopoya. Beno tjawa, borwa kjok erä. ¹⁹ Tjawa iëp wolon llëme. Borwa kjok iëp ber tjoksa llëme. Tjawa tjwlës, borwa kjok tjok bebi, dli sho äska. Eni ga tjawa ber löng parkë borwa kjok li kjing go pjlu kong. Dwla twos borwa kong, tjawa wolon llëm wlo, kjok ëre kjing go nopga tjok obi wlo» ãe.

²⁰ Pjli tjwe ara anmoyö kjishko ga ba kjok soynena uunkong José kong. Eni ga Egipto kjok tjwlëna Josërë uunkong pjlu kong. ²¹ Nopga uunkong beno löng ba parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo. ²² Gueniyo syöshtagaga Egipto so sböpga kong, epgara kong dli twe pjlrë iyado. E kjishko ga ba kjok soynena llëme.

²³ E irgo ga José tjle nopga kong ga «Pjäy tjwlënor uunkong bomi kjok tjok pjlu kong. Dwla tjeng ëre to dguëmia. ²⁴ Gueniyo ba bo kjrozlong dbaryo ga dli tömi li kkringgwo shkëng (5) li shimi kjrina pjlu kong, kkringgwo sak kwara (10) li shimi kkring pjök ba kong, kkringgwo sak kwara kjingsho shkëng (15) li shimi kkringgwo mya ba kong. Shäryëmi uun eni» ãe.

²⁵ Kuya lok ga tjle ba kong ga «Pja opshäryono pjlu borwa tjok. Tjawa iorop wolon pjlishko llëme. E kjishko ga tjawa to ber löng pjlu parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo» ãe. ²⁶ Eni ga José kjok llgwekklo shäryono kjrina Egipto so kjlobi kong, dwla bo kjrozlong dbaryo ga dli töya li twe lok pjlu kong, lara sorë li eni. Kjok llgwekklo li eeri ga buk eni. Gueniyo syöshtagaga Egipto so sböpga

^{††}47:17 Öng oblë oblë söra lok li, e kwomgla, öng wlëp ushko so, shwling ushko so, sögla, öng so kwomgla kjoyo dre töshko bakoe.

kong lîra llëye twe llëm, ba kjok beno pjîlu kong llëm kjîshko.

Jacob wolon döröe

²⁷ Israel tjëyoga beno löng Gosén kjokyo, e Egipto kjokyo obi. Kjok shano bayo ara, dbur ara, wapga träk llëm bakoe. ²⁸ Jacob beno sök eshko lu pjloglo sak kjwara kjingsho kjäk (17). Lu ino sak dbaw kjingsho sak pkëng kjingsho kjäk (147).

²⁹ Dbar kjwara ga Jacob[¶] sök së obishko ga wolon dbaryo woyotjliya buk. Eshko ga ba wa José rokara, ga tjîle ba kong ga «Tja woydëp jlökoyo wleni ga los bor kong jlökoyo ga pja wotjlik pjîlu bor kong, ga tja kjimtëp iyado. Pja kä dos, orkwo ios bor kworbo kjing go, e ber ba jyäglo wlo. Tja jnep ber buk na Egipto kjokyo llëme. ³⁰ Tja wolonoshko ga tja ship Egipto kjokyo ëre dwayo, tja söp äär ber buk bor pjeyoga iak tjengshko» îe.

Kuya ga tjîle ba kong ga «Shäryër eni» îe.

³¹ Eshko ga tjîle ba wa kong obi ga «Los bor kong jlökoyo» îe.

Kuya ga tjîle ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga shäryër eni» îe. Eshko ga Jacob kä dono, syöshtono Sbö kong buk ba bukklo kjing go.

Jacob tjîlökwo lono beno pjîlu José wapga kong

48 E irgo ga oba tjîle José kong ga «Bop data swlo ara» lëba ba kong. Eni ga José jek ba ik, ba wapga Manasés, Efraín tjok. ² Öötong löng ba shwoy ga «Bop wa José shrono shäng bop ik» lëba ba kong. Kuya ga kojono dbo go, sirkeno sök ba bukklo kjing go, ³ ga tjîle José kong ga «Sbö, llëye shärye woydë

li shärye ga pjîlue. Sbö weno shäng bor kong Luz kjokyo, e Canaán kjokyo obi. Eshko ga tjîlëno beno pjîlu bor kong. ⁴ Tjîle ga «Pja iër ber shdär träk llëme. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber löng tjëyoga oblë oblë, ga tjë jikong ber löng tjëyoga kjrinaso. Kjok ëre twër ber ba kong iyado wlo» îe. ⁵ Bop wapga Efraín, Manasés, e weno tjeng na Egipto kjokyo, tja tjwayde töntë bop tjok llëm obishko. Epga ber bor wapga onmo wleni, Rubén, Simeón dik. ⁶ Pja wapga tjok obi wleni ga epgara bopoya. Kjok twe datagarë ba wapga kong li twe Efraín, Manasésdë ba kong, epga ba lëmgä kjîshko. ⁷ Tja jek shäng Padán Aram kjokyo dwayo, Efrata kjokyo ber buk pjola obishko ga bop mekë Raquel wolono bor shjiryo eshko Canaán kjokyo. Eni ga jnenor beno buk irbo jek jong äär Efrata kjokyo sor go» îe. (Eeri ga Efrata kjokyo, e ko Belén.)

⁸⁻¹⁰ Eshko ga Jacob tjîlabla, kjok igö pjîlu ame. E kjîshko ga José wapga miydara llëme. Eni ga tjîle José kong ga «¿Kjwepga kjwe ë?»

«Kjwe bor wapga twara Sbörë bor kong na Egipto kjokyo» îe ba kong.

Kuya ga tjîle ba kong ga «Tek sös bor zlong bäng, tjîlökwo lër ber pjîlu ba kong wlo» îe. Eni ga ba wapga söra jek ba kjokë zlong. Eshko ga popjîlura Jacobdë, ga lö shira.^{§§} ¹¹ Ga tjîle José kong obi ga «Pja in ame loror. Gueniyo tja kjimtara Sbörë sök së obi, pja inor, bop wapga inor bakoe» îe.

¹² Eshko ga ba wapga kjara Josërë ba kjokë zlong dwayo, ga kjök tono, kjujono bokdo kjlay klung go. ¹³ E irgo ga ba wa Efraín shara ba or këlë go, Manasés ba or milë go. Eni ga Efraín beno ba kjokë or milëkong, Manasés ba or këlëkong. ¹⁴ Gueniyo Jacob orkwo

[¶]47:29 Hebreo tjîlökwo go ga tak beno pjang *Israel*. *Jacob* kowëba eni bakoe. Génesis 47.31 eni bakoe.

^{§§}48:8-10 *Lö shik* lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

ië ba tjërga kjing goshko ga Manasés, e José wa domer bäm ÿyo ëmdë ga ba orkwo këlä li iara beno Efraín kä kjing go, orkwo milä li iara Manasés kä kjing go. ¹⁵Eni ga tjëlëno beno pjǎu José kong. Tjǎ ga «Sbö, e kolara bor data Isaac, bor kjokë Abrahamdë. E bor daga, tja bukshko tek ðëkong. ¹⁶Lëbo wen bor tjok owashko ga ba parkaga kjok dogo so,* e bor kjimtaga. Kjwozirga ëre kjimte eni bakoe. Kjwepga kjǎshko ga tja woyoshreba, bor data Isaac, bor kjokë Abraham, e woyoshreba bakoe. Ba tjëyo tek ber ba irgo li shdär träk llëme» ë.

¹⁷ÿya Josërë ga ba data orkwo këlä li iara Efraín kä kjing go ga beno ba kong owa. E kjǎshko ga orkwo shara, kje Efraín kä kjing dwayo, ie Manasés kä kjing go wlo ðara. ¹⁸Ga tjǎ ba data kong ga «Data, kjweni llëme. Ba shjiy shäng ëre. Bop orkwo këlä kjwe ios ba kä kjing go» ë.

¹⁹Gueniyo kuya ga tjǎ ba kong ga «Miydër tjän. Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyo kësbang, tjwǎ ara bakoe. Gueniyo ba lëngda äär tjwǎ ara ba kjinmo. Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyoga oblë oblëe» ë.

²⁰Eshko ga Jacob tjëlëno beno pjǎu ba tjërga kong. Tjǎ ga «Llono ga Israel tjëyoga tjǎ ga “Pja kjimte Sbörë ber Efraín, Manasés ï dik” ë ber pjǎu nopga kong wlo» ë. Efraín iara beno Manasés bäm go eni. ²¹E irgo ga tjǎ José kong ga «Tja wolon e, gueniyo ga Sböra ber shäng bomi tjok, pjäy kjimte äär iröng obi bomi tjëyoga kjokyo. ²²Tja ëngkj-wono amorreoga tjok, zanor song, ba kjok ko Siquén li döror. Kjok, e pjǎu, owa llëme. E twër ber bop kong erö, bop pjeyoga kong llëme» ë.

Jacob tjǎkwo ðono beno pjǎu ba wapga kong

49 E irgo ga Jacob, ba wapga rokara uunkong tek ba shwoy, ga tjǎ ba kong ga «Llëye wen bomi kong llono li ðër bomi kong, miydëmi wlo. ²Pjäy tek löng bor zlong bäng. Tja kuzia. Pjäy bor wapga, pjäy uunkong kjweni. Tja bomi data Israel.

³»Rubén, pja bor wa domer bäm ÿyo.

Pja bukshko ga tja dwlas ëë jä.

Pja tjwǎ ara, dbo ara, bop lëmgä kjinmo.

⁴Gueniyo pja domer tjëkso llëm, kä llëm wleniyo.

Pja pono bor boy oblë tjokshko ga

tja iorop beno sök lökshko.

E kjǎshko ga pja tjwǎ bop lëmgä kjinmo ame.

⁵»Simeón, Leví, pjäy epenga döe.

Pjäy wotjlik no barwë erä.

⁶Pjäy ëng töng ðanshko ga

tja tön woydë bomi tjok llëme.

Pjäy iirkonoshko ga

no zrömi äe.

Öng dre kjyungyo zëmi

llë kjǎshko llëme.

⁷Pjäy iir ara.

Pjäy iir äya kjǎshko so wleni.

E kjǎshko ga pjäy äyoshtër.

Eni ga bomi tjëyo tek ber bomi irgo li

ber löng kjok drete.

Epga shdär ber löng Israel tjëyoga tjrëko.

⁸»Judá, bop moskwoga zam song erä.

E kjǎshko ga pja poshrëya bop pjeyogarë.

Epga kjök tok, kjujung bokdo kjlay klung go bop kong.

⁹Dbong dli shano, uara pjir ga

bojong iröng woshtë ba shtoshko.

Dbo ara kjǎshko ga

barwaga ërë llëme.

Judá, pja dbong wleni.

¹⁰Pja dbo kjaga ërë llëm,

*48:16 Ba parkaga kjok dogo so ëë li, e Sbö om go ðayde.

bop kjë döga ërë llëm,
 ba sogo shrono om go guing.
 Era kolë tjëyoga uunkongdë.
¹¹ Pja ber sök dli ara, opzang i,
 bop kjor bo pjlyo twëp bop öng kong.†
 Pja ää ara anmoyö,
 shwong kwoshkwëp e go ga
 pjir llëm, ber obie.
¹² Pja bok ro srëzrën,
 pja ää ara kjishko.
 Pja kowo pjublün,
 pja öng nä dyo ara kjishko.
¹³ »Zabulönda ber sök dlung kjako,
 kjyong kësksë tjwe tjëshko.
 Ba kjok worbo äär jong Sidón kjokyo go.
¹⁴ »Isacarda öng llëbo shgaga dbo ara
 woshtë sök ba llëbo tjok wleni.
¹⁵ İya ga woshtozlong pjly kjishko ga
 kojono dbo go jek ba llëbo shguë.
 Eni ga beno shäng oblë parkagaga tjwlek
 löng pjir wleniyo.
¹⁶ »Danda ba tjëyo lligwek om go,
 Israel tjëyoga oblë dik.
¹⁷ Dgur buk irbo sor go.
 Kwomgla jek ba zlongshko ga
 ba dre uakza ga
 no sök ba kjing go li lon.
 Dan, pja bangkjrëba dgur wleni» ë.
¹⁸ Eshko ga Jacob tjle ga «iJehová, tja
 dözong!» ë.
¹⁹ Ga tjle ba wapga kong obi ga
 «Gadda, moskwoga tjwe ba zrök lëshko
 ga
 epga zäya, irpjäya erë shara.
²⁰ »Aserda dli ara, uak pjly,
 pjlpuga dli dik.
²¹ »Neftalíra shwling kjlshko so jek zron
 oojong,
 wapga wolëso wleni.
²² »Josëra, e kjilgwö jong diksor go,
 bo ara,
 iliywë shdär äär di dlupyö wleni.
²³ İywa lök shjiktëng ba moskwogarë,
 könkowo dbuya lök ara ba kjing go,

twe lök tjötö iyado.
²⁴ Gueniyo ba sböng shaya jlökoyo, wir
 llëme.
 Orkwo ber goíong,
 Jacob Sbö dbo ara kjishko,
 e Israel tjëyoga daga, guëng wleni.
²⁵ Pja kjimte bop data Sbörë.
 Llëye shärye woydë Sbörë li shärye ga
 pjlye.
 Llëbo twe bop kong pjlye.
 Shunyo iche shrë kjok dogo dwayo,
 diwa iche tur klung roy dwayo,
 pja wapga shdär träk llëm,
 bop öng wapga shdär eni bakoe.
²⁶ Llëbo weno pjly bor kong träk llëm,
 äär jong kjökshko, dlup llë kësksë
 kjinmo.
 Llëbo pjly li ber bop kong,
 pja bop pjeyo kägäyo kjishko.
²⁷ »Benamínda, e shjiti kjlshko so iir
 ara wleni.
 Kjok shröngto ga ba sëng ue,
 kjok sëng ga llamo pjlorgue» ë.
²⁸ Ère Israel tjëyoga kjringswo sak
 kjwara kjingsho pjök (12). Tjlökwo lara
 ba datarë beno pjly tjëyo kjrina kjrina
 kong eni.

Jacob wolönoe

²⁹ E irgo ga Jacob tjle ba kong ga «Tja
 wolönoe. Tja wolönoshko ga tja sömi
 äär ber buk bor pjeyoga iak tjengshko,
 guëng jong ööng Het tjëyo ko Efrón kjok-
 shko li roshko. ³⁰ E ber buk Macpela
 kjokyo, Mamré kjokyo gomyo, e Canaán
 kjokyo obi. Guëng li twlëna Abrahamdë
 Efrón kong, llëye tjeng eshko li bako, ber
 buk sak ba pjeyoga kong wlo. ³¹ Abra-
 ham, ba boy Sara, Isaac, ba boy Rebeca,
 e iak tjeng eshko, Lea iak buk eshko
 bakoe. ³² Kjok buk eshko, guëng jong
 ööng twlëna Het tjëyoga kong» ë.
³³ Tjlëno eni pjir ga opbuno buk
 töshko, ga wolönoe.

†49:11 E kjörkö sho twëy köchi kong wleni.

50 Eshko ga doyo popjłura Joséré, lō shira,[‡] ga slar ēēe. ²⁻³ E irgo ga no dwłomnega ichara ba data doyo poshtik, an llem wlo. Shinmo doyo poshtiya lok eshko sorē ga Jacob doyo poshtira lok dbargwo sak pkēng (40) eni.

Jacob soyopora Egipto sopgarē dbargwo sak kjäk (70). ⁴ Sopono lok pjir irgo ga José tjłē pjlu pjłoyoga kong ga «Rokēr bomi kong sira ga pjāy tjłē pjlu kong bor kjışhko. ⁵ Pjāy tjłē ba kong ga bor data wołon dōrōshko ga tja ichara tjłē ba kong jłokoyo ga “Pja wołonoshko ga pja sōr āār ber buk Canaán kjokyo, sak shāyrorop om go li roshko” lōror. Eni ga rokēmi ba kong ga tja iche bor data jnek. Jnenor pjir ga tja tjwe irōng obi lēmi ba kong eni» lē.

⁶ Kuya pjłurē ga tjłē José kong ga «Pja jek ga pjłúe. Rokara bop kong sorē li shāyros eni» lē.

⁷⁻⁹ Eni ga José jek ba data jnek, ba pjeyoga tjok. Yorkara tjłapgaga parkē lōng pjlu kong kjłobi līrē, pjlu ēngkjwagaga jēk kwomgla go, jēkkło roy tjok. Nopga oōr trāk lēme. Ba ōng, ba wapga chilawa, e iara Jacob pjeyogarē beno tjeng Gosén kjokyo erā.

¹⁰ Dipzono lok Jordán diyo kjwo kalēkong pjir ga oōtong lōng Atad kjokyo, dwla bo kwota shiya lokshko. Eshko ga woydono lok ara, slatong, kjłoshtono ara, Jacob soyopora dbargwo kjäk (7) José tjok. ¹¹ İya Canaán sōpga lōng eshko līrē ga tjłē ga «Egipto sōpga woydē ara» lē. E kjışhko ga kjok eshko koiara Abel Misrayin,[¶] e ber buk Jordán diyo dlo wen tēm shwo lēkong.

¹²⁻¹³ E irgo ga Jacob sōra ba wapgarē Canaán kjokyo, iara beno buk guēng jong oōng Macpela kjokyo roshko, Mamré kjokyo gomyo. Guēng li tjwłēna

Abrahamdē Efrón kong, lēye tjeng eshko li bako, ber buk sak ba pjeyoga kong wlo. Lēye lara Jacobdē ba kong li shāyara ba wapgarē eni.

¹⁴ Ba data jnena pjir ga José to jek Egipto kjokyo irōng obi, ba pjeyoga, ba yorkaga uunkong tjok.

José tjłēno ba pjeyoga kong, woydē lok llem wlo

¹⁵ Jacob wołono kuzong ga José shjiyga wotjłik ga «José wotjłik bi kong owa dikjoyoe. Llēbo shāyroroy ba kong owa kuzong ga llēbo shārye bi kong owa kjwe» lē. ¹⁶ E kjışhko ga no ichara tjłē ba kong ga «Bop data wołontē llem obishko ga tjłē bop shjiyga kong ga ¹⁷ “Pjāy tjłē bop lēng kong ga ‘Bop data tjłēno beno bop kong ga “Bop shjiyga llēbo shāryono bop kong owa li rokēr bop kong sira ga epga shdum e kjışhko lēme. Epga jnep kēsbange” lara bop datarē bop kong eni’ lēmi ba kong” lara. Eni ga roke lok bop kong sira ga epga jnep kēsbange, epga bop data Sbō parkagaga» lē.

Kuya Joséré ga slar jōngē.

¹⁸ Eni ga José shjiyga tjwe lōng kjōk tono, kujono bokdo kjłay klung go, tjłē ba kong ga «Tjawa lōng ēre, tjawa bop parkagaga tjwłēk lōng pjir wleniyo» lē.

¹⁹ Gueniyo kuya ga tjłē ba kong ga «Llēye bangkjrēmi lēme. Tja Sbō llem, pjāy shdun wlo. ²⁰ Pjāy wotjłino llēbo shāryē bor kong owa. Gueniyo bomi wotjłik owa li kjłopswara Sbōrē beno pjłú, nopga ara kjimtokło, wołon llem wlo. ²¹ E kjışhko ga lēye bangkjrēmi lēme. Pjāy kong dli twēr, bomi wapga kong bakoe» lē. Eni ga José tjłēno ba shjiyga kong yōtso, wotōye. Ga epga beno lōng wopjłú, woydono ame.

[‡]50:1 *Lō shik* İlanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

[¶]50:11 Hebreo tjłōkwo *Abel Misrayin*, e *Egipto sōpga woydē ara* lōklo.

José wołonoe

^{22–25} José beno sök Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok. Öötong tjlablä, ba wa Efraín tjërga, e wapga ina, Manasés wa Maquir, e wapga ina bako, wlokrara ba wapga wleni. Pjlära ga tjlä ba pjeyoga kong ga «Tja wołon döröe. Pjây kjimtaga ber Sbörë. Pjây shiya na dwayo. Pjây söya äär löng kjok twara Abra-

ham, Isaac, Jacob kongshko. Pjây tjläs bor kong jläkoyo ga pjây shiya Sbörë na dwayoshko ga bor doyo sömi jek bomi tjok lözi bor kong jläkoyo eni» le. ²⁶ José lu ino öötong sak dbaw kjingsho sak kjwarashko (110) ga wołono buk Egipto kjokyo. E irgo ga ba doyo poshtira, an llëm wlo, ga iara beno buk shinmoga bapkwö roshko.

Rut

Elimélec pjeýoga

1¹⁻² Domer shäng kjłara ko Elimélec, boy ko Noemí,[§] wapga domerga do pjök ko Majlón, Quilión. Elimélec, e efrateo, Belén so. Belén kjokyo, e Judá tjëyoga kjokyo obi. Israel tjëyoga pjłuyo llëm obi dbaryoshko ga pjłi shrono ara kjok eshko. E kjışhko ga Elimélec to jek öötong beno sök Moab kjokyo, ba pjeýoga li tjok.

³ Eshko ga Elimélec shinmotkonoe. Ba boy Noemí beno sök eshko, ba wapga do pjök tjok. ⁴ E irgo ga ba wapga orkwosmono walëga Moab so tjok, kjłara ko Orfa, kjłara ko Rut. Gueniyo öötong lıyo sak kwara (10) ga ⁵ Majlón, Quilión, e shinmotkono łok. Eni ga Noemí beno sök wa dret, łanma dret bakoe.

Rut, Noemí

⁶⁻⁷ Eshkoshko ga Israel tjëyoga kjim-tara Jehoväre, ga pjłi dbaryo li pjirae. Roy kura Noemíre eshko Moab kjokyo. E kjışhko ga wotjłik to iröng Judá tjëyoga kjokyo obi, ba pjłaydoga do pjök li tjok ĩe. Opshik kjok eshko dwayo kwłëshko ga ⁸ tjłë ba kong łok ga «Pjây nom jek iröng bomi mekęga shwoy. Tja, bor wapga, tjawa woydoromi, kjimtoromi ara. E kjışhko ga rokër Jehová kong ga pjây woyde, pjây kjimte eni bakoe. ⁹ Pjây kong łanma włeya jek obi, pjây ber löng wopjłı bomi ushko wło» ĩe. E irgo ga ło shira, ^{**} tjä toe łokło.

Kuya łok ga ślar tira llëm, ¹⁰ ga tjłë ba kong ga «Llëme. Tjawa jek bop tjok, bop pjeýoga löng lışhko» ĩe.

¹¹ Gueniyo kuya ga tjłë ba kong łok ga «Toguëga, pjây to iröng obi. ¿Pjây jek

bor tjok lëmi kjër llëno? Tja wapga orkwosmok bomi tjok wło ame. ¹² Pjây to iröng bomi ushko. Tja këguë anmoyö, tjä orkwosmok obi wło. Tja kjwe orkwosmono eeri jã, ga wapga domerga weno tjeng bor kong jekdo kjwe ga ¹³ pjây orkwosmok llëm, äär jong epga äär këkboga dbaryo guing llëme. Pjây jek bor tjok llëme. Llëye weno bomi kong li, e kjange. Gueniyo llëye weno bor kong li, e kjang anmoyö, Jehová opyono shäng bor włoyo kjışhko» ĩe.

¹⁴ Kuya łok ga ślatong jek obi. Eshko ga Orfa, ba em ło shira, ga brikotong toe. Gueniyo Rutda jek pjä ba em li go, to rayara llëme. ¹⁵ Eshko ga Noemí tjłë ba kong ga «Bop kjłara kjwe ĩzong. To jek iröng ba pjeýoga löng lışhko. To ba sböpga baıya poshrëk iröng obi. Pja to ba tjok dey» ĩe.

¹⁶ Kuya ga tjłë ba kong ga «Pja yorkër woydë jłokoyo. Tja ichëp bop rayë llëme. Pja jek kjone ga

tja jek bop tjok eshko. Pja äär sök kjone ga tja äär sök bop tjok eshko. Bop pjeýoga lëp li, e ber bor pjeýoga bakoe. Bop Sbö lëp li, e ber bor Sbö bakoe.

¹⁷ Pja shinmotkë äär kjone ga tja shinmotkë ber eshko bakoe.

Pja jnekoba kjone ga tja jnekoba eshko bakoe.

Tja tjłë bop kong jłokoyo ga shji löng së obishko ga pja äär kjone pogo ga pja rayër llëme. Rokër Jehová kong ga shäryoror eni llëm wleni ga tja shdüya» ĩe.

§1:1-2 Hebreo tjłokwo *Noemí*, e *wolësowa* łokło.

**1:9 *Lö shik* łanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

¹⁸ İya Noemírë ga raye woydë Rutdë ìlëm kuzong ga ìlëye İara ba kong ame.

¹⁹ Eni ga jek lok pjöyikong.

Öötong löng Belén kjokyo ga nopga shdöktong tjîë ara. Walëga eshko so tjîë lok ëng kong ga «¿Kjwe Noemí ìlëmdo?» ìe lok eni.

²⁰ Kuya Noemírë ga tjîë ba kong lok ga «Tja kowëmi Noemí ame. Jehová, ìlëye shärye woydë ìi shärye ga pjîlúe. Ga tja iara beno sök woydë ara. E kjîshko ga tja kowëmi Mara†† shara. ²¹ Tja opshino na dwayoshko ga ìlë pogo woydër ìi tjok. Gueniyo tja söra Jehováre tek iröng or rorëe. Opyono shäng bor wîloyo. ¿Eni ga tja kowëmi Noemí sorëro?» ìe.

²² Eni ga Noemí opshino tek Moab kjokyo dwayo ba pjîlaydo Rut, Moab so ìi tjok. Öötong löng Belén kjokyo shko ga dwîa bo kjrozlong dbaryo ìi soyëba löng kjwîëe.

Rut ëng wîëno Booz tjok

2 Domer shäng kjîlara ko Booz, e Elimélec, Noemí İanma dëna ìi pjeyo. E dbur ara bakoe.

² Dbar kjwara ga Rut tjîë Noemí kong ga «Rokër bop kong ga tja ichos jek oba parkë dwîa skok löng lîshko. Eni ga ëbo, tja iche kjwe dwîa bo beno tjeng ba irgo ìi töng» ìe.

Kuya ga tjîë ba kong ga «Jölä, toguë» ìe. ³ Eni ga Rut jek öötong shäng dwîa bo kjrëba löng ìi irgo. Shäng parkëshko ìi kjokyo sogo, e Booz, Elimélec ìi pjeyo.

⁴ Eshko ga Booz tek tjwe shäng Belén kjokyo dwayo ga tjîë ba parkagaga löng ìi kong ga «Mîga. Pjây kjimtaga ber Jehováre» ìe.

Kuya lok ga tjîë ba kong ga «Kjobe. Pja kjimtaga ber Jehováre bakoe» ìe.

⁵ Eshko ga tjîë ba parkagaga tjeng ìi kägäyo kong ga «¿Walë shäng kjwe ë pjeyo?»

⁶ «Kjwe Moab so. Walë to tek Noemí tjok Moab kjokyo dwayo ìi kjwe. ⁷ Kjok shröngto ga tjîë bor kong ga “Tja ichos dwîa bo ìlë beno tjeng ba skogaga irgo ìi töng sira” ìe. Ga “Jölä” ìer ba kongshko ga jek parkë, ga beno shäng parkë kjweshko. Woshtono shäng eeri jâ ukwang kjwe dorko» ìe ba kong.

⁸ Eshko ga Booz jek Rut zlong bäng, ga tjîë ba kong ga «Chiya, tja kuzong. Pja dwîa bo töng shto oblë ìlëme. Pja ber shäng jûshko bor parkagaga walëga tjeng wîe tjok. ⁹ Domerga to löng dwîa bo skok tjeng ìi töngshko ga pja parkë jek ba irgo. Pja twe lok tjötö ìlëme İoror bor parkagaga domerga kong tjän. Ga pja wodogroshko ga di kjrëp di bapkwö dlina domergare tjeng wîe roy dwayo» ìe.

¹⁰ Kuya ga kjök tono, kujono bokdo kjîay klung go, tjîë ga «Tja shto oblë so. ¿Bop bokso ga tja pjîlúe lëp ega?»

¹¹ «Pja roy kuror uunkong. Bop İanma wölonö tek İëkong ga bop ëm, e kjimtëp shäng ara. Bop data, bop mekë, bop kjok, e rayorop pjir, ga pja to tek shrono beno sök nopga miydëp ìlëm löng ìi tjok. ¹² Jehová, e İrael tjëyo Sbö. Pja opyono beno sök ba sjägä dirko wîeni, pja de wîo. Eni ga rokër ba kong ga pja potjwîëya, ìlëye shäryorop ìi kjîshko» ìe ba kong.

¹³ Kuya ga tjîë ba kong ga «Woydër ga bop bokso ga tja pjîlúe lëp İyado. Bop tjîlökwo, tja ie dbokjrë jek obi. Tja tjwîlö ìlëm, bop parkagaga walëga tjeng wîe dorko. Eni ëmdë ga pja tjîë shäng bor kong yötso, wîëpe» ìe.

¹⁴ Ga öötong iozlong dïoyo goshko ga Rut rokara Boozdë, tjîë ba kong ga «Pja tegö. Pjîlung shosho suk pjir wîe kjros,

†† **1:20** Hebreo tjîlökwo **Mara**, e **kë ara** loklö. Ba kong ga tjîë ga «Tja iara sök kë ara», e «Tja iara sök woydë ara» loklö.

ga pös kjillgwo bo dyo shpoä wle go, ga uozong» İe. Kuya ga wlokteng sök parkagaga tjeng İi tjrëko, ga kong dwla jnena tjeng İi twara Boozdë ba kong kjwöböso. Eni ga kjrara, uara beno shäng bö tjung, wopjlu, ga beno obie.

¹⁵E irgo ga jek dwla skok tjeng İi töng obi, ga Booz tjle ba parkagaga löng İi kong ga «İemi dwla töng kjone pogoshko, töya töng tjeng dluw wleshko emdë ga wëyë. ¹⁶Dwla skomi, tömishko ga İomi pjlobö pjlobö, töya bomi irgo wlo. Ga kong İleye İemi İleme» İe.

¹⁷Eni ga Rut dwla bo töno shäng kjok eshko äar jong kjok senge. E irgo ga kjwokära bayo gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10).^{††} ¹⁸E irgo ga söra jek u İok İishko, ga pina ba em kong. Dli twara ba kong İlamo İi shira, twara ba kong, ue wlo bakoe.

¹⁹İya ga tjle ba kong ga «¿Eerishko ga pja dwla bo töng shäng kjone? ¿Pja parkë shäng kjone? Pja kjimtara kjok sogo İirë ara kjishko ga rokër Jehová kong ga e kjimte ara bakoe» İe.

Kuya ga tjle ba kong ga «Tja parkono domer shäng kjlara ko Booz tjok» İe.

²⁰Kuya ga tjle ba kong ga «Eni ga rokër Jehová kong ga e kjimte. Jehová, shji nopga löng së obi İi kjimte jlökoyo. Nopga wolono tjän İi kjimte bakoe. Shji kjimte bi pjeyoga soshko tjeng İirë kjluwe. Ga bi pjeyoga kjlara jüni, e Booz» İe.

²¹Eshko ga tjle ba em kong ga «Tja ichara ber shäng eshko, ba parkagaga walëga tjeng İi tjok, äar dwla bo kjrozlong dbaryo pjitong guing» İe.

²²Kuya ga tjle ba kong ga «Toguë, pja ber shäng ba parkagaga walëga tjeng İi tjok ga ber bop kong pjluë. Pja jek shto obİe kjwe ga İİebo wen bop kong owa kjwe» İe.

²³Eni ga Rut beno shäng parkë Booz parkagaga walëga tjeng İi tjok, dwla bo kjrozlong dbaryo pjitong guing. Gueniyo beno sök ba em shwoy.

Rut öör dwla kjwokäzlong shtoyo

3 Dbar kjwara ga Noemí tjle Rut kong ga «Toguë, pja kong İanma wlen kjlara, pja ber sök shtoyo pjlu wlo. ²Booz, pja parkë shäng ba parkagaga walëga tjeng İi tjok, e bi pjeyo. Kuzong. Eeri shkëyo ga to ba dwla kjwokäk. ³Eni ga pja nom wë, pja poshtis poshtikklo İö pjleblë go, ga pja doynos shwong pjlu wleniyo go. E irgo ga pja to parkë shäng İishko, gueniyo pja opping wëİe ba kong İİem, äar iono, di iono pjir guing. ⁴Eshko ga pë buk kjoneshko ga İp yötso. E irgo ga pja jek ba zlong bäng, ba kjinyoklo dre İekong İi kjep, ga pja opbuk buk eshko. Eshko ga İleye shäryep wlo İi İe bop kong» İe.

⁵Kuya ga tjle ba kong ga «İleye İep bor kong İi shäryer eni» İe. ⁶Eni ga opshino to jek eshko, ga İleye İara ba emdë ba kong kës İi shäryara eni.

⁷Ga Booz iono, di iono pjirshko ga beno shäng wopjluë. E irgo ga jek opbuno, pë buk dwla töng tjeng dluw İi zlong bäng. Wop tjok ga Rut jek shäng wora wora, öötong shäng ba zlong bäng, ba kjinyoklo dre İekong İi kjara, ga opbuno buk eshko. ⁸Kjok rong dik ga Booz buk İi polläk, ga wolleno. Ga workwë jek kalëkongshko ga kuya ga walë buk ba dre zlong bäng kjlara, ⁹ga tjle ba kong ga «¿Pja ëro?»

«Tja bop parkaga Rut. Tja kjimte bor pjeyoga soshko kjlara jüni İirë kjluwe. Ga kjlara jüni, e pja. Woydër ga pja orkwosmok bor tjok» İe ba kong.

¹⁰Kuya ga tjle ba kong ga «Chiya, rokër Jehová kong ga pja kjimte.

^{††}2:17 *Gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10), e bayo litro sak pjök (20) dik.*

Domerga dwłas bor kjinmo tjeng ara. Kjone kjone dbur ara, kjone kjone song wleniyo. Włenop kjłara jūni kjwe, orkwosmok bop tjok wło. Gueniyo shāryorop eni llēme. Tja bop lanma shinmotkono li pjeyo kjīshko ga pja opshāryono beno ba kong pjłú, llēye shāryorop pjłú ba kong dēnashko li kjinmo. ¹¹ Chiya, llēye bangkjrēp llēme. Llēye lēp bor kong li shāryēr. Bor pjeyoga kjok ēre so lōng kēs li ommydē ga pja walē wotjłik pjłú wleniyo.

¹² »Jłokoyo ga tja bop pjeyo soshko. Gueniyo domer shāng kjłara obi, bop pjeyo soshko anmoyō bor kjinmo. ¹³ Eeri shkēyo ga pja ber buk na. Bong kjok shrōngto ga tja to lan ba tjok, pja dere, de pja de woydē llēmde, e miydēr wło. Pja de woydē ga pja de. Gueniyo woyde llēm ga lēr bop kong jłokoyo Jehová ko go ga pja dēr. Pja pos buk bop shtoshko kjwey āar jong bong kjok shrōng guing. ¹⁴ Gueniyo pja oor buk na, woydēr ga miydēba llēme» ĩe.

Eni ga pono beno buk ba dre zlong bāng. Gueniyo wēshko kjok shrōng, kjok sī obishko ga kojono, opshik ey dwayo wło. ¹⁵ Eshko ga Booz tjłē ba kong ga «Bop kjinyokło kjwe skwos, ga shas yōtso, roshko dwła iēr wło» ĩe. Shāryara eni, ga dwła iara Boozdē kjrīnggwo tjer (6) sōya wło, ga toe.

¹⁶ Rut öötong shāng ba ěm shwoy ga Noemí tjłē ba kong ga «Toguē, ¿pja oor sorē?» ĩe.

Kuya ga llēye ĩara Boozdē ba kong li ĩara ba kong pjire. ¹⁷ Ga tjłē ba kong ga «Dwła ēre twara bor kong, ga tjłē bor kong ga “Pja jek shāng irōng bop ěm shwoy or rorē llēme” ĩe bor kong eni» ĩe.

¹⁸ Kuya ga tjłē ba kong ga «Toguē, koshos, llēye wen ĩp wło. Eeri ga domer li woshtē llēm, llēbo li ĩlgweya pjir guing» ĩe.

Booz orkwosmono Rut tjok

4 E wopro ga Booz jek öötong shāng kjok eshko opzrēzlong shtoyo, ga włoktēng sōk eshko. Ga ĩya wop tjok ga Rut pjeyo soshko ĩara li jek shāng eshko ga tjłē ba kong ga «Kjłara, pja tegō. Pja sirkes sōk jūshko» ĩe. Kuya ga jek sirkeno sōk ba tjok. ² Eshko ga tjłapgaga rokara Boozdē dogło sak kjwara (10), tjłē ba kong łok ga «Pjāy tegō. Pjāy sirke lōng jūshko» ĩe. Kuya łok ga jek lōng sirkerģō tjeng ba tjok bakoe. ³ Eshko ga tjłē domer li kong ga «Noemí tek shrono sōk irōng Moab kjokyo dwayo, ga wotjłik sōk kjok soynek. Kjok, e bi pjeyo Elimélec, ba lanma shinmotkono li ĩ. ⁴ Ba pjeyo soshko anmoyō li pja. E kjīshko ga woydoror ga pja ommydē, tjwłēp wło. E tjwłēp jłokoyo łos tjłapgaga tjeng jūshko, tjłapgaga kjok ĩlgwega wleniyo boksho. Tjwłēp woydē ga tjwłēzong. Gueniyo tja ba pjeyo soshko bakoe. Pja bām go, irgo tja. E kjīshko ga tjwłēp woydē llēm ga łos bor kong, miydēr wło» ĩe.

Kuya ga tjłē ga «Enira tjwłēn» ĩe.

⁵ Kuya ga tjłē ba kong ga «Kjok, e Noemí, Elimélec syāyo li ĩ. Ba wa shinmotkono li syāyo ko Rut, e Moab so. Kjok li ber Elimélec tjēyo tek ber ba irgo li ĩ ĩyado wło, ga tjwłēnopshko ga pja orkwosmok Rut tjok kjłuwe» ĩe.

⁶ Kuya ga tjłē ba kong ga «Enira kjok li tjwłēn llēm dey. Tjwłēnor ga kjok botoya jer bor shjiryō kjwe. Tjwłēn ga āe. E kjīshko ga tjwłēs pjarē dey» ĩe.

⁷ Eshko dbaryo ga Israel tjēyoga sdēkwo tjok obi. Kjok llē soynek wło ga ba soynega, kjupkwo iokło skwe kjwara, ga twe ba tjwłēga kong. Kjok soyneya, tjwłēya eni.

⁸ Eni ga domer li, kjupkwo iokło skwara kjwara, ga twara Booz kong, tjłē ga «Kjok li tjwłēs pjarē» ĩe.

⁹Eshko ga Booz tjĕ tjĕpaggaga löng ĩ kong, nopga löng kĕs ĩ kong ga «Eeri ga pjāy uunkong ber löng ba miydaga. Elimélec, Quilión, Majlón, e kjok kĕs ĩ tjwĕnor Noemí kong. ¹⁰Ga Majlón syāyo ko Rut, Moab so ĩ kjrór ber beno sök bor boy, kjok ĩ ber Majlón tjĕyo tek ber ba irgo ĩ ĩ iyado wĕlo, Majlón roy jer ĩlĕm wĕlo bakoe. Pjāy uunkong ber ba miydaga» ĩe.

¹¹Tjĕpaggaga löng ĩ, nopga löng kĕs ĩ, Booz tjĕkwo kuya lok ga tjĕ ga «Jölo. Tjawa ber löng ba miydaga jĕkoyo. Ga rokĕrwa Jehová kong ga walĕ ĩ kong wapga twe ara, twara Israel boyga Raquel, Lea kong sorĕ ga eni. Rokĕrwa ba kong obi ga efrateoga tjĕko ga pja ie ber domer tjwĕlo ara wĕniyo, ga Belén sogpa tjĕko ga pja ie ber roy kĕsbange. ¹²Judá, Tamar, ba wa Fares kjĕshko ga ba tjĕyo tek beno ba irgo ĩ shdóktong trāk ĩlĕme. Eni ga rokĕrwa Jehová kong ga wapga twe bomi kong ĩ kjĕshko ga pjāy ie ber löng eni bakoe» ĩe.

¹³Eni ga Booz orkwosmono Rut tjok, ga pono ba tjok, ga beno shāng kjĕlaraso ĩlĕm, kjĕmtara Jehovářĕ kjĕshko. E irgo

ga wa buk kjĕlara domer. ¹⁴Eshko ga walĕga eshko so tjĕ lok Noemí kong ga «Jehová poshrĕy jĕkoyo! Eeri ga kjĕmtaga twara Jehovářĕ bop kong kjĕlara. Rokĕrwa Jehová kong ga chida ĩ roy ie shdār Israel tjĕyoga uunkong kong. ¹⁵Pja woyde bop pjĕydorĕ ara. Bop kong ga tjwĕlo ara, wapga domer ga doglo kjäk (7) kjĕnmo. Ga chida ĩ weno ba kong. E kjĕshko ga pja ie ber mite wĕni, ga pja kĕguĕshko ga pja de» ĩe.

¹⁶Eshko ga chida ĩ kjrara Noemířĕ ba wĕshko, ga kuna shāng ba tjok. ¹⁷E koiara walĕga eshko so ĩřĕ Obed, ga tjĕ lok ga «Noemí wa buk kjĕlara» ĩe.

E irgo ga Obed, e wa Isái. Isái, e wa David.

David dataga, kjokĕga

¹⁸Fares tjĕyo tek beno ba irgo ĩ beno eni: Fares, e wa Jezrón; ¹⁹Jezrón, e wa Ram; Ram, e wa Aminadab; ²⁰Aminadab, e wa Naasón; Naasón, e wa Salmón; ²¹Salmón, e wa Booz; Booz, e wa Obed; ²²Obed, e wa Isái; Isái, e wa David.

Jonás

Jonás Jehová töywono

1 Domer shäng kjłara ko Jonás, e Amityay wa. Pjłara ga Jehová tjłē ba kong ga ²«Kjok buk kjrina kēšbang, kjeryo sharyak ak go pjribri kjókshko ko Nínive. Pja nom eshko. Ga roy sös ba kong ga llēbo owa sharye löng kēs li roy kuror, ga epga shdun e kjışhko» ĩe.

³Gueniyo ga kolara Jonásdē ĩlēm, jek Jope kjyong shara. Öötong shäng eshko ga kjyong włēna buk kjłara ba brikdo, jongya jong Tarsis kjyoko, Jehová töywe wlo ĩe. Eni ga oppotjwłēno, opyono ba roshko, jek äär eshko wlo.

⁴⁻⁵Gueniyo ga pjłuk ichara Jehovárē dlung kjing kēšbang, dbo ara. Eni ga kyyong sögaga li bē löng dete erä. Wotjłik lok ga kyyong dlar ĩe, bangkjre lok träk ĩlēm, ga kjłara kjłara kjarga löng syöshtē, kjłoshtē ba sböpga kong. Eshko ga ba kyyong jer pir ĩlēm wlo ga kyyong roshko llēbo tjeng kēs li shira, dbura lok jer dlung roshko.

E wopro ga Jonás beno buk pē dew, kyyong roshko. ⁶Eni ga kyyong söga kägäyo jer Jonás bukshko ga tjłē ba kong ga «¿Pja pē kjēr ega? ¡Pja kojös maling kjwey dwayo! ¡Pja syöshtos bop sbö kong, shji songe ĩe kjwe, shji wolon ĩlēm wlo!» ĩe.

⁷E irgo ga kyyong sögaga li tjłē lok eng kong ga «Kjweri, shji llēbo jyäglo dbuk, llēbo owa jū łaga erē ĩy wēłē wlo» ĩe. Sharyara lok eni, ga miydara e go ga wloyo Jonásdē.

⁸Eni ga tjłē lok ba kong ga «Łos borwa kong ga ¿llēbo owa tjwe borwa kong ega? ¿Pja pak llē? ¿Pja tek kjone dwayo? ¿Pja kjone so? ¿Pja tjēyo kjone dey?»

⁹⁻¹⁰«Tja hebreo. Jehová, e bangkjrotē. E Sbö, kjok uunkong sharyaga, dlung

ere sharyaga bakoe. Tja ere to shäng ba töywē» ĩe ba kong.

Kuya lok ga bangkjrra ara, tjłē ba kong ga «¿Sharyep eni ega?» ĩe. ¹¹Eshko ga dlung poyong dbo kjrē jek kēgong kēgong, ga tjłē lok ba kong ga «¿Llēye sharyerwa bop tjok, dlung ere slan ber buk tjēkso wlo?»

¹²«Tja dbuzi jer dlung roy, ga dlung kjwe ber buk tjēkso dani. Miydēr pjłú ga pjłuk to tek löng kēs bi kjing go ere wloyo tjarē» ĩe.

¹³Eshko ga kjra łara lok dbo go, kyyong tjye lok pjöshko łara, gueniyo dlung iirkono ara anmoyö kjışhko ga tjye ga äe.

¹⁴Eni ga rokara Jehová kong ga tjłē lok ga «Jehová, tjawa ĩep wolon, domer ere zrörwa kjışhko ĩlēme. Llēbo owa sharyara ĩlēm włeni ga owa ere ĩep ber pjang borwa go ĩlēme. Jehová, llēbo uunkong ere sharyaga li pja» ĩe. ¹⁵Łara lok pjir ga Jonás dbura lok jer dlung roy, ga dlung kjing shkuno, beno buk tjēkso. ¹⁶İya lok ga Jehová bangkjrra lok, ga llēbo söra, twara ba kong, ga tjłökwo łara ba kong jłökoyo bakoe.

¹⁷Gueniyo ga mā dlung roy so ichara Jehovárē kēšbang kjłara, Jonás dwe wlo. Ga Jonás beno sök mā li bö roy dbargwo mya, shkēr dbae.

Jonás syöyo

2 Eni ga Jonás sök mā li bö roshkoshko ga syöshtono ba Sbö Jehová kong. Tjłē ga

²«Jehová, tja woydēshko ga

pja rokoror,

ga tja kar dboryorop.

Tēm dlung dorong dwayo, tja wolon döröshko ga

pja rokoror,

ga tja kurop.

³Tja ichorop jer dlung dorong,

ga tja popnena dlung mäs ĩirē.

Ba pjłubłún kēs kēs li

to jek bor kjing go.

⁴ Kur ga tja iorop beno sök tjoksa.
Bop u in ame loror.

⁵ Tja jnena dlung dyorë uunkong,
tja kjingara dlung rong lirë,
dlung kjlo sho oplgwing jong bor dlu go.

⁶ Tja oplono jer öotong shäng dlung
dlupyo jer äärshko.

Kur ga tja shduna, iara beno sök eshko
iyado.

Gueniyo ga tja wolontoshko ga tja
dörop.

Pja bor Sbö Jehovahá.

⁷ Kur ga tja wolon döroshko ga
Jehová, pja woyoshroror,
ga bor syö öotong bop shwoy,
öotong bop u jong lishko.

⁸ Eýe mär sböpga jyäglo go ga
kjimtëp ame.

⁹ Gueniyo bor tjlokwo pjlu go ga
llebo sør, twër ber bop kong.

Lleye loror bop kong jlökoyo li shäryër
eni.

¡Jehová, bor döga li pja eröe!» Ie.

¹⁰ Eni ga mä li ichara Jehovahárë Jonás
tjwë dlung kjako.

Nínive sopga, llëbo owa shärye löng li rayara

3 E irgo ga Jehovahá tjläno Jonás kong
jek obi. Tjlë ga ² «Kjok buk kjrina
kësbang, kjëryo shäryak ak go pjribri
kjökshko ko Nínive. Pja nom eshko. Ga
lleye lër bop kong li lëp ba kong eni» Ie.

³ Eni ga Sbö tjlokwo li kolara, ga to
jek Nínive kjokyo. Kjok, e kësbang, shji
jek u ik ba roshko wlo ga woydara
dbargwo mya. ⁴ Jonás jëktong shäng ba
roshko dbar kjwara ga tjlä nopga kong
ga «Äär dbargwo sak pkëng (40) ga
Nínive kjokyo ëre pjiya Sbörë» Ie.

⁵ Kuya lök ga tjlokwo kjrarae. Ga tjlä
lök eng kong ga «Shji ië llëm Sbö kong»
Ie. Eshko ga nopga uunkong shwong
pjuno shtëgro së ä wleniyo, ba woowa
li iya Sbörë wlo Ie.

⁶ Roy öotong Nínive so pjluoy kong-
shko ga kojono ba sökklo sökshko
dwayo, ga shwong onmo pjlu li skwara,
shwong shtëgro së ä wleniyo pjuna,
ga wloktong sök töshko bakoe. ⁷ E
irgo ga pjlu, ba pjloyoga, e kjibokwo
tono kjwara, miyde kjok eshko sopga
uunkongdë wlo. Kjibokwo li tjlä ga

«Shji ië llëme. Öng llë sëy llëm,
kong di twëy llëm bakoe. ⁸ Shwong
shtëgro së ä wleniyo, e pjüzi, bi
woowa li iya Sbörë wlo.

Ga pjäy kjloshtos jlökoyo Sbö
kong. Lleye owa shäryëmi löng
iyado li rayozia. Pjäy opshäryë owa,
oba zrök, oba shpok, e rayozï bakoe.

⁹ Eni wleni ga Sbö wotjlik li kjlop-
swë, ba iir li löya, slöya, ga shji pjiya
llëm kjwe.»

¹⁰ Iya Sbörë ga llëbo owa shärye löng
li rayara kjishko ga epga songe lara,
ga lleye shärye ba tjok lara li shäryara
eshko llëme.

Jonás iirkono ara

4 E kjishko ga Jonás iirkono ara, ² ga
syöshtono Jehovahá kong, tjlä ga «Je-
hová, tja kuzong. Tja shäng bor kjokshko
obishko ga miydoror ga ëre shäryë jüni,
ga loror bop kong pjire. E kjishko ga tja
töktong jek Tarsis kjokyo. Miydër ga pja
Sbö, pja wopjlu anmoyö, nopga songe
lëp iyado, pja iirkë wlo ga kjange. Nopga
shdum lëpshko ga llëbo wlëp woydë oblë
oblë enido, shdum llëm wlo.

³ »Eni ga rokër bop kong ga tja ios
wolon jekdo. Tja ber sök së ame dey» Ie.

⁴ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Pja iirkë
kjweni ga pjluire?» Ie.

⁵ Eshko ga Jonás opshino kjok eshko
dwayo, jek öotong sök kjok buk dlo
wen tëm shwo lëkong. Eshko ga ukwang
shäryara kjwara, ga beno sök ba dirko,
lleye shäryë kjok buk li tjok iya wlo.

⁶ Eshko ga kji sho iara Sbö Jehovahárë
wen jong kjlara Jonás kopshko, ber sök

wopjłú wło. Kji sho li kjışhko ga Jonás woowa lîeme. ⁷Gueniyo wêshko kjok shröngto ga shtätä ichara Sbörë, kji sho li ue wło, ga sho dano beno drete. ⁸Dlo wenoshko ga pjłuk kjłik ichara Sbörë weno jong dlo wen tem shwo lëkong dwayo, ga dlo jong bek Jonás kä kjing go. Eni kuzong ga kuya mae, wopjir kjoyo, wołon woydë erä. Ga tjłë ga «Tja sök së woydë ame» le.

⁹Kuya Sbörë ga tjłë ba kong ga «¿Pja iirkë kji sho dano li kjışhko ga pjłúre?»

«Ëng. Bor kong ga pjłúe. Tja sök ëreshko wołon iirdë» le.

¹⁰Kuya ga tjłë ba kong ga «Kji sho kjwe dgaga pjarë lîem, kungga pjarë lîem bakoe. Shkër kjwara ga weno, wêshko ga kjëtonge. Gueniyo ga songe lëp. ¹¹Nínive kjokyora nopga ara, sak dbäw dbäw pjłoglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjłoglo sak pjök (120,000) kjinmo. Lëye pjłúre, de oware, e miyde lok lîeme. Eshko ga öng ara bakoe. ¿Eni ga songe lër lîem sorë?» le.

Evangelio según Mateo

*Jesucristo roy pjǎu ɛre, e
jyā tara Mateorɛ*

Kjibokwo ɛre sorɛ

Domer shāng kjǎlara ko Mateo. E kowɛba Leví bakoe. E judío. Dɛnashko ga e dbur tōngga Roma so kong. Pjǎlara ga sōk ba pak lishko ga rokara Jesúsɔdɛ opping ba tjok. Kuya ga to jek ba tjok, beno shāng ba oppingga shara. E irgo ga ɔtong beno shāng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjōk (12) li kjǎlarayo bakoe.

Eshko dbaryo ga judíoga löng no pjǎluyo iche ǎe Sbörɛ li koshɛ, gueniyo e Jesús miydara ararɛ ǎlɛme. E kjǎshko ga Jesús wolono, ga woshrara Sbörɛ irōng obi irgo ga kjibokwo ɛre tara Mateorɛ. ǎlɛbo ǎna, kura om go li jyā tara beno ǎok kjibokwo ɛre go, ber judíoga uunkong kong wǎo. Woyde ga kjibokwo ɛre go ga miyde ǎok ga koshe löng ǎi, e Jesús om go.

Jesucristo data, kjokɛ, tjǎapgaga tek dɛnashko dwayo

1 Jesucristo, e David tjɛyo, Abraham tjɛyo bakoe. ɛre ba data, ba kjokɛ, ba tjǎapgaga tek dɛnashko dwayo, e kjibokwoyo.

² Abraham, e Isaac data.

Isaac, e Jacob data.

Jacob, e Judá data, ba shjiyga, ba ǎemga data bakoe.

³ Judá, e Fares data, Zera data bakoe.

Epga mekɛ ko Tamar.

Fares, e Esrom data.

Esrom, e Aram data.

⁴ Aram, e Aminadab data.

Aminadab, e Naasón data.

Naasón, e Salmón data.

⁵ Salmón, e Booz data. Booz mekɛ ko Rajab.

Booz, e Obed data. Obed mekɛ ko Rut.

Obed, e Isaí data.

⁶ Isaí, e Pjǎu David data.

David, e Salomón data. Salomón mekɛ, e dɛnashko ga Urías boy.

⁷ Salomón, e Roboán data.

Roboán, e Abías data.

Abías, e Asa data.

⁸ Asa, e Josafat data.

Josafat, e Joram data.

Joram, e Uzías data.

⁹ Uzías, e Jotam data.

Jotam, e Acaz data.

Acaz, e Ezequías data.

¹⁰ Ezequías, e Manasés data.

Manasés, e Amón data.

Amón, e Josías data.

¹¹ Josías, e Jeconías data, ba shjiy, ba ǎemga data bakoe. E dbaryoshko ga Israel tjɛyoga zanaba, söraba jek Babilonia kjokyo dbo go.

¹² Eshko tek ǎekong ga wapga weno obi.

Jeconías, e Salatiel data.

Salatiel, e Zorobabel data.

¹³ Zorobabel, e Abiud data.

Abiud, e Eliaquim data.

Eliaquim, e Azor data.

¹⁴ Azor, e Sadoc data.

Sadoc, e Aquim data.

Aquim, e Eliud data.

¹⁵ Eliud, e Eleazar data.

Eleazar, e Matán data.

Matán, e Jacob data.

¹⁶ Jacob, e José data, María ǎanma. María, e Jesús mekɛ. Oba tjǎe ga no pjǎluyo ichara Sbörɛ shrono shāng ǎi, e Jesús.

¹⁷ Abraham wapga, tjɛrga, tek ǎekong tjwe jong David go beno wapga ɔtong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkɛng (14). David wapga, tjɛrga, tek ǎekong tjwe jong Israel tjɛyoga söraba jek Babilonia kjokyo dbo go dbaryoshko beno wapga ɔtong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkɛng (14). Eshko dwayo ba wapga, tjɛrga, tek ǎekong tjwe jong no

pjũyo iche ĩe Sbörē ĩi buk dbaryoshko beno wapga öötong kop eni dogĭo sak kjwara kjingsho pkęng (14) bakoe.

Jesucristo bukshko dbaryo

¹⁸ Jesucristo, e bukshko ga eni. Kjøgĭo shäng kjłara ko María. Domer shäng kjłara ko José. Tjłkwo twono ęng kong, orkwosmok wĭo. Gueniyo orkwosmoydē ĩok ĩlēm obishko ga María beno shäng kjłaraso ĩlēm, Sbō Sęya ĩ. ¹⁹ José, e domer pjło bek, ga María rote woydē ē kong ĩlēme. E kjĩshko ga raye kjingtęng ĩara. ²⁰ Woyotjłiya shārye eni ĩeshko ga Tjłapga parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjłara yoshko, ga tjłē ba kong ga «José, David tjęyo, pja orkwosmok María tjok ga bangkjřęp ĩlēme. Shäng kjłaraso ĩlēm, Sbō Sęya ĩ. ²¹ ĩlono ga María wa buk kjłara domer. Eshko ga koięp Jesús.¶ Koięp eni, ba tjęyoga dōya ĩlębo owa shārye lõng ĩi dbo dorko dwayo kjĩshko» ĩe.

²² Shāryono eni, tjłkwo ĩara Tjłapgarē ba tjłkwo ĩaga kong dęnashko ĩi ber jłokoyo wĭo. Tjłęno beno eni:

²³ «Kjøgĭo domer miydoydē ĩlēm obi ĩi, e ber shäng kjłaraso ĩlēme.

Wa buk kjłara domer, ga koięba Emanuel.»§§

(Emanuel, e «Sbō shäng bi tjok» ĩokĭo.)

²⁴⁻²⁵ José woilenoshko ga ĩlęye ĩara Tjłapga parkaga kjok dogo sorē ĩi shār-yara eni, ga María włokjrara. Gueniyo José pono ba tjok ĩlēm, āar jong chida ĩi buk guing. Eni ga wa buk kjłara domer, ga koiara Josērē Jesús. E irgo ga beno lõng pjōyıkong.

Domerga ĩlębo miydē ara dbala go włeniyo, e shrono lõng dĭo wen tēm shwo ĩękong dwayo

2 Jesús weno buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. E dbaryo ga kjok eshko so pjũyo ko Herodes. Eshkoshko ga domerga ĩlębo miydē ara dbala go włeniyo, e tek shrono lõng Jerusalén kjokyo, dĭo wen tēm shwo ĩękong dwayo ga ² tjłē oba kong ga «¿Judĭo pjũyo weno buk kjone? Ba dbala ĩnorwa, ga tjawa tek lõng ba poshręk» ĩe.

³ Kuya Pjłu Herodesdē ga beno sōk woydē ara. Jerusalén sogga beno lõng eni bakoe. ⁴ Eshko ga syōshtaga kągāyoga, no pinggaga kjok ĩlgwekkĭo tara Moisésdē ĩi go, e rokara pjłurē uunkong, ga tjłē ba kong ĩok ga «¿No pjũyo iche ĩe Sbörē ĩi wen buk kjone?»

⁵ «E wen buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. Tara beno Sbō tjłkwo ĩaga tek dęnashko sorē ĩi eni.

⁶ «Belén kjokyo, pja Judá tjęyoga kjokyo obi.

Bor nopga Israel tjęyo pjũyo wen kjłara bop kjok kjing go.

E kjĩshko ga pja tjwłō tira ĩlēm kjok ęre kjing goshko.»*

⁷ Eni ga domerga shrono dĭo wen tēm shwo ĩękong dwayo ĩi rokara pjłurē tjoksa ĩtshko. Ga epga kjĩshko ga miydara ga dbala weno pjang ĩlonoshko.

⁸ E irgo ga tjłē ba kong ga «Pjāy nom Belén kjokyo, ga kjwozirwa włęmi yōtso. Włęnomi ga pjāy tek irōng, ga roy sōmi bor kong, tja jek ba poshręk bako wĭo» ĩe.

⁹ Kuya ĩok ga toe. Ga dbala ĩna weno pjang ĩi jek pjang ba bām go, ga ślan āar pjang kjwozirwa sōk ĩi kopshko. ¹⁰ Dbala ĩi ĩya ĩok ga beno lõng wopjłúe.

¶1:21 Grecia so tjłkwo *Jesús*, e *shji dōya Tjłapgarē* ĩokĭo.

§§1:23 Isaiás 7.14.

*2:6 Miqueas 5.2.

¹¹ Eshko ga opzrëno jek Ìok u Ìi roshko, ga kjwozirwa Ìna sòk ba mekë Maríá tjok. Eshko ga kjök tonò, ga kjwozirwa Ìi poshrëra. E irgo ga dbur sho shöyíór, Ìlëbo Ìö pjìbìlë tjwíö ara wleniyo, dwíö poshtikkíö Ìö pjìbìlë, e shira, twara ba kong ba sënggíö. ¹² E irgo ga Sbö tjìë ba kong yoshko ga «Pjäy jek pjíu shwo Ìëkong Ìlëme» Ìe. E kjìshko ga irbo shano oblë, ga to jek Ìok iröng obi ba kjokshko eni.

José töktong to jek Egipto kjokyo Maríá, Jesús tjok

¹³ Domerga Ìi brikong irgo ga Tjìapga parkaga kjok dogo so weno José kong kjìlara yoshko, ga tjìë ba kong ga «Kjwozirwa Ìi wíëya Pjìu Herodesdë, zröya wíö Ìe. E kjìshko ga pja kojözong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös na dwayo. Pjäy nom tök Egipto kjokyo. Pjäy ber löng eshko, äär jong Ìlono Ìër bop kong guing» Ìe.

¹⁴ E shkëyo ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek Egipto kjokyo. ¹⁵ Öötong beno löng eshko, Pjìu Herodes woíono guing. Shäryono eni, tjìökwo Ìara Tjìapgarë ba tjìökwo Ìaga kong dënashko Ìi ber jìökoyo wíö. Tjìëno beno eni: «Bor wa rokoror Egipto kjokyo dwayo.»[†]

Herodes nopga ichono kjwozirga zrök

¹⁶ Miydara Herodesdë ga jyäpgwara domerga tjwe díö wen tëm shwo Ìëkong dwayo Ìirë ga iirkono ara anmoyö. Dbala weno pjang Ìlonoshko Ìara domerga Ìirë ba kong kjìshko ga nopga ichara kjwozirga domerga Ìu pjìogíö pjök ter Ìëkong löng Belén kjokyo Ìi zrök uunkong, kjwozirga Ìu eni löng ba soshko Ìi tjok bakoe. ¹⁷ Eni ga tjìökwo Ìara Sbö tjìökwo Ìaga tek dënashko so

Jeremíasdë Ìi beno jìökoyo. Tjìëno beno eni:

¹⁸ «Ramá kjokyo ga ybö pjìuk ara, šlar ara, kjìoshtë ara.

E Raquel,
ba wapga woíono,
ga šlar sòk ba kjìshko,
wojekoba woyde Ìlëme.»[‡]

José to jek Nazaret kjokyo iröng obi Maríá, Jesús tjok, ber löng eshko wíö

¹⁹ Herodes woíonoshko ga Tjìapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjìlara José kong yoshko Egipto kjokyo, ²⁰ tjìë ba kong ga «Nopga löng kjwozirwa zrök woydë kjupä Ìi woíonoe. E kjìshko ga pja kojözong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös jek na dwayo. Pjäy nom jek Israel kjokyo iröng obi» Ìe.

²¹ Eni ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek iröng Israel kjokyo. ²² Gueniyo kuya ga Arquelao parkë sòk Judea so pjìluyo, ba data Herodes shtoshko ga jek eshko ga bangkjre ara. Eni ga Sbö tjìë ba kong yoshko ga «Pjäy jek Judea kjokyo Ìlëme» Ìe. E kjìshko ga to jek Galilea kjokyo shara. ²³ Öötong eshko ga jek löng Nazaret kjokyo, ber löng eshko wíö. Shäryono eni, tjìökwo Ìara Tjìapgarë ba tjìökwo Ìagaga kong dënashko Ìi ber jìökoyo wíö. Tjìëno beno eni: «No pjìluyo iche Sbörë tjwe Ìi kowëba Nazaret so.»

Juan No Waga shäng kjok dogro no Ìlëmshko

3¹⁻² Ìu to jek ara irgo ga domer weno shäng kjìlara ko Juan No Waga. E jèk to shäng Judea kjok dogro no Ìlëmshko, tjìë oba kong ga «Sbö ber no pjìluyo wíö Ìi, e dbaryo äätöe. E kjìshko ga Ìlëbo owa shäryëmi löng Ìi, e owa jìöe lozì, ga rayozíá» Ìe.

[†]2:15 Oseas 11.1.

[‡]2:18 Jeremías 31.15.

³ Kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek denashko so Isaíasdë. Tjlëno beno eni: «Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlë shäng dbo go ga
 “Irbo poshäryozī Tjlapga tjwe li kong. Shäryozī ber beke.”»⁴
 Èbo tjlë shäng dbo go lara li, e Juan layde.

⁴ Eshkoshko ga Juan doyé shwong sek öng jëkklo sok kësbang zok go, dop pjrikklö shäryak öng kwota go bakoe. Ba dli beno sekwa, or kjlöshko so dyo bakoe.

⁵ Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjokyo sopga, e shrono löng träk llëm ba kuk. ⁶ Eshko ga kjone kjone, llëbo owa shäryara li le oba uunkong bokshto. E irgo ga we Juandë jer Jordán diyo roshko.

⁷ Eshko ga nopga tjeng kjrings pjök ko fariseoga, saduceoga. İya Juandë ga tjwe löng ba shwoy we wlo ga tjlë ba kong ga «Pjäy so dgur kjoyoe! ¿Nopga owa shdüzlong dbaryo döro lishko ga pjäy där laga ërë bomi kongdo? ⁸ Pjäy jëk pjlo beke. Miydëba e go ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi, ga rayoromi jlökoyo. ⁹ Lër bomi kong ga akkwo ëre ëmdë shärye Sbörë ber Abraham tjëyoga ga pjluë. E kjishko ga “Tjawa Abraham tjëyoga kjishko ga tjawa shdüya Sbörë llëme” lëmi llëme. ¹⁰ “Zër e” le Sbörë shäng. Kjor botjyë pjluë llëm wleniyo tjeng kës li ze jek tas, dbuya iök roy, sua wlo.

¹¹ »Ëye, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara ga wër shäng di goshko. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjilara. Bek wlo ga tja ba drepkwota sök wlo llëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko.⁵ Era, pjäy we iök go, ga pjäy

go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok. ¹² Tjwe kjwle tjok, dwla pjloyong wlo wleni. Dwla pokeshko ga dwla ba töya ber tjeng ba bapkwö roy. Gueniyo ba kasho lira sua iök roy. Iök li pjë jong ri ri iyado, sjer llëme» le.

Jesús wara Juandë

¹³ Jesús opshino jek Galilea kjokyo dwayo, öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko, we wlo. ¹⁴ Gueniyo we woydë Juandë llëme. Tjlë ba kong ga «Pja tek shäng bor shwoy, pja wër wlo lëp, gueniyo tja waga pjarë dey» le.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ios ber eni guing. Shäryëy jüni, woyde Sbörë eni kjishko» le.

Kuya ga «Jölö» le. ¹⁶ Eni ga Jesús wara jer di roshko. Wara pjir ga Jesús opshik tëm shäng di roy dwayoshko ga kjok dogo roshwino beno ojong erä. Ga İya Jesúsde ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go. ¹⁷ Eshko ga ybö kuraba kjok dogo dwayo, tjlë ga «Bor wa li kjwe. Kjwe woydër ara. Tja wopjluë ba tjok» le.

Jesús tjliina Ärë, llëbo shärye owa wlo le

4 E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko, tjliya Ärë wlo. ² Eshko ga iono llëm Sbö kong dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. E irgo ga pjli jöng. ³ Eni ga Ä jek äär shäng Jesús tjlik, llëbo shärye owa wlo le. Tjlë ba kong ga «Pja Sbö Wa jlökoyo ga akkwo tjeng ëre posgos ber pjlung shosho suk pjir, üep wlo» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“No mär dli goshko dö llëme.

³3:3 Isaías 40.3.

§3:11 Eshko dbaryo ga parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo, ba sogoga drepkwota döra ba kong, e ba pak kjishko. Eni ga llëye le Juandë ga e «Tja tjwlo äär ber Jesús parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo ëmdë llëme» löklo.

Mär tjǎlkwo ĩe Sbörē ĩi go bakoe”** ĩe.

⁵E irgo ga söra Ärē jek öötong shäng kjok zrek ko Jerusalén, Sbö u kësband jong ĩishko. Eshko ga söra jem, öötong shäng Sbö u dbo go, ⁶ga tjǎe ba kong ga «Sbö tjǎlkwo tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche Sbörē bop dē,

pja shaya ba orkwo go,

pja dre pjē akkwo go ĩlēm wǎo.”††

E kjishko ga pja Sbö Wa ĩlökoyo ga pja optos jer na dwayo» ĩe.

⁷Kuya ga tjǎe ba kong ga «Sbö tjǎlkwo tak pjang eni bakoe:

»“Tjǎlpga, bop Sbö ĩi tjǎiy ĩlēme”‡‡ ĩe.

⁸E irgo ga söra Ärē jem öötong shäng dlup jong kjókshko dbo go, ga kjok kjwang ĩkong kjrina kjrina ĩi pina ba kong uunkong, wolēsowa ĩya wǎo.

⁹Eshko ga tjǎe ba kong ga «Pja kjök tok, tja poshrēp wǎeni ga kjok uunkong ēre twēr ber bop kong» ĩe.

¹⁰Kuya ga tjǎe ba kong ga «Sbö tjǎlkwo tak pjang eni:

»“Tjǎlpga, bop Sbö ĩi poshrēmire dōe. E kolomirē dōe.”¶¶

E kjishko ga Ā, pja opkjos na dwayo» ĩe.

¹¹Eni ga Ā opkjono ey dwayo ga toe. Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so shrono ĩok Jesús kjimtē.

Jesús ba pak soyono

¹²Juan bāngzaraba shäng no shdüzǎong uyo roshko ĩi roy kuya Jesúsdē ga to jek Galilea kjokyo iröng obi. ¹³Gueniyo beno sök Nazaret kjokyo ĩlēme. To jek Capernaúm kjokyo, ga beno sök eshko shara. Capernaúm kjokyo, e ber buk di bāng buk kësband, shkung, so dlung kjoyo ĩi sor go,

Zabulón tjēyoga, Neftalí tjēyoga dēna löngshko. ¹⁴Shäryono eni, tjǎlkwo ĩara ba tjǎlkwo ĩaga tek dēnashko so Isaíasdē ĩi ber ĩlökoyo wǎo. Tjǎeno beno eni:

¹⁵«Zabulón tjēyoga, Neftalí tjēyoga, e kjokyo ber buk Jordán diyo kjwo kalēkong,

di bāng buk kësband, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea ĩi kjako, nopga judío ĩlēm wǎeniyo löngshko.

¹⁶Kjok eshko sogpa jēk löng kjok ro sǎ roshko wopro ga

ĩök shjiy ĩna ĩok kësband kjwara.

“Nopga ĩi wolono tjeng pjire” ĩaraba, gueniyo ĩök shjiy weno ba kong kjwara, dlō wen tēm pjang kjok shröngto wǎeni.”§§

¹⁷Eshko jek ĩēkong ga Jesús beno shäng tjǎe oba kong ga «Sbö ber no pjǎuyo wǎo ĩi, e dbaryo dörōe. E kjishko ga ĩlēbo owa shäryēmi löng ĩi, e owa ĩlōe lözi, ga rayozia» ĩe.

Nopga mā shaga kjrara Jesúsdē dogǎo pkēng (4)

¹⁸Domer shäng kjǎlara ko Simón, e kowēba Pedro bakoe. Domer shäng kjǎlara obi ko Andrés, e Simón lēng. Epga mā shaga. Pjǎlara ga löng ba kjǎla mā shakkǎo dbuk Galilea di bāng buk kësband shkung, so dlung kjoyo ĩi roshko. Eshko ga Jesús jek shäng diksor go, ga ĩya ga domerga ĩi bē löngē. ¹⁹Eshko ga tjǎe ba kong ga «Pjāy tek bor tjok, pjāy pin wǎo. Pjāy to löng mā shak ame. Pjāy iēr to ber löng no tōng bor kong shara» ĩe. ²⁰Kuya ĩok ga ba kjǎla rayara jekdo, ga to jek ba tjok.

** 4:4 Deuteronomio 8.3.

†† 4:6 Salmo 91.11-12.

‡‡ 4:7 Deuteronomio 6.16.

¶¶ 4:10 Deuteronomio 6.13.

§§ 4:16 Isaías 9.1-2.

²¹ Jek këgo sit ga domerga löng do pjök ko Santiago, Juan. E data Zebedeo. Epga löng ba kjla mā shakklo bängyë kjyong roshko ba data tjok. Ga Jesús jek shäng eshko ga domerga do pjök li ina, ga rokara jek ba tjok, opping ba tjok wlo. ²² Kuya lok ga ba data rayara jekdo, beno sök ba kjyong roshko, ga to jek lok Jesús tjok.

Jesús oba pino, swlöpga poptono träk llëme

²³ Eshko ga Jesús jek to shäng Galilea kjokyo kjok kjwang jikong. Kjok kjrina kjrina ga oba pïya judíoga syō uyo lok kjwobi li roshko. Sbö ber no pjlyuo sorë li roy pjlu le oba kong, ga oba swlo llë ara, llayo boyo bang ara, e popte. ²⁴ Eni ga Jesús roy shdöktong Siria kjokyo kjok kjwang jikong, ga swlöpga sökoba tjwe ba kong, no swlo llërba pogo tjok, no poglo llë bang ara, no goshko Ä sëyaga, no wopjir ä wleniyo, no dre kuga llëm wleniyo, ga poptara uunkong.

²⁵ Galilea sopga, Decápolis sopga, Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjok ber buk dlo wen tēm shwo lëkong li sopga, e to jek lok ba tjok ara.

Jesús tjëno oba kong dlup go

5 Iya Jesúsde ga nopga ara ga poyono sök dlup go. Eshko ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong ga ² pina. Tjlë ba kong ga

Llëye shäryëy, shji ber wopjlú wlo

³ «Eye songe le, llëye pjlu twe Sbö kong wlo drete le ga

era ber wopjlú,
Sbö ber ba pjlyuo kjishko.

⁴ Eye slar eë ga
era ber wopjlú,
wojeya Sbörë kjishko.

⁵ Eye wotöy ga
era ber wopjlú,

llono ga kjok uunkong twe Sbörë ba kong, ber baïya wlo kjishko.

⁶ Eye, llëye woyde Sbörë li shärye woyde ara, no pjli ara li dli uë woyde wleni, no wodogro li di ië woyde wleni bako ga

era ber wopjlú,
kjimte Sbörë ba shäryë kjishko.

⁷ Eye, oblë songe le iyado ga
era ber wopjlú,
songe le Sbörë bako kjishko.

⁸ Eye Sbö woyde jlökoyo ba pjlushko, le kjamo go dö llëm ga
era ber wopjlú,
llono ga Sbö ÿya kjishko.

⁹ Eye oba wlepyotkë, ber löng wopjlú
ëng tjok wlo ga
era ber wopjlú,
kowe Sbörë ba wa kjishko.

¹⁰ Eye shdungoba, llëye woyde Sbörë li shärye kjishko ga
era ber wopjlú,
Sbö ber ba pjlyuo kjishko.

¹¹ »Pjäy wlongoba, pjäy shdungoba, pjäy jyöyotkëba bor kjishkoshko ga pjäy ber wopjlúe. ¹² Eshkoshko ga pjäy woyde llëme. Pjäy ber wopjlú dey. Pjäy äär kjok dogoshko ga pjäy potjwlen ara. Dënashko ga Sbö tjlökwö lagaga shdun-aba eni bakoe.

Dlungna, iök shjiy

¹³ »Pjäy so dlungna kjoyo, nopga löng kjok ëre kjing go kong. Gueniyo dlungna pjle ameshko ga iëy ber pjle ba shtoy iröng obi ga äe. Eshko ga llëno ame. Dbuy ber tjeng irbo bang, shglëkoba wlo.

¹⁴ »Pjäy so iök shjiy kjoyo, nopga löng kjok ëre kjing go kong. U lok dlup dbo go jney ga äe. ¹⁵ Iök shjiy borkey, jney llëbo dorko wlo llëme. Iëy jong kjókshko dey, kalã të shjiy nopga löng ushko kjlobi li kong. ¹⁶ Pjäy ber löng iök shjiy wleni. Pjäy jek löng bëy oba bokshto,

İlëye shäryëmi İi İkoba wıo, bomi Data sök kjok dogo İi poshrëkoba wıo.

Kjok İlgwekkıo tara Moisésdë

¹⁷»Tja shrono shäng kjok İlgwekkıo tara Moisésdë İi kjaga İëmi İlëme. Tja shrono shäng İlëye İara Sbö tjlökwo İa-gaga tek dënashko sorë İi kjaga İëmi İlëm bakoe. E eni İlëme. Tja shrono shäng İlëye İak İlökoyo İi, e İlë İok-İo İë bomi kong, miydëmi wıo. ¹⁸İër bomi kong İlökoyo ga kjopkwo, kjok ëre pjıtë İlëm obıshko ga tjlökwo tak İok kjok İlgwekkıo İi İer kjwara İlëm, shäry-ono uunkong guing, tjlökwo chirawayo ëmdë eni bakoe.

¹⁹»Eni ga ëye kjok İlgwekkıo tara Moisésdë İi kjë kjrına, ba chirawayo ëmdë, ga oblë pıya eni bako ga Sbö sök no pjluyo İyado İıshko ga İjwıo İıra İi e İëba eshko. Gueniyo ëye omkolë, ga oblë pıya ba kolë bako ga Sbö sök no pjluyo İyado İıshko ga İjwıo İıra İi e İëba eshko. ²⁰İTja kuzıa! Woyde ga İlëye woyde Sbörë İi shäryëmi pjlıu, fariseoga kjinmo, no pinggaga kjok İlgwekkıo tara Moisésdë İi go kjinmo bakoe. Shäryëmi eni İlëm ga pjäy äär ber İöng Sbö sök no pjluyo İyado İıshko İlëme.

İir

²¹»«Shji no zrök İlëme. İeye no zröno ga e shdungko» İaraba İjlapgaga tek dënashko so kong eni. Tjlökwo ëre kuromi İjan. ²²Gueniyo İër bomi kong ga ëye İirkono ba kjıara kong* ga e shdungko. İeye «Pja makrae» İono ba kjıara kong ga sökoba Judıo Kjok İlgwe-gaga Këskësyo kong, shdüya wıo. İeye ba kjıara äyoshtono ga e İek shäng İrbo äär İong İök İjë İong İi İi İjer İlëm shtoyo İi go.

²³»E kjıshko ga pjäy İek äär öng sho sukkıo Sbö sënggıo İjokshko ga woyoshrëmi ga bomi kjıara shäng İirkë bomi İjok wıeni ga ²⁴Sbö sënggıo İi rayëmi ber sök eshko, İjäy nom ba İlgwek bomi kjıara İjok, İjäy ber wopjlıu ëng İjok wıo. İjir ga İjäy İek İröng Sbö sënggıo söromi İi İwë ga İjlıuë.

²⁵»İjäy sökoba no İlgwega shwoy İëbashko ga İjäy İan bomi söga İi İjok İam goshko, İjäy İe ber İjeng İjlapga wıoshko İlëm wıo. Shäryëmi eni İlëm ga İjäy İwe İjlapga İirë ba İarkagaga kong, İjäy shdüya wıo, ga İjäy İe ber İöng no shdüzıong uyo roshko. ²⁶İër bomi kong İlökoyo ga İjäy opshik eshko İwayo İlëm, äär İong İburwa İjöme İara bomi kong İi İotjwıenomi İjir guing.

Shji İë İoma İob İjok İlëme

²⁷»«Shji İë İoma İob İjok İlëme» İaraba kuromi eni İjan. ²⁸Gueniyo İër bomi kong ga ëye İalë oblë İk, İotjlık ba İjlıushko ba İoydë dö wıeni ga İlëbo İwa shäryara, İono ba İjok wıeni.

²⁹»Bomi İokkwo, İjäy İche İlëbo İwa shäryë wıeni ga shımi İjus, İbumi İjola, e bomi İokkwo İjlıuyo ëmdë. Bomi İoyo, e İbuya İer uunkong İök İjë İong İi İi İjer İlëm shtoyo İi roshko İlëm wıo ga shäryëmi eni İey. ³⁰Bomi İorkwo, İjäy İche İlëbo İwa shäryë wıeni ga zëmi İas, İbumi İjola, e bomi İorkwo İjlıuyo ëmdë. Bomi İoyo, e İer uunkong İök İjë İong İi İi İjer İlëm shtoyo İi roshko İlëm wıo ga shäryëmi eni İey.

Shji ëng İayë

³¹»«İ pogo ba İoy İayono ga ëng İayono İjııokwoyo İwe ba kong İey» İaraba kuromi eni bakoe. ³²Gueniyo İër bomi kong ga İomer ba İoy İayono, İono İomer oblë İjok İjıy İlëm ga ba İoy İork-

*5:22 Tek dënashko ga kjbokwo ëre İyä shıraİa oblë oblë İarä. Ga İjone İjone İjİë ga «Gueniyo İër bomi kong ga ëye İirkono ba kjıara kong İlë kjıshko İlëm ga e shdungko.»

wosmok oblë tjok wleni ga owa li ber ba go, gueniyo ba go dö llëme. Owa li ber ba rayaga li go, e ber ba lanma kjlara obi li go bakoe.

Shji tjëlë eng tjok jëlökoyo

³³»“Tjëlökwo lörömi jëlökoyo Tjlapga ko go li shäryozï eni iyado” laraba bi tjlapgaga tek dënashko so kong eni bakoe. ³⁴Gueniyo lër bomi kong ga pjây tjëlë jëlökoyo Tjlapga ko go llëme. Pjây tjëlë jëlökoyo kjok dogo so ko goshko llëm, kjok dogo, e Sbö pjlu sökklo wleni kjishko. ³⁵Pjây tjëlë jëlökoyo kjok ëre so ko go llëm bako, kjok ëre, e ba kjupkwo shto wleni kjishko. Pjây tjëlë jëlökoyo Jerusalén kjokyo kjishko llëm bako, e no pjluyo kësbang li† kjokyo kjishko. ³⁶Pjây tjëlë jëlökoyo bomi kägä kjishko llëm, bomi käkzong, e iëmi ber sï, llëm ga pjlublün pjlara llëm kjishko. ³⁷Pjây lan eng tjokshko ga “Ëng” lëmi, “Llëme” lëmi. Pjây lan ber eng tjok eni döe. Tjëlökwo lëmi oblë obi ga e laga Ärë.

Shji tjwël shik eng kong

³⁸»“Ëye oblë bokkwo shino kjwara ga e bokkwo shikko kjwara bakoe. Ëye oblë orkwo zono tas kjwara ga e orkwo zako tas kjwara bakoe” laraba kuromi eni. ³⁹Gueniyo lër bomi kong ga ëye llëbo owa shäryono bomi kong ga wëyë, kar llëbo owa shäryëy ba kong llëme. Pjây kwomso këlä shpora oblërë ga mlëkong twëmi ba kong, shpoya wlo bakoe. ⁴⁰Pjây rote oblërë tjlapgaga kjok llëwega wleniyo kong, bomi shwong ter lëkong li döya wlo le ga bomi shwong kop lëkong li twëmi ba kong bakoe. ⁴¹Ëngkjwaga, pjây iche ba llëbo sök dbo go äär wop kjöme le bomi kong ga äär jong eshko ga sömi ba kong eni pjlara obi. ⁴²Ë pogo tjwe bomi shwoy llëbo rokë ga twëmi ba kong. No tjwe llëbo

poskwong bomi kong ga “Llëme” lëy ba kong llëm bakoe.

Bi moskwoga woydëy dey

⁴³»“Bi kjlara, e woydako, ga bi moskwo, e woydako llëme” laraba kuromi eni bakoe. ⁴⁴Gueniyo lër bomi kong ga bomi moskwoga woydozi ara. Pjây syöshtos Sbö kong, bomi shdngaga kjishko. ⁴⁵Enira pjây jëk bomi Data sök kjok dogo li wapga wleni. Dlo shäryara li ie të nopga pjlo bek kong, nopga owa kong bakoe. Shunyo iche shrë nopga jëk bëy li kjing go, nopga jëk owa li kjing go bakoe. ⁴⁶¿Bomi woydagaga woydomirë dö wleni ga pjây potjwëkklo llë lëmiro? ¿Pjây tjëlë ga nopga dbur töngga Roma so kong, e owa, gueniyo epga omshäryë e kjoyo llëmdo? ⁴⁷¿“Miga” lëmi bomi pjeyoga kong erö wleni ga llë shäryomirëro? Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni bakoe. ⁴⁸Bomi Data sök kjok dogo li, e pjlo bek, dir llëme. Pjây ber löng pjlo bek, dir llëm, baiya dik bakoe.

Llëbo twëy nopga song wleniyo kong sorë

6»Pjây llëbo pjlu shäryëshko ga shäryëmi ikoba wlo llëme. Llëm ga pjây potjwëya bomi Data sök kjok dogo lirë llëme.

²»E kjishko ga nopga song wleniyo kjimtoromishko ga roy shdömi ë kong llëme. Nopga Sbö tjëlökwo söga jëlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjluško li omshäryë eni judfoga syö uyo roshko, irbo pjlobi bäng goshko, opposhrek e go wlo. Lër bomi kong jëlökoyo ga potjwëkklo tjok tjän.

³⁻⁴»Gueniyo pjâyda nopga song wleniyo kjimtëshko ga shäryëmi lütshko, miydaga ërë llëm wlo. Enira

†5:35 No pjluyo kësbang le li, e Sbö löklo.

pjây potjwîlëngga ber bomi Data sök bomi ik lûtshko lîrë.

Shji syöshtë Sbö kong sorë

⁵»Pjây syöshtë Sbö kongshko ga pjây ber löng nopga Sbö tjîlökwo söga jîlökoyo îe, gueniyo wotjîik owa ba pjîlúshko îi dik îlëme. Epga syöshtë löng kojong nopga arashko, judíoga syö uyo roy, irbo pjîlobi bâng goshko, ikoba wîo. Lër bomi kong jîlökoyo ga potjwîlëkklo tjok tjân.

⁶»Gueniyo pjâyda syöshtëshko ga pjây opzrëk jek kjër roshko, ga kjër bângzami tuke. Pjây syöshtë bomi data kong lûtshko. Enira pjây potjwîlëngga ber bomi Data sök bomi ik lûtshko lîrë.

⁷»Pjây syöshtëshko ga tjîlökwo lêmi jek ba bokjing obi îlëme. Nopga Sbö miydë îlëm wîeniyo omshäryë eni. Tjîlökwo îe ara kjîshko ga kuya Sbörëro îe. ⁸Pjây opshäryë baîya dik îlëm, îlëbo rokomirë îlëm obishko ga îlëye woydëmi îi miydara bomi Datarë pjir tjân kjîshko.

⁹»Pjây syöshtë Sbö kong eni.
»«Data, pja sök kjok dogo,
bop ko, e ber kësbang, dboyë.

¹⁰Pja tjwe ber sök borwa pjîluyo wîo.
Kjok dogo ga îlëye woydëp sorë ga shäryë eni îyado.

Ichos ga shäryë kjok ëre kjing go eni bakoe.

¹¹Dîi woydërwa îi twos borwa kong, eeri wîo.

¹²Îlëbo shäryara oblërë borwa kong owa îi iororwa beno tjwîlë îlëm sorë ga

owa pjang borwa go îi lîs ber dret eni bakoe.

¹³Tjawa iëp ber löng borwa tjîlîzîlong lîshko îlëme.

Tjawa dös Ä wîoshko dwayo.»[†]

¹⁴»Îlëbo shäryara oblërë bomi kong owa îi ioromi beno tjwîlë îlëm ga owa

pjang bomi go îi lîya bomi Data sök kjok dogo lîrë ber dret eni bakoe. ¹⁵Gueniyo îlëbo shäryara oblërë bomi kong owa îi ioromi beno tjwîlë îlëm wîeni îlëm ga owa pjang bomi go îi lîya bomi Datarë îlëm bakoe.

Shji ië îlëm Sbö kong dbaryoshko ga shäryë sorë

¹⁶»Pjây ië îlëm Sbö kongshko ga pjây ber löng nopga Sbö tjîlökwo söga jîlökoyo îe, gueniyo wotjîik owa ba pjîlúshko îi dik îlëme. Epga opyë löng bokkwo woydë, ikoba wîo. Lër bomi kong jîlökoyo ga potjwîlëkklo tjok tjân.

¹⁷»Gueniyo pjâyda ië îlëm Sbö kongshko ga pjây bokkwo shkwë, pjây poshäryë yôtso, ¹⁸pjây löng ië îlëm îi miydëba îlëm wîo. Miydaga ber bomi Datarë erëe. Enira pjây potjwîlëngga ber bomi Data sök bomi ik lûtshko lîrë.

Shji îlëbo tóng kjok dogo

¹⁹»Pjây parkë bomi kong om go, îlëbo tjwîlë ara tîmi kjok ëre kjing go wîo îlëme. Îlëye tîmi jûshko îi ue ba sëyarë dret, srer dret, lüyotkëba bomi shjiryo dret bakoe. ²⁰Pjây parkë ber löng Sbö kong dey, îlëbo tjwîlë ara îi ber bomi kong kjok dogo wîo. Eshko ga îlëbo îi ue ba sëyarë îlëm, srer îlëm, lüyotkëba îlëm bakoe. ²¹Bomi îlëbo tjwîlë ara îi tóng tjeng kjone ga pjây wotjîik eshko bakoe.

Iök shjiy bi doyo kong

²²»Iök shjiy îgîmi wëlë bomi bokkwo go. Bomi bokkwo pjîlú wîeni ga bomi doyo uunkong iök shjiy tjok wîeni.

²³Gueniyo bomi bokkwo owa wîeni ga bomi doyo uunkong kjok ro sî wîeni. Eni ga pjây kjok îgî îlëm ga pjây löng kjok ro yët erä.

[†]6:13 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjîlë ga «Tjawa dös Ä wîoshko dwayo. Pja nopga uunkong pjîluyo. Pja dbo ara. Pja dbo kâlâ ara îyado. Ber eni.»

Sbö, dbur

²⁴»Ëye parkë pj̄lu do pj̄ok kong ga äe. Shärye eni wleni ga kj̄lara woyde, kj̄lara woyde llëme. Ber pj̄lú kj̄lara tjok, ber owa kj̄lara tjok. Pj̄äy wo pj̄ang dbur go iyado wleni ga pj̄äy parkë Sbö kong ga äe.

Shji woydë llëbo kj̄y llëme

²⁵»Lër bomi kong ga shji woydë llëme. Shji woydë dl̄i kj̄iy llëm, di kj̄iy llëm, shwong kj̄iy llëm bakoe. Pj̄äy löng sê, e tjw̄lõ ara, bomi dl̄i kjinmo. Bomii doyo, e tjw̄lõ ara, bomi shwong kjinmo. ²⁶Sënwa dbuk to löng sorë iz̄ia. Dw̄la dgue llëm, bo kjre llëm, jneya ba jnekk̄lo uyo roy llëm bakoe. Gueniyo s̄eya bomi Data sök kjok dogo lirë. ¡Ga pj̄äyda tjw̄lõ ara, sënwa kjinmo!

²⁷»¿Pj̄äy woydë ara ga llëye shimi e goro? Bomii lu iëmi om go dbar kjwara obi ga äe. ²⁸¿Pj̄äy woydë bomii shwong kj̄ishko ega? Nana kj̄lõshko so iz̄ia. Parkë llëm, shwong sek llëm bakoe. ²⁹Eni ëmdë ga löng wolësowa iyado. Lër bomii kong ga Pj̄lu Salomón llëbo ara anmoyõ. Gueniyo doyono wolësowa, öötong nana kj̄lõshko so i dik llëme. ³⁰Kj̄lõ sho llë doye Sbörë eni, eeri ga lok pj̄lú, bong ga sukoba gueniyo. ¿Pj̄äy doye e kjinmo anmoyõ llëmdo? ¿Pj̄äy mär Sbö go j̄lõkoyo llëm ega?

³¹»E kj̄ishko ga pj̄äy woydë llëme. “¿Llëye uëy? ¿Llëye iëy? ¿Shji doyë llë go?”, e lëmi llëme. ³²Llëbo tjeng kës ëre kj̄ishko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo woydë arae. Gueniyo pj̄äyda Data sök kj̄lara kjok dogo. Llëye woydëmi dö li miyde sök pjir tjän. ³³Sbö ber bomii pj̄luyo sorë li woyotj̄l̄imi ara, llëbo oblë oblë kjinmo. Tj̄lõkwo lara li shäryoz̄i eni. Shäryëmi löng eni ga llëbo oblë woydëmi kës li ber bomii kong bakoe.

³⁴»Pj̄äy woydë llëye wen bong li kj̄ishko llëme. E woyotj̄l̄imi bong jä ga

pj̄lúe. Dbar kjwara kjwara ga llëbo wen bomii kong owa ara.

«No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme

7»«No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëm, pj̄äy llëbo owa shäryono lë Sbörë llëm wlo. ²Oblë woyotj̄l̄imi sorë ga pj̄äy woyotj̄l̄iya Sbörë eni bakoe. Shäryëmi oblë kong sorë ga shärye Sbörë bomii kong eni bakoe.

³»Bomii kj̄lara bok bäng kjor pj̄loyo ïmi kjër. E wopro ga bomii bok roshko kjorkwang buk kjwangna li igömi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴¿Pj̄äy bok roshko kjorkwang buk kjwangnashko ga “Kjor pj̄loyo buk bop bok bäng kjwe shir bop kong” lëmi bomii kj̄lara kong sorëro? ⁵¿Pj̄äy Sbö tj̄lõkwo söga j̄lõkoyo lëmi, gueniyo pj̄äy wotj̄l̄ik owa bomii pj̄lúshko! Kjorkwang buk bomii bok roshko li shiz̄i bäm go. Enira kjor pj̄loyo buk bomii kj̄lara bok bäng li igömi wëlë, shimi ba kong wlo.

⁶»Llëbo Sbö i li twëmi ba wloyoga kong llëm, e so shjiti kj̄lõshko so sëmire wleni. Eni ga tek workwë bomii kjing go iröng obi, ga pj̄äy ue. Bomii obrikkwo tjw̄lõ ara wleniyo dbumi köchi kong llëme. Eni ga sho shglëya bomii shjiryo drete.

Llëbo rokëy, llëbo wlëy, «U bäng bäng dözi bor kong» lëy

⁷»Llëbo rokoz̄i Sbö kong, ga twe bomii kong. Llëbo wlëzi, ga wlëmi. “U bäng bäng dözi bor kong” lözi, ga där bomii kong. ⁸Ëye llëbo rokë ga e kjre. Ëye llëbo wlëk ga e wlëya. Ëye “U bäng bäng dözi bor kong” lë ga e där ba kong.

⁹»¿Data kjone dey ga kong dl̄i roke ba warëshko ga kong apkwo twaydero? ¹⁰¿Ga kong mā rokeshko ga kong dgur twaydero? ¹¹Eni ga pj̄äy nopga owa ëmdë ga pj̄äy wotj̄l̄ik llëbo pj̄lú twë bomii wappa kong. Eni wleni ga bomii Data sök

kjok dogo li kong llëbo rokëmishko ga pjây kong llëbo twe pjîú anmoyô.

¹²»Eni ga pjây llëbo shâryos oblë kong, woýdëmi ga shârye lok bomi kong sorë ga eni. Pjây omshâryë enira kjok llgwekklo tara Moisésdë li, tjîokwo lara Sbô tjîokwo lagaga tek dënashko sorë li, e shâryëmi löng uunkong.

Kjër bäng bam chira

¹³»Pjây opzrëk jek kjër bäng bam chira li go. Irbo jek jong äär nopga shdüya ber tjeng iyado shtoyoshko li, e kjang llëm, kjëryo u bäng bam ee bakoe. Nopga jëk ara e go. ¹⁴Gueniyo irbo jek jong äär shji ber löng së iyado Sbô tjok shtoyoshko li, e kjang, kjëryo u bäng bam chira bakoe. Nopga jëk e go kjîlobö döe.

No miydëy ba bo go

¹⁵»No kjone kjone to löng tjîë ga «Tja Sbô tjîokwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llëme. Tek löng bomi shwoy öng wlep ushko so wleni, miga pjây shaywa, ue wlo le, shjiti kjîloshko so dik. ¹⁶Kjîllgwo bo kjrëy shkô sho doyo go llëme. Kjor bo kjrëy shklik doyo go llëm bakoe. Eni ga llëye shârye nopga lirë goshko ga epga sorë miydëmi wëlee. ¹⁷Kjor doyo pjîú ga ba bo, e pjîúe. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa. ¹⁸Kjor bo owa wley kjor doyo pjîú goshko llëme. Kjor bo pjîú wley kjor doyo owa go llëm bakoe. ¹⁹Kjor lok bo owa kjîlobi li köy, suy wlo. ²⁰Eni ga Sbô tjîokwo lagaga kjok ëre so li miydëmi ba bo go.

²¹»Oba ara tjîë bor kong ga «Pja bor Tjlapga jîokoyo» le. Gueniyo epga kjone kjone äär ber löng Sbô sök no pjîuyo iyado lishko llëme. Eye bor Data sök kjok dogo li kolë ga äär ber ba nopga eröe. ²²No llgwezlong dbaryoshko ga oba ara tjîë bor kong ga «Pja borwa Tjlapga jîokoyo. Bop tjîokwo lororwa ara. Bop ko go ga Ä sëyaga tjeng oba goshko li

ichororwa toe. Bop ko go ga llëbo iy-dëba llëm wleniyo shâryororwa ara» le. ²³Gueniyo eshko ga tja tjîë ba kong ga «Pjây bor nopga llëme. Pjây nopga owa erä. Pjây opkjos bor shwoy ëre dwayo» lër ba kong eni.

U shâryëy sorë

²⁴⁻²⁵»Eye, tja tjîokwo kuya, ga llëye loror li shârye ga e so domer u ywaga kjlara kjoyoe. U shâryarashko ga shwleyo pjîona rong, ga ak iara ba so bäng pjirbrie. Shâryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjîluk shrono träk llëm, pjono u li goshko ga to wito llëm, ba shwleyo pjîlong lok rong, ak roshko kjîshko.

²⁶⁻²⁷»Gueniyo ëye, tja tjîokwo kuya, ga llëye loror li shârye llëm ga e so domer u ywaga oblë kjoyoe. U shâryarashko ga shwleyo pjîona uriso, rong llëme. Shâryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjîluk shrono träk llëm, pjono u li goshko ga skwara pjir, söra dirë drete» le.

²⁸Tjîëno pjir ga nopga uunkong löng li beno löng yëy le erä, pina sorë li kjîshko. ²⁹Tjîokwo lara jîokoyo, dbo ara go, le no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go lirë dik llëme.

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsde kjlara

8 E irgo ga Jesús opîono jer dlup dwayoshko, ga nopga to jer ara ba tjok. ²Eshko ga domer shrono shäng Jesús shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonno ba bokshto, tjîë ba kong ga «Tjlapga, tja poptëp woýdë ga tja poptëp ga pjîúe» le.

³Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjîë ba kong ga «Pja poptër woýdë. Pja ber pjîú shara» le. Jekdo eshko ga domer li poptono, beno pjîúe. ⁴Eshko ga Jesús

tjĭē ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror ĩēp ē kong ĩlēme. Pja nom opping syōsh-taga Sbō kong nopga kjīshko ĩi kong, pja ĩya wĭo erōe. Sbō sēnggĭo ĩara Moissēsdē ĩi sōp, twēp ba kong, pja poptono miy-dēba wĭo» ĩe.

Ĕngkjwaga kägäyo parkaga poptara Jesúsdē kjĭlara

⁵ E irgo ga Jesús opzrēno jek öötong shäng Capernaúm kjokyo. Domer Roma so shäng kjĭlara eshko, e Ĕngkjwagaga ara kägäyo. E tek shrono shäng Jesús zĭlong bäng ga tjĭē ba kong ga ⁶ «Tjĭlapga, bor parkaga buk swĭo ara bor ushko. Dre kuga ĩlēm, doyo bang ara» ĩe.

⁷ Kuya ga tjĭē ba kong ga «Enira tja jek ba poptē» ĩe.

⁸ Kuya ga tjĭē ba kong ga «Tjĭlapga, tja ĩlēno ĩlēm, tjwĭō ĩlēm, pja opzrēk tek bor u roshko wĭo. Bor parkaga poptē ĩēp erō ga poptē dani. ⁹ Tja kägäyo tjok. ĩlēye ĩe bor kong ĩi shäryēr eni ĩyado. Tja Ĕngkjwagaga ara kägäyo. ĩlēye ĩēr ba kong ĩi shärye ĩok eni ĩyado bakoe. “Pja nomo” ĩēr kjĭlara kong ga toe. “Pja tegō” ĩēr kjĭlara kong ga teke. Bor parkaga tjwĭēk shäng pjir wĭeniyo ichēr ĩlēbo shäryē ga shärye eni» ĩe.

¹⁰ Kuya ga beno shäng yēy ĩe erä, ga tjĭē nopga jēk löng ba tjok ĩi kong ga «ĩēr bomi kong jĭlökoyo ga domer ēre mär bor go jĭlökoyo, Israel tjēyoga uunkong kjinmo. ¹¹ ĩēr bomi kong ga nopga judĭo ĩlēm wĭeniyo tjwe ara ĩlaw pogo dwayo, äär löng iē Abraham, Isaac, Jacob tjok, Sbō sōk no pjĭluyo ĩyado ĩshko. ¹² Judĭogara, epga uunkong äär löng eshko wĭo. Gueniyo kjone kjone dbuya ber tjeng kjoko, kjok ro sĭ roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uē, ĩlēbo bang ara ba kong kjīshko» ĩe.

¹³ Eshko ga tjĭē Ĕngkjwaga kägäyo ĩi kong ga «Pja nom bop ushko. Woy-

otjĭĭnop sorē ga shäryoror bop kong eni» ĩe, ga ba parkaga ĩi poptono jekdo eshko.

Pedro Ĕm poptara Jesúsdē

¹⁴ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Pedro ushko ga ba Ĕm wĭēna buk ba bukkĭo kjing go, kjĭlrkono buk trāk ĩlēme. ¹⁵ Eshko ga ba orkwo porwara, ga kjĭlik ĩi zenoe. Eni ga walē ĩi kojono, ga dĭi shäryono ba kong.

Swĭopga poptara Jesúsdē ara

¹⁶ Jek kjok ro zar ga nopga goshko Ä sēyaga sōraba ara Jesús kong. Ga Jesús tjĭēno ba kong dö ga Ä sēyaga ĩi to ĩok ba go dwayo. Swĭopga löng kjĭlobi ĩi poptara bakoe. ¹⁷ Shäryono eni, tjĭlökwo ĩara Tjĭlapgarē ba tjĭlökwo ĩaga tek dēnashko so Isaías kong ĩi ber jĭlökoyo wĭo. Tjĭēno beno eni:

«Shji dōra bi swĭo tjeng kēs ĩi dbo dorko dwayo.»^f

Shji jēk Jesús tjok ga soyo buke

¹⁸ E irgo ga ĩya Jesúsdē ga oba tjwe tōn ara shäng ĩshko ga ba oppinggaga ichara dipzē jek di bäng buk kēsbang ĩi kjwo kalēkong. ¹⁹ Eshko ga no pingga kjok ĩlgwekkĭo tara Moissēsdē go ĩi tek shäng ba zĭlong bäng kjĭlara ga tjĭē ba kong ga «Tjĭlapga no pingga, woydēr ga pja jek kjone ga tja jek bop tjok eshko» ĩe.

²⁰ Kuya ga tjĭē ba kong ga «Shjiti kjĭloshko so, e pē klung bäng. Sēnwa, e pē ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ērera woshtozĭlong shtoyo drete» ĩe.

²¹ E irgo ga Jesús oppingga kjĭlara tjĭē ba kong ga «Tjĭlapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data woĭono, jnenor sakshko pjir ga tja tekdo irōng bop tjok» ĩe.

^f8:17 Isaías 53.4.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo dey. Shinmoga ber tjeng ëng jnek wëyë» İe.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsdë

²³ E irgo ga Jesús opyono kjoyong roshko ba oppinggaga tjok, ga toe. ²⁴ E irgo ga pjluk tjeve jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang İi kjing go. Di iöya ara, ga kjoyong İi pir sek seke. Gueniyo Jesús bë buk pëe. ²⁵ Eni ga ba oppinggaga jek löng ba wolleng, ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tjawa kjimtozong, tjawa shten llëm wlo!» İe.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Bangkjremi ega? Pjäy löng mär bor go jlökoyo llëme» İe. E irgo ga kojono, ga pjluk, di iöya, e wlonä, ga beno tjeng tjëkso.

²⁷ Eni ga epga beno löng yëy İe erä. Ga tjlë lok ëng kong ga «¿Domer kjwe ëro? İzia. Tjlëno pjluk, di iöya İi kong ga kole pjluë» İe.

Domerga do pjök goshko Ä sëyaga

²⁸ Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong löng di bäng buk kësbang İi kjwo kalëkong, Gadara kjokyo. Eshko ga domerga goshko Ä sëyaga löng do pjök. Epga iir äya kjlëshko so wleni. E kjëshko ga ëye jëk irbo e go llëme. Eshko ga domerga İi opshino tek sakshko dwayo, tjeve löng Jesús zlong bäng ga ²⁹ tjlë ba kong dbo go ga «Sbö Wa, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja to tek ëreshko borwa shdung wlore? Borwa shdüzlong dbaryo İi äätë llëm obi» İe. ³⁰ Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm, ië. ³¹ Eni ga Ä sëyaga İi tjlë ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga tjawa ichëp domerga pjök ëre rayë wlo wleni ga tjawa ichos jek köchi tjeng kjwe go» İe.

³² Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjäy nomo» İe. Ga Ä sëyaga İi opkjono to lok domerga İi go dwayo, jek lok köchi İi

go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng İi zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang İi roshko, ga shteno lok dret eshko.

³³ Eni ga köchi dagaga tjeng İi tök-tong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye İna domerga goshko Ä sëyaga tjok İi roy İara nopga kong pjire. ³⁴ Eni ga nopga löng eshko İi opshino jek lok uunkong, ga öötong löng Jesús shäng lishko ga tjlë ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» İe.

Domer dre kuga llëm wleniyo poptara Jesúsdë kjlara

9 E irgo ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga dipzono jek ba kjokshko iröng obi. ² Eshko ga domer buk töshko kjlara, dre kuga llëm wleniyo, ga söra nopga oblërë lok poglo roshko Jesús zlong bäng. İya Jesúsdë ga swlo sögaga İi mär ba go ga tjlë swlo buk töshko İi kong ga «Pja wosong llëme. Owa pjang bop go İi lönor beno drete» İe.

³ No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë İi go löng eshko kjlëbö. Kuya lok ga wotjlik ga «¿Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlo llëm wlo İe!» İe.

⁴ Wotjlik löng llë İi miydara Jesúsdë pjir kuzong ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy wotjlik owa eni ega? ⁵ «Owa pjang bop go İi lönor beno drete» İloror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e İgömi llëme. Gueniyo ga «Pja kojözong. Pja jëkzong» İloror ba kong ga poptororde, de poptoror llëm, era İgömi wëllëe. ⁶ Kjok ëre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre dbo ara, owa pjang nopga go İi lön ber dret wlo ga pjluë. Miydëmi wlo ga llëbo shäryër e» İe. Eni ga tjlë swlo buk töshko İi kong ga «Pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» İe. ⁷ Kuya ga kojono, ga to jek ba ushko. ⁸ İya löng eshko İirë ga

beno löng yëy Ìe erä, ga Sbö poshrëra, dbo twara domer kong eni kjïshko.

Mateo rokara Jesúsdë

⁹E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jëk shängshko ga domer sök kjïlara eshko ko Mateo, e dbur töngga Roma so kong. E sök ba pak Ìishko. İya Jesúsdë ga tjË ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» Ìe. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok.

¹⁰E irgo ga Jesús jek öötong sök ië Mateo tjok ba ushko,[§] ba oppinggaga tjok. Ga nopga dbur töngga Roma so kong öötong löng ië ba tjok eshko, nopga owa wleniyo oblë öötong löng ië ba tjok eshko bakoe. ¹¹İya fariseogarë ga tjË Jesús oppinggaga löng Ìi kong ga «¿Bomi pingga kjwe ië nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» Ìe.

¹²Kuya Jesúsdë ga tjË ba kong İok ga «Nopga löng pjË, swlo Ìlëm ga e dwlomnega woydë Ìlëme. Swlopgara dwlomnega woydë. ¹³PjËy to opping Sbö tjËkwo go. TjËno beno eni: “Woydër ga oblë songe Ìemi. E tjwlo ara, öng zrömi, sho sumi, pjë dret bor poshrëkklo Ìi kjinmo.”^{**} Eni ga tja shrono shäng kjok ëreshko, nopga pjlo bek rokaga Ìlëm, nopga owa rokaga eröe» Ìe.

Jesús İano shji ië Ìlëm Sbö kong dbaryo kjïshko

¹⁴Dbar kjwara ga Juan oppinggaga tek shrono löng Jesús shwoy ga tjË ba kong ga «Tjawa ië Ìlëm Sbö kong dbar kop ara. Fariseoga omshäryë eni bakoe. ¿Bop oppinggagara omshäryë eni Ìlëm ega?»

¹⁵«Orkwosmozlöng dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo Ìi^{††} shäng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko Ìi^{‡‡} woydë Ìlëme. Gueniyo domer Ìi söraba ba shjiryoshko ga epga ië Ìlëm eshko jã.

¹⁶«Shwong këguë^{¶¶} bängyëy shwong İikyo tjaglën^{§§} go Ìlëme. Shäryoroy eni kjwe ga shwong İikyo tjaglën Ìi, shwong këguë Ìi, e sreya, dwler jek këgong.

¹⁷«Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën^{*} tyëy ba bapkwo këguë shäryak öng kwota go[†] roshko Ìlëme. Shäryoroy eni kjwe ga bapkwo Ìi böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo Ìi ber Ìlëno ame, ba bapkwo Ìi ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën tyëy wlo ga woyde bapkwo tjaglën, pjöyikong ber tjeng pjË wlo» Ìe ba kong.

§9:10 Grecia so tjËkwo ëre Ìlë İoklo miydëy yötso Ìlëme. E *Jesús jek öötong sök ië Mateo tjok Jesús ushko* İoklo, Ìlëm ga *Jesús jek öötong sök ië Mateo tjok Mateo ushko* İoklo. E ushko miydëy yötso Ìlëme.

****9:13** Oseas 6.6.

††9:15 *Domer orkwosmok wlo* Ìe Ìi, e *Jesús* İoklo.

‡‡9:15 *Nopga mak löng eshko* Ìe Ìi, e *Jesús oppinggaga* İoklo.

¶¶9:16 *Shwong këguë* Ìe Ìi, e *tjËkwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jËkoyo dë-nashko* Ìi İoklo.

§§9:16 *Shwong İikyo tjaglën* Ìe Ìi, e *tjËkwo twara Sbörë jËkoyo tjaglën Jesús kjïshko* Ìi İoklo.

***9:17** *Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën* Ìe Ìi, e *tjËkwo twara Sbörë jËkoyo tjaglën Jesús kjïshko* Ìi İoklo.

†9:17 *Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwo këguë shäryak öng kwota go* Ìe Ìi, e *tjËkwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jËkoyo dë-nashko* Ìi İoklo.

Kjogġo kġlara woġono buk, waġġe kġlara swġo ara

¹⁸ Jesús shäng tġġe wopro ga judío ichaga tġwe shäng kġlara ba zġlong bäng, ga kġjök tonu, tġġe ba kong ga «Bor wa waġġe woġono buk eeri jā. Gueniyo pja jek orkwo iē ba kġjing go ga woshrē iröng obi» ĩe.

¹⁹ Kuya ga kojono, ga to jek ba tġjok, ba oppinggaga jek ba tġjok bakoe.

²⁰ Löng ĩi tġreko waġġe shäng kġlara swġo ara ĩu pġlogġo sak kġwara kġjing-sho pġjök (12) tġjän. Ba dbar ĩya ĩyado, poptē ĩġġeme. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zġlong bäng ba kokso shwo ĩekong, ga ba shwong worbo porwara. ²¹ Wotġġġik ga «Ba shwong worbo porwēr dö ga tġja poptē» ĩe.

²² ĩya Jesúsde iröng ga waġġe bē shäng. Eshko ga tġġe ba kong ga «Pja wosong ĩġġeme. Pja mär bor go kuzong ga pja poptono» ĩe. Ga waġġe ĩi poptono jekdo eshko.

²³ E irgo ga Jesús öötong shäng judío ichaga ĩi ushko ga ĩya ga nopga dbonmo bakwaga poshärġe löng ba shinmo jnek wġo, ga nopga slar wopġġluk jong träk ĩġġeme. ²⁴ Eshko ga tġġe löng ĩi kong ga «Pjāy opshis na dwayo. Kjogġo, e woġono ĩġġeme. Buk pē erä» ĩe. Kuya lök ga Jesús jowye lök jong erä. ²⁵ Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzrēno jek öötong shäng kjogġo buk ĩishko, shara ba orkwo go, ga kojono.

²⁶ ĩġġebo shärġyono eshko ĩi roy shdök-tong kjok eshko kjwang jġkong.

Domerga kjok ĩgö ĩġġem wġeniyo poptara Jesúsde do pġjök

²⁷ Jesús opshino jek shäng ey dwayo ga domerga löng do pġjök kjok ĩgö ĩġġem wġeniyo. Öö ĩe jek löng ba irgo, tġġe ba kong ga «David tġġeyo, tġjawa songe ĩo-zong» ĩe.

²⁸ Ga Jesús jek öötong shäng ushko ga nopga kjok ĩgö ĩġġem wġeniyo ĩi jek äär löng ba irgo. Eshko ga Jesús tġġe ba kong lök ga «¿Woyotġġġimi ga pjāy bokkwo poptēr ga pġġġue ĩġġemire?»

«Ĕng, Tġġlapga» ĩe lök ba kong.

²⁹ Eni ga ba bokkwo porwara Jesúsde, ga tġġe ba kong ga «Pjāy mär bor go kuzong ga shärġe bomi kong eni» ĩe.

³⁰ Bokkwo poptono pjir ga Jesús tġġe ba kong ga «Pjāy poptoror ĩġġemi ē kong ĩġġeme» ĩe. ³¹ Gueniyo opshino jek lök ey dwayo, ga ĩġġeye shärġyara Jesúsde ba kong ĩi roy shdōra kjok eshko kjwang jġkong.

Domer tġġe ĩġġem poptara Jesúsde kġlara

³² Domerga ĩi opshino pjir ga domer sōraba tġwe shäng kġlara, tġġe ĩġġem, goshko Ä säya kġlara. ³³ Eshko ga säya ĩi ichara Jesúsde toe. E irgo ga domer ĩi beno shäng tġġe. ĩya löng ĩirē ga beno löng yēy ĩe erä. Ga tġġe ĩng kong ga «Ĭġeye ikdoy Israel kjokyo kjweni ĩġġeme» ĩe.

³⁴ Gueniyo ga fariseoga löng eshko ĩi tġġe ga «Ä säyaga iche to, dbo twara Ä säya kägäyore ba kong ĩi go» ĩe.

Dwġa bo ara

³⁵ Jesús to shäng oba ping kjok kjrina kjrina, judioga syō uyo roshko. Sbō ber no pġġuyo sorē ĩi roy pġġġu ĩe oba kong. Oba swġo ĩġġe ara, ĩlayo boyo bang ara, e poptara. ³⁶ ĩya ga nopga sjeno löng ara, dbo ame. E kjġshko ga songe ĩe. Wotġġġik ga epga öng wġġep ushko so daga ĩġġem wġeni ĩe. ³⁷ Eni ga tġġe ba opping-gaga kong ga «Dwġa bo kjrēy wġo ga ara, gueniyo parkagaga kjġġöbō döe. ³⁸ Eni ga rokozġ dwġa sogo ĩi kong ga parkagaga wġēya obi, dwġa bo ara ĩi kjre wġo» ĩe.

**Jesús domerga kjrono doglo sak
kjawara kjingsho pjök (12)**

10 Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjawara kjingsho pjök (12) li rokara, ga kong dbo twara, Ä säyaga tjeng oba goshko li iche to wlo, swlo oblë oblë, llayo boyo bang ara, e popte wlo bakoe. ² Domerga kjrara parkë löng Sbö tjökwö roy lagaga ba äska doglo sak kjawara kjingsho pjök (12) li ko lok eni: Simón, e kowëba Pedro, e ba bäm iyo; Andrés, e Simón löng; Santiago, e Zebedeo wa; Juan, e Santiago kjärayo; ³ Felipe; Bartolomé; Tomás; Mateo, e parkono dbur töngga Roma so kong; Santiago, e Alfeo wa; Lebeo, e kowëba Tadeo bakoe; ⁴ Simón, e cananita;† Judas Iscariote, e Jesús soynega.

**Ba oppinggaga doglo sak
kjawara kjingsho pjök (12)
li poshduna Jesúsdë**

⁵ E irgo ga ba oppinggaga doglo sak kjawara kjingsho pjök (12) li ichara jek Sbö tjökwö lë. Bäm goshko ga tjëno ba kong ga «Pjäy jek judfoga shwoy eröe. Pjäy jek nopga judío llëm wleniyo shwoy llëme. Pjäy jek opzrëk Samaria kjokyo llëm bakoe. ⁶ Pjäy to Israel tjëyoga shwoy dey, epga, e öng wlëp ushko jeno löng wleni kjishko. ⁷ Pjäy nom Sbö ber no pjüyo wlo li, e dbaryo ääto li roy shdök. ⁸ Swlopga poptëmia. Shinmoga woshrëmia. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptëmia. Ä säyaga tjeng oba goshko li ichëmi toe. Pjäy kong dbo twak iguing kuzong ga

oblë kjimtëmi iguing bakoe. ⁹ Dbur sho sömi bomi tjok llëme. ¹⁰ Shwong oblë sömi llëm, drepkwota oblë llëm, llëbo bapkwö llëm, kjorkung llëm bako, ëye parkë ga mär ba potjwëkklo ba pak äska li go kjishko.

¹¹ »Pjäy äär kjone pogo ga no wlëmi kjlara, miydëmi ga wotjlik bëy wleniyo, ga pjäy ber löng ba ushko, äär jong pjäy opshik kjok eshko dwayo guing. ¹² Pjäy äär ushko ga «Pjäy kjimte Sbörë» lëmi ba kong eni. ¹³ E irgo ga e beno bomi kong pjü wleni ga kjimte Sbörë jököyo. Eni llëm wleni ga tjökwö loromi pjü li ber ba kong llëme. ¹⁴ Pjäy öötong löng kjone ga pjäy wlokre llëm, pjäy kuya llëm wleni ga pjäy opshik kjok eshko dwayo ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. ¹⁵ Lër bomi kong jököyo ga no ligwezlöng dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga, Gomorra sopga, e kjinmo.

Shji shdungoba

¹⁶ »Tja kuzia. Pjäy ichër jek löng öng wlëp ushko so jëk löng shjiti kjöshko so löngshko wleni. Eni kuzong ga pjäy jek löng nopga kjok miydë ara wleni, gueniyo pjäy ber löng wlëp bakoe. ¹⁷ Pjäy sjëke. Pjäy iëba ber tjeng tjlapgaga wloshko, pjäy sökoba äär judfoga syö uyo roshko, pjäy shpokoba no shpokklo go eshko wlo. ¹⁸ Bor kjishko ga pjäy sökoba äär tjeng no ichagaga boksho, pjülpuga kësksë boksho bakoe. Eshko ga llëbo inomi, kuromi li roy lëmi ba kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. ¹⁹ Gueniyo ga pjäy shakobashko ga pjäy woydë llëm, «¿Llëye lër?» lëmi llëm, «¿Lër sorë?» lëmi llëm bakoe. Pjäy tjlëshko ga tjökwö twe Sbörë bomi kong, lëmi wlo. Pjäy woydë llëm e

†**10:4 Cananitaga** lë li, ba tjëyoga baiya woyde lok ara, woyde ga iche nopga kjok shto oblë sorë ame, ga llëbo shäryara lok ara ber löng opichë om go wlo.

kjishko. ²⁰ Eshko ga pjây li tjîkdo llême. Bomi Data Sëya li tjîkdo bomi kjishko.

²¹ »Nopga epenga dö eng twë tjâp-gaga kong, zröya lok wlo. Dataga, e ba wapga twë eni bakoe. Wapga iirkono ba data, ba mekë kong ga twe tjâp-gaga kong, zröya wlo. ²² Pjây iywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjishko. Gueniyo ga eye mär Sbö go äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjîlú iyado. ²³ Pjây löngshko ga pjây shdun-goba wleni ga pjây tök kjok shto oblë. Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga pjây äätë Israel kjokyo uunkong llëm obishko ga no ter kjok dogo dwayo ère shrono tjän.

²⁴ »Oppinggaga tjwlo ara, ba pingga kjinmo llême. Parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo tjwlo ara, ba sogo kjinmo llëm bakoe. ²⁵ Woyde oppingga lirë ga äär ber ba pingga dik erö dey. Woyde parkaga lirë ga äär ber ba sogo i dik erö dey bakoe. Tja bomi kägäyo. ¿Tja ga kowëba Beelzebú^f ga era pjäye?

Nopga bangkjrëy llême

²⁶ »Llëbo shäryak lütshko kës li wen wëlshko. Llëbo jnek tjeng kës li wlekoba pjire. E kjishko ga nopga bangkjrëy llême. ²⁷ Tjlokwo lër bomi kong shkëshko li, e lëmi oba kong kjok shjiyshko. Tjlokwo lër bomi kong lütshko li, e lëmi oba uunkong kong kjone pogo. ²⁸ Nopga bangkjrëmi llême. Bomi doyo zröya lok ga pjîlú, gueniyo bomi sëyara zröya lok ga äe. Bomi sëya, bomi doyo, e zröga, dbuga iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko ga pjîlú li, e bangkjomirë dey.

²⁹ »¿Sënwa kjwo pjök, e soynek dburwa kjwara äska llëmdo? Eni ëmdë ga sënwa li iche bomi Datarë lon töshko, enira lon. Gueniyo iche llëm ga lon kjwara llême. ³⁰⁻³¹ Pjäyda tjwlo ara,

sënwa ara kjinmo. Bomi käkzong pjîlobi li shtara Sbörë pjir tjän. E kjishko ga llëye bangkjrëmi llême.

Shji lan oba tjok Jesús kjishko

³² »Pjây tjîlëno oba kong ga pjây löng bor tjok loromi wleni ga bomi kjishko ga tja tjîlë bor Data sök kjok dogo li kong ga pjây löng bor tjok lër eni bakoe. ³³ Gueniyo pjây tjîlëno oba kong ga pjây löng bor tjok llême loromi wleni ga tja tjîlë bor Data li kong ga pjây löng bor tjok llême lër eni bakoe.

Shji moskwoga ara

³⁴ »Tja shrono shäng nopga ichë ber löng wlep eng tjok wlo lëmi llême. Tja shrono shäng nopga ichë engkjwë wlo, ber löng wlep eng tjok wlo llême. ³⁵ Tja shrono shäng wapga domerga ichë engkjwë ba dataga tjok, wapga walëga ichë engkjwë ba mekëga tjok, pjâydogo ichë engkjwë ba emga tjok. ³⁶ Eni ga bomi pjeyoga löng bomi ushko li ber löng bomi moskwoga.

³⁷ »Eye, ba data, ba mekë, ba wapga, e woyde ara, bor kjinmo wleni ga ber bor oppingga ga äe. ³⁸ Woyde ga llëye shäryëba ba kong bor kjishko llë pogoshko li, e zrökoba pjäng kjlës go ëmdë ga e ba kong ga llëye llême le. Eni llëm ga e ber bor oppingga ga ä bakoe. ³⁹ Eye beno shäng bor tjok llëm, e zrökoba llême le wleni ga äär kjok dogo llême. Gueniyo ga eye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së iyado Sbö tjok.

Bi potjwëkklo

⁴⁰ »Eye, pjây wlokrara ga tja wlokrara wleni. Eye, tja wlokrara ga bor ichaga wlokrara wleni bakoe. ⁴¹ Eye Sbö tjlokwo laga wlokrara, e Sbö tjlokwo laga kjishko ga Sbö tjlokwo

^f10:25 Ä, e kowëba *Beelzebú* bakoe.

ġaga li potjwġġkkġo ber ba kong bakoe. Ēye no pjġo bek wġeniyo wġokjrara, e pjġo bek kjġshko ga no pjġo bek li potjwġġkkġo ber ba kong bakoe. ⁴² Ēye bor oppingga song ěre kjġmtara, e bor oppingga kjġshko ga sġna di zeng erġ ěmdġ ga ġer bomi kong ġġokoyo ga potjwġġkkġo tjok tjġn» ġe.

Juan No Waga

11 Jesúś, ba oppinggaga dogġo sak kjwara kjġngsho pjġok (12) li poshduna pjġir ga to jek ġok eshko dwayo, jongya kjok shto oblġ oblġ, oba ping wġo.

² Eshkoshko ga Juan shdung shġng no shdúziġlong uyo roshko. Ga Cristo roy kuya ga ba oppinggaga ichara pjġok mya, ³ ġġebo kjakrokġ Jesúś kong. Öġotong ġong Jesúś shġngshko ga tjġġ ġok ba kong ga «¿No pjġuyo iche ġe Sbġrġ koshġrwa ġong ġi pjare, de oblġ koshorwarġ?»

⁴ «ġġeye kuromi, ġnomi ġi to ġġemi Juan kong. ⁵ Nopga kjok ġġö ġġem wġeniyo kjok ġnoe. Nopga jġk ġġem wġeniyo jġktonge. Nopga pogġo go swġo ara, sho an do ġġkong wġeniyo poptonoe. Nopga kjok kugġo ġġem wġeniyo kjok kunoe. Shinmoga woshrono ġrġng obi. Nopga song wġeniyo kong Sbġo tjġokwo roy pjġu ġak ba kong. ⁶ Ēye mġr bor go, ga tja raye ġġem ga era ber sġk wopjġuġe» ġe ba kong.

⁷ Epga brikshko ga Jesúś tjġġeno oba kong Juan kjġshko. Tjġġe ga «¿Pjġay jek ġong kjok dogro no ġġemshko, Juan ġkshko ga pjġay ġġtġ ġeshko ġġem obishko ga domer, e kjwe sorġ ġoromi? ¿E sjro bakwara pjġukdġ wġeni ġoromire? ⁸ ¿ġEni ġġem ga e kjwe sorġ ġoromi? ¿E doyono shġng shwong wolġsowa, tjwġo ara wġeniyo go ġoromire? Miydġmi pjġu ga nopga eniyo ġong pjġu ushko. ⁹ ¿Eni ga e kjwe sorġ ġoromi? ¿E kjwe Sbġo tjġokwo ġaga ġoromire? E ġġoe. Ga e tjwġo ara, Sbġo tjġokwo ġagaga oblġ kjġnmo. ¹⁰ Sbġo

tjġokwo tak pjġang ġi goshko ga Sbġo tjġġeno Juan kjġshko. Tjġġeno beno eni: »«No ichġr kjġlara bop bġm go, bop roy ġaga, ġrbo poshġryġe bop kong wġo.»⁸

¹¹ »ġġer bomi kong ġġokoyo ga nopga uunkong kjok ġre kjġng go ġġtġe tjwġo ara, Juan No Waga kjġnmo ġġeme. Eni gueniyo ga nopga ġong Sbġo sġk no pjġuyoshko kjġlobi ġi tjwġo ara, Juan kjġnmo.

¹² »Juan No Waga dbaryoshko tek ġġekong ga nopga ara optwono Sbġo kong, e ber ba pjġuyo wġo. Ga nopga owa ġngkjwġe ara, Sbġo ber no pjġuyo ġġem wġo. ¹³ Juan tjwayde ġġem obishko ga Sbġo tjġokwo ġagaga uunkong tjġġeno ga ġlono ga Sbġo, e ber no pjġuyo ġe. Kjok ġġgwekkġo tara Moisésdġ ġi tjġġe eni bakoe. ¹⁴ Ēye, tja tjġokwo kuya woydġ ġi kong ga ġer ga Sbġo tjġokwo ġaga Elġas tjwe ġrġng ġara koshġmi ġong ġi, e Juan. ¹⁵ Ēye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yġtso.

¹⁶ »Eerishko dbaryo sopga, ¿pjġay so ġġe kjjoyo ġer bomi kong? Pjġay so kjwozirga öġ ġe ġong ġng kong ġġebo soynezġlong shtoyoshko tjġr kjjoyoe. Tjġġe ġok ga

¹⁷ »«Tjawa dbonmo bakwono ga bġyotkoromi ġġeme.

Tjawa tono tġkwo woydokġo ga pjġay śġatong ġġem bakoe» ġe ġok eni.

¹⁸⁻¹⁹ »ġġer ega ġer bomi kong. Juan shrono shġng ga iono ġġem Sbġo kong dbar kop ara, ga kjġġgwo bo dyo iono ġġem bakoe. Eshko ga “Kjwe goshko Ą sġya kjġlara” ġoromi. E ġrgo ga no to ter kjok dogo dwayo ġre shrono ga tja ġe ara, tja kjġġgwo bo dyo ġe bakoe. Eni ga “Domer kjwe ġe sġyo, nġġtġkġe ġe, jġk nopga owa wġeniyo tjok, ġe nopga dbur tġngga Roma so kong ġi tjok bakoe” ġemi eni. ġer bomi kong ga pjġay so kjwozirga ġong ġi kjjoyo e kjġshko. Sbġo kjok miydġ

li, e jlöe miydëba ba pak shäryara beno li go» le.

**Kjok shto oblë oblë, ba tjlökwö
kjrëba woydë llëm kjishko ga kjok
eshko sopga wlöna Jesúsde**

²⁰ Llëbo iydëba llëm wlëniyo shäryara Jesúsde kjok shto oblë oblë tjan, ga kjok eshko sopga, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe löromi llëm, ga rayara llëm bakoe. E kjishko ga e dbaryo ga epga wlöna Jesúsde, tjlä ga ²¹ «¡Corazín sopga, Betsaida sopga, pjäy song jlö, pjäy shdungko! Llëbo iydëba llëm wlëniyo shäryoror bomi kong li ina Tiro sopga, Sidón sopgarë tek dënashko kjwe ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara, ga shwong pjuna shtëgro së ä wlëniyo, pjlung sho iara ba dlu kjing go, ba woowa li iya Sbörë wlo tjan. ²² Eni ga lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryoshko ga pjäy shdüya Sbörë ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

²³ »Capernaúm sopga, ¿pjäy wotjlik ga pjäy söya Sbörë jem äär kjok dogo lëmiro? Eni llëme. Pjäy iche jer äär iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko. Llëbo iydëba llëm wlëniyo shäryoror bomi kong li ina Sodoma sopgarë kjwe ga eeri ga ba tjëyoga löng eshko obi. ²⁴ Eni ga lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryoshko ga pjäy shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga kjinmo» le.

Shji woshtë sorë

²⁵ Eshko ga Jesús tjlä Sbö kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ëre sopga, e Tjlapga. Llëye jnenop kjok miydagaga löng kong li pinop oba song, wotöy wlëniyo kong. E kjishko ga pja poshrër ara. ²⁶ Shäryorop eni, woydorop eni kjishko» le.

²⁷ Eshko ga tjlä nopga kong ga «Llëbo uunkong iara Data Sbörë beno tjeng bor

wlöshko. Sbö Wa ëre sorë, e miydaga ërë llëm, e miydaga bor Datarë eröe. Data Sbö, e sorë miydaga ërë llëm, e miydaga tjarë eröe. Gueniyo e sorë pin woydë ë kong ga pin.

²⁸ »Pjäy sjeno parkorbo, llëbo pjanbo ga pjäy tek bor shwoy uunkong, ga pjäy iër ber löng woshtë. ²⁹ Tja wlëp, wotöy kuzong ga pjäy kong pak twër li shäryozl, pjäy oppis bor go. Enira pjäy woshtë jlökwö. ³⁰ Llëye pin bomi kong li, e kjang llëme. Llëye twër bomi kong pjami wlo li, e kwing llëm bakoe» le.

**Woshtozlong dbaryo ga Jesús
oppinggaga dwla bo kjrono**

12 Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jëk shäng dwla dgak buk li tjrëko. Eshko ga ba oppinggaga pjli ara kuzong ga dwla bo kjre löng, ue lok wlo. ² Iya fariseogarë ga tjlä Jesús kong ga «¡Bop oppinggaga kjwe izong! Löng llëbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shäryë» le.

³ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Dënashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lok arashko ga llëye shäryara tak pjang Sbö tjlökwö go li, e lömirë llëmdo? ⁴ David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li, e uaga syöshtagarë erö ëmdë ga uara löke. ⁵ Kjok llgwekklo tara Moisésde li tjlä ga woshtozlong dbaryoshko ga syöshtagaga parkë löng Sbö u roshko li, llëye owa shärye löng llëme. ¿E lömirë llëmdo? ⁶ Lër bomi kong ga ëreshko shäng kjlara tjwlo ara anmoyö, Sbö u kjinmo. ⁷ Sbö tjlökwö tak pjang eni: “Woydër ga oblë songe lëmi. E tjwlo ara, öng zrömi, sho sumi, pjë dret bor poshrëkklo li kjinmo.”** Tjlökwö ëre llë löklo miydëmi kjwe ga “Pja owa shäryono” lëmi oblë llëye owa shäryono llëm li kong llëme. ⁸ Woshto-

** 12:7 Oseas 6.6.

zlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ere li e» le.

Woshtozlong dbaryoshko ga swlo poptara Jesúsde kjlara

⁹E irgo ga Jesús to ey dwayo, ga opzreno jek judioga syö uyo jong kjok eshko li roshko. ¹⁰Domer shäng kjlara eshko orkwo kjwara slosloe. Fariseoga löng eshko kjlobö, llebo wleya löng ara, Jesús rote e go wlo. Eni ga tjle lok ba kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga no poptey ga pjlu?»

¹¹«¿Bomi öng, e löno pjlebgwo roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi llemdo? ¹²No, e tjwlo ara, öng kjinmo anmoyö. Eni ga llebo pjlu, e sharyey woshtozlong dbaryoshko ga pjlu» le ba kong.

¹³Eshko ga Jesús tjle domer li kong ga «Pja orkwo roshwizong» le. Kuya ga orkwo roshwino, ga poptono beno pjlu, ba orkwo kar go dik. ¹⁴Gueniyo ga fariseoga opshino jek lok ey dwayo, ga tjle lok eng kong ga «¿Jesús, e zroy soré ga pjlu?» le.

Sbö parkaga

¹⁵Wotjlik löng lle li miydara Jesúsde pjire. Eni ga opshino to kjok eshko dwayo. Oba to jek ara ba tjok. Swlopga löng eshko li poptara uunkong, ¹⁶ga tjle ba kong lok ga «Tja e lemi e kong lleme» le. ¹⁷Sharyono eni, tjlokwo lara ba tjlokwo laga tek denashko so Isaíasde li ber jlökoyo wlo. Tjleño beno eni:

¹⁸«Bor parkaga kjroror shäng ere. Kjwe woyder ara. Tja wopjlu ba tjok bakoe.

Bor Sëya ier ber ba go, ga kjok ilgwer soré li roy shdöya tjeyoga uunkong kong.

¹⁹Kjwe engle kar kar e tjok lleme, öö le kukoba irbo bang lleme bakoe.

²⁰Sjro shuktong tjeng li, e toya lleme,^{††} shwomzreng pjé jer jong ba seto li, e sjeya lleme,^{‡‡}

kjok ilgwera beno bek pjir guing.

²¹Llono ga tjeyoga uunkong ber löng ba koshé.»^{¶¶}

Jesús, Beelzebú^{§§}

²²Eshko ga domer shäng kjlara kjok igö lleme, tjle lleme, goshko A sëya kjlara kjishko. E soraba Jesús shwoy, ga poptara beno shäng kjok igö pjlu, tjle pjlu bakoe. ²³Nopga löng eshko li beno löng yey le era. Ga tjle eng kong ga «¿Ere David tjeyo shrono shäng bi dogaro lleme?» le lok eni.

²⁴Kuya fariseogaré lok ga tjle lok eng kong ga «A sëyaga iche to, dbo twara A sëya kägäyo ko Beelzeburé ba kong li go» le.

²⁵Wotjlik löng lle li miydara Jesúsde pjir, ga tjle ba kong ga «Pjlu lle, ba nopga engkwé eng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go. Nopga tjeng kjok kjrinaso, nopga tjeng u kjarasao, e engkwé eng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe. ²⁶¿Eni ga A, e engkwé ba sëyaga tjok wleni ga e pjir maling llemdo? ²⁷A sëyaga icher opshik oba goshko dwayo, dbo twara Beelzeburé bor kong li go lemi. ¿Eni ga bomi oppingaga kong dbo twaga ere, A sëyaga iche lok wlo? E kjishko ga epga omik welé ga pjay diktong löng jlöe. ²⁸A sëyaga icher

^{††}12:20 *Sjro shuktong tjeng li, e toya lleme* le li, e *domer li ber kjang, nopga dbo ara lleme li tjok lleme* loklo.

^{‡‡}12:20 *Shwomzreng pjé jer jong ba seto li, e sjeya lleme* le li, e *domer li ber wotöy, nopga mar ba go sira dö li tjok* loklo.

^{¶¶}12:21 *Isaías 41.1-4.*

^{§§}12:21 *A, e kowëba Beelzebú* bakoe.

to, Sbö Sëya dbo ara go. Miydëmi e go ga Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo shrono tjan.

²⁹»¿Domer sök kjlara dbo ara ba ushko wleni ga no jek aar opzrek lürkë ba u roshko sorëro? Woyde ga domer li shara, pjirra bäm go guing. Enira ba llëbo luyotke ga pjlúe.*

³⁰»Ëye shäng bor shwo lëkong llëm ga e shäng bor wloyo. Ëye no töng bor kong llëm ga e shäng ba shdöga. ³¹E kjishko ga lër bomi kong ga ëye llëbo owa shäryë, tjlökwö lë owa ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret wlo ga pjlúe. Gueniyo ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya ba kong llëme. ³²Ëye no to ter kjok dogo dwayo ëre läywë owa ga owa li löya ber dret wlo ga pjlúe. Gueniyo ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya eerishko llëm, lilonoshko llëm bakoe.

Kjor, e sorë miydëy ba bo go

³³»Kjor doyo pjlú ga ba bo, e pjlúe. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa. Kjor, e sorë miydëy ba bo go. ³⁴¿Pjây so dgur kjoyoe! ¿Pjây owa kjishko ga pjây tjlä pjlú sorëro? Llëbo tjeng bomi pjlúshko lomirë bomi kjamo go. ³⁵No pjlú ga tjlä pjlú, wotjlik pjlú kjishko. No owa ga tjlä owa, wotjlik owa kjishko. ³⁶Lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryo ga no kjlobi li iche Sbörë ba dboryë, tjlökwö owa lono kjwobi li kjishko. ³⁷Eshko ga pjây ie ber löng pjlú, llëm ga pjây ie ber löng shdungko, tjlökwö loromi li kjishko» lë.

Jonás jyäglo

³⁸Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e kjone kjone tjlä Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, pja ichara Sbörë li jyäglo

shäryos kjrina borwa kong, llëbo iydëba llëm wleniyo inwa wlo» lë.

³⁹Kuya ga tjlä ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjây owa. Pjây so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Woydëmi ga llëbo jyäglo shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö tjlökwö laga Jonás, e jyäglo shäryotë bomi kong eröe. ⁴⁰Dënashko ga e beno sök mä dlung roy so kësband bö roshko dbargwo mya, shkë dba sorë ga no to ter kjok dogo dwayo ëre aar ber buk klung roshko dbargwo mya, shkë dba eni bakoe. ⁴¹Nínive sopga, e Jonás tjlökwö kunoshko ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayarae. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlo ara, Jonás kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây llgweya Sbörëshko ga Nínive sopga kojong lok, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» lë. ⁴²Sabá so pjluyo walë tek pjola dwayo, Pjlu Salomón kjok miydë li kuya wlo. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlo ara, Salomón kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây llgweya Sbörëshko ga walë li kojong, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» lë.

⁴³»Á sëya pjang no goshko li toshko ga to shäng shto wlek kjok dogro no llëmshko, woshtë wlo, gueniyo wlëya llëme. ⁴⁴Eshko ga wotjlik ga «Tja to bor ushko iröng obi» lë. Aar iröng ba ushko ga wlëya shäng rorë, pjlokjak pjir, poshäryak pjir wleni. ⁴⁵Eni ga sëya oblë töya ba tjok doglo kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjë jek aar ber tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyö, shäng bäm go sorë li kjinmo. Eerishko dbaryo sopga, pjây owa, ga pjây ber löng domer ëre dik eni» lë.

*12:29 Domer dbo ara lë li, e Á loklo. Shrono shäng ba llëbo luyotkë lë li, e Jesús loklo. Lara eni li, e Á sëyaga iche wlo ga woydara ga Á zana guing loklo.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

⁴⁶ Jesús sök tjëlë oba tjeng ara li kong wopro ga ba mekë, ba lëmga, e shrono tjeng kjoko, lan ba tjok wlo. ⁴⁷ Eni ga rotaraba Jesús kong, tjëlë ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop ik kjoko» ìe.

⁴⁸ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Bor mekë, e ë? ¿Bor lëmga, e ë?» ìe. ⁴⁹ Eni ga ba oppinggaga löng li piya ba sakkwo go, ga tjëlë ga «Bor mekë lër li kjwepga. Bor lëmga lër li kjwepga. ⁵⁰ Eye bor Data sök kjok dogo li kolë ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni, bor dor wleni» ìe.

Dwla sguingga

13 E dbaryo ga Jesús opshino jek u li roshko dwayo, ga öotong sirkeno sök di bäng buk kësbang li sor go. ² Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako. ³ Eshko ga tjëlëno ba kong ara llëbo jyäglo go, tjëlë ga «Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. ⁴ Sguiyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga sënwa shrono, uara lok drete. ⁵ Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrëko, klung sho ara llëmshko, ga weno maling, klung sho rong llëm kjishko. ⁶ Gueniyo slënggwo dret kjishko ga dlo wenoshko ga dwla li sura, beno dogroe. ⁷ Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkë sho roshko, ga shkë sho li kunoshko ga dwla li lëgwinae. ⁸ Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjlu kjing go, ga kuno, botjyono pjluë. Kjoneshko ga sok kwara botjyono kjwo sak dbaw (100), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko ga botjyono kjwo sak mya (30). ⁹ Eye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yotso» ìe.

Jesús tjëlëno llëbo jyäglo go erä ega

¹⁰ E irgo ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjëlë ba kong ga «¿Pja tjëlë oba kong llëbo jyäglo go erä ega?»

¹¹ «Sbö ber no pjluoyo sorë li roy miydaydëba llëm li pinaba bomi kong, gueniyo epga kong llëme. ¹² Eye llëbo tjok ga sëya jek obi, ber llëbo ara wlo. Eye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete.† ¹³ Kuya löng ga llë löklo miyde lok llëme. Iya löng ga llë iyde miyde lok llëm bakoe. Tja tjëlë ba kong llëbo jyäglo go e kjishko. ¹⁴ Llëye lara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so Isaiásdë li beno epga li kjishko. Tjëlëno beno eni:

»«Kuya löng kjër ga llë löklo miyde lok llëm,
iya löng kjër ga llë iyde miyde lok llëm bakoe.

¹⁵ Nopga ëre, llëye kuya woydë llëme. Kwomgwo bäng bängzara lok tuke. Bokkwo llino lok tuk bakoe.

Sharyara eni,
llëye iya lok ba bokkwo go llëm wlo,
llëye kuya lok ba kwomgwo go llëm wlo,
opping lok sira llëm wlo,
optwë ber bor kong llëm wlo,
epga dör llëm wlo bakoe.»

¹⁶ »Gueniyo pjâyda kjok igö bomi bokkwo go, pjây kjok kugö bomi kwomgwo go bakoe. E kjishko ga pjây ber löng wopjluë. ¹⁷ Lër bomi kong jlokoyo ga llëbo imi, kumi löng ëre tjwlo ara. Dënashko ga Sbö tjlokwo lagaga, nopga oblë pjlo bek wleniyo, e omik woydë, omkuk woydë, gueniyo omïno llëm, omkuno llëm bakoe.

†13:12 **Llëbo tjok** ìe li, e Sbö tjlokwo löklo. Eni ga eye Sbö tjlokwo kjrë ga kong tjlokwo twe Sbörë obi, gueniyo eye omkjërë llëm ga Sbö tjlokwo miyde tjan li döya ba shjiryo.

Dwĭa sguingga ĩanyo, e ĩlĕ ĩokĭo ĩara Jesúsdĕ

¹⁸»Dwĭa sguingga ĩanyo, e ĩlĕ ĩokĭo ĩĕr bomi kong. Kuzĭa. ¹⁹Ĕye Sbĕ ber no pĭluyo sorĕ ĩi roy kuno, gueniyo ĩlĕ ĩokĭo miyde ĩlĕm ga e so dwĭa ĩono irbo bāng ĩi kjoyoe. Tĭĭokwo ĩi dgak pjang ba pĭlúshko, gueniyo Ā tĭwe eshko, ga dĕya ba shjiryo. ²⁰Dwĭa ĩono ak ara tĭrĕko ĩi, e ĕye tĭĭokwo ĩi kuno, ga beno shāng wopĭlú ĩi ĩokĭo. ²¹Gueniyo tĭĭokwo ĩi āār ber ba pĭlúshko ĭĭokoyo ĩlĕm kĭĭshko ga ĩlĕye wen ba kong sirashko, shdungoba tĭĭokwo ĩi kĭĭshkoshko ga tĭĭokwo ĩi raye, sĕya ame. ²²Dwĭa ĩono shkĕ sho roshko ĩi, e ĕye tĭĭokwo ĩi kuno ĩi ĩokĭo. Tĭĭokwo ĩi kura, gueniyo ĩlĕbo tjeng kĭok ĕre kĭing goshko ĩi woyotĭĭiya ara, wo pjang dbur go bakoe. E kĭĭshko ga tĭĭokwo ĩi woyo ba kong ame, ga bo wen tĭĭokwo ĩi kĭĭshko ĩlĕme. ²³E ga dwĭa ĩono kĭlung sho pĭlú kĭing go ĩi, e ĕye tĭĭokwo ĩi kuno, ga ĩlĕ ĩokĭo miyde pĭlú ĩi ĩokĭo. Eni ga e ber shāng so dwĭa botjyono pĭlú kjoyoe. Kĭjoneshko ga sok kĭwara botjyono kĭwo sak dbāw (100), kĭwo sak tĭer (60), kĭwo sak mya (30)» ĩe ba kong.

Kĭĭo sho owa weno dwĭa pĭlú tĭrĕko

²⁴Ga Jesúsdĕ tĭĭĕno ba kong ĩlĕbo jyāgĭo go obi, tĭĭĕ ga «Sbĕ ber no pĭluyo sorĕ, e so ĩlĕ kjoyo ĩĕr bomi kong? Domer shāng kĭĭlāra. Pĭlāra ga dwĭa pĭlú wĕniyo dgara ba kĭok kĭing go. ²⁵Gueniyo dwĭa dgaga ĩi ponoshko ga ba moskwo shrono shāng kĭĭlāra dwĭa dgak buk ĩishko. Kĭĭo sho owa dwĭayo, e sĕra, dgara dwĭa buk pĭlú ĩi roshko, ga to ey dwayo. ²⁶Eni ga dwĭa pĭlú ĩi weno, botjyĕ kĭwĭĕshko ga kĭĭo sho owa ĩi weno ba tĭrĕko bakoe.

²⁷ĭiya dwĭa sogo ĩi parkagagarĕ ga ŕĕr ĩok ba rotĕ ba kāgāyo kong, tĭĭĕ ga

“Tĭĭapga, pĭa dwĭa dgono bop kĭok kĭing go pĭlú erĕe. ĩEni ga kĭĭo sho owa kĭwe wen sorĕ?”

²⁸»“Sĕga, dgaga bi moskwoĕ” ĩe ba kong.

»Kuya ĩok ga tĭĭĕ ba kong ga “ĩKĭĭo sho owa kĭwe shirware?”

²⁹»“ĩĭĕme. Kĭĭo sho owa kĭwe skwĕmishko ga dwĭa pĭlú kĭwe skwe tĕm ba tĭok āe. ³⁰Pĭlú wĭo ga iozĭ ber kun uunkong, āār jong bo kĭrozĭlong dbaryo. Eshko ga nopga ichĕr kĭĭo sho owa ĩi zĕ bām go, pĭriya, ga ie tjeng dboshko, ber sukoba wĭo. Shāryara ĩok eni pĭir ga dwĭa pĭlú ĩi skoya, ĭneya tjeng dwĭa ĭnekkĭo uyo roshko” ĩe ba kong» ĩe.

Kĭor dwĭayo chirawa

³¹Ga Jesúsdĕ tĭĭĕno ba kong ĩlĕbo jyāgĭo go obi, tĭĭĕ ga «Sbĕ ber no pĭluyo sorĕ, e so kĭor dwĭayo chirawa ko *mostaza* dgoroy kĭlung roy kjoyoe. ³²Dwĭagwo ĕre chirawa, dwĭagwo oblĕ oblĕ dorko. Gueniyo kun kĕsbang, dwĭagwo oblĕ oblĕ kĭinmo. Eshko ga sĕnwa ĩlĕ usho ywĕ ba kowo go» ĩe.

Pĭlung shosho uukkĭo

³³Ga Jesúsdĕ tĭĭĕno ba kong, ĩlĕbo jyāgĭo go obi, tĭĭĕ ga «Sbĕ ber no pĭluyo sorĕ, e so walĕ pĭlung shosho ĩlruno bayo gĕk kĕsbang tjung wĕni kĭwo sak kĭwara (10)[‡] ba uukkĭo tĭok, ga ie ber buk uur wĭo kjoyoe. Ba uukkĭo shdĕktong pĭlung shosho ĩi kĭwang ĭikong» ĩe.

Jesúsdĕ tĭĭĕno ĩlĕbo jyāgĭo go

³⁴ĩĭĕbo uunkong ĕre ĩara Jesúsdĕ nopga kong ĩlĕbo jyāgĭo go erā. Eni ĩlĕm ga ĩlĕye ĩara ba kong ĩlĕme. ³⁵Shāryono eni, tĭĭokwo ĩara Sbĕ tĭĭokwo ĩaga tek dĕ-

[‡]13:33 Gĕk kĕsbang tjung wĕni kĭwo sak kĭwara (10), e bayo litro sak pĭok (20) dik.

nashko sorë li ber jġokoyo wġo. Tjġeno beno eni:

«Tja tjġë ġġebo jyāgġo go; tjġokwo ġër ġi, e iak Sbörë tjeng ġütshko, kjok ère shāryara Sbörë tek ġëkong.»[¶]

Kjġo sho owa weno dwġa pjġú tjġëko ġanyo, e ġġë ġokġo ġara Jesúsdë

³⁶ Jesús to ey dwayo ga opzrëno jek shāng u roshko. Eshko ga ba oppinggaga tek shrono ġong ba zġong bāng ga tjġë ba kong ga «Kjġo sho owa weno dwġa pjġú tjġëko ġanyo, e ġġë ġokġo ġos borwa kong sira» ġe.

³⁷ Kuya ga tjġë ba kong ga «Dwġa pjġú dgaga ġi, e no to ter kjok dogo dwayo ère ġokġo. ³⁸ Dwġa dgara kjokyo ġi, e kjok kjwang jġkong ġokġo. Dwġa pjġú ġi, e Sbö nopga ġokġo. Kjġo sho owa ġi, e Ā nopga ġokġo. ³⁹ Ba moskwo, kjġo sho owa dgaga ġi, e Ā ġokġo. Dwġa bo kjrozġong dbaryo ġi, e kjok pjir dbaryo ġokġo. Ga dwġa skogaga ġi, e Sbö parkagaga kjok dogo so ġokġo.

⁴⁰ »Kjġo sho owa ġi tōya, dbuya iök roshko, suya wġo sorë ga kjok pjir dbaryoshko ga Ā nopga suya eni bakoe.

⁴¹ Eshkoshko ga nopga ber ġong ġġebo owa shāryë, nopga ber ġong oblë ichë ġġebo owa shāryë bakoe. Eshko ga bor parkagaga kjok dogo so ichër no to ter kjok dogo dwayo èrerë nopga owa ġi tōng. ⁴² Ga dbuya ġok iök pjë jong ri ri sjer ġġem shtoyo ġi roshko, ber tjeng ślar eshko, kowo uë, ġġebo bang ara ba kong kjġy. ⁴³ Ga nopga pjġo bek ġong ġi ber ġong kālā ġġetġet dġo wġeni, ba Data sök ġishko. Ēye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso.

ġġebo tjwġo ara jnek buk

⁴⁴ »Sbö ber no pjġuyo sorë, e so ġġebo tjwġo ara jnek buk kjok kjrina roshko

kjoyo. Domer, ġġebo tjwġo ara ġi wġëna buk eshko, ga jnena jek beno buk eshko obi. Eshko ga woowa ġġëme. Eni ga ba ġġebo tjeng ġi soynena uunkong, ga kjok ġi tjwġëna beno ba kong.

Obrikkwo tjwġo ara

⁴⁵ »Sbö ber no pjġuyo sorë, e so domer ġġebo tjwġëga, soynega to shāng obrikkwo tjwġo ara wġëk kjoyo bakoe.

⁴⁶ Obrikkwo wġëna kjwara tjwġo ara wġëniyoshko ga ba ġġebo tjeng ġi soynena uunkong, ga obrikkwo ġi tjwġëna beno ba kong.

Kjġa mā shakkġo

⁴⁷ »Sbö ber no pjġuyo sorë, e so kjġa mā shakkġo kjoyo bakoe. Dbuya ġok di roshkoshko ga mā shaya ġġërba pogo.

⁴⁸ Kjġa ġi dġinoshko ga shikoba tjeng pjöshko, ga mā pjġú wġëniyo tōngoba shing roshko, ga owa ġi dbukoba. ⁴⁹ Eni ga kjok pjir dbaryoshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so tjwe ġok nopga owa ġi kjë nopga pjġo bek tjeng ġishko dwayo, ⁵⁰ ga nopga owa ġi dbuya ġok iök pjë jong ri ri sjer ġġem shtoyo ġi roshko, ber tjeng ślar eshko, kowo uë, ġġebo bang ara ba kong kjġy» ġe.

ġġebo tjagġën, ġġebo këguë

⁵¹ Eshko ga Jesús tjġë ba kong ġok ga «?Tjġokwo ġër shāng ġi ġġë ġokġo miydëmi ġongde?»

«Ēng, miydërwa» ġe ġok ba kong.

⁵² Kuya ga tjġë ba kong ga «Ēye no ping pjġú, Sbö ber no pjġuyo sorë ġi kjġshko ga e so domer u sogo kjoyoe. ġġebo jnek tjeng ara, ġġebo tjagġën, ġġebo këguë bakoe. Ga ġġebo ġi shiya, twe oba kong ga pjġúe» ġe.[§]

[¶]13:35 Salmo 78.2.

[§]13:52 *ġġebo tjagġën, ġġebo këguë* ġe ġi, e *tjġokwo tjagġën, tjġokwo këguë* ġokġo.

Jesús shäng Nazaret kjokyo

⁵³ Jesús tjälno lilebo jyäglo go pjir ga to ey dwayo. ⁵⁴ Jek öötong shäng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shäng lishko obi ga nopga pina ara judioga syö uyo jong eshko li roshko. Kuya lok ga beno löng yey le erä. Ga tjäl lok eng kong ga «¿Kjwe kjok miydë ara opping kjone? ¿Lilebo iydeba lilem wleniyo shärye sorë? ⁵⁵ ¿Domer kjwe u shäryaga li wa lilemdo? ¿Mekë Maria lilemdo? ¿Lemga Santiago, José, Simón, Judas lilemdo? ⁵⁶ ¿Dorga löng na bi tjok bako lilemdo? ¿Kjok miydë ara kjwe wleya kjone?» le lok eng kong eni. ⁵⁷ Ga tjälkwo kjre lok woydë lilem, iirkono lok ara erä.

Eshko ga Jesús tjäl ba kong lok ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjälkwo laga, e iëba tjälwö ara. Gueniyo ba kjok om go lishko, ba ushko ga iëba tjälwö lileme» le.

⁵⁸ Kjok eshko sopga mär Jesús go lilem kuzong ga lilebo iydeba lilem wleniyo shäryara ara eshko lileme.

Juan No Waga zrörabae

14 Dbar eshkosshko ga Pjlu Herodes** parkë sök Galilea so ichaga. Jesús roy kuya ga ² tjäl ba parkagaga kong ga «E Juan No Waga li woshrokdo. Lilebo iydeba lilem wleniyo shärye ga pjlu e kjishko» le.

³⁻⁴ Kjupäbäshko ga Juan tjäl Herodes kong ga «Herodías kjwe kjrëp ber bop boy wlo ga ä, e bop shjy Felipe boy kjishko» le. E kjishko ga Juan shara, bängzara Herodesdë, shdüya wlo. ⁵ Zröya woydë, gueniyo «Juan, e Sbö tjälkwo laga» lëba, ga oba bangkjre ara. E kjishko ga zröra lileme.

⁶ Öötong Herodes shrözlong dbaryoshko ga Herodías wa walë li bërkonno oba löng kjlöbi li bokshto, ga Herodes beno sök wopjlu e kjishko. ⁷ E

kjishko ga tjälno ba kong jläkoyo ga lileye roke li twe ba kong. ⁸ Poshduna ba mekerë kjishko ga tjäl Herodes kong ga «Woydër ga no ichëp Juan No Waga kägä zë, ga tek söp bor kong kjwlä roshko» le.

⁹ Kuya ga woydë jonge. Gueniyo tjälno jläkoyo nopga mana löng li bokshto kuzong ga no ichara ba shäryë ba kong. ¹⁰ Eni ga Juan kägä zara tas, no shdüzlong uyo roshko, ¹¹ ga söra, twara kjoglo li kong kjwlä roshko. Eshko ga kjrara, ga söra, twara ba mekë kong. ¹² E irgo ga Juan oppinggaga öör lok ba doyo kjrë, ga söra, jnena lok sakshko. E irgo ga öötong löng Jesús shäng lishko ga roy lara lok ba kong pjire.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjilöglo shkëng (5,000)

¹³ Juan roy kuya Jesúsde ga opshino shäng lishko dwayo ga opyono kjong roshko, ga to kjok shto oblë, ber sök tjoksa wlo. Gueniyo ga miydara kjok eshko sopgarë, ga to jek lok ara ba irgo pjö lëkong. ¹⁴ E irgo ga Jesús opshino kjong roshko dwayoshko ga nopga eng tönö träk lilem li ina, ga songe le, ga swlöpga söra lok tjeng eshko li poptara pjire.

¹⁵ Kjok ro zar kjwlä kuzong ga ba oppinggaga tjäl lok ba kong ga «Kjok säng tjän. Kjok ëreshko lileye drete. Pjlu wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek lilebo soynekoba kjone lishko, dli tjälëk wlo» le.

¹⁶ Kuya ga tjäl ba kong ga «Brik lok lilem ga pjluë. Sëzi pjäydë dey» le.

¹⁷ Kuya lok ga tjäl ba kong ga «Ëreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mä tjeng do pjök erä» le.

¹⁸ Kuya ga tjäl ba kong ga «Tek sözi bor kong» le. ¹⁹ Eni ga nopga tjeng kjlöbi li ichara wlar uunkong töshko, shk-

**14:1 Pjlu Herodes, e kowëba Herodes Antipas bakoe.

wamsho kjing go. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mā do pjök li, e kjrara Jesúsde, ga kjok dogo iya jem drëng ga tjle Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ere. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga twara ba oppinggaga kong. Ga pjlorgara lok nopga löng kes li kong.

²⁰ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlu. E irgo ga dli worbo tona ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

²¹ Domerga iono uunkong doglo sak dbaw dbaw pjloglo shkëng (5,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

Jesús jëktong di kjing go

²² E irgo ga Jesús ba oppinggaga ichono opyë kjoyong roshko, dipzë di bang buk kësbang li kjwo kalëkong wlo. Nopga brik lok wopro ga Jesús beno shäng eshko. ²³ Brikong pjir ga Jesús jem öotong shäng dlup go tjoksa, syöshtë Sbö kong eshko wlo. Eni ga kjok ro zok-tong shäng eshko tjoksa.

²⁴ Eshko ga kjoyong li jek öotong buk pjola tjän, ga jöya di iöya ararë, pjluk tek jong ba shwo lëkong kjishko. ²⁵ Kjok shränto ga Jesús jek jëk shäng di li kjing go, ba oppinggaga löng li shwo lëkong. ²⁶ Iya lok ga bangkjre lok ara, ga tjle eng kong ga «Kjwe äya jlö!» le.

²⁷ Jekdo eshko ga Jesús tjle ba kong ga «Pjäy wokjange! Tja li jekdo shäng! Llëye bangkjremlë llëme» le.

²⁸ Eni ga Pedro tjle ba kong ga «Tjlapga, pja jlö ga tja ichos jek jëk di kjing go, äär bop shwoy wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjle ba kong ga «Pja tegö» le.

Kuya Pedrorë ga opshino kjoyong roy dwayo, ga jëktong jek di kjing go, Jesús

shwo lëkong. ³⁰ Eshko ga iya ga pjluk tjwe jong dbo ara ga bangkjrra, ga pir jer jong, ga tjle ga «Tjlapga, tja kjimto-zong!» le.

³¹ Eshko ga shara Jesúsde jekdo ba orkwo go, ga tjle ba kong ga «Pja mär bor go jlökoyö llëme. ¿Pja kjimter llëme lorop ega?» le.

³² E irgo ga opyono lok kjoyong li roshkoshko ga pjluk li beno tjëksoe.

³³ Eshko ga beno löng kjoyong roshko li, Jesús poshrëra, ga tjle lok ba kong ga «Pja Sbö Wa jlö» le.

Swlöpga poptara Jesúsde Genesaret kjokyo

³⁴ Dipzono lok di bang buk kës-bang li kjwo kalëkongshko ga öotong löng Genesaret kjokyo. ³⁵ Jesús miydara kjok eshko sopgarëshko ga roy shdöra lok kjok eshko kwang jikong. Eni ga swlöpga söra lok ba kong, ³⁶ tjle ba kong ga «Swlöpga kjwe ichos bop shwong worbo porwë sira döe» le. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

Nopga äär ber owa Sbö bokso sorë

15 Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, e kjone kjone tjwe löng Jerusalén kjokyo dwayo, tek shrono löng Jesús shwoy ga tjle lok ba kong ga ² «¿Bop oppinggaga kjwe, bi tjlapgaga tek dë-nashko so sdëkwo bangkjre lok llëm ega? Ië lokshko ga orkwo shkwë llëme» le.

³ Kuya ga tjle ba kong ga «¿Bomi sdëkwo kjishko ga Sbö kjok llgwekklo kolëmi llëm ega? ⁴ Sbö tjleno ga “Bomi dataga, bomi mekëga, e bangkjrozï, iozï ber tjwlö ara.”†† Sbö tjleno obi ga “Ëye ba data, ba mekë läywono owa ga e zrökko.” ⁵ Gueniyo ga ëye tjleno ba data, ba mekë kong ga “Pja kjimter ga äe.

††15:4 Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16.

Bor ñlëbo uunkong ëre tworor tjeng Sbö kong pjire” ñara ba kong pjir ga ⁶ba data, ba mekë kjimte ame ga pñlúe ñemi eni. Eni ga bomi sdëkwo kjishko ga Sbö tjlokwo ioromi beno twjöl ñlëme. ⁷ ¡Pjây Sbö tjlokwo söga jlokoyo ñemi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pñlúshko! ñlëye ñara Sbö tjlokwo ñaga tek dënashko so Isafasde bomi kjishko ñi, e jloe. Tjñeno beno eni:

⁸»«Nopga ëre, tja poshrëya ba kjamo go, gueniyo tja woyotjñiya ba pñlúshko ñlëme.

⁹ Tja poshrëya löng ñi ñlëno ñlëm, nopga pñya kjok ñlgwekklo tak norë go erö kjishko»^{††} ñe.

¹⁰ Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bäng, ga tjle ba kong ga «Tja kuzña.

¹¹ Nopga äär ber owa Sbö bokso ñaga dñi ue ñirë ñlëme. Miga ber löng eni ñi ñaga ba tjlokwo ñe om go ñirë» ñe.

¹² Wop tjok ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjle ba kong ga «Ñlëye ñorop ñi kjishko ga fariseoga iircono ara. ¿E miydëpde?»

¹³ «Dwla dgara bor Data sök kjok dogo ñirë ñlëm ga e skwako sleng go.»^{¶¶}

¹⁴ Kjwepga löng wëyë. Kjok igö lok ñlëm, gueniyo löng oblë kjok igö ñlëm wñeniyo wlosök. Eni ga no kjok igö ñlëm wñeniyo wlosöya no kjok igö ñlëm wñeniyorë ga ñon tjeng pjöyikong pñlëbgwo kjwaraso roy» ñe ba kong.

¹⁵ Eshko ga Pedro tjle ba kong ga «Ñlëye ñorop ñlëbo jyäglö go ñi pñlollgwes borwa kong sira» ñe.

¹⁶ Kuya ga tjle ba kong lok ga «¿Ñlëye ñer shäng ñi ñlë loklo miydomirë ñlëm obire? ¹⁷ Dñi uey ñi jer bi kjamo roy, äär ber tjeng bi bö roshko. Pjir ga tur bi roy

dwayo. ¿E miydëmi ñlëmdo? ¹⁸ Gueniyo ga tjlokwo ñey ñi wen tëm bi pñlúshko dwayo, ga tur bi kjamo go. Nopga äär ber owa Sbö bokso ñaga erë. ¹⁹ No wotjlik owa, no zrök, pë no orkwosmono ba tjok ñlëm ñi tjok, ñürkë, jyörkë, oblë jyöyotkë, oblë ñaywë owa, e wen tëm ba pñlúshko dwayo uunkong. ²⁰ Nopga äär ber owa Sbö bokso ñaga ñlëbo tjeng kës ërerë. Gueniyo ëye ber pñlo bek Sbö bokso, iono orkwo shkwono ñlëm kjishko ñlëme» ñe.

Walë judío ñlëm wñeniyo mär Jesús go jlokoyo

²¹ E irgo ga Jesús opshino to kjok eshko dwayo, jek öötong shäng Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e soshko. ²² Walë sök kjlara eshko Canaán so. Tek shrono shäng Jesús shwoy ga tjle ba kong dbo go ga «¡Tjlapga, David tjëyo, tja songe lö-zong! Bor wa walë, goshko Ä sëya kjlara, ñn ga songe» ñe.

²³ Kuya ga dboryara ñlëme. Eni ga ba oppinggaga tjle ba kong ga «“Pja nom na dwayo” los walë kjwe kong, tek shäng öö ñe ara bi irgo kjishko» ñe.

²⁴ Kuya ga tjle walë ñi kong ga «Tja ichara Sbörë Israel tjëyoga kong döe. Epga öng wlep ushko so jeno löng wñeni» ñe.

²⁵ Eni ga walë ñi tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonno, tjle ba kong ga «¡Tjlapga, tja kjimtozong!» ñe.

²⁶ Kuya ga tjle ba kong ga «Bi wapga dñi ñi döy, twëy shjiti^{§§} kong wlo ga äe» ñe.

²⁷ Kuya ga tjle ba kong ga «Jloe, Tjlapga. Gueniyo ba sogo iëshko ga dñi pñloyo ñon ter töshko ga ue shjitirë ga pñlúe» ñe.

^{††}15:9 Isafas 29.13.

^{¶¶}15:13 Dwla dgara ba Data sök kjok dogo ñirë ñlëm ñe ñi, e nopga mär Sbö go ñlëm ñi loklo. Epga ber skwako sleng go ñe ñi, e epga kje Sbörë ba boksho dwayo loklo.

^{§§}15:26 Eshko dbaryo ga nopga judío ñlëm wñeniyo kowara judíogarë shjiti, woyde lok ñlëm kjishko.

²⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja mär bor go jljōkoyo. Woydorop sorē li shāryē eni» le. Ga ba wa li poptono jekdo eshko.

Swlōpga poptara Jesúsde ara

²⁹ Jesús opshino to eshko dwayo, jek öötong shäng Galilea di bäng buk kës-bang li sor go. Eshko ga to jem öötong sök dlup go. ³⁰ E irgo ga nopga shrono löng träk llēm sök lishko. Swlōpga söra lok ara, nopga jek llēm wleniyo, nopga kjok igö llēm wleniyo, nopga orkwo owa, dre owa wleniyo, nopga tjlē llēm wleniyo, nopga swlō oblē oblē bakoe. Eni ga söra lok Jesús zlong bäng, ga poptarae. ³¹ Eshko ga nopga swlō ara wleniyo, e poptono, nopga tjlē llēm wleniyo, e tjlēno, nopga orkwo owa wleniyo, e orkwo poptono, nopga dre owa wleniyo, e dre poptono, nopga jek llēm wleniyo, e jektong, nopga kjök igö llēm wleniyo, e kjok ñno bakoe. İya löng lirē ga beno löng yey le erä, ga Israel tjeyo Sbö poshrera lok ara.

Jesús nopga sēno doglo sak dbāw dbāw pjloglo pkäng (4,000)

³² E irgo ga ba oppinggaga rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tjlē ba kong ga «Nopga kjwe löng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga llēye uako llēme. E kjishko ga songe lēr. Jek ichēr löng ba ushko iē llēm ga äe. Wopjir irbo kjwe» le.

³³ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Nopga träk llēm kjwe sēy sorē? ¿Kjok no llēmshko ere dli wlēy kjone?» le.

³⁴ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Pjäy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?»

«Tjeng kjwo kjäk (7), mā chilawa tjeng kjwöbō bakoe» le lok ba kong.

³⁵ Eni ga nopga li ichara Jesúsde wlar uunkong töshko. ³⁶ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) li, mā li, e kjrara, ga tjlē Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ere. Tjawa ber wopjlū bop tjok

e kjishko» le. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjloggara lok nopga tjeng kēs li kong.

³⁷ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlūe. E irgo ga dli worbo tōna ba oppinggagarē lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjäk (7), tjung tjeunge.

³⁸ Domerga iono uunkong doglo sak dbāw dbāw pjloglo pkäng (4,000). Walēga, kjwozirga, e shtak llēme.

³⁹ E irgo ga nopga briktong pjir ga Jesús opyono kyyong roshko, ga to ey dwayo, jek öötong shäng Magdala kjokyo.

Ilēbo jyāglo kjok dogo dwayo

16 Eshko ga fariseoga, saduceoga, e tek shrono löng Jesús shwoy, ba tjlīk wlo. Tjlē ga «Llēbo iydēba llēm wleniyo shāryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörē jlōre miydērwa e go wlo» le.

² Kuya ga tjlē ba kong ga «İmi kjok sēng ga kjok dogo srēzrēn ga bong ga kjok pjūe lēmi. ³ İmi kjok shrōngto ga kjok dogo srēzrēn, pjäng sho ara ga eeri ga kjok owa lēmi. Eni ga llēbo wen kjok dogo, e llē loklo miydēmi pjūe. ¿Eni ga llēbo shārye Sbörē eerishko dbaryo li, e llē loklo miydēmi llēm sorēro? ⁴ Eerishko dbaryo sōpga, pjāy owa. Pjäy so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jek shäng walē oblē tjok kjoyoe. Woydēmi ga llēbo jyāglo shāryēr bomi kong, gueniyo shāryēr llēm, Sbö tjlōkwo laga Jonás, e jyāglo shāryotē bomi kong erōe» le.

Fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo

⁵ E irgo ga Jesús oppinggaga dipzono tek shrono löng di bäng buk kës-bang li kjwo na lēkong ga pjlung shosho suk pjir söra lok llēme. ⁶ Eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «Pjäy sjäk, fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» le.

⁷ Kuya ðok ga tjlë eng kong ga «Shji pjlung shosho suk pjr sño ðlëme. ðe shäng bi kong eni e kjishko» ðe.

⁸ Tjlë löng eng tjok ðlë ði miydara Jesúsðe kuzong ga tjlë ba kong ga «¿“Shji pjlung shosho suk pjr sño ðlëme” ðemi ega? ¿Pjây mär bor go jlökoyo ðlëm ega? ⁹ ¿Bor tjlökwo ði ðlë löklo miydomirë ðlëm obire? ¿Domerga sënör doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000), pjlung shosho suk pjr kjwo shkëng (5) goshko ga ðli beno obi tönomi shingyo kjwobi woyo bomi kong ðlëmdo? ¹⁰ ¿Domerga sënör doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000), pjlung shosho suk pjr kjwo kjäk (7) goshko ga ðli beno obi tönomi shingyo kjwobi woyo bomi kong ðlëm bakoro? ¹¹ ¿Tja tjlë shäng pjlung shosho suk pjr kjishko ðlëm ði miydëmi ðlëm sorë? Pjây sjëk fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» ðe.

¹² Eshko ga miydara ðok ga Jesús shäng tjlë ði, e pjlung shosho uukklo ðayde ðlëme. No pïya fariseoga, saduceogarë löng sorë, e ðayde shäng.

No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng ði, e Jesús ðara Pedrorë

¹³ Jesús jek öotong Filipino Cesarea kjokyo ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿No to ter kjok dogo dwayo ëre, e ë ðëba?» ðe.

¹⁴ Kuya ðok ga tjlë ba kong ga «No kjone kjone tjlë ga pja Juan No Waga ði woshrokdo ðe. Kjone kjone tjlë ga pja Sbö tjlökwo ðaga tek ðënashko so Elías ði tjwayde shäng ðe. Kjone kjone tjlë ga pja Sbö tjlökwo ðaga tek ðënashko so Jeremías ði woshrokdo ðe. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo ðagaga tek ðënashko so kjlara ði woshrokdo ðe» ðe ðok ba kong eni.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «E ga pjây e, ¿tja ë ðemi?» ðe.

¹⁶ Kuya Simón Pedrorë ga tjlë ba kong ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng ði, e pja. Pja Sbö Sök Ýyado ði Wa jlöe» ðe.

¹⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Simón, Jonás wa, pja tjlëno ði ðaga norë bop kong ðlëm, ðaga bor Data sök kjok dogo ðirë bop kong. E kjishko ga pja ber woyjlüe. ¹⁸ ðër bop kong ga pja kowër Pedro.* Oba u ywë wlo ga ak kjang iëba bäm go, ber ba shakklo wlo. Eni ga nopga tjëyo shäryër kjrina bor tjlökwo kragaga kjlobi ði go, so u kjoyo, ga ak ðër ði, e ber u ði shakklo wleni. Tjëyo ði zäya Äre ga äe. ¹⁹ Ga pja kong dbo twër, pja ber Sbö nopga bapshiga wlo. Ba nopga ichëp sorë kjok ëre kjing go ga epga iche Sbörë kjok dogo eni bakoe» ðe.

²⁰ E irgo ga tjlë ba oppinggaga kong obi ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng ði, e tja ðemi ë kong ðlëme» ðe.

Jesús ðano ba woðon dbaryo kjishko

²¹ Eshko jek ðëkong ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Tja jongya Jerusalén kjokyo. Eshko ga judío tjlapgaga kjok ðlgwega wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ðlgwekklo tara Moisésðe ði go, tja shdüya ðok ara, ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» ðe.

²² Eni ga rokara Pedrorë tjoksa, ga tjlë ba kong ga «¿Tjlapga, woyðër ga e wen bop kong eni ðlëme!» ðe.

²³ Gueniyo ga Jesús bojono Pedro shwo ðëkong, ga tjlë ba kong ga «¿Ä, pja opkjos bor zlong dwayo! Tja ichëp woyðë dir eröe. ðlëye woyde Sbörë ði woyotjlip shäng ðlëme. ðlëye woyde norë ði woyotjlipðe shäng eröe» ðe.

²⁴ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Ëye jëk woyðë bor tjok jlökoyo ga ber shäng bor woyotjlík ýyado, wotjlík ðëbo

* 16:18 Grecia so tjlökwo *Pedro*, e *ak* löklo.

shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjishko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme. ²⁵ Eye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo eye jëk bor tjok jljökoye, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së iyado kjok dogo. ²⁶ Eye llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öotong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok.

²⁷ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor Data dbo kälä goshko, bor parka-gaga kjok dogo so tjok. Eshko ga no kjlara kjlara potjwlen, llëbo shäryara dö li kjishko. ²⁸ Lër bomi kong jljökoye ga pjäy kjone kjone löng ëreshko wolontë llëm obishko ga tja ber no pjluoy sorë li imi wëlee» le.

Jesús kjlopawono beno kälä lletilet

17 Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan (e Santiago kjlarayo), e söra Jesúsdë jem ba tjok dboshko, dlup jong kjwara kjökshko li go. ² Eshko ga ina ba oppinggaga jem löng ba tjok lirë ga Jesús kjlopawono, bokkwo beno kälä lletilet dlo wleni, ga shwong beno pjilublún shjiye.

³ Iya löng wopro ga Moisés, Elías, e weno bë löng lan Jesús tjok eshko. ⁴ Eni ga Pedro tjlä Jesús kong ga «Tjlapga, tjawa löng na ga pjluë. Woydëp wleni ga tja ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le.

⁵ Shäng tjlä wopro ga pjäng sho shjiy lono ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok, tjlä ga «Bor wa li ëre. Woydër ara. Tja wopjlü ba tjok. Ba tjläkwo kuzia» le.

⁶ Kuya ba oppinggaga löng lirë ga jek rish löng töshko bokdo kjlay klung go, bangkjre lok ara kjishko. ⁷ Gueniyo Jesús tek ba zlong bäng, ga porwara, ga

tjlä ba kong ga «Pjäy kojözong. Llëye bangkjre mi llëme» le. ⁸ Iya lok obi ga nopga löng Jesús tjok li beno drete. Jesúsda beno shäng tjoksa erä.

⁹ Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjlä ba kong lok ga «Llëye inomi yë lanyotkëmi ë kong llëm, no to ter kjok dogo dwayo ëre woshara Sbörë iröng obi guing» le.

¹⁰ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go tjlä lok ga «Borwa pjluoy iche le Sbörë li tjwe ber nopga uunkong pjluoy wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bäm go» le. ¿Le lok eni ega?»

¹¹ «Elías tjwe bäm go jlöe. E tjwe llëbo uunkong poshäryaga. ¹² Gueniyo lër bomi kong ga e shrono öör tjän. Gueniyo ga to miydaraba llëme. Kong llëbo owa shäryaraba, woydaraba sorë li eni. No to ter kjok dogo dwayo ëre kong llëbo owa shäryëba e kjoyo bakoe» le ba kong. ¹³ Miydara ba oppinggaga lirë eni ga Juan No Waga li lanyotkayde shäng.

Dwlas goshko Ä säya poptara Jesúsdë kjlara

¹⁴ Jesús, ba oppinggaga li, e jer äär löng iröng nopga tjeng arashko ga domer tjwe shäng Jesús zlong bäng kjlara, kjök tono, ¹⁵ ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, bor wa songe lozong. Llëbo owa tjwe ba kongshko ga jek kjlo dete, wopjir kjluu erä. Olö ga dguë iök roshko, llëm ga lon dishko. ¹⁶ E kjishko ga söror bop oppinggaga wle kong, gueniyo to poptara lok llëme» le.

¹⁷ Kuya ga tjlä ba oppinggaga beno löng li kong ga «Pjäy wotjlik owa. Pjäy mär Sbö go llëme. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong lono, pjäy mär ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän. Dwlas li tek söb bor kong» le. ¹⁸ Eshko ga Ä säya li wlona, ichara to dwlas li go dwayo, ga dwlas li poptono jekdo beno shäng pjluë.

¹⁹Döni ga ba oppinggaga löng tjoksa Jesús tjokshko ga tjlä lok ba kong ga «¿Ä säya li to ichororwa llëm ega?»

²⁰⁻²¹«Pjäy mär Sbö go jlökoyo llëm kjishko. Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy mär ba go sirawa kjwe ëmdë ga pjäy tjlä dlup ëre kong ga “Pja opkjös jek pjola” lëmi, ga opkjë jek pjolae. Eni wleni ga llëye shäryëmi ga ä wlo li drete»[†] le ba kong.

Jesús İano ba woİon dbaryo kjishko pjİara obi

²²Jek tjeng uunkong Galilea kjokyoshko ga Jesús tjlä ba oppinggaga kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga wloshko, ²³ga tja zröya lok. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le. Kuya lok ga woydë lok ara.

Kä potjwİëkkİo Sbö u kong

²⁴Jesús, ba oppinggaga, e öötong löng Capernaüm kjokyoshko ga kä potjwİëkkİo dburyo li töngga Sbö u kong löng eshko li tjlä Pedro kong ga «¿Bop pingga kjwe kä potjwİëk llëmdo?»

²⁵«Ëng, potjwİëya» le ba kong.

Döni ga Pedro opzrëno jek u roshko. Ga llëye İayde Pedrorë ba kong llëm obishko ga Jesús tjlä ba kong ga «¿“Pjäy kä potjwİëk bor kong” le pjİupgarë ë kong? ¿Ba wapga kongde, de oba oblë kong?»

²⁶«Oba oblë kong eröe» le ba kong.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Eni ga ba nopga baİyara kä potjwİëk llëme. ²⁷Gueniyo ëye barwëy llëm wlo ga pja nom diga, sö dbup jer dishko. Eshko ga mã ship kjİara bäm go li kjak roshko dburwa buk kjwara. Ship, söp, twëp dbur töngga li kong, bi kä potjwİëkkİo wİo» le.

Ëye tjwİö ara anmoyö

18 Eshko ga Jesús oppinggaga tek shrono löng ba zİong bäng ga tjlä ba kong ga «¿Sbö sök no pjİuyo İyado lishko ga tjawa löng ëre tjreko, tjwİö kës-bangyo li kjone dey?» le.

²Kuya ga kjwozirwa rokara kjİara, iara shäng ba tjreko, ³ga tjlä ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy opkjİopswë ber kjwozirwa jüni llëm ga pjäy äär ber löng Sbö sök no pjİuyo İyado lishko llëme. ⁴Ëye opkjİopswë ber wotöy, kjwozirwa jüni ga tjwİö kës-bangyo Sbö sök no pjİuyo İyado lishko li e. ⁵Ga ëye, kjwozirwa jüni wİokjrara bor kjİshko ga tja wİokjrara wleni.

«Shji nopga ichë llëbo owa shäryë llëme» İara Jesüsdë

⁶»Ëye, kjwozirwa mär bor go jüni ichara llëbo owa shäryë ga e song jlöe. Shäryayde llëm obishko ga shakko, apkwo kësbang pjrikkö ba bëngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ⁷Llëbo tjeng ara kjok kjwang jikong no ichë llëbo owa shäryë wleni. Llëbo wen eni İyado. Gueniyo ëye no ichë llëbo owa shäryë ga e song jlöe.

⁸»E kjishko ga bomi orkwo, bomi dre, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas, dbumi pjolae. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm, orkwo kjwara llëm dey ga pjİú, pjäy pjë bomi orkwo pjök li tjok, bomi dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. ⁹Bomi bokkwo, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjus, ga dbumi pjolae. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sökshko bokkwo kjwara llëm dey ga pjİú, pjäy pjë bomi bokkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo.

[†]17:20-21 Tek dënashko ga kjİbokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Eni kjwe ga llëye shäryëmi ga ä wlo li drete. Ä säya eniyo ichëmi wlo ga woyde ga pjäy ië llëm Sbö kong, pjäy syöshhtë Sbö kong ara dey.»

Öng wļēp ushko so jeno kļāra

¹⁰⁻¹¹ »Kjwozirga kjwe tјwļō lļēme lļēmi lļēme. Lēr bomi kong ga Sbō parkagaga kjok dogo so löng bor Data bokkwo ik kjok dogo iyado li, e kjwozirga kjwe daga.*

¹² »Lļē lļēmi? Domer shäng kļāra, e öng wļēp ushko so tjeng dogļo sak dbāw (100). Lkļāra jeno wļeni ga lļamo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li ie ber tjeng dļupshko, ga to jeno sök li wļēk lļēmdo?

¹³ Wļēnashko ga lēr bomi kong jļōkoyo ga öng dogļo sak shkaw kjingsho shkaw (99) jeno lļēm li woyotļiya ara lļēme. E ber sök wopjļū kļāra jeno, wļēna li kļīshko. ¹⁴ Eni ga woyde bomi Data sök kjok dogo lirē ga kjwozirga kjwe jer kļāra lļēm bakoe.

Shji lļēbo lļgwek өng kong sorē

¹⁵ »Bop kļāra opshāryono owa bop kong ga pja lan ba tjok tjoksa, lļēye owa shāryara li jļōe le wļo. Jļō lāra ga pjāy beno löng wopjļū өng tjok. ¹⁶ Jļō le lļēm ga oblē rokēp jek bop tjok kļāra pjōk, lļēye lānyotkēp li, e jļōe le lok wļo, Sbō tјlōkwo tјlē ga “Shji oblē rotēshko ga nopga söy pjōk mya, e jļōe le lok wļo”^f kļīshko. ¹⁷ Jļō le lļēm obi ga pja nom syō uyo, ga lēp bor tјlōkwo kјragaga löng li kong. Lāno lok ba tjok pjir ga jļō le lļēm obi ga iēp ber shäng nopga Sbō miydē lļēm wļeniyo dik, dbur tōngga Roma so kong dik bakoe.

¹⁸ »Lēr bomi kong jļōkoyo ga no lļg-wemi sorē kjok өre kјing go ga lļgweya Sbōrē kjok dogo eni bakoe. ¹⁹⁻²⁰ Lēr

bomi kong obi ga bor tјlōkwo kјragaga tōn löng bor ko goshko ga tja shäng ba tjok eshko, epga pjōkde myare dō gueniyo. E kļīshko ga lēr bomi kong ga pjāy tōn wotјlīk kјrinaso kjok өre kјing go, pjāy löng do pjōkde dō өmdē ga lļēbo rokēmi syō go ga twe bor Data sök kjok dogo lirē bomi kong» le.

Domer, ba parkaga pogo tјwļō ba kong li raye woydē lļēme

²¹ Eni ga Pedro shrono shäng Jesūs zļong bäng ga tјlē ba kong ga «Tјlāpga, Lbor kļāra lļēbo owa shāryono bor kong li iēr ber tјwļō lļēm pjļobi ga pjļū? LShāryer eni pjļogļo kjāk (7) ga pjļūre?»

²² »Pjļogļo kjāk (7) lēr bop kong lļēme. Lļēbo owa shāryara bop kļārarē bop kong li iēp ber tјwļō lļēm pjļogļo sak kjāk kjingsho kjāk (77).[§]

²³ »Eni ga Sbō ber no pjļuyo sorē, e so lļēbo lēr bomi kong өre kјoyoe. Pjļū sök kļāra. Pjļāra ga ba parkagaga rokara, pogo tјwļō ba kong kјōme le lok ba kong wļo. ²⁴ Shārye shäng kјwļēshko ga ba parkaga sōraba ba shwoy kļāra, pogo tјwļō ba kong ara, domerga dogļo sak dbāw dbāw pjļogļo sak kјwara (10,000) parkē lū pjļogļo sak kјwara kjingsho shkēng (15) āska wļeni. ²⁵ Tјwļēya ba parkaga lirē lļē go lļēm kuzong ga pjļū tјlē ga “Kјwe soynezī jek ba boy, ba wapga, ba lļēbo baiya uunkong tjok, ber löng parkē oblē kong, pogo tјwļō li tјwļēya bor kong e go wļo” le.

²⁶ »Kuya ba parkaga lirē ga kјōk tonο, tјlē ba kong dbο go ga “Tja songe lō-zong. Tja koshos sira ga tјwļēn bop kong

***18:10-11** Tek dēnashko ga kјibokwo өre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kјone kјone tјlē ga «Lēr bomi kong ga Sbō parkagaga kjok dogo so löng bor Data bokkwo ik kjok dogo iyado li, e kjwozirga kjwe daga. No to ter kjok dogo dwayo өre shrono shäng no jeno löng li dōga.»

^f**18:16** Deuteronomio 19.15.

[§]**18:22** Grečia so tјlōkwo өre lļē lōkļo miydēy yōtso lļēme. E sak kjāk kjingsho kjāk (77) lokļo, lļēm ga sak kjāk (70) pjļogļo kjāk (7) lokļo. (Era sak dbāw pjļogļo pkēng kjingsho sak shkaw (490) lokļo.) Kјone dey miydēy yōtso lļēme.

uunkong” ĩe. ²⁷ Ĩya pjĩurē ga songe ĩe, ga tjewłō shira ba kong ame, dōra beno shāng oojong shara.

²⁸ »E irgo ga ba parkaga ĩi opshino ey dwayo, ga ba parkaga wĩena kjĩlara obi bē shāng eshko, pogo tjewłō ba kong sira dōe, domer parkē dbargwo sak dbāw (100) āska wĩeni. Eni ga shakza pjā ba bēngso go, ga tjewē ba kong ga “ĭPja pogo tjewłō bor kong ĩi tjewłēs bor kong jekdo, eeri erōel!” ĩe.

²⁹ »Kuya ba parkaga ĩirē ga kjōk tono, tjewē ba kong dbo go ga “Tja songe ĩo-zong. Tja koshos sira ga tjewĩen bop kong uunkong” ĩe. ³⁰ Gueniyo ga songe ĩe ĩlēme. Shduna, iara beno shāng no shdũ-zlong uyo roshko pogo tjewłō ĩi tjewĩena ba kong pjir guing.

³¹ »Ĩya pjĩu parkagaga oblērē ga beno ba kong owa, woydē ĩok ara. Ga ĩlēye ĩna ĩok ĩi roy ĩara pjĩu kong. ³² Eni ga ba parkaga ĩi rokara pjĩurē, ga tjewē ba kong ga “Pja parkaga owa. Pja pogo tjewłō bor kong ara ěmdē ga tjewłō shiror bop kong ĩlēme. Pja kjĩoshtono bor kong ga pja songe ĩoror. ³³ ĩEni ga bop kjĩlara, e songe ĩorop botoya dik ĩlēm ega?” ĩe.

³⁴ Eni ga pjĩu iirkono ara ba kong, ga ba nopga iara beno tjeng no shdũzlong uyo roshko, pogo tjewłō kjōme ĩi tjewĩena ba kong pjir guing.

³⁵ »ĩlēbo owa shāryara bomi kjĩlararē bomi kong ĩi ĩēmi ber tjewłō ĩlēm wĩeni ĩlēm ga bor Data sōk kjōk dogo ĩi omshāryē bomi tjok eni bakoe» ĩe ba kong.

Shji ěng rayē

19 Jesús tjewĩeno pjir ga to Galilea kjōkyo dwayo, jek oōtong shāng Judea kjōkyo, Jordán diyo kjwo kalēkong. ² Nopga to jek ara ba tjok, ga swĩopga poptara uunkong.

³ Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono ĩōng Jesús zlong bāng, ba tjewĩk wĩo. Tjewē ba kong ga «ĭDomer ba boy rayē ĩlē pogo kjĩshko ga pjĩurē?»

⁴ «Sbō tjewłōkwo tak pjang eni: “Dāmārshko ga nopga shāryara Sbōrē domer, walē.”** ĩE lomirē ĩlēmdo? ⁵ E kjĩshko ga domer ba data, ba mekē rayē, ga orkwosmok walē tjok, ga ber ĩōng kjĩlaraso wĩeni. ⁶ Eni ga ber pjōk ame, ber kjĩlaraso shara. Tōna Sbōrē ga e dōy ĩlēme» ĩe ba kong.

⁷ Kuya fariseogarē ga tjewē ba kong ga «Domerga ba boy rayē wĩo ga ichara Moisésdē kjibokwo ěng rayoklo twe ba boy kong kjwara, ga iche jek ba ushko dwayo. ĩLara eni ega?»

⁸ «ĩlēye kumi woydē ĩlēm kjĩshko. Pjāy ichara Moisésdē ěng rayē eni e kjĩshko. Gueniyo ga tek dāmārshko ga e eni ĩlēme. ⁹ ĩLer bomi kong ga ba boy pono domer oblē tjok ĩlēm ga raye ga āe. ĩlēm ga shāryara eni, ga orkwosmono oblē tjok wĩeni ga ĩlēbo owa shāryayde, e pono oma boy oblē tjok wĩeni» ĩe ba kong.

¹⁰ Kuya ba oppingagarē ga tjewē ba kong ga «Eni kuzong ga ěye orkwosmok ĩlēm dey» ĩe.

¹¹ Kuya ga tjewē ba kong ga «Tjewłōkwo ěre kjraga uunkongdē ĩlēme. ěye kjimte Sbōrē ga era omkjirē. ¹² Domerga kjone kjone orkwosmok ĩlēm, weno beno pē walē tjok ga ā kjĩshko. Kjone kjone orkwosmok ĩlēm, shāryaga norē beno ĩōng eni kjĩshko. Kjone kjone orkwosmok ĩlēm, parkē Sbō, ba pjĩu uyo ĩi kong ga pjĩu wĩo. ěre ĩlē ĩokĩo, ěye ommiydē woydē ga miyde ga pjĩu» ĩe.

ĩlēbo shāryara Jesúsdē pjĩu, kjwozirga kong

¹³ Pjĩara ga kjwozirga sōkoba Jesús kong, Jesús orkwo ĩē ba kjing go wĩo,

**19:4 Génesis 1.27.

syöshhtë Sbö kong ba kjishko wlo bakoe. Eni ga kjwozirga sögaga li wloya Jesús oppinggagarë löng. ¹⁴Eni ga Jesús tjlä ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Èye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjluoy» le. ¹⁵E irgo ga orkwo iono kjwozirga li kjing go. E irgo ga epga to ey dwayo.

Domer mite dbur ara

¹⁶Pjlara ga domer mite tek shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, çllëye pjlu shäryër, tja ber sök së iyado Sbö tjok wlo?»

¹⁷«çllëye pjlu jakrokëp bor kong li llëro? Pjlu li, e Sbö eröe. Pja ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolozong» le ba kong.

¹⁸Kuya ga tjlä ba kong ga «çKjone dey?»

«Shji no zrök llëme. Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. ¹⁹Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlo ara,^{††} ga pja opwoyde sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe»^{**} le ba kong.

²⁰Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlokwo lep shäng kës li shäryër shäng eni tjan. çllëye shäryër obi?»

²¹«Pja ber pjlo bek woyde ga pja nom bop llëbo tjeng kës li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le ba kong.

²²Kuya ga beno shäng woyde ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjishko.

²³E irgo ga Jesús tjlä ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong jlokoyo ga nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluoy iyado lishko wlo ga kjange. ²⁴Lër bomi kong jek obi ga öng jëkklo sok kësbang wleniyo opzrëk jek shkö

bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluoy iyado lishko wlo ga kjang anmoyö» le.

²⁵Kuya lok ga beno löng yëy le erä. Ga tjlä ba kong ga «çEnira èye dardo?» le.

²⁶Kuya ga iya drëng, ga tjlä ba kong ga «Nopga kong ga shärye ga äe. Gueniyo llëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» le.

²⁷Eshko ga Pedro tjlä ba kong ga «Borwa llëbo tjeng kës li rayororwa beno pjir, tjawa jek bop tjok wlo. çllëye wlenwa e kjishko?» le.

²⁸Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Lër bomi kong jlokoyo ga kjok tjaglëshko ga no to ter kjok dogo dwayo ère sirkek äär sök bor pjlu sökklo kalä lletilet li kjing goshko. Eshko ga pjäy sirkek äär ber löng sökklo tjeng sak kjwara kjingsho pjök (12) kjing go eni bako, Israel tjëyoga kringgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li llgwek wlo. ²⁹Ga èye, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjishko ga äska wleya llëye rayara li pjloglo sak dbaw (100) obi. Ga ber löng së iyado Sbö tjok bakoe. ³⁰Gueniyo eerishko ga nopga tjwlo ara wleniyo löng ara li, e ber löng tjwlo chira eshko. Ga eerishko nopga tjwlo chira löng ara li, e ber löng tjwlo ara eshko» le.

Nopga parkono kjiilgwo bo ara kjokyo

20 Jesús tjlä ba oppinggaga kong ga «Sbö ber no pjluoy sorë, e so llëbo lër bomi kong ère kjoyoe. Domer shäng kjlara kjiilgwo bo ara kjokyo sogo. Pjlara ga opshino jek kjok shröngteng, nopga wlek parkë ba kong wlo. ²Eshko ga tjläno parkagaga li kong ga potjwleya dbar kjwara äska lara, ga ichara jek parkë ba kjok buk lishko.

^{††}19:19 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20.

^{**}19:19 Levítico 19.18.

³»Dlō wenzong ga opshino jek obi, ga nopga wlēna löng kjlōbö pak dret, llēbo soynežlong. ⁴Eshko ga tjlē ba kong ga “Pjāy nom parkē bor kjokshko, ga pjāy potjwlēn bëye” ĩe. ⁵Eni ga to jek lok parkē ba kong.

»Dlō dlūw ga shāryara eni jek obi. Dlō pjō ĩe wlēni ga jek shāryara obi.

⁶»Dlō tōy wlēni ga opshino jek obi, ga nopga wlēna löng kjlōbö pak drete. Eshko ga tjlē ba kong ga “¿Pjāy dbo ga löng parkē llēm ega?”

⁷»“Tjawa parkē ĩe tjok llēm kjīshko” ĩe lok ba kong.

»Kuya ga tjlē ba kong ga “Pjāy nom parkē bor kjokshko” ĩe.

⁸»Öötong kjok shkē ga kjok sogo ĩi tjlē ba parkaga kägāyo kong ga “Parkagaga to rokēp, ga potjwlēma. Shrono parkē iröng ĩi potjwlēp bām go, shrono parkē bām go ĩi potjwlēp ber iröng” ĩe ⁹Eshko ga parkagaga shrono dlō tōy ĩi potjwlēna dbar kjwara āska.

¹⁰»Roy kuya parkagaga shrono bām go ĩirē ga wotjlik ga potjwlēya lok iröng ĩi kjinmo ĩe. Gueniyo potjwlēna dbar kjwara āska bakoe. ¹¹Potjwlēna lok pjirshko ga kjok sogo ĩi läywe lok owa ĩng kong, ¹²tjlē lok ga “¿Nopga tjwe löng iröng kjwe parkono wop tjok erā, ga potjwlēna borwa tjok bëy ega? ¿Tjawa song parkono dlō roshko dboe!” ĩe lok ĩng kong eni.

¹³»Eni ga kjok sogo ĩi tjlē parkaga kjlāra kong ga “Tja shāng llēbo owa shāryē bop kong llēme. Pja potjwlēn eni loror bop kong, ga jölō lorop bor kong. ¹⁴Bop dburwa kjros, ga pja nom na dwayo. Parkagaga tjwe löng iröng ĩi potjwlēn woydē bopoya dik bako ga ¹⁵miydaga ber tjarē, dbur ĩi botoya kjīshko. ¿Pjāy wotjlik owa bor kong, tja no sēng ā kjīshkore?” ĩe.

¹⁶»Eni ga tjwlō ara eerishko ĩi, e ber löng tjwlō chira eshko, e ga eerishko

tjwlō chira ĩi, e ber löng tjwlō ara eshko» ĩe.

Jesús ĩano ba wołon dbaryo kjīshko jek obi

¹⁷Jesús jek shāng Jerusalén kjokyoshko ga ba oppinggaga doglō sak kjwara kjingsho pjök (12) ĩi rokara dboshko, ga tjlē ba kong ga ¹⁸«Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ĩre twēba ber tjeng syöshtaga kägāyoga wlōshko, no pinggaga kjok ĩlgwekklo tara Moisésdē ĩi go wlōshko bakoe. Eshko ga tja iche lok, zrökoba wlō, ¹⁹ga tja twe lok nopga judío llēm wlēniyo kong. Eshko ga tja joywe lok, tja shpoya lok no shpokklo go, ga tja zröya lok pjang kjlōs go. Gueniyo āär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē iröng obi» ĩe.

Santiago, Juan, e mekē llēbo rokono Jesús kong

²⁰Eshko ga Zebedeo wappa ko Santiago, Juan, e mekē tek shrono löng Jesús žlong bāng ga kjök tonu, tjlē ba kong ga «Llēbo shāryēp bor kong sira» ĩe.

²¹Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Llēye woydēp?»

«Pja ber sök no pjlyuyoshko ga bor wappa do pjök ĩre ĩēp ber löng bop tjok, or mlē kjlāra, or kēlē kjlāra» ĩe ba kong.

²²Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Llēye rokēmi löng bor kong ĩi, e llē miydēmi löng llēme. ¿Pjāy shdungoba, bokrotkēba botoya dik ga pjłūre?»

«ĩng» ĩe lok ba kong.

²³Kuya ga tjlē ba kong ga «Lēr bomi kong ga pjāy shdungoba, bokrotkēba, zrökoba botoya dik jłōe. Gueniyo ga pjāy kjrēr ber tjeng bor or kēlē, or mlē, e laga tjarē llēm, e laga bor Datarē. Shto bor or kēlē, or mlē, e ber ĩye kjrara bor Datarē tjeng ĩi kong» ĩe.

²⁴Kuya ba oppinggaga doglō sak kjwara (10) ĩirē ga iirkono ba pjeyoga

pjök li kong. ²⁵ Gueniyo rokara Jesúsdë uunkong, ga tjǎ ba kong ga «Miydëmi pjǎu ga kjok ëre kjing go ga nopga judío llëm wleniyo ichagaga ba nopga ichë parkë ara ba kong. Nopga dbo ara wleniyo ba nopga ichë parkë ara ba kong bakoe. Eye songe le llëm, iche parkë ara ba kong erä. ²⁶ Gueniyo woydër ga pjäy omshäryë eni llëme. Eye opyë woydë ber tjwǎ ara oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey. ²⁷ Eye opyë woydë ber bäm go ga opyë ber shäng parkaga tjwǎk shäng pjir wleniyo oblë kong dey. ²⁸ No to ter kjok dogo dwayo ëre shrono shäng kjok ëreshko, eye parkë bor kong wǎo llëme. Tja shrono shäng parkë oblë kong wǎo. Ga tja optwë, wolon wǎo, tja ber nopga ara potjwǎkkǎo wǎo, epga där wǎo» le.

Domerga kjok igö llëm wleniyo poptara Jesúsdë do pjök

²⁹ Jesús opshino jek shäng Jericó kjokyo dwayo ba oppinggaga tjokshko ga nopga to jek ara ba tjok. ³⁰ Eshko ga domerga löng irbo sor go do pjök kjok igö llëm wleniyo. Kuya lok ga Jesús jek shäng eshko ga tjǎno dbo go, tjǎ ga «¡Tjǎpaga, David tjëyo, tjawa songe lözong!» le.

³¹ Eni ga nopga jëk löng Jesús tjok li tjǎ ba kong ga «Pjäy kjinkozong» le.

Kuya lok ga gueniyo kjinkë lok llëme. Tjǎ lok dbo go jek obi ga «¡Tjǎpaga, David tjëyo, tjawa songe lözong!» le.

³² Eni ga Jesús kojongö shäng, ga tjǎ ba kong ga «¿Llëye woydëmi ga shäryër bomi kong?»

³³ «Tjǎpaga, tjawa kjok ik woydë» le ba kong.

³⁴ Eshko ga songe le Jesúsdë, ga bokkwo porwara. Jekdo eshko ga beno

löng kjok igö wële, ga to jek lok Jesús tjok.

Jesús opzrëno Jerusalén kjokyo, pjǎu dik

21 Jesús jek shäng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öotong löng Betfagé kjokyo, e ber buk Olivos dlupyo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga jek löng ba tjok li rokara do pjök, ² ga tjǎ ba kong ga «Pjäy nom kjok buk bi bokshto kweshko. Kweshko ga öng so kwomgǎ kjoyo dre töshko popga wlemi sök kjlara kjro go, ba wa wënggǎ tjok. Komi, ga tek sömi bor kong. ³ Eshko ga ëbo llëbo le bomi kong wlenishko ga “Woyde Tjǎpgarë” lëmi ba kong eni, ga iche tek bomi tjok jekdo» le.

⁴ Shäryono eni, tjǎokwo äara Sbö tjǎokwo äaga tek dënashko sorë li ber tjǎokoyo wǎo. Tjǎno beno eni:

⁵ «Lëmi Sión^{¶¶} sopga kong ga “Bomi pjǎu tek sök dörö bomi shwoy wǎep,

öng so kwomgǎ kjoyo dre töshko kjing go.

Tjwe öng llëbo shgoklo wa kjing go” lëmi ba kong eni.»^{§§}

⁶ Kuya lok ga shäryara eni. ⁷ Öng li söra tek shrono ba wa tjok. Ga ba shwong kop lëkong li iara öng do pjök li kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng li kjing go.

⁸ Eshko ga nopga jek löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara lok irbo bäng go bakoe.*

⁹ Nopga jek löng ba bäm go, nopga jek löng ba irgo, öö le lok ara. Tjǎ ga «David tjëyo kjwe pjǎu jǎoe.

^{¶¶}21:5 Sión kjokyo, e kowëba *Jerusalén* bakoe.

^{§§}21:5 Zacarías 9.9.

*21:8 Eshko dbaryo ga pjǎupga opzrëk jek kjok roshkoshko ga shäryëba ba kong eni.

Kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

Sbö sök kjok dogo, e pjǎu jǎo» ðe.

¹⁰ Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga tjeng eshko li shdóktong uunkong llaw pogo, ga tjǎe ga «¿Kjwe ëro?» ðe.

¹¹ Nopga jek löng Jesús tjok li tjǎe ba kong ga «Kjwe Jesús. E Sbö tjǎokwo ðaga. E Nazaret so. Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi» ðe.

Ïlëbo soynegaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsðe drete

¹² E irgo ga Jesús jek opzrëno öotong shäng Sbö u zlong bäng, ga nopga löng eshko ðlëbo soynek, ðlëbo tjwǎk li ichara uunkong ey dwayo. Ba dbur bapkwö kjǎopswozlong oba kong li poskara beno tjeng töshko. Dunggwo soynega sökkǎo li poskara beno tjeng töshko bakoe. ¹³ Ga tjǎe ba kong ðok ga «Sbö tjǎokwo tak pjang eni: “Bor u, e kowëba ber syö uyo wǎo.† Gueniyo ioromi beno jong lü uyo”» ðe.

¹⁴ Eshko ga nopga kjok igö ðlëm wǎniyo, nopga jëk ðlëm wǎniyo, e tek shrono löng Jesús zlong bäng, ga pop-tara. ¹⁵ Syöshtaga kägäyoga, no ping-gaga kjok ðlgwekkǎo tara Moisésðe li go, e löng eshko. Jesús shäng ðlëbo iyðëba ðlëm wǎniyo shäryë li ðna ðok. Eshko ga öö ðe kjwozïrgarë löng Sbö u zlong bäng, tjǎe ga «David tjëyo kjwe pjǎu jǎo» ðe li kura ðok bakoe. Eni ga iirkë ðok ara, ¹⁶ ga tjǎe ðok Jesús kong ga «¿Ïlëye ðe ðok li kup shängde?»

«Ëng. Sbö tjǎokwo tak pjang eni: “Kjwozïrga, chidaga, e ichorop bop poshrëk, ba tëkwö go.”* ¿E ðomirë ðlëmðo?» ðe ba kong. ¹⁷ E irgo ga nopga li beno löng eshko, ga Jesús to op-

shino Jerusalén kjokyo dwayo, jek öö-tong shäng Betania kjokyo, ga pono beno buk shkër kjwara eshko.

Tjǎokwo ðara Jesúsðe beno owa kjor kjǎara bo uako wǎniyo kong

¹⁸ Wëshko kjok shröng ga Jesús to jek shäng iröng obi Jerusalén kjokyoeshko ga pjǎi arae. ¹⁹ Eshko ga kjor jong kjǎara irbo li sor go ko *higuera*. Iya ga jek äar ba zlong ga jong bo dret, korga tjok erä. Eni ga tjǎe kjor jong li kong ga «Pja ber botjyë ame» ðe ba kong, ga kjor li dano jekdo beno jong dogroe.

²⁰ Iya ba oppinggarë ga beno löng yëy ðe erä. Ga tjǎe ba kong ga «¿Kjor kjwe dano jekdo sorë?»

²¹ «Pjây mär bor go jǎokoyo, ga bor dbo ara äar ðlë go ðlëme ðemi ðlëm wǎni ga ðer bomi kong jǎokoyo ga ðlëye shäry-oror ëre shäryëmi ga pjǎu, ga pjây tjǎe ðlup ëre kong ga “Dlup, pja opkjös jer dlung roy” ðemi ga shäryë eni bakoe. ²² Pjây ðlëbo rokë syö goshko ga woy-otjǎimi ga twe Sbörë ðemi jǎokoyo ga wǎni» ðe ba kong.

«¿Pja ichaga ërë?» ðara Jesús wǎloyogarë ba kong

²³ E irgo ga Jesús opzrëno jek öö-tong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga oba pïya shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok ðlgwega wǎniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ga tjǎe ðok ba kong ga «¿Ïlëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

²⁴⁻²⁵ «Pjây kong ðlëbo kjakrokër bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga ërë no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë? Tja dboryoromi ga tja ichaga ërë ðer bomi kong bakoe» ðe ba kong.

Kuya ðok ga tjǎe ðok ëng kong ga «Ichaga Sbörë ðoroy ba kong wǎni ga

†21:13 Isaiás 56.7.

*21:16 Salmo 8.2.

“¿Tjłkwo kjrromi llēm ega?” İe bi kong. ²⁶Gueniyo Juan, e Sbō tjłkwo łaga İe nopga uunkongdē. E kjışhko ga ichaga norē İey ga ä bakoe. Nopga İi bangkjrey ara kjışhko» İe. ²⁷Eni ga tjłe łok Jesús kong ga «Miydērwa llēme» İe.

Kuya ga tjłe ba kong ga «E kjışhko ga tja ichaga erē İer bomi kong llēm bakoe» İe.

Wapga do pjök domerga

²⁸E irgo ga Jesús tjłe ba kong ga «Lİeye İer bomi kong ere woyotjłizia. Domer shäng kjłara, wapga tjeng domerga do pjök. Pjłara ga tjłe ba wa kjłara kong ga “Pja nom parkē bor kjokshko, kjıllgwo bo ara İishko” İe. ²⁹Kuya ga tjłe ba kong ga “İTja jek parkē woydē llēme!” İe. Gueniyo dōni ga wotjłino oblē, ga to jek parkē. ³⁰E irgo ga domer İi tjłe ba wa kjłara obi kong ga “Pja nom parkē bor kjokshko” İe. Kuya ga tjłe ba kong ga “Jölö, Data. Tja to parkē” İe, gueniyo to jek llēme. ³¹⁻³²¿Kumi ga ba wa kjone dey ga ba data kolara?» İe.

Nopga İong eshko İi tjłe ba kong ga «Bäm go İira ba data kolono» İe.

Kuya ga tjłe ba kong ga «Lİer bomi kong jłökoyo ga nopga dbur tōngga Roma so kong, walēga to İong opsoynek domerga oblē oblē kong wleniyo, e äär ber İong Sbō sök no pjłuyo İyado İishko bomi bäm go. Juan No Waga shrono shäng irbo pjło bek İi ping bomi kong, ga tjłökwo kjrromi llēme. Gueniyo ga nopga owa İer İi, epgara omtjłökwo kjrono. İnomi eni emdē ga llēbo owa shäryemi İong İi, e owa jłoe İoromi llēm, ga rayoromi llēm, ga tjłökwo kjrromi llēm obi. E kjışhko ga nopga owa İer İi kongda, Sbō, e ber ba pjłuyo, bomi bäm go.

Parkagaga owa

³³»Tja tjłe bomi kong llēbo jyäglo go. Kuzia. Domer shäng kjłara kjok sogo.

Pjłara ga kjıllgwo dwłayo dgara ba kjokshko, kjeryo tyara jong pjribri, klung kjara ber kjıllgwo bo İlruzlong shtoyo wlo, ga u shäryara jong kwara ba dwla İi doklo. Pjir ga kjok İi poskwona parkagaga kjłöbō kong, potjwłeya İ, ga to kjok shto oblē.

³⁴»Öotong kjıllgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkagaga ichara kjłöbō, kjıllgwo bo ber ba kong İi rokē parkagaga beno İong ba kjok daga İi kong. ³⁵Gueniyo ga ba parkagaga ichara tjwe İong İi shara kjok dagaga İong İirē, kjłara shpora, kjłara zrōra, kjłara İōra ak go. ³⁶E irgo ga ba parkagaga ichara jek kjłöbō obi, ichara bäm go İi kjinmo. Öotong İong kjok buk İishko ga llēye shäryara kjok dagaga İong İirē bäm go sorē ga shäryara jek eni obi parkagaga ichara obi İi tjok.

³⁷»E irgo ga ba wa ichayde shara. Wotjłik ga “Miydēr ga bor wa erera bangkjre łok” İe. ³⁸Gueniyo öotong shäng eshko ga ba wa İi İya kjok dagaga İong İirē ga tjłe łok eng kong ga “Lİono ga kjwe ber kjok ere sogo. Zrōroy wleni ga kjok ere kjrey, ber bi kong wlo” İe. ³⁹Eni ga shara łok, shira kjok İi roy dwayo, ga zrōra łok.

⁴⁰»¿Eni ga kjok sogo İi tjwe irōng obishko ga llēye shärye ba tjok łok İemi?» İe.

⁴¹Kuya łok ga tjłe ba kong ga «Parkagaga owa İi songe İe llēme. Zrōya jekdo. Pjir ga parkagaga włeya oblē, dwla bo kjrozlong dbaryo ga dwla ba kong bayo kjōme İi tve ba kong wlo» İe.

⁴²Kuya ga tjłe ba kong ga «Sbō tjłökwo tak pjang eni:

»“Akkwo woydara u shäryagagarē łok llēm İi,

e iak beno buk bäm go,

beno tjwłō ara, oblē kjinmo.

Shäryara Tjłapgarē eni,

ga tjawa beno löng yëy lërwa erä.”⁴¹
 ¿E lömirë ilëmdo? ⁴³E kjishko ga lër
 bomi kong ga pjây kjrara Sbörë, e ber
 bomi pjlu wlo. Gueniyo pjây omkolë
 ilëm kuzong ga oblë omkolë pjlu li
 kjrayde, e ber ba pjlu shara wlo. ⁴⁴Eye
 lono akkwo ëre kjing go ga tar pjäs erä.
 Ga akkwo ëre lono ë kjing go ga e sho
 shguir ber tjeng lüue» le.

⁴⁵Tjlëno llëbo jyäglo go li kuya syösh-
 taga kägäyoga, fariseogarë ga miydara
 lok ga ba layde shäng. ⁴⁶Eni ga shaya lok
 woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba
 bangkjre lok ara, Jesús, e Sbö tjlokwo
 laga lëba kjishko.

Pjlu wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo

22 Jesús tjilëno ba kong llëbo jyäglo
 go jek obi. Tjlë ga ²«Sbö ber no
 pjluoy sorë, e so llëbo lër bomi kong
 ëre kjoyoe. Pjlu shäng kjlara, ba wa
 domer orkwosmozlong dbaryo shrëkklo
 posharye shäng. ³Eni ga ba parka-
 gaga ichara kjlobö nopga mana li rokë,
 gueniyo tek lok woydë llëme. ⁴E irgo ga
 ba parkagaga oblë ichara jek tjilë nopga
 mana löng li kong ga «Bor wa orkwos-
 mozlong dbaryo shrëkklo, e posharyak
 pjire. Nopga ichoror öng tjeng kjlo dik
 li zrök, ga sharyak tjeng pjir tjän. Pjây
 tek malinge» le.

⁵»Kura lok, gueniyo kolara lok llëme.
 Kjone kjone jek lok ba kjokshko. Kjone
 kjone jek lok ba pakshko. ⁶Kjone kjone,
 pjlu parkagaga li shara lok, shpokza tjä
 tjä, ga zrörae.

⁷Roy kuya pjürë ga iirkonoe. Eni ga
 ba engkjwagaga ichara ba parkaga zrö-
 gaga li zrök, ba kjok li suk pjir bakoe.
⁸Döni ga tjilë ba parkagaga kong ga «Dli
 llë sharyak tjeng pjir tjän, gueniyo nopga
 manor bäm go li tjwlo llëm, tek tjwe na
 wlo. ⁹Eni ga pjây nom irbo bäng, nopga

tön arashko ga ë pogo wlënomi li mami,
 bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëya
 lok bi tjok wlo» le. ¹⁰Eni ga ba parka-
 gaga opshino jek, ga nopga pjlu, nopga
 owa, e wlëna irbo bäng go kjlobi li mana
 lok drete. Eni ga ba u dlino jong tjung no
 erä.

¹¹»Pjlu opzrëk jek äär nopga mana
 löng li ikshko ga iya ga domer jek shäng
 kjlara, do go shwong orkwosmokklo
 wlëniyo drete. ¹²Eni ga tjilë ba kong
 ga «¿Pja tek shäng doyono shwong ork-
 wosmokklo wlëniyo go ilëm ega?» le.
 Kuya kjing erä. ¹³Eni ga pjlu tjilë ba park-
 agaga löng li kong ga «Kjwe shazï, pjirizï
 ba dre go, ba orkwo go, ga dbuzï jek
 kjoko, kjok ro sï roshko, ber shäng slar
 eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong
 kjty» le. ¹⁴Nopga mak ara, gueniyo kjrak
 li kjlobö erä» le.

Shji kä potjwilek pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong

¹⁵E irgo ga fariseoga töno, lano lok
 eng kong. Woydara ga llëbo kjakroke
 Jesús kong, dborye bëy ilëm ga doshaya
 lok e go, rote wlo. ¹⁶Eni ga ba opping-
 gaga ichara kjlobö, Herodes pjloyoga
 tjok. Öötong löng Jesús shwoy ga tjilë ba
 kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa
 ga pja tjilë beke. Woyde Sbörë ga shji
 jek sorë li lëp jlökoyoy. No tjilëshko ga
 tjlokwo kup llëm, tjwlo kjöm pogo, e
 bop kong ga tjwlo beke. Pja tjilë bek ë
 pogo kong. ¹⁷¿Eni ga shji kä potjwilek
 pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong
 ga pjürë?» le.

¹⁸Kuya ga miyde ga löng wotjlik owa.
 E kjishko ga tjilë ba kong ga «¿Pjây Sbö
 tjlokwo söga jlökoyoy lëmi, gueniyo pjây
 wotjlik owa bomi pjlushko! ¿Tja tjilëmi
 ega? ¹⁹Dburwa kä potjwilekklo li tek sözi
 bor kong kjwara, in wlo» le, ga tek söra
 lok ba kong kjwara. ²⁰Eni ga tjilë ba kong

⁴¹21:42 Salmo 118.22-23.

ga «¿Domer jyäglo sök dburwa ère go jü è? ¿Ko tak pjang ère go jü è?»

²¹«Kjwe pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li i» le lok ba kong.

Kuya ga tjle ba kong ga «Eni ga llëye pjlu i li, e twozi pjlu kong, gueniyo llëye Sbõ i li, e twozi Sbõ kong bakoe» le. ²²Kuya lok ga beno löng wotjlik ara, ga to lok ey dwayo.

No woshrozlöng dbaryo

²³Saduceoga wotjlik ga no wołono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy kjlobõ ga tjle ba kong ga ²⁴«Tjlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésde beno pjang li tjle ga “Èye wołono, wapga beno ba boy tjok llëm ga shinmo kjlarayo li orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa tjok wleni ga ber shinmo li i wleni wlo.”

²⁵»Pjara ga borwa tjreko ëreshko ga domerga löng doglo kjäk (7), epenga döe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wołono, ga wapga beno llëm kuzong ga ba leng orkwosmono ba syã tjok. ²⁶Eni ga ba leng wołono jek bakoe. Ba lënga kjlobi li orkwosmono ba syã tjok eni bako, ga wołono uunkong, ga wapga beno ba boy tjok llëme. ²⁷E irgo ga walë li to wołono bakoe. ²⁸¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) li orkwosmono uunkong walë li tjok kuzong ga no woshrozlöng dbaryoshko ga walë li ber domerga kjone dey li boy?»

²⁹«Pjã diktong löng jlõ! Sbõ tjlokwo tak pjang li miydëmi llëm, ba dbo kësbang li miydëmi llëm bakoe. ³⁰No woshrozlöng dbaryoshko ga èye orkwosmok ame. Eshko ga nopga ber löng Sbõ parkagaga kjok dogo so wleni shara. ³¹⁻³²Pjã wotjlik ga no wołono, ga woshre ame lëmi. Gueniyo ga Sbõ

tjlëno bomi kong ga “Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbõ”⁸ İara. ¿E İomirë llëmdo? E shinmoga Sbõ llëme. E nopga löng së li Sbõ» le ba kong.

³³Kuya nopga löng İirë ga beno löng yëy le erã.

Kjok İlgwekklo tjwlo kësbangyo

³⁴Saduceoga kjinkara Jesúsdë li kuya fariseogarë ga ëng tönö lok. ³⁵Eshko ga fariseo shäng kjlara, kjok İlgwekklo tara Moisésde li miydaga pjlu wleniyo. E tek shrono shäng Jesús zlong bäng, ba tjlik wlo. Tjle ba kong ga ³⁶«Tjlapga no pingga, ¿kjok İlgwekklo tjwlo kësbangyo li kjone dey?»

³⁷«“Llëbo woydëpshko, llëbo woy-otjlipshko, llëbo shäryëpshko, pja sök së obishko ga Tjlapga, bop Sbõ li woydos jlökoyo İyado.”^{**} ³⁸Kjok İlgwekklo tjwlo kësbangyo li e. ³⁹Kjok İlgwekklo kjrina obi tjwlo ara, e so bäm li kjoyoe. Tjle ga “Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.”^{††} ⁴⁰Kjok İlgwekklo kjrning pjök ère tjwlo ara anmoyõ. Kjok İlgwekklo İlamo tak lok li, llëye tara Sbõ tjlokwo İagagarë li, e beno shji Sbõ woydë sorë, shji ëng woydë sorë, e pingglo bi kong erõe» le ba kong.

¿No pjluoyo iche le Sbõrë li, e è?

⁴¹Fariseoga löng eshko obi wopro ga ⁴²Jesús tjle ba kong ga «¿No pjluoyo iche le Sbõrë li, e è tjëyo lëmi?»

«E David tjëyo» le ba kong.

⁴³Kuya ga tjle ba kong ga «¿Eni ga David go Sbõ Sëyashko ga no pjluoyo li kowara ba Tjlapgayo ega? Eshko ga David tjle ga

⁴⁴»«Tjlapga tjleño bor Tjlapgayo kong ga

§22:31-32 Éxodo 3.6.

**22:37 Deuteronomio 6.5.

††22:39 Levítico 19.18.

‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo këlékong,
 äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,
 eshko ga twër ber bop kong ichëp wlo’
 le.’^{¶¶}

⁴⁵»¿Eni ga no pjũyoy li kowara Daviddë
 ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo
 tek ber ba irgo li sorë?» le. ⁴⁶Kuya lok ga
 to dboryara ërë llëme. Eshko dbaryo jek
 lëkong ga ëye wokjang llëbo kjakrokë ba
 kong wlo ame.

**No pinggaga kjok lligwekklo
 tara Moisésdë li go,
 fariseoga, e wlonã Jesúsdë**

23 E irgo ga Jesús tjlë nopga tjeng
 ara li kong, ba oppinggaga kong
 ga ²«No pinggaga kjok lligwekklo tara
 Moisésdë li go, fariseoga, e wotjlik lok
 ga no pinggaga Sbõ tjlokwo go jlökoyo
 li epga, ëye oblë drete le lok eni. ³E
 kjishko ga pjây pïya sorë ga shäryozï
 eni, gueniyo epga omshäryë löng sorë
 li, pjây omshäryë eni llëme. Nopga kjwe
 tjlë ga “Llëbo shäryëy jüni” le, gueniyo
 omshäryë löng oblë.

⁴»Obã pïyashko ga tjlokwo le lok ara
 li shäryëba uunkong ga äe. E so llëbo
 kwing ä twe oblë kong söya wlo kjoyoe.
 Shärye lok eni, gueniyo epga om go
 omkjimtë ba sök llëm, ba sakkwo go
 ëmdë llëm bakoe. ⁵Llëbo shärye lok kës
 li, e ikoba wlo erã. Sbõ tjlokwo tak pjang
 kjibokwo go li pjriya lok ba bokdo go,
 ba sjäksõ go iyado. Ba shwong kjarbo
 shëshë li shärye lok kur may, pjë äär
 kjlay klung go wlo.’^{¶¶} ⁶Obã tön, iëshko

ga woyde ga löng bãm goshko, sökklo
 pjlu goshko, shärye lok eni judioga syõ
 uyo roshko bakoe. ⁷Woyde lok ga miga
 llë lëba ba kong yõtso llëbo soynezlóng,
 ga kowëba no pingga.

⁸»Gueniyo ga pjâyda epenga dö wleni.
 Pjây pingga sök kjlaraso. E kjishko ga
 pjây kowëba no pingga llëm dey. ⁹Pjây
 Data kjlaraso, Sbõ sök kjok dogo li e.
 E kjishko ga kjok ëre kjing goshko ga
 ëye kowëmi data llëm dey.^{§§} ¹⁰Pjây
 bapshiga kjlaraso. Tja, no pjũyoy ichara
 Sbörë shrono shäng ëre li e. E kjishko
 ga pjây kowëba no bapshiga llëm dey
 bakoe. ¹¹Ëye opyë woydë tjwlo kësbang,
 oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjim-
 taga dey. ¹²Ëye opyono tjwlo ara ga ie
 ber tjwlo llëme. Ëye opkjlopswono beno
 wotöy ga ie ber tjwlo ara.

¹³⁻¹⁴»iNo pinggaga kjok lligwekklo
 tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song
 jlõ, pjây shdungko! iPjây Sbõ tjlokwo
 söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik
 owa bomi pjluhshko! Nopga, Sbõ ie ber ba
 pjũyoy wlo li le ga somi ara. E so u bäng
 bängzami, nopga opzrëk jek ba roshko
 llëm wlo kjoyoe. Pjây opzrëk eshko llëm,
 ga no oblë opzrëk woydë eshko li ichëmi
 opzrëk eshko llëm bakoe.*

¹⁵»iNo pinggaga kjok lligwekklo tara
 Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlõ,
 pjây shdungko! iPjây Sbõ tjlokwo söga
 jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa
 bomi pjluhshko! Pjây to löng dlung kjing,
 kjok shto oblë oblë, no wlek ber bomi op-
 pingga wlo. Wlënomishko ga pimi owa.
 Eni ga ber shäng owa, bomi kjinmo. Pjây

¶¶22:44 Salmo 110.1.

¶¶23:5 Shäryara lok eni, ikoba ga Sbõ woyde lok ara anmoyõ wlo.

§§23:9 *Kjok ëre kjing goshko ga ëye kowëmi data llëm dey* le li, e *ëye iëmi ber Sbõ shtoshko llëme* loklo.

*23:13-14 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyã shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone
 tjlë ga «Pjây opzrëk eshko llëm, ga no oblë opzrëk woydë eshko li ichëmi opzrëk
 eshko llëm bakoe. Syãpga jyãpgwëmi, ga ba u li dömi ba shjiryoy. E irgo ga pjây
 syõsthtë wop ara, “Nopga kjwera pjluë” lëba wlo lëmi. E kjishko ga pjây shdüya
 Sbörë ara anmoyõ, oblë kjinmo.»

shdungko, pjāy ber löng iök pjē jong ri ri sjer lēm shtoyo li roshko wlo. Gueniyo bomi oppinggaga li, e shdungko, bomi kjinmo anmoyō.

¹⁶»iPjāy song jļō, pjāy shdungko! Pjāy so no kjok igō lēm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosōmi lēmi. Pjāy tjļē oba kong ga “Shji tjļēno jļōkoyo Sbō u kjīshko ga e llēno llēme. Gueniyo shji tjļēno jļōkoyo dbur sho shōylōr smok lok Sbō u goshko li kjīshko ga llēye lōroy jļōkoyo li shāryēy kjļuwe” lēmi oba kong eni. ¹⁷Pjāy kjok miydē sira llēme. Pjāy so no kjok igō llēm wleniyo kjoyoe. Dbur sho shōylōr smok lok Sbō u goshko li iak beno tjeng dboy Sbō kong, Sbō u li kjīshko. ¿Eni ga llēye tjwļō ara anmoyō li llē, dbur sho shōylōr lire, de Sbō u li?

¹⁸»Pjāy tjļē oba kong ga “Shji tjļēno jļōkoyo öng sho sukkļo li kjīshko ga e llēno llēme. Gueniyo shji tjļēno jļōkoyo öng twara, zrōra, suya buk öng sho sukkļo kjing go li kjīshko ga llēye lōroy jļōkoyo li shāryēy kjļuwe” lēmi oba kong eni. ¹⁹Pjāy so no kjok igō llēm wleniyo kjoyoe. Öng twara, zrōra, suya buk öng sho sukkļo kjing go li iak beno buk dboy, öng sho sukkļo li kjīshko. ¿Eni ga llēye tjwļō ara anmoyō li llē, öng lire, de öng sho sukkļo li?

²⁰»E kjīshko ga ēye tjļē shāng jļōkoyo öng sho sukkļo li kjīshko ga tjļē shāng jļōkoyo ba kjīshko dō llēme. Tjļē shāng jļōkoyo llēbo buk ba kjing go li kjīshko bakoe. ²¹Ēye tjļē shāng jļōkoyo Sbō u kjīshko ga tjļē shāng jļōkoyo Sbō sök eshko li kjīshko bakoe. ²²Ēye tjļē shāng jļōkoyo kjok dogo kjīshko ga tjļē shāng jļōkoyo Sbō pjļu sökkļo kjīshko bako, Sbō sök ba sökkļo kjing go kjīshko bakoe.

²³»iNo pinggaga kjok lļgwekkļo tara Moisésdē li go, fariseoga, pjāy song jļō, pjāy shdungko! iPjāy Sbō tjļōkwo söga jļōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjļik owa bomi pjļūshko! Llēbo wlenomi li shtēmi

äär ba sakyō (10) go, ba sakyō (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twēmi Sbō kong. Bomi dli mokyō oblē oblē tjok ga shāryēmi löng jļōkoyo eni bakoe. Gueniyo kjok lļgwekkļo tak pjang tjwļō ara, ba kjinmo lira kolēmi löng llēme. Pjāy kjok lļgwek bek llēme. Oblē songe lēmi llēme. Llēbo lēmi oblē kongshko ga shāryēmi llēm bakoe. Pjļú wlo ga kjok lļgwekkļo tjwļō ara ēre shāryomirē dey, kjok lļgwekkļo oblē li shāryozī iyado bakoe. ²⁴Pjāy so no kjok igō llēm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosōmi lēmi. Kjok lļgwekkļo, e llē löklo miydēmi llēme. E kjīshko ga llēye tjwļō ara llēm li, e shāryomirē löng. Gueniyo llēye tjwļō ara li, e shāryēmi löng llēme. Pjāy so no sök di iē kjoyoe. Lļgwirwa buk ba di ioklo roshko li shira, gueniyo öng kēsbang buk ba roshko lira dwara jer, miydara llēme.

²⁵»iNo pinggaga kjok lļgwekkļo tara Moisésdē li go, fariseoga, pjāy song jļō, pjāy shdungko! iPjāy Sbō tjļōkwo söga jļōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjļik owa bomi pjļūshko! Pjāy llēbo shāryē ara, pjāy pjļúe lēba wlo, gueniyo ga pjāy kirkē ara, pjāy wotjļik dbur tōng bomi kong erō. Pjāy so di ioklo, dli uoklo kjoyoe. E kwoshkwak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie. ²⁶iFariseoga, pjāy so no kjok igō llēm wleniyo kjoyoe! Pjļú wlo ga di ioklo, dli uoklo, e ro kwoshkwēmi bām goshko. Pjir ga ber drēpdre jļōe.

²⁷»iNo pinggaga kjok lļgwekkļo tara Moisésdē li go, fariseoga, pjāy song jļō, pjāy shdungko! iPjāy Sbō tjļōkwo söga jļōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjļik owa bomi pjļūshko! Pjāy so shinmo bap-kwo poshtik pjļublún, wolēsowa kjoyoe. Īkoba ga poglo go pjļú, gueniyo roshko shinmo dboglo, llēbo wliwli tjeng ara eshko. ²⁸Pjāy so e kjoyo bakoe. Īkoba ga pjāy pjlo beke lēba, gueniyo pjāy wotjļik owa erā, llēye lēmi ga shāryēmi llēme.

²⁹»iNo pinggaga kjok lġgwekkġo tara Moisésdē li go, fariseoga, pjāy song jġō, pjāy shdungko! iPjāy Sbō tġġōkwo sōga jġōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotġġġk owa bomi pjġġshko! Sbō tġġōkwo ġagaga shinmotkono tjeng dēnashko li, ak sho shāryēmi ba sak kġing go, ber lōng kjone miydēba wġo. Nopga pjġo bek shinmotkono li sakyō poshāryēmi, ber woġesowa wġo. ³⁰E irgo ga pjāy tġġē ga «Tjawa kjwe lōng borwa tġġapgaga tek dēnashko so dbaryoshko ga Sbō tġġōkwo ġagaga zrōrorwa llēme» lēmi eni. ³¹Eni ga miydēmi ga pjāy Sbō tġġōkwo ġagaga zrōga li tġyēyoga. ³²Shāryara bomi tġġapgaga tek dēnashko so lirē sorē ga pjāy omshāryē jek eni bakoe. ³³iPjāy so dgur kjoyoe! Pjāy shdungko, pjāy ber lōng iōk pjē jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko wġo. ħPjāy dār, āär eshko llēm wġo ga sorēro?

³⁴»E kġishko ga Sbō tġġōkwo ġagaga, nopga kjok miydē ara, no pinggaga, e ichēr jek bomi kong. Gueniyo kjone kjone zrōmi, kjone kjone zrōmi ġok kġġōs go, kjone kjone shpomi no shpockġo go judġoga syō uyo roshko, ga tōktong ġok. Eni ga irpjami to lōng kjok shto oblē oblē go. ³⁵Tek dāmār ga nopga pjġo bek li srēng kwono ara. Tek jong Abel go āär jong Zacarġas, Berequġas wa li go eni. Zacarġas pjġo bek, gueniyo zrōromi Sbō u jong li, ōng sho sukkġo jong li, e tġrēko. Llono ga owa ēre ber pjang bomi go. Pjāy shdungko e kġishko. ³⁶Lēr bomi kong jġōkoyo ga eerishko dbaryo sopga, pjāy shdungko llēbo owa ēre uunkong kġishko.

Jesús sġatong Jerusalén sopga kġishko

³⁷»Jerusalén sopga, tja kuzġa! Sbō tġġōkwo ġagaga zrōmi. Sbō tġġōkwo roy ġagaga ichara bomi kong li lōmi ak go, zrōmi wġo. Woydoror enido ga pjāy tōn, kġjōrkō meyo ba wapga tōno tjeng ba

sjāgā dirko wġeni, gueniyo woydoromi llēme. ³⁸Tja kuzġa. Bomi u, e raye Sbōrē ber jong tġoksa. ³⁹Lēr bomi kong ga tja ēre ġmi ame, āär jong pjāy tġġē lōng ga »«Kġwe ichara Tġġapgarē tġwe kjok ēreshko.

Kġwe kġimte Sbōrē[†] lēmi lōng guing» lē.

«Sbō u pjir ber drete» ġara Jesúsdē

24 E irgo ga Jesús opshino jek Sbō u jong lishko dwayo. Jēk shāngshko ga ba oppinggaga tek lōng ba zġong bāng ga tġġē ġok ba kong ga «U ġok ēre ġzong» lē.

²Kuya ga tġġē ba kong ga «ħU ġok ēre ġmi lōngde? Lēr bomi kong jġōkoyo ga ēreshko akkwo ēmdē ber tjeng ēng kġing go kġwara llēme. Llēbo tjeng kēs ēre pjir ber drete» lē.

Kjok pjir dbaryo jyāgġo

³E irgo ga jem ōōtong lōng Olivos dġlupyō ga Jesús sirkeno sōk eshko. Ba oppinggaga tek lōng ba zġong bāng, tġġē ba kong tġoksa wġo. Eshko ga tġġē ġok ga «ħLġyē ġēp shāng li, e shāryē llono? ħPja tġwe irōng dōrō li jyāgġo wen llē? ħKġok pjir dōrō li jyāgġo wen llē?»

⁴«Pjāy sjēk, pjāy jyāpgwēba llēm wġo.

⁵Eshko ga nopga wen tġwe ara tġġē ga «No pjġluyo ichara Sbōrē shrono shāng li tja» lē. E go ga oba jyāpgwe ara.

⁶»Roy kumi ga oba ēngkġwē kjok shto oblē oblē arashko ga llēyē bangkġrēmi llēme. E shāryē eni kġġuwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li āātē llēm obi. ⁷Tġyēyoga oblē oblē ēngkġwē ġok ēng tġok. Nopga kjok shto oblē oblē so ēngkġwē ġok ēng tġok bakoe. Pġġi tġwe ara kjok shto oblē oblē bakoe. ⁸Gueniyo llēbo wen tġwe owa anmoyō li soye llēbo kēs ēre go kġwġē jā.

[†]23:39 Salmo 118.26.

⁹»Eshko ga pjây twëba kjok lîgwegaga kong, pjây shdûya lîk wîo, ga pjây zrôya lîk bakoe. Bor kjîshko ga pjây iywaba shjiktêng kjok kjwang jîkong. ¹⁰Eshkoshko ga nopga ara mâr bor go ame. Epga êng iywô shjiktêng, êng rotê kar kar, êng twê kjok lîgwegaga kong bakoe. ¹¹Eshko ga nopga ara to lîng tjîê ga “Tja Sbô tjîokwo lîga” îe, gueniyo e ichaga Sbôrê lîême. E go ga oba jyâpgwe ara. ¹²Eshko ga nopga wotjîk owa êng kong ara. E kjîshko ga nopga lîng ara êng woydê ame. ¹³Gueniyo ga êye mâr bor go âär jong ba dbo go ga era dâr ber shâng pjîú iyado. ¹⁴Sbô ber no pjîuyo sorê lî roy pjîú, e shdâr kjok kjwang jîkong, miyde tjêyoga uunkongdê wîo. Eshko ga öotong kjok pjir dbaryoshko.

¹⁵»Dênashko ga Sbô tjîokwo lîga Daniel, e tjîokwo tono lîêbo shâryê owa anmoyô Sbô shto zrek roshko kjîshko. Êre woydêr ga kumi yôtso. ¹⁶Eshko ga pjây lîng Judea kjokyo ga pjây tîk-zong dîup lîkong; ¹⁷ pjây lîng bop u dbo kjîng sdok lî kjîng go ga pjây tîkzong maling, pjây opzrêk jek bomi u roshko lîêbo kjrê lîême; ¹⁸ pjây lîng bomi kjokshko ga pjây jek bomi ushko irông bomi shwong kop lîkong lî kjrê lîêm bakoe. ¹⁹E dbaryo ga walêga lîng kjîlaraso lîêm, e song jîoe. Walêga kjwozirwa tjeng nâ iê, e song jîo bakoe. ²⁰Rokozî Sbô kong ga pjây tîk kjok owa dbaryo lîêm, wosh-tozlîng dbaryo lîêm bakoe.

²¹»E dbaryo ga lîêbo wen nopga kong owa anmoyô. Lîêbo eni, e îkdaba tek dâmârshko dwayo lîêm, ga wen e kjoyo ame. ²²Lîêbo owa êre ie Sbôrê ber dbar ara lîêm, ba nopga kjrara lî woyde ara kjîshko. Eni lîêm kjwe ga êye dâr ber sök sê kjîlara lîême.

²³»Eshko dbaryo ga no tjwe shâng tjîê ga “îNo pjîuyo ichara Sbôrê lî shâng na izîa!” îe. Oblê tjîê ga “îShâng kjwe!”

Îe bomi kong, gueniyo jîo lîemi lîême. ²⁴Eshko ga nopga ara to lîng tjîê ga “No pjîuyo ichara Sbôrê shrono shâng lî, e tja” îe. “Tja Sbô tjîokwo lîga kjok êre so” îe. Gueniyo e ichaga Sbôrê lîême. Lîêbo iydêba lîêm wleniyo shârye lîk kêsbang oblê oblê ara. Lîêbo jyâglo shârye lîk oblê oblê bakoe. Shârye lîk eni, oba ara jyâpgwe wîo, Sbô nopga kjrara lî êmdê jyâpgwe wîo îe, gueniyo epga jyâpgwe ga âe. ²⁵Gueniyo miydêmi pjir wîo ga lîêye wen eshko lî lîror bomi kong tjân. ²⁶E kjîshko ga êye tjîê ga “îNo pjîuyo ichara Sbôrê lî shâng kjok dogro no lîêmshko!” îe bomi kongshko ga pjây jek eshko lîême. Êye tjîê ga “îOpjneni sök na!” îe bomi kongshko ga jîo lîemi lîêm bakoe. ²⁷No to ter kjok dogo dwayo êre tjwe irông obishko ga e ber so lîgwîng lîer kâlâ lîetîlet kjok dogo lîlaw pogo kjoyoe. Eni ga tja îga nopga uunkongdê wêlêe. ²⁸Shinmo doyo buk kjone ga lîa tjwe tön ara eshko.

No to ter kjok dogo dwayo lî tjwe irông obi dbaryo

²⁹»Lîêbo owa êre dbaryo irgo ga »“Dîo ber pjang yê, ga mok kâlâ tê ame. Dbala lîon ter kjok dogo dwayo, ga kjopkwo ber dete erâ.”[‡]

³⁰»Eshko ga îkoba ga no to ter kjok dogo dwayo êre jyâglo lî wen kjok dogo ga bangkjreba kjok kjwang jîkong, ga slar lîk ara. Eshko ga îkoba ga tja ter tjwe pjäng sho roy ga bor dbo kâlâ îkoba wêlêe. ³¹Bor parkagaga kjok dogo so ichêr wîi kêsbang tê, ga bor nopga kjrara lî kjre lîk kjok kjwang jîkong, tîya wîo.

³²»Tja kuzîa. Pjây pin, kjor ko *higuera* lî go. Kjour kowo wen mite, korga wen tjaglêshko ga miydêmi e go ga lîshko dbaryo äätoe. ³³Eni ga lîêbo tjeng kês êre shâryê lî îmishko ga miydêmi e

[‡]24:29 Isaiás 13.10; 34.4.

go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obi dbaryo li ääto eni bakoe. ³⁴ Lër bomi kong jïökoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ëre shäryë uunkong. ³⁵ Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjïökwora ber pjang iyado.

³⁶ »E dbaryo llono, kjok orë, ëye om-miydë llëme. Miydaga Sbö parkagaga kjok dogo sorë llëm, miydaga Sbö Wa ërerë llëm bakoe. Miydaga Data Sbörë eröe. ³⁷ No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obi döröshko ga llëbo shäryë kjok ëre kjing go li, e ber so llëbo shäry-ono Noé dbaryoshko li dik. ³⁸ Eshko ga kjok ëre pitë llëm obishko ga nopga to löng wlep dli uë, di ië, orkwosmok ëng tjok öötong Noé opzrëno jem kjoyong kës-bang roshko dbaryoshko. ³⁹ Llëye tjwe shäryë eshko li miydaraba llëme. Eshko ga shunyo shrono kësbang, ga nopga li söra dirë, shtena drete. No to ter kjok dogo dwayo ëre tjweshko ga e shäryë eni bakoe. ⁴⁰ Eshko dbaryo ga domerga löng do pjök parkë ba kjokshko. Kjïlara söya, kjïlara ie ber shäng eshko. ⁴¹ Ga walëga löng do pjök llëbo kläk. Kjïlara söya, kjïlara ie ber shäng eshko.

⁴² »E kjïshko ga pjäy löng sjëk iyado, bomi Tjïlapga ëre tjwe dbar llono miydëmi llëm kjïshko. ⁴³ Tja kuzia. Eëye tjwe lürkë llono miyde u sogo lirë kjwe ga koshe, ba u de, llëbo lüyotkëba llëm wlo. ⁴⁴ No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe llono miydëmi llëm kuzong ga pjäy ber löng bor koshe, poshäryak pjir iyado.

Parkaga pjïú, parkaga owa

⁴⁵ »Parkaga ie ba pjïurë ber ba parkagaga oblë daga, sëya äär ba dïoyo go kjok orë ga woyde ga parkaga llëye le ba kong li shärye eni wleniyo, kjok miydë ara wleniyo bakoe. ¿Gueniyo ga kjre sorë? ⁴⁶ Tjwe iröng obishko ga parkaga wlëya ba pjïurë shäng ba pak shäryë pjïú

li, e kongda ber pjïúe. ⁴⁷ Lër bomi kong jïökoyo ga era ie ba pjïurë ber shäng ba llëbo uunkong kägäyo. ⁴⁸ Gueniyo ga parkaga li wotjïik owa wleni ga wotjïik ga ba pjïu tjwe mäling llëme le, ⁴⁹ ga opyorgö to shäng parkagaga oblë shdung, ga glö ara nelöga tjok. ⁵⁰ Eni wleni ga koshe shäng llëm dbaryoshko ga ba pjïu tjwe. ⁵¹ Eshko ga parkaga owa li shdüya, iche nopga Sbö tjïökwo söga jïökoyo le, gueniyo wotjïik owa ba pjïúshko tjeng lishko, ber shäng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjïy.

Kjogloga doglo sak kjwara (10)

25 »Sbö ber no pjïuyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjïlara ga orkwosmozlong dbaryo ga kjogloga töno tjeng doglo sak kjwara (10), kjoglo orkwosmok wlo li yorkaga. Ba iök shjiy bapkwo söra ba tjok kjïlara i i, ga beno löng domer orkwosmok wlo li koshe. ² Kjogloga doglo shkëng (5) wotjïik llëm wleniyo, kjogloga doglo shkëng (5) obi, era wotjïik pjïú wleniyo. ³ Kjogloga wotjïik llëm lira iök dyo söno ba tjok llëme. ⁴ Kjogloga wotjïik pjïú lira iök dyo söno ba bapkwo roy, ga iök dyo söra lok bapkwo oblë roy bakoe. ⁵ Eshko ga domer orkwosmok wlo li shrono mäling llëm kuzong ga poywö lok uunkong, ga ponoe.

⁶ »Kjok rong ga oba tjïë dbo go ga “iDomer li tek shäng döröe! iPjäy opshis ba wlokrë!” le.

⁷ »Kuya kjogloga lirë ga kojono lok uunkong, ba iök shjiy li poshärye wlo. ⁸ Kjogloga wotjïik llëm li tjïë lok llamo löng li kong ga “Borwa iök sjer woydë. E kjïshko ga tjawa sëzi iök dyo sira” le.

⁹ »Gueniyo kuya wotjïik pjïú lirë ga tjïë lok ba kong ga “Llëme. Borwatoy kjwör shji uunkong kong wlo llëme. Twërwa bomi kong kjwe ga borwatoy

piir bakoe. E kjishko ga pjäy to ba tjwlek bomi kong om go dey" le.

¹⁰»Gueniyo jek lok ba tjwlek wopro ga domer li shronoe. Kjongloga löng iyado ba koshë li opzreno jek orkwosmozlong uyo li roshko. Ga u bäng li bängzaraba tuke.

¹¹E irgo ga kjogloga kjrina li shrono lok iröng obi ga tjle ga "Tjlapga, Tjlapga, u bäng dös borwa kong!" le.

¹²»Gueniyo kuya domer orkwosmok wlo lirë ga tjle ba kong ga "Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy ë miydër llëme" le.

¹³No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng dbar llono, kjok orë, e miydëmi llëme. E kjishko ga pjäy ber löng sjek iyado.

Parkagaga doglo mya

¹⁴»Sbö ber no pjlyuo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlara ga domer shäng kjlara. To kjok shto oblë go kjwle wleni ga ba parkagaga rokara, ie ber löng ba dbur dë wlo. ¹⁵Ba parkaga dbur dë pjlu anmoyö li kong dbur sho pjublün twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000). Ba parkaga dbur dë pjlu li kong twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjok (2,000). Ba parkaga dbur dë pjlu anmoyö llëm li kong twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000). E irgo ga toe.

¹⁶»Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) li, llëbo tjwlena dbur li go, ga soynena jek obi, ga dbur shano öötong bayo eni obi. ¹⁷Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjok (2,000) li omsharyono e kjoyo bako, ga dbur shano bayo eni obi bakoe. ¹⁸Gueniyo parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000) lira pjlebgwo kjono kjwara klung roshko, ga dbur li jnena beno tjeng e roshko.^f

¹⁹»Dbar kop ara irgo ga domer li shrono shäng iröng obi ga ba parkagaga rokara, dbur li llgweya ba tjok wlo. ²⁰Ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjle ba pjlyuo kong ga "Tjlapga, tja kong dbur sho pjublün tworop kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000). Tja dbur shano bayo eni obi" le, ga dbur li twara ba kong uunkong.

²¹»Kuya ga tjle ba kong ga "Pjlüe. Pja parkaga pjlu wleniyo, llëye le bop kägäy-orë bop kong li sharyep eni iyado. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga llëbo twër bop kong ara, dëp wlo. Pja opzrek tek bor tjok na, pja ber sök wopjlu wlo" le.

²²»E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjok (2,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjle ba kong ga "Tjlapga, tja kong dbur sho pjublün tworop kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjok (2,000). Tja dbur shano bayo eni obi" le, ga dbur li twara ba kong uunkong.

²³»Kuya ga tjle ba kong ga "Pjlüe. Pja parkaga pjlu wleniyo, llëye le bop kägäy-orë bop kong li sharyep eni iyado. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga llëbo twër bop kong ara, dëp wlo. Pja opzrek tek bor tjok na, pja ber sök wopjlu wlo" le.

²⁴»E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjle ba kong ga "Tjlapga, miydër pjlu ga pja kjange. Pja dwla bo kjrë, dwla dgorop llëmshko. Dwla sguinop llëmshko ga dwla bo jöp eshko bakoe. ²⁵E kjishko ga pja bangkroror ara, ga bop dbur li jnenor beno tjeng klung roshko. Tjeng ëre" le ba kong.

^f25:18 Eshko dbaryo ga nopga dbur jneno tjeng klung roy, lüyotkëba llëm wlo.

²⁶»Kuya ga tjlë ba kong ga “Pja parkaga owa, shmi ara. Miydëp pjlu ga tja dwla bo kjrë, dwla dgoror llëmshko. Dwla sguinor llëmshko ga dwla bo jör eshko bakoe. ²⁷E kjishko ga bor dbur ëre sörop, jnenop dbur jnezlong uyo roshko dey. Eni kjwe ga tja tjwe iröng obi ga tja dbur töno e kjinmo kjwe” ë ba kong.

²⁸»Eshko ga ba pjluo tjlë oba kong ga “Dbur tjeng ba wloshko kjwe dözi, twozi kjlara shäng dbur shano kjwo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw (10,000) li kong. ²⁹Ëye llëbo tjok ga sëya jek obi, ber llëbo ara wlo. Ëye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete. ³⁰Parkaga llëno llëm kjwe dbuzi jek kjoko, kjok ro si roshko, ber shäng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjy” ë.

No ilgwezlong dbaryo

³¹»No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor dbo kälä go, bor parkagaga kjok dogo so tjokshko ga tja sirkek wlar sök bor pjlu sökklo kälä lletilet li kjing go. ³²Eshko ga tjeyoga kjrina kjrina kjok kjwang jikong tjwe tön uunkong bor bokshto. Öng daga, ba öng wlëp ushko so, ba shwling ushko so, e kje dboy dboy sorë ga nopga kjër dboy dboy eni bakoe.

³³»Nopga so öng wlëp ushko so kjoyo li iër ber tjeng or këlëkong. Nopga so shwling ushko so kjoyo li iër ber tjeng or milëkong. ³⁴E irgo ga no pjluo ëre tjlë nopga tjeng or këlëkong li kong ga “Pjây kjimtara bor Datarë. Pjây tek löng kjok ëreshko. Kjok ëre sharyara Sbörë tek lëkong. ³⁵Tja pjli arashko ga tja sënomi. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomi. Tja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga tja wlojroromi bomi ushko. ³⁶Tja shwong llëmshko ga tja kong shwong tworomi. Tja swlo arashko ga tja kjimtoromi. Tja sök no shdüzlong uyo roshko ga tja inomi öör jong ey” ër.

³⁷»Kuya nopga pjlo bek lirë ga tjlë lok bor kong ga “Tjlapga, zpa inorwa pjli arashko ga pja sënorwa lëp li, e llonoshko? zPja wodogroshko ga pja kong di twororwa lëp li, e llonoshko? ³⁸zPja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga pja wlojrororwa borwa ushko lëp li, e llonoshko? zPja shwong llëmshko ga pja kong shwong twororwa lëp li, e llonoshko? ³⁹zPja swlo arashko, pja sök no shdüzlong uyo roshko ga pja inorwa öör jong lëp li, e llonoshko?” ë.

⁴⁰»Eshko ga tja tjlë ba kong ga “Lër bomi kong jlökoyo ga sharyoromi eni bor pjeyo song wleniyo kjlara kong wleni ga sharyoromi bor kong wleni” ër.

⁴¹»E irgo ga tja tjlë nopga tjeng or milëkong li kong ga “Pjây shdungko. Pjây opkjos bor zlong dwayo. Iök jong kjwara pjë jong ri ri iyado. Sharyak jong Ä kong, ba pjeyoga kjok dogo so kong bakoe. Pjây nom ber löng eshko iyado. ⁴²Tja pjli arashko ga tja sënomi llëme. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomi llëme. ⁴³Tja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga tja wlojroromi bomi ushko llëme. Tja shwong llëmshko ga tja kong shwong tworomi llëme. Tja swlo arashko, tja sök no shdüzlong uyo roshko ga tja inomi öör llëm bakoe” ër.

⁴⁴»Kuya lok ga tjlë lok bor kong ga “Tjlapga, zpa inorwa sorë lëp li ga pja kjimtororwa llëm llonoshko?” ë.

⁴⁵»Eshko ga tja tjlë ba kong ga “Lër bomi kong jlökoyo ga llëye sharyoromi eni bor pjeyo song wleniyo kjlara kong llëm wleni ga sharyoromi bor kong llëm wleni” ër.

⁴⁶»E irgo ga epga jongya ber tjeng shdüya iyado wlo. Ga nopga pjlo bek li jongya ber tjeng së iyado Sbö tjok wlo” ë ba kong.

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú?» İara ba wloyogare

26 Jesús tjlëno pjir ga tjlë ba opping-gaga kong ga ²«Miydëmi pjlú ga Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo İi kjönma. Eshko dbaryo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre twëba bor wloyoga kong, tja zröya İok pjang kjlös go wlo» İe.

³Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok İlgwega wleniyo, e tönö İok syöshtaga kësbangyo ko Caifás ushko, ⁴ga tjlë İok ëng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú? Shay wlo ga jyöyotkëy. ⁵Gueniyo dbar shrëzİong dbaryo İlëme. İlëm ga nopga ara ga wlike İok äe» İe.

Walë kjİlara, poshtikklo İö pjlëblë tjwlo ara wleniyo tyara Jesús dİu kjing go

⁶E irgo ga Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Simón ushko. Dënashko ga Simón İi poglo go swlo ara, sho an do jİkong, gueniyo poptonoe. ⁷Jesús sök Simón ushkoshko ga walë shrono shäng ba zİong bäng kjİlara, wloshko poshtikklo bapkwö tjwlo ara shäryak akkwö ko *al-abastro*⁸ go, roshko poshtikklo İö pjlëblë tjwlo ara wleniyo. Eshko ga söra jek Jesús sök İë İishko, ga tyara ba dİu kjing go. ⁸İya ba oppingagarë ga İirkë jong, ga tjlë İok ëng kong ga «¿Kjwe zäya kjweni ega? ⁹Zok ga kjwe soynena dburyo ara, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» İe.

¹⁰Tjlë İöng İlë İi miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjlë ba kong ga «¿Walë kjwe İäywëmi eni ega? İlëye shäryara bor kong ëre beno pjlúe. ¹¹Oba song wleniyo İöng bomi tjok İyado, gueniyo tjara shäng bomi tjok İyado İlëme.

¹²Poshtikklo tyara bor doyo go ëre, e bor doyo poshäryoklo, tja İëba sakshko wlo. ¹³İër bomi kong jİlökoyo ga kjok kjwang jİkong kjone pogo ga Sbö tjlökwo roy pjlú İëbashko ga İlëye shäryara walë kjwerë bor kong ëre woyoshreba, ga roy İëba bakoe» İe.

«Jesús soyner, twër ba wloyoga kong» İara Judasdë

¹⁴Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjİlara ko Judas Iscariote. E öör shäng syöshtaga kägäyoga İk, ¹⁵ga tjlë ba kong ga «¿Jesús, e twër bomi kong ga tja potjwİemi kjöm?» İe. Eni ga potjwİëna İok dbur sho pjlubİün kjwo sak mya (30). ¹⁶Eshko jek İëkong ga Judas beno shäng wotjİk ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlú?» İe.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹⁷E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok İlëm dbaryo İi öötonge. E dbaryo ga Jesús oppinggaga tek shrono İöng ba zİong bäng ga tjlë ba kong ga «¿Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo İi dliyo shäryërwa kjone ga pjlú?»

¹⁸«Pjäy to Jerusalén kjokyo roshko. Domer shäng kjİlara eshko. Pjäy tjlë ba kong ga “Tjlapga no pingga tjlë ga ‘Tja dbaryo äätoe. Tja jek bop ushko bor oppinggaga tjok, Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo İi shrërwa wlo’ İe” İëmi ba kong eni» İe ba kong. ¹⁹Kuya İok ga shäryara İok eni, ga dbar shrëkklo İi dliyo poshäryara İok pjire.

²⁰Öötong kjok shkë ga Jesús sök İë, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) İi tjok. ²¹İöng İë wopro ga Jesús tjlë ba kong ga «İër bomi kong jİlökoyo ga pjäy kjİlara, tja soyneya, twe oba kong» İe.

⁸26:7 *Alabastro*, e ak pjlubİün wİeni, ga poshtikklo bapkwö shäryëba e go.

²² Kuya òk ga beno lõng woydë arae. Ga kjłara kjłara tjłë Jesús kong ga «Tjłapga, ¿tja llëm llëmdo?» İe.

²³ Kuya ga tjłë ba kong ga «Ëye sòk bor tjok, ba pjłung shosho suk pjir İi pöya sòk bor tjok iokło kjwaraso roy ga bor soynega İi e. ²⁴ No to ter kjok dogo dwayo ère wolon, tak pjang Sbò tjłokwo go sorè İi eni. Gueniyo bor soynega, era song jlòe. Weno llëm kjwe ga pjłı ba kong dey» İe.

²⁵ Eni ga Judas, ba soynega İi tjłë ba kong ga «No pingga, ¿tja llëm llëmdo?»

«Lèp sòk om go lıro» İe ba kong.

²⁶ Lõng ië wopro ga pjłung shosho suk pjir kjrara Jesúsdë kjwara, ga tjłë Sbò kong ga «Tjawa kong dlı tworop ère. Tjawa ber wopjłı bop tjok e kjışhko» İe. E irgo ga pjłung shosho suk pjir İi tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjłë ba kong òk ga «Kjrozı, uozı, ère bor sho włeni» İe.

²⁷ E irgo ga di iokło kjrara kjwara, roy kjıllgwo bo dyo dbo ara, ga tjłë Sbò kong ga «Tjawa kong kjıllgwo bo dyo tworop ère. Tjawa ber wopjłı bop tjok e kjışhko» İe. E irgo ga twara ba oppinggaga kjłara kjłara kong, ga tjłë ba kong òk ga «Iozi pjây uunkongdë sira sira.

²⁸ Ère bor srëng włeni. E go ga tjłokwo twara Sbörè, beno iyado wlo İi, e shärye. Bor srëng İi kwon, nopga ara kong. E go ga owa pjang ba go İi lõya Sbörè ber drete. ²⁹ Gueniyo İer bomi kong ga kjıllgwo bo dyo İer ame, äar jong bor Data ber sòk no pjłuyo dbaryoshko jã. Eshko ga İer bomi tjok jek obi» İe.

«Pjây tjeng uunkong ère, tja rayëmi pjire» İara Jesúsdë ba oppinggaga kong

³⁰ E irgo ga tonò òk pjłara Sbò kong, ga to jem òk Olivos dlıpyo. ³¹ Öotong

lõng eshko ga Jesús tjłë ba kong ga «Sbò tjłokwo tak pjang eni:

»«Öng daga İi zrör,

ga öng wlèp ushko so tjeng İi shdär ber kjłoro erã.»**

Eni ga eeri shkëyo ga pjây tjeng uunkong ère, tja rayëmi pjire. ³² Gueniyo ga tja wolono, ga tja woshrara Sbörè iröng obishko ga tja äar Galilea kjokyo bomi bãm go. Pjây kosher shäng eshko» İe.

³³ Kuya Pedrorè ga tjłë ba kong ga «Llamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë ga tjara, pja rayër llëme» İe.

³⁴ Kuya ga tjłë ba kong ga «Lër bop kong jlòkoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkò kjłuntë llëm obishko ga «Jesús, e è miydër llëme» İorop oba kong pjłogıo mya tjän» İe.

³⁵ Gueniyo kuya ga tjłë ba kong obi ga «Eni llëme. Tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga «Jesús, e è miydër llëme» İer è kong llëme» İe.

Ba oppinggaga llamo İi omłono e kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Sbò kong Getsemanı kjokyo

³⁶ E irgo ga Jesús jek öotong shäng Getsemanı kjokyo ba oppinggaga tjok. Eshko ga tjłë ba kong òk ga «Tja to syöshtë Sbò kong këm ère wle wopro ga pjây wlar ber tjeng na» İe.

³⁷ Eni ga jek syöshtë lışhko ga ba oppinggaga tjeng İi söra jek ba tjok doglo mya, Pedro, Santiago, Juan. Jek lõngshko ga Jesús wosong, woydë ara. ³⁸ Ga tjłë ba kong òk ga «Tja woydë ara bor pjłúshko. Kur ga tja wolon kjoyoe. Pjây ber tjeng na, ga pjây sjëke» İe.

³⁹ Eni ga opkwono jek këgo sit, ga kjök tonò, kujono bokdo kjłay klung go, ga syöshtono Sbò kong, tjłë ga «Data, rokër bop kong sira ga llëbo wen bor kong owa döro İi, e wen tjwe bor kong llëm kjwe

**26:31 Zacarías 13.7.

dey. Shäryë eni ga pjǎú kjwe ga woydër eni. Gueniyo ga e laga tjarë llëme. E laga ber pjarë. Woydër ga llëbo shäryë, woydëp sorë li eni» le.

⁴⁰ E irgo ga tek shrono shäng ba oppinggaga doglo mya beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjǎe Pedro kong ga «¿Pjây löng së wop sira ga äre? ⁴¹ Pjây pë llëme. Pjây sjëke. Pjây syösh-tozong. Eni ga pjây tjǎiya Ärëshko ga pjây kjimte Sbörë, llëbo owa shäryëmi llëm wlo. Pjây llëbo pjǎú shäryë woydë jlö, gueniyo pjây womae» le.

⁴² E irgo ga jek syöshhtë obi. Tjǎe ga «Data, llëbo wen tjwe bor kong owa li kjëp ga ä wlëni ga laga ber pjarë» le.

⁴³ E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pë obi, bokkwo llir woydë ëng go poywörë kjishko. ⁴⁴ Eni ga jek syöshhtë pjǎra obi, öötong pjǎloglo mya. Eshko ga tjǎeno jek obi, lara bäm go sorë ga eni.

⁴⁵⁻⁴⁶ Syöshtono pjir ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko ga tjǎe ba kong ga «¿Pjây löng pë, woshtë obire? No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga owa wloshko li dbaryo öötonge. Izia. Bor soynega tek shäng dörö tjän. Pjây kojö-zong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» le.

Jesús shara ba wlooyogarë

⁴⁷ Jesús tjǎeydë pjǎitë llëm obishko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjǎra ko Judas, e shrono shäng eshko. Nopga shrono löng träk llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng, kjone kjone wloshko wlëng no shpökklo. Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, judío tjǎapaga kjok llëgwega wlëniyorë. ⁴⁸ Lunashko ga llëgwera Judasdë nopga li kong pjir tjän, Jesús, e ë miyde lök wlo. Tjǎeno

ba kong ga «lmi ga ëye lö shir^{††} ga domer li e. E shamirë» lara eni.

⁴⁹ Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjǎe ba kong ga «¡Miga, Tjǎappa no pingga!» le ba kong, ga lö shira.

⁵⁰ Kuya ga tjǎe ba kong ga «Kjobe. Pja bor kjǎra. Llëye shäryëp wlo li shäryö-zong» le.

Eni ga nopga li tek shrono löng Jesús zlong bäng ga shakza lök pjä erä. ⁵¹ Eshko ga nopga löng Jesús tjok eshko li kjǎra dröng shino kjwangna, ga syösh-taga kësbangyo parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁵² Eni ga Jesús tjǎe ba kong ga «Bop dröng kjwe jnes ba shtoy iröng obi. Eë engkjwë dröng go ga zrökoba dröng go bakoe. ⁵³ Eni tjok ga rokër bor Data kong kjwe ga tja kong ba parkagaga kjok dogo so iche träk llëm ga pjǎú, kjringgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) wlëni. ¿E miy-dëp llëmdo? ⁵⁴ Gueniyo llëye wen bor kong li, e tak pjang Sbö tjǎökwo go tjän. Rokër bor Data kong eni kjwe ga llëye tak pjang li shäryë eni llëme» le.

⁵⁵ Ga Jesús tjǎe nopga li kong ga «¿Pjây tjwe bor shak dröng tjok, wlëng no sh-pökklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja engkjwë bomi tjok lëmiro? Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng. ¿Tja sharomi eshko llëm egaro? ⁵⁶ Gueniyo ëre shäryë jüni, tjǎökwo tara Sbö tjǎökwo lagaga tek dënashko sorë li ber jlökoyoy wlo» le.

Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to lök ey dwayo.

Jesús söra ba öötong shäng Judío Kjok llëgwega Këskësyo bokshto

⁵⁷⁻⁵⁸ E irgo ga Jesús söra lök to jongya syöshtaga kësbangyo ko Caifás ushko. Pedro jek shäng kä kjwaraso kä kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno

^{††}26:48 *Lö shik* lano, e tak pjang Génesis 27.26 go.

jek u li roshko, ga Pedro beno sök u bongkjako, Sbö u dagaga löng li tjok, llëye shäryëba pjir ber sorë iya wlo.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok llgweaga wleniyo, e tönö löng u li roshko tjän. ⁵⁹ Syöshtaga kägäyoga, Judío Kajok llgwegaga Këskësyö uunkong, Jesús zröya lok woydë. E kjishko ga nopga rokara ara tönö tjeng lishko, Jesús jyöyotkë wlo, rote lok e go wlo. ⁶⁰ Jyöyotkara lok ara, gueniyo llëye to wlena llëme. E irgo ga nopga kojono oblë do pjök, Jesús rotë wlo. ⁶¹ Tjlë lok ga «Domer ëre tjëno ga “Sbö u ëre shdör dret, ga äar dbargwo mya ga shäryër ber ba shtoshko iröng obi” lara eni» le.

⁶² Eni ga syöshtaga kësbangyo li kojono, ga tjëlë Jesús kong ga «Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëmdë?» le. ⁶³ Kuya ga beno shäng kjinge. Eni ga syöshtaga kësbangyo li tjëlë ba kong ga «¿No pjlyuo ichara Sbörë shrono shäng li, Sbö Wa lëba li, e pjare? Los borwa kong jlökoyo, Sbö Sök Iyado li ko go» le.

⁶⁴ Kuya ga tjëlë ga «Lëp shäng pjarë om go eni. Gueniyo lër bomi kong ga Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlyue. Ga llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre imi sök ba orkwo këlëkong, ^{††} tja imi ter tjwe kjok dogo pjäng sho tjrëko bakoe» le.

⁶⁵ Kuya syöshtaga kësbangyo lirë ga ba shwong dwlëkza tjä tjä iirdë. Tjlë ga «¿Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlo llëm wlo le! ¿Ëye wley ba rotë obi llëno? Llëye lara li kuromi pjir tjän.

⁶⁶ ¿Kumi ga sorë?» le.

Kuya nopga tönö tjeng uunkong lirë ga tjëlë ga «¿Kjwe zrökko!» le.

⁶⁷ Eshko ga Jesús yora lok. Bokso go tröng twara lok bakoe. Kjone kjone omkwomso shpono, ⁶⁸ ga tjëlë ba kong ga «Pja no pjlyuo ichara Sbörë shrono shäng

li jlökoyo wleni ga pja shpoga ërë los borwa kong» le.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë

⁶⁹ E wopro ga Pedro sök kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syöshtaga kësbangyo parkaga wleniyo. Tek shrono shäng Pedro zlong bäng ga tjëlë ba kong ga «Nopga jëk löng Jesús, Galilea so li tjok, e kjarayo pja» le.

⁷⁰ Kuya ga tjëlë ga «¿Jyö! Llëye lëp shäng li miydër llëme» le. ⁷¹ E irgo ga jek öotong shäng kjër pjlor kalëkong, u bäng jong lishko.

Eshko ga kjoglo oblë omïno, ga tjëlë nopga löng li kong ga «Kjwe jëk shäng Jesús, Nazaret so li tjok» le.

⁷² Kuya Pedrorë ga tjëlë nopga li kong ga «¿Jyö! Lër bomi kong jlökoyo ga domer, e ë miydër llëme» le.

⁷³ E irgo ga nopga löng eshko li tek shrono löng ba zlong bäng ga tjëlë ba kong ga «Miydërwa pjlyu ga pja ba kjarayo. Pja ba pjeyo jlöe, bop tjëlë wle go ga wëlëe» le.

⁷⁴ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Jyö! Lër bomi kong jlökoyo ga domer, e ë miydër llëme. Eni llëm ga rokër Sbö kong ga tja shdüya» le.

Jekdo eshko ga kjörkö kjlyunoe. ⁷⁵ Eshko ga woyoshre kjlay ga Jesús tjëno ba kong ga «Kjörkö kjlyuntë llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” löröp oba kong pjloglo mya tjän» lara. Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong jlökoyo.

Jesús söra ba Pilato bokshto

27 Wëshko kjok shröng ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgweaga wleniyo, Jesús zröya lok sorë li, e llgwera lok pjire. ² E irgo ga Jesús orkwo pjirira, ga söra lok jek, ga twara Pilato kong. Pilato, e kjok eshko so ichaga.

^{††}26:64 Ëye sök pjlyu orkwo këlëkong ga e tjwlo ara anmoyö.

Judas wołonoe

³ Jesús roy kura Judas, ba soynega ĩrē, ga miydara ga Jesús, e zrókko. Eshko ga bangyo ba kong ara, ga dbur sho pĵublún kjwo sak mya (30) ba potjwłékkło ĩ twara iröng syöshtaga kägäyoga, judío tjłapgaga kjok ĩlgwega wleniyorē kong, ga tjłē ba kong łok ga ⁴«Łłēbo owa shäryoror. Domer pĵlo bek tworor bomi kong, zrömi wło» ĩe.

Gueniyo kuya łok ga tjłē ba kong ga «E borwa kong ga ĩłēye drete. E miydaga ber pjarē om go» ĩe.

⁵Eni ga dbur sho ĩ dbukza Judasdē shław, beno tjeng Sbō u dburyo jnezłong uyo ĩ roshko, ga to jek ey dwayo, ga opskunoe.

⁶Dbur sho ĩ tōna syöshtaga kägäyogarē, ga tjłē eng kong ga «Dbur sho ĩe, e domer potjwłékkło, zrökoba wło. E kjışhko ga ĩey ber jong Sbō u ĩ dburyo jnezłong ga äe» ĩe. ⁷Eni ga łanyotkara łok pĵir ga kjok tjwłēna kĵrina ko Kłung Sbiyo Shäryaga kjokyo, ber buk sakshko, oba shto oblē so kong wło. ⁸E kjışhko ga kjok eshko kowaraba beno srēng kjokyo, ga eerishko ga kowēba jong eni obi. ⁹Eni ga tjłokwo łara Sbō tjłokwo łaga tek dēnashko so Jeremiasdē ĩ beno jłokoyo. Tjłēno beno eni:

«Dbur sho pĵublún kjwo sak mya (30) ĩ kĵrara łok,

e tjwłō iara Israel tjēyogarē beno eni.

¹⁰Ga Kłung Sbiyo Shäryaga kjokyo ĩ tjwłēna łok dbur ĩ go, tjā ichara Tĵłapgarē sorē ĩ eni.»^{¶¶}

Jesús sōraba Pilato bokshto

¹¹Jesús sōra łok öötong shäng kjok eshko so ichaga Pilato bokshtoshko ga Pilato tjłē ba kong ga «¿Judío pĵluyo ĩ pĵare?»

«Łēp sök om go ĩro» ĩe ba kong.

¹²Eshko ga Jesús rote syöshtaga kägäyoga, judío tjłapgaga kjok ĩlgwega wleniyorē łong ara. Gueniyo dboryara Jesúsde ĩłēme.

¹³Eni ga Pilato tjłē ba kong ga «¿Pĵa rote łong ara ĩ kugöp ĩłēmdo?» ĩe.

¹⁴Gueniyo dboryara kjak kjwara ĩłēme. E kjışhko ga woyotĵłiya Pilatorē arae.

Jesús ichara Pilatorē, zrökoba wło

¹⁵Äar ĩu pĵłobi go ga Israel tjēyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrėkkłoshko ga nopga bängzak tjeng no shdžłong uyo roshko ĩ, enido ga raye Pilatorē kĵlara. Woyde nopgarē kĵone dey ga e rayayde. ¹⁶Eshko ga no bängzak shäng kĵlara ko Barrabás, roy kēsbange. ¹⁷Eni ga nopga shrono łong arashko ga Pilato tjłē ba kong łok ga «¿Woydēmi ga ĩye dōr, Barrabásde, de Jesús, e kowēba no pĵluyo ichara Sbōrē shrono shäng ĩ?» ĩe. ¹⁸Miydara pĵłú ga Jesús woydēba ara kjışhko ga ymoyotke ba włoyogarē ara, ga sōra łok ba kong e kjışhko.

¹⁹Pilato sök no ĩlgwezłong shtoyo wopro ga ba boy tjłokwo ichono ba kong. Tjłē ga «Domer ĩlgwep sök ĩ, e pĵlo beke. Kĵupke shkēyo ga e yoyoınor owa anmoyō. ¿E kjışhko ga wēyē, barwēy ĩłēme!» ĩe.

²⁰Gueniyo ga nopga tjeng ara eshko ĩ poshduna syöshtaga kägäyoga, judío tjłapgaga kjok ĩlgwega wleniyorē arae. Tjłē ga «Rokozĳ ba kong ga Barrabás, e dōyde bi kong dey łozĳ eni. Rokozĳ obi ga Jesúsda zrökko łozĳ eni» ĩe.

²¹Eshko ga Pilato tjłē nopga łong ĩ kong ga «¿Nopga do pĵok ĩe dōr bomi kong kĵone dey?»

«¿Barrabás, e döpdē!» ĩe łok ba kong.

²²Kuya ga tjłē ba kong ga «¿Eni ga ĩłēye woydēmi ga shäryēr Jesús, no

^{¶¶}27:10 Zacarías 11.12-13; Jeremías 19.1-13; 32.6-9.

pjũyo ichara Sbörë shrono shäng ľeba ľi kong?»

«¡Zrös pjang kjľös go!» ľe ľok eni.

²³ Kuya ga tjľe ba kong ga «¿Lľe kjĩy? Lľebo owa sharyara ľi ľozĩ bor kong» ľe.

Gueniyo nopga tjľe jek obi ga «¡Zrös pjang kjľös go!» ľe eni.

²⁴ Eni ga ĩya Pilatorë ga nopga ľi tjľokwo jong kjwaraso, nopga shdóktong ëngkwë woydë wľeni, ľľeye ľe ba kong, kjľopswë ber wotjľik obľe wľo ga äe. E kjĩshko ga di rokara sira, ga orkwo shk-wono nopga ľi boksho.^{§§} Tjľe ga «Kjwe ichër zrökoba wľo, gueniyo miydaga ber tjarë ľľeme. Miydaga ber pjäydë om go» ľe.

²⁵ Kuya nopga ľirë ga tjľe ba kong ga «Wolono ga miydaga ber tjararë, borwa wapgarë bakoe» ľe.

²⁶ Eni ga Barrabás, e shira, ga rayarae. E irgo ga Jesúsda twara ba ëngkwagaga kong, shpoya ľok no shpokkľo go wľo, zröya ľok pjang kjľös go wľo bakoe.

Jesús joywara ëngkwagagarë

²⁷ Eni ga söra ľok, öötong shäng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowëba pretorio. Ga ëngkwagaga tōno tjeng uunkong eshko, ba zlong bäng pjribrie. ²⁸ Eshko ga Jesús shwong skwara ľok, äska wľena ľok kara pjľupga shwong wľeniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna ľok ba do go. ²⁹ Ga shkō sho ywara ľok kjwara, beno pjľu dľu iokľo wľeni, ga iara ľok pjang ba dľu go, ga kong kjë twara kjwangna, ba orkwo këlëkong. Eshko ga tjľe ľok ba kong dbo go ga «¡Judío pjľuyo, pja pjľú, pja tjwľo arae!» ľe ľok eni, ba joywokľo. ³⁰ Eshko ga go

tröng twara, shpokza ľok tjä tjä kjë ľi go ara ba kăshko bakoe.

³¹ Joywara ľok pjir ga ba shwong pjang ba do go ľi skwara ľok, ga ba shwong baiya ľi pjuna ľok jek iröng obi. E irgo ga söra ľok to, zröya ľok pjang kjľös go wľo.

Jesús zröraba pjang kjľös go

³² Jek löng kwjľe irbo bäng go ga domer wľena ľok kjłara ko Simón, e Cirene so, ga ichara ľok dbo go Jesús kjľös ľi sök.

³³ E irgo ga jem öötong löng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kă Dbogľo dlupy» ľok-ľo.) ³⁴ Eshko ga kjĩlgwo bo dyo dbo ara roprära ľok ľľebo këä wľeniyo* tjok, ga twara ľok Jesús kong, ie wľo. Tjľina sira, gueniyo iara ľľeme.

³⁵ Eshko ga ľora ľok pjang kjľös go irgo ga ëngkwagaga tjeng ľi tjöto ľok ľľebo jyägľo go, Jesús shwong ľi ber ë kong ĩya ľok wľo.[†] ³⁶ E irgo ga sirkeno löng eshko ba dë. ³⁷ Jesús ľok pjangshko ľi kopshko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zröya ľok ľľe kjĩy miydëba wľo. Kjibokwo tak pjang ľi tjľe ga «Domer ëre ko Jesús. E judío pjľuyo.» ³⁸ Jesús ľora pjangshko ga nopga ľu ä wľeniyo ľora ľok do pjök kjľös go bakoe. Kjłara pjang or këlë, kjłara pjang or milë, kjľösyo dboy dboye.

³⁹ Eshko ga nopga jek löng Jesús ľok pjangshko ľi kă wikza tjä tjä, joywe ľok wľo. Ga ľäywe löng owa bakoe. ⁴⁰ Tjľe ga «Pja Sbö u shdök ber dret, ga äar dbargwo mya ga sharyëp ber ba shtoshko iröng obi ľorop eni. Pja Sbö Wa jľökoyo ga pja opdös om go, pja ter oplös töshko kjľös kjwe go dwayo» ľe.

§§27:24 Pilato orkwo kwoshkwono, ľľeye sharye Jesús tjok ľi miydaga ber erë ľľeme ľokľo.

*27:34 *Ľľebo këä wľeniyo* ľe ľi, e dwľo wľeni, ga twaraba nopga ľok ľok kjľös go ľi kong, bang kuga ara ľľem wľo.

†27:35 Löyde ľok pjang kjľös go ľľem obishko ga ba shwong skwara ľok pjire.

⁴¹ Jesús joywe syōshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdē li go, judío tjlappaga kjok ilgwega wleniyorē eni bakoe. Tjlē lok eng kong ga ⁴²«Oba oblēra dōra, gueniyo opdök om go ga äe. Kjwe Israel tjēyo pjlyo iē. Woyde ga oplong tōshko kjlōs kjwe go dwayo. Enira tjawa mär ba go kjwe. ⁴³“Tja mär Sbō go” lara. Enira woyde Sbörē ga döya. “Tja Sbō Wa” lara bi kong om go» iē. ⁴⁴Nopga do pjök lü ä wleniyo lok lok kjlōs go Jesús pjlor kar kar emdē ga omläywē löng eni bakoe.

Jesús wołono pjang kjlōs go

⁴⁵ Öötong dlo dluw bek ga kjok ro zoktong kjok kjwang jikong beno yēt erä. Beno eni äär jong dlo pjö iē wleni. ⁴⁶Dlo öötong eni ga Jesús tjlēno dbo go, tjlē ga «*Elí, Elí, ¿lama sabactani?*» iē. (E «Bor Sbō, bor Sbō, ¿tja rayorop jüni ega?» loklo.)

⁴⁷ Kuya nopga tjeng eshko lirē ga tjlē eng kong ga «Sbō tjlökwo laga tek dēnashko so Elías, e rokayde pjang» iē. ⁴⁸Eshko ga domer shäng kjlara jek tji tji, ga llēbo llukiluk di shak ara wleniyo kjrara kwara, pōra kjillgwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsde wlo lara. ⁴⁹Eshko ga llamo löng li tjlē ba kong ga «Wēyē. Elías tjwe ba dökde iy» iē.

⁵⁰ E irgo ga ay iē Jesúsde dbo go obi, ga wołonoe. ⁵¹Eshko ga Sbō u roshko ga shwong kēsbang iak pjang eshko li dwlētong aas ter kjomo dwayo äär jong tōshko, beno kjring pjök. Klung iano jek shkik shkik, gueng woktong aas, ⁵²ga sak roshwino ara. Eshko ga Sbō nopga kjone kjone wołono tjeng li, e woshrrara Sbörē irōng obi, beno löng sē, ⁵³ga opshino ba sak roy dwayo. Ga Jesús woshrrara Sbörē irōng obi irgo ga epga jek öötong opzrēno löng kjok zrek ko Jerusalén li roshko. Eshko ga ikoba löng arae.

⁵⁴ Jesús lok pjang kjlōs go li bokshto ga engkwagaga löng kjlōbō ba dē, ba kägäyo shäng ba tjok. Yo li kura lok, ga llēbo shäryono li ina lok uunkong. Eni ga bangkjrara lok tira llēm, ga tjlē lok eng kong ga «Shinmo lok pjang kjlōs go kjwe, e Sbō Wa jlōe» iē.

⁵⁵ Eshko ga walēga tjeng kjlōbō, tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok, ba kjimtē wlo. Eshko ga llēye shäryēba Jesús kong li iya tjeng pjola sit. ⁵⁶E tjrēko tjeng doglo mya, kjlara ko María Magdala so, kjlara, e Zebedeo boy, kjlara ko María. María, e Santiago, José mekē.

Jesús doyo jnena Joséré

⁵⁷ Domer dbur ara wleniyo shäng kjlara ko José, e Arimatea so. E oppino ara Jesús tjok. Kjok sēng ga ⁵⁸jek öötong shäng Pilato shwoy ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo. Eni ga ba nopga ichara Pilatorē, Jesús doyo twē ba kong wlo. ⁵⁹Eni ga kjrara Joséré, popgara shwong ko pjublün, pjlu wleniyo go, ⁶⁰ga söra jek öötong sak baiyashko. Eshko ga pjlēbgwo jong kwara guēmkwota roshko, kara Joséré om go. Shinmo iaydēba eshko llēm obi. Eshko ga doyo li iara beno buk ba roshko, ga bängzara ak kēsbang wleniyo go, ga toe.

⁶¹ María Magdala so, María oblē li, e sirkeno beno löng sak li bokshto.

Jesús doyo buk li dagaga

⁶² Wēshko, woshtozlōng dbaryo ga syōshtaga kägäyoga, fariseoga, e jek lok Pilato shwoy. Öötong löng ba shwoy ga ⁶³tjlē lok ba kong ga «Tjlappa, woyoshrrwa ga jyōgwang li shäng sē obishko ga tjlēno ga “Äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē irōng obi” lara eni. ⁶⁴E kjishko ga rokērwa bop kong sira ga nopga ichēp ba doyo buk sakshko li dē, äär jong dbargwo mya. Eni llēm ga ba oppinggaga tjwe ba lüyotkē kjwe. Eni kjwe ga tjlē lok oba kong ga “E woshrrara

Sbörë iröng obi” İe kjwe. Eni ga jyö ère ber owa anmoyö, jyö İara bäm go İi kjinmo» İe.

⁶⁵Kuya ga tjİe ba kong ga «Jöİö. Èngkjwagaga sözi kjİöbö, doyo buk kjone İi dëmi yötso wİo, miydëmi sorë İi eni» İe. ⁶⁶Eni ga jek öötong İöng sak İishko ga jyä İara İok beno pjäng ak jong ba bängzakkİo İi go, dökoba İİëm wİo, ga èngkjwagaga İi İara beno İöng ba dë eshko.

Jesús woshrra Sbörë iröng obi

28 Woshtozİöng dbaryo İi pjitonge. Wëshko kjok shröng, sondëshko ga walëga do pjök ko María Magdala so, María oblë İi, e jek İok jongya sak İi İk. ²Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so ter shrono shäng eshko kjİara. E kjİshko ga yo İan pjäng kjok eshko dbo träk İİëme. Ga Sbö parkaga İi jek öötong shäng sakshko ga ak İak beno jong ba bängzakkİo İi İira, kjara beno jong ba sor go, ga sirkeno sök ba kjing go. ³Sbö parkaga İi kälä ara so İİgwİëng kjoyo, shwong ko pjİubİün so pjäng sho kjoyo bakoe. ⁴İya èngkjwagaga İöng İirë ga sëya İİëm, kjİo dete erä, ga dgono jek rish rish tjeng töshko, beno woİono İöng wİeni.

⁵Eshko ga Sbö parkaga İi tjİe walëga İi kong ga «İİëye bangkjreİmi İİëme. Miydër ga pjäy tek İöng ère Jesús, zröraba pjäng kjİös go İi doyo wİëga. ⁶Gueniyo ga e buk na İİëme. E woshrono iröng obi, İara om go sorë İi eni. Pjäy tek İak beno buk İi shtoyo İmia. ⁷İnomi ga pjäy nom maİing ba oppinggaga İöng İi shwoy, ga pjäy tjİe ba kong ga “Jesús, e woshrra Sbörë iröng obi. E jek Galilea kjokyo bomi bäm go. İmi eshko” İëmi ba kong eni. İİëye İër bomi kong wİo İi e» İe.

⁸Eshko ga kjok bangkjre İok ara, gueniyo İöng wopjİü bakoe. Eni ga jek zron jong jongya Jesús oppinggaga İöng İishko, roy söya İok ba kong wİo. ⁹Eshko ga Jesús èng wİëno ba tjok ga tjİe

ba kong ga «Miga» İe. İya İok ga tek ba zİöng bäng, ga dre popjİura İok, poshrëya wİo. ¹⁰Eni ga Jesús tjİe ba kong ga «İİëye bangkjreİmi İİëme. Pjäy nom tjİe bor pjeyoga kong ga “Pjäy nom Galilea kjokyo. Jesús İmi eshko” İëmi ba kong eni» İe.

Jesús doyo dagaga icharaba jyörkë

¹¹E wopro ga èngkjwagaga Jesús doyo daga İi kjone kjone jek öötong İöng Jerusalën kjokyo roshko, syöshtaga kägäyoga İk. Öötong İöng eshko ga İİëye shäryono kës İi İara İok ba kong pjire. ¹²Kuya İok ga to İan judío tjİapggaga kjok İİgwega wİeniyo tjok, İİëye shärye wİo İi woyotjİİya jong kjrinaso wİo. E irgo ga dbur twara İok èngkjwagaga İi kong arae. ¹³Ga tjİe İok ba kong ga «İİëye İnomi İi roy İëy è kong İİëme. Pjäy to İöng tjİe oba kong ga “Shkëshko ga tjawa İöng pë wopro ga ba oppinggaga tek shrono İöng eshko, shinmo doyo buk İi İüyotkara, ga söra toe” İëmi oba kong eni. ¹⁴Roy kuya nopga kjok ère so ichagaga İirë ga tjawa İan ba tjok yötso eshko. Pjäy woydë İİë kjİy İİëme» İe. ¹⁵Kuya èngkjwagaga İirë ga dbur İi kjrara, ga İİëbo shäryara, İara İok ba kong sorë İi eni. E kjİshko ga dbar eerishko ga judfoga omroy İë İöng eni.

Jesús weno ba oppinggaga dogİo sak kjwara kjingsho kjİara (11) İi kong

¹⁶E irgo ga Jesús oppinggaga dogİo sak kjwara kjingsho kjİara (11) İi to öötong İöng Galilea kjokyo, dİup jong İara Jesüsdë ba kong İi go. ¹⁷Eshko ga Jesús İna İok, ga poshrëra. Gueniyo kjone kjone wotjİİk ga e Jesús İİëm dikjoyoe İe. ¹⁸Eshko ga Jesús tek ba zİöng bäng ga tjİe ba kong ga «Tja kong dbo twara Sbörë, tja ber sök kjok dogo sopga, kjok ère sopga İöng kës İi, e ichaga wİo. ¹⁹Eni ga pjäy jongya jong kjok kjwang jİkong, tja roy İëmi tjëyoga uunkong kong, epga

ber löng bor oppingga wlo. Ga Data Sbö ko go, Sbö Wa ere ko go, Sbö Sëya ko go ga epga wëmia. ²⁰Ga llëye löror bomi kong, shäryëmi wlo li pimi ba kong

pjir, shärye lok eni bako wlo. Ga tja ber shäng bomi tjok iyado, äär jong kjok pjir dbaryo lishko» le.

Evangelio según Marcos

*Jesucristo roy pjlú ère,
e jyā tara Marcosdē*

Kjibokwo ère sorē

Domer shäng kjlāra ko Marcos. E kowēba Juan Marcos bakoe. E Jesús op-pinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlārayo llēme. Gueniyo woy-otjlikoba ga e lan Pedro tjok enido, ga kjimtara Pedrorē kjibokwo ère tē. Woy-otjlikoba kjrina obi ga Jesús sök kjok ère kjing go obishko ga Marcos sök Jerusalén kjokyo, ga llēbo shāryara, lāra Jesúsde li ina, kura om go.

Jesús wolono, ga woshrra Sbörē iröng obi irgo ga ba tjlokwo kragaga judío llēm wleniyo löng Roma kjokyo li shdunaba ara, mär löng Jesús go kjishko. E kjishko ga kong kjibokwo ère tara Marcosdē, Jesús roy pjlú li miyde lok pjlú wlo, epga mär ber löng Jesús go jlokoyo wlo.

Jesús öör kjok ère kjing go, ga llēbo iydeba llēm wleniyo shāryara ara nopga ara bokshto sorē li tara ba kong. E shdunaba ara, ga wolono pjang kjlōs go sorē li tara ba kong. Gueniyo wolono irgo ga e woshrra Sbörē iröng obi sorē li tara ba kong bakoe. Woyde ga miyde lok kjibokwo ère go ga Jesús dbo ara, bi moskwo Ä li kjinmo, ga eerishko ga shji kjimte ara.

1 Jesucristo, e Sbō Wa. E roy pjlú li soyozlōng eni.

Juan No Waga shäng kjok dogro no llēmshko

² Kjibokwo tara Sbō tjlokwo lāga tek dēnashko so Isaiásdē. Tjlēno beno eni: «Sbō tjlēno ba Wa kong ga

“No ichër kjlāra bop bām go,
bop roy lāga,
irbo poshāryē bop kong wlo” ìe.
³ Kjok dogro no llēmshko ga èbo tjlē
shäng dbo go ga
“Irbo poshāryozī Tjlapga tjwe li kong.
Shāryozī ber beke”[†] ìe.»

⁴⁻⁶ Eni ga no weno shäng kjlāra ko Juan. E doyono shäng shwong sek öng jëkklo sok kēsbang zok go, dop pjrikklo shāryak öng kwota go bakoe. Dli ba kong ue wlo li, e sekwa, or kjlōshko so dyo bakoe. E öötong shäng kjok dogro no llēmshko ga shäng oba wē jer di roshko ga tjlē oba kong ga «Llēbo owa shāryēmi löng li, e owa jlōe lozī, ga rayozī, ga pjāy wēr jer di roshko. Shāryoromi eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörē ber drete» ìe.

Judea sopga, Jerusalén sopga, e shrono löng trāk llēm ba kuk. Eshko ga kjone kjone, llēbo owa shāryara li ìe oba uunkong bokshto. E irgo ga we Juandē jer Jordán diyo roshko.

⁷ Ga Juan tjlē oba kong ga «No tjwe bor irgo kjlāra. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llēm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyō kjishko.»[†] ⁸ Pjāy wēr shäng di goshko, gueniyo domer tjwe bor irgo lira, pjāy go Sbō Sēya iche tjwe ber kēsbang bomi tjok» ìe.

Jesús wara Juandē

⁹ Eshkoshko ga Jesús opshino jek Nazaret kjokyo dwayo, e Galilea kjokyo obi, ga öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko. Eshko ga wara Juandē jer Jordán diyo roshko.¹⁰ Wara pjir ga Jesús opshik tēm shäng di roy dwayoshko ga iya ga kjok dogo roshwino beno oojong erā, ga Sbō Sēya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go.¹¹ Eshko ga ybō kuraba kjok dogo

[†]1:3 Isaiás 40.3.

[†]1:7 Drepkwota dōga lānyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

dwayo, tjǎe ga «Bor wa li pja. Pja woy-dër ara. Tja wopjǎu bop tjok» Ìe.

Jesús tjǎina Ärë, Ìlëbo owa shäryë wlo Ìara

¹² E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no Ìlëmshko, ¹³ äya kjloshko so tjeng ara Ìishko, ga beno shäng eshko dbargwo sak pkëng (40). Eshko ga tjǎina Ärë ara, Ìlëbo owa shäryë wlo Ìara. Ga Sbö parkagaga kjok dogo so shrono tjeng ba tjok kjlobö ba kjimtë.

Jesús ba pak soyono

¹⁴ Juan bängzaraba shäng no shdü-zlong uyo roshko irgo ga Jesús jek öötong shäng Galilea kjokyo. Eshko ga Sbö tjlokwo roy pjǎu Ìe shäng oba kong, ¹⁵ tjǎe ga «Dbar iara Sbörë Ìi öötonge. Sbö ber no pjǎuyo wlo Ìi, e dbaryo döröe. E kjishko ga Ìlëbo owa shäryëmi löng Ìi, e owa jlöe lözi, ga rayozia. Sbö tjlokwo roy pjǎu Ìer shäng bomi kong Ìi, e kjrozia» Ìe.

Jesús, domerga mã shaga kjrara doglo pkëng (4)

¹⁶ Domer shäng kjǎlara ko Simón. Kjǎlara obi ko Andrés, e Simón lëng. Epga mã shaga. Pjǎlara ga löng ba kjǎ mã shakklo dbuk Galilea di bäng buk kës-bang, shkung, so dlung kjoyo Ìi roshko. Eshko ga Jesús jek jëk shäng diksor go, ga Ìya ga domerga Ìi bë löng. ¹⁷ Eshko ga tjǎe ba kong ga «Pjây tek bor tjok, pjây pin wlo. Pjây to löng mã shak ame. Pjây iër to ber löng no töng bor kong shara» Ìe. ¹⁸ Kuya lok ga ba kjǎ rayara jekdo, ga to jek ba tjok.

¹⁹ Jek këgo sit ga domerga löng do pjök ko Santiago, Juan. E data Zebedeo. Epga löng ba kjǎ mã shakklo bängyë kjyong roshko ba data tjok. Ga Jesús jek shäng eshko ga domerga do pjök Ìi Ìna, ²⁰ ga rokara jek ba tjok, opping ba tjok wlo. Kuya lok ga ba data rayara jekdo,

beno sök ba kjyong roshko ba parkagaga tjok, ga to jek lok Jesús tjok.

Ä sëya pjang domer goshko ichara Jesúsdë kjǎlara toe

²¹ E irgo ga to lok öötong löng Capernaúm kjokyo. Öötong washtozlong dbaryoshko ga Jesús opzrëno jek judíoga syö uyo jong eshko Ìi roshko, ga nopga pina. ²² Tjlokwo Ìara jlökoyo, dbo ara go, Ìe no pinggaga kjok Ìlgwekklo tara Moisésdë go Ìirë dik Ìlëme. E kjishko ga nopga löng ba kuga Ìi beno löng yëy Ìe erä.

²³ Eshko ga domer shäng kjǎlara, goshko Ä sëya kjǎlara. Ga Jesús Ìya sëya Ìirë ga öö Ìe ba kong dbo goshko, tjǎe ga ²⁴ «Jesús, Nazaret so, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja tek shäng borwa pjigare? Pja ë miydër pjǎue. Pja iak beno shäng dboy Sbö kong» Ìe.

²⁵ Kuya ga sëya Ìi wlon, tjǎe ba kong ga «Pja kjinkozong. Pja opkjos domer kjwe go dwayo» Ìe. ²⁶ Kuya ga domer Ìi iara jek klan kjǎluu erä. Eshko ga öö Ìe sëya Ìirë dbo goshko, ga opkjonu to domer Ìi go dwayo.

²⁷ Ìya nopga tjeng eshko Ìirë ga beno löng yëy Ìe erä, ga tjǎe ëng kong ga «¿Kjwe Ìlëro? ¿Tjlokwo tjaglën wleniyo bi kongdo Ìlëm? Tjlokwo kjwe dbo ara. Ä sëyaga iche ga kole bakoe» Ìe. ²⁸ Eshko jek Ìëkong ga Jesús roy shdöktong jekdo Galilea kjokyo kjok kjwang jikong.

Simón ëm poptara Jesúsdë

²⁹ E irgo ga Jesús opshino judíoga syö uyo Ìi roshko dwayo Santiago, Juan tjok, ga jek öötong löng Simón, Andrés ushko.

³⁰ Eshko ga Simón ëm buk ba bukklo kjing go, kjǎlirkono buk träk Ìlëme. Roy Ìara Jesús kongshko ga ³¹ jek öötong shäng swlo buk Ìishko. Eshko ga orkwo shara, kojona, ga kjǎlik Ìi zenoe. Eni ga walë Ìi dlǎ shäryono ba kong.

Swłopga poptara Jesúsdë ara

³²Jek kjok ro zar ga swłopga, nopga goshko Á sëyaga, e söraba ara Jesús kong.[§] ³³Kjok eshko soga uunkong tōno shrono łok u bäng ĩi bokshto. ³⁴Nopga swło ĩlë ara poptara Jesúsdë, Á sëyaga tjeng oba goshko ĩi ichara to bakoe. Jesús, e ĩ miyde Á sëyaga tjeng oba goshko ĩirë owa ĩlëme. E kjishko ga ichara Jesúsdë tjĩlë ĩlëme.

Jesús, Sbō tjĩłokwo roy pjĩú ĩe judioga syō uyo oblë oblë roshko

³⁵Wëshko kjok shrōngto ga Jesús kojono, opshino jek kjok eshko dwayo, to jongya ĩye ĩlëmshko, syōshtë Sbō kong wło. ³⁶E irgo ga Simón to shäng ba pjeyoga oppingga tjok ba wĩk. ³⁷Wĩnashko ga tjĩlë łok ba kong ga «Oba uunkong to lõng bop wĩk» ĩe.

³⁸Kuya ga tjĩlë ba kong ga «Shji to jongya kjok shto oblë oblë, Sbō tjĩłokwo roy ĩer eshko wło, miydëba wło. Tja shrono shäng e kong wło» ĩe. ³⁹Eni ga to shäng Sbō tjĩłokwo roy pjĩú ĩe Galilea kjokyo kjrina kjrinishko, judioga syō uyo łok kjwobi ĩi roshko. Ga Á sëyaga tjeng oba goshko ĩi iche to bakoe.

Domer pogĩo go swło ara, sho an do jikong wĩeniyo poptara Jesúsdë kjĩlara

⁴⁰Pjĩlara ga domer shrono shäng kjĩlara Jesús shwoy. Domer ĩi pogĩo go swło ara, sho an do jikong. Öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjok tonο ba bokshto, tjĩlë ba kong ga «Tja poptëp wo ydë ga tja poptëp ga pjĩú» ĩe.

⁴¹Īya ga songe ĩe, ga porwara ba orkwo go, ga tjĩlë ba kong ga «Pja poptër wo ydë. Pja ber pjĩú shara» ĩe. ⁴²Jekdo eshko ga domer ĩi poptonoe.

⁴³⁻⁴⁴Eshko ga Jesús tjĩlë ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror ĩep ĩ kong ĩlëme. Pja nom opping syōshtaga Sbō kong nopga kjishko ĩi kong, pja ĩya wło eröe. Sbō sēngĩo ĩara Moisésdë, pja äär Sbō poshrëk ba ushko ga pjĩú wło ĩi sōp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wło» ĩe, ga ichara toe.

⁴⁵Gueniyo ga domer poptono ĩi to shäng kjone pogoshko ga tjĩlë ga «Tja poptara Jesúsdë» ĩe ĩ kong pogo. E kjishko ga Jesús jek opzrëk u ara tjeng ĩishko ga äe. To jek wĩeni ga oba tōn ba shwoy ara anmoyō kjishko. Eni ga beno shäng no ĩlëmshko. Eni ĩmdë ga ĩkoba äär träk ĩlëme.

Domer dre kuga ĩlëm wĩeniyo poptara Jesúsdë kjĩlara

2 Dbar kjwōbö irgo ga Jesús shrono sök Capernaúm kjokyo irōng obi ba ushko. Mi ydaraba ga shrono sök irōng ga ²oba shrono lõng träk ĩlëm ba shwoy, ga u ĩi dĩino tjung no eröe. Oba ara ba u bongkjako bakoe. ĩye äär u bäng zlong ga äe.

Jesús sök Sbō tjĩłokwo roy ĩe oba kong kjër roshkoshko ga ³domerga tjwe lõng dogĩo pkëng (4), swło sōno kjĩlara. Swło ĩi buk tōshko, dre kuga ĩlëm wĩeniyo. ⁴Eshko ga sōra łok shrono u bongkjako ga sōya kjër roshko, Jesús sökshko ĩara, gueniyo to öötong ey ĩlëm, oba ara kjĩy. Eni kuzong ga jem tyono łok u dbo kjing sdok ĩi kjing go, kjing dōra sira, swło ĩi ĩona ter pjang ba pogĩo roshko öötong buk dew, Jesús sök ĩishko.

⁵Īya Jesúsdë ga swło sōgaga ĩi mär ba go ga tjĩlë swło buk tōshko ĩi kong ga «Domer, owa pjang bop go ĩi lõnor beno drete» ĩe.

⁶No pinggaga kjok ĩlgwekkĩo tara Moisésdë ĩi go lõng eshko kjĩłöbö. Wotĩĩik

§1:32 Eshko ga e woshtozlong dbaryo. Ga e dbaryo ga epga jëk pjola ĩlëm kjishko ga swłopga söraba Jesús shwoy kjok ro zar kjwĩlëshko.

Īok ga ⁷ «¿Kjwe ěro? ĩDomer kjwe shāng Sbō ĩāywē owa, ber tjwĭō ĩlēm wĭo ĩe! Owa lōngga nopga kong ĩi Sbō ěrōe» ĩe.

⁸Wotjĭĭk lōng ĩlē ĩi miydara Jesúsdē pjir kuzong ga tjĭē ba kong ga «¿Pjāy wotjĭĭk owa eni ega? ⁹“Owa pjang bop go ĩi lōnor beno drete” ĩloror ba kong. Gueniyo lōnorde, de lōnor ĩlēm, e ĩgōmi ĩlēme. Gueniyo ga “Pja kojōzong. Bop bukkĭo kjwe kjrozong. Pja jēkzong” ĩloror ba kong ga poptororde, de poptoror ĩlēm, era ĩgōmi wēlēe. ¹⁰Kjok ěre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ěre dbo ara, owa pjang nopga go ĩi lōn ber dret wĭo ga pjĭúe. Miydēmi wĭo ga ĩlēbo shāryēr e» ĩe. Eni ga tjĭē swĭo buk tōshko ĩi kong ga ¹¹«Ĺēr bop kong ga pja kojōzong. Bop bukkĭo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» ĩe. ¹²Kuya ga kojono, ba bukkĭo kjrara, ga to jek ba ushko.

Īya lōng eshko ĩirē ga beno lōng yēy ĩe ěrā, ga Sbō poshrēra, ga tjĭē ĩok ěng kong ga «Ĺlonoshko ga ĩlēbo ĩydē kjweni ĩlēme» ĩe.

Leví rokara Jesúsdē

¹³E irgo ga Jesús jek öötong shāng di bāng buk kēsbang ĩi kjako obi. E irgo ga nopga öötong lōng ara ba žlong, ga ěpga piya Jesúsdē shāng. ¹⁴Jek jēk shāngshko ga domer sōk kjĭlara eshko ko Leví, e dbur tōngga Roma so kong. E Alfeo wa. E sōk ba pak ĩshko. Īya Jesúsdē ga tjĭē ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wĭo» ĩe. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok.

¹⁵E irgo ga Jesús jek öötong sōk ĩe Leví ushko,^{**} ba oppinggaga tjok. Ga

nopga dbur tōngga Roma so kong öö-tong lōng ĩe ba tjok eshko, nopga owa wĭeniyo obĭē öötong lōng ĩe ba tjok eshko bakoe. Nopga ěniyo jēk lōng Jesús tjok ara.

¹⁶Eshko ga nopga lōng kjĭlōbō no ping-gaga kjok ĩlgwekkĭo tara Moisésdē ĩi go, ěpga fariseoga bakoe. Īya ĩok ga Jesús sōk ĩe nopga ěniyo tjok ga tjĭē ba oppinggaga lōng ĩi kong ga «¿Bomi pingga kjwe ĩe nopga owa wĭeniyo tjok kjweni ega?» ĩe.

¹⁷Kuya Jesúsdē ga tjĭē ba kong ĩok ga «Nopga lōng pjĭú, swĭo ĩlēm ga e dwĭlomenega woydē ĩlēme. Swĭopgara dwĭlomenega woydē. Eni ga tja shrono shāng kjok ěreshko, nopga pjĭo bek ĩi rokaga ĩlēm, nopga owa ĩi rokaga ěrōe» ĩe.

Jesús ĩano shji ĩe ĩlēm kjĭshko

¹⁸Oĭō ga Juan oppinggaga, fariseoga, e ĩe ĩlēm Sbō kong. Pjĭlara ga lōng ĩe ĩlēm ěnishko ga nopga tek shrono lōng Jesús shwoy ga tjĭē ba kong ga «Juan oppinggaga ĩe ĩlēm Sbō kong dbar kop ara. Fariseo oppinggaga omshāryē eni bakoe. ¿Bop oppinggagara omshāryē eni ĩlēm ega?»

¹⁹«Orkwosmozlōng dbaryoshko ga domer orkwosmok wĭo ĩi^{††} shāng ba tjok obishko ga nopga mak lōng eshko ĩi^{‡‡} ĩe ĩlēm ga ěe. ²⁰Gueniyo domer ĩi sōraba ba shjiryoshko ga ěpga ĩe ĩlēm eshko jā.

²¹»Shwong kēguē^{¶¶} bāngyēy shwong ĩkyo tjaglĕn^{§§} go ĩlēme. Shāryoroy eni

****2:15** Grecĭa šo tjĭōkwo ěre ĩlē ĩlōklo miydēy yōtso ĩlēme. E *Jesús jek öötong sōk ĩe Leví ushko* ĩoklo, ĩlēm ga *Jesús jek öötong sōk ĩe Jesús ushko* ĩoklo. E ushko miydēy yōtso ĩlēme.

††2:19 *Domer orkwosmok wĭo* ĩe ĩi, e *Jesús* ĩoklo.

‡‡2:19 *Nopga mak lōng eshko* ĩe ĩi, e *Jesús oppinggaga* ĩoklo.

¶¶2:21 *Shwong kēguē* ĩe ĩi, e *tjĭōkwo twara Sbōrē Israel tjēyoga kong jĭōkoyo dē-nashko* ĩi ĩoklo.

§§2:21 *Shwong ĩkyo tjaglĕn* ĩe ĩi, e *tjĭōkwo twara Sbōrē jĭōkoyo tjaglĕn Jesús kjĭshko* ĩi ĩoklo.

kjwe ga shwong likyo tjaġlën li, shwong këguë li, e sreya, dwlër jek këgong.

²²»Kjiłłgwo bo dyo dbo ara tjaġlën* tyëy ba bapkwō këguë shäryak öng kwota go† roshko llëme. Shäryoroy eni kjwe ga ba bapkwō li böptur. Eni ga kjiłłgwo bo dyo li, e ber llëno ame, ba bapkwō li ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjiłłgwo bo dyo dbo ara tjaġlën tyëy wlo ga woyde bapkwō tjaġlën» le ba kong.

Woshtozlōng dbaryo ga Jesús oppinggaga dwla bo kjrono

²³Woshtozlōng dbaryo kjwara ga Jesús jek shäng dwla dgak buk li tjrëko ba oppinggaga tjok. Eshko ga ba oppinggaga löng dwla bo kjrë, ue lok wlo. ²⁴Iya fariseogarë ga tjlë Jesús kong ga «¡Bop oppinggaga kjwe izong! ¿Löng llëbo shäryako woshtozlōng dbaryoshko llëm li shäryë ega?»

²⁵«¿Dënashko ga David, ba yorka-gaga pjli lok arashko ga llëye shär-yara tak pjang Sbö tjlökwo go li, e lomirë llëmdo? ²⁶Abiatar sök syöshtaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko kësbangyo dbaryoshko ga David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li uara, ga twara ba nopga jek löng ba tjok li kong, ue wlo bako, e uaga syöshtagararë erö gueniyo» le ba kong.

²⁷E irgo ga tjlë ba kong obi ga «Woshtozlōng dbaryo, e shäryak beno nopga kjimtoklo. Nopga, e shäryak beno woshtozlōng dbaryo kjimtoklo llëme. ²⁸E kjishko ga woshtozlōng dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

Woshtozlōng dbaryo ga swlo poptara Jesúsde kjlara

3¹⁻²Woshtozlōng dbaryo oblë ga Jesús opzrëno jek judioga syö uyo jong kjok eshko li roshko. Domer shäng kjlara eshko orkwo kjwara slosloe. Fariseoga löng eshko bako, Jesús dë, swlo li popte woshtozlōng dbaryore iya lok wlo, rote e go wlo.

³Eshko ga Jesús tjlë swlo li kong ga «Pja kojös shäng nopga löng kës ëre tjrëko» le. ⁴E irgo ga Jesús tjlë fariseoga li kong ga «¿Woshtozlōng dbaryo ga llëye shäryëy oblë kong ga pjlu? ¿Llëbo pjluë, de llëbo owa? ¿Ëre dbaryo ga kjlara buk ba llëmdo shinmotkë wlo ga llëye shäryëy? ¿Wëyëre, de kjimtyë?» le. Kuya lok ga beno tjeng kjing erä. Dbor-yara lok llëme.

⁵Eshko ga löng ba zlōng bäng pjribri li ina, ga iirkorgö ba kong, swlo li songe le lok llëm kjishko. Ga tjlë swlo li kong ga «Pja orkwo roshwizong» le. Kuya ga orkwo roshwino, ga poptono beno pjluë.

⁶Gueniyo ga fariseoga opshino jek lok ey dwayo, ga öötong ëng tōno lok Herodes pjloyoga tjok. Eshko ga tjlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorë ga pjlu?» le.

Swloppa poptara Jesúsde ara

⁷⁻⁸Dbar kjwara ga Jesús opkjono jer öötong shäng ba oppinggaga tjok di bäng buk kësbang li kjako. Nopga to jek ara ba tjok. Jesús roy öötong kjok shto oblë oblë, ga nopga shrono löng ara ba ik, Galilea sopga, Judea sopga, Jerusalén sopga, Idumea sopga, kjok buk Jordán diyo kjwo kalëkong sopga, Tiro sopga, Sidón sopga bakoe. ⁹⁻¹⁰Jesús

*2:22 *Kjiłłgwo bo dyo dbo ara tjaġlën* le li, e *tjlökwo twara Sbörë jlökoyo tjaġlën Jesús kjishko* li loklo.

†2:22 *Kjiłłgwo bo dyo dbo ara bapkwō këguë shäryak öng kwota go* le li, e *tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo dënashko* li loklo.

shäng nopga pophtë ara, e miydaraba kuzong ga swłopga shrono łok ara ba złong bäng, porwe łok wło. E kjışhko ga ba oppinggaga ichara kjoyong włëk kjłara, nopga tjwe arashko ga jem tyë kjoyong li roy wło, llikoba lłëm wło.

¹¹ Eshko ga nopga goshko Ä sëyaga tjeng kjłöbö. Jesús iya łokshko ga tjwe löng ba złong bäng, ga kjök torgö, öö le łok, tjłë ba kong ga «¡Pja Sbö Wa!» le.

¹² Kuya ga tjłë ba kong ga «Tja ë lëmi ë kong lłëme. ¿Kuromire?» le.

Jesús domerga kjrono dogło sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹³ E irgo ga Jesús to jem dłup jong kjwara eshko bigdo go. Eshko ga nopga rokara tek ba złong bäng kjłöbö, ¹⁴ ga kjrara dogło sak kjwara kjingsho pjök (12), ber löng Sbö tjłökwo roy łaga ba äska wło, ber tjeng jëk ba tjok wło, iche Sbö tjłökwo roy pjłú shdök kjok shto oblë oblë wło, ¹⁵ Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche dbo twara ba kong li go wło bakoe. ¹⁶ Domerga kjrara dogło sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko łok eni: Simón, e koiara beno Pedro;

¹⁷ Santiago, e Zebedeo wa;

Juan, e Santiago kjłaray, pjöyikong li kowaraba Boanerges (e epga so kjrik kjoyo łokłö);[‡]

¹⁸ Andrés;

Felipe;

Bartolomé;

Mateo;

Tomás;

Santiago, e Alfeo wa;

Tadeo;

Simón, e zelote;

¹⁹ Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Jesús, Beelzebú[¶]

²⁰ E irgo ga Jesús jer dłup li dwayo, ga opzrëno jek u roshko. Jesús ikoba shrono löng ara kuzong ga Jesús, ba oppinggaga, e kong dbar ië łok wło ëmdë ga drete. ²¹ Eni ga lłëye shärye shäng li roy kuya ba pjeyoga epenga lirë ga woyotłiya łok ga «E skwërkono dikjoyoe» le. E kjışhko ga tjłë łok ëng kong ga «Shji to włokjrë» le.

²² No pinggaga kjok lłgwekkło tara Moisésdë li go tek shrono löng Jerusalén kjokyo dwayo kjłöbö, ga tjłë łok ga «¡Domer kjwe goshko Beelzebú! Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebúre ba kong li go» le.

²³ Eni ga nopga löng li rokara Jesúsde tek ba złong bäng, ga tjłëno ba kong lłëbo jyägło go. Tjłë ga «¿Ä, e iche Äre opshik om go sorëro? ²⁴ Pjłu lłë, ba nopga ëngkjwë ëng tjok kar kar włeni ga e oppjik łok om go. ²⁵ Nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkjwë ëng tjok kar kar włeni ga e oppjik łok om go bakoe. ²⁶ ¿Eni ga Ä, e ëngkjwë ba sëyaga tjok włeni ga e pjir maling lłëmdo?

²⁷ »Domer sök kjłara dbo ara ba ushko włeni ga no jek äär opzrëk lürkë ba u roshko ga äe. Woyde ga domer li shara, pjirira bäm go guing. Enira ba lłëbo lüyotke ga pjłúe.[§]

²⁸ »Lër bomi kong jłökoyo ga ëye lłëbo owa shäryë, tjłökwo lë owa ga owa li löya Sbörë ber dret ga pjłúe. ²⁹ Guëniyo ëye Sbö Sëya laywë owa ga owa li löya lłëme. To beno pjang ba go iyadoe» le.

³⁰ Tjłëno eni, lúnashko ga no pinggaga kjok lłgwekkło tara Moisésdë li go tjłëno łok ga «Domer kjwe goshko Ä sëya kjłara» łara eni kjışhko.

[‡]3:17 Grecia so tjłökwo ërë lłë łokło miydëy yötso lłëme. Guëniyo kjone kjone tjłë ga epga so kjrik kjoyo łokłö le li, e domerga iür ä włeniyo loklo.

[¶]3:19 Ä, e kowëba Beelzebú bakoe.

[§]3:27 Domer dbo ara le li, e Ä łokłö. Lürkaga le li, e Jesús loklo. Łara eni li, e Ä sëyaga iche wło ga woydara ga Ä zana guing loklo.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

³¹Eshko ga Jesús mekë, ba lëmga, e shrono tjeng kjoko, ga no ichara lok kjlara ba rokë. ³²Eni ga nopga sirkeno tjeng Jesús zlong bäng li tjëlë ba kong ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop wlek kjoko» ë.

³³Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Bor mekë, e ë? ¿Bor lëmga, e ë?» ë. ³⁴Eni ga ba oppinggaga sirkeno tjeng ba tjok li iya ga tjëlë ga «Bor mekë lër li kjwepga. Bor lëmga lër li kjwepga. ³⁵Ëye Sbö kolë ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni, bor dor wleni» ë.

Dwla sguingga

4 Jesús öotong sirkeno sök di bäng buk kësbang li sor go ga nopga pina eshko jek obi. Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kjong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako. ²Eshko ga epga pina ara llëbo jyäglo go. Tjëlë ga ³«Tja kuzia. Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. ⁴Sguiyashko ga kjone kjone löno tjeng irbo bäng, ga sënwa shrono, ga uara lok drete. ⁵Kjone kjone löno tjeng ak ara tjërko, klung sho ara llëmsshko, ga weno maling, klung sho rong llëm kjishko. ⁶Gueniyo slënggwo dret kjishko ga dlo wenoshko ga sura, beno dogroe. ⁷Dwla kjrina obi, e löno tjeng shkë sho roshko, ga shkë sho li kunoshko ga dwla li llgwina beno bo llëme. ⁸Dwla kjrina obi, e löno tjeng klung sho pjlú kjing go, ga kuno, botjyono pjlúe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak mya (30), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko ga botjyono kjwo sak dbaw (100)» ë.

⁹E irgo ga tjëlë ba kong jek sira obi ga «Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yotso» ë.

Jesús tjëlëno llëbo jyäglo go erä ega

¹⁰Nopga tjeng kës li brikong irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li, oba oblë jëk löng ba tjok wleniyo, e tjëlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llëye lörop llëbo jyäglo go yë, e llë löklo pjlollgwes borwa kong, miydërwa wlo» ë.

¹¹Kuya ga tjëlë ba kong ga «Sbö ber no pjluyo sorë li roy miydaydëba llëm li pinaba bomi kong. Gueniyo nopga oblë kongda, lër llëbo jyäglo go erä. ¹²Eni ga »«Iya löng kjër ga llë iyde miyde lok llëm,

kuya löng kjër ga llë löklo miyde lok llëm bakoe.

Eni llëm kjwe ga

optwë ber Sbö kong,

ga owa pjang ba go li löya ber drete» ë.

Dwla sguingga lanyo, e llë löklo lara Jesüsdë

¹³E irgo ga Jesús tjëlë ba kong ga «¿Tjlokwo lër shäng llëbo jyäglo go ëre llë löklo miydëmi llëmde? Miydëmi llëm ga tjlokwo lër llëbo jyäglo go obi ga miydëmi llëm bakoe. ¹⁴Dwla sguingga li, e Sbö tjlokwo laga oba kong li löklo. ¹⁵Kjone kjone, e so dwla löno tjeng irbo bäng li kjoyoe. Tjlokwo li kuya, gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba shjiryo.

¹⁶»Kjone kjone, e so dwla löno ak ara tjërko li kjoyoe. Tjlokwo li kuya ga kjre lok wopjlúe. ¹⁷Gueniyo tjlokwo li äär ber ba pjlúshko jlokoyo llëm kjishko ga llëye wen ba kong sirashko, epga shdun-goba tjlokwo li kjishkoshko ga raye, söya ame.

¹⁸»Kjone kjone, e so dwla löno shkë sho roshko li kjoyoe. Tjlokwo li kura, ¹⁹gueniyo llëbo tjeng kjok ëre kjing goshko li woyotjlüya ara, wo pjang dbur go, llëbo tjeng kës li kjre woydë ber ba kong wlo bakoe. E kjishko ga tjlokwo li

woyo ba kong ame, ga bo wen tjlökwo li kjishko llême.

²⁰»Gueniyo ga kjone kjone obi, e so dwla lono tjeng klung sho pjlu kjing go li kjoyoe. Tjlökwo li kuya, ga kjre jlökoyo. E ber shäng so dwla botjyono pjlu kjoyoe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak mya (30), kjwo sak tjer (60), kjwo sak dbaw (100)» le.

Iök shjiy

²¹ E irgo ga Jesús tjlê ba kong ga «Iök borkey jong shjiy, jney llêbo dorko wlo llême. Iëy jong kjókshko dey. ²² Llêbo jnek tjeng li, e woyde Sbörë ga ber ikoba wëlë wlo. Ga lono ga e ber miydeba dret, iök shjiy poyong jong kjókshko wleni. ²³ Èye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yotso.

²⁴»Ga llëye kumi löng li kuzi yotso. Kumi yotso wleni ga pjây opping ara. Kumi yotso llëm wleni ga pjây opping ara llême. Kumi sorë ga pjây opping eni, ga pjây opping e kjinmo obi. ²⁵ Èye llêbo tjok ga sëya jek obi. Èye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryö drete» le.

Dwla wen sorë

²⁶⁻²⁷ E irgo ga Jesús tjlê ba kong obi ga «Sbö ber no pjluwo sorë, e so dwla sguina domer kjlararë kjoyoe. Dwla, e sguina beno klung sho kjing go, ga domer li shrono iröng ba ushko. Eshko ga pë, wollën, ga bë sök wläpe. E wopro ga dwla sguina beno tjeng li weno, ga kuno, shäryë eni sorë miyde domer lirë llëm gueniyo. ²⁸ Dwla li kun jong laga klung shorë. Kun jem, korga wen, kjing shen, ga bo kwirkë shjiye. ²⁹ Bo kwirkono shjiy kuzong ga domer li jongya ba skok kjwle jä» le.

Kjor dwlâyö chirawa

³⁰ E irgo ga Jesús tjlêno ba kong jek obi. Tjlê ga «Sbö ber no pjluwo sorë,

e so llê kjoyo? ¿Lër bomi kong sorë ga pjlu? ³¹ E so kjor dwlâyö chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. Dwlagwo ère chirawa, dwlagwo oblë oblë dorko. ³² Gueniyo kun kësbang, dwlagwo oblë oblë kjinmo. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» le.

³³ Nopga pina Jesúsde llêbo jyäglo go eni. Kura lok, gueniyo llë löklo miydara lok uunkong llême. ³⁴ Jesús tjlêno nopga kong llêbo jyäglo go erä. Gueniyo nopga tjeng kës li brikotong lok pjirshko ga llëye lara llêbo jyäglo go li, e llë löklo pjilölgwera ba oppinggaga kong pjire.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsde

³⁵⁻³⁶ Kjek sëng ga Jesús sök kjoyong roshko obi, ga tjlê ba oppinggaga kong ga «Shji to dipzë, di bäng buk kësbang ère kjwo kalëkong» le.

Kuya lok ga opyono lok kjoyong li roy ga «Tjawa toe» le lok nopga kong, ga to jek ey dwayo. Eshko ga kjoyong oblë sökoba jek tjeng ba tjok bakoe. ³⁷ Eshko ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang li kjing go. Di iöya ara, ga di dlin jong kjoyong li roy, pir sek seke.

³⁸ Eshko ga Jesús buk pë kjoyong sigwo lëkong, kä iak buk kä iöklo kjing go. Eni ga ba oppinggaga jek löng ba wollëng, ga tjlê ba kong ga «Tjlapga no pinggal! Shji ba pitoe! ¿Pja buk wläp ega?» le.

³⁹ Kuya ga kojono, ga tjlê pjluk, di iöya li kong ga «Pja slanzong. Pja ber tjëkso» le, ga beno buk tjëkso. ⁴⁰ Eshko ga tjlê ba oppinggaga kong ga «¿Kjek bangkjre mi ara ega? ¿Pjä mär bor go llëm obire?» le.

⁴¹ Eni ga epga shgawara löng ara. Ga tjlê èng kong ga «¿Kjwe èro? İzia. Tjlêno pjluk, di iöya li kong ga koë pjluë» le.

Domer goshko Ä sëya kjlara

5 Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong löng di bäng buk kësbang li

kjwo kalëkong, Gadara kjokyo. ²⁻⁶ Eshko ga domer goshko Ä säya kjlära. Kjra läba, shakoba or go ga ä kuzong ga kjrocharaba dröng sho go pjloglo kop ara, gueniyo ba dröng sho li skoya jek tas tas erä. Ga domer li kjwëy llong llëme. Shaga ërë llëm bakoe. Jëk to shäng sakshko erä. To shäng öö le öö le kjloy. Äär kjone ga opyok to shäng ak go. Eni ga Jesús iya sak tjeng lishko dwayo ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonon.

⁷⁻⁸ İya Jesúsde ga tjlä ba kong ga «İÄ säya, pja opkjos domer kjwe go dwayo!» le.

Kuya ga tjlä ba kong dbo go ga «İSbö Tjwlo Kësbangyo Wa li pja! İPja tek shäng bor barwë ega? İRokër bop kong sira Sbö ko go ga tja shdum llëme!» le.

⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «İPja ko llë?»

«Tja ko Kop Arae. Tjawa säya ara domer ëre go kjiy» le. ¹⁰ Eshko ga tjlä lok ba kong obi ga «Rokër bop kong sira ga tjawa ichëp kjok ëreshko dwayo llëme» le ba kong eni kop arae.

¹¹ Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm dlup poglo go, ië. ¹² Eni ga sëyaga li tjlä Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga tjawa ichos jek köchi tjeng kjwe go» le.

¹³ Kuya ga «Jölo» le, ga sëyaga li opkjono to lok domer li go dwayo, ga jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang li roshko, ga shteno lok dret eshko. Köchi shteno li kop sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000) dik.

¹⁴ Eni ga köchi dagaga tjeng li tök-tong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye shäryono li roy lara nopga kong pjire. Kuya lok ga tek shrono löng ara ba ik. ¹⁵ Shrono löng Jesús shäng lishko ga iya lok ga domer dämär ga goshko Ä säya li, e wlëna lok bë sök eshko, doyono pjir shwong go, skwë

ame, poptono sök pjlä. İya lok eni ga beno löng säya llëme. ¹⁶ Llëye shäryono domer li tjok, köchi li tjok, e lara ba igaga tjeng eshko lirë nopga shrono tjeng li kong. ¹⁷ Eshko ga nopga li tjlä Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le.

¹⁸ Kuya ga jlö lara. Jer opyë kjyong royshko ga domer poptono li tjlä ba kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios jek bop tjok» le.

¹⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Pja nom bop ushko iröng dey. Llëye shäryara Tjlapgarë bop kong li, pja songe lara sorë li, e lep bop pjeyoga uunkong kong, miyde lok wlo» le.

²⁰ Kuya ga jlö lara, ga to jek öötong shäng kjokyo ko Decápolis. Eshko ga e poptara Jesúsde sorë li roy le öötong shäng oba kong eshko. Kukoba ga woyotjlikoba beno löng arae.

Kjoglo wołono buk kjlära, walë swlo ara kjlära

²¹ E irgo ga Jesús dipzono jek iröng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong. Öötong shäng di kjako ga oba tönö löng träk llëm eshko. ²² Eshko ga domer shäng kjlära ko Jairo. Judíoga syö uyo jong eshko li kägäyoga shäng kjlära li e. Jesús iya ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go, ²³ tjlä ba kong ga «Bor wa walë buk ba llëmdo, shinmotkokdoe. Rokër bop kong sira ga kayo ip bor kong. Pja orkwo ië ba kjing go, poptëp wlo, shinmotkë llëm wlo» le.

²⁴ Kuya ga to jek ba tjok.

Oba ara kjishko ga Jesús jek shängshko ga pollikoba arae. ²⁵ Löng li tjräko walë shäng kjlära swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar iya iyado, poptë llëme. ²⁶ Öör shäng dwlomnega ara shwoy ga ba dburwa tjeng li zana drete. Eni ëmdë ga poptono llëme. Miga beno shäng ro bang ara jek

këgong. ²⁷⁻²⁸ Bäm go ga Jesús roy miydara, ga wotjlik ga «Tja to ik. Tja öötong shäng ba shwoy ga ba shwong worbo porwër dö ga tja poptë» İe. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo İëkong ga ba shwong worbo porwara, ²⁹ ga poptono jekdo eshko. Opkuk ga beno shäng pjlu, swlo ame.

³⁰ Jekdo eshko ga Jesús wotjlik ga «Miydër ga ëbo poptono, İlebo shäryono bor dbo kësbang go» İe. E kjishko ga İya İröng ga tjle oba kong ga «İBor shwong porwaga ërë?» İe.

³¹ Kuya ba oppinggagarë İok ga tjle ba kong ga «Nopga ara kuzong ga pja polliya löng bop zlong bäng pjlor kar kare. İEni ga “İTja porwaga ërë?” İlep sorëro?» İe.

³² Gueniyo jlö İara İleme. İya beno shäng obi kjarashko kjarashko, porwaga ërë miyde wlo.

³³ Eni ga walë İira ommydë shäng pjluë. Ga tek shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono sök kjlo dete erä. Eshko ga İleye shäryono ba kong İi İara ba kong pjire.

³⁴ Kuya ga tjle ba kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe. Pja nom wopjlu bop ushko. Pja woydë ame. Bop swlo, e wen bop kong ame» İe.

³⁵ Jesús tjle shäng walë İi kong wopro ga nopga tek shrono löng Jairo ushko dwayo ga tjle Jairo kong ga «Bop wa yë shinmotkonoe. Tjlapga no pingga kjwe twëy tjötö ame» İe.

³⁶ Kuya Jesüsdë ga jlö İara İleme. Tjle Jairo kong ga «Pja woydë İleme. Pja mär bor go erä» İe.

³⁷ Eshko ga Jesús to jek Jairo ushko. Ba oppinggaga tjeng ba tjok doglo mya İi jek söra ba yorkë, Pedro, Santiago, Santiago kjarayo Juan bakoe. İlamo söra jek ba tjok İleme. ³⁸ Öötong löng ushko ga İya Jesüsdë ga nopga slar wopjluk jong träk İlem, kjloshtë ara bakoe. ³⁹ Eni ga opzreno jek shäng u İi roy ga tjle löng

İi kong ga «İPjây slar ara kjweni ega? Kjoglo, e wolono İleme. Buk pë erä» İe. ⁴⁰ Kuya İok ga joywe İok jong erä.

Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzreno jek öötong shäng kjoglo buk İishko, kjoglo İi data, mekë tjok, ba oppinggaga tjeng ba tjok İi tjok bakoe. ⁴¹ Eshko ga kjoglo İi orkwo shara, ga tjle ba kong ga «İTalitä cum!» İe. (E «Kjwozirwa, pja kojözong» İoklo.) ⁴² Jekdo eshko ga kjoglo İi kojono, ga jëktonge. Kjoglo İi İu pjoglo sak kjwara kjingsho pjök (12). İya löng İirë ga beno löng yëy İe erä. ⁴³ Gueniyo Jesús tjle ba kong İok ga «İleye shäryono jushko ëre İemi ë kong İleme» İe. Ga ba data, ba mekë, e ichara ba wa İi sëng.

Jesús shäng Nazaret kjokyo

6 E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo ba oppinggaga tjok, ga jek öötong löng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shäng İishko. ² Ga öötong woshtozlong dbaryo ga Jesús opzreno jek judıoga syö uyo jong eshko İi roshko, ga nopga pina. Kuya İok ga nopga ara beno löng yëy İe erä. Ga tjle ëng kong ga «İKjwe kjok miydë ara opping kjone? İKjok miydë ara İi twaga ërë? İlebo İydëba İlem wleniyo shärye sorë?» ³ İU shäryaga wle kjwe İlëmdo? İMekë María İlëmdo? İLëmga Santiago, José, Judas, Simón İlëmdo? İDorga löng na bi tjok bako İlëmdo?» İe eni. Ga tjlokwo kjre İok woydë İlem, iirkë İok ara erä.

⁴ Eshko ga Jesús tjle ba kong ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjlokwo İaga, e İeba tjwlo ara. Gueniyo ba kjok om go İishko, ba ushko ga İeba tjwlo İleme» İe.

⁵ E kjishko ga İlebo İydëba İlem wleniyo to shäryara kjok eshko sopga kong ara İleme. Orkwo iono swlopga pjökde myare kjing go, ga poptara. İlebo oblë shäryara İleme. ⁶ Ga Jesús beno shäng wotjlik ara, kjok eshko sopga mär ba go İlem kjishko.

**Ba oppinggaga doglo sak
kjawara kjingsho pjök (12)
li poshduna Jesúsde**

E irgo ga Jesús to jongya oba ping shäng kjok shto oblë oblë ber lok soshko wleniyoshko. ⁷Öötong shäng shto kjri-nashko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga ichara jek pjök pjöke. Kong dbo twara, ga Ä sëyaga iche wlo. ⁸Brikdë lok llem obishko ga tjlä ba kong lok ga «Pjäy brikshko ga llëbo sömi ara llem, bomi kjorkung döe. Pjäy dli sök llem, kjla llem, dbur sho llem bakoe. ⁹Shwong pjang bomi do go li sömi ga pjlu, drepkwota bako, gueniyo shwong oblë, drepkwota oblë, e sömi llëme. ¹⁰Pjäy äär kjone pogo ga pjäy ber löng u kjwaraso, äär jong pjäy opshik kjok eshko dwayo guing. ¹¹Pjäy öötong löng kjone ga pjäy wlokjre llem, pjäy kuya llem wleni ga pjäy opshik kjok eshko dwayo, ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. E ber pjäy kura lok llem li jyäglö, ga owa li ber pjang ba go» le.

¹²Eni ga epga to jek löng tjlä oba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozia» le. ¹³Eshkoshko ga nopga goshko Ä sëyaga wlena ara, ga sëyaga li ichara to drete. Swlopga ara, e dlu kjing go kjo kwona, ga poptara.**

Juan No Waga zrörabae

¹⁴E dbaryoshko ga Jesús roy shdök-tong kjone pogoshko. Ga kura Pjlu Herodesde. No kjone kjone tjlä ga «E Juan No Waga li woshrokdo. Llëbo iy-dëba llem wleniyo shärye ga pjlu e kjishko» le. ¹⁵Kjone kjone tjlä ga «E Sbö tjlokwo laga tek denashko so Elias tjwayde shäng» le. Kjone kjone obi tjlä ga «E Sbö tjlokwo lagaga tek denashko so oblë li kjoyoe» le. ¹⁶Gueniyo ga oba

tjläno li kuya Herodesde ga tjlä ga «E Juan. Tja no ichono ba kaga zë kjupargue. E woshrokdo shäng» le.

¹⁷⁻¹⁸Herodes shjiy ko Felipe. Ba boy ko Herodias. Kjupashko ga Herodias kjrara Herodesde beno sök ba boy shara. E kjishko ga Juan tjlä Herodes kong ga «Herodias kjwe kjrëp ber bop boy wlo ga ä, e bop shjiy Felipe boy kjishko. Tak pjang kjok llgwekklo tara Moisesde li go eni» le. E kjishko ga nopga ichara Herodesde Juan shak, bängzaya wlo, shdüya wlo.

¹⁹⁻²⁰Eni ëmdë ga Juan bangkjre Herodesde ara. Wotjlik ga e domer pjlo bek, iara Sböre beno shäng dboy Sbö kong le. Juan tjlokwo le li kuya pjloglo ara, kuya ä kjishko, woyotjiya ara ëmdë. E kjishko ga Juan wlikara. Herodiasda omiywö shjikteng, e tjläno sorë li kjishko. Zröya woydë, gueniyo Juan wlikara Herodesde kuzong ga zröya ga äe.

²¹Öötong Herodes shrézlong dbaryoshko ga Herodes dli shäryono ara, ga nopga parkë ba tjok li mana ië ba tjok. Ba pjloyoga, ba engkjwaga kagäyoga, domerga Galilea so tjwlo ara wleniyo, e mana, ga shrono lok, ië wlo.

Eshko ga nopga ara li iya Herodiasde ga wotjlik ga «Juan, e wolon dbaryo öötong» le. ²²E irgo ga Herodias wa walë shrono shäng ga berkono nopga löng kës li bokshto. Iya lok ga beno löng wopjluë. E kjishko ga Herodes tjlä ba kong ga «Llëye woydëp li rokos bor kong, ga twër bop kong. ²³Lër bop kong jlokoyo ga kjok ichër sök li ëmdë ga “Woydër bëye” lëp bor kong ga twër bop kong» le.

²⁴Kuya ga opshino jek ba meké shwoy. Tjlä ba kong ga «¿Era llëye rokër?»

«Juan No Waga kaga rokopde» le ba kong.

**6:13 Eshko dbaryo ga kjo kwonaba swlopga dlu kjing go, ba dwlomnekklo.

²⁵ Eni ga kjoġlo li jekdo shäng maġing pjiu shwoy, ga tjilē ba kong ga «Woydēr ga no ichēp Juan No Waga li kägä zē, ga tek sōp bor kong kjiwīlē roshko» ĩe.

²⁶ Kuya ga woydē jonge. Gueniyo «Llēmē» ĩe ba kong woydē llēm, tjilēno jilōkoyo nopga mana löng li boksho kjišhko. ²⁷ Eni ga no ichara kjiłara Juan kägä li zē no shdüzlong uyo roshko, tek söya ba kong wlo. ²⁸ Eni ga no li jek öō-tong shäng no shdüzlong uyo ga Juan kägä zara tas, ga söra, twara kjoġlo li kong kjiwīlē roshko. Eshko ga kjiłara, ga söra, twara ba mekē kong.

²⁹ Roy kuya Juan oppingagarē ga öör lok ba doyo kjiłē, ga söra, jnena lok sakshko.

Jesús nopga sēno doglo sak dbāw dbāw pjiłoġlo shkēng (5,000)

³⁰ Sbō tjilōkwo roy łagaga Jesús āska li shrono löng irōng obishko ga llēye shäryara lok, Sbō tjilōkwo łara oba kong sorē, e łara lok Jesús kong pjire. ³¹ Jesús sökshko ga nopga tjwe jong ara ga brik jong eni bakoe. Eni kuzong ga dbar epga kong iē wlo ěmdē ga äe. E kjišhko ga Jesús tjilē ba oppingagaga kong ga «Shji to jongya kjok shto oblē, kjok kjiłing, no llēm wleniyoshko, shji woshtē wlo» ĩe.

³² Eni ga opshino jek ey dwayo, ga opyono jem lok kjiłong roshko, ga to kjok shto oblē, ber löng tjoksa wlo ĩe. ³³⁻³⁴ Gueniyo opshinoshko ga ĩna nopga ararē. Ga nopga kjok shto oblē oblē so to jek lok ba irgo pjiłēkong. Jesús opshino kjiłong roshko dwayoshko ga nopga ěng tōno trāk llēm li ĩna, ga songe ĩe. Wotjiłik ga epga öng wliēp ushko so daga llēm wleni ĩe. E kjišhko ga epga pina ara.

³⁵ Kjił ro zar kjiwīlē kuzong ga ba oppingagaga tjilē lok ba kong ga «Kjił sēng tjān. Kjił ěreshko llēye drete. ³⁶ Pjił wlo ga nopga kjiłe ichos to na dwayo, jek llēbo soynekoba kjiłe lišhko, dli tjwiłēk wlo» ĩe.

³⁷ Kuya ga tjilē ba kong ga «Sēzi pjāydē dey» ĩe.

Kuya lok ga tjilē ba kong ga «Sēy uunkong wlo ga woyde ga dbur bayo domer parkono dbargwo sak dbāw pjiłoġlo pjök (200) āska wleni. ¿Shäryērwa sorēro?» ĩe.

³⁸ Eni ga tjilē ba kong lok ga «¿Pjił pjiłung shosho suk pjił tjeng kjiłobi? To ĩmia» ĩe.

Öör ĩna, ga tjwe löng irōng ga tjilē ga «ěreshko pjiłung shosho suk pjił tjeng kjiło shkēng (5), mā tjeng do pjök bakoe» ĩe.

³⁹ Kuya ga epga ichara nopga tjeng kjiłobi li ichē wlar uunkong töshko, shk-wamsho kjiłing go. ⁴⁰ Kuya lok ga nopga wloktong töshko, shtor shtor, kjiłoneshko ga doglo sak dbāw (100), kjiłoneshko ga doglo sak shkēng (50).

⁴¹ Pjił ga pjiłung shosho suk pjił kjiło shkēng (5) li, mā do pjök li, e kjiłara Jesúsdē, ga kjok dogo ĩya jem drēng ga tjilē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ěre. Tjawa ber wopjił bop tjok e kjiłshko» ĩe. E irgo ga pjiłung shosho suk pjił li tora, ga twara ba oppingagaga kong. Ga pjiłorgara lok nopga tjeng kēs li kong. Mā do pjök li shdüra uunkong kong bakoe.

⁴² Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjiłē. ⁴³ E irgo ga dli worbo tōna ba oppingagarē lok shing roshko, beno tjeng shing kjiło sak kjiłara kjiłing-sho pjök (12), tjung tjunge.

⁴⁴ Domerga iono uunkong ga doglo sak dbāw dbāw pjiłoġlo shkēng (5,000). Walēga, kjiłozirga, e shtak llēmē.

Jesús jēktong di kjiłing go

⁴⁵ E irgo ga Jesús ba oppingagaga ichono opyē kjiłong roshko, dipzē di bäng buk kēsbang li kjiło kalēkong wlo, äär ber löng Betsaida kjiłoyo shwo lēkong wlo. Ga nopga brik wopro ga Jesús beno shäng eshko. ⁴⁶ Nopga brik-tong pjił ga Jesús jem öōtong shäng dliup

go tjoksa, syōshhtë Sbō kong eshko wlo.
⁴⁷ Kjuk ro zoktong ga shāng eshko tjoksa.

Eshko ga iya ga kjoyong li jek oōtong buk di bāng buk kēsbang li roworbēe.
⁴⁸ Ga pjluk tek jong ba shwo lēkong. E kjishko ga kjra le lok ba kjoyong li roshgue jong ba kjlongkwang go. Kjuk ba shrānto ga Jesús jek jēk shāng di bāng buk kēsbang li kjing go, dipzē kjwo kalēkong wlo lara. Gueniyo oōtong jek shāng ba oppinggaga li soy ga ⁴⁹ iya lok ga tjlē eng kong ga «iKjwe äya jlōe!» le, ga oō le lok ara. ⁵⁰ Iya lok uunkongdē ga bangkjre beno löng ara.

Jekdo eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «iPjāy wokjange! iTja li jekdo shāng! Llēye bangkjre mi llēme» le.

⁵¹⁻⁵² E irgo ga jem opyono kjoyong li roy, ga pjluk li beno tjeksoe. Eshko ga epga beno löng yēy le erā. Llēye kuya woydē llēm kjishko ga pjlung shosho suk pjir twara oba ara kong li, e llē loklo to miydara lok llēm, ga beno löng wotjlik ara e kjishko.

Swlopga poptara Jesúsde Genesaret kjokyo

⁵³ Dipzono lok di bāng buk kēsbang li kjwo kalēkongshko ga oōtong löng Genesaret kjokyo. ⁵⁴ Eshko ga opshik lok kjoyong roy dwayoshko ga nopga löng eshko kjlōbō. Miydara lok ga kjwe Jesús le eni. ⁵⁵ Eni ga roy shdōra lok kjok eshko kjwang jikong. E kjishko ga swlopga sökoba swlo sökklō roy, tjwe jong llaw pogo, oōtong löng Jesús jek shāng lishko. ⁵⁶ Eni ga äar kjone pogoshko ga swlopga sōraba, iaraba tjeng llēbo soynezlōng irbo sor go llōgong llōgong. Ga tjlē lok Jesús kong ga «Swlopga kjwe ichos bop shwong worbo porwē sira dōe» le ba kong. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

Nopga äar ber owa Sbō bokso sorē

7 Pjlara ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga kjone kjone, e tjwe löng Jerusalén kjokyo dwayo, ga tek shrono löng Jesús shwoy. ² Eshko ga iya lok ga Jesús oppinggaga kjong kjong iono, orkwo shwoyde llēm obishko. E kjishko ga läywe lok owa. ³ (Fariseoga, judioga llamo li, e ioydē llēm obishko ga orkwo shkwē yōtso enido, ba tjlapgaga tek dēnashko so sdēkwo sorē ga eni.†† ⁴ To llēbo soynezlōng ga tjwe ushko irōng ga orkwo shkwē e kjoyo enido, llēm ga iē llēme. Ga ba llēbo ioklo, e kwoshkwe lok pjir bako, ba di bapkwō shāryak klung shosho go, ba sbi shāryak drōng sho go, ba ioklo bako, lara ba pjeyoga tek dēnashko so lirē sorē ga eni. Sgara beno löng llēbo shāryē oblē oblē, e kjoyo kjoyo eni bakoe.)

⁵ E kjishko ga tjlē lok Jesús kong ga «iBop oppinggaga kjwe, bi tjlapgaga tek dēnashko so sdēkwo bangkjre lok llēm ega? Iē lokshko ga orkwo shkwē llēme» le.

⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «iPjāy Sbō tjlokwo söga jlōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjlik owa bomi pjlushko! Llēye lara Sbō tjlokwo laga tek dēnashko so Isaiasdē bomi kjishko li, e jlōe. Tjlēno beno eni:

»“Nopga ēre, tja poshrēya ba kjamo go, gueniyo tja woyotjliya pjang ba pjlushko llēme.

⁷ No pīya kjok llgwekklo taga norē li go erōe.

E kjishko ga tja poshrēya löng li llēno llēme.”††

⁸ »Sbō kjok llgwekklo li sömi iyado llēme. Pjāy ber löng no sdēkwo shāryē dōe. ⁹ Sbō kjok llgwekklo li kolēmi llēm,

††7:3 Shāryara lok eni, woydara Sbōrē eni kjishko lara, miga eni llēme.

††7:7 Isaiás 29.13.

bomi sdëkwo shäryëmi wlo. ¹⁰ Moisés tjÿëno tek dënashko ga “Bomi dataga, bomi mekëga, e bangkjrozï, iozï ber tjwlo ara.”^{¶¶} Tjÿëno obi ga “Ëye ba data, ba mekë, e äyoshtono ga e zrökko.”^{§§} ¹¹ Gueniyo ga pjäy tjÿë ga ëye tjÿëno ba data, ba mekë kong ga “Pjäy kjimtër ga äe. Bor llëbo uunkong ëre tworor tjeng Sbö kong pjire” lara ba kong pjir ga ¹² ba data, ba mekë, e kjimte ame ga pjÿüë ðëmi eni. ¹³ Eni ga bomi sdëkwo pimi oba kong li kjÿshko ga Sbö tjÿökwo li ioromi beno tjwlo llëme. Ga pjäy llëbo shäryë owa oblë oblë e kjoyo bakoe» ðe.

¹⁴ Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bäng obi, ga tjÿë ba kong ga «Tja kuzï uunkong, miydëmi wlo. ¹⁵⁻¹⁶ Nopga äär ber owa Sbö bokso laga dli ue lirë llëme. Miga ber löng äär ba bokshto wlo laga ba wotjÿik wen ba pjÿúshko lirë*» ðe.

¹⁷ Tjÿëno oba kong pjir ga opshino jek ey dwayo, ga opzrëno jek öötong shäng u jong kjwara eshko li roshko. Eshko ga ba oppinggaga tjÿë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llëye læp shäng oba uunkong kong yë, e llë loklo los borwa kong, miydërwa wlo» ðe.

¹⁸⁻¹⁹ Kuya ga tjÿë ba kong ga «¿Llëye lær shäng li llë loklo miydomirë llëm obire? Nopga äär ber owa Sbö bokso laga dli uara lirë llëme. Dli uëy li jer äär ber tjeng bi bö roshko. Pjir ga tur bi roy dwayo. E äär ber tjeng bi pjÿúshko llëme. E kjÿshko ga shji äär ber pjÿö bek Sbö bokso dli kjÿshko llëme» ðe. Tjÿökwo lara Jesúsde shäng li, e dli uunkong uëy ga pjÿüë loklo.

²⁰ Pjir ga tjÿë obi ga «Nopga äär ber owa Sbö bokso laga ba wotjÿik wen ba pjÿúshko lirë. ²¹⁻²² No wotjÿik owa, pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, no zrök, pë walë ba boy llëm li tjok, ðürkë, wotjÿik dbur töng ba kong erö, llëbo shäryë oblë kong owa, oba jyäpgwë, llëbo owa shäryë lökktë llëm wleniyo, wotjÿik owa oblë tjok ba llëbo kjÿshko, oblë läywë owa, opyë woydë ber tjwlo ara oblë kjinmo, llëbo shäryë wotjÿik llëm, e wen tëm ba pjÿúshko dwayo uunkong. ²³ Nopga äär ber owa Sbö bokso laga llëbo tjeng kës ëre wen ba pjÿúshko lirë» ðe.

Walë judío llëm wleniyo mär Jesús go jÿökoyo

²⁴ Jesús opshino to kjok eshko dwayo ga jek öötong shäng Tiro kjokyo. Eshko ga u wlëna jong kjwara ber sök eshko miydëba llëm wlo lara. Gueniyo öötong sök eshko li miydarabae. ²⁵⁻²⁶ Kjok eshko ga walë sök kjÿlara, e judío llëm, e Fenicia so. Fenicia kjokyo, e Siria kjokyo obi. E wa sök kjÿlara walë, kjwozirwa wleniyo, goshko Ä sëya kjÿlara. Jesús roy miydara walë lirëshko ga tekdo shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonno, tjÿë ba kong ga «Tja wa sök kjÿlara ushko walë, goshko Ä sëya kjÿlara. Rokër bop kong sira ga sëya li ichëp to bor kong» ðe.

²⁷ Gueniyo kuya ga tjÿë ba kong ga «Woyde ga bi wapga ië bäm go. Bi wapga dli li döy, twëy shjiti kong wlo ga äe» ðe.†

²⁸ Kuya ga tjÿë ba kong ga «Jÿöe, Tjÿlapga. Gueniyo wapga li iëshko ga ba

¶¶7:10 Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16.

§§7:10 Éxodo 21.17; Levítico 20.9.

*7:15-16 Tek dënashko ga kjibokwo ërë jyã shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjÿë ga «Miga ber löng äär ba bokshto wlo laga ba wotjÿik wen ba pjÿúshko lirë. Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.»

†7:27 Eshko dbaryo ga nopga judío llëm wleniyo kowara judíogarë shjiti, epga pjeyo oblë kjÿshko. Eni ga shjiti lara walë li kongshko ga e nopga judío llëm wleniyo layde. Ga llëbo ichara Sbörë judíoga kong li, e ber nopga judío llëm wleniyo kong llëme layde.

dli pjlöyo lon ter töshko ga ue shjistiré ga pjlúe» le.

²⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja dbory-rop eni kjishko ga pja woydë ame. Pja nom iröng bop ushko. Ä säya pjang bop wa go li to tjän» le.

³⁰ Walë li to ey dwayo. Öötong shäng ba ushko ga ba wa li wlëna buk ba bukklo kjing go. Ä säya li to tjän.

Domer kjok kugö llëm, tjlä ma wlëniyo poptara Jesúsdë kjlara

³¹ E irgo ga Jesús opshino to Tiro kjokyo dwayo, jongya Galilea di bäng buk kësbang bukskko. Jek shäng li jek jong Sidón kjokyo ga öötong shäng Decápolis kjokyo. ³² Eshko ga domer sök kjlara kjok kugö llëm, tjlä ma wlëniyo. Domer li söraba Jesús zlong bäng, ga tjlä lok ba kong ga «Rokërwa bop kong ga pja orkwo ios domer ëre kjing go sira, poptëp wlo» le.

³³ Kuya ga domer li orkwo shara, ga söra jek nopga ara löng lishko dwayo pjola sira. Öötong löng eshko ga Jesús sakkwo zrëno domer li kwomgwo bäng kar kare. E irgo ga ba sakkwo shira iröng, ga pöra ba tröng go, ga domer li kjyorkwo porwara ba sakkwo go.

³⁴ Eshko ga kjok dogo iya jem drëng ga tjwlo shrono rong, domer li songe le kjishko. Ga tjlä domer li kong ga «¡Efatá!» le. (E «Kwom ro, pjäy roshwizong» löklo.) ³⁵ Jekdo eshko ga domer li kwom ro tuk li roshwino beno kjok kugö pjlúe. Ba kjyorkwo li döktong beno tjlä pjlú bakoe.

³⁶ E irgo ga Jesús tjlä nopga löng li kong ga «Domer ëre poptoror lëmi ë kong llëme» le. Gueniyo jlö lara llëme. «Lëmi llëme» le Jesúsdë jek obi. Enira kuya lok ga roy shdöra lok jek këgong.

³⁷ Eni ga nopga beno löng yëy le erä. Ga tjlä lok ëng kong ga «Llëbo shärye kës li, e owa llëme. Nopga kjok kugö llëm wlëniyo ie ber shäng kjok kugö wëläe.

Nopga tjlä llëm wlëniyo ëmdë ga ie ber shäng tjlä bakoe» le.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjlöglo pkëng (4,000)

8 Dbar kjwara ga nopga shrono töno löng ara Jesús sök lishko. Dli llëm kuzong ga ba oppinggaga rokara Jesúsdë tek ba zlong bäng, ga tjlä ba kong ga ² «Nopga kjwe löng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga llëye uako llëme. E kjishko ga songe lër. ³ Jek ichër ba ushko ië llëm ga äe. Kjone kjone tjwe pjola dwayo. E kjishko ga wopjir irbo kjwe» le.

⁴ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿Nopga träk llëm kjwe sëy sorë? ¿Kjok no llëmshko ëre dli wlëy kjone?» le.

⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Pjäy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?»

«Tjeng kjwo kjäk (7)» le ba kong.

⁶ Eni ga nopga li ichara Jesúsdë wlar uunkong töshko. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) li, e kjarara, ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjlorgara lok nopga tjeng kës li kong.

⁷ Mä tjeng kjlëbö chilawa bakoe. Eni ga Jesús tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga mä li twara ba oppinggaga kong, pjlorgue lok nopga tjeng kës li kong wlo.

⁸ Eshko ga nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo töna ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjäk (7), tjung tjunge.

⁹ Domerga iono uunkong ga doglo sak dbäw dbäw pjlöglo pkëng (4,000) dik. Walëga, kjwoziringa, e shtak llëme.

E irgo ga nopga briktong pjir ga ¹⁰ Jesús opyono kjyong roshko ba op-

pinggaga tjok, ga to ey dwayo, jek öötong löng Dalmanuta kjokyo.

Liëbo jyäglo shäryara Jesúsdë liëme

¹¹ Eshko ga fariseoga tek shrono löng Jesús shwoy, ba tjlik wlo. Tjile ba kong ga «Liëbo iydeba liëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sböre jlöre miyderwa e go wlo» le.

¹² Kuya ga tjwilo shrono rong, ga tjile ba kong ga «¿Eerishko dbaryo sogpa, woydëmi ga liëbo jyäglo shäryër bomi kong ega? Lër bomi kong jlökoyo ga shäryër liëme» le, ¹³ ga rayara beno löng eshko. E irgo ga opyono kjoyong roy, ga dipzono jek di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong.

Fariseoga, Herodes, ba pjlung shosho uukklo

¹⁴ Ga jek löng kjoyong roshkoshko ga miydara ba oppinggagarë lok ga dli söra lok liëm, pjlung shosho suk pjir beno buk kjwara eröe. ¹⁵ Ga Jesús tjile ba kong lok ga «Pjäy sjëk fariseoga, Herodes, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» le.

¹⁶ Eni ga epga tjile lok ëng kong ga «Shji pjlung shosho suk pjir söno liëme. Le shäng bi kong eni e kjishko» le.

¹⁷ Tjile löng ëng tjok lië li miydara Jesúsdë kuzong ga tjile ba kong ga «¿“Shji pjlung shosho suk pjir söno liëme” iëmi ega? ¿Bor tjlokwo li lië loklo miydomirë liëm obire? ¿Liëye kumi woydë liëm obire? ¹⁸ Pjäy bokkwo tjok, gueniyo pjäy kjok igö liëme. Pjäy kwomgwo tjok, gueniyo pjäy kjok kugö liëm bakoe. ¿Liëye woyo bomi kong liëmdo?

¹⁹ ¿Domerga sënor doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000), pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) goshko ga dli beno obi tönomi shingyo kjwobi?»

«Shingyo dlinorwa kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12)» le lok ba kong.

²⁰ Eshko ga tjile ba kong lok obi ga «¿Domerga sënor doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000), pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) goshko ga dli beno obi tönomi shingyo kjwobi?»

«Shingyo dlinorwa kjwo kjäk (7)» le lok ba kong.

²¹ Eni ga tjile ba kong lok ga «¿Eni ga bor tjlokwo lië loklo miyde mi liëm obire?» le.

Domer kjok igö liëm wleniyo poptara Jesúsdë kjlara

²² E irgo ga Jesús öötong shäng Betsaida kjokyo. Eshko ga domer sök kjlara kjok igö liëme. E söra ba shrono löng Jesús zlong bäng, ga tjile lok ba kong ga «Rokërwa bop kong ga domer ëre porwos sira, poptëp wlo» le.

²³ Kuya ga domer li orkwo shara, ga söra jek u lokshko li worbo go. Öötong löng eshko ga Jesús tröng twono domer li bokkwo go, orkwo iara ba bokkwo kjing go, ga tjile ba kong ga «¿Liëbo igöpdë?» le.

²⁴ Eshko ga kjok roino, ga tjile ga «In ga no jëk jöng. Gueniyo ga igör yötso liëme. E kjiy ga nopga jëk löng li in ga so kjor kjoyoe» le.

²⁵ Eni ga Jesús orkwo iono ba bokkwo kjing go jek obi. Eshko ga bokkwo poptono, beno kjok igö wëlee. ²⁶ E irgo ga Jesús tjile ba kong ga «Pja nom bop ushko. Pja jek äar Betsaida kjokyo guing liëme»[†] le.

No pjluyo ichara Sböre shrono shäng li, e Jesús iara Pedrorë

²⁷ E irgo ga Jesús, ba oppinggaga, e jek löng Filipino Cesarea kjokyo shto oblie

[†]8:26 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblie oblie ara. Ga kjone kjone tjile ga «Pja nom bop ushko. Pja jek liëbo weno bop kong li roy lë Betsaida kjokyo guing liëme.»

oblë. Eshko ga jek löng irbo ga Jesús tjëlë ba kong lök ga «¿Kumi ga tja ë lëba?»

²⁸ «No kjone kjone tjëlë ga pja Juan No Waga li woshrokdo lë. Kjone kjone tjëlë ga pja Sbö tjëlökwo lagaga tek dënashko so Elías tjwayde shäng lë. Kjone kjone obi tjëlë ga pja Sbö tjëlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo lë» lë lök ba kong eni.

²⁹ Kuya ga tjëlë ba kong ga «E ga pjäy e, ¿tja ë lëmi?» lë.

Kuya Pedrorë ga tjëlë ba kong ga «No pjüyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja» lë.

³⁰ Kuya ga tjëlë ba kong lök ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» lë.

Jesús İano ba woİon dbaryo kjışhko

³¹ Eshko jek İëkong ga Jesús tjëlë ba oppinggaga kong ga «Äär dbar kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdun-goba ara guing. Judío tjlapgaga kjok İlg-wega wİeniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok İlgwekkİo tara Moisésdë İi go, tja wİokjre İok llëme. Ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» lë eni. ³² İlëbo shäryëba ba kong tjwe İi, e İara ba oppinggaga kong wëlë, miyde İok wİo.

Kuya Pedrorë ga Jesús rokara tjoksa, ga wİonae. ³³ Gueniyo ga Jesús bojono, ba oppinggaga İlamo beno tjeng İi İk wİo. Eshko ga tjëlë Pedro kong ga «İÄ, pja opkjos bor zİong dwayo! İlëye woyde Sbörë İi woyotjİip shäng llëme. İlëye woyde norë İi woyotjİipdë shäng eröe» lë.

³⁴ Eshko ga ba oppinggaga rokara tek ba zİong bäng, nopga tjeng İi rokara eni bakoe. Ga tjëlë ba kong ga «Eye jëk woydë bor tjok jİökoyo ga ber shäng bor woyotjİik İyado, wotjİik llëbo shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjışhko ga İlëye shäryëba ba kong llë pogoshko İi, e zrökoba pjang kjİös go ëmdë ga e ba kong ga İlëye llëme. ³⁵ Eye wotjİik

opdë om go, zrökoba bor kjışhko İlëm wİo lë ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo eye jëk bor tjok jİökoyo, e zröraba bor kjışhko, İlëm ga Sbö tjëlökwo roy pjİü kjışhko ëmdë ga era ber sök së İyado kjok dogo. ³⁶ Eye llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës İi kjrara tjeng ba wİoy ëmdë ga e llëno llëme. Woİono ga öotong kjok dogo İlëm ga to jeno ba llëbo İi tjok. ³⁷ Shji ber löng së İyado Sbö tjok wİo ga tjwİëkkİo kjok ëre kjing goshko drete.

³⁸ »Nopga löng eerishko dbaryo İi owa, so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng waİë oblë tjok kjoyoe. İlono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor Data dbö kälä goshko, bor park-agaga kjok dogo so tjok. Eerishko ga eye, tja lökyokjre nopga owa bokshto ga eshko ga lökyokjrer eni bakoe» lë.

9 Ga Jesús tjëlë ba kong obi ga «Lër bomi kong jİökoyo ga pjäy kjone kjone löng ëreshko woİontë İlëm obishko ga Sbö ber no pjİuyo dbö ara go sorë İi İmi wëlë» lë.

Jesús kjİopswono beno kälä İletİlet

² Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan, e söra Jesúsdë jem dboshko, dlup jöng kjwara kjökshko İi go. Öö-tong löng tjoksa eshko ga İna ba oppinggaga jem löng ba tjok İirë ga Jesús kjİopswono, ³ shwong beno pjİubİün shjiye. Shji shwong kwoshkwono beno pjİubİün stek İey wİeni, gueniyo äär eni llëme.

⁴ Eshko ga İya İok ga Moisés, Elías, e weno löng İan Jesús tjok eshko. ⁵⁻⁶ Eni ga ba oppinggaga beno löng kjok bangkjre arae. Pablo, e İlëye İako ba kong wİo drete. Eni ëmdë ga tjëlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, tjawa löng na ga pjİü. Tjawa ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» lë.

⁷ E wopro ga pjäng sho İono ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho İi roshko

dwayo ga ybö kura lök, tjlä ga «Bor wa li ère. Woydër ara. Ba tjläkwo kuzia» le.
⁸ Jekdo eshko ga iya lök ba sor go obi ga èye beno drete. Jesúsda beno shäng erä.

⁹ Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjlä ba kong lök ga «Lläye inomi yë lanyotkëmi ë kong llëm, no to ter kjok dogo dwayo ère woshrono iröng obi guing» le.

¹⁰ Eni ga lläye lara lök ë kong llëme. Gueniyo ga «No to ter kjok dogo dwayo ère woshrono iröng obi guing» lara li, e llë löklo lanyotke beno löng ëng kong.

¹¹ E irgo ga ba oppinggaga löng li tjlä lök ba kong ga «No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go tjlä lök ga «Borwa pjäuyo iche le Sbörë li tjwe ber nopga uunkong pjäuyo wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bäm go» le. ¿Le lök eni ega?»

¹² «Elías tjwe bäm go jlöe. E tjwe llëbo uunkong poshäryaga. Gueniyo ga no to ter kjok dogo dwayo ère shdungoba ara guing, ga tja wlokjreba llëm bakoe. ¿Tak pjang Sbö tjläkwo go eni bako jlöre?»

¹³ Gueniyo lër bomi kong ga Elías shrono öör tjän. Ga kong llëbo owa shäryaraba, woydaraba sorë li eni, tak pjang Sbö tjläkwo go sorë li eni» le ba kong.

Dwlas goshko Ä säya poptara Jesúsde kjlara

¹⁴ Jesús, ba oppinggaga jëk löng ba tjok li, e jer äär löng ba oppinggaga llamo beno tjeng lishko. Ga ina lök ga nopga töno ara eshko. E tjrëko no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go löng kjlöbö. Epga löng ënglë Jesús oppinggaga beno tjeng li tjok kar kare.

¹⁵ Jesús tek shäng li iya nopga löng lirëshko ga beno löng yëy le erä. Ga jek zron jong öötong löng Jesús zlong bäng, wlokjre lök wlo.

¹⁶ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «¿Pjäy löng ënglë kar kar, llëro?» le.

¹⁷⁻¹⁸ Kuya domer kjlararë ga tjlä Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, tja wa shäng

kjlara domer, goshko Ä säya kjlara. Iara beno shäng tjlä llëme. Shaya säya lirëshko ga dbukza rish buk töshko erä, ga kjamo ber bung ara, kowo uë shmët, ber buk kjlo des erä. Tek söror bop kong, poptëp wlo loror, gueniyo tja tjwe ga pja shäng na llëme. Tja tjläno bop oppinggaga beno tjeng ëreshko wle kong ga «Bor wa ère, goshko Ä säya kjlara. Rokër bomi kong ga ichozï to bor kong sira» loror, gueniyo to ichara lök llëme» le.

¹⁹ Eni ga Jesús tjlä ba oppinggaga li kong ga «Pjäy mär Sbö go llëme. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong llono, pjäy mär ber löng ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän. Dwlas li tek sös bor kong» le.

²⁰ Eni ga dwlas li söra lök tek ba zlong bäng. Jesús iya säya lirë ga dwlas li dbukza rish buk töshko erä, ga jek workwë to buk pjuk pjuk klung kjing, kjamo bung erä.

²¹ Eshko ga Jesús tjlä dwlas li data kong ga «¿Kjwe shäryë kjweni tek llono tjän?»

«Tek chirawa obishko. ²² Dbura iök roshko, llëm ga dishko, zröya wlo kop ara tjän. E kjishko ga pja dbo ara ba poptoklo tjok ga tjawa songe lözong, tjawa kjimtozong» le ba kong.

²³ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Tja dbo ara ba poptoklo tjokde, de llëmde lëp eni ega? Èye mär Sbö go ga lläye shärye ga ä wlo drete» le.

²⁴ Jekdo eshko ga domer li tjlä ga «Tja mär ba go. Gueniyo tja kjimtos mär ba go jek këgong» le.

²⁵ Tjlä löng eni wopro ga nopga tjwe tön jong ara eshko. Iya Jesúsde ga tjlä säya li kong ga «Ä säya, dwlas ère iorop beno kjok kugö llëm, tjlä llëm bakoe. Lër bop kong ga pja opkjös dwlas ère go dwayo. Ga pja tjwe ba go ame» le.

²⁶ Kuya säya lirë ga öö le, ga dwlas li dbukza rish buk töshko erä, ga op-

kjono toe. Eshko ga dwías li beno buk shinmo wleni, ga no kjone kjone tjǎe ga «Kjwe shinmotkono izong» ǎe. ²⁷ Eshko ga dwías li shara Jesúsde ba orkwo go, ga kojonae.

²⁸ E irgo ga Jesús opzréno jek u jong kjwara roshko. Dóni ga ba oppinggaga löng ba tjok tjoksashko ga tjǎe lok ba kong ga «¿Ä säya li to ichororwa llém ega?»

²⁹ «Ä säya eniyo ichémi wlo ga woyde ga pjäy syöshté Sbö kong ara guing»[†] ǎe ba kong.

Jesús ǎano ba woǎon dbaryo kjishko pjǎara obi

³⁰⁻³¹ E irgo ga to lok eshko dwayo ga jek löng uunkong Galilea kjokyo. Ba oppinggaga piya woyde tjoksa kuzong ga woyde ga öötong löng kjone li miydaga ére lléme. Eni ga tjǎe ba oppinggaga kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ére twéba ber tjeng nopga wloshko, ga tja zröya lok. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sböré iröng obi» ǎe. ³² Lléye ǎe shäng li llé loklo miydara lok lléme. E llé loklo kjakroke lok woyde ba kong, gueniyo kjakrokara lok llém, bangkjre lok ara kjishko.

Ëye tjwǎo ara anmoyö

³³⁻³⁴ Eshko ga Jesús opshino to jongya Capernaúm kjokyo ba oppinggaga tjok. Jek löng irboshko ga ba oppingga kjǎara tjǎe ga «Tja ber tjwǎo ara, pjäy uunkong kjinmo» ǎe kjǎara obi kong.

Kuya ga tjǎe ga «Lléme. Ber tjwǎo ara li tja» ǎe. Ga llamo omle jong e kjoyo bakoe. Tjǎe jek löng ǎan éng tjok eni irgo ga jek öötong löng Capernaúm kjokyo ga opzréno jek u jong kjwara roshko.

Eshko ga Jesús tjǎe ba kong lok ga «¿Lléye lémi tek löng kar kar éng kong yé llé?» ǎe. Kuya lok ga beno löng kjing éra. Dboryara lok lléme. Miydara lok pjǎu ga lléye ǎara tek löng éng kong li, e bëy lléme.

³⁵ Eni ga Jesús wloktong sök, ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara tek löng ba zlong bäng, ga tjǎe ba kong ga «Ëye opyé woyde ber tjwǎo ara oblé kjinmo ga woyde ga opyé ber tjwǎo chira, ber shäng parkaga oblé kong dey» ǎe.

³⁶ Eshko ga kjwozirwa kjrara Jesúsde kjǎara, ga iara shäng ba tjrëko. Kjrarga tjeng ba wloshko ga tjǎe ba oppinggaga kong ga ³⁷ «Ëye, kjwozirwa jüni wlokjrrara bor kjishko ga tja wlokjrrara wleni.[§] Ga éye, tja wlokjrrara ga bor ichaga wlokjrrara wleni bakoe» ǎe.

«Ëye shäng bi wloyo llém ga shäng bi shwo lëkong» ǎara Jesúsde

³⁸ E irgo ga Juan tjǎe Jesús kong ga «Tjǎapga no pingga, domer ǎnorwa shäng kjǎara, Ä säyaga tjeng oba goshko li iche to shäng bop ko go. Gueniyo ga e bop oppingga bi tjok llém kjishko ga tjawa tjǎeno ba kong ga “Ä säyaga ichëp Jesús ko go ame” lororwa eni» ǎe.

³⁹ Kuya ga tjǎe ba oppinggaga kong ga «¡Wëyë! “Shäryëp ame” lémi ba kong lléme. Ëye llébo iydeba llém wleniyo shäryë bor ko go ga tja owa ǎe jekdo ga äe. ⁴⁰ Ëye shäng bi wloyo llém ga shäng bi shwo lëkong. ⁴¹ Lër bomi kong jǎokoyo ga éye, pjäy kjimtara, pjäy bor nopga kjishko ga pjäy säna di erö emde ga potjwǎekklo tjok tjän.

[†]9:29 Tek dënashko ga kjibokwo ére jyä shiraba oblé oblé ara. Ga kjone kjone tjǎe ga «Ä säya eniyo ichémi wlo ga woyde ga pjäy ië llém, syöshté Sbö kong wlo ara guing.»

[§]9:37 Eshko dbaryo ga kjwozirga tjwǎo ara lléme.

«Shji no ichë llëbo owa shäryë
llëme» İara Jesúsdë

⁴²»Eÿe, kjwozirwa mär bor go jüni ichara llëbo owa shäryë ga e song jİöe. Shäryayde llëm obishko ga shakko, apkwo kësbang pjrikko ba bëngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ⁴³⁻⁴⁴Eni ga bomi orkwo, pjäy iche llëbo owa shäryë wİeni ga zëmi tas. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sökshko orkwo kjwara llëm dey ga pjİú, pjäy pjë bomi orkwo pjök İi tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo İi roshko llëm wİo. ^{** 45-46}Bomi dre, pjäy iche llëbo owa shäryë wİeni ga zëmi tas. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm dey ga pjİú, pjäy pjë bomi dre pjök İi tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo İi roshko llëm wİo. ^{†† 47}Bomi bokkwo, pjäy iche llëbo owa shäryë wİeni ga shimi pjuse. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sök no pjİuyo İyado İishko bokkwo kjwara llëm dey ga pjİú, pjäy pjë bomi bokkwo pjök İi tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo İi roshko llëm wİo. ⁴⁸Kjok eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.

⁴⁹»Shji sjëng tjokshko ga shtirgöy dlungna go, an maling llëm wİo. Sbö omshäryë bi kong eni wİeni bakoe. Llëbo kjang ie ber bi kong, bi poshdunggİo, shji ber pjİú jek këgong wİo.

⁵⁰»Dlungna, e pjİúe. Gueniyo ga pjİë ameshko ga İëy ber pjİë ba shtoy iröng obi ga äe. Pjäy ber İöng dlungna wİeni. Pjäy ber İöng wopjİú ëng tjok İyado» İe.

Shji ëng rayë

10E irgo ga Jesús to ey dwayo, jek öötong shäng Judea kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong. Eshko ga nopga tōno ara Jesús shäng İishko obi. Sgara shäng oba ping sorë ga epga pina eshko eni bakoe.

²Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono İöng Jesús zİong bäng, ba tjİik wİo. Tjİë ba kong ga «¿Domer ba boy rayë ga pjİúre?» İe.

³Kuya ga tjİë ba kong ga «¿Pjäy ichara Moisésdë llë shäryë?»

⁴«Domerga ba boy rayë wİo ga ichara Moisésdë kjibokwo ëng rayokİo twe ba boy kong kjwara guing» İe İok ba kong

⁵Kuya ga tjİë ba kong İok ga «Lİëye kumi woÿdë llëme. Pjäy ichara Moisésdë ëng rayë eni e kjİshko. ⁶Gueniyo ga dämärshko ga nopga shäryara Sbörë domer, walë. ^{†† 7}E kjİshko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber İöng kjİlaraso wİeni. ^{¶¶ 8}Eni ga ber pjök ame, ber kjİlaraso shara. ⁹Tōna Sbörë ga e döy llëme» İe.

¹⁰Dōni ga Jesús opzrëno jek sök u roshko, ga ba oppinggaga tjİë ba kong ga «Tjİapga, ¿İlëye İëp shäng yë, e llë İokİo?»

¹¹«Domer ba boy rayono, ga orkwosmono oblë tjok wİeni ga llëbo owa shäryayde. ¹²Walë ba İanma rayono, ga orkwosmono oblë tjok wİeni ga llëbo owa shäryayde bakoe» İe ba kong.

****9:43-44** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjİë ga «Pja opzrëk jek äär Sbö sökshko orkwo kjwara llëm dey ga pjİú, pja pjë bop orkwo pjök İi tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo İi roshko llëm wİo. Kjok eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.»

††9:45-46 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjİë ga «Pja opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm dey ga pjİú, pja pjë bop dre pjök İi tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo İi roshko llëm wİo. Kjok eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.»

††10:6 Génesis 1.27.

¶¶10:7 Génesis 2.24.

Llëbo shäryara Jesúsde pjlú, kjwozirga kong

¹³ Kjwozirga sökoba jek Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo. Eni ga kjwozirga sögaga li wlöya Jesús oppinggagarë löng. ¹⁴ İya Jesúsde ga iirkono, tjle ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Èye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjluyo. ¹⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga èye Sbö tjlökwo kjrë kjwozirwa dik llëm ga äär ber sök Sbö sök no pjluyo iyado lishko llëme» ë. ¹⁶ E irgo ga kjwozirga li kjrara ba wloshko, orkwo iono ba kjing go, ga tjlökwo lara beno pjlú ba kong.

Domer dbur ara kjlara

¹⁷ Jesús opshik to jongya kjok shto oblë ë shäng kjwile ga domer tek zron jong, shrono shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono, tjle ba kong ga «Tjlapga no pingga, pja pjlúe. ¿Lleye shäryër, tja ber sök së iyado Sbö tjok wlo?»

¹⁸ «¿Tja pjlúe lep ega? Pjlú li, e Sbö eröe. ¹⁹ Kjok llgwekklo tara Moisésde li, e miydëp tjan. Shji no zrök llëme. Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. Shji oblë jyäp gwë llëme. Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber twilö ara»^{§§} ë.

²⁰ Kuya ga tjle ba kong ga «Tjlapga no pingga, tjlökwo lep shäng kës li shäryër shäng enido tja tek dwlas ë obishko» ë.

²¹ Eni ga domer li İya Jesúsde, ga woydara ara. Tjle ba kong ga «Llëbo shäryorop kës li, e pjlúe. Gueniyo llëbo beno kjrina obi. Pja nom bop llëbo tjeng kës li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» ë.

²² Kuya ga beno shäng woydë ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjishko.

²³ E irgo ga ba oppinggaga İya Jesúsde ga tjle ba kong ga «Nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko wlo ga kjange» ë.

²⁴ Kuya lok ga beno löng wotjlik arae.* Eni ga Jesús tjle ba kong ga «Pjeyoga, èye äär ber sök Sbö sök no pjluyo iyado lishko wlo ga kjange. ²⁵ Öng jëkklo sok kës bang wleniyo opzrëk jek shkë bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko wlo ga kjang anmoyö» ë.

²⁶ Kuya lok ga beno löng wotjlik ara jek këgong, ga tjle lok ba kong ga «¿Enira èye dardo?» ë.

²⁷ Kuya ga İya drëng, ga tjle ba kong ga «Nopga kong ga shärye ga äe. Gueniyo llëye shärye Sböre ga ä wlo drete» ë.

²⁸ Eshko ga Pedro tjle ba kong ga «Borwa llëbo tjeng kës li rayororwa beno pjir, tjawa jëk bop tjok wlo» ë.

²⁹ Kuya ga tjle ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga èye, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjishko, llëm ga Sbö tjlökwo roy pjlú kjrara li kjishko ga ³⁰ äska wleya ara anmoyö. Kjok ère kjing go ga wleya llëye rayara li pjloglo sak dbäw (100) obi: u, pjeyoga, mekëga, wapga, kjok. Gueniyo ga kong llëbo tjwe owa bako, iywaba shjiktëng, ga bokrotkëba. Gueniyo llono ga ber sök së iyado Sbö tjok.

³¹ »Gueniyo eerishko ga nopga twilö ara wleniyo löng ara li, e ber löng twilö chira eshko. Ga eerishko ga nopga twilö chira wleniyo löng ara li, e ber löng twilö ara eshko» ë.

§§ 10:19 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20.

* 10:24 Eshko dbaryo ga oba wotjlik ga nopga dbur ara wleniyo twilö ara Sbö kong, nopga song wleniyo kjinmo lëba.

Jesús İano ba woİon dbaryo kjışhko jek obi

³²Öötong dbar kjwara ga Jesús jek shäng Jerusalén kjokyoshko ga ba oppinggaga jek İong wotjİık ara, ga oba jek İong ba tjok İi kjok bangkjrë ara. Eshko ga ba oppinggaga dogİo sak kjwara kjingsho pjök (12) İi rokara Jesúsde jek dboshko, İan ba tjok, İİeye wen ba kong İi kjışhko wİo. Eshko ga tjİe ba kong ga ³³«Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ère twëba ber tjeng syöshtaga kägäyoga wİoshko, no pinggaga kjok İİgwekkİo tara Moisesde İi go wİoshko bakoe. Tja iche İok, zröya wİo, ga tja twe İok nopga judıo İİem wİeniyo kong. ³⁴Eshko ga tja joywe İok, tröng twe İok bor go, tja shpoya İok no shpokkİo go, ga tja zröya. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sböre iröng obi» İe.

Santiago, Juan, e İİebo rokono Jesús kong

³⁵Eshko ga Zebedeo wapga ko Santiago, Juan, e tek shrono İong Jesús zİong bäng ga tjİe ba kong ga «Tjİapga no pingga, İİeye rokërwa bop kong İi shäryos borwa kong sira» İe.

³⁶Kuya ga tjİe ba kong ga «¿İİeye shäryër bomi kong ga pjİú?»

³⁷«Pja ber sök no pjİuyo, bop dbo kalä İkoba wëlëshko ga tjawa İep ber İong bop tjok, or milë kjİara, or këlë kjİara» İe ba kong.

³⁸Kuya ga tjİe ba kong ga «İİeye rokëmi İong bor kong İi, e İİe miydëmi İong İİeme. ¿Pjây shdungoba, bokrotkëba, zrökoba botoya dik ga pjİúre?»

³⁹«İng» İe İok ba kong.

Kuya ga tjİe ba kong İok ga «Pjây shdungoba, bokrotkëba, zrökoba botoya dik jİoe. ⁴⁰Gueniyo ga pjây kjrër ber

tjeng bor or këlë, or milë, e İaga tjarë İİem, e İaga bor Datarë. Shto bor or këlë, or milë, e ber eye kjrara bor Datarë tjeng İi kong» İe.

⁴¹Kuya ba oppinggaga dogİo sak kjwara (10) İirë ga iirkono Santiago, Juan kong. ⁴²Gueniyo rokara Jesúsde uunkong, ga tjİe ba kong ga «Miydëmi pjİú ga kjok ère kjing go ga nopga judıo İİem wİeniyo ichagaga ba nopga ichë parkë ara ba kong. Nopga dbo ara wİeniyo ba nopga ichë parkë ara ba kong bakoe. Eye songe İe İİem, iche parkë ara ba kong erä. ⁴³Gueniyo woydër ga pjây omshäryë eni İİeme. Eye opyë woydë ber tjwİo ara oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey. ⁴⁴Eye opyë woydë ber bäm go ga opyë ber shäng parkaga tjwİëk shäng pjir wİeniyo oblë kong dey. ⁴⁵No to ter kjok dogo dwayo ère emde ga shrono shäng kjok èreshko, eye parkë bor kong wİo İİeme. Tja shrono shäng parkë oblë kong wİo. Ga tja optwë, woİon wİo, tja ber nopga ara potjwİëkkİo wİo, epga där wİo» İe.

Domer kjok İgö İİem wİeniyo ko Bartimeo poptara Jesúsde

⁴⁶E irgo ga Jesús öötong shäng Jericö kjokyo, ba oppinggaga tjok. Ga opshino İong eshko dwayo ga nopga to jek ara ba tjok. Domer sök kjİara eshko kjok İgö İİem wİeniyo ko Bartimeo, e Timeo wa. E sök dbur rokë irbo İi sor go. ⁴⁷Kura ga «Jesús, Nazaret so İi tekdo shäng» İeba. Eni ga tjİe ba kong dbo go ga «ıJesús, David tjëyo, tja songe İozong!» İe.

⁴⁸Kuya İong İirë ga tjİe ba kong ga «Pja kjinkozong» İe İok ba kong, gueniyo ga kjinkë İİeme.

Tjİëno dbo go jek obi, tjİe ga «ıDavid tjëyo, tja songe İozong!» İe.

⁴⁹Eni ga Jesús kojongö shäng, ga tjİe İong İi kong ga «Rokozı tek bor shwoy» İe.

Ga nopga li tjëlë ba kong ga «Pja kojō-zong. Pja woydë llëme. Pja roke shäng» ìe.

⁵⁰ Kuya ga ba shwong kop lëkong kur may pjang ba kjing go li skwakza wles, ga dbura lono beno buk eshko. Ga kojono jekdo, jek öötong shäng Jesús shäng lishko.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjëlë ba kong ga «¿Llëye woydëp ga shäryër bop kong?»

«Tjlapga no pingga, tja kjok ik woydë» ìe ba kong.

⁵² Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pja to ga bue. Pja mär bor go kuzong ga pja popto-noe» ìe.

Jekdo eshko ga beno shäng kjok igö wëlë, ga to jek shäng Jesús tjok.

Jesús öötong opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlu wleni

11 E irgo ga Jesús jek shäng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öötong löng Betfagé kjokyo, Betania kjokyo, e ber löng Olivos dlupygo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga rokara do pjök, ² ga tjëlë ba kong ga «Pjäy nom kjok buk bi bokshto kjweshko. Eshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklë wleniyo wlemi sök kjro go kjlara wlënggla, kjing go ëye opyoydë llëm wleniyo. Komi, ga tek sömi bor kong. ³ Eshko ga ëbo tjëlë bomi kong ga “¿Shäryëmi kjweni ega?” ìe bomi kong wleni ga “Woyde Tjlapgarë, ga iche tjwe maling iröng obi” lëmi ba kong eni» ìe.

⁴ Eni ga jek öötong löng eshko, ga öng lara li wlëna sök kjro go, irbo sor go, u bäng jong kjwara zlong. Ga köya löngshko ga ⁵ iya nopga tjeng eshko kjlöbörë ga tjëlë lok ba kong ga «¿Öng kjwe komi llëno?» ìe.

⁶ Kuya lok ga dboryara, lara Jesúsde ba kong sorë li eni.

Ga nopga tjeng eshko li tjëlë lok ba kong ga «Jölö» ìe.

⁷ Eni ga öng li tek söra shrono löng Jesús kong, ga ba shwong kop lëkong li iara lok öng li kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng li kjing go, ga jeke.

⁸ Eshko ga nopga jek löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go ba bäm go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara lok irbo bäng go eni bakoe.† ⁹ Nopga jek löng ba bäm go, nopga jek löng ba irgo, öö ìe lok ara. Tjëlë ga

«Kjwe pjlu jlöe.

Kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

¹⁰ Kjwe ber sök bi pjlujo, bi tjlapga tek dënashko so David dik.

Kjwe kjimte Sbörë.

Sbö sök kjok dogo, e pjlu jlöe» ìe.

¹¹ E irgo ga Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo roshko, ga öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga u li roina llaw pogoshko. Gueniyo öötong kjok säng kuzong ga to jek Betania kjokyo iröng obi, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tjok.

Tjlokwo lara Jesúsde beno owa kjor kjlara bo uako wleniyo kong

¹² Wëshko kjok shröng ga opshino to lok Betania kjokyo dwayoshko ga Jesús pjli ara. ¹³ Eshko ga iya pjola dwayo ga kjor jong kjlara korga tjok ko *higuera*. Eni ga jek äar shäng ba zlong, bo tjokde iya wlo, gueniyo jong bo dret, korga tjok erä, eshko dbaryo ga kjor li bo dbaryo äätë llëm obi kjishko. ¹⁴ Eni ga tjëlë kjor jong li kong ga «Ëye tjwe bop bo uë ame» ìe, ga tjlokwo lara li kura ba oppinggagarë lok pjire.

†11:8 Eshko dbaryo ga pjlujo opzrëk jek kjok roshkoshko ga shäryëba ba kong eni.

Llëbo soynegaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsdë toe

¹⁵E irgo ga Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo, ga öötong shäng Sbö u zlong bäng ga nopga löng eshko llëbo soynek, llëbo tjlwëk li ichara opshik ey dwayo. Ba dbur bakwo kjlopswozlong oba kong li poskara beno tjeng töshko. Dunggwo soynega sökklo li poskara beno tjeng töshko bakoe. ¹⁶Eshko ga ëye llëbo soynekko li sök tek kalëkong dwayo jek Sbö u roshko jer oplong pjlor kalëkong ga ä, slona Jesúsdë kjishko. ¹⁷Eni ga oba pïya shäng ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Bor u, e kowëba ber syö uyo wlo, tjëyoga uunkong kong.”* “Gueniyo ioromi beno jong lü uyo»[†] ë.

¹⁸Jesús tjlökwo li kura syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlappaga kjok llgwegaga wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ga ²⁸tjlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

²⁹⁻³⁰«Pjäy kong llëbo kjakrokër bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga ërë, no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë? Tja dboryoromi ga tja ichaga ërë lër bomi kong bakoe» ë ba kong.

Shji syöshtë Sbö kong sorë

²⁰Wëshko kjok shröng ga jek löng kjor äyoshtara Jesúsdë jong li soy obi. Eshko ga ña ga kjor li bë jong dogro, dano ba sleng dwayo äär jong ba dbo go. ²¹Eni ga Pedro tjlë Jesús kong ga «¿Tjlapga no pingga, kjor äyoshtorop kjurgue dano beno jong dogro, ñzong!» ë.

²²⁻²³Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjäy mär Sbö go jllökoyo. Llëbo shärye Sbörë ga äe

lëmi llëme. Eni ga lër bomi kong jllökoyo ga pjäy tjlë dlup kësband ëre kong ga “Dlup, pja opkjos jer dlung roy” lëmi ga shäryë bomi kong eni. ²⁴Pjäy llëbo rokë syö goshko ga woyotjlëmi ga “Wlënor beno bor kong tjan” lëmi jllökoyo ga wlëmi.

²⁵⁻²⁶«Pjäy löng syöshtëshko ga llëbo owa shäryara oblërë bomi kong, e woyotjlëmi wlëni ga iozë ber tjlwlo llëme. Shäryëmi eni ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe» ë.[§]

«¿Pja ichaga ërë?» lara Jesús wloyogarë ba kong

²⁷E irgo ga jek opzrëno Jerusalén kjokyo obi, ga öötong löng Sbö u zlong bäng. Eshko ga Jesús jek shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlappaga kjok llgwegaga wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ga ²⁸tjlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

²⁹⁻³⁰«Pjäy kong llëbo kjakrokër bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga ërë, no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë? Tja dboryoromi ga tja ichaga ërë lër bomi kong bakoe» ë ba kong.

³¹Kuya lok ga tjlë ëng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga “¿Tjllökwo kjrromi llëm ega?” ë bi kong. ³²Gueniyo Juan, e Sbö tjlökwo laga jllökoyo ëre nopga uunkongdë. E kjishko ga e ichaga norë lëy ga ä bakoe. Loroy eni wleni ga nopga iirkë lok ara bi kong» ë. ³³Eni ga tjlë lok Jesús kong ga «Miydërwa llëme» ë.

*11:17 Isaías 56.7.

†11:17 Jeremías 7.11.

§11:25-26 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Shäryëmi eni ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe. Gueniyo llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjlwlo llëm wleni llëm ga owa pjang bomi go li löya bomi Datarë llëm bakoe.»

Kuya ga tjlë ba kong ðok ga «E kjishko ga tja ichaga ërë ðer bomi kong ðlëm bakoe» ðe.

Parkagaga owa

12 Eshko ga Jesús tjlëno ba kong ðok ðlëbo jyäglo go. Tjlë ga «Domer shäng kjlara kjok sogo. Pjlara ga kjillgwo dwlayo dgara ba kjokshko, kjeryo tyara jong pjribri, klung kjara ber kjillgwo bo ðlruzlong shtoyo wlo, ga u sharyara jong kjwara ba dwla ði doklo bakoe. Pjir ga kjok ði poskwona parkagaga kjlobö kong, potjwleya i, ga to kjok shto oblë.

²»Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkaga ichara kjlara, kjillgwo bo ber ba kong ði rokë parkagaga beno löng ba kjok daga ði kong. ³Gueniyo ga ba parkaga ichara tjwe shäng ði shakza ðok pjä, ga shpokza ðok tjä tjä, ga ichara to iröng or go. ⁴E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Öötong shäng kjok buk ðishko ga shpokza ðok tjä tjä ba käshko, ga läywara ðok owa. ⁵E irgo ga ba parkaga ichara jek kjlara obi. Era zröra ðok. E irgo ga ichara jek kjlobö obi. Kjone kjone shpora ðok, kjone kjone zröra ðok.

⁶»E irgo ga beno sök kjlaraso döe. Ba wa ði e. E woyde ara wleniyo. E ichayde domer ðirë shara. Wotjlik ga «Miydër ga bor wa ërera bangkjre ðok» ðe.

⁷»Gueniyo ga öötong shäng eshko ga parkagaga kjok dagaga löng ði tjlë ðok ëng kong ga «ðlono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrëy, ber buk bi kong wlo» ðe. ⁸Eni ga shara ðok, zröra ðok, ga doyo dbura kjok ði roy dwayo.

⁹»¿Eni ga ðlëye sharye kjok sogo ðirë ba tjok ðok ðemi? E jongya eshko ba zrök dani. Pjir ga parkagaga wleya oblë, kjok

ði de ðok ba kong wlo. ¹⁰⁻¹¹Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»«Akkwo woydara u sharyagagarë ðok ðlëm ði,

e iak beno buk bäm go,

beno tjwlo ara, oblë kjinmo.

Sharyara Tjlapgarë eni,

ga tjawa beno löng yëy ðerwa erä.»**

¿E ðomirë ðlëmdo?» ðe.

¹²Tjlëno ðlëbo jyäglo go ði kuya ba wloyoga löng ðirë ga miydara ga ba layde shäng. Shaya ðok woydë, bängzaya ðok wlo. Gueniyo oba bangkjre ðok ara kjishko ga rayara ðok toe.

Shji kä potjwlek pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo ði kong

¹³E irgo ga woydara ga ðlëbo kjakroke Jesús kong, dborye bëy ðlëm ga doshaya ðok, ga rote ðok e go wlo. Eni ga fariseoga ichara kjlobö, Herodes pjloyoga tjok.

¹⁴Öötong löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjlë beke. No tjlëshko ga tjlökwo kup ðlëm, tjwlo kjöm pogo, e bop kong ga tjwlo beke. Pja tjlë bek ë pogo kong. Woyde Sbörë ga shji jëk sorë ði ðëp jlökoyo. ¿Eni ga shji kä potjwlek pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo ði kong ga pjlu?» ðe.

¹⁵Kuya ga miyde ga löng wotjlik owa, nopga Sbö tjlökwo söga jlökoyo ðe, gueniyo wotjlik owa ba pjlu shko ði dik. E kjishko ga tjlë ba kong ðok ga «¿Tja tjlimi ega? Dburwa kä potjwlekklo ði tek sözi bor kong kjwara, in wlo» ðe, ¹⁶ga tek söra ðok ba kong kjwara. Iya ga tjlë ba kong ga «¿Domer jyäglo sök dburwa ëre go jü ë? ¿Ko tak pjang ëre go jü ë?»

«Kjwe pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo ði ðe» ðe ðok ba kong.

¹⁷Kuya ga tjlë ba kong ðok ga «Eni ga ðlëye pjlu i ði, e twozi ber pjlu kong, gueniyo ðlëye Sbö i ði, e twozi ber Sbö

**12:10-11 Salmo 118.22-23.

kong bakoe» İe. Kuya İok ga beno İong yey İe erä.

No woshrožlong dbaryo

¹⁸ Saduceoga wotjİık ga no woİono ga woshre ame İe. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono İong Jesús shwoy kjİöbö ga tjİe ba kong ga ¹⁹ «Tjİapga no pingga, kjİbokwo tara Moisésde beno pjang İi tjİe ga “Eye woİono, wapga beno ba boy tjok İİem ga shinmo kjİlarayo İi orkwosmok ba boy beno sök İi tjok, wa tjok wİeni ga e ber shinmo İi İ wİeni wİo.”††

²⁰ »Pjİara ga domerga İong dogİo kjäk (7) epenga döe. Ba këguëyo orkwosmono, ga woİono, ga wapga beno İİeme. ^{21–22} Eni kuzong ga ba İeng orkwosmono ba syä tjok, gueniyo woİono jek, ga wapga beno İİem bakoe. Ba İemga orkwosmono ba syä tjok kjİara kjİara eni bako, ga woİono uunkong, ga wapga beno ba boy tjok İİeme. E irgo ga walë İi to woİono bakoe. ²³ ¿Eni ga domerga dogİo kjäk (7) İi orkwosmono uunkong walë İi tjok kuzong ga no woshrožlong dbaryoshko ga walë İi ber domerga kjone dey İi boy?»

²⁴ «İPjİay diktong İong jİöe! Sbö tjİokwo tak pjang İi miydëmi İİem, ba dbo kësbang İi miydëmi İİem bakoe. ²⁵ No woshrožlong dbaryoshko ga eye orkwosmok ame. Eshko ga nopga ber İong Sbö parkagaga kjok dogo so wİeni shara. ²⁶ Pjİay wotjİık ga no woİono ga woshre ame İemi. Gueniyo ga dënashko ga kji sho pjë jong ri ri İİshko ga İİeye İara Sböre Moisés kong İi, e tara Moisésde beno pjang kjİbokwo go. Tjİe ga “Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö.”‡‡

¿E İomire İİemdo? ²⁷ E shinmoga Sbö İİeme. E nopga İong së İi Sbö. Pjİay diktong İong jİöe» İe ba kong.

Kjok İİgwekkİo tjwİö kësbangyo

²⁸ Eshko ga domer shäng kjİara, e no pingga kjok İİgwekkİo tara Moisésde İi go. Jesús İano saduceoga tjok İi kura, ga wotjİık ga Jesús omboryono beke İe. Eni ga tjİe ba kong ga «¿Kjok İİgwekkİo tjwİö kësbangyo İi kjone dey?»

²⁹ «Tjİokwo tak pjang kjwara tjİe ga “Israel tjëyoga, tja tjİokwo kuzİa. Tjİapga, e bi Sbö, e kjİaraso. ³⁰ İİebo woydëpshko, İİebo woyotjİİpshko, İİebo shäryëpshko, pja sök së obishko ga Tjİapga, bop Sbö İi woydos jİokoyo İyado.”¶¶ Kjok İİgwekkİo tjwİö kësbangyo İi e. ³¹ Kjok İİgwekkİo kjrİna obi tjwİö ara. Tjİe ga “Pja opwoyde sorë ga bop kjİara, e woydos eni bakoe.”§§ Kjok İİgwekkİo tak pjang tjwİö ara, kjrİng pjök ere kjinmo drete» İe ba kong.

³² Kuya ga tjİe ba kong ga «Tjİapga no pingga, eni jİöe. Sbö, e kjİaraso, e pjİor kar go oblëyo dret, İep shäng sorë İi eni. ³³ Ga İİebo woydëyshko, İİebo woyotjİİyshko, İİebo shäryëyshko ga woyde ga Sbö, e woydëy jİokoyo İyado, e jİöe. Shji opwoyde sorë ga woyde ga bi kjİara, e woydëy eni bako, e jİö bakoe. Kjok İİgwekkİo kjrİng pjök ere tjwİö ara, öng İİe, dİi İİe twëy Sbö kong, suy öng sho sukİİo kjrİng go wİo tjeng kës İi kjinmo» İe.

³⁴ Kuya ga wotjİık ga domer İi tjİe shäng bëye İe. Eni ga tjİe ba kong ga «Sbö ber bop pjİuyoy wİo ga kjwe sira obi eröe» İe. Eshko dbaryo jek İekong ga eye wokjang İİebo kjakrokë ba kong wİo ame.

††12:19 Deuteronomio 25.5-6.

‡‡12:26 Éxodo 3.6.

¶¶12:30 Deuteronomio 6.4-5.

§§12:31 Levítico 19.18.

¿No pjluyo iche ĩe Sbörē ĩi, e ě?

³⁵ Ga Jesúś sōk oba ping Sbō u zlong bāng wopro ga tjĕ oba kong ga «Tjlapga no pinggaga kjok ĩlgwekkĭo tara Moisésdē ĩi go tjĕ ĩok ga “No pjluyo iche ĩe Sbörē ĩi, e David tjēyo tek ber ba irgo ĩi” ĩe. ¿Ľe ĩok eni ega? ³⁶ Pjĭlara ga David go Sbō Sēyashko ga no pjluyo ĩi kowara ba Tjĭlapgayo. Eshko ga David tjĕ ga

»«Tjlapga tjĕno bor Tjĭlapgayo kong ga ‘Pja tek wĭar ber sōk bor orkwo kēĭēkong,

āar jong bop moskwoga zanor pjir guing, eshko ga twēr ber bop kong ichēp wĭo” ĩe.*

³⁷ ¿Eni ga no pjluyo ĩi kowara Daviddē ba Tjĭlapgayo kuzong ga e ber ba tjēyo tek ber ba irgo ĩi sorē?» ĩe.† Ľĭēye ĩe Jesúśdē shāng ĩi, e kukoba ga beno lōng woowa ĩĭeme.

No pinggaga kjok ĩlgwekkĭo tara Moisésdē ĩi go wĭona Jesúśdē

³⁸ Ga Jesúś sōk oba ping obi ga tjĕ ba kong ga «ĭPjāy sjĕk, no pinggaga kjok ĩlgwekkĭo tara Moisésdē go ĩi tjok! Jĕk lōng doyono shwong kur may, tjwĭo ara wĕniyo go āe. Woyde ĩok ga bangkjřeba ĩĭēbo soynezlong shtoyo. ³⁹ Judĭoga syō uyo roshko ga woyde ĩok ga lōng sōkkĭo pjĭu goshko. Oba tōn, ĩeshko ga woyde ĩok eni bakoe. ⁴⁰ Gueniyo syāpga ĩĭēbo dōya ĩok ba shjiryo. E irgo ga syōshhtë wop ara, “Nopga kjwera pjĭuē” ĩēba wĭo ĩe. E kjĭshko ga epga shdūya Sbörē ara anmoyō, obĭē kjinmo» ĩe.

Syā kjĭlara dburwa twono Sbō kong

⁴¹ E irgo ga Jesúś sōk Sbō u zlong bāng ga dbur bapkwō jong soy ba bok-shto kjwara, ga ĩya sōk ga oba tjwe

dbur ĩē jong ba bapkwō ĩi roy. Ga nopga dbur ara wĕniyo omiē jong bayo arae.

⁴² E irgo ga syā song wĕniyo shrono shāng kjĭlara eshko, ga dburwa iara kjwo pjōkdewa. Ba dburwa iara ĩi, e tjwĭo chira anmoyō wĕniyo. ⁴³⁻⁴⁴ ĩya Jesúśdē ga ba oppinggaga rokara tek ba zlong bāng, ga tjĕ ba kong ga «Nopga dbur ara wĕniyo kjwe omiono ara wĕni jĭōe. Gueniyo kjwe ba worbo wĕniyo iayde. Syā song wĕniyo kjwera, ba dburwa tjeng sira ĩi woydara ba ĩĭēbowa tjwĭēkkĭo. Eni ěmdē ga twara Sbō kong drete. E kjĭshko ga ĩēr bomi kong jĭōkoyo ga syā kjwe, dburwa iara sira tjwĭō ĩĭēm wĕni jĭōe. Gueniyo Sbō kong ga tjwĭō ara, ĩlamo omiono ĩok kēs wĭe kjinmo» ĩe.

«Sbō u pjir ber drete» ĩara Jesúśdē

13 E irgo ga Jesúś opshino jek Sbō u jong ĩshko dwayo, ba opping-gaga tjok. Eshko ga kjĭlara tjĕ ba kong ga «Tjlapga no pingga, Sbō u ěre akyo ĩok kēsķese. U ĩok ěre wolēso ĩzong» ĩe.

² Kuya ga tjĕ ba kong ga «¿U ĩok kēsķes ěre ĩp shāngde? Ľlono ga ěreshko akkwo ěmdē ber tjeng ěng kjing go kjwara ĩĭeme. Ľĭēbo tjeng kēs ěre pjir ber drete» ĩe.

Kjok pjir dbaryo jyāĭĭo

³ E irgo ga jem öotong lōng Olivos dĭupyo, Sbō u jong ĩi bokshto, ga Jesúś sirkeno sōk eshko. Eshko ga Pedro, Santiago, Juan, Andrés, e tek shrono lōng ba zlong bāng, tjĕ ĩok ba kong dboshko wĭo. Tjĕ ga ⁴ «¿Ľĭēye ĩēp shāng ĩi, e shāryē ĩlono? ¿E shāryē dörō ĩi jyāĭĭo wen ĩĭē?»

⁵ «Pjāy sjĕk, pjāy jyāpgwēba ĩĭēm wĭo.

⁶ Eshko ga nopga wen tjwe ara, tjĕ ga

* 12:36 Salmo 110.1.

† 12:37 Eshko dbaryo ga ěye, nopga mite ba dorko kowe tjĭlapga ĩĭeme.

“No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li tja” İe. E go ga oba jyäpgwe İok ara.

⁷»Roy kumi ga oba engkjwë kjok shto oblë oblë arashko ga İleye bangkjreimi İlëme. E shäryë eni kjİuwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo İi äätë İlëm obi. ⁸Tjeyoga oblë oblë engkjwë İok eng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so engkjwë İok eng tjok bakoe. Kjok shto oblë oblë goshko ga yo tjwe ara, pjİi tjwe ara bakoe. Gueniyo İlëbo wen tjwe owa anmoyö İi soye İlëbo kës ëre go kjwİë jä.

⁹»Eshko ga pjäy sjëke. Pjäy twëba kjok İlgwegaga kong, pjäy shpoya İok no shpokkİo go judİoga syö uyo roshko wİo. Bor kjİshko ga pjäy iche İok äär İong no ichagaga bokshto, pjlupga këskes bokshto bakoe. Eshko ga İlëbo İnomi, kuromi İi roy İëmi ba kong, miyde İok wİo. ¹⁰Kjok pjİtë İlëm obishko ga Sbö tjİokwo roy pjlü äär tjeyo kjrına kjrına kong, kukoba wİo. ¹¹Ga pjäy shakoba, sökoba äär İong tjİapgaga këskes bokshto ga pjäy woyle İlëm, “İleye İër” İëmi İlëme. Eshko ga pjäy tjİëshko ga tjİokwo twe Sbörë bomi kong, İëmi wİo. E kjİshko ga pjäy woyle İlëme. Eshko ga pjäy İi tjİekdo İlëme. Sbö Sëya İi tjİekdo bomi kjİshko.

¹²»Nopga epenga dö eng twë tjİapgaga kong, zröya İok wİo. Dataga, e ba wapga twë eni bakoe. Wapga İirkono ba data, ba mekë kong ga twe tjİapgaga kong, zröya wİo. ¹³Pjäy İywa nopga uunkongdë shjİkteng bor kjİshko. Gueniyo ga ëye mär bor go äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjlü İyado.

¹⁴»İlëbo İër bomi kong miydëmi wİo. İİono ga İlëbo wen owa anmoyö Sbö shto zrek İi roshko. E kjİshko ga shto İi ber zrekteng ame, ga ëye äär eshko ame bakoe. Jekdo eshko ga pjäy İong Judea kjokyo ga pjäy İokzong jem dİup İëkong; ¹⁵pjäy İong bomi u dbo kjİng sdok İi kjİng go ga pjäy İokzong jek maling, pjäy opzrek jek bomi u roshko İlëbo kjre

İlëme; ¹⁶pjäy İong bomi kjokshko ga pjäy jek bomi ushko İröng bomi shwong kop İëkong kjre İlëme. ¹⁷E dbaryo ga walëga İong kjİlaraso İlëm, e song jİöe. Walëga kjwozirwa tjeng nä İë, e song jİö bakoe. ¹⁸Rokozİ Sbö kong ga pjäy İok eni kjok owa dbaryo İlëme. ¹⁹E dbaryo ga İlëbo wen nopga kong owa anmoyö. İlëbo eni, e İkdaba tek kjok shäryara Sbörë dämärshko dwayo İlëm, ga wen e kjoyo ame. ²⁰İlëbo owa ëre ie Sbörë ber dbar ara İlëm, ba nopga kjrına İi woyle ara kjİshko. Eni İlëm kjwe ga ëye där ber sök së kjİlara İlëme.

²¹»Eshko dbaryo ga no tjwe shäng tjİë ga “İNo pjluyo ichara Sbörë İi shäng na İzİa!” İe, İlëm ga tjİë ga “İShäng kjwe!” İe bomi kong, gueniyo jİö İëmi İlëme. ²²Eshko ga nopga ara to İong tjİë ga “No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng İi, e tja” İe. “Tja Sbö tjİokwo İaga kjok ëre so” İe. Gueniyo epga ichaga Sbörë İlëme. İlëbo İydeba İlëm wİeniyo shärye İok ara. İlëbo jyägİo shärye İok oblë oblë bakoe. Shärye İok eni, oba ara jyäpgwe wİo, Sbö nopga kjrına İi ëmdë jyäpgwe wİo İe, gueniyo epga jyäpgwe ga äe. ²³İEshko ga pjäy sjëke! İleye wen eshko İi İoror bomi kong pjir tjän.

No to tjer kjok dogo dwayo İi tjwe İröng obi dbaryo

²⁴»İlëbo owa ëre dbaryo İrgo ga
»“Dİo ber pjang yët,
ga mok kälä të ame.

²⁵Dbala İon ter kjok dogo dwayo,
ga kjokkwo ber dete erä.”

²⁶»Eshko ga İkoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ter tjwe pjang sho roy, ga bor dbo kälä İkoba wëİëe. ²⁷Bor parkagaga kjok dogo so İchër bor nopga kjrına İi wİokjre İok kjok kjwang jİkong, kjok pjir äär kjone ga eshko, kjokkwo pjir äär kjone ga eshko bako, epga İöya wİo.

²⁸»Tja kuzia. Pjāy pin, kjor ko *higuera* li go. KJOR kowo wen mite, korga wen tjaġlenshko ga miydēmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ²⁹Eni ga lilebo kēs ēre shāryē li imishko ga miydēmi e go ga no to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe irōng obi dbaryo li ääto eni bakoe. ³⁰Lēr bomi kong jļōkoyo ga nopga lōng eerishko dbaryo kjone kjone wolontē llem obishko ga lleye lēr shāng bomi kong ēre shāryē uunkong. ³¹Kjopkwo, kjok ēre, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjļōkwora ber pjang iyado.

³²»E dbaryo lono, kjok orē, ēye omiye lēme. Miydaga Sbō parkagaga kjok dogo sorē llem, miydaga Sbō Wa ērerē llem bakoe. Miydaga Data Sbōrē erōe. ³³E kjishko ga koshēmi lōng sjēk iyado, e dbaryo wen äär lono miydēmi llem kjishko. ³⁴Tjļōkwo lēr bomi kong lilebo jyāġlo go, shāryēmi eni wlo. Domer shāng kjlara u sogo. To opshik jek kjok shto oblē wlo ga ba parkagaga ie ber lōng ba u li dē. Kjlara kjlara kong pak tve ber oblē oblēe. Ga tjļē u bāng daga li kong ga «iPja shāng sjēke!» ĩe. ³⁵Eni ga u sogo tjwe irōng lono miydēmi llem, kjok ro zar kjwlēre, kjok rongde, kjōrkō kjļunshkore, de kjok shrāntore. E kjishko ga pjāy lōng sjēk iyado. ³⁶U sogo li tjwe māling wleni ga woyde ga pjāy wleya lōng pē wleni lēme. ³⁷Lleye lēr bomi kong li, e lēr nopga uunkong kong, «iPjāy lōng sjēke!» ĩe ba kong.

«ĶJesus, e shay, zrōy wlo sorē ga pjļū?» ĩara ba wļoyogārē

14 Eshko ga Israel tjēyoga dōk-tong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo, pjļung shosho suk pjir shāryak ba uukklo tjok llem dbaryo kjwe dbar pjōk obi. Eshkoshko ga syōshtaga

kāgāyoga, no pinggaga kjok lļgwekklo tara Moisesdē li go, e tōno lōk, ga tjļēno lōk ēng kong ga «ĶJesus, e shay, zrōy wlo sorē ga pjļū? Shay wlo ga jyōyotkēy. ²Gueniyo dbar shrēzlong dbaryo lēme. Llem ga oba ara ga wļikēba āe» ĩe.

Walē kjlara, poshtikklo tjwļō ara wļeniyo tyara Jesus dlu kjing go

³Jesus jek oōtong shāng Betania kjokyo, Simōn ushko. Dēnashko ga Simōn li poglo go swlo ara, sho an do jikong, gueniyo poptonoe. Jesus sōk Simōn ushkoshko ga walē shrono shāng kjlara, wļoshko poshtikklo bapkwō tjwļō ara shāryak akkwo ko *alabastro*[†] go, roshko poshtikklo lō pjļēblē tjwļō ara wļeniyo. Eshko ga sōra jek Jesus sōk iē lishko, ga ba bapkwō li dlorā, ga poshtikklo li tyara ba dlu kjing go. ⁴Iya no kjone kjone tjeng eshko lirē ga iirkē jong, tjļē lōk ēng kong ga «ĶKjwe zāya kjweni ega? ⁵Soynena kjwe ga dburyo shaya bayo domer parkē dbargwo sak dbāw pjļoglo mya (300) āska wleni, oba song wļeniyo kjimtoklo wlo dey» ĩe. Ga walē li wlonā lōk ara.

⁶Eni ga Jesus tjļē ba kong ga «iWēyē! ĶWalē kjwe ļaywēmi kjweni egaro? Lleye shāryara bor kong ēre beno pjļūe. ⁷Oba song wļeniyo lōng bomi tjok iyado, ga kjimtēmi, woydēmi lono ga eshko. Gueniyo tjara ber shāng bomi tjok iyado lēme. ⁸Lleye shārye bor kong ga pjļū li, e shāryayde bor kong. Poshtikklo li tyara bor doyo go, ēre bor poshāryayde, tja iēba ber buk sakshko wlo. ⁹Lēr bomi kong jļōkoyo ga kjok kjwang jikong kjone pogo ga Sbō tjļōkwo roy pjļū lēbashko ga lleye shāryara walē kjwerē bor kong ēre woyoshrēba, ga roy lēba bakoe» ĩe.

[†]14:3 *Alabastro*, e ak pjļublūn wleni, ga poshtikklo bapkwō shāryēba e go.

«Jesús twër ba wloyoga kong» İara Judasdë

¹⁰ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjłara ko Judas Iscariote. E öör shäng syöshtaga kägäyoga ik, Jesús soyneya, twe ba kong lok wlo İe. ¹¹ Kuya lok ga beno löng wopjlı, ga tjlıe lok ba kong jlıokoyo ga «Enira pja potjwłenwa» İe.

Eshko jek İekong ga beno shäng wotjlık ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlı?» İe.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹² E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok İlëm dbaryo İi öötonge. E dbaryo ga öng włep ushko so İlgwoklıe zröya, sho suya, İsrail tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo. Eshko ga ba oppinggaga tjlıe ba kong ga «¿İsrail tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo İi, e dliyo shäryërwa kjone ga pjlı?» İe.

¹³ Kuya ga tjlıe ba oppinggaga do pjök kong ga «Pjäy nom jek u lok arashko. Eshko ga domer włemi shäng kjłara, di bapkwö sök jong kjwara, roshko di. Pjäy jek ba irgo. ¹⁴ İmi ga opzrëk jek u roy ga pjäy tjlıe u sogo kong ga “Tjłapga no pingga tjlıe ga ‘¿İsrail tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo İi, e dliyo uër bor oppinggaga tjok İi kjëryo kjone?’ İe” İemi ba kong eni. ¹⁵ Eni ga pjäy kong, kjër pıya jong kjomo kjwara kësbang, poshäryak pjire. İlıye uëy wlo İi shäryëmi pjir ber tjeng bäm go eshko» İe.

¹⁶ Eni ga ba oppinggaga do pjök İi to jek öötong löng u lok arashko ga İlıye İara Jesúsdë ba kong İi włena tjeng eshko uunkong eni. E irgo ga dbar shrëkklo İi dliyo poshäryara lok.

¹⁷ Öötong kjok shkë ga Jesús öötong shäng eshko, ba oppinggaga doglo sak

kjwara kjingsho pjök (12) İi tjok. ¹⁸ Löng İe wopro ga Jesús tjlıe ba kong ga «İër bomi kong jlıokoyo ga pjäy löng İe bor tjok kjłara, tja soyneya, twe oba kong» İe.

¹⁹ Kuya lok ga beno löng woydë arae. Ga kjłara kjłara tjlıe Jesús kong ga «¿Tja İlëm İlëmdo?» İe.

²⁰ Kuya ga tjlıe ba kong ga «Pjäy doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjłara. Eye sök bor tjok, ba pjlung shosho suk pjir pöya sök bor tjok ioklo kjwaraso roy ga bor soynege İi e. ²¹ No to ter kjok dogo dwayo ère wolon, tak pjang Sbö tjlıokwo go sorë İi eni. Gueniyo bor soynege, era song jlıe. Weno İlëm kjwe ga pjlı ba kong dey» İe.

²² Löng İe wopro ga pjlung shosho suk pjir kjrara Jesúsdë kjwara, ga tjlıe Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlı bop tjok e kjışhko» İe. E irgo ga pjlung shosho İi tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjlıe ba kong lok ga «Kjrozı, ère bor sho włeni» İe.

²³ E irgo ga di ioklo kjrara kjwara, roy kjıllgwo bo dyo dbo ara, ga tjlıe Sbö kong ga «Tjawa kong kjıllgwo bo dyo tworop ère. Tjawa ber wopjlı bop tjok e kjışhko» İe. E irgo ga twara ba oppinggaga kjłara kjłara kong, ga İara lok sira sira uunkong. ²⁴ Ga Jesús tjlıe ba kong lok ga «Ère bor srëng włeni. E go ga tjlıokwo twara Sbörë, beno İyado wlo İi, e shärye. Bor srëng İi kwon, nopga ara kong. ²⁵ Gueniyo İër bomi kong jlıokoyo ga kjıllgwo bo dyo İer ame, äär jong Sbö ber no pjlıyo dbaryoshko jä. Eshko ga İer obi» İe.

«Pjäy tjeng uunkong ère, tja rayëmi pjire» İara Jesúsdë ba oppinggaga kong

²⁶ E irgo ga tonö lok pjłara Sbö kong, ga to jem lok Olivos dıpyo. ²⁷ Öötong löng eshko ga Jesús tjlıe ba kong ga «Sbö tjlıokwo tak pjang eni:

»«Öng daga li zrör,
ga öng wlep ushko so tjeng li shdär ber
kjlöro erä.»[¶]

Eni ga pjäy tjeng uunkong ere, tja rayemi
pjire. ²⁸ Gueniyo ga tja wolono, ga tja
woshrra Sbörë iröng obishko ga tja äär
Galilea kjokyo bomi bäm go. Pjäy koshër
shäng eshko» le.

²⁹ Kuya Pedrorë ga tjëlë ba kong ga
«Llamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë
ga tjara, pja rayër llëme» le.

³⁰ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Lër bop
kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga
kjörkö kjluntë pjloglö pjök llëm obishko
ga «Jesús, e ë miydër llëme» löröp oba
kong pjloglö mya tjän» le.

³¹ Gueniyo kuya ga tjëlë ba kong obi
ga «Eni llëme. Tja zrökoba jek bop tjok
ëmdë ga «Jesús, e ë miydër llëme» lër ë
kong llëme» le.

Ba oppinggaga llamo li omïono e
kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Getsemaní kjokyo

³² E irgo ga jek öötong löng Getsemaní
kjokyo. Eshko ga Jesús tjëlë ba opping-
gaga kong ga «Tja to syöshtë Sbö kong
wopro ga pjäy wlar ber tjeng na» le.

³³ Eni ga jek syöshtë lishko ga ba op-
pinggaga tjeng li söra jek ba tjok doglö
mya, Pedro, Santiago, Juan. Jek löng-
shko ga Jesús wosong, woydë ara ba
pjläushko. ³⁴ Ga tjëlë ba kong lök ga «Tja
woydë ara bor pjläushko. Kur ga tja
wolön kjoyoe. Pjäy ber tjeng na, ga pjäy
sjëke» le.

³⁵ Eni ga opkwono jek këgo sit, ga
kjök tonö sök, kjujono bokdo kjläy klung
go, ga rokara Sbö kong ga llëbo wen
owa ba kong llëm wlo, ³⁶ tjëlë ga «Abba,[§]
Data, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga
pjläue. Rokër bop kong sira ga llëbo wen
owa döro li, e tjwe bor kong llëm kjwe

dey. Woydër eni, gueniyo ga e läga tjarë
llëme. E läga ber pjarë» le.

³⁷ E irgo ga tek shrono shäng ba op-
pinggaga doglö mya beno tjeng lishko
ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjëlë Pe-
dro kong ga «Simón, ¿pja buk përe? ¿Pja
sök së wop sira ga äre?» le. ³⁸ Ga tjëlë
mya jlkong li kong ga «Pjäy pë llëm,
pjäy syöshtos dey. Eni ga pjäy tjläya
Äreshko ga pjäy kjimte Sbörë, llëbo
owa shäryëmi llëm wlo. Pjäy llëbo pjläu
shäryë woydë jlö, gueniyo pjäy womae»
le.

³⁹ E irgo ga jek syöshtë obi. Ga
tjälëno jek obi, lära bäm go sorë li eni.
⁴⁰ Syöshtono pjir ga tek shrono shäng
iröng obi ba oppinggaga beno tjeng
lishko, ga wlëna bë tjeng pë obi, bokkwo
llir woydë ëng go poywörë kjishko. Eni
ga to dboryara lok llëme.

⁴¹ E irgo go ga öör pjlära obi. Shrono
shäng iröng pjloglö mya go ga tjëlë ba op-
pinggaga kong ga «¿Pjäy löng pë, woshtë
obire? ¿Kjweni ga bue! No to ter kjok
dogo dwayo ere twëba ber tjeng nopga
owa wloshko li dbaryo öötonge. İzia.
⁴² Bor soynega kjwe tek shäng tjän. Pjäy
kojözong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» le.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴³ Jesús tjälëydë pjitë llëm obishko ga
ba oppinggaga doglö sak kjwara kjing-
sho pjök (12) kjlära ko Judas, e shrono
shäng eshko. Nopga shrono löng träk
llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng,
kjone kjone wloshko wlëng no shpokklo.
Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, no
pinggaga kjok lligwekklo tara Moisésdë li
go, judío tjlapgaga kjok lligwega wleniy-
orë. ⁴⁴ Lunashko ga lligwera Judasdë
nopga li kong pjir tjän, Jesús, e ë miyde
lok wlo. Tjälëno ba kong ga «Imi ga ëye

[¶]14:27 Zacarías 13.7.

[§]14:36 Arameo tjälökwo *abba*, e *datawa* löklo.

Īō shir** ga domer ĩi e. E shami, ga sömi, dömi yōtso» ĩara eni.

⁴⁵Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjĕ ba kong ga «ĭMiga, Tjĭlapga no pingga!» ĩe ba kong, ga ĩō shira. ⁴⁶Eni ga shakza ĩok pjä erä.

⁴⁷Eshko ga nopga löng Jesús zlong bäng kjĭlara dröng shino kjwangna, ga syöshtaga kësbangyo ĩi parkaga kwom-gwo zakza tas jer ĩon pjik buk töshko erä.

⁴⁸Eshko ga Jesús tjĕ nopga ĩi kong ga «ĭPjäy tjwe bor shak dröng tjok, wĕng no shpokkĭo tjok kjweni ega? ĭTja shamishko ga tja engkjwĕ bomi tjok ĩemiro? ⁴⁹Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng, pjäy löng ĩishko. ĭTja sharomi eshko ĩĕm egaro? Gueniyo ĕre shäryĕ jüni, Sbö tjĭökwo tak pjang ĩi ber jĭökoyo wĭo» ĩe.

⁵⁰Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to ĩok ey dwayo. ⁵¹Eshko ga dwĭas jek shäng kjĭlara ba irgo, taywono kjingokĭo pjĭublün wĕniyo go döe. ĩya nopga jek tjeng Jesús söga ĩirĕ ga shakza ĩok pjä ĩe, ⁵²miga shara ĩok uriso, beno löng ba shwong ĩi shayde erä. Eni ga opdöno jek wĕs, ba shwong ĩira beno tjeng nopga ĩi wĭoshko erä. Ey ga töktong jek shäng kjĭlop drete.

Jesús söra öötong shäng Judío Kĭok ĩĭgwegaga Kĕskĕsyo bokshto

⁵³⁻⁵⁴E irgo ga Jesús söra ĩok to jongya syöshtaga kësbangyo sök ĩishko. Pedro jek shäng kä kjwaraso kä kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrĕno jek u ĩi roshko, ga Pedro beno sök iökkok, u bongkjako, Sbö u dagaga löng ĩi tjok.

Syöshtaga kägäyoga, judío tjĭlapgaga kjok ĩĭgwega wĕniyo, no pinggaga kjok ĩĭgwekkĭo tara Moisésdĕ ĩi go, e töno tjeng uunkong u ĩi roshko tjän.

⁵⁵⁻⁵⁶Syöshtaga kägäyoga, Judío Kĭok ĩĭgwegaga Kĕskĕsyo uunkong, Jesús zröya ĩok woydĕ. E kjĭshko ga nopga rokara ara töno tjeng ĩishko, Jesús rotĕ wĭo. Eshko ga nopga kojono ara, Jesús rotĕ wĭo, gueniyo ba jyöyotkayde ĩok eröe. Kjĭlara kjĭlara tjĕno oblĕ oblĕ erä. E kjĭshko ga Jesús rotokĭo wĭo wĕna ĩok ĩĕme. ⁵⁷E irgo ga domerga kojono oblĕ, ga Jesús jyöyotkara jek obi. Tjĕ ga ⁵⁸«Kjwe kurorwa, tjĕ ga “Sbö u ĕre shäryak norĕ, e shdör dret, ga äär dbargwo mya ga shäryĕr kjwara obi shäryak norĕ ĩĕme” ĩe eni» ĩe. ⁵⁹Gueniyo epga tjĕno bek ĩĕm, tjĕno ĩok oblĕ oblĕ erä.

⁶⁰Eni ga syöshtaga kësbangyo ĩi kojono nopga töno tjeng ĩi bokshto, ga tjĕ Jesús kong ga «Pja rote löng ara. ĭDbo-ryĕp ĩĕmde?» ĩe. ⁶¹Kuya ga beno shäng kjinge. Dboryara ĩĕme. Eni ga syöshtaga kësbangyo ĩi tjĕ ba kong ga «ĭNo pjĭuyo ichara Sbörĕ shrono shäng ĩi, e pjare? ĭSbö poshrĕrwa ĩi, pja ba Ware?» ĩe.

⁶²Kuya ga tjĕ ga «Ĕng, e tja. Sbö, ĩĕye shärye woydĕ ĩi shärye ga pjĭue. Ga ĩlono ga no to ter kjok dogo dwayo ĕre ĩmi sök ba orkwo kĕĕkong, tja ĩmi ter tjwe kjok dogo pjäng sho tjrĕko bakoe» ĩe.

⁶³Kuya syöshtaga kësbangyo ĩirĕ ga ba shwong dwĭĕkza tjä tjä iirdĕ. Tjĕ ga «ĭRotaga wĕy obi ĩĕno? ⁶⁴ĭDomer kjwe shäng Sbö ĩäywĕ owa, ber tjwĭö ĩĕm wĭo ĩe! E kuromi pjir tjän. ĭKumi ga sorĕ?» ĩe.

Kuya nopga töno tjeng uunkong ĩirĕ ga tjĕ ga «ĭKjwe zrökko!» ĩe.

⁶⁵Eshko ga kjone kjone, Jesús go tröng twara ĩok, bokkwo go shwomzrĕng kjrochara ĩok tuke. Eni ga yokza ĩok pjök pjök, ga tjĕ ba kong ga «Pja yoga ĕrĕ ĩos borwa kong» ĩe. E irgo ga Sbö u dagaga omsöno, ga shpokza ĩok pjök pjök erä.

**14:44 *Īō shik* ĩlanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

«Jesús, e ë miydër llëme» İlara Pedrorë

⁶⁶E wopro ga Pedro sök kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syöshtaga kësbangyo parkaga wleniyo. ⁶⁷İya ga Pedro sök iökkok. Ga İya yötso robyë wëlëshko ga tjëlë ba kong ga «¿Nopga jëk löng Jesús, Nazaret so tjok İi kjlarayo pja llëmdo?»

⁶⁸«İJyö! E ë miydër llëme. Llëye lëp shäng İi miydër llëm bakoe» İe ba kong. Ga jek öotong shäng kjër pjlor kaİëkong. Eshko ga kjörkö sök kjwara, ga kjıluno pjłara.

⁶⁹Eshko ga İya kjoglo İirë jek obi ga tjëlë nopga tjeng İi kong ga «Kjwe ëmdë ga ba kjlarayo» İe.

⁷⁰Kuya Pedrorë ga tjëlë nopga İi kong ga «İJyö!» İe obi.

E irgo ga nopga tjeng eshko İi tjëlë ba kong ga «¿Pja Galilea so llëmdo? E kjışhko ga miydërwa pjlıu ga pja ba kjlarayo» İe.

⁷¹Kuya ga tjëlë ba kong ga «İJyö! Lër bomi kong jİlökoyo ga domer İëmi löng İi, e ë miydër llëme. Eni llëm ga rokër Sbö kong ga tja shdüya» İe.

⁷²Jekdo eshko ga kjörkö İi kjıluno jek pjłara obi, öotong pjloglo pjök. Eshko ga woyoshre Pedrorë kjılay ga Jesús tjılëno ba kong ga «Kjörkö kjıluntë pjloglo pjök llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” İorop oba kong pjloglo mya tjän» İlara. Eni ga woroyë ga ä, ga slatonge.

Jesús söraba Pilato bokshto

15 Wëshko kjok shröng ga syösh-taga kägäyoga, judıo tjıapgaga kjok İlgwega wleniyo, no pinggaga kjok İlgwekklo tara Moisésdë İi go, e tönö İok Judıo Kjok İlgwegaga Këskësyo uunkong tjok, llëye shärye İok Jesús tjok İi İlgweya İok ba tjok wıo. Lanyotkara İok pjir ga Jesús orkwo pjrira, ga söra, twara Pilato kong.

²Öotong löng ba bokshto ga Pilato tjëlë Jesús kong ga «¿Judıo pjıuyo İi pjare?»

«Lëp sök om go İiro» İe ba kong.

³Eshko ga Jesús rotara syöshtaga kägäyogarë, llëbo ara kjışhko. ⁴E kjışhko ga Pilato tjëlë Jesús kong ga «Tja kuzong. Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëmde?» İe. ⁵Gueniyo dboryara llëme. E kjışhko ga woyotjııya Pilatorë beno sök arae.

Jesús ichara Pilatorë, zrökoba wıo

⁶Äär İu pjılobi go ga Israel tjëyoga dök-tong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkłoshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzİlong uyo roshko İi, enido ga raye Pilatorë kjłara. Rokëba ba kong ë ga e rayayde. ⁷Eshko ga domer bängzak shäng no shdüzİlong uyo roshko kjłara ko Barrabás. Dënashko ga ba pjılu, e woyde llëme. E kjışhko ga ëng tönö oblë tjok kjılobö, ga ëngkjwono İok pjılu İi nopga tjok, ga nopga zröra İok. E kjışhko ga bängzak shäng eshko, no zröga oblë İi tjok. ⁸Eni ga nopga shrono löng ara ga tjëlë Pilato kong ga «Rokërwa bop kong sira ga nopga bängzak tjeng no shdü-zİlong uyo roshko İi rayos kjłara borwa kong, shäryëp enido sorë ga eni» İe.

⁹Kuya ga tjëlë nopga İi kong ga «¿Woy-dëmi ga judıo pjıuyo İëmi İi dötë bomi kongde?» İe. ¹⁰Miydara pjlıu ga Jesús woydëba ara kjışhko ga ymoyotke syöshtaga kägäyogarë ara, ga söra İok ba kong e kjışhko. ¹¹Gueniyo ga nopga tjeng eshko İi poshduna syöshtaga kägäyogarë arae. Tjëlë İok ba kong ga «Rokozi ba kong ga Barrabás, e döyde bi kong dey» İe ba kong. Ga rokara İok eni.

¹²Eni ga Pilato tjëlë nopga İi kong ga «¿Eni ga llëye woydëmi ga shäryër judıo pjıuyo İëmi İi kong?» İe.

¹³Kuya İok ga tjılëno dbo go, tjëlë ga «İZrös pjang kjılos go!»

¹⁴«¿İllë kjıy? İllëbo owa shäryara İi İozı bor kong» İe ba kong.

Gueniyo ga nopga öö ðe, tjÿlê jek obi ga «¡Zrös pjang kjÿlös go!» ðe.

¹⁵Eni ga woydara Pilatorë ga nopga ber löng wopjÿlu ba tjok wlo kuzong ga Barrabás, e shira, ga rayarae. E irgo ga Jesúsda twara ëngkjwagaga kong, sh-poya lok no shpokklo go wlo, zröya lok pjang kjÿlös go wlo bakoe.

¹⁶Eni ga söra lok öötong shäng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowëba pretorio. Ga ëngkjwagaga töno tjeng uunkong eshko. ¹⁷Eshko ga kong shwong wïëna lok kara pjÿlupa shwong wïëniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go. Ga shkö sho ywara lok kjrina, beno pjÿlu dÿu ioklo wïëni, ga iara lok ba dÿu go. ¹⁸Eni ga tjÿlê lok dbo go ga «¡Judío pjÿluyo, pja pjÿlu, pja tjwlo arae!» ðe lok ba kong, joywe lok wlo. ¹⁹Eshko ga shpokza lok ara kjorkung go ba kashko, go tröng tjwara lok bakoe. E irgo ga kjök tono ba zlong bäng, poshrëya löng wïëni, miga ba joy-wayde lok erä.

²⁰Joywara lok pjir ga ba shwong pjang ba do go ko dingding shwëshwë li skwara lok, ga ba shwong baiya li pjuna lok jek iröng obi. E irgo ga söra lok to, zröya lok pjang kjÿlös go wlo.

Jesús zröraba pjang kjÿlös go

²¹Jek löng irbo bäng go ga domer tek shäng kjÿlara ko Simón, e Cirene so. E wapga domerga do pjök ko Alejandro, Rufo. Simón li tek shäng kjÿloy dwayoshko ga ðya ëngkjwagaga jek löng ðirë ga ichara lok dbo go Jesús kjÿlös li sök.

²²Ga Jesús söra lok jem öötong löng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kä Dboglo

dÿluyo» loklo.) ²³Eshko ga kjÿlÿgwo bo dyo dbo ara ropstrara lok dwlo lö pjÿlëblë^{††} tjok. Ga pina lok Jesús kong ie wlo, gueniyo iara llëme.

²⁴⁻²⁶Öötong dÿo wenzong ga löra lok pjang kjÿlös go. Ga Jesús lok pjang lishko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zröya lok llë kjÿy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjÿlê ga «Domer ëre, e judío pjÿluyo.» E irgo ga ëngkjwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglo go, Jesús shwong li ber ë kong iya lok wlo.^{‡‡}

²⁷⁻²⁸Jesús löra lokshko ga lÿugwangga löra lok do pjök lok kjÿlös go bakoe. Kjÿlara pjang or këlë, kjÿlara pjang or milë, kjÿlösyo dboy dboye.^{¶¶}

²⁹Eshko ga nopga jek löng Jesús lok pjangshko li kä wikza tjä tjä, joywe lok wlo. Ga läywe löng owa bakoe. Tjÿlê ga «¿Pja Sbö u shdök ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryëp ber ba shtoshko iröng obi lorop ga pja oto? ³⁰Pja opdös om go, pja ter oplös töshko kjÿlös kjwe go dwayo» ðe ba kong eni.

³¹Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjök lÿgwekklo tara Moisésdë li go, e om-läywono lok eni bakoe. Tjÿlê lok ëng kong ga «Oba oblëra döra, gueniyo opdök om go ga äe. ³²No pjÿluyo ichara Sbörë shrono shäng li, Israel tjëyo pjÿluyo li, e pjang om go. Tjawa mär ba go wlo ga woyde ga oplong om go jer töshko kjÿlös kjwe go dwayo. Eni ga inwa, ga jÿlë lërwa bakoe» ðe. Nopga do pjök lok lok kjÿlös go Jesús pjÿlor kar kar ëmdë ga om-läywë lok eni bakoe.

Jesús woÿono pjang kjÿlös go

³³Öötong dÿo dÿuw ga kjök ro zoktong kjök kjwang jikong beno yët erä. Beno

^{††}15:23 Dwlo lö pjÿlëblë ðe li, e twaraba nopga lok lok kjÿlös go li kong, bang kuga ara llëm wlo.

^{‡‡}15:24-26 Löyde lok pjang kjÿlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire.

^{¶¶}15:27-28 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjÿlê ga «Kjÿlara pjang or këlëkong, kjÿlara pjang or milëkong, kjÿlösyo dboy dboye. “Domer kjwe llëbo owa shäryaga” laraba ara.»

eni äär jong dlo pjö lë wleni. ³⁴Dlo öötong eni ga Jesús tjëno dbo go, tjë ga «Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?» le. (E «Bor Sbö, bor Sbö, ¿tja rayorop jüni ega?» löklo.)

³⁵Kuya nopga tjeng eshko lirë ga tjë ëng kong ga «Kjwe kuzong. Sbö tjlökw laga tek dénashko so Elías, e rokayde pjang» le. ³⁶Eshko ga domer shäng kjlara jek tji tji, ga lëbo lluklluk di shak ara wleniyo kjlara kjwara, pöra kjilligwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dbo go, ga poyona, shuya Jesúsde wlo. E irgo ga tjë nopga tjeng eshko li kong ga «Wëyë. Elías tjwe ba löng kjlös kjwe go dwayore iy» le.

³⁷E irgo ga ay le Jesúsde dbo go, ga wolono. ³⁸Sbö u roshko ga shwong kës-bang iak pjang eshko li dwlëdong aas ter kjomo dwayo äär jong töshko, beno kkring pjök.

³⁹Jesús lök pjang kjlös go li bokshto ga ëngkjwagaga löng li kägäyo shäng eshko. Jesús wolono sorë li iya ga tjë ga «Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e Sbö Wa jloë» le.

⁴⁰⁻⁴¹Eshko ga walëga tjeng kjlöbö, kjupashko ga öötong löng Jerusalén kjokyo Jesús tjok. Eshko ga llëye shäryëba Jesús kong li iya tjeng pjola sit. E tjrëko tjeng doglo mya, kjlara ko María Magdala so, kjlara ko Salomé, kjlara ko María. María li, e Santiago mite li mekë, José mekë bakoe. Jesús jëk shäng Galilea kjokyo obishko ga epga jëktong löng ba tjok, ga kjimtarä lök däwe. Walëga oblë omshäryono eni eshko bako, ga to tek ba tjok, shrono löng Jerusalén kjokyo bebi.

Jesús doyo jnena Joserë

⁴²Jesús wolono lishko ga poshäryozlong dbaryo li ey. Eshko ga woshtozlong dbaryo li dlöyo ääto, kjok sëng tjän. ⁴³Eshko ga domer shäng kjlara ko José. E Arimatea so, Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo kjlarayo, tjwlo ara

wleniyo. Sbö ber no pjlyo dbaryo li koshe sök bakoe. E opyono wokjang, jek öötong shäng Pilato shwoy, ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo.

⁴⁴Kuya Pilatorë ga beno sök wotjlik ga Jesús, e wolono mäling jlöre le. Eni ga ëngkjwaga kägäyo li rokara tek ba shwoy, ga tjë ba kong ga «¿Jesús wolono tjände?»

⁴⁵«Ëng, wolono tjän» le ba kong. Eni ga José ichara Pilatorë Jesús doyo pjang li kjrë, jneya buk sakshko wlo.

⁴⁶Eni ga José shwong tjwëno kara ko pjlublün, pjlu wleniyo, ga jek öötong shäng shinmo lök pjang kjlös go lishko. Eshko ga doyo li lona ter töshko, popgara shwong li go, ga söra jek öötong sakshko. Eshko ga iara pjlebgo kak jong guëmkwota roshko, ga ak kës-bang dira beno jong ba u bäng bäng go, bängzaya wlo.

⁴⁷María Magdala so, María José mekë, Jesús doyo li iak buk kjone, e iya beno löng eshko.

Jesús woshrono iröng obi

16 Woshtozlong dbaryo pjitong, öötong kjok shkë ga walëga doglo mya ko María Magdala so, María Santiago mekë, Salomé, poshtikklo lö pjleblë tjwëna lök Jesús doyo li poshtiya lök wlo le. ²Weshko kjok shröng sondëshko ga jek lök jongya jong sakshko, Jesús doyo iak buk lishko. ³Jek löng irboshko ga tjë lök ëng kong ga «¿Ak jong ba sak bängzakllo li kjaga ërë bi kong dani?» le. ⁴Öötong löng eshko ga ak kës-bang li wëna lök dik beno jong pjlebgo li sor go.

⁵Eni ga opzrëno jek pjlebgwo li roy, ga iya or këlëkong ga domer sök kjlara mite jä, shwong ko pjlublün, kur maye. Ga beno löng sëya llëme.

⁶Eshko ga domer sök eshko li tjë ba kong lök ga «Llëye bangkjrëmi llëme. Jesús, Nazaret so li zröraba pjang kjlös

go, ga wołonoe. Pjāy tek löng ɛre ba doyo wļęga. Gueniyo buk na llęme. ꞑE woshrono iröng obi! ꞑlak buk li shtoyo kjwe izīa! ꞑBukde izīa! ⁷ Inomi ga pjāy nom tjļę Pedro, Jesús oppinggaga llamo li kong ga “Jesús jek Galilea kjokyo bomi bām go. İmi eshko, İara bomi kong sorę li eni” İemi ba kong eni» İe.

⁸ Eshko ga sęya llęm kjishko ga walęga tōktong to İok ey dwayo, jek zron jounge. İlęye İna li bangkjrara İok ara kuzong ga İlęye İara ę kong llęme.

Jesús weno María Magdala so kong^{§§}

⁹ Jesús woshrono iröng obi li, e dbaryo sondę. E dbaryo kjok shröng ga Jesús weno shäng María Magdala so kong bām go. Walę, e dęnashko ga goshko Ä sęya dogļo kjäk (7), ga ichara Jesúsdę to drete. ¹⁰⁻¹¹ Jesús weno ba kong irgo ga walę li jek öötong shäng nopga jęktong Jesús tjok löng li shko, ga wļęya ga löng woýdę, slar ara. Eshko ga tjļę ba kong ga «ꞑJesús woshrono shäng sę obi, ga oppino shäng bor kong!» İe. Gueniyo kuya İok ga tjļokwo kjre İok llęme.

Jesús weno ba oppinggaga do pjök kong

¹² E irgo ga Jesús oppinggaga do pjök jek jęk löng irbo bäng goshko ga Jesús weno shäng ba kong eshko. Dāmār ga Jesús weno María Magdala so kong sorę ga weno shäng ba kong İok e kjoyo llęm, İya İok ga oblę shara. ¹³ Jesús weno ba kong irgo ga jek iröng ba pjeyoga llamo löng li shko. Öötong löng eshko ga İlęye

İna li İara İok ba kong pjire. Gueniyo kuya İok ga tjļokwo kjre İok llęme.

Jesús weno ba oppinggaga dogļo sak kjwara kjingsho kjłara (11) li kong

¹⁴ E irgo ga Jesús oppinggaga dogļo sak kjwara kjingsho kjłara (11) li löng İeshko ga Jesús weno shäng ba kong eshko. Ga epga wļona ara. Epga mār ba go jļokoyo llęme. E İnaba shäng sę li roy kura, gueniyo jļo İara İok llęm bakoe. Epga wļona ara e kjishko. ¹⁵ E irgo ga tjļę ba kong İok ga «Pjāy jongya kjok kjwang jİkong, ga Sbö tjļokwo roy pjłı İemi nopga uunkong kong. ¹⁶ İye tjļokwo pjłı li kjrono, ga wono jer di roshko ga döya Sbörę. Gueniyo İye omkjrono llęm ga e shdungko. ¹⁷ Tjļokwo pjłı kjraga li kong ga dbo twe Sbörę, ga llębo jyāgļo shārye eni: Ä sęyaga iche oba goshko dwayo bor ko go; tjļę tjļokwo tjagļęn; ¹⁸ dgur shaya or goshko, dwļo bi zrökkļo İeshko ga İlęye shāryę ba kong llęme; orkwo ie swļopga kjing goshko ga poptę eshko bakoe» İe.

Jesús to jem kjok dogo

¹⁹ Tjļapga Jesús tjļęno ba kong pjir ga sōra Sbörę to jem kjok dogo, ga öötong sirkeno beno sōk ba orkwo kęlękong. ²⁰ E irgo ga Jesús oppinggaga jęktong to kjok shto oblę oblę, Sbö tjļokwo roy pjłı İę oba kong. Jek löng li shko ga kjimte Tjļapga Jesúsdę arae. Ga dbo twara ba kong, llębo jyāgļo shārye İok ara wļo, tjļokwo İe İok li, e jļo woyotjļikoba wļo.

§§ 16:8 Tek dęnashko ga kjibokwo ęre jyā shiraba oblę oblę ara. Ga Marcos 16.9-20 wen pjang kjibokwo kęguę anmoyō li go llęme.

Evangelio según Lucas

*Jesucristo roy pjíú ère, e
jyā tara Lucasdē*

Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlära ko Lucas. E no dwłomnega. Woyotjlikoba ga Lucas, e judío llēm wleniyo. E jëktong shäng parkē ba kjlära Pablo tjok, tak pjang Colosenses 4.14 go, Filemón 24 go, 2 Timoteo 4.11 go sorè li eni. Domer shäng kjlära obi ko Teófilo. Woyotjlikoba ga e Roma so, domer tjwío ara wleniyo bakoe.

Kjibokwo ère tara Lucasdē ba kjlära Teófilo kong, Jesús roy li miyde pjíú wło. Jesús öör kjok ère kjing go judíoga döga, nopga judío llēm wleniyo döga, e tara ba kong. E öör, Data Sbö li miyde nopga uunkongdē wło, e tara ba kong bakoe.

1¹⁻⁴ Miga, Tjlapga Teófilo. Llébo shäryara Sbörē bi tjrēko li, e tēr bop kong, miydēp wło. Tja omīno llēm, gueniyo nopga omīno ara ba bokkwo go, ba soyožlong tek lëkong. Epga beno löng ba roy łaga. Ga roy le lok li kuya lok ga kjone kjone tjlē ga «E jyā tēy, llēye inaba li ber wēlē wło» le. Ga jyā tara lok beno bi kong. Ba jyā tagaga li kjlōböso, ga tjłokwo tara lok li beno bi kong kjibokwo oblē oblē go. Tjara omtē eni bakoe. Jesús roy kurorshko ga tja wotjlıno ga «¿E sorēro?» łoror, «Tja omkjakrokē ba miydagaga kong» łoror bakoe. Ga kjakrokror shäng yōtso, eeri ga öötong łuyo kop arae. E kjışhko ga tja wotjlıno ga e jyā tēr ber bop kong beke. Miydēp e go wło ga llēbo pinaba bop kong li, e jłōe.

**«Chida buk dōrō kjlära ko Juan» le
Tjlapga parkaga kjok dogo so kjłararē**

⁵Tjlapga Herodes sök Judea so pjłuyoshko ga tjlapga sök kjlära

syōshtaga Sbö kong nopga kjışhko wleniyo ko Zacarías, e Abías tjēyo. Ba boy ko Elisabet, e Aarón tjēyo bakoe. ⁶Epga pjök li pjło bek Sbö bokso, ba tjłokwo kolē lok iyado. ⁷Epga wapga llēm, Elisabet kjrong kjışhko. Eshko ga epga öötong tjłablā tjan.

⁸Dbar kjwara ga Zacarías tjēyoga parkē Sbö kong ba u roy wło dbaryo li öötonge. ⁹E ba sdēkwo kjışhko ga jyā shira lok, ga łono Zacarías kong, opzrēk jek Sbö u roshko, llēbo lö pjłēblē sua eshko wło. ¹⁰Eni ga opzrēno jek öötong shäng ba llēbo lö pjłēblē li suk. E wopro ga nopga tjeng kjoko kēs li beno tjeng syōstē Sbö kong.

¹¹Eshko ga kēm kjēr roshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng Zacarías kong kjlära, shäng llēbo lö pjłēblē sukkło jong lışhko e sor go, or kēlëkong. ¹²Iya ga beno shäng sēya llēm erā.

¹³Eshko ga Tjlapga parkaga li tjłē ba kong ga «Zacarías, llēye bangkjřp llēme. Llēye rokorop Sbö kong bop syō go li, e kura, ga shārye bop kong. E kjışhko ga llēye bangkjřp llēme. Łlono ga bop boy, e wa buk kjlära domer. Bukshko ga koiēp Juan. ¹⁴Eshko ga pja ber wopjlı, woowa llēme. Nopga ara ber löng wopjlı eshko bakoe. ¹⁵Bop wa, e ber kēsbang Sbö bokso. Kjıllgwo bo dyo ie wło llēm, ää dbo ara ie wło llēm bakoe. Buk llēm obishko ga ba go Sbö Sēya tjwe ber kēsbang ba tjok.

¹⁶»Ba kjışhko ga Israel tjēyoga ara wotjlık owa wleniyo, e tjwe Tjlapga, ba Sbö li kolē irōng obi. ¹⁷Sbö Sēya ber ba tjok kēsbang, beno kēsbang tjlapga tek dēnashko so Elías tjok dik. Ga e jek shäng Tjlapga bām go. Eshko ga dataga ie ber wotjlık pjíú ba wapga kong obi, nopga Sbö bangkjřē llēm wleniyo, e ie ber ba tjłokwo kolē. Eni ga nopga poshārye, Tjlapga włokjřē wło» le.

¹⁸ Kuya ga tjǎe ba kong ga «Tja tjǎabla, bor boy, e tjǎabla bakoe. ¿Tjǎokwo lǎp shǎng li, e jlǎre miydǎr sorǎ?»

¹⁹ «Tja Gabriel. Tja parkǎ Sbǎ kong ba bokshto. Tja ichara lan bop tjok, chida li roy pjǎl sǎga bop kong. ²⁰ Ga tja tjǎokwo kjrorop llǎm kuzong ga pja ber shǎng tjǎe llǎm ǎar jong tjǎokwo loror bop kong li shǎryǎo eni pjir guing» lǎ ba kong.

²¹ E wopro ga nopga beno lǎng Zacarías koshǎ kjoko li wotjǎik lok arae. «¿Shǎng wop ara oto lǎba? ¿Opshik Sbǎ u kjwe roy dwayo mǎling llǎm ega?» lǎ ǎng kong eni. ²² Eshko ga opshinoshko ga tjǎe ga ǎe. Eni ga miydara lok ga llǎbo ino yoshko kǎm kjǎr roshko. Tjǎe ga ǎ e kjǎishko. Beno shǎng tjǎe or goshko erǎ.

²³ Ga ba pak shǎryǎe Sbǎ kong ba u roy wǎo dbaryo li pjitongshko ga to irǎng obi ba ushko. ²⁴ E irgo ga ba boy beno shǎng kjǎlaraso llǎme. Beno sǎk ba ushko, opshino llǎm ǎotong mogǎo shkǎng (5). Wotjǎik ga ²⁵ «Tja wapga llǎm kjǎishko ga tja kong wa twe Tjǎlapgarǎ bor kong, tja wa tjokshko ga tja lǎba ame wǎo» lǎ.

«Jesús buk dǎrǎe» lǎ Sbǎ parkaga kjok dogo sorǎ

²⁶⁻²⁷ Kjongǎo shǎng kjǎlara ko María. E sǎk Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Domer miydoydǎ llǎm obi, gueniyo tjǎokwo twono José kong, orkwosmok ba tjok wǎo lǎ. José, e David tjǎyo. Elisabet shǎng kjǎlaraso llǎm mogǎo tjǎershko (6) ga ba parkaga kjok dogo so ko Gabriel li ichara Sbǎrǎ María ik. ²⁸ Eni ga Sbǎ parkaga li tjwe shǎng ba shwoy ga tjǎe ba kong ga «Miga, María. Pja woyde Tjǎlapgarǎ ara. Ba kong ga pja tjwǎo ara. E shǎng bop tjok» lǎ.

²⁹ Kuya ga woyotjǎiya beno sǎk ara. «¿Tjǎokwo lǎ shǎng eni bor kong ega?» lǎ ba pjǎlúshko.

³⁰ Eshko ga Sbǎ parkaga li tjǎe ba kong ga «María, llǎye bangkjǎrǎp llǎme. Sbǎ ber shǎng wopjǎlú bop tjok. ³¹ Pja ber

shǎng kjǎlaraso llǎme. Pja wa buk kjǎlara domer. Bukshko ga koiǎp Jesús. ³² E ber tjwǎo kǎsbang. E kowǎba Sbǎ Tjwǎo Kǎsbangyo li Wa. E ie Sbǎ Tjwǎo Kǎsbangy-orǎ ber shǎng Israel tjǎyo pjǎluyo, ba pjeyo tek dǎnashko so David i dik, ³³ ber Israel tjǎyo pjǎluyo iyado wǎo. E ber pjǎlú dbaryo li, e pjir llǎme» lǎ.

³⁴ Kuya ga tjǎe ga «¿Tja wa tjok sorǎ? Tja domer miydoydǎ llǎm obi.»

³⁵ «Bop go Sbǎ Sǎya tjwe ber kǎsbang bop tjok, ga pja kjingue Sbǎ Tjwǎo Kǎsbangyo dbo lirǎ. Eshko ga pja ber shǎng kjǎlaraso llǎm, lǎga Sbǎrǎ eni. E kjǎishko ga chida buk li, e iak beno buk dboy Sbǎ kong, e kowǎba Sbǎ Wa bakoe. ³⁶ Lǎr bop kong kjrına obi ga bop pjeyo Elisabet, e tjǎabla tjǎn ǎmdǎ ga wa buk kjǎlara dǎrǎe. Lǎywǎba ga e wapga llǎm wǎeniyo lǎraba. Gueniyo shǎng kjǎlaraso llǎm mogǎo tjǎr (6) tjǎn. ³⁷ Llǎye shǎryǎe Sbǎrǎ ga ǎ wǎo drete» lǎ ba kong.

³⁸ Kuya ga tjǎe ba kong ga «Jǎlǎ. Tja ichaga Tjǎlapgarǎ. Eni ga llǎye lorop li, e miydaga ber Sbǎrǎ» lǎ.

E irgo ga Sbǎ parkaga li toe.

María ǎor Elisabet ik

³⁹⁻⁴⁰ E irgo ga María to jek mǎling Elisabet ik. Elisabet sǎk Judea kjokyo dlup shwo lǎkong. E sǎk eshko ba lanma Zacarías tjok. María ǎotong shǎng eshko, opzǎrǎo jek ba u roshko ga «Miga» lǎ Elisabet kong.

⁴¹ Kuya chida buk Elisabet roshko lirǎ ga wiktong jǎokoyo. Ga ba mekǎ go Sbǎ Sǎya shrono beno kǎsbang ba tjok. ⁴² E kjǎishko ga tjǎeno dbo go, tjǎe ga «María, pja kjimtara Sbǎrǎ ara, walǎga uunkong kjinmo, bop chira kjimtara ara bakoe. ⁴³ Bor Tjǎlapga mekǎ li pja. Tjara tjwǎo llǎme. ¿Tja ip tjwe llǎ kjǎydo? ⁴⁴ Bop ybǎ kur ga chida li wiktong jekdo bor bǎ roshko, wopjǎlú kjǎishko. ⁴⁵ Llǎye lǎra Tjǎlapgarǎ bop kong li tjǎokwo kjrorop. E kjǎishko ga pja ber wopjǎlúe» lǎ ba kong.

⁴⁶ Kuya ga tjǎe ga
 «Tja bor Tjǎpaga poshrék arae.
⁴⁷ Tja wopjǎú Sbö tjok,
 e bor döga.
⁴⁸⁻⁴⁹ Tja ba parkaga, tja tjwǎö llëm
 wleniyo,
 gueniyo ga tja ina, tja miydara.
 Llëbo shäryara Sbö Kjangyo lirë bor
 kong késbange.
 E kjishko ga eeri jek lëkong ga tja roy
 shdär nopga uunkong kong.
 “Walë kjwe kjimtara Sbörë késbang jǎöe”
 ã iyado.
 E ko Eröe. E bishiya dik llëme.
⁵⁰ Pja songe ãe ba bangkjruga uunkong
 kong iyadoe.
⁵¹ Llëbo késbang shärye iyado, e dbo ara
 kjishko.
 Nopga opposhrék ä wleniyo, opyë
 woydë ber késbang li,
 e shdöra kjloroe.
⁵² Pjǎupga késkës wleniyo,
 e ãona beno tjwǎö ame.
 Nopga wlëp wleniyo,
 e poyona beno késkëse.
⁵³ Nopga pjǎi ara wleniyo kong,
 llëye woyde li, e twara ba kong pjire.
 Nopga tjeng llëbo ara wleniyo,
 e ichara jek or rorëe.
⁵⁴ Shji Israel tjëyoga ber löng ba
 parkaga.
 Shji kjimtara.
 Shji songe ãe iyado.
⁵⁵ Lara eni jǎökoyo bi pjeyoga tek dë-
 nashko so kong, Abraham kong
 bako,
 ga shäryara eni» ãe.
⁵⁶ Ga María beno sök Elisabet tjok ba
 ushko mogǎo mya dik. E irgo ga tek
 shrono shäng iröng obi ba ushko.

Juan No Waga bukshko dbaryo

⁵⁷ Elisabet dbaryo öötongshko ga wa
 buk kjǎlara domer. ⁵⁸ Eshko ga ba mekë
 beno wopjǎúe. Roy kura nopga tjeng ba
 zǎong bäng li, ba pjeyogarë, ga beno löng

wopjǎú ba tjok eshko bakoe. Miydara ãok
 ga llëbo shäryara Tjǎpgarë pjǎú ba kong.
⁵⁹ Öötong dbargwo kjwongshko (8) ga
 chida li söra ãok, doyo jyã te wǎo. «Koiëy
 Zacarias, ba data li ko» lara nopga löng
 lirë, ⁶⁰ gueniyo ga ba mekë tjǎe ga «Eni
 llëme. E ko Juan» ãe.

⁶¹ Kuya ãok ga tjǎe ba kong ga «¿Eni
 ega? Pja pjeyo ko eni drete» ãe. ⁶² Ga
 tjǎeno ãok chida data li kong or goshko,
 koie ber llë miyde ãok wǎo. ⁶³ Eshko ga ba
 data kjorkwang rokono kjwangna, llëbo
 jyã të e go wǎo. Twara ãok ba kong ga
 jyã tara ga «E ko ber Juan» ãe. Iya nopga
 uunkong lirë ga beno löng yëy ãe erä.
⁶⁴ Jekdo eshko ga chida data li tjǎeno jek
 obi, ga Sbö poshrëra arae.

⁶⁵ Kuya ãok ga yëy ãe uunkong lirë. Ga
 llëbo shäryono li, e lanyotkëba ara Judea
 kjokyo dlup shwo lëkong kjwang jikong.
⁶⁶ Kuya nopga löng eshko lirë ga beno
 löng wotjǎik ara uunkong. Tjǎe ëng kong
 ga «Jǎökoyo ga Tjǎpaga shäng chida li
 tjok. ¿E kjishko ga e ber llë shäryë?» ãe
 ãok eni.

Tjǎpaga poshrëra Zacariasdë

⁶⁷ Eshko ga Zacarias go Sbö Sëya
 shrono beno késbang ba tjok, ga tjǎökwo
 lara Sbö Sëyarë ba kong. Kuya ga lara
 jekdo eshko obi. Tjǎe ga
⁶⁸⁻⁶⁹ «Tjǎpaga, e poshrëy ara.
 Shji Israel tjëyo Sbö li e.
 E shrono, shji kjimte wǎo, shji döya wǎo
 bakoe.

Bi döga ichara kjǎlara bi kong, e késbang,
 e ba parkaga tek dënashko so David li
 tjëyo.

E poshrëy träk llëm e kjishko.

⁷⁰ Tek dënashko ga tjǎökwo twara beno
 bi kong,

lãk ba tjǎökwo lagagarë drete.

Tak pjang eni:

⁷¹ «Tja tjwe ber bomi döga, bomi
 wǎoyoga wǎoshko dwayo,

bomi woydaga lîem li wloshko dwayo bakoe.

⁷² Pjây songe lër iyado.

Bor tjlôkwo tworor bomi kong beno iyado wlo li woyojer lîeme.”

⁷³ Tjlôkwo lara bi tjlapga Abraham kong jlôkoyo li beno jong eni.

⁷⁴⁻⁷⁵ Shji dôya bi wloyoga wloshko dwayo.

Eni ga lîeye bangkrëy lîem, dbar kjwobi go, shji löng së obishko ga ba tjlôkwo li söy ga pjlu, pjlo bek, owa lîeme.

⁷⁶⁻⁷⁷ Ga pja, bor wa,

pja jek Tjlapga tjwe li bäm goshko, irbo poshäryëp shäng ba kong wleni.

E kjishko ga pja kowëba Sbö Tjwlo Kës-bangyo tjlôkwo laga.

Ba tjlôkwo lörop ba nopga kong li go ga miyde lok ga owa pjang ba go li löna Sböre beno dret,

ga döra lîebo owa shärye löng li dbo dorko dwayo,

shdüya Sböre ame wlo.

Lörop ba kong li, e irbo poshäryëp shäng ba kong wleni.

⁷⁸⁻⁷⁹ Bi Sbö, shji woyde ara, shji songe lë iyado.

Miyde ga shji tjeng kjok ro si roy wleni, shji wolon li, e bangkrëy arae.

Eni kuzong ga bi kong bi döga iche tjwe kjlara kjok dogo dwayo,

kälä shjiy dö wleni,

dba, e ie ber bi kong tjaglën wleni.

Dlo li kalä të shjiy shji löng lishko,

shji ber tjeng kjok ro si roy ame wlo,

shji wolon li, e bangkrëy ame wlo bakoe.

Irbo pjlu li, e piya bi kong, shji ber löng wlep wlo» lë.

⁸⁰ Ga chida li kun jem, ga ba wotjlik pjlu li kun jem bakoe. Öotong kës-bangshko ga öotong sök kjok dogro no lîemshko, äär jong ba dbar opping Israel tjëyoga kong, Sbö tjlôkwo roy lë ba kong wlo li öotong guing.

Jesucristo bukshko dbaryo

2 Chida li buk chirawa obishko ga pjlu kës-bangyo sök Roma kjokyo li ko Augusto. Dbar kjwara ga ba park-agaga ichara jek ko kjrë kjok kjwang jikong, nopga tjeng kjlobi miyde wlo. ² E bäm goshko ga ko kjayde eni lîem, kjre eshko jä. Kjreshko ga Cirenio parkë sök Siria so ichaga. ³ Eshko ga nopga uunkong jek jongya ba tjlapgaga tek dë-nashko so li kjokshko iröng obi, ko twë ba ko kjaragaga kong wlo.

⁴ Eshkoshko ga José sök Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Eni ga José opshino jek ey dwayo, to jek shäng Judea kjokyo, ga öotong shäng Belén kjokyo, David weno buk lishko. To shäng eshko, David, e ba tjlapga tek dë-nashko so kjishko. ⁵ Dë-nashko ga tjlôkwo twono María kong, orkwosmok ba tjok wlo lë, gueniyo eshkoshko ga orkwosmoydë ba tjok lîem obi. Eni ga jek shäng ko twëshko ga María jek shäng ba tjok bakoe. Eshko ga María wloshko tjeng döroe. ⁶ Löng Belén kjokyo wopro ga María chida bukshko dbaryo li öotonge. ⁷ Ga wloshko wa buk kjlara domer, ba wa bäm iyo. Ga popgara shwong chida popgoklo wleniyo go, ga iara beno buk öng dli ioklo bakpwo kjing go, öng tjeng lishko. Söya jek no pozlöng uyo roy ga ä, shtoyo dret kjishko.

Sbö parkagaga kjok dogo so weno löng öng dagaga kong

⁸ Eshko soshko ga öng wlep ushko so dagaga löng kjlobö, ber tjeng ba öng li dë ba kjokshko. Shkë ga ⁹ Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara ba kong eshko, Tjlapga dbo kalä tono lîetilet pjribri löng lishko. İya lok ga bangkjre lok ara. ¹⁰ Gueniyo Tjlapga parkaga li tjle ba kong ga «Lîeye bangkrëmi lîeme. Tja tjwe shäng lîebo roy pjlu söga bomi kong. Kuromi ga pjây ie ber löng wopjlu

träk llëme. Kuromi ga pjāy ber wopjlú li, e ber nopga uunkong kong bakoe. ¹¹ Lúnashko ga David kjokshko ga chida buk kjāra. Chida li, e bomi dōga. No pjluyo ichara Sbōrē shrono buk li e. E ber bomi pjluyo bakoe. ¹² Chida li miydēmi wēlē wlo ga wlēmi ga popgak iak buk ōng dli ioklo bapkwo kjing go» le.

¹³ Jekdo eshko ga Sbō parkagaga kjok dogo so weno tjeng ara obi ba kjāra li sor go. Ga Sbō poshrēra lok ara, tjlē ga ¹⁴ «Kjok dogo ga Sbō, e poshrēya lok träk llëme.

«Pja kēsbange» le lok ba kong. Kjok ère kjing go ga nopga woyde Sbōrē ara li, e ber löng wopjlú èng tjok» le.

¹⁵ E irgo ga Sbō parkagaga li to jem lok kjok dogo irōng obi. E irgo ga ōng dagaga li tjlē lok èng kong ga «Llëbo roy ichara Tjlapgarē bi kong. Eni ga shji to ik Belén kjokyo» le. ¹⁶ Eni ga jek lok shēstēng, ga tjwe löng ga chida li wlēna bē buk ōng dli ioklo bapkwo kjing go. Mariā, José, e wlēna löng eshko bakoe.

¹⁷ Chida li ina pjir ga llēye lara Sbō parkagarē ba kong li roy shdōra lok nopga uunkong kong. ¹⁸ Kuya lok ga beno löng wotjlik arae. ¹⁹ Gueniyo Marīara omkuno, ga beno sök kjing erā. Woyojeya llēm, sōya tjeng ba pjlúshko erā.

²⁰ Ga ōng dagaga lira to irōng obi, ba ōng iara beno tjeng lishko. Llēye lara Sbō parkagarē ba kong li ina lok, kura lok pjire. E kjishko ga Sbō poshrēra lok ara, tjlē ga «Sbō, pja kēsbange» le lok eni.

**Chida Jesús sōra ba mekē,
ba datarē Sbō u zlong bāng**

²¹ Öötong dbargwo kjwongshko (8) ga chida li doyo jyā tara pjire. Eshko ga koiara Jesús, ko li lara Sbō parkagarē

Mariā kong, e shāng kjāraso llēm li llēm obishko.

²²⁻²³ Ga sopono, dbar tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdē li go sorē ga eni.

Tjlapga tjlōkwo tak pjang eni: «Wapga domerga bām iyo, e kje ber tjeng dboy Tjlapga kong.»* E kjishko ga chida li sōra ba mekē, ba datarē jek Jerusalén kjokyo, kje ber shāng dboy Tjlapga kong wlo. ²⁴ Tjlapga tjlōkwo tak pjang eni: «Dunggwo kjing pjök, dunggwo kjwo kēskes wlēniyo, llēm ga dunggwo kjwo chilawa wlēniyo twe Tjlapga kong kjwo pjök.»† E kjishko ga Tjlapga sēngglo li shāryara eni.

²⁵ E dbaryoshko ga domer sök kjāra Jerusalén kjokyo ko Simeón. E domer pjlo bek, Sbō poshrēya shāng ara, Israel tjēyoga dōga dbaryo li koshe sök iyado, e goshko Sbō Sēya bakoe. ²⁶ Pjāra ga Sbō Sēya tjlē ba kong ga «Pja wolon llēm, no pjluyo iche le Sbōrē li inop om go guing» le.

²⁷ Jesús sōra ba mekē, ba datarē jek Sbō u zlong bāng, llēye tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdē go li shārye eni wlo dbaryoshko ga Simeón ichara Sbō Sēyarē jek eshko ba koshē. Öötong löngshko ga ²⁸ chida li ina, ga kjrara ba wloshko, ga Sbō poshrēra ara, tjlē ga ²⁹⁻³² «Borwa pjluyo ère ichorop, iya tjēyoga löng kēs lirē wlo.

Ère ber iök shjiy wlēni,
nopga judío llēm wlēniyo kong.
Bop tjēyo Israel,
e poshrēkoba ara ba kjishko.
Tjlapga, tja bop parkaga.
Llēye lōrop bor kong jlōkoyo li,
e shāryorop eeri.
Borwa dōga ère
inor bor bokkwo go.
E kjishko ga tja shinmotkē wopjlú ga
pjlúe» le.

*2:22-23 Éxodo 13.2, 12.

†2:24 Levítico 12.8.

³³ Lanyotke Simeóndë shäng eni li kuya ba mekë, ba datarë ga beno löng wotjlik arae. ³⁴ E irgo ga tjlökwö lara Simeóndë beno pjü ba kong lök. Ga tjlä chida mekë María li kong ga «Israel tjëyoga kong ga chida ëre, e ber shäng no kjone kjone löngga, ber tjwö ame wlo, no kjone kjone poyongga, ber tjwö ara wlo bakoe. E ber shäng llëbo jyäglo ichara Sbörë wleni, ga läywëba owa ara, ³⁵ oba wotjlik sorë ba pjüshko li igöy wejë wlo. Gueniyo llono ga ba kjishko ga pja ber woydë ara, pja shorkera söglorë wleni» le.

³⁶ Eshko walë shäng kjlara ko Ana, e Sbö tjlökwö laga. Ba data ko Fanuel, e Aser tjëyo. Ana, e tjlabläe. Mite obishko ga orkwosmono, ga beno sök ba lanma tjok lu pjloglo kjäk (7). ³⁷ E irgo ga ba lanma shinmotkono, ga beno sök syä. Eshko ga öotong sök lu pjloglo sak kjwong kjingsho pkëng (84). Beno sök Sbö u zlong bäng Sbö poshrëk shkë dba, opshik llaw llëme. Syöshtë Sbö kong ara, ga ië llëm Sbö kong dbar kop ara bakoe.

³⁸ Eshko ga tek shrono shäng chida buk li zlong bäng. İya ga beno shäng wopjüe. Ga tjlä ga «Sbö, chida ëre ichorop borwa pjüyo. E kjishko ga tja wopjü bop tjok» le. Eshko Jerusalén kjokyo ga nopga tjeng ara ba pjüyo tjwe dbaryo li koshë. Ga chida li roy lara ba kong pjire.

³⁹ Tjlökwö tak pjäng Tjlapga kjok llgwekklo go shärye wlo li shäryara lök pjirshko ga chida li söra José, Marfarë to jek iröng obi Galilea kjokyo, ga öotong löng ba kjokshko Nazaret kjokyo. ⁴⁰ Eshko ga Jesús kun jem, beno dbo ara, kjok miydë ara bakoe. Ga kjimte Sbörë arae.

Kjwozir Jesús sök Sbö u zlong bäng nopga kjok miydë tjok

⁴¹ Lu pjlobi go ga ba data, ba mekë, e jek lök Jerusalén kjokyo, Israel tjëyoga

döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëk wlo. ⁴² Ga Jesús öotong lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjökshko (12) ga jek dbar li shrëk ba tjok bebi, sgara judiogarë sorë ga eni. ⁴³⁻⁴⁴ Dbar li shrëra lök pjir ga ba data, ba mekë, e tek löng iröng obi, ga nopga jek löng ara ba tjok. Jesús lira tek shäng ba tjokdo lara lök, miga llëm, beno shäng Jerusalén kjokyo. Jëktong lök dbar kjwarashko ga wëya lök ba pjeyoga tjrëko, ⁴⁵ gueniyo wëna llëme. Eni ga sano jek iröng obi Jerusalén kjokyo, wëya lök eshko wlo.

⁴⁶ Kjöshko ga wëna lök bë sök Sbö u zlong bäng, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjrëko. E sök ba tjlökwö le lök li kuk, ga omkjakrokë jong bakoe. ⁴⁷ Kuya nopga löng lirë lök ga Jesús kjok miydë ara, llëbo kjakroke kjöme li dboryara pjüe. E kjishko ga yëy le lök erä.

⁴⁸ İya ba mekë, ba datarë äär eshko ga ba wa sök nopga li tjrëko ga yëy le erä. Eshko ga ba mekë tjlä ba kong ga «Jesús, ¿pja opshäryë borwa kong kjweni ega? Tja, bop data, tjawa to löng bop wlëk. Tjawa woydë ara bop kjishko» le.

⁴⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Tja wëmi löng ega? ¿Tja sök bor Data ushko, e miydëmi llëmdo?» le. ⁵⁰ Gueniyo tjlökwö lara li llë löklo miydara lök llëme.

⁵¹ E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba tjok ba ushko Nazaret kjokyo. Ga kuno sök ba mekë, ba data tjok. Lëye lara lök ba kong kës li söya eni. Ba mekëra, llëye shäryara li woyojeya llëm, söya tjeng ba pjüshko erä.

⁵² Ga Jesús kun jeme. Ba kjok miydë li kun jem bakoe. «Jesús kjwe pjüe» le Sbörë, le nopgarë eni bakoe.

Juan No Waga shäng kjok dogro no lïemshko

3 Tiberio sök pjlu kësbangyo öötong lu pjloglō sak kjwara kjingsho shkëngshko (15) ga Poncio Pilato sök Judea so ichaga, Herodes sök Galilea so pjluoyo, ba shjiy Felipe sök Iturea so pjluoyo, Traconite so pjluoyo bako, Lisantias sök Abilene so pjluoyo, ²Anás, Caifás, e löng syöshtaga Sbō kong nopga kjishko këskesyo.

Eshkoshko ga Juan, Zacarías wa li sök kjok dogro no lïemshko. Eshko ga tjlokwo İara Sbörē Juan kong, İe oba kong wlo. ³Eni ga to jek shäng kjok buk kës Jordán diyo sor go, tjİe oba kong ga «İlİebo owa shäryemi löng İi, e owa jİoe İozİ, ga rayozİ, ga pjäy wër jer di roshko. Shäryoromi eni ga owa pjang bomi go İi İöya Sbörē ber drete» İe.

⁴Shäryono eni, tara Sbō tjİokwo İaga tek dënashko so İsaíasdē sorē İi eni. Tjİeno beno eni:

«Kjok dogro no lïemshko ga ëbo tjİe shäng dbo go ga

“İrbo poshäryozİ Tjİapga tjwe İi kong. Shäryozİ ber beke.

⁵Dipkwo uunkong İi, e klungyo dİingko, kjing ber bek wlo.

Dİup këskes, chilawa İi, e löngko, kjing ber bek wlo.

İrbo sjöng İi,

e İİgwekko, ber pjİo bek wlo.

İrbo pjİebgwoyo ara İi,

e kjingako, ber kjing bek wlo bakoe.

⁶Ga no pjluoyo iche Sbörē no döya wlo İi, e İya nopga tjeng kjok kjwang jİkong İirē” İe.»^{*}

⁷Eni ga nopga tjwe jong Juan shwoy ara, we jer di roshko wlo. Ga Juan tjİe ba kong ga «İpjäy so dgur kjoyoe! İNopga owa shdüzlöng dbaryo dörō İishko ga

İpjäy där İaga ërē bomi kongdo? ⁸Pjäy jek pjİo beke. Miydēba e go ga İİebo owa shäryemi löng İi, e owa jİoe İoromi, ga rayoromi jİokoyo. İer bomi kong ga akkwo ëre ëmdē shärye Sbörē ber Abraham tjëyoga ga pjİue. E kjİshko ga “Tjawa Abraham tjëyoga kjİshko ga tjawa shdüya Sbörē İİeme” İemi İİeme. ⁹“Zër e” İe Sbörē shäng. Kjør botjyē pjİu İİem wİeniyo tjeng kës İi ze jek tas, dbuya İok roy, suya wlo» İe.

¹⁰Kuya İok ga tjİe ba kong ga «İEni ga İİeye shäryërwa?»

¹¹«Ëye shwong ko pjok ga twe kara ëye shwong İİem İi kong, ëye dİi tjok ga shdüya, twe ëye dİi İİem İi kong» İe ba kong.

¹²Nopga dbur töngga Roma so kong İi shrono löng eshko, we wlo bakoe. Epga tjİe ba kong ga «Tjİapga no pingga, İİeye shäryërwa?»

¹³«Pjäy ichara bomi kägäyorē dbur töng bayo kjöme İi, e shimirē erō, shimi e kjinmo İİeme» İe ba kong.

¹⁴İngkjwagaga löng eshko İi tjİe ba kong ga «İTjawa orwē İİong?»

«İİeye dömi oblē shjiryo İİeme. İİeye dömi dbo go İİem, jyöyotkēmi İ İİem bakoe. Pjäy tjwİekoba kjöme ga pjäy ber löng wİep ba tjok» İe ba kong.

¹⁵Eshko ga nopga beno löng wopjİu anmoyō, ga wotjİik İok ga «İNo pjluoyo ichara Sbörē shrono shäng İi, e Juan kjwe İepde?» İe.

¹⁶E kjİshko ga Juan tjİe ba kong ga «Pjäy wër shäng di goshko. Gueniyo no tjwe bor irgo kjİlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo İİem, e tjwİō ara bor kjinmo anmoyō kjİshko.»[†] Era, pjäy we İok go, ga pjäy go Sbō Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok. ¹⁷Tjwe kjwİē tjok, dwİa pjİoyong wlo wİeni. Dwİa pokeshko ga dwİa bo tōya ber tjeng

*3:6 İsaías 40.3-5.

†3:16 Drepkwota döga İanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

ba bapkwō roy. Gueniyo ba kasho ĩra suya iök roy. Iök ĩ piĵe jong ri ri ĩyado, sjer ĩlĕme» ĩe. ¹⁸Eni ga nopga poshduna Juandĕ tĵĳökwo oblĕ oblĕ go ara, ga Sbö tĵĳökwo roy piĵĳü ĩara ba kong bakoe.

¹⁹Eshkoshko ga Pĵĳu Herodes, ba shjiy boy ĩi kĵrara beno sök ba boy. ĩĳĕbo owa shĵaryara oblĕ ara bakoe. E kĵĳshko ga wĳona Juandĕ ara. ²⁰Gueniyo Juan kolara ĩlĕm, ĩlĕbo owa shĵaryara jek kĕ-gong, Juan iara beno shĵang no shdũ-zlong uyo roshko.

Jesús wara Juandĕ

²¹Iayde shĵang no shdũ-zlong uyo roy ĩlĕm obishko ga Juan shĵang oba wĕ ara. Pĵĳara ga Jesús jek öötong shĵang eshko, ga wara Juandĕ jer di roshko. Wara piĵir ga Jesús shĵang syöshtĕ Sbö kong wopro ga kĵok dogo roshwino beno oojong erä, ²²ga Sbö Sĕya to ter kĵok dogo dwayo so dunggwo kĵoyo, ga opyono sök ba go, ĩkoba ga wĕĳĕe. Eshko ga ybö kuraba ter kĵok dogo dwayo, tĵĳĕ ga «Bor wa ĩi piĵa. Piĵa woydĕr ara. Tja wopĵĳü bop tĵok» ĩe.

Jesús data, kĵokĕ, tĵĳapgaga tek dĕna dwayo

²³Ga Jesús ĩu piĵlogĳo sak myashko (30) ga ba pak soyarae.

Jesús, e José wa ĩĕba.

José, e Elí wa.

²⁴Elí, e Matat wa.

Matat, e Leví wa.

Leví, e Melquí wa.

Melquí, e Jana wa.

Jana, e José wa.

²⁵José, e Matatías wa.

Matatías, e Amós wa.

Amós, e Nahúm wa.

Nahúm, e Esli wa.

Esli, e Nagai wa.

²⁶Nagai, e Maat wa.

Maat, e Matatías wa.

Matatías, e Semei wa.

Semei, e José wa.

José, e Judá wa.

²⁷Judá, e Joanán wa.

Joanán, e Resa wa.

Resa, e Zorobabel wa.

Zorobabel, e Salatiel wa.

Salatiel, e Neri wa.

²⁸Neri, e Melquí wa.

Melquí, e Adi wa.

Adi, e Cosam wa.

Cosam, e Elmodam wa.

Elmodam, e Er wa.

²⁹Er, e Josué wa.

Josué, e Eliézer wa.

Eliézer, e Jorim wa.

Jorim, e Matat wa.

³⁰Matat, e Leví wa.

Leví, e Simeón wa.

Simeón, e Judá wa.

Judá, e José wa.

José, e Jonán wa.

Jonán, e Eliaquim wa.

³¹Eliaquim, e Melea wa.

Melea, e Mainán wa.

Mainán, e Matata wa.

Matata, Natán wa.

³²Natán, e David wa.

David, e Isaí wa.

Isaí, e Obed wa.

Obed, e Booz wa.

Booz, e Salmón wa.

Salmón, e Naasón wa.

³³Naasón, e Aminadab wa.

Aminadab, e Aram wa.

Aram, e Esrom wa.

Esrom, e Fares wa.

Fares, e Judá wa.

³⁴Judá, e Jacob wa.

Jacob, e Isaac wa.

Isaac, e Abraham wa.

Abraham, e Taré wa.

Taré, e Najor wa.

³⁵Najor, e Serug wa.

Serug, e Ragau wa.

Ragau, e Péleg wa.

Péleg, e Heber wa.

Heber, e Selaj wa.

³⁶ Selaj, e Cainán wa.
Cainán, e Arfaxad wa.
Arfaxad, e Sem wa.
Sem, e Noé wa.
Noé, e Lamec wa.
³⁷ Lamec, e Matusalén wa.
Matusalén, e Enoc wa.
Enoc, e Jared wa.
Jared, e Malalel wa.
Malalel, e Cainán wa.
³⁸ Cainán, e Enós wa.
Enós, e Set wa.
Set, e Adán wa.
Adán, e Sbö wa.

Jesús tjlina Äre, llëbo owa shäryë wlo ë

4 Eshko ga Jesús go Sbö Sëya jlökoyo.
Eni ga tjwe iröng Jordán diyo
dwayoshko ga söra Sbö Sëyarë jek öö-
tong shäng kjok dogro no llëmskko.
² Eshko ga tjlina Äre shäng dbargwo sak
pkëng (40), llëbo owa shäryë wlo ë.
Dbar eshko ga Jesús iono llëme. E irgo
ga pjli jonge.

³ Eni ga Ä tjlë ba kong ga «Pja Sbö Wa
jlökoyo ga akkwo ëre posgos ber pjlung
shosho suk pjir, uëp wlo» ë.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo
tak pjang eni: “No mär dli go dö llëme”»[§]
ë.

⁵ E irgo ga söra Äre jem öötong shäng
dñup jong kjökshko dbo go, ga kjok
kjawang jikong kjrina kjrina li pina ba
kong uunkong jekdo. ⁶⁻⁷ Eshko ga tjlë
ba kong ga «Pja kjök tok, tja poshrëp
wëni ga kjok uunkong ëre twër ber bop
kong. Ba llëbo wolësowa tjeng kës kjwe,
ba dbo ara, e ber bopoya, ga pja ber ba
ichaga. E twak beno bor kong uunkong,
ga twër woydë ë kong ga twër» ë.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo
tak pjang eni: “Tjlapga, bop Sbö li
poshrëmirë döe. E kolomirë döe”»^{**} ë.

⁹⁻¹¹ E irgo ga söra Äre jek öötong
shäng Jerusalén kjokyo, Sbö u kësbang
jong lishko. Eshko ga söra jem öötong
shäng Sbö u dbo go, ga tjlë ba kong ga
«Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche Sbörë
bop dë,

pja shaya ba orkwo go,
pja dre pjë akkwo go llëm wlo.”^{††}
E kjishko ga pja Sbö Wa jlökoyo ga pja
optos jer na dwayo» ë.

¹² Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo
tak pjang eni bakoe:

»“Tjlapga, bop Sbö li tjlïy llëme”»^{‡‡} ë.

¹³ Tjlina Äre pjir ga rayara to ey
dwayo. Ga barwara ame äär jong llono
jä.

Jesús ba pak soyono

¹⁴ E irgo ga Jesús to jek Galilea kjokyo
iröng obi. Jëk shäng Sbö Sëya dbo ara
li tjok. Ga e roy shdöktong kjok eshko
kjawang jikong. ¹⁵ Kjok kjrina kjrina ga
oba pïya judíoga syö uyo roshko, ga
poshrëkoba uunkong.

Jesús shäng Nazaret kjokyo

¹⁶ Pjlara ga Jesús jek öötong shäng
Nazaret kjokyo, kuno shäng lishko. Ga
öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno
jek shäng judíoga syö uyo jong eshko
li roy. Eshko ga kojono shäng, Sbö
tjlökwo ë nopga tjeng li kong wlo, sgara
shäng enido sorë ga eni. ¹⁷ Ga kjibokwo
tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so
Isaíasdë li twara tjeng ba kong. Eshko ga
kjibokwo li koshwina, ga lara nopga li
kong. Tjlökwo tak pjang lara li tjlë eni:

§4:4 Deuteronomio 8.3.

**4:8 Deuteronomio 6.13.

††4:9-11 Salmo 91.11-12.

‡‡4:12 Deuteronomio 6.16.

¹⁸ «Tja kjrara Tjłapga Sëyarë, ba tjłokwo roy pjłú lë oba song włeniyo kong wło.

E kjışhko ga Tjłapga Sëya pjang bor go. Tja ichara

tjłë nopga shdung lōng li kong ga «Pjây dâr malinge»,

tjłë nopga kjok igö llëm li kong ga «Pjây kjok ik shara»,

tjłë nopga bokrotkëba ara li kong ga «Pjây bokrotkëba ame»,

¹⁹ tjłë nopga uunkong kong ga «Sbö nopga dâr dbaryo li öötonge.»[¶]

²⁰ E irgo ga kijibokwo li llira, twara irōng ba kjimtaga parkë shäng judfoga syö uyo roy li kong, ga sirkeno sök eshko. Eshko ga İya nopga lōng lirë beno lōng drëng erä. ²¹ Eni ga Jesús tjłë ba kong ga «Sbö tjłokwo ëre kuromi li, e shäryono eeri» lë.

²² Tjłë shäng ga ba kugaga lōng li tjłë ëng kong ga «Kjwe pjłúe. Ba tjłokwo lë li, e wolësowa» lë, ga beno lōng yëy lë erä. Ga tjłë ëng kong ga «¿Domer kjwe José wa llëmdo?» lë.

²³ Kuya Jesúsde ga tjłë ba kong ga «Llëye lëmi woydë bor kong li, e miydoror pjir tjän. ¿No dwłomnega shäng kjłara swło ara ga shji tjłë ba kong ga «Pja no dwłomnek pjłúra pja opdwłomnes om goshko» lëy eni llëmdo? Eni ga «Pja no dwłomnek pjłúra nopga tjeng bop kjok ëreshko dwłomnezong» lëmi woydë bor kong eni. «Capernaúm kjokyoshko ga llëbo shäryorop oblë oblë ara li roy kurorwa pjire. Eni ga bop kjok ëreshko ga shäryos eni bakoe» lëmi woydë bor kong eni bakoe.

²⁴ Lër bomi kong jłokoyo ga Sbö tjłokwo łaga, e iëba tjwłö ara ba kjok om go lışhko llëme. ²⁵ Lër bomi kong jłokoyo ga Sbö tjłokwo łaga Elías dbaryoshko ga shunyo shrono llëm lu pjłogłö mya kjingsho bëy, ga pjłi shrono ara kjone

pogo. Eshkoshko ga syäpğa tjeng ara Israel kjokyo, Elías sök lışhko, ²⁶ gueniyo ichara Sbörë syäpğa lōng eshko li kjimtä llëme. Miga ichara Sarepta kjokyo, kjok li buk Sidón kjokyo worbo go, syä sök kjłara eshko kjimtä wło. ²⁷ Sbö tjłokwo łaga Eliseo dbaryoshko ga nopga tjeng Israel tjëyoga ara pogłö go swło ara, sho an do jikong włeniyo, gueniyo poptara kjłara llëme. Miga domer Siria so ko Naamán, era poptara» lë.

²⁸ Kuya nopga tjeng judfoga syö uyo roshko lirë ga iirkono ara ba kong. ²⁹ Ga kojono łok, ga Jesús söra łok jek kjok eshko dwayo. Kjok eshko li, e pjang dlup pogłö go. Eni ga söra łok jek öötong łok dlup li dbo go, dbuya lon jer töshko wło łara. ³⁰ Miga Jesús opdöno jek ba tjrëko, ga toe.

Ä sëya pjang domer goshko ichara Jesúsde toe

³¹ E irgo ga jek öötong shäng Capernaúm kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno jek shäng judfoga syö uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. ³² Tjłokwo łara jłokoyo, dbo ara go. E kjışhko ga nopga lōng ba kuga li beno lōng yëy lë erä.

³³ Eshko ga domer shäng kjłara, goshko Ä sëya kjłara. Ga Jesús İya sëya lirë ga öö lë ba kong dbo goshko, tjłë ga ³⁴ «Jesús, Nazaret so, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja tek shäng borwa pjigare? Pja ë miydër pjłúe. Pja iak beno shäng dboy Sbö kong» lë.

³⁵ Kuya ga sëya li włona, tjłë ga «Pja kjinkozong. Pja opkjos domer kjwe go dwayo» lë. Kuya ga domer li dbura buk töshko, gueniyo llëye owa shäryara ba kong llëme. Eshko ga opkjono ba go dwayo.

³⁶ Eni ga nopga tjeng eshko li beno lōng yëy lë erä. Ga tjłë ëng kong ga

[¶]4:19 Isaiás 61.1-2.

«¿Tjĭłkwo kjwe ĩłero? Dbo ara go ga Ā sĕyaga iche opkjĕ ga kolĕ jĭłokoyo» ĩe.
 37 Ga Jesŭs roy shdĕra ĩok kjok eshko kjwang jĭkong.

Simón ěm poptara Jesŭsdĕ

38 E irgo ga Jesŭs opshino judĭoga syĕ uyo ĩ roshko dwayo, ga jek ōotong shāng Simón ushko. Eshko ga Simón ěm buk swĭlo ara, wĭloyo kjĭlkĕ. Eni ga nopga tjeng eshko ĩ tjĭĕ Jesŭs kong ga «Rokĕrwa bop kong sira ga kjwe kjimtozong» ĩe. 39 Ōotong shāng ba zĭlong bāng ga kjĭlk ĩ zenoe. Jekdo eshko ga kojono, ga dĭi shāryono ba kong.

Swĭlopga poptara Jesŭsdĕ ara

40 Jek kjok ro zar ga nopga swĭlo oblĕ oblĕ wĕniyo sĕraba ara Jesŭs kong. Ga orkwo iono kjĭlara kjĭlara kjing go, ga poptara. 41 Jesŭs, e no pjĭluyo ichara Sbĕrĕ shrono shāng ĩ miyde Ā sĕyaga tjeng oba goshko ĩrĕ owa ĩłĕme. Epga toshko ga tjĭĕ lĕng dbo go ga «Pja Sbĕ Wa!» ĩe. E kjĭshko ga ichara Jesŭsdĕ tjĭĕ ĩłĕme.

Jesŭs Sbĕ tjĭłkwo roy pjĭlŭ ĩono judĭoga syĕ uyo oblĕ oblĕ roshko

42 Wĕshko kjok shrĕngto ga Jesŭs opshino jek kjok eshko dwayo, to jongya ĕye ĩłĕmshko, ber sĕk tjoksa wĭlo. E irgo ga nopga to lĕng ba wĕk. Ga wĕna ĩok, ga tjĭĕ ĩok ba kong ga «Pja brik ĩłĕme» ĩe.

43 Gueniyo kuya ga tjĭĕ ba kong ga «Tja to jongya kjok shto oblĕ oblĕ, Sbĕ ber no pjĭluyo sorĕ ĩ roy pjĭlŭ shdĕk, miydĕba wĭlo. Tja ichak shāng e kong wĭlo» ĩe. 44 Eni ga to shāng ba ĩĕ judĭoga kjokyo kjrinashko kjrinashko, judĭoga syĕ uyo ĩok kjwobi ĩ roshko.

Nopga mĕ shaga kjrara Jesŭsdĕ dogĭo pkĕng (4)

5¹⁻³ Pjĭlara ga Jesŭs shāng di bāng buk kĕsbāng, shkung, so dĭng kjoyo ko Genesaret⁸⁸ ĩ kjako. Eshko ga nopga shrono lĕng ara ba zĭlong bāng, Sbĕ tjĭłkwo kuya ĩok wĭlo, ga Jesŭs ĩliya ĩok ara. Eshko ga ĩna Jesŭsdĕ ga kjyong tjeng do pjĕk di bāng ĩ kjako, roy no ĩłĕme. Nopga tjeng ba roy ĩ opshino tjeng ba kjĭla mĕ shakkĭlo kwoshkwĕ. Eni ga Jesŭs opyono kjyong buk kjĭlara roshko, kjyong ĩ sogo ko Simón. Eshko ga tjĭĕ Simón kong ga «Ichos jek sira di rong shwo ĩĕkong» ĩe. Ga ichara jek. Eshko ga Jesŭs sirkeno sĕk kjyong ĩ roshko, ga nopga beno tjeng pjĕshko ĩ pĭya sĕk.

4 Tjĭĕno pjir ga tjĭĕ Simón kong ga «Kjyong ĕre ichos jek kĕgong sit di rong wĕshko, ga bomi kjĭla mĕ shakkĭlo kjwe dbuzĭ dishko, pjĕy mĕ shak wĭlo» ĩe.

5 Kuya ga tjĭĕ ba kong ga «Tjĭlapga no pingga, tjawa parkono lĕng shkĕ ga mĕ sharorwa kjĭlara ĩłĕme. Gueniyo tjawa ichaga pjarĕ ga kjĭla dburwa» ĩe.

6 Shāryara eni ga mĕ shara ĩok trāk ĩłĕme. Shiya ĩokshko ga kjĭla ĩ kjĭyo kjone kjone skoktong tjān. 7 ĩya ga dwĕto ga ba pjeyoga tjeng kjyong oblĕ roshko ĩ rokara or go, tek ba kjĭmtĕ wĭlo. Ga epga shrono, ga parkono tjĕ jĭkong. Ba kjyong do pjĕk ĩ pito, roy dĭina tjung mĕ erĕ kjĭshko. 8-9 Ga ĩya ĩok ga mĕ shara ĩok ara ga beno lĕng yĕy ĩe erĕ. Eni ga Simón Pedro kjĕk tono Jesŭs boksho, ga tjĭĕ ba kong ga «Tjĭlapga, pja opkjos bor zĭlong dwayo sira. Tja domer owa wĕniyo» ĩe. 10 Ba pjeyoga tjeng kjyong oblĕ roshko ĩ beno lĕng eni bakoe. Tjeng kjyong oblĕ roshko ĩ, epga ko Santiago, Juan. E Zebedeo wapa.

⁸⁸5:1-3 *Genesaret* di bāng, e ko *Galilea* di bāng bakoe.

Eshko ga Jesús tjlë Simón kong ga «Llëye bangkjrep llëme. Pja to shäng mä shak ame. Pja iër to ber shäng no tóng bor kong shara» ìe. ¹¹Eni ga kjoyong li shira tjeng pjöshko iröng obi, ba llëbo tjeng kës li rayara, ga to jek lok Jesús tjok.

**Domer poglo go swlo ara,
sho an do jikong wleniyo
poptara Jesúsde kjlara**

¹²Pjlara ga Jesús öotong shäng kjok kjrinasshko ga domer shrono shäng kjlara ba shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Jesús iya ga kjök tono, kjujono bokdo kjlay klung go, ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja poptep woyde ga tja poptep ga pjluë» ìe.

¹³Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjlë ga «Pja poptep woyde. Pja ber pjluë shara» ìe. Jekdo eshko ga domer li poptono beno pjluë.

¹⁴Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Pja poptoror lep e kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjishko li kong, pja iya wlo eröe. Sbö sengglo lara Moisésde, pja äär Sbö poshrék ba ushko ga pjluë wlo li söp, twep ba kong, pja poptono miydeba wlo» ìe.

¹⁵Gueniyo ga Jesús roy shdöktong jek këgong. E kjishko ga shäng lishko ga oba tön löng ba shwoy ara anmoyö, ba kuk wlo, ba swlo llë li popte wlo bakoe.

¹⁶Gueniyo olöshko ga Jesús opkwë jek shäng eye llëmshko, syöshtë Sbö kong tjoksa wlo.

**Domer dre kuga llëm wleniyo
poptara Jesúsde kjlara**

¹⁷Dbar kjwara ga Jesús sök oba ping. Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok ligwekklo tara Moisésde li go, e shrono löng Galilea kjokyo oblë oblë dwayo, Judea kjokyo oblë oblë dwayo, Jerusalén kjokyo dwayo bako,

ga sirkeno löng eshko. Eshko ga Tjlapga dbo kësbang tjeng Jesús tjok, swlopga popte wlo. ¹⁸Eni ga domerga tjwe löng eshko kjlöbö, swlo söno kjlara poglo roshko. Swlo li buk töshko, dre kuga llëm wleniyo. Söya lok kjër roshko, ie buk Jesús bokshto wlo lara. ¹⁹Gueniyo jek opzrek kjone go llëm, oba ara kjiy. Eni kuzong ga jem tyono lok u dbo kjing sdok li kjing go, kjing döra sira, swlo li lona ter pjang ba poglo roshko öotong buk dew, oba ara tjreko, Jesús bokshto.

²⁰Iya Jesúsde ga swlo sögaga li mär ba go ga tjlë swlo buk töshko li kong ga «Domer, owa pjang bop go li lönor beno drete» ìe.

²¹No pinggaga kjok ligwekklo tara Moisésde li go, fariseoga löng eshko, e wotjlik lok ga «¿Kjwe ëro? ;Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber twlö llëm wlo ìe! Owa löngga nopga kong li Sbö eröe» ìe.

²²Wotjlik löng llë li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjlë ba kong ga «¿Pjây wotjlik owa eni ega? ²³“Owa pjang bop go li lönor beno drete” loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e igömi llëme. Gueniyo ga “Pja kojözong. Pja jëkzong” loror ba kong ga poptororde, de poptoror llëm, era igömi wëlee. ²⁴Kjok ëre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre dbo ara, owa pjang nopga go li lön ber dret wlo ga pjluë. Miydëmi wlo ga llëbo sharyer e» ìe. Eni ga tjlë swlo buk töshko li kong ga «Lër bop kong ga pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» ìe. ²⁵Kuya ga kojono nopga löng li boksho, ba bukklo li kjrara, ga to jek ba ushko Sbö poshrék ara. ²⁶Iya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy ìe erä, ga Sbö poshrëra, ga tjlë lok ëng kong ga «Eeri ga llëbo iyde llëm obi, e inoy jlöe» ìe.

Leví rokara Jesúsde

²⁷ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jek shängshko ga domer sök kjłara eshko ko Leví, e dbur tōngga Roma so kong. E sök ba pak lishko. İya Jesúsde ga tjłe ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le. ²⁸ Kuya ga kojono, ba llēbo tjeng kēs li rayara, ga to jek ba tjok.

²⁹ E irgo ga Leví dli shāryono kēsbang ba ushko, Jesús poshrēkklo. Eshko ga oba shrono löng ara iē, tjrēko nopga dbur tōngga Roma so kong shrono löng ara bakoe. ³⁰ İya fariseoga, no pinggaga kjok līgwekklo tara Moisésde go lirē ga tjłe lok Jesús oppinggaga löng li kong ga «¿Pjāy iē nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

³¹ Kuya Jesúsde ga tjłe ba kong lok ga «Nopga löng pjłú, swlo llēm ga e dwłomnena woyde llēme. Swłopgara dwłomnena woyde. ³² Eni ga tja shrono shäng kjok ēreshko, nopga pjlo bek li rokaga llēm, nopga owa li rokaga, llēbo owa shārye löng li, e owa jlōe le, ga raye wlo» le.

Jesús İano shji iē llēm kjışhko

³³ Eshko ga tjłe lok ba kong ga «Juan oppinggaga iē llēm syōstē Sbō kong wlo dbar kop ara. Fariseo oppinggaga omshāryē eni bakoe. ¿Bop oppinggagara iē enido ega?»

³⁴ «Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li* shäng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko li† iē

llēm ga äe. ³⁵ Gueniyo domer li sōraba ba shjiryoshko ga epga iē llēm eshko jā» le ba kong.

³⁶ Eshko ga tjłeno ba kong lok llēbo jyāglo go obi. Tjłe ga «Shji shwong tjaglēn‡ zēy sira, shwong kēguē† bāngyēy e go wlo llēme. Shāryoroy eni kjwe ga shwong tjaglēn li sreya, ga shwong kēguē li ber owa bakoe.

³⁷ »Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglēn§ tyēy ba bapkwō kēguē shāryak öng kwota go** roshko llēme. Shāryoroy eni kjwe ga ba bapkwō li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li, e ber llēno ame, ba bapkwō li ber eni bakoe. ³⁸ Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglēn tyēy wlo ga woyde bapkwō tjaglēn. ³⁹ Eye kjillgwo bo dyo dbo ara kēguē li iono ga kjillgwo bo dyo tjaglēn li ie woyde llēme. Eshko ga tjłe ga «Kēguē li pjłú, tjaglēn li kjinmo» le eni» le.

Woshtozlong dbaryo ga Jesús oppinggaga dwla bo kjrono

6 Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jek shäng dwla dgak buk li tjrēko ba oppinggaga tjok. Eshko ga ba oppinggaga löng dwla bo kjrē, ga kjwokāya or go, ue lok wlo. ² Eni ga fariseoga kjone kjone tjłe ga «¿Llēbo shāryako woshtozlong dbaryoshko llēm li shāryēmi löng kjweni ega?» le.

³ Kuya Jesúsde ga tjłe ba kong ga «¿Dēnashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lok arashko ga llēye shāryara tak pjang Sbō tjłokwo go li, e łomirē llēmdo? ⁴ David

*5:34 Domer orkwosmok wlo le li, e Jesús loklo.

†5:34 Nopga mak löng eshko le li, e Jesús oppinggaga loklo.

‡5:36 Shwong tjaglēn le li, e tjłokwo twara Sbōrē jlōkoyo tjaglēn Jesús kjışhko li loklo.

§5:36 Shwong kēguē le li, e tjłokwo twara Sbōrē Israel tjēyoga kong jlōkoyo dēnashko li loklo.

§5:37 Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglēn le li, e tjłokwo twara Sbōrē jlōkoyo tjaglēn Jesús kjışhko li loklo.

**5:37 Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwō kēguē shāryak öng kwota go le li, e tjłokwo twara Sbōrē Israel tjēyoga kong jlōkoyo dēnashko li loklo.

opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li uara, ga twara ba nopga jëk löng ba tjok li kong, ue wlo bako, e uaga syöshtagarë erö gueniyo» le.

⁵ Ga tjëlë ba kong obi ga «Woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

Woshtozlong dbaryo ga swlo poptara Jesúsde kjlara

⁶ Woshtozlong dbaryo oblëshko ga Jesús opzrëno jek judfoga syö uyo jong kjok eshko li roshko, ga nopga tjeng eshko li pina. Domer shäng kjlara eshko orkwo këlä slosloe. ⁷ Fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, e löng eshko bako, Jesús de, swlo li popte woshtozlong dbaryore iya lok wlo, rote e go wlo.

⁸ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjëlë swlo li kong ga «Pja kojös shäng nopga löng kës ëre tjrëko» le. Kuya ga shäryara eni. ⁹ E irgo ga Jesús tjëlë nopga tjeng li kong ga «Pjäy kong llëbo kjakrokër kjrina. ¿Woshtozlong dbaryo ga llëye shäryëy oblë kong ga pjlu? ¿Llëbo pjlu, de llëbo owa? ¿Ëre dbaryo ga kjlara buk ba llëmdo shinmotkë wlo ga llëye shäryëy? ¿Wëyëre, de kjimtëy?» le.

¹⁰ Eshko ga löng ba zlong bäng pjibri li ina unkong, ga tjëlë swlo li kong ga «Pja orkwo roshwizong» le.

Kuya ga shäryara eni, ga ba orkwo poptono beno pjlu. ¹¹ Gueniyo ga nopga löng li iirkono ara, tjëlë lok ëng kong ga «¿Llëye shäryëy Jesús kjwe kong ga pjlu?» le.

Jesús domerga kjrino doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹² Eshko dbaryo ga Jesús opshino to jem shäng dlup jong kjwara bigdo go, syöshtë Sbö kong wlo, ga syöshtono

shkëe. ¹³ Wëshko kjok shröng ga ba oppinggaga rokara tek löng ba zlong bäng. Eshko ga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12), ber löng Sbö tjlokwo roy läga ba äska wlo. Epga ko lok eni:

¹⁴ Simón, e koiara beno Pedro;

Andrés, e Simón lëng;

Santiago;

Juan;

Felipe;

Bartolomé;

¹⁵ Mateo;

Tomás;

Santiago, e Alfeo wa;

Simón, e zelote;

¹⁶ Judas, e Santiago wa;

Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Jesús nopga pino träk llëme

¹⁷⁻¹⁸ E irgo ga Jesús to ter dlup li dwayo ba oppinggaga kjrara li tjok, ga öotong löng sdam lëkong. Eshko ga nopga tjeng träk llëm, opping ba tjok wlo. Nopga shrono löng ara ba kuk wlo, ba swlo llë li popte wlo bakoe. Shrono löng li, e Judea sopga, Jerusalén sopga, Tiro sopga, Sidón sopga bakoe. Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e tjeng dlung sor go. Èye tjeng eshko goshko Á sëyaga ga e poptara Jesúsde. ¹⁹ Eshko ga èye ba shwong porwono ga poptono ba dbo kës-bang go. E kjishko ga unkong wotjlik lok ba porwë le.

Llëye shäryëy, shji ber löng wopjlu wlo

²⁰ Eshko ga ba oppinggaga iya Jesúsde ga tjëlë ba kong ga

«Nopga song wleniyo,

pjäy ber wopjlu,

Sbö ber bomi pjluyo kjishko.

²¹ Pjäy löng pjli ara wleniyo,

pjäy ber wopjlu,

llono ga pjäy ber löng bö tjung kjishko.

Pjäy löng slar ëë wleniyo,

pjäy ber wopjlu,

İlono ga pjāy ber lōng jar kjīshko.

²² Pjāy iywaba shjiktēng, pjāy wlokrēba llēm, pjāy lāywēba owa, bomi ko e owa lēba, shāryēba eni no to ter kjok dogo dwayo ēre kjīshkoshko ga

pjāy ber wopjlūe.

²³ Eni ga pjāy āar kjok dogoshko ga pjāy potjwlēn ara. E kjīshko ga shāryēba owa bomi kong enishko ga pjāy woydē llēme. Pjāy ber woowa llēm dey. Sglik lēmi, oō lēmi ara, pjāy lōng wopjlū kjīshko bakoe.

Dēnashko ga Sbō tjlōkwo lagaga shdun-aba eni bakoe.

²⁴ Gueniyo ga pjāy nopga dbur ara wleniyo, pjāy song jlō, İlono ga pjāy lōng pjū dbaryo li pjitong kjīshko.

²⁵ Pjāy lōng bö tjung wleniyo, pjāy song jlō, İlono ga pjāy ber lōng pjū ara kjīshko. Pjāy lōng jar wleniyo, pjāy song jlō, İlono ga pjāy ber lōng slar ēē kjīshko.

²⁶ Pjāy poshrēkoba arashko ga pjāy song jlōe. Dēnashko ga nopga to lōng tjlē ga “Tja Sbō tjlōkwo laga” le, gueniyo ichaga Sbörē llēme. Eshko ga epga poshrēra ara bakoe.

Bi moskwoga woydēy ara

²⁷ »Gueniyo ga lēr pjāy bor kuga li kong ga bomi moskwoga woydozī ara. Ēye, pjāy iywa shjiktēng ga kong llēbo shāryozī pjū dey. ²⁸ Ēye wotjlik owa bop tjok ga pjāy wotjlik pjū ba tjok. Ēye, pjāy bokrotke ga pjāy syōstē Sbō kong ba kjīshko dey. ²⁹ Pjāy kwomso shpora oblērē pjāra ga kalēkong twēmi ba kong, shpoya wlo bakoe. Bomi shwong kop lēkong dōra ga bomi shwong ter lēkong twēmi ba kong bakoe. ³⁰ Ē pogo tjwe bomi shwoy llēbo rokē ga twēmi ba kong. Llēbo dōra bop shjiryō ga wēyē.

³¹ Pjāy llēbo shāryos oblē kong, woydēmi ga shārye lok bomi kong sorē ga eni.

³² »Bomi woydagaga woydomirē dō wleni ga pjāy potjwlēkklo llē lēmiro? Nopga owa ēmdē ga omshāryē e kjoyoe.

³³ »Bomi kjimtagaga kjimtomirē erō ga pjāy potjwlēkklo llē lēmiro? Nopga owa ēmdē ga omshāryē e kjoyo bakoe.

³⁴ »Dbur poskwomi, tjwlo shimi irōng wlo dō ga pjāy potjwlēkklo llē lēmiro? Nopga owa ēmdē ga omshāryē e kjoyoe.

³⁵ Eni llēme. Nopga kong llēbo shārye Sbörē pjū bako, “Tja kjimtara Sbörē” le llēm gueniyo. E kjīshko ga bomi moskwoga woydozī ara. Llēbo shāryozī pjū ba kong. Dbur poskwōzī oba kong, ga tjwlo shimi llēme. Eni ga bomi potjwlēkklo ber kēsbange. Ga pjāy ber lōng Sbō Tjwlo Kēsbangyo li wapga jlōkoyo. ³⁶ Pja songe le bomi Datarē oba kong. Pja songe lozī oba kong eni bakoe.

«No oblē llēbo owa shāryono» lēy ē kong llēme

³⁷ »«No oblē llēbo owa shāryono» lēy ē kong llēme. Eni ga “Pjāy llēbo shāryono owa” le Sbörē bomi kong llēm bakoe. “Pja shdungko” lēy ē kong llēme. Eni ga “Pjāy shdungko” le Sbörē bomi kong llēm bakoe. Llēbo shāryara oblērē bomi kong owa li iozī ber tjwlo llēme. Eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörē ber dret eni bakoe. ³⁸ Oba sēzia. Eni ga pjāy sēya Sbörē bakoe. Pjāy kong llēbo twe bayo ara, so resgwo bapkwō tjung kjoyo, resgwo bapkwō li roshko resgwo yoroy, kjing lliy or go, sigwo yoy ber llik-tēng wlo, kjing goshko iēy jek obi, ber tjung kjopkwō shopte jong om go wleni. Shāryēmi oblē kong sorē ga shārye Sbörē bomi kong eni bakoe» le.

³⁹ E irgo ga tjlēno ba kong llēbo jyāglō go obi. Tjlē ga «Nopga tjeng dō pjōk kjok igō llēm wleniyo. »Kjāra wlosōya ba kjāra lirē le ga lon jer tjeng pjōyikong

pjłëbgwo kjaraso roy llëmdo? ⁴⁰ Op-pinggaga tjuwł ara, ba pingga kjinmo llëme. Gueniyo ga oppino pjirshko ga äär ber ba pingga dik.

⁴¹ »Bomi kjłara bok bäng kjor pjłoyo imi kjër. E wopro ga bomi bok roshko kjorkwang buk kjwangna li igömi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴² ¿Kjorkwang buk bomi bok roshko li igömi llëm ga “Kjor pjłoyo buk bop bok bäng kjwe shir bop kong” lëmi bomi kjłara kong sorëro? ¿Pjây Sbö tjłokwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjłik owa bomi pjłúshko! Kjorkwang buk bomi bok roshko li shizi bäm go. Enira kjor pjłoyo buk bomi kjłara bok bäng li igömi wëlë, shimi ba kong wło.

Kjor, e sorë miydëy ba bo go

⁴³ »Kjor doyo pjłú ga botjyë ga owayo drete. Kjor doyo owa ga botjyë ga pjłúyo dret bakoe. ⁴⁴ Kjor, e sorë miydëy ba bo go. Kjor bo kjrëy shkłik doyo go llëme. Kjiłlgwo bo kjrëy shkö sho doyo go llëm bakoe. ⁴⁵ No pjłú ga tjłë pjłú, wotjłik pjłú ba pjłúshko kjishko. No owa ga tjłë owa, wotjłik owa ba pjłúshko kjishko bakoe. Llëbo tjeng bomi pjłúshko łomirë bomi kjamo go.

U shäryëy sorë

⁴⁶ »Pjây tjłë bor kong ga “Pja bor Tjłapga jlökoyo” lëmi, gueniyo tja kolëmi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴⁷⁻⁴⁸ Eye tjwe bor shwoy, tja tjłokwo kuya, ga llëye łoror li shärye ga e so domer u ywaga kjłara kjoyoe. U shäryarashko ga shwłeyo pjłona rong, ga ak iara ba so bäng pjribrie. Shäryara pjir ga di to jer, pjono u li goshko ga to wito llëm, u li shäryara pjłú kjishko. ⁴⁹ Gueniyo ëye, tja tjłokwo kuya, ga llëye łoror li shärye llëm ga e so domer u ywaga oblë kjoyoe. U shäryarashko ga ba shwłeyo pjłona uriso, rong llëme. Shäryara pjir ga di to jer, pjono u li

goshko ga skwara pjir, söra dirë drete» lë.

Ëngkjwaga kägäyo parkaga poptara Jesúsdë kjłara

7 Jesús tjłëno oba kong pjir ga opzrëno jek öötong shäng Capernaúm kjokyo. ² Domer sök kjłara eshko, e Roma so, e ãngkjwagaga ara kägäyo bakoe. Domer li parkaga tjwłëk shäng pjir włeniyo buk kjłara, woyde ara włeniyo, e swło ara, wołontoe. ³ Ga Jesús roy kura ba kägäyo lirë, ga judío tjłapgaga kjok łlgwega włeniyo ichara kjłöbö, Jesús rokë, ba parkaga li poptë wło. ⁴⁻⁵ Öötong löng Jesús shwoy ga tjłë ba kong ga «Tjłapga, rokërwa bop kong ga domer li kjimtos sira. E judío bishīya dik llëm, gueniyo bi tjëyoga woyde ara. Tjawa kong syö uyo shäryara kwara om go. E kjimtako jlöe» lë. ⁶ Kuya ga to jek ba tjok.

Jek löng ääto ba ushko ga ãngkjwaga kägäyo li, ba pjeyoga ichara kjłöbö, łan Jesús kong obi wło. Öötong löng ba shwoy ga tjłë łok ba kong ga «Domer li tjłokwo ichono bop kong. Tjłë ga “Tjłapga, pja tek bor ushko llëm ga bue. Tja llëno llëm, tjwłö llëm, pja opzrëk tek bor u roshko wło. ⁷ Pja inor jek om go bop shwoy llëm e kjishko. Bor parkaga poptë lëp erö ga poptë dani. ⁸ Tja kägäyo tjok. Llëye lë bor kong li shäryër eni iyado. Tja ãngkjwagaga ara kägäyo. Llëye lër ba kong li shärye łok eni iyado bakoe. ‘Pja nomo’ lër kjłara kong ga toe. ‘Pja tegö’ lër kjłara kong ga teke. Bor parkaga tjwłëk shäng pjir włeniyo ichër llëbo shäryë ga shärye eni» lë.

⁹ Kuya ga beno shäng yëy lë erä. Ga nopga jëk löng ba tjok li iya ga tjłë ba kong ga «Lër bomi kong ga domer, e mär bor go jlökoyo, Israel tjëyoga uunkong kjinmo» lë.

¹⁰E irgo ga domerga ichara li öotong löng engkwaga kägäyo li ushko iröng obishko ga ba parkaga swlo ara li wlëna shäng pjlu tjan.

Syã wa shinmotkono woshrara Jesúsdë kjlara iröng obi

¹¹E irgo ga Jesús jek shäng jongya kjok ko Nafn, ba oppinggaga tjok. Oba jek löng ara ba tjok bakoe. ¹²Jek löng ääto eshko ga shinmo sökoba jek pjang kjlara, iëba sakshko wlo. Shinmo li meyo, e syã, ga wa domer oblë drete. Kjok eshko sopga jek löng ara ba yorkë. ¹³Iya Tjlapga Jesúsdë ga songe le, ga tjle ba kong ga «Pja sjar ame» le.

¹⁴E irgo ga jek öotong shäng shinmo li zlong bäng ga ba bapkwö söya lok pjang li porwara. Ba sögaga jek löng li slongtëng löngge. Eshko ga Jesús tjle shinmo li kong ga «¿Dwlas, lër bop kong ga pja kojözong!» le. ¹⁵Ga shinmo li wloktëng sök, ga tjleño. Eshko ga ichara Jesúsdë to iröng ba mekë tjok obi.

¹⁶Iya löng lirë ga bangkjre lok trak llëme. Ga Sbö poshrëra lok ara. Tjle lok ga «Sbö tjlokwo laga weno shäng bi tjrëko kjlara kësbange» le. Ga tjle lok obi ga «Sbö shrono shäng, ba nopga kjimté wlo» le. ¹⁷Jesús roy shdöktong Judea kjokyo kjok kwang jikong, kjok shto oblë oblë ber tjeng ba worbo go bakoe.

Juan No Waga

¹⁸E irgo ga llëbo shäryak eni li, e roy kura Juandë pjir, laga ba oppinggagarë ba kong. Eni ga ba oppinggaga rokara ba shwoy do pjök, ¹⁹ga ichara tjle Tjlapga Jesús kong ga «¿No pjluoyo iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?» le.

²⁰Eni ga öotong löng Jesús shwoy ga tjle ba kong ga «Tjawa ichara Juan No Wagarë tjle bop kong ga «¿No pjluoyo

iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?» le lok ba kong eni.

²¹Jekdo eshko ga nopga swlo oblë oblë wleniyo, nopga goshko Á sëyaga, e poptara Jesúsdë ara. Ga nopga kjok igö llëm wleniyo poptara ara, beno löng kjok igö pjluë. ²²E irgo ga Jesús tjle Juan oppinggaga li kong ga «Llëye inomi, kuromi li to lëmi Juan kong. Nopga kjok igö llëm wleniyo kjok inoe. Nopga jek llëm wleniyo jëktonge. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptonoe. Nopga kjok kugö llëm wleniyo kjok kunoe. Shinmoga woshrono iröng obi. Nopga song wleniyo kong Sbö tjlokwo roy pjlu lak ba kong. ²³Eye mär bor go, ga tja raye llëm ga era ber sök wopjluë» le.

²⁴Eppa toshko ga Jesús tjleño oba kong Juan kjishko. Tjle ga «¿Pjäy jek löng kjok dogro no llëmshko, Juan ikshko ga pjäy äätë eshko llëm obishko ga domer, e kjwe sorë loromi? ¿E sjro bakwara pjluë wleni loromire? ²⁵¿Eni llëm ga e kjwe sorë loromi? ¿E doyono shäng shwong wolësowa, tjwlo ara wleniyo go loromire? Miydëmi pjlu ga nopga dbur ara eniyo löng pjlu ushko. ²⁶¿Eni ga e kjwe sorë loromi? ¿E kjwe Sbö tjlokwo laga loromire? E jlöe. Ga e tjwlo ara, Sbö tjlokwo lagaga oblë kjinmo. ²⁷Sbö tjlokwo tak pjang li goshko ga Sbö tjleño Juan kjishko. Tjleño beno eni: “No ichër kjlara bop bäm go, bop roy laga, irbo poshäryë bop kong wlo.”†† ²⁸Lër bomi kong ga nopga uunkong kjok ëre kjing go äätë tjwlo ara, Juan kjinmo llëme. Eni gueniyo ga nopga löng Sbö sök no pjluoyoshko kjlobi li tjwlo ara, Juan kjinmo» le.

²⁹(Jesús tjlokwo kugaga uunkong, nopga dbur töngga Roma so kong ëmdë ga tjle ga «Sbö tjlokwo, e beke» le, optwono Juan kong, we jer di roshko li

††7:27 Malaquías 3.1.

kjishko. ³⁰ Gueniyo ga fariseoga, kjok ilgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlu wleniyo, era optwono Juan kong, we wlo ilëme. E kjishko ga Sbö tjlokwo kjrara lok ilëme.)

³¹ Ga Jesús tjlä obi ga «Eerishko dbaryo sopga, ¿pjäy so llë kjoyo lër bomi kong? ³² Pjäy so kjwozirga öö le löng eng kong llëbo soynezlöng shtoyoshko tjör kjoyoe. Tjlä lok ga

»«Tjawa dbonmo bakwono ga bëyotkoromi llëme.

Tjawa tono tëkwo woydoklo ga

pjäy slatong llëm bakoe” le lok eni.

³³⁻³⁴ »Lër ega lër bomi kong. Juan No Waga shrono shäng ga iono llëm Sbö kong dbar kop ara, ga kjillgwo bo dyo iono llëm bakoe. Eshko ga “Kjwe goshko Ä säya kjlara” loromi. E irgo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shrono ga tja ië ara, tja kjillgwo bo dyo ië bakoe. Eni ga “Domer kjwe ië sïyo, nelötkë äe, jëk nopga owa wleniyo tjok, ië nopga dbur töngga Roma so kong li tjok bakoe” lëmi eni. Lër bomi kong ga pjäy so kjwozirga löng li kjoyo e kjishko. ³⁵ Sbö kjok miydë li, e jlöe miydëba ba sögaga li go” le.

Fariseo ko Simón

³⁶ Fariseo shäng kjlara. Pjlara ga Jesús mana jek ba ushko ië, ga Jesús jek öö-tong sirkeno sök ië ba tjok eshko. ³⁷ Kjok eshko ga walë shäng kjlara, llëbo owa shäryaga wleniyo. Kuya ga Jesús sök ië fariseo li ushkoshko ga jek öötong shäng eshko, wloshko poshtikklo bakpwo tjwlo ara, roshko poshtikklo lö pjläblëe. ³⁸ Öö-tong shäng Jesús zlöng bäng ga slar ëëe. Ba boryo li tjöno Jesús dre kjing go, ga döya sök ba käckzong go. Eni ga ba dre li lö shira, ga kjing go poshtikklo li kwona.

³⁹ İya fariseo, Jesús maga lirëshko ga wotjlik ga «Domer kjwe Sbö tjlokwo laga wleniyo jlökoyo kjwe ga walë sök ba porwë kjwe owa miydara pjire” le.

⁴⁰ Fariseo li ko Simón.

Eni ga Jesús tjlä ba kong ga «Simón, tjlokwo lër woydë bop kong sira» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, lözong» le.

⁴¹ Eshko ga tjlä ba kong ga «Pjlara ga nopga tjeng do pjök, pogo tjwlo dbur poskwongga wleniyo kong. Kjlara pogo tjwlo ba kong bayo domer parkë dbargwo sak dbaw pjloglo shkëng (500) äska wleni. Kjlara obi pogo tjwlo ba kong bayo domer parkë dbargwo sak shkëng (50) äska wleni. ⁴² Ga potjwläya lok ga ä kuzong ga dbur poskwongga li tjlä ba kong lok ga “Wëyë, tja potjwlämi ame” le. ¿Eni ga kjone dey ga e woyde ara anmoyö?»

⁴³ «Bor kong ga kjlara pogo tjwlo ara, potjwläkklo ame li e» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Lëp li eni jlöe» le. ⁴⁴ Eni ga walë li İya ga tjlä Simón kong ga «Walë kjwe İzong. Tja shrono tek shäng bop u roshkoshko ga tja kong di tworop, tja dre shkwë e go wlo ilëme. Gueniyo bor dre pöra kjwerë ba boryo go, ga dona ba käckzong go. ⁴⁵ Tja wlojroropshko ga tja lö shiroplëme. Gueniyo tja shrono tek lëkong ga bor dre lö shiya kjwerë wop sit wop site. ⁴⁶ Kjyo kwonop bor dlu kjing go llëme. Gueniyo poshtikklo kwona kjwerë bor dre kjing go. ⁴⁷ E kjishko ga lër bop kong ga owa pjang ba go ara li lönor beno drete. E kjishko ga tja woyde ara anmoyö. Gueniyo ëye kong, owa pjang ba go li lönor sira dö ga tja woyde ara anmoyö llëme» le.

⁴⁸ E irgo ga Jesús tjlä walë li kong ga «Owa pjang bop go li lönor beno drete» le.

⁴⁹ Eshko ga nopga mana tjeng ië ba tjok li tjlä eng kong ga «¿Kjwe ëro? ¿Owa pjang oba go li löya sorë?» le.

⁵⁰ Gueniyo ga Jesús tjlä walë li kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja döktonge. Pja nom wopjlu bop ushko» le.

Walëga Jesús kjimtaga

8 E irgo ga Jesús jëk to shäng kjok kjrina kjrina, ga Sbö ber no pjlyo sorë li roy pjlu le shäng oba kong. Ga domerga kjrara doglo sak kjwara kjing-sho pjök (12) li jek löng ba tjok, ² walëga jek löng ba tjok kjlöbö bakoe. Walëga li bäm goshko ga kjone kjone swlo oblë oblë, kjone kjone goshko Ä sëyaga, ga poptara Jesúsdë beno pjluë. Kjlara ko María Magdala so. Dämärshko ga Ä sëyaga tjeng ba goshko doglo kjäk (7) li ichara to uunkong. ³ Kjlara obi ko Juana, e Cuza boy. Cuza, e parkë shäng Herodes kong, ba llëbo daga. Kjlara obi ko Susana. Jesús kjimte walëga lirë löng, ba dbur baiya li go.

Dwla sguingga

⁴ Pjlara ga oba shrono kjok shto oblë oblë dwayo ga tönö ara Jesús sök lishko. Eshko ga Jesús tjëno ba kong llëbo jyäglo go. Tjle ga ⁵ «Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. Sguiyashko ga kjone kjone löno tjeng irbo bäng, ga shglëraba, uara sënwarë drete. ⁶ Kjone kjone löno tjeng ak ara tjreko. Gueniyo klung sho li shglëk llëm kjishko ga dwla li wenoshko ga danoe. ⁷ Dwla kjrina obi, e löno tjeng shkë sho roshko, ga wenoshko ga ilg-wina drete. ⁸ Dwla kjrina obi, e löno tjeng klung sho pjlu kjing go, ga kuno, botjyono pjluë. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbaw (100)» le.

E irgo ga tjle ba kong jek sira obi ga «Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yotso» le.

Jesús tjëno llëbo jyäglo go erä ega

⁹ E irgo ga Jesús oppinggaga tjle lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llëye lorop llëbo jyäglo go li, e llë loklo

pjlölgwes borwa kong, miydërwa wlo» le.

¹⁰ Kuya ga tjle ba kong ga «Sbö ber no pjlyo sorë li roy miydaydëba llëm li pinaba bomi kong, miydëmi wlo. Gueniyo nopga oblë kongda, lër llëbo jyäglo go erä. Eni ga

»«Iya löng ga llë iyde miyde lok llëm, kuya löng ga llë loklo miyde lok llëm bakoe.»^{††}

Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lara Jesúsdë

¹¹ »Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lër bomi kong. Dwla li, e Sbö tjlokwo loklo. ¹² Dwla löno irbo bäng li, e ëye Sbö tjlokwo kuno li loklo. Gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba pjlushko dwayo, tjlokwo li kjre llëm wlo. Eni ga epga där llëme. ¹³ Dwla löno ak ara tjreko li, e ëye tjlokwo li kuno ga beno shäng wopjlu li loklo. Gueniyo tjlokwo li äär ber ba pjlushko jlokoyo llëm kjishko ga tjlokwo li kjre dbar kjwöbö erä. E irgo ga llëye wen ba kong sira tjlokwo li kjishko ga raye, söya ame. ¹⁴ Dwla löno shkë sho roshko li, e ëye tjlokwo li kuno li loklo. Tjlokwo li kura, gueniyo wotjlik sök ara, wo pjang dbur go, llëbo pjlu kjok ëre kjing goshko li woyotjliya ara bakoe. E kjishko ga tjlokwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlokwo li kjishko llëme. ¹⁵ E ga dwla löno klung sho pjlu kjing go li, e ëye tjlokwo li kuno, ga kjre jlokoyo ba pjlushko li loklo. Kjre, ga söya iyado, ga bo wen tjlokwo li kjishko arae.

Iök shjiy

¹⁶ »Iök shjiy borkey, kjingüey wlo llëm, jney bi bukklo dorko wlo llëm bakoe. Iëy jong jkókshko dey, nopga opzrek jek eshkosshko ga kalä të shjiy wële wlo. ¹⁷ Llëbo jney, miydëba jekdo llëm wlo. Gueniyo löno ga e miydëba

††8:10 Isaiás 6.9.

dret, iök shjiy iak jong kjókshko wleni.
¹⁸ E kjishko ga bor tjlokwo kuzi yotso, miydemi pjlu wlo. Eye llebo tjok ga seya jek obi. Eye lleye llem ga lleye tjeng sirawa li doya ba shjiryo drete» le.

Jesus, ba meke, ba lemga

¹⁹ Eshko ga Jesus meke, ba lemga, e shrono tjeng Jesus sok lishko, gueniyo ootong ba soshko llem, oba ara kjishko.
²⁰ E kjishko ga roy laraba Jesus kong ga tjle ga «Bop meke, bop lemga, e shrono tjeng bop ik kjok» leba.

²¹ Kuya ga tjle ba kong ga «Eye, Sbö tjlokwo kura, ga kole ga era bor meke wleni, bor leng wleni» le.

Pjluk, di bang buk kesbang, e ichara Jesusde

²² Dbar kjwara ga Jesus opyono kjoyong roshko ba oppinggaga tjok, ga tjle ba kong ga «Shji to dipze, di bang buk kesbang ere kjwo kalëkong» le. Ga jek lok.
²³ Jek löng dipze wopro ga Jesus ponoe. Eshko ga pjluk tjwe jong trak llem, dbo ara di bang buk kesbang li kjing go. Di iöya ara, ga di din jong kjoyong li roy, pir sek seke.

²⁴ Eni ga ba oppinggaga aar löng ba wolleng, tjle ba kong ga «Tjlapga, shji ba pitoe!» le.

Kuya ga kojono, ga pjluk, di iöya, e wlonä, ga beno tjeng tjekso.

²⁵ Eshko ga tjle ba oppinggaga kong ga «¿Pjaye oto? ¿Pjaye mar bor go llem ega?» le.

Eshko ga epga beno löng seya llem, kjok bangkjre lok ara bakoe. Ga tjle eng kong ga «¿Domer kjwe ero? Tjlene pjluk, di iöya li kong ga kole pjlu» le.

Domer goshko A seya kjlara

²⁶ E irgo ga ootong löng Gadara kjokyo, di bang buk kesbang li kjwo kalëkong. ²⁷⁻²⁹ Eshko ga domer shang kjlara, goshko A seya kjlara. Shang dbar

kop ara ga shwong pjung llem, sok u roshko llem, jek to shang sakshko era. Ba orkwo, ba dre, e kjrocharaba drong sho go pjloglo kop ara, dar llem wlo laraba, gueniyo shaya seya lirëshko ga ba drong sho li skoya jek tas tas era, ga iche seya lire kjok dogro no llemshko.

Eni ga Jesus opshino jek shang kjoyong roy dwayo li iya sakshko dwayoshko ga tek shrono shang ba zlong bang ga kjok tono.

Iya Jesusde ga tjle ba kong ga «A seya, pja opkjos domer kjwe go dwayo!» le.

E kjishko ga seya li tjle ba kong dbo go ga «Sbö Tjwlo Kesbangyo Wa li pja! Pja tek shang bor barwe lleme! Rokër bop kong sira ga tja shdum lleme!» le.

³⁰ Kuya ga tjle ba kong ga «¿Pja ko lle?»

«Tja ko Kop Arae» le ba kong. Lara eni, A seyaga tjeng domer li go ara kjishko. ³¹ Eni ga rokara Jesus kong ga iche A seyaga shduzlong shtoyo lleme le.
³² Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng trak llem dlup poglo go, ie. Eni ga rokara Jesus kong ga iche jek köchi tjeng li go.

Kuya ga «Jölo» le, ³³ ga seyaga li opkjono lok domer li go dwayo, ga jek lok köchi li go shara. Wop eni llem ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bang buk kesbang li roshko, ga shteno lok dret eshko.

³⁴ Iya köchi dagaga tjeng lire ga töktong jek ey dwayo, ga ootong löng nopga löngshko ga lleye sharyono li roy lara nopga kong pjire. ³⁵ Kuya lok ga tek shrono löng ara ba ik. Shrono Jesus shang lishko ga iya lok ba zlong bang ga domer damar ga goshko A seya li, e wlena lok be sok eshko, doyono pjir shwong go, skwe ame, poptono sok pjlu. Iya lok eni ga beno löng seya lleme. ³⁶ Domer goshko A seya li pop-tara sorë, e lara ba igaga tjeng eshko lire nopga shrono tjeng li kong. ³⁷⁻³⁹ Eshko ga kjok eshko soga uunkong tjle Jesus

kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» Ìe. Ìara eni, kjok bangkjre Ìok ara kjishko.

Kuya ga jìö Ìara, jer opyë sök kjoyong Ìi roy. Eshko ga domer poptono Ìi tjìe ba kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios jek bop tjok.»

«Ìlème. Pja nom bop ushko iröng dey. Ìlèye shäryara Sbörë bop kong Ìi, e Ìep oba kong, miydëba wlo» Ìe ba kong. E irgo ga Jesús to ey dwayo.

Eni ga jìö Ìara domer Ìirë, ga to jek kjok eshko kjwang jikong. Eshko ga e poptara Jesúsdë sorë Ìi roy Ìe öötong shäng oba kong eshko.

Kjoglo wołono buk kjłara, wałë swło ara kjłara

⁴⁰ Jesús dipzono jek di bäng buk kës-bang Ìi kjwo kalëkong iröng obi. Öötong shäng di kjako ga oba töno löng träk Ìlëm eshko ba wlokjre. ⁴¹⁻⁴² Eshko ga domer shäng kjłara ko Jairo. Judíoga syö uyo jong eshko Ìi kägäyoga shäng kjłara Ìi e. Ba wa walë kjłaraso Ìi wolontoe. E Ìu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) erä. E kjishko ga Jesús Ìya ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tono, kjujono bokdo kjlay klung go, ga rokara jek ba ushko.

Kuya ga «Jölo» Ìe, ga to jek ba tjok.

Oba ara kjishko ga Jesús jëk shängshko ga pollikoba arae. ⁴³ Löng Ìi tjreko walë shäng kjłara swło ara Ìu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar Ìya Ìyado, poptë Ìlème. Öör shäng dwłomnega ara shwoy, ga ba dburwa tjeng Ìi zana drete. Eni ëmdë ga poptono Ìlème. ⁴⁴ Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo Ìëkong ga ba shwong worbo porwara, ga poptono jekdo eshko.

⁴⁵ Eni ga Jesús tjìe oba kong ga «¿Tja porwaga ërë?» Ìe.

Kjłara kjłara tjìe ga «Tja Ìlème» Ìe Ìok ba kong eni.

E kjishko ga Pedro tjìe ba kong ga «Tjlapga, nopga ara kuzong ga pja polliya löng pjlor kar kare» Ìe.

⁴⁶ Gueniyo kuya ga tjìe ba kong ga «Tja porwara ëborë, e miydorore. Kuror ga ëbo poptono, bor dbo kës-bang go» Ìe.

⁴⁷ Eni ga miydara walë Ìirë ga Jesús porwara Ìi beno lütshko Ìlème. Eni kuzong ga tek shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono sök kjlo dete erä. Eshko ga nopga uunkong bokso ga porwara ega, poptono jekdo sorë, e Ìara ba kong pjire.

⁴⁸ Kuya ga tjìe ba kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe. Pja nom wopjlu bop ushko» Ìe.

⁴⁹ Jesús tjìe shäng walë Ìi kong wopro ga no tek Jairo ushko dwayo shrono shäng kjłara ga tjìe Jairo kong ga «Bop wa yë shinmotkonoe. Tjlapga no pingga kjwe twëy tjötö ame» Ìe.

⁵⁰ Kuya Jesúsdë ga jìö Ìara Ìlème. Tjìe Jairo kong ga «Pja woydë Ìlème. Pja mär bor go ga bop wa poptë dani» Ìe.

⁵¹ E irgo ga Jesús öötong shäng Jairo ushkoshko ga Pedro, Santiago, Juan, Jairo, Jairo boy, epgara ichara opzrëk jek ba tjok. No oblëra ichara opzrëk Ìlème. ⁵² Eshko ga nopga slar wopjluk jong träk Ìlëm, kjloshtë ara bakoe. Jesús opzrëno jek u Ìi roshkoshko ga tjìe löng Ìi kong ga «Pjäy slar ame. Kjoglo, e wołono Ìlème. Buk pë erä» Ìe. ⁵³ Kuya Ìok ga Jesús joywe Ìok jong erä. Miyde Ìok ga kjoglo Ìi shinmotkonoe.

⁵⁴ Eni ga Jesús opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk Ìishko, orkwo shara, ga tjìe ba kong dbo go ga «Kjwozirwa, pja kojözong» Ìe. ⁵⁵ Jekdo eshko ga kjoglo Ìi woshrono, ga kojono shäng. Eni ga ba data, ba mekë, e ichara Jesúsdë ba sëng. ⁵⁶ Eshko ga epga beno löng yëy Ìe erä. Gueniyo ga Jesús tjìe ba kong Ìok ga «Ìlèye shäryono jüshko ëre Ìemi ë kong Ìlème» Ìe.

**Ba oppinggaga doglo sak
kjawara kjingsho pjök (12)
li poshduna Jesúsde**

9 E irgo ga Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga kong dbo twara, Á sëya oblä oblë tjeng oba goshko li iche to wlo, swlo oblë oblë popte wlo bakoe. ² Ga ichara Sbö ber no pjluyo sorë li roy lë oba kong, swlopga poptë bakoe. ³ Eni ga tjlä ba kong ga «Pjäy brikshko ga llëye sömi llëme. Pjäy kjorkung sök llëm, kjlä llëm, dli llëm, dbur sho llëm bakoe. Shwong pjang bomi do go li sömi ga pjlä, gueniyo shwong oblëra sömi llëme. ⁴ Pjäy äär kjone pogo ga pjäy ber löng u kjwaraso, äär jong pjäy opshik kjok eshko dwayo guing. ⁵ Pjäy öötong löng kjone ga pjäy wlokre llëm wleni ga pjäy opshik eshko dwayo, ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. E ber pjäy kura lok llëm li jyäglo, ga owa li ber pjang ba go» lë.

⁶ Eni ga epga to jek löng kjok kjrinashko kjrinashko, Sbö tjläkwo roy pjlä lë oba kong, ga swlopga popte lok bakoe.

Juan No Waga zrëraba

⁷ E dbaryo ga llëye shärye Jesúsde shäng li roy shdöktong ara. Ga kura Pjlu Herodesde, ga beno sök wotjlik ara. No kjone kjone tjlä ga «E Juan No Waga li woshrokdo» lë. ⁸ Kjone kjone obi tjlä ga «E Sbö tjläkwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng» lë. Kjone kjone obi tjlä ga «E Sbö tjläkwo lagaga tek dënashko so kjlära li woshrokdo» lë.

⁹ Gueniyo Herodes tjlä ga «E lanyotkëba ara. ¿Eni ga ë lëba? ¿E Juan woshrokdo? Nopga ichaga tjarë om go, Juan kägä zë tase» lë eni. Eni ga dröno ara, iya wlo.

**Jesús nopga sëno doglo sak dbäw
dbäw pjloglo shkëng (5,000)**

¹⁰ Sbö tjläkwo roy lagaga Jesús äska li shrono löng iröng obishko ga llëye shäryara lok li lära lok Jesús kong pjire. E irgo ga epga tona Jesúsde tjeng dboy, ga söra jek öötong löng kjok ko Betsaida. ¹¹ Gueniyo ga miydara kjok eshko sopgarë, ga to jek lok ba irgo. Shrono löng ba shwoy ga nopga li wlokrara, ga Sbö ber no pjluyo sorë li roy lära ba kong, ga swlopga söra lok tjeng eshko li poptara.

¹² Kjok sëng ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlä ba kong ga «Kjok ëreshko llëye drete. Pjlä wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlek wlo, pozlong shtoyo wlek wlo bakoe» lë.

¹³ Kuya ga tjlä ba kong ga «Sëzi pjäyde dey» lë.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Ëreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mä tjeng do pjökdewa erä. ¿Woydëp ga tjawa jongya dli tjwlek nopga tjeng kës ëre kongde?» lë.

¹⁴ (Eshko ga domerga tjeng doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.)

Eni ga Jesús tjlä ba kong ga «Nopga kjwe ichozli wlar tjeng töshko, shtor shtor, doglo sak shkëng (50) sak shkëng (50)» lë.

¹⁵ Kuya lok ga shäryara eni, ga nopga li wloktong tjeng töshko uunkong. ¹⁶ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mä do pjök li, e kjrara Jesúsde, ga kjok dogo iya jem drëng ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlä bop tjok e kjishko» lë. E irgo ga dli li twara ba oppinggaga kong, pjlogue lok nopga tjeng kës li kong wlo.

¹⁷ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjüé. E irgo ga dli worbo tona ba oppinggagaré lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

No pjüyo ichara Sböré shrono shäng li, e Jesús İara Pedroré

¹⁸ Pjİlara ga Jesús sök syöshté Sbö kong. Ba oppinggaga löng ba tjok eröe. Eshko ga tjİe ba kong İok ga «¿Kumi ga tja ë İeba?»

¹⁹ «No kjone kjone tjİe ga pja Juan No Waga İi woshrokdo İe. Kjone kjone obi tjİe ga pja Sbö tjİokwo İaga tek dēnashko so Elías tjwayde shäng İe. Kjone kjone obi tjİe ga pja Sbö tjİokwo İagaga tek dēnashko so kjİlara İi woshrokdo İe» İe İok ba kong eni.

²⁰ Kuya ga tjİe ba kong ga «E ga pjāye, ¿tja ë İemi?» İe.

Kuya Pedroré ga tjİe ba kong ga «No pjüyo ichara Sböré shrono shäng li, e pja» İe.

²¹ Kuya ga tjİe ba kong İok ga «Tja ë İemi ë kong İİeme» İe.

Jesús İano ba woİon dbaryo kjİshko

²² Eshko ga tjİe ba kong obi ga «Äär dbar kwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing. Judfo tjİapgaga kjok İİgwega wİeniyo, syösh-taga kägāyoga, no pinggaga kjok İİgwekkİo tara Moİsēsdē İi go, tja wİokjre İok İİeme. Ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sböré iröng obi» İe.

²³ E irgo ga tjİe uunkong kong ga «Ëye jēk woydē bor tjok jİokoyo ga ber shäng bor woyotjİik İyado, wotjİik İİebo shāryē kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjİshko ga İİeye shāryēba ba kong İİe pogoshko İi, e zrökoba pjang kjİİös go ëmdē ga e ba kong ga İİeye İİeme. ²⁴ Ëye wotjİik opdē om go, zrökoba bor kjİshko İİem wİo İe ga äär kjok dogo

İİeme. Gueniyo ëye jēk bor tjok jİokoyo, e zröraba bor kjİshko ëmdē ga era ber sök sē İyado kjok dogo. ²⁵ Ëye, İİebo tjeng kjok ëre kjing go kēs İi kjrara tjeng ba wİoy ëmdē ga e İİeno İİeme. Woİono ga öotöng kjok dogo İİem ga to jeno ba İİebo İi tjok.

²⁶ »İİono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjeve bor dbo kälā goshko, Data Sbö dbo kälā go, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eerishko ga ëye, tja İökyokjre oba boksho ga eshko ga İökyokjrer eni bakoe. ²⁷ İēr bomi kong jİokoyo ga pjāy kjone kjone löng ëreshko woİontē İİem obishko ga Sbö ber no pjüyo sorē İi İmi wēİee» İe.

Jesús kjİopswono beno kälā İletİlet

²⁸ Dbargwo kwong (8) irgo ga Pedro, Santiago, Juan, e söra Jesüsdē jem ba tjok dboshko, ga öotöng löng dİup jong kwara kjokshko İi go, syöshtē Sbö kong wİo. ²⁹ Eshko ga Jesús syöshtē Sbö kong wopro ga ba bokkwo kjİopswono, shwong beno pjİubİün, kälā İletİlete. ³⁰⁻³¹ Eshko ga Moİsēs, Elías, e weno löng İan ba tjok, kälā tē shjiye. Ga wop tjok ga Jesús zrökoba Jerusalén kjokyo sorē İi İanyotke İok ëng tjok.

³² Ba oppinggaga tjeng eshko İi löng poywō erā. Gueniyo pollāk ga İna İok ga Jesús kälā shjiye. Domerga löng do pjök ba tjok İi İna İok bakoe.

³³ Domerga İi brik İok kwİwēshko ga Pedro tjİe Jesús kong ga «Tjİapga, tjawa löng na ga pjİüé. Tjawa ukwang shāryē kjwo mya, bop kong kwara, Moİsēs kong kwara, Elías kong kwara bakoe» İe. İara eni, gueniyo İİe İayde shäng İi miyde shäng İİeme.

³⁴ Shäng tjİe wopro ga pjäng sho İono ter kjrina ba kjing go, ga ba oppinggaga İi beno kjok bangkjre ara. ³⁵ Ga pjäng sho İi roshko dwayo ga ybō kura İok ga tjİe ga «Bor wa İi ëre. E kjroror. Ba tjİokwo kuzİa» İe. ³⁶ Kura İok pjir ga İya

Īok ga Jesús beno shäng kjālaraso. Dbar eshko ga beno löng kjing, llēye ina ĩok ĩi ĩara ě kong llēme.

Dwĭlas goshko Ā sēya poptara Jesúsdē kjālara

³⁷ Wēshko ga ter shrono dlup ĩi dwayoshko ga nopga shrono löng trāk llēm, Jesús ĩk. ³⁸ Eshko ga domer shäng kjālara nopga tjeng ĩi tjrēko. Tjlē Jesús kong dbo go ga «Tjĭlapga no pingga, rokēr bop kong ga bor wa domer ěre ĩs sira. Tja wa oblē drete. ³⁹ Olō ga shaya Ā sēyarē, ie öö ĩe, dbukza rish buk tōshko, jek kjĭlo dete, ga kjamo ber bung erā. Shārye owa eni wop sit wop sit. ⁴⁰ Tja tjlēno bop oppinggaga beno tjeng ěreshko wĭe kong ga “Bor wa ěre, goshko Ā sēya kjālara. Rokēr bomi kong ga ichozĭ to bor kong sira” ĩloror, gueniyo to ichara ĩok llēme» ĩe.

⁴¹ Kuya ga tjlē löng ĩi kong ga «Pjāy wotjĭĭk owa. Pjāy mār Sbō go llēme. ĩTja ber shäng bomi tjok kjēr āār jong ĩlono, pjāy mār ber löng ba go wĭo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjan» ĩe. Eshko ga tjlē domer ĩi kong ga «Bop wa tek sōs bor kong» ĩe.

⁴² Eni ga dwĭlas ĩi sōya ĩok jek shäng äätē ba zlong bäng ga dwĭlas ĩi dbura sēya ĩrē rish buk tōy, jek kjĭlo dete erā. Eshko ga sēya ĩi wĭona Jesúsdē, ga dwĭlas ĩi pop-tara, ga twara irōng ba data kong. ⁴³ ĩya nopga tjeng eshko ĩrē ga beno löng yēy ĩe erā, Sbō dbo ara kjĭshko.

Jesús ĩano ba wōlon dbaryo kjĭshko pjālara obi

ĩlēye shāryara Jesúsdē ĩi woyotjĭĭkoba löng wopro ga tjlē ba oppinggaga kong ga ⁴⁴ «ĩlēye ĩēr bomi kong ĩi kuzĭ yōtso, woyojemi llēme. No to ter kjok dogo dwayo ěre twēba ber tjeng nopga wĭoshko» ĩe. ⁴⁵ Gueniyo ga llēye ĩe shäng ĩi llē ĩokĭo miydara ĩok llēm, e jnena Sbōrē beno, miyde ĩok llēm wĭo kjĭshko.

Ga ĩlē ĩokĭo kjakrokara ĩok ba kong llēm, bangkjre ĩok ara kjĭshko.

Ēye tjlwĭō ara anmoyō

⁴⁶ E irgo ga ba oppingga kjālara tjlē ga «Tja ber tjlwĭō ara pjāy uunkong kjinmo» ĩe kjālara obi kong. Kuya ga tjlē ga «ĩlēme. Ber tjlwĭō ara ĩi tja» ĩe. Ga ĩlamoga omĭē jong eni bakoe. ⁴⁷ ĩlēye ĩe löng ĩi miydara Jesúsdē drete. Eni ga kjwozirwa kjrara kjālara, ga ĩara shäng ba zlong bäng, ⁴⁸ ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Ēye, kjwozirwa ěre wĭokjrara bor kjĭshko ga tja wĭokjrara wĭeni. Ga ěye, tja wĭokjrara ga bor ichaga wĭokjrara wĭeni bakoe. Bomi tjrēko ga ěye shäng kjālara wotōy anmoyō ga tjlwĭō ara anmoyō ĩi ě» ĩe.

«Ēye shäng bi wĭoyo llēm ga shäng bi shwo ĩekong» ĩara Jesúsdē

⁴⁹ E irgo ga Juan tjlē ba kong ga «Tjĭlapga no pingga, domer ĩnorwa shäng kjālara, Ā sēyaga tjeng oba goshko ĩi iche to shäng bop ko go. Gueniyo ga e bop oppingga bi tjok llēm kjĭshko ga tjawa tjlēno ba kong ga “Ā sēyaga ichēp Jesús ko go ame” ĩlororwa eni» ĩe.

⁵⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «ĭWēyē! “Shāryēp ame” ĩēmi ba kong llēme. Ēye shäng bi wĭoyo llēm ga shäng bi shwo ĩekong» ĩe.

Jesús wĭokjrara Samaria sopgarē llēme

⁵¹ Eshko ga Jesús jem kjok dogo irōng obi wĭo dbaryo ĩi ääto, ga wotjĭĭk ga to jongya Jerusalén kjokyo, ĩara jong kjwaraso eni. Ga to jek ba nopga tjok. ⁵² Jēk löngshko ga nopga ichara pjōk mya ba bām go ba roy sōga wĭeniyo. Eni ga ba roy sōgaga ĩi öōtong löng bām go Samaria kjokyo kjrina, pozlong shtoyo wĭēk ĩara. ⁵³ Gueniyo ga miydara Samaria sopgarē ga jongya jong Jerusalén kjokyo. E kjĭshko ga wĭokjrara

Īok ĩlĕme. ⁵⁴Roy kuya ba oppinggaga Santiago, Juan ĩrĕ ga tĵĕ ĩok Jesúš kong ga «Tĵĵapga, ¿woydeþ ga tjawa iök löng ter kjok dogo dwayo, eþga pĵir wĵore?» ĩe.

⁵⁵Kuya ga bojono ba shwo ĩĕkong ga wĵongza tĵä tĵä erä. ⁵⁶Eshko ga jek lok kjok shto oblĕ.

Shji jĕk Jesúš tjok ga soyo tjok

⁵⁷Eni ga jek löng irbo wopro ga no shäng kjlara eshko tĵĕ Jesúš kong ga «Tĵĵapga, woydeþ ga pja jek kjone ga tja jek bop tjok eshko» ĩe.

⁵⁸Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Shjiti kjĵoshko so, e pĕ klung bäng. Sĕnwa, e pĕ ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ĕrera woshtozlöng shtoyo drete» ĩe.

⁵⁹E irgo ga tĵĕ oblĕ kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wĵo» ĩe.

Gueniyo kuya ga tĵĕ ba kong ga «Tĵĵapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data woĵono, jnenor sakshko pĵir ga tja tekdo iröng bop tjok» ĩe.

⁶⁰Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Shinmoga ber tjeng ĕng jnek wĕyĕ. Pja nom Sbö ber no pĵluyo sorĕ ĩi roy ĩĕ oba kong dey» ĩe.

⁶¹E irgo ga no shäng kjlara obi tĵĕ Jesúš kong ga «Tĵĵapga, tja jek bop tjok ĩĕr. Gueniyo tja koshĕp sira, “Tja toe” ĩĕr bor pĵeyoga kong guing» ĩe.

⁶²Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Ēye ba pak soyono, ga wotĵĵik ĩĕbo beno iröng ĩi kjĵishko ga e ĩĕno ĩĕm Sbö ber no pĵluyo ĩishko» ĩe.

Nopga ichara Jesúsdĕ jek dogĵo sak kjäk kjingsho pĵök (72)

10 E irgo ga nopga jek löng ba tjok ĩi kjrara Jesúsdĕ dogĵo sak kjäk kjingsho pĵök (72). To kjok shto oblĕ oblĕ ĩe ĩishko ga eþga ichara jek löng pĵök pĵök ba bäm go. ²Eshko ga tĵĕ

ba kong ga «Dwĵa bo kĵrĕy wĵo ga ara, gueniyo parkagaga kjĵöbö döe. Eni ga rokozĕ dwĵa sogo ĩi kong ga parkagaga wĵĕya obi, dwĵa bo ara ĩi kĵre wĵo. ³Eni ga pĵäy nomo. Pĵäy to löng sjĕke. Pĵäy ichĕr jek löng öng wĵĕp ushko so ĩĵgwok-ĩĕ jĕk löng shjiti kjĵoshko so löngshko wĵeni. ⁴Pĵäy brikshko ga pĵäy dbur sök ĩĕm, kjĵa sök ĩĕm, dreþkwota sök ĩĕm bakoe. Pĵäy jĕkko eröe. No wĵĕmi irbo ga “Miga” ĩĕmi ba kong ĩĕm, pĵäy jek bek eröe. ⁵Pĵäy äär ber löng kjone ga pĵäy opzrĕk jek u jong kjwara eshko ĩi roshko, ga pĵäy tĵĕs nopga tjeng eshko ĩi kong ga “Miga. Rokĕr Sbö kong ga pĵäy löng u ĕreshko uunkong ie ber löng wĵĕpe” lözĕ ba kong eni. ⁶Eshko ga pĵäy wĵokĵre lok wopĵĵü wĵeni ga eþga ie Sbörĕ ber löng wĵĕp ĵĵökoyo. Gueniyo pĵäy wĵokĵre eni ĩĕm ga eþga kjimte Sborĕ ĩĕme. ⁷Pĵäy öötong löng kjone pogo ga pĵäy to löng u kjwara kjwara ĩĕm, pĵäy ber löng u kjwaraso dey. Ēye parkĕ ga e potĵwĕkko ba pak ĩi äska. E kjĵishko ga pĵäy sĕya ĩĕe ga uozĕ, bomi potĵwĕkklo ĩi e.

⁸Pĵäy öötong löng kjone pogo ga pĵäy wĵokĵre nopga eshko sorĕ wĵeni ga pĵäy sĕya ĩĕe ga uozĕ, ⁹swĵopga löng eshko ĩi poptozĕ, ga pĵäy tĵĕ nopga löng ĩi kong ga “Sbö ber no pĵluyo wĵo ĩi, e dbaryo döroe” ĩĕmi ba kong eni.

¹⁰»Gueniyo ga pĵäy öötong löng kjok kjrina ga pĵäy wĵokĵre nopga eshko sorĕ ĩĕm ga pĵäy to löng jĕk irbo pĵlara pĵlara tjwe lok ĩi go, ga pĵäy tĵĕ kjok eshko sopga ĩi kong ga ¹¹“Bomi kjokshko pĵĵungyo pĵono borwa dre go ĩi lönwa ber tjeng jĵshko, pĵäy shdungko loklo. Gueniyo miydozĕ pĵĵü ga Sbö ber no pĵluyo wĵo ĩi, e dbaryo döroe” ĩĕmi ba kong eni. ¹²Ēĕr bomi kong ga no ĩĵwezlöng dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbörĕ ara, Sodoma sopga kĵinmo» ĩe.

**Kjok shto oblë oblë, ba tjlökwo
kjrëba woydë llëm kjishko ga kjok
eshko sopga wlonä Jesúsdë**

¹³ E irgo ga tjlëno nopga kjok shto oblë oblë li kjishko. Tjlë ga «iCorazín sopga, Betsaida sopga, pjây song jlö, pjây shdungko! Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ina Tiro sopga, Sidón sopgarë tek dënashko kjeve ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara, ga shwong pjuna shtëgro së ä wleniyo, pjlung sho iara ba dlu kjing go, ba woowa li iya Sbörë wlo tjan. ¹⁴ Eni ga no lligwezlong dbaryoshko ga pjây shdüya Sbörë ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

¹⁵ »Capernaúm sopga, ¿pjây wotjlik ga pjây söya Sbörë jem äär kjok dogo lëmiro? Eni llëme. Pjây iche jer äär iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko» le.

¹⁶ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Pjây tjlökwo kjräga ërë ga e bor tjlökwo kjräyde wleni. Eye, pjây wlokjrara llëm ga tja wlokjrara llëm wleni. Ga eye, tja wlokjrara llëm ga bor ichaga wlokjrara llëm wleni bakoe» le.

**Nopga doglo sak kjäk kjingsho
pjök (72) li shrono iröng obi**

¹⁷ Eni ga nopga doglo sak kjäk kjingsho pjök (72) li toe. Tjlökwo lara lok kjok shto oblë oblë pjir ga tek shrono löng wopjlu iröng obi. Eshko ga tjlë lok Jesús kong ga «Tjlapga, Ä sëyaga ëmdë ga tjawa bangkjre. Epga ichororwa bop ko goshko ga tjawa kolära» le lok eni.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni jlöe. Inor ga Ä zana Sbörë, ga e lono ter kjok dogo dwayo lligwëng wleni. ¹⁹ Ga pjây kong dbo tworor kësband, bi moskwo kësband li zami wlo, ga llëye wen owa bomi kong llëme. Dgur shglëmi,

dyë shglëmi ëmdë ga llëye wen owa bomi kong llëme. ²⁰ ¿Gueniyo pjây löng wopjlu, pjây kole Ä sëyagarë kjishko egaro? Pjây kole eni li twlö ara llëme. Pjây ko tak lok kjibokwo go kjok dogo lira twlö ara. Woyde ga pjây ber löng wopjlu e kjishko shara» le.

²¹ Jekdo eshko ga go Sbö Sëya jlökoyo kjishko ga Jesús beno shäng wopjlu ara, tjlë Sbö kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ëre sopga, e Tjlapga. Llëye jnenop kjok miydagaga löng kong li pinop oba song, wotöy wleniyo kong. E kjishko ga pja poshrër ara. Shäryorop eni, woydorop eni kjishko» le.

²² Eshko ga tjlë nopga kong ga «Llëbo uunkong iara Data Sbörë beno tjeng bor wloshko. Sbö Wa ëre sorë, e miydaga ërë llëm, e miydaga bor Datarë eröe. Data Sbö, e sorë miydaga ërë llëm, e miydaga tjarë eröe. Gueniyo e sorë pin woydë ë kong ga pin» le.

²³ E irgo ga ba oppinggaga iya ga tjlë ba kong tjoksa ga «Llëye shäryër li imi löng bomi bokkwo go. Eye omïno ga era ber wopjlu. ²⁴ Lër bomi kong ga llëbo imi, kumi löng ëre twlö ara. Dënashko ga Sbö tjlökwo lagaga, pjlapga, e omik woydë, omkuk woydë, gueniyo omïno llëm, omkuno llëm bakoe» le.

Samaria so kjlära pjlu wleniyo

²⁵ Domer shäng kjlära, kjok lligwekklo tara Moisésdë li miydaga pjlu wleniyo. Pjlära ga kojono shäng Jesús zlong bäng, tjliya wlo. Tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿llëye shäryër, tja ber sök së iyado Sbö tjok wlo?»

²⁶ «¿Llëye tara Moisésdë pjäng kjok lligwekklo kjibokwoyo li go? ¿Bop kong ga e pjloiligwep ber sorë?»

²⁷ «Llëbo woydëpshko, llëbo woyotjlipshko, llëbo shäryëpshko, pja sök së obishko ga Tjlapga, bop Sbö li woydos

jłokoyo iyado”,[¶] ga “Pja opwoydë sorë ga bop kjłara, e woydos eni bakoe.”^{§§} Kjøk lıgwekkło tak pjang li e» İe.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja dbyororop beke. Shäryorop eni ga pja beno sök së iyado Sbö tjok» İe.

²⁹ Eshko ga domer li opwłıkë woydë. Eni ga tjlë ba kong ga «¿Bor kjłara İe li ë?»

³⁰ «Domer opshino kjłara Jerusalën kjokyo dwayo, jongya jer shäng Jericó kjokyo wło İara. Jek jëk shängshko ga wıena nopga lürkë ä wıeniyorë irbo. İlëbo söya tjeng ba tjok li döra İok ba shjiryo dret, ba shwong pjang ba do go li tjok, shpora İok träk İlëm, ga iara beno buk eshko ba İlëmdo. ³¹ E bër ga syösh-taga Sbö kong ba nopga kjışhko wıeniyoy tek shäng kjłara irbo li go. Buk li İna, gueniyoy kjımtara İlëm, koskara jek irbo sor go, jek bek erä. ³² E irgo ga Levı tjëyo tek shäng kjłara irbo li go bakoe. Omıno, ga kjımtara İlëm, koskara jek irbo sor go, jek bek erä bakoe. ³³ E irgo ga tek shäng irbo li go kjłara obi, Samaria so shara. Buk li İna, ga songe İe. ³⁴ Eni ga jek öötong shäng ba zlong bäng. Shporaba jyägło İok li dwłomnena kyjo go, kjıllgwo bo dyo dbyo ara go, ga pjrira shwomzrëng go. E irgo ga poyona, iara ba öng kjıng go, söra jek no pozłong uyoshko, ga dara buk eshko. ³⁵ Wëshko ga pozłong uyo sogo li potjwłëna dbyur sho pjłublún kjwo pjök go, ga tjlë ba kong ga “Shporaba kayo buk kjwe dos bor kong jüşhko sira. Dbyur zanop ëre kjınmo wıeni ga tja tjwe iröng obıshko ga pja potjwłën eshko” İe.

³⁶ »¿Eni ga bop kong ga nopga dogło mya li kjone dey ga beno shporaba kayo li kjłarayo?»

³⁷ «Songe İaga ba kong li e» İe kjok lıgwekkło miydaga lıre.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga pja nom omshäryë e kjoyo bakoe» İe.

Jesús öötong sök Marta, María, e ushko

³⁸⁻³⁹ Kjøk kjrınashko ga walë shäng kjłara ko Marta, İëng ko María. Jesús jëk shäng irbo ba oppınggaga tjok, ga öötong shäng eshko ga włokjrara Martarë ba ushko. Eshko ga María włoktong sök ba dre zlong, tjłökwo İe sök li kuya wło. ⁴⁰ Martara shäng wotjłık ara, İlëbo shärye wło li ara kjışhko. E kjışhko ga jek shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Tjłapga, bor İëng kjwe ichos jek bor kjımtë. Tja iara beno shäng parkë ara tjoksa. ¿E İgöp İlëmdo?»

⁴¹ «Marta, pja woydë ara, İlëbo woyotjłıp shäng ara kjışhko. ⁴² Gueniyoy İlëbo tjwłö ara li kjrınaso, ga tjwłö ara li kjrıyde Marıarë, ga döga ëre ba shjiryo İlëme» İe ba kong.

Shji syöshtë Sbö kong sorë

11 Pjłara ga Jesús sök syöshtë Sbö kong. Syöshtono pjır ga ba oppıngga kjłara tjlë ba kong ga «Tjłapga, tjawa pıs syöshtë, Juan ba oppınggaga pıno dik» İe.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjāy syöshtë Sbö kongshko ga İëmi eni:

»“Data, bop ko, e ber kësbang, dbyoye.

Pja tjwe ber sök borwa pjłuyoy wło.

³ Dbar kjwobyoy go ga dlı woydërwa li twos borwa kong.

⁴ İlëbo shäryara oblërë borwa kong owa li İërwa ber tjwłö İlëme.

E kjışhko ga owa pjang borwa go li İös ber dret eni bakoe.

Tjawa İëp ber İöng borwa tjłızłong lıshko İlëme.”»

⁵⁻⁶ E irgo ga tjlë ba kong İok ga «Kjøk rong bek ga pjāy kjłara shwoy, no tjwe

[¶]10:27 Deuteronomio 6.5.

^{§§}10:27 Levıtıco 19.18.

shäng kjłara pjola dwayo, ga pja dli ba kong drete. ¿Eni wleni ga pja to dli rokë bop pjeyo sök soshko kong llëmdo? Pja äär ba shwoy ga pja tjlä ba kong ga “Bor kjłara shrono shäng bor shwoy, ga tja dli ba kong drete. E kjışhko ga tja sëm pjlung shosho suk pjir kjwo myare” lëp ba kong eni.

⁷ »Pja kuya ga tjlä bop kong ga “Llëme. Tja barwëp llëme. U bäng jong tuke. Bor wapga tjeng bor tjok pëe. Tja kojong, llëye twër bop kong wlo llëme” lë.

⁸ »Gueniyo lër bor kong ga rokëp jek rokëp jek wleni ga kojong, llëye woydëp li twe bop kong pjire. Eshko ga kojono bop kjimtë, pjây ëng tjok pjlu kjışhko llëme. Kojono, e barworop ara kjışhko.

⁹ »Eni ga lër bomi kong ga llëbo rokozi Sbö kong, ga twe bomi kong. Llëbo wlezï, ga wlëmi. “U bäng bäng dözi bor kong” lozi ba kong, ga där bomi kong. ¹⁰ »Eye llëbo rokë ga e kjre. Eye llëbo wlëk ga e wlëya. Eye “U bäng bäng dözi bor kong” lë ga e där ba kong.

¹¹ »¿Data kjone dey ga kong mā roke ba warëshko ga kong dgur twaydero? ¹² ¿Ga kong kjörkö wa ak lë rokeshko ga kong dyë twaydero? ¹³ Eni ga pjây nopga owa ëmdë ga pjây wotjlik llëbo pjlu twë bomi wapga kong. Eni wleni ga bomi Data sök kjok dogo li kong llëbo rokëmishko ga pjây kong ba Sëya twe» lë.

Jesús, Beelzebú*

¹⁴ Pjłara ga domer shäng kjłara tjlä llëm, goshko Ä sëya kjłara kjışhko, ga sëya li ichara Jesúsdë toe. E irgo ga domer li beno shäng tjlä. İya löng lirë ga beno löng yëy lë erä. ¹⁵ Gueniyo kjong kjong tjlä ëng kong ga «Ä sëyaga iche to,

dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebúre ba kong li go» lë lok eni.

¹⁶ Kjong kjong löng obi omtjlik woydë, ga tjlä ba kong ga «Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sböre jlöre miydërwa e go wlo» lë.

¹⁷ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjir, ga tjlä ba kong ga «Pjlu llë, ba nopga ëngkjwë kar kar wleni ga e oppjik lok om go. Nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkjwë kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe. ¹⁸ ¿Eni ga Ä, e ëngkjwë ba sëyaga tjok wleni ga e pjir mäling llëmdo? Lër bomi kong eni, tja Ä sëyaga iche to, dbo twara Beelzebúre bor kong li go lëmi kjışhko. ¹⁹ ¿Eni kjwe ga bomi opping-gaga kong dbo twaga ërë, Ä sëyaga iche wlo? E kjışhko ga pjây diktong löng jlöe laga epgarë om go. ²⁰ Ä sëyaga iche to, Sbö dbo ara go. Miydëmi e go ga Sbö ber no pjluwo wlo li, e dbaryo shrono tjän.

²¹⁻²² »Domer shäng kjłara dbo ara, wloshko opwlikoklo tjok. Shäng ba u dëshko ga llëbo tjeng u roshko li lüy-otkëba ba shjiryo ga ä, wokjang ba opwlikoklo tjeng li kjışhko. Gueniyo ga tjwe kjłara obi, dbo ara ba kjinmo wleni ga shäng li zäya, ba opwlikoklo li döya ba shjiryo, llëbo tjeng ba u roshko li söya jek ba tjok, ba opwlikoklo tjok bako, ga shdöya oblë kong drete.†

²³ »Eye shäng bor shwo lëkong llëm ga e shäng bor wloyo. Eye no töng bor kong llëm ga e shäng ba shdöga.

²⁴ »Ä sëya pjang no goshko li toshko ga to shäng shto wlëk kjok dogro no llëmshko, woshtë wlo, gueniyo wlëya llëme. Eshko ga wotjlik ga “Tja to bor ushko iröng obi” lë. ²⁵ Äär iröng ba ushko ga wlëya shäng pjlokjak pjir, poshäryak pjir wleni. ²⁶ Eni ga sëya oblë

*11:13 Ä, e kowëba *Beelzebú* bakoe.

†11:21-22 *Domer dbo ara* lë li, e Ä loklo. *Ba llëbo döga* lë li, e *Jesús* loklo. İlara eni li, e Ä sëyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

tõya ba tjok doglõ kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjë jek äär ber tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyõ, shäng bäm go sorë li kjinmo» le.

²⁷ Tjlë shäng wopro ga walë shäng oba tjeng li tjërko kjlara, tjlëno dbo go. Tjlë ga «Bop mekë, pja wena, pja kuna. Miydër ga shäng wopjlú bop kjishko» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ga «Ëng. Gueniyo ga ëye Sbõ tjlökwo kuno, ga kole ga era ber shäng wopjlú anmoyõ» le.

Jonás jyäglo

²⁹ Eshko ga nopga tõno ara, tjwe jong obi Jesús shäng lishko. Ga Jesús tjlë ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjây owa. Woydëmi ga llëbo jyäglo shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbõ tjlökwo laga Jonás, e jyäglo shäryotë bomi kong eröe. ³⁰ Dënashko ga Jonás, e beno llëbo jyäglo Nínive sopga kong. Ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ber llëbo jyäglo nopga löng eerishko li kong eni wleni bakoe. ³¹ Sabá so pjluyo walë tek pjola dwayo, Pjlu Salomón kjok miydë li kuya wlo. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlo ara, Salomón kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây llgweya Sbörëshko ga walë li kojong, ga tjlë ga “Kjwepga shdungko” le. ³² Nínive sopga, e Jonás tjlökwo kunoshko ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga raryae. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlo ara, Jonás kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây llgweya Sbörëshko ga Nínive sopga kojong lok, ga tjlë ga “Kjwepga shdungko” le.

Iök shjiy bi doyo kong

³³ »Iök shjiy borkey, jney wlo llëm, iëy sbi dorko wlo llëm bakoe. Iëy jong kjókshko dey, nopga opzrëk jek eshkoshko ga kälä të shjiy wële wlo. ³⁴ Iök shjiy igömi wële bomi bokkwo go. Bomi bokkwo pjlu wleni ga bomi doyo uunkong iök

shjiy tjok wleni. Gueniyo bomi bokkwo owa ga bomi doyo uunkong kjok ro si wleni. ³⁵ Eni ga pjây sjëke. ¿Tjlökwo kjrromi li, e jlöre? Bomi iök shjiy li e. E kjishko ga tjlökwo kjrromi li jyõ wleni ga pjây löng kjok ro si roy wleni. ³⁶ Gueniyo bomi doyo uunkong iök shjiy tjok, kjok ro yet eshko llëm ga kjok igömi wële, pjây jëk löng iök shjiy tjok wleni» le.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e wlonä Jesúsdë

³⁷ Tjlëno eni pjir ga e mana fariseo shäng kjlara lirë ië ba tjok ba ushko. Eni ga opzrëno jek ba tjok ba u roshko, ga sirkeno sök, ië wlo. ³⁸ Iya fariseo lirë ga Jesús orkwo shkwono judfoga i dik llëm ga beno shäng wotjlik ara. ³⁹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Pjây fariseoga llëbo shäryë ara, pjây pjluë lëba wlo, gueniyo pjây wotjlik dbur töng bomi kong erö, pjây wotjlik llëbo owa shäryë. Pjây so di ioklo, dli uoklo kjoyoe. E kwoshkwak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie. ⁴⁰ ¡Pjây wotjlik llëme! Shji shäryara Sbörë pjir, bi doyo dö llëm, bi sëya bakoe. ¿E miydëmi llëmdo? ⁴¹ Gueniyo pjây wotjlis llëbo pjlu shäryë oba song wleniyo kong. Eni ga pjây ber löng pjlo bek Sbõ bokso jlökoyo.

⁴² »¡Fariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! Llëbo wlenomi li shtëmi äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twëmi Sbõ kong. Bomi dli mokyo oblë oblë tjok ëmdë ga shäryëmi jlökoyo eni bakoe. Gueniyo ga pjây jëk löng pjlo bek oblë tjok llëm, Sbõ woydëmi llëm bakoe. Pjlú wlo ga pjây jëk pjlo bek nopga uunkong tjok, ga Sbõ woydëmi pjlu bakoe. Gueniyo woyde ga llëbo wlenomi li twëmi Sbõ kong, shäryëmi löng wleni bakoe.

⁴³ »¡Fariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! Judfoga syö uyo roshko ga

woydëmi ga pjây lông sökklo pjlu goshko erä. Woydëmi ga miga llë läba bomi kong yotso llëbo soynezlông shtoyo bakoe. ⁴⁴¡Pjây song jlö, pjây shdungko! Pjây so shinmo doyo iak buk jyäglö llëm kjoyoe. Nopga jëk ba kopshko ga llëye miyde lok llëme»³ le.

⁴⁵ Domer shäng kjlara eshko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydaga pjlu wleniyo. Eshko ga tjilë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, llëye lëp shäng li, e borwa barwoklo» le.

⁴⁶ Kuya ga tjilë ba kong ga «¡Kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlu wleniyo, pjây song jlö, pjây shdungko! Oba pimi lôngshko ga tjlokwo lëmi ara li shäryëba uunkong ga äe. E so llëbo kwing ä twëmi oblë kong söya wlo kjoyoe. Shäryëmi eni, gueniyo pjây om go omkjimtë ba sök llëm, bomi sakkwo go ëmdë llëm bakoe. ⁴⁷¡Pjây song jlö, pjây shdungko! Dënashko ga Sbö tjlokwo lagaga, e zröra bomi tjlapgarë ara, ga jnena lok. E ga pjây eerishko ga lông ba sak li poshäryë ber wolësowa wlo. ⁴⁸E goshko ga pimi lông oba uunkong kong ga pjây wotjlik ga zröra lok li, e pjluë lëmi. Zröra, jnena epgarë lok, ga pjâyda beno lông ba sak shäryaga.

⁴⁹»E kjishko ga Sbö tjilëno ba kjok miydë li go. Tjilëno ga «Epga kong bor tjlokwo lagaga ichër oblë oblë. Kjong kjong zröya lok, kjong kjong shdüya lok, bokrotke lok ara» lara. ⁵⁰E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây shdüya Sbörë, ba tjlokwo lagaga zröra lok tek dämärshko dwayo li kjishko, ⁵¹soyara lok Abel go, äär jong Zacarias go. Zacarias, e zröra lok Sbö u jong li, öng sho sukklo jong li, e tjräko. Lër bomi kong ga pjây shdüya Sbörë, llëbo shäryara lok ba tjlokwo lagaga lông kës kong li kjishko.

⁵²»¡Kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlu wleniyo, pjây song jlö, pjây shdungko! Pjây opping kjok llgwekklo li go ara kjishko ga shji Sbö miydë sorë miydëmi lông pjlu, gueniyo lëmi ë kong llëme. Nopga oblë somi, Sbö miydë lok llëm wlo, ga pjây om go ëmdë ga Sbö miydë lông llëm bakoe» le.

⁵³E irgo ga Jesús to eshko dwayo. E dbaryo jek lëkong ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e iirkono lok ara ba kong, ga llëbo kjakroke lok ara, ⁵⁴tjliya lok wlo, rote lok llëbo lara li go wlo le.

Bangkjrëy li, e Sbö eröe

12 E wopro ga oba tjwe jong tjwe jong träk llëm, sho llik llik lë. Eshko ga Jesús tjilë ba oppinggaga kong ga «¡Pjây sjëk fariseoga tjok, ba pjlung shosho uukklo wle tjok! ¡Epga Sbö tjlokwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlushko! ²Llëbo shäryak lütshko kës li wen wëlëshko. Llëbo jnek kës li wlekoba pjire. ³Eni ga tjlokwo loromi shkëshko li, e kukoba kjok shjiyshko. Tjlokwo loromi lütshko li, e kukoba kjone pogoshko.

⁴»Pjeyoga. Lër bomi kong ga nopga bangkjrëmi llëme. Bomi doyo zröya lok ga pjlu, gueniyo llëye shärye lok bomi kong obi ga äe. ⁵Bangkjrako li ë lër bomi kong. Sbö, e bangkjromirë dey. Pjây zröya ga pjluë. E irgo ga pjây iche äär ber lông iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko ga pjlu bakoe. Era bangkjroziä.

⁶»¿Sënwa kjwo shkëng (5) soynek dburwa kjwo pjök äska llëmdo? Eni ëmdë ga sënwa li woyojeya Sbörë kwara llëme. ⁷Pjâyda tjwlo ara, sënwa ara kjinmo. Bomi käkzong pjlobi shtara Sbörë pjir tjän. E kjishko ga llëye bangkjrëmi llëme.

³11:44 Fariseoga ikoba ga nopga pjlu wleniyo, gueniyo jlökoyo ga epga owa.

Shji Ìan oba tjok Jesús kjìshko

⁸»Lër bomi kong ga pjây tjìeno oba kong ga pjây lõng bor tjok Ìoromi wìeni ga no to ter kjok dogo dwayo ère tjìe bor parkagaga kjok dogo so Ìi kong ga pjây lõng bor tjok lër eni bakoe. ⁹Gueniyo pjây tjìeno oba kong ga pjây lõng bor tjok Ìlème Ìoromi wìeni ga tja tjìe bor parkagaga Ìi kong ga pjây lõng bor tjok Ìlème lër eni bakoe.

¹⁰»Èye no to ter kjok dogo dwayo ère Ìâywè owa ga owa Ìi lõya Sbörè ber dret ga pjìue. Gueniyo èye Sbö Sèya Ìâywè owa ga owa Ìi lõya Ìlème.

¹¹»Pjây shakoba, sòkoba judíoga syò uyo roshko, Ìlèm ga tjìlapgaga boksh-toshko ga pjây woydè Ìlèm, «¿Tja op-wìikè sorè?» Ìemi Ìlèm, «¿Lìeye lër?» Ìemi Ìlèm bakoe. ¹²Pjây tjìeshko ga Ììeye Ìemi wìo Ìi, e twaga Sbö Sèyarè bomi kong eshko» Ìe.

Domer dbur ara kjìlara

¹³Domer shäng kjìlara eshko oba tjreko, tjìe Jesús kong ga «Tjìlapga no pingga, bor data wolono, ga ba Ìlèbo beno tjeng Ìi, e shdöya woydè bor shjiydè bor kong Ìlème. E kjìshko ga Ìos ba kong ga Ìlèbo botoya Ìi twe bor kong» Ìe.

¹⁴Kuya ga tjìe ba kong ga «¿Tja iaga èrè beno shäng bomi Ìlgwega, bomi Ìlèbo Ìèp Ìi shdör wloro?» Ìe.

¹⁵Eshko ga tjìe oba kong ga «¿Pjây sjèke! Shji wotjìik Ìlèbo tõng bayo ara wìo Ìlème. Shji wopjìú Ìaga bi Ìlèbo tjeng ara Ìirè Ìlème» Ìe.

¹⁶E irgo tjìeno ba kong Ìlèbo jyägìo go. Tjìe ga «Domer shäng kjìlara dbur ara wìeniyo. Ba kjok buk Ìi kjìng go dwìa dgara, ga bo kjrara arae. ¹⁷⁻¹⁸Eni ga wotjìik ga «¿Tja orwè Ìlong? ¿Bor dwìa bo kjroror ara kjwe jner tjeng kjone? Bor dwìa bo jnekkìo uyo Ìok kjwe, e chilawa anmoyò» Ìe. Wotjìino sòk dâw ga

tjìe ga «Lìeye shäryèr miydèr tjän. Bor dwìa bo jnekkìo uyo kjwe shdör, äska shäryèr kèskès anmoyò. E roshko bor dwìa bo kjwe jner tjeng pjir eshko, bor Ìlèbo oblè oblè tjeng kjwe jner eshko bakoe. ¹⁹Shäryoror eni pjir ga lër bor pjìúshko ga ‘Tja Ìlèbo jnek tjeng ara, äär Ìu pjìogìo ara kong wìo. Tja woshtë, tja iè ara, tja ber wopjìúe’ lër eni eshko jâ» Ìe.

²⁰»Gueniyo ga Sbö tjìe ba kong ga «Pja kâ Ìlème. Eeri shkèyo ga pja wolon. ¿Eshko ga bop Ìlèbo jnenop tjeng Ìi ber è kongdo?» Ìe.

²¹»Eni ga èye dbur tõng, jneya ber ba kong om go wìo, gueniyo Ìlèbo tjwìò ara Sbö kong Ìi shärye Ìlèm ga era kong, Ìlèbo wen tjwe ba kong eni kjoyo bakoe» Ìe.

Shji woydè Ìlème

²²E irgo ga Jesús tjìe ba opping-gaga kong ga «Lër bomi kong ga shji woydè Ìlème. Shji woydè dli kjìy Ìlèm, shwong kjìy Ìlèm bakoe. ²³Pjây lõng sè, e tjwìò ara, bomi dli kjìnmo. Bomi doyo, e tjwìò ara, bomi shwong kjìnmo. ²⁴Sènwa so èp uaga kjoyo Ìi woyotjìizìa. Dwìa dgue Ìlèm, bo kjre Ìlèm, jneya ba jnekkìo uyo roy Ìlèm bakoe. Gueniyo sèya Sbörè. ¿Pjâyda tjwìò ara, sènwa kjìnmo! ²⁵¿Pjây woydè ara ga Ììeye shimi e goro? Bomi Ìu ièmi om go dbar kjwara obi ga äe. ²⁶¿Eni ga Ìlèbo chir-awayo Ìi shäryèmi ga ä kuzong ga pjây woydè Ìlèbo oblè kjìshko Ìlènoror?»

²⁷»Nana kjìoshko so woyotjìizìa. Parkè Ìlèm, shwong sek Ìlèm bakoe. Eni èmdè ga lõng wolèsowa Ìyado. Lër bomi kong ga Pjìu Salomón Ìlèbo ara anmoyò. Gueniyo doyono wolèsowa, öötong nana kjìoshko so Ì dik Ìlème. ²⁸Kjìo sho Ìlè doye Sbörè eni, eeri ga Ìok pjìú, bong ga sukoba gueniyo. ¿Pjây doye e kjìnmo anmoyò Ìlèmdo? ¿Pjây mär Sbö go jìokoyo Ìlèm ega?

²⁹»E kjishko ga shji woydë llëme. Shji woydë dli kjij llëm, di kjij llëm bakoe. ³⁰Llëbo tjeng kës ëre kjishko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo woydë arae. Gueniyo bomi Data, llëye woydëmi dö li miyde sök pjir tjän. ³¹Sbö ber bomi pjluo sorë li woyotjlëmi ara, llëbo oblë oblë kjinmo. Shäryëmi löng eni ga llëbo oblë woydëmi kës li ber bomi kong bakoe.

³²»Pjây bor öng wlëp ushko so wleni. Pjây ara llëm, gueniyo woyde Sbörë ga pjây ber löng no ichagaga ba tjok, sök no pjluo iyado lishko. E kjishko ga llëye bangkjremi llëme. ³³Pjây llëye tjok ga soynezi, ga dburyo twozi oba song wleniyo kong. Llëbo tjwlo ara li iëmi ber tjeng ba bapkwö roy kjok dogo, eshko ga llëbo li pjir llëm, luyotkëba llëm, ue ba sëyarë llëm bakoe. ³⁴Bomi llëbo tjwlo ara li töng tjeng kjone ga pjây wotjlik eshko bakoe.

Shji ber löng bi kägäyo koshë iyado

³⁵⁻⁴⁰»No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe llono miydëmi llëme. E kjishko ga pjây ber löng bor koshë, poshäryak löng pjir iyado. Woyde ga pjây ber löng parkagaga löng ba kägäyo koshë wleni. Ba kägäyo li jek kjok shto oblë orkwosmozlong dbaryo shrëk. Woyde ga ba parkagaga löng ba ushko obi li ber löng ba koshë iyado, wloshko iök borkek tjeng shjiy, tjwe iröng obishko ga wlokjre lok jekdo ga pjluo wlo. Tjwe kjok rong, llëm ga kjok ba shränto ëmdë ga woyde ga löng ba koshë eni. Ga shronoshko ga epga wlëna lok eni ga e ber ba kong lok pjluo. Lër bomi kong jlökoyo ga eni ga epga ie wlar löng sökklo go, ië wlo, ga dli shiya, söya, twe ba kong lok om go.

»Tja kuzia. Eye tjwe lürkë llono miyde u sogo lirë kjwe ga eye opzrek jek ba ushko llëbo luyotkë wlo llëme. Ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe dbar llono

miydëmi llëm kuzong ga pjây ber löng bor koshë, poshäryak löng pjir iyado» le.

Parkaga pjluo, parkaga owa

⁴¹Eshko ga Pedro tjle ba kong ga «Tjlapga, ¿tjlokwo lep shäng li lep shäng borwa kong döre, de oba uunkong kong?»

⁴²«Parkaga ie ba pjluo ber ba parkagaga oblë daga, sëya äar ba dloyo go kjok orë ga woyde ga parkaga llëye le ba kong li shärye eni wleniyo, kjok miydë ara bakoe. ¿Gueniyo ga kjre sorë?

⁴³Tjwe iröng obishko ga parkaga wlëya ba pjluo shäng ba pak shäryë pjluo li, e kongda ber pjluo. ⁴⁴Lër bomi kong jlökoyo ga era ie ba pjluo ber shäng ba llëbo uunkong kägäyo. ⁴⁵Gueniyo ga parkaga li wotjlik owa wleni ga ba pjluo tjwe maling llëme le wleni ga opyorgö to shäng parkagaga oblë shdung, ga glö ara, nelötkë ara bakoe. ⁴⁶Eni wleni ga koshe shäng llëm dbaryoshko ga ba pjluo tjwe. Eshko ga parkaga owa li shdüya, iche jek nopga kä llëm wleniyo llamo tjeng lishko.

⁴⁷»Parkaga llë, llëye woyde ba pjluo li miyde pjluo, gueniyo shäryara eni llëm, ba tjlokwo kolara llëm ga e shdungko, e shpokko ara bakoe. ⁴⁸Gueniyo parkaga llë, llëbo owa shäryara, miydara llëm kjishko ga era shdungko bako, gueniyo e shpokko sira döe. Eye kong llëbo twara ara ga kong llëbo roke ara, oblë kjinmo. Eye kong llëbo iara beno tjeng ba wloshko ara ga kong llëbo roke, oblë kjinmo bakoe.

Shji moskwoga ara

⁴⁹»Tja shrono shäng kjok ëre kjing go, iök borkek wlo wleni. ¿Ga woydër ga iök li pjë jong ri ri tjän! ⁵⁰Tja kong llëbo wen tjwe owa kjluwe. E kjishko ga tja woydë ara, äar jong llëbo li shäryono bor kong pjir guing. ⁵¹¿Tja shrono shäng nopga ichë ber löng wlëp ëng tjok wlo

lëmire? Eni llëme. Lër bomi kong ga tja shrono shäng no shdöga, ber löng dboy dboy wlo. ⁵²Eeri jek lëkong ga nopga tjeng u kjwaraso doglo shkëng (5) ga e shdär ber kjring pjök, kjrina doglo mya, kjrina do pjök, ga ber löng ëng moskwo. ⁵³Dataga, ba wapga domerga, e ber löng ëng moskwo; mekëga, ba wapga walëga, e ber löng ëng moskwo; walëga, ba pjlaydoga, e ber löng ëng moskwo eni bakoe» ë.

Llëbo wen li llë löklo

⁵⁴Eshko ga Jesús tjlë nopga kong ga «Pjäng sho poyong jem pjang dlo jer shwo lëkong li imishko ga miydëmi e go ga shunyo shrë lëmi, ga shrë jlöe. ⁵⁵Pjluk tjwe kjok dogro no llëm shwo lëkong dwayo li kumishko ga miydëmi e go ga kjok kjlirkë lëmi, ga shäryë eni jlöe. ⁵⁶¡Pjäy Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjäy wotjlik owa bomi pjluhshko! Llëbo wen kjok dogo, kjok ëre kjing go, e llë löklo miydëmi pjluë. ¿Eni ga llëbo shärye Sbörë eerishko dbaryo li, e llë löklo miydëmi llëm sorëro?

⁵⁷¿Llëye ber pjlu, llëye ber owa, e miydëmi llëmde? ⁵⁸Pjäy sökoba no llg-wega shwoy lëbashko ga pjäy lan bomi söga li tjok bäm goshko, pjäy ie ber tjeng tjlapga wloshko llëm wlo. Shäryëmi eni llëm ga pjäy twe tjlapga lirë ba parkagaga kong, pjäy shdüya wlo, ga pjäy ie ber löng no shdüzlong uyo roshko. ⁵⁹Lër bomi kong ga pjäy opshik eshko dwayo llëm, äär jong dburwa kjöme lara bomi kong li potjwlenomi pjir guing» ë.

Woyde ga llëbo owa shäryë löng li, e owa jlöe lëy, ga rayëy

13 Eshko ga nopga löng kjlëbö tjlë Jesús kong ga «Galilea sogga löng kjlëbö öng zrök, sho suya, pjë dret Sbö kong wlo. E wopro ga nopga ichara bi pjluyo Pilatorë ba zrök, ga zröra lök eshko» ë.

²Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy wotjlik ga Galilea sogga li zröraba, epga owa, nopga oblë ba kjokshko so kjinmo kjishko lëmire? ³Lër bomi kong ga eni llëme. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lözi, ga rayozia. Llëm ga pjäy pjir bakoe. ⁴¿E ga pjäy wotjlik ga nopga wolono Siloë kjokyo doglo sak kjwara kjingsho kjwong (18), ak sho jong kjökshko eshko li dgonon jer ba kjing goshko li, e owa, Jerusalén sogga llamo li kjinmo lëmire? ⁵Lër bomi kong ga eni llëme. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lözi, ga rayozia. Llëm ga pjäy pjir bakoe» ë.

Kjor jong kjlara, botjyë llëme

⁶E irgo ga tjlëno nopga kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga «Domer shäng kjlara, kjor jong kjlara, ba kjilgwo bo ara kjokyo li tjreko. Kjor li ko *higuera*. Dbar kjwara ga jek jëk shäng e go, bo tjokde iya wlo, gueniyo bo drete. ⁷Eni ga tjlë ba kjok daga li kong ga “Kuzong. Eeri ga öötong lu pjloglo mya ga kjor kjwe inshko ga bo wlen kjwara llëme. ¡Kjwe közong! ¿Shto kjrë jong ara llënoron?” ë ba parkaga li kong.

⁸»Kuya ga tjlë ba kong ga “Tjlapga, wëyë. Rayos ber jong lu pjlara obi, sor pokër, ga dwlomner, ⁹botjyëre iy wlo, llëm ga köm eshko jä ga pjluë” ë ba pjlu kong» ë.

Woshtozlong dbaryo ga walë poptara Jesúsdë kjlara

¹⁰Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús sök oba ping judíoga syö uyo jong kjwara li roshko. ¹¹Walë sök kjlara eshko, swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho kjwong (18) tjän, wloyo Ä sëya kjlararë. Walë li beno shäng wozöngë. ¹²Iya Jesúsdë ga rokara tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «Pja döktong, pja rayara bop swlo wlerë» ë, ¹³ga orkwo iono ba go. Jekdo eshko ga

walë li poptono beno shäng kjllo bek ba shtoshko. Ga opyono beno shäng Sbö poshrék.

¹⁴ Gueniyo judfoga syö uyo kägäyo li shäng eshko. İya ga iirkono ara, tjlä nopga löng li kong ga «Shji parkozlong dbaryo iak lok kjwo tjer (6). Pjäy poptë woydë ga pjäy tek eshko dbaryo ga pjlä. Gueniyo woshtozlong dbaryo lira llëme» İe.

¹⁵⁻¹⁶ Kuya Jesúsde ga tjlä ba kong ga «Pjäy Sbö tjläkwo söga jläkoyo İemi, gueniyo pjäy wotjlik owa bomi pjläshko! Walë kjwe, e Abraham tjëyo, ga tjeng Ä wloshko eeri ga öotong lu pjloglo sak kjwara kjingsho kjwong (18). ¿Pjäy uunkong bomi öng dök, sömi di İe woshtozlong dbaryo llëmdo? ¿Eni ga walë kjwe döror Ä wloshko dwayo dbar ëreshko ga owa İemi sorëro?» İe.

¹⁷ Kuya ba wloyoga İirë ga lökkjrono ara. Gueniyo İlamoga löng lira beno löng wopjlä, llëbo shäryara kës li kjishko.

Kjor dwläyo chirawa

¹⁸ Eshko ga Jesús tjlä löng li kong ga «¿Sbö ber no pjläyo sorë, e so llë kjoyo? ¿Lër bomi kong sorë ga pjlä? ¹⁹ E so kjor dwläyo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. Kuno ga kësbang, kjor wleni. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» İe.

Pjlung shosho uukklo

²⁰ E irgo ga tjlä ga «¿Sbö ber no pjläyo sorë, e so llë kjoyo? ²¹ E so walë pjlung shosho İlrano bayo ara ba uukklo tjok, ga İe ber buk uur wlo kjoyoe. Ba uukklo shdöktong pjlung shosho li kjwang jikong» İe.

Kjër bäng bam chira

²² Jesús to jek shäng Jerusalén kjokyo wlo İe. Eshko ga jëk shäng irbo goshko ga äär kjok kjrina kjrinashko ga slan oba ping. ²³ Pjlära ga no kjlära llëbo

kjakrokono ba kong. Tjlä ga «Tjläpaga, ¿no kjre Sböre där wlo li kjläbö döre?»

²⁴ «Pjäy drön ëë, pjäy opzrök jek kjër bäng bam chira li go wlo. Lër bomi kong ga nopga ara opzrök woydë jek e go wlo, gueniyo jek ga äe. ²⁵ U sogo İi u bäng bängzano pjir ga pjäy beno löng kjoko İi, u bäng li porwëmi kjöw kjöw, ga öö İemi, pjäy tjlä ga «Tjläpaga, u bäng dös borwa kong sira» İemi eni.

»Kuya ga tjlä bomi kong ga «Pjäy ë, pjäy kjone so, e miydër llëme» İe.

²⁶ »Eshko ga pjäy tjlä ba kong ga «Dë-nashko ga tjawa iono bop tjok, ga oba pinop borwa kjokshko bakoe» İemi eni.

²⁷ »Kuya ga tjlä bomi kong ga «Pjäy ë, pjäy kjone so, e miydër llëme. Pjäy llëbo owa shäryaga eröe. Pjäy opkjös bor shwoy ëre dwayo» İe.

²⁸⁻²⁹ »Eshko ga Abraham, Isaac, Jacob, Sbö tjläkwo İagaga löng kës İi, e ber löng Sbö sök no pjläyo İyado İishko. Ga nopga kjok kjwang jikong so sirkek äär ber löng İe ba tjok. İmi eni ga pjäy iak beno tjeng kjoko kjishko ga pjäy ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara bomi kong kjishko. ³⁰ Eerishko ga kjong kjong tjwlo ara İi, e ber löng tjwlo chira eshko. E ga eerishko ga kjong kjong tjwlo chira İi, e ber löng tjwlo ara eshko» İe.

Jesús slatong Jerusalén sopga kjishko

³¹ Eshko ga fariseoga shrono löng kjläbö, ga tjlä ba kong ga «Pjlä Herodes, pja zröya woydë. E kjishko ga pja nom jüy dwayo» İe.

³² Kuya ga tjlä ba kong ga «Domer İemi löng İi, e oba jyäpwwaga erä. Pjäy nom ba shwoy, ga pjäy tjlä ba kong ga «Eeri, bong ga tja shäng Ä sëyaga tjeng oba goshko İi İchë to, ga tja shäng oba poptë bakoe. Pak shäryër wlo İi, e pjir kjönma» İemi ba kong eni. ³³ Gueniyo ga eeri, bong, kjönma ga tja to jek shäng Jerusalén kjokyo wlo. Tek këgongshko

ga Sbö tjlökwö lagaga zröraba shtoyo eshko.

³⁴»Jerusalén sopga, tja kuzia! Sbö tjlökwö lagaga zrömi. Sbö tjlökwö roy lagaga ichara bomi kong li lömi ak go, zrömi wlo. Woydoror enido ga pjây tön, kjörkö meyo ba wapga tönö tjeng ba sjägä dirko wleni, gueniyo woydoromi llême. ³⁵Tja kuzia. Bomi u, e raye Sbörë ber jong tjoksa. Lër bomi kong ga tja ère imi ame, äär jong pjây tjlë löng ga

»«Kjwe ichara Tjlapgarë tjwe kjok èreshko.

Woshtozlong dbaryo ga swlo poptara Jesúsdë kjlara

14 Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús öotong shäng fariseo tjlwö ara wleniyo, e ushko, ië ba tjok wlo. Nopga löng eshko li löng ba dë, llëye shärye li iya lok yötso wlo. ²Domer sök kjlara eshko swlo ara, poglo dguë do jikong. ³Iya Jesúsdë ga tjlë fariseoga löng li kong, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlu wleniyo löng li kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga shji swlo poptë ga pjlu?» le.

⁴Kuya lok ga beno löng kjing erä. Eni ga Jesús orkwo iono swlo li go, ga poptara, tjlë ba kong ga «Pja nom ga pjlu» le. Kuya ga toe. ⁵Eshko ga Jesús tjlë nopga li kong ga «¿Bomi wa, bomi öng, e löno di bäng roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi jekdo mäling llëmdo?» le.

⁶Kuya lok ga dboryara llëm, beno löng kjing erä.

Shji manabashko ga shji llë shäryë

⁷E irgo ga iya Jesúsdë ga nopga mak li shrono löngshko ga sökklo wleya lok pjlu wleniyo, oba tjlwö ara tjeng lishko. Eni ga tjlëno ba kong llëbo jyäglo go.

Tjlë ga ⁸«Ebo orkwosmok wlenishko ga pja mana ië ba tjokshko ga pja jek sirkek sökklo kjing, oba tjlwö ara tjeng lishko llême. No tjlwö ara bop kjinmo tjwe shäng eshko wleni ga ⁹bomi maga li tjwe tjlë bop kong ga «Pja kojözong. Sökklo kjwe twos kjlara wle kong» le kjwe. Eshko ga pja löktkë ara, ga pja ber sök sökklo tjeng iröng wleniyo kjing go shara.

¹⁰»Pja manabashko ga pja shronoshko ga pja jek sirkek sök sökklo tjeng iröng wleniyo kjing go dey. Eni ga bop maga li tjwe tjlë bop kong ga «Tjlapga, pja tjlwö ara. Pja tek sirkek sök sökklo ère pjlu anmoyö kjing go shara» le bop kong eni kjwe. Eshko ga pja ikoba ga pja tjlwö tjok. ¹¹Ëye opyë ber tjlwö ara ga iëba ber tjlwö llême. Ëye opyë ber tjlwö llëm ga iëba ber tjlwö ara» le.

¹²Eshko ga tjlë ba maga li kong ga «Pja dli shäryono bayo arashko ga woyde ga oba llëbo ara wleniyo mapdë dö llëm, bop pjeyoga mapdë dö llëm bakoe. Shäryorop eni wleni ga dbar oblë go ga pja kjwe kar maya eni bakoe. Eshko ga pja potjwlëkklo tjok. ¹³Pja dli shäryono bayo arashko ga nopga song wleniyo, nopga jëk llëm wleniyo, nopga jëk yökyök wleniyo, nopga kjok igö llëm wleniyo, e mapdë dey. ¹⁴Epgara, pja potjwlëya ga äe. Gueniyo shäryorop eni wleni ga pja ie Sbörë ber wopjlu, ga pja potjwlëga erë, nopga pjlo bek li woshre iröng obi dbaryo lishko» le.

Nopga mana domerdë ara, ië ba tjok wlo

¹⁵Eshko ga sirkeno sök kjlara ba tjok eshko li tjlë ba kong ga «¿Sbö ber no pjluo dbaryo öotongshko ga èye öotong sök ië ba nopga tjok eshko li ber wopjlu!» le.

¹⁶Kuya ga tjĕ ba kong ga «Domer shäng kjĕlara, nopga mana träk ĩlĕm, tjwe ba ushko iĕ ba tjok wĭo, ga opyono beno shäng dĭi shäryĕ ba kong bayo ara. ¹⁷Öö-tong iozĭlong dĭoyo go ga ba parkaga ichara kjĕlara, tjĕ nopga mana ĩ kong ga «Pjāy tegö. Dĭi kwirkonoe» ĩ eni.

¹⁸»Gueniyo kuya ĩok ga kjĕlara kjĕlara ĩlĕbo wĭeno, jek mana ĩshko ĩlĕm wĭo. Bäm go ĩi tjĕ ga «Tja kjok tjwĭeno kjrina. Tja jongya ba ik. Tja jnep kĕsbange» ĩe.

¹⁹»Kjĕlara obi tjĕ ga «Tja sögĭa klung workwokĭo dopshiga wĭeniyo tjwĭeno dogĭo sak kjwara (10). Tja jongya ba tjĭik. Tja jnep kĕsbange» ĩe.

²⁰»Kjĕlara obi tjĕ ga «Tja orkwosmok sök eeri jā. Tja jek ga äe» ĩe.

²¹»E irgo ga parkaga ĩi tek shrono shäng iröng obi ba pjĭluyo shwoy, ga roy ĩara ba kong pjire. Kuya ga iirkono ara, ga tjĕ ba kong ga «Pja to u ĩok ara wĭeniyo tjreko, irbo pjĭlara pjĭlara bäng go, irbo chilawa oblĕ oblĕ bäng go bakoe. Eshko ga nopga song wĭeniyo, nopga jĕk ĩlĕm wĭeniyo, nopga kjok ĩgö ĩlĕm wĭeniyo, nopga jĕk yökyök wĭeniyo, e tek söba» ĩe.

²²»Shäryara eni pjir ga shrono tek shäng iröng obi, tjĕ ba pjĭluyo kong ga «Tjĭlapga, ĩlĕye ĩorop bor kong ĩi shäry-oror pjire. Gueniyo iozĭlong shtoyo obie» ĩe.

²³»Kuya ga tjĕ ba kong ga «Pja nom nopga wĭĕk kjok shto oblĕ shara. Pja to u ĩok kjwöbö kjwöbö wĭeniyo tjreko. Eshko ga ĕye wĭenop ga ichĕp tek bor ushko, bor u ĕre dĭin ber jong tjung wĭo. ²⁴Lĕr bop kong ga nopga manor löng bäm go ĩi, bor dĭi ĩi ue sira ĩlĕme» ĩe ba parkaga kong» ĩe.

Shji jĕk Jesús tjok wĭo ĩi, e tjwĭö tjok

²⁵Jesús jek jĕk shäng irbo go, ga oba jĕk löng ba tjok ara. Eni ga bojono iröng, tjĕ ba kong ĩok ga ²⁶«ĕye jĕk woydĕ bor tjok jĭökoyo ga woyde ga ba data, ba

mekĕ, ba wapga, ba pjeyoga uunkong, e ie ber woyo ba kong ame. Woyde ga wotjĭik ga «Tja wolonde, de tja wolon ĩlĕmde, tja jĕk ba tjok» ĩe ĩyado bakoe. Shärye eni ĩlĕm ga e ber bor oppingga ga äe. ²⁷Woyde ga ĩlĕye shäryĕba ba kong bor kjĭshko ĩlĕ pogoshko ĩi, e zrökoba pjang kjĭlös go ĕmdĕ ga e ba kong ga ĩlĕye ĩlĕme ĩe. Eni ĩlĕm ga e ber bor oppingga ga ä bakoe.

²⁸»ĕPjāy kjĕlara wotjĭik ak sho shäryĕ jong kjökshko wĭeni ga pja sirkek sök ba woyotjĭik ga «ĕTjwĭö kjöm? ĕDburyo kjwörde?» ĩĕp bäm go ĩlĕmdo? ²⁹Eni ĩlĕm ga u shakkĭo ĩi shäryorop pjirshko ga dbur pjir eshko wĭeni ga pja ĩkoba ga pja joywĕba, ³⁰tjĕ ga «Domer kjwe ba pak soyono, ga kjra ĩara ga pjitong ĩlĕm ĩzĭa» ĩĕba eni.

³¹»ĕPjĭlu ĩlĕ opshik jek ba ĕngkjwagaga dogĭo sak dbäw dbäw pjĭlogĭo sak kjwara (10,000) tjok, ĕngkjwĕ pjĭlu oblĕ tjok wĭeni ga ĩya ga pjĭlu oblĕ ĩi ĕngkjwagaga dogĭo sak dbäw dbäw pjĭlogĭo sak pjök (20,000) wĭeni ga ĩlĕye shärye eshko ĩemi? ĕWotjĭik ga «ĕNo kjwörde? ĕShji ĕngkjwĕ ba tjok sorĕ? ĕShji kjangde, de ĩlĕmde?» ĩe eni ĩlĕmdo? ³²Eni ga «Shji songe» ĩe wĭeni ga pjola obishko ga nopga iche jek kjĭöbö, ĩan pjĭlu oblĕ ĩi tjok wĭo, ie ber sök wĭĕp wĭo, ĕngkjwĕ ba tjok ĩlĕm wĭo. ³³Bomi ĩlĕbo tjeng kĕs ĩi ĩemi ber iröng ĩlĕm ga pjāy ber bor oppingga ĩlĕm eni bakoe.

³⁴»Dĭlungna, e pjĭlĕ. Gueniyo ga pjĭĕ ameshko ga ĩĕy ber pjĭĕ ba shtoy iröng obi ga äe. ³⁵Eshko ga ĩlĕno ame, ioroy klung kjing go ĕmdĕ ga ĩlĕno ĩlĕme. E dbukko erä. ĕye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso» ĩe.

Öng wĭĕp ushko so jeno kjĕlara

15 Jesús shäng oba ping wopro ga nopga dbur töngga Roma so kong, nopga owa wĭeniyo oblĕ, e shrono

lōng ara ba kuk eshko. ²Fariseoga, no pinggaga kjok līgwekkīo tara Moisésdē li go, e lōng eshko kjlōbō bakoe. Nopga owa li iya lok ga tjlē eng kong ga «Nopga wotjlik owa wlokjre, ga iē ba tjok bakoe» iē.

³Eni ga Jesús tjlēno ba kong llēbo jyāglo go. Tjlē ga ⁴«ǀPjāy kjlara öng wlēp ushko so tjeng doglo sak dbāw (100), ga kjlara jeno wleni ga llēye shāryēp eshko? ǀLamo sak shkaw kjing-sho shkaw (99) li iēp ber tjeng ba kjok kjing go, ga pja to jeno li wlēk, āar jong wlenop guing llēmdo? ⁵Wlēnopshko ga pja wopjlūe. Eshko ga iēp buk bop dbopdo, ⁶söp tek irōng bop ushko, ga bop pjeyoga rokēp uunkong tek eshko. Ga pja tjlē ba kong lok ga “Bor öng jeno li wlēnore. Tja wopjlūe. Woydēr ga pjāy ber wopjlū botoya dik bakoe” iēp eni.

⁷»Eni bakoe. Lēr bomi kong ga no kjlara, llēbo owa shārye shäng li, e owa jlōe lara, ga rayarashko ga kjok dogo ga lōng wopjlū ba kjishko. Eshko ga nopga pjlo bek doglo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li, era woyotjliya lok ara llēme.

Dbur jeno kjwara

⁸»ǀWalē shäng kjlara, dbur tjeng kjwo sak kjwara (10) ga jeno kjwara wleni ga llēye shārye? ǀIök borkeya, ga u ro pjloke yōtso, ba dbur jeno li wlēna guing llēmdo? ⁹Wlēnashko ga ba pjeyoga roke tek eshko uunkong. Ga tjlē ba kong ga “Bor dbur jeno li wlēnore. Tja wopjlūe. Woydēr ga pjāy ber wopjlū botoya dik bakoe” iē eni.

¹⁰»Eni bakoe. Lēr bomi kong ga no kjlara, llēbo owa shārye shäng li, e owa jlōe lara, ga rayarashko ga Sbō parkagaga kjok dogo so lōng wopjlū eni bakoe» iē.

Wa jeno kjlara

¹¹Eshko ga tjlē ba kong obi ga «Domer sök kjlara wapga do pjök. ¹²Pjlara ga ba wa miteyo tjlē ba data kong ga “Data, bop llēbo ber bor kong llono wlo li twos bor kong jekdo” iē. Kuya ga ba llēbo tjeng kēs li shdōra ba wapga do pjök li kong.

¹³»Dbar kjwōbō ga ba wa miteyo li, llēbo twara ba kong li soynena pjir, ga dburyo söra jek ba tjok, öotong beno sök kjok shto oblē pjolae. Eshko ga ba dbur li zana, to shäng sorē pogo. ¹⁴Zana pjirshko ga kjok shäng lishko ga pjli shrono kēsbang, ga llēye wlēya, ue wlo drete.

¹⁵»Eni ga to shäng pak wlēk domer kjok eshko so kong, ga kong pak twara, ichara köchi dē ba kjokshko. ¹⁶Parkēshko ga pjli ara, köchi dli worbo li ue woydē, gueniyo twēba ba kong llēme.

¹⁷»Eni ga wotjlik tjwe kjlay ga “Bor data ushko ga dli trāk llēm, ba parkagaga lōng kēs li bö tjung iyado, ga dli ber obie. ǀNa ga tja sök wolonto pjirē! ¹⁸Tja to bor data shwoy irōng obi dey. Tja āar eshko ga lēr ba kong ga ‘Data, tja llēbo owa shāryono Sbō kong, bop kong bakoe. ¹⁹Bek ga tja tjwō bop wa dik ame. Tja ios ber bop parkaga wleni dey’ lēr ba kong eni” iē. ²⁰Eni ga to sök lishko dwayo, jongya ba data shwoy.

»Jek shäng äato ga ina ba datarē pjola dwayo, ga songe iē. Jekdo eshko ga jek zron jong ba wlokjre, popjlura, ga lō shira.[§]

²¹»Eshko ga ba wa li tjlē ba kong ga “Data, tja llēbo shāryono owa Sbō kong, bop kong bakoe. Bek ga tja tjwō bop wa dik ame” iē.

²²»Eshko ga ba data tjlē ba parkagaga lōng li kong ga “Pjāy shwong shis maling, pjlu wleniyo, ga doyozi e go.

§15:20 *Lō shik* lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

Kong sakkwo ioklō iozī kjwara, drepkwota iozī bakoe. ²³Sōgla ilgwoklë kjlo pjlu wleniyo li tek sözi, ga zrözia. Shji dli shäryë, ba shrëkklo. ²⁴Bor wa ëre shinmotkonoe loror, miga shäng së. Jenō bor shjiryo, gueniyo shrono shäng iröng” ìe. E irgo ga kjarga löng ba shrëk.

²⁵»E wopro ga ba wa këguëyo shäng parkë kjloshko. Tek shäng iröng tjwayde ushko ga kuya ga oba löng bërkë. ²⁶Eni ga parkaga rokara kjlara, tjlä ba kong ga “¿E ilëro?”

²⁷»“Bop löng shäng së, shrono shäng pjluë. E kjishko ga sögla ilgwoklë kjlo pjlu wleniyo li zröra bop datarë ba shrëkklo” ìe.

²⁸»Kuya ga iirkono, opzrëk jek woydë u roshko ilëme. Miydara ba datarëshko ga opshino jek ba wlëpyotkë, opzrëk wlo. ²⁹Gueniyo tjlä ba data kong ga “Miydëp pjlu ga tja parkë shäng bop kong luyo ara, pja kolër iyado. Eni ëmdë ga tja kong shwling ushko so chirawa tworop bor kong, tja opshrëk bor pjeyoga tjok wlo pjlara ilëme. ³⁰Gueniyo bop wa bopoya, bop dbur zana dret walëga owa wleniyo tjok li, era kong sögla ilgwoklë pjlu wleniyo li zrörop” ìe.

³¹»Kuya ga tjlä ba kong ga “Pja sök bor tjok iyado, bor ilëbo tjeng kës li, e bopoya. ³²Gueniyo bop löng, e shinmotkonoe loror, miga shäng së. Jenō bor shjiryo, gueniyo shrono shäng iröng obi. E kjishko ga shrëy ilëm ga äe” ìe ba kong” ìe.

Parkaga kägäyo kjok miydë ara, wotjlik mäling wleniyo

16 Eshko ga Jesús tjlä ba opping-gaga kong ga «Domer shäng kjlara dbur ara. Domer li parkaga shäng kjlara, ba parkagaga tjeng kës li kägäyo.

E rotaraba ga ba pjlyo li dbur zäya ara sorë pogo. ²Eni ga rokara ba pjlyorë tek ba shwoy, ga tjlä ba kong ga “Pja bor dbur jek shäng ara lëba. ¿E sorëro? Lëbo soynenop kjöm, tjwlenop kjöm, e kjibokwoyo twos bor kong, bor ilëbo dorop sorë li miydër wlo. Pja ber shäng bor parkaga kägäyo ame” ìe.

³»Kuya ga wotjlik ga “Tja ie bor pjlyorë ber shäng pak drete. Tja parkë kjloshko ma, ga tja to shäng dbur rokë ga tja lök ara. ¿Era tja orwë löng? ⁴Woydër ga tja pak lëmhshko ga tja wlokjreba ba ushko. ¿Gueniyo lëye shäryër ga pjlu? Ää, ilë miydoror tjan” ìe.

⁵»Eshko ga ë pogo tjwlo ba pjlyo kong li, e rokara tek ba shwoy. Ga tjlä shrono shäng bäm li kong ga “¿Pja pogo tjwlo bor pjlyo kong kjöm?”

⁶»“Tja pogo tjwlo kjyo bayo ba bapkwō kësband tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik”** ìe.

»Kuya ga tjlä ba kong ga “Bop tjwlo kjöme li kjibokwoyo ëre kjrozong. Pja sirkes mäling, kjibokwo tos kjwara oblë, gueniyo kjyo bayo ba bapkwō kësband tjung wleni kjwo sak shkëng (50) dik” ìe.

⁷»E irgo ga tjlä shrono shäng kjlara obi li kong ga “¿Pja pogo tjwlo ba kong kjöm?”

»“Tja pogo tjwlo dwla bayo ba bapkwō kësband tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik” ìe.

»Kuya ga tjlä ba kong ga “Bop tjwlo kjöme li kjibokwoyo ëre kjrozong. Kji-bokwo tos kjwara oblë, gueniyo dwla bayo bapkwō kësband tjung wleni kjwo sak kjwong (80) dik” ìe.

⁸»Roy kura ba pjlyorë, ga wotjlik ga “Bor parkaga kägäyo li wotjlik owa ëmdë ga kjok miydë ara, wotjlik mälinge” ìe. Nopga Sbö miydë ilëm

** 16:6 *Kjyo bapkwō kësband tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik, e bayo litro sak dbäw dbäw pjloglo mya kjingsho sak dbäw pjloglo kjäk (3,700) dik loklo.*

włeniyo omsharyë eni bakoe. Lîebo tjeng kjok ëre kjing go pakyo sharye łok pjlú wło ga epga wotjłık maling, nopga Sbö ĩ li kjinmo.

⁹»Lër bomi kong ga pjây dbur tjok ga zâzi oba kjimtokło, epga ber wopjłú bomi tjok wło. Eni ga bomi dbur pji-tongshko, pjây wołonoshko ga pjây włokjruga tjok kjok dogo, shji sök së iyado lishko.

¹⁰»Ëye kong lîebo twëy tjwłö chira ga de pjlú włeni ga miydëy e go ga kong lîebo twëy tjwłö ara ga de pjlú eni bakoe. Ga ëye kong lîebo twëy tjwłö chira ga de ma włeni ga miydëy e go ga kong lîebo twëy tjwłö ara ga de ma eni bakoe. ¹¹Eni ga bomi dbur, bomi lîebo, e doromi pjlú lîem kjok ëre kjing goshko włeni ga lîebo tjwłö ara tjeng kjok dogo li twaga ërë bomi kong lîeme. ¹²«Ga lîebo oma ĩ li doromi pjlú lîem ga lîebo twe oblërë ber bomipjôy wło sorëro?

¹³»Ëye parkë pjluyo do pjök kong ga äe. Sharye eni włeni ga kjłara woyde, kjłara woyde lîeme. Ber pjlú kjłara tjok, ber owa kjłara tjok. Pjây wo pjang dbur go iyado ga pjây parkë Sbö kong ga äe» le.

¹⁴Fariseoga lõng eshko kjłöbö. Dbur sïyo kjışhko ga tjłökwo li kuya łok ga joy-wakza łok tjâ tjâ erä. ¹⁵Eni ga Jesús tjłë ba kong ga «Pjây lîebo sharyë ara oba bokso, pjây pjlúe lëba wło. Gueniyo pjây wotjłık lîë li miyde Sbörë pjire. Nopga kong ga lîebo tjwłö ara le li, e Sbö kong ga lîebo owa anmoyö.

Kjok lîgwekkło tara Moisésdë ĩ, Sbö ber no pjluyo sorë ĩ, e roy

¹⁶»Kjok lîgwekkło tara Moisésdë ĩ, tjłökwo tara Sbö tjłökwo łagaga tek dë-nashko sorë ĩ, e beno bi kong, kolëy wło, äär jong Juan No Waga shrono gu-ing. Eshko tek lëkong ga Sbö ber no pjluyo sorë ĩ roy pjlú shdöktong ara, ga nopga drön ëë, Sbö ber ba pjluyo

wło. ¹⁷Gueniyo kjok lîgwekkło ĩ, e pjir wło lîeme. Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber dret, gueniyo ga tjłökwo tak łok kjok lîgwekkło go li lõngko kjwara lîeme.

Shji ëng rayë

¹⁸»Domer ba boy rayono, ga orkwos-mono oblë tjok włeni ga lîebo owa sharyayde. Ga ëye orkwosmok walë rayak sök li tjok ga lîebo owa sharyayde bakoe.

Lázaro, e ga domer dbur ara kjłara

¹⁹»Domer shäng kjłara dbur ara, doyë shwong pjlú, wolëso go. Dbar kjwobi go ga bë sharye kësbang, dli opzang ĩ. ²⁰Eshko obi domer sök kjłara ko Lázaro, pogło go ũta ara do jikong, sirkek sök tōshko, domer dbur ara li u bäng zlong. ²¹Sök oma dli worbo lõn tōshko li koshë, ue wło, pjlı ara kjıy. Shjiti lîë tjwe ba zlong bäng ba ũta li shuk. ²²Dbar kjwara ga domer song li wołono, ga ba sëya söra Sbö parkagaga kjok dogo sorë öötong sök Abraham zlong.

»E ga domer dbur ara li ëmdë ga wołono bako, jnenaba to sakshko. ²³Ga ba sëya öötong sök iök pjë jong ri ri sjer lîem shtoyo li roshko. Eshko ga song, suya iökdë, bang ara. Eni ga ĩya jem pjola dwayo ga Abraham bë sök Lázaro tjok, ²⁴ga öö le, tjłë ba kong ga “ıKjokë Abraham, tja songe łozong! Tja suya iökdë, bang ara. E kjışhko ga Lázaro kjwe ichos ba sakkwo dbo pök di go, tek di smoktong ba go li sök bor kong iër wło, bor kjyorkwo zëya wło” le.

²⁵»Kuya ga tjłë ba kong ga “Pja wotjłıs sira. Pja sök kjok kjing go obishko ga pja öör sök owa lîeme. Lázarora öör songe. Eerishko ga sök wopjłú jüşhko, ga pjara sök song, suya iökdë, bang ara. ²⁶E pjlör kar go ga jüşhko kjok tjrëk pjang oojong kësbang, borwa shwo lë, bop shwo lë bakoe. E kjışhko ga ëye jek ga ä, ëye tek ga ä bakoe” le.

²⁷»Kuya ga tjlē ba kong ga “Kjokē, royēr bop kong ga Lázaro kjwe ichos bor data ushko, ²⁸kjok owa anmoyō ēre roy sök bor lēmga doglō shkēng (5) löng eshko li kong, tjwe kjok ēreshko llēm wlo” le.

²⁹»Kuya ga tjlē ba kong ga “Llēme. Epga kong kjok llgwekklo tara Moisésdē li beno tjeng ba kong, tjlōkwo tara Sbō tjlōkwo lagaga tek dēnashko sorē li beno tjeng ba kong bakoe. Woyde ga e kolayde lok” le.

³⁰»Kuya ga tjlē ba kong ga “E kole lok llēme. Gueniyo ēbo wołono, ga woshrono irōng obi, ga jek lan ba tjok wleni ga llēbo owa shārye löng li, e owa jlōe le, ga raye eshko” le.

³¹»Kuya ga tjlē ba kong ga “Moisés tjlōkwo, Sbō tjlōkwo lagaga tjlōkwo, e kjre lok llēm ga ēye wołono, ga woshrono irōng obi li tjlōkwo kjre lok llēm bakoe” le ba kong eni” le.

Shji oblē ichē llēbo owa shāryē llēme

17 Eshko ga Jesús tjlē ba opping-gaga kong ga “Llēbo tjeng ara, pjāy iche llēbo owa shāryē wlo. E ber eni iyado. Gueniyo ēye oblē ichono llēbo owa shāryē ga era song jlō, shdungko. ²Kjwozirwa bor tjlōkwo kjruga kjlara ichayde llēbo owa shāryē llēm obishko ga ba ichaga li shakko, apkwo kēs-bang pjrikko ba bēngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ³E kjishko ga pjāy sjēke.

»Bop kjlara, e llēbo owa shāryono ga pizong, “Shāryēp eni ame” los ba kong. Eni ga “E owa jlōe. Shāryēr ame” lara bop kong wleni ga llēbo shāryara owa li ios ber tjwlo llēme. ⁴Dbar kjwara ga llēbo shāryara bop kong owa pjloglō kjäk (7) emdē ga tjwe bop shwoyshko ga tjlē bop kong ga “E owa jlōe. Shāryēr ame” lēshko ga owa li ios ber tjwlo llēme» le.

Shji mär Sbō go ga shji llēbo shāryē kēs-bang ga pjūe

⁵Eshko ga Sbō tjlōkwo roy lagaga ba āska li tjlē ba kong ga «Tjawa mär löng Sbō go. Tjawa kong dbo twos, tjawa mär ba go jek kēgong wlo» le.

⁶Kuya ga tjlē ba kong ga «Dwlagwo chirawayo emdē ga kun jem ga pjūe. Eni wleni ga pjāy mär Sbō go sirawa dō emdē ga pjāy tjlēno kjor kēs-bang kjwe kong ga “Pja opshis ēre dwayo, pja nom wen jong dlung roy” loromi ga pjāy kole, ga shāryē eni.

Shji parkē Sbō kong sorē

⁷»Pjāy kjlara, parkaga shāng kjlara wleni ga brik shāng klung workwē, llēm ga öng dē. ¿Tjwe shāng irōng bop shwoyshko ga llēye lēp ba kong eshko? ¿Pja tjlē ba kong ga “Pja tegō. Pja sirkes sök iē jekdo” lēp ba kong enire? Eni llēme. ⁸Pja tjlē ba kong ga “Bor dli shāryos bor kong jekdo. Pja poshāryos, pja shwong skwos stek wleniyo, bor dli pjlorguēp bor kong wlo. Tja iono pjir ga iē pja shara” lēp ba kong eni dani. ⁹¿Shāryara bop kong eni pjir ga pja tjlē ba kong ga “Tja kjimtorop ara, tja wopjlū bop tjok” lēp ba kong enire? Eni llēm bakoe. ¹⁰Pjāy parkaga eniyo wleni bakoe. Pjāy ichara Sbörē parkē ga pak li shāryoromi pjir ga woyde ga pjāy tjlē ga “Tjawa tjwlo ara llēme. Tjawa park-aga erōe. Llēye lara Sbörē borwa kong li shāryorwarē erā” lēmi eni» le.

Domerga poglō go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsde doglō sak kjwara (10)

¹¹Jesús jek shāng Jerusalén kjokyo wlo lēshko ga jek shāng Samaria kjokyo, Galilea kjokyo, e tjrēko. ¹²Jek äär shāng kjok kjrinishko ga domerga wen tjeng doglō sak kjwara (10), poglō go swlo ara, sho an do jikong wleniyo. Tek shrono

lǒng pjola sit, ¹³ga öö Ìe, tǐlĕ ba kong ga «¡Tǐlapga Jesús, tjawa songe İozong!» Ìe.

¹⁴İya ga tǐlĕ ga ba kong İok ga «Pǐjāy nom opping syōshtagaga Sbō kong ba pjeyoga kjīshko İi kong, pjāy İya İok wġo» Ìe.

Jek lǒng jĕkko wopro ga poptonoe. ¹⁵Kǐlara opġno ga beno drĕpdrĕ, sano irǒng, ga Sbō poshrĕya shāng pjġluk ara. ¹⁶Eni ga jek öötong shāng Jesús zǒng bāng ga kjök tonoo, kujonoo bokdo kjġlay klung go, ga tǐlĕ ba kong ga «Tja poptorop. Tja beno wopǐlġ bop tjok e kjīshko» Ìe. Domer İi, e Samaria so.

¹⁷Kuya ga tǐlĕ nopga lǒng İi kong ga «¿Domerga poptono, e dogġo sak kjwara (10) İlĕmdo? ¿İlġamo dogġo shkaw (9) İi kjwono İlong? ¹⁸Domer ĕre Samaria so, e judío İlĕme. Era shrono irǒng obi Sbō poshrĕk. ¿Judıogara kjwono İlong?» Ìe. ¹⁹Eshko ga tǐlĕ domer İi kong ga «Pja kojōzong. Pja nomoo. Pja mār bor go kuzong ga pja poptonoe» Ìe.

Sbō ber no pjġluyo dbaryo

²⁰Pǐlara ga fariseoga kjone kjone tǐlĕ Jesús kong ga «¿Sbō ber no pjġluyo wġo İi, e dbaryo tjwe İlono?»

«Sbō ber no pjġluyo İi, e İlĕbo İkko wġeni İlĕme. ²¹«Sbō, e no pjġluyo shāng İzong» İĕy ga āe, İgöy İlĕme. Sbō ber no pjġluyo İi, e İlĕbo wen bomi pjġİushko» Ìe ba kong.

²²Eshko ga tǐlĕ ba oppinggaga kong ga «Dbar tjwe kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ĕre İmi woıdĕ ara jek pǐlara obi. Gueniyo eshko ga tja İmi İlĕme. ²³Eshko ga no tjwe shāng tǐlĕ bomi kong ga «¡Shāng na İzāa!» Ìe. Obġlĕ tǐlĕ ga «¡Shāng kjwe!» Ìe bomi kong, gueniyo jġō İĕmi İlĕm, pjāy jek eshko İlĕme. ²⁴Tja tjwe irǒng obishko ga e ber so İlgwġĕng

İler kālā İletİlet kjok dogo İlaw pogo kjoyoe. Eni ga tja İga nopga uunkongdĕ wġlĕe. ²⁵Gueniyo e bām go ga tja shdun-goba ara guing. Tja wġokjre nopga lǒng eerishko dbaryo İirĕ İlĕme.

²⁶»No to ter kjok dogo dwayo ĕre tjwe irǒng obi dörōshko ga İlĕbo shāryĕ kjok ĕre kjing go İi, e ber so İlĕbo shāry-ono Noĕ dbaryoshko İi dik. ²⁷Eshko ga kjok ĕre pitĕ İlĕm obishko ga nopga to lǒng wġĕp dġi uĕ, di İĕ, orkwosmok ĕng tjok, öötong Noĕ opzrĕno jem kjoyong kĕsbang roshko dbaryoshko. Eshko ga shunyo shrono kĕsbang, ga nopga İi söra dirĕ, shtena drete.

²⁸»Lot dbaryo ga nopga opshāryono eni bakoe. To lǒng dġi uĕ, di İĕ, İlĕbo tjwġĕk, İlĕbo soynek, dwġa dguĕ, u ywĕ, beno lǒng İlĕ Ìe. ²⁹Gueniyo Lot opshino Sodoma kjokyo dwayo irgo ga akkwo İono ter İök, shunyo shrono wġeni, ga nopga İi pjira drete. ³⁰Ga tja wen obishko ga shāryĕ eni bakoe.

³¹»Eshko dbaryo ga ĕye sök ba u dbo kjing sdok İi kjing go ga jek İlĕbo beno tjeng ba u roshko İi kjrĕ İlĕm, tök jekdo dey. ĕye shāng ba kjokshko ga jek ba ushko irǒng, İlĕbo beno tjeng İi kjrĕ İlĕm bakoe. ³²İlĕye weno Lot boy kong dĕ-nashko İi woyotǐlġıza.

³³»ĕye wotǐlġik opdĕ om go, zrökoba bor kjīshko İlĕm wġo Ìe ga āar kjok dogo İlĕme. Gueniyo ĕye jĕk bor tjok jġōkoyo, e zrōraba bor kjīshko ĕmdĕ ga era ber sök sĕ İyado kjok dogo. ³⁴İĕr bomi kong ga eshko dbaryo ga nopga tjeng do pjök bukkġo kjwaraso kjing go. Kǐlara söya, kǐlara İe ber buk eshko. ³⁵⁻³⁶Ga walĕga lǒng do pjök İlĕbo klāk. Kǐlara söya, kǐlara İe ber shāng eshko»†† Ìe.

³⁷Kuya İok ga tǐlĕ ba kong ga «Tǐlapga, ¿shāryĕ eni İi, e kjone?»

††17:35-36 Tek dĕnashko ga kjibokwo ĕre jyā taraba obġlĕ obġlĕ ara. Ga kjone kjone tǐlĕ ga «Kǐlara söya, kǐlara İe ber shāng eshko. Ga domerga lǒng do pjök parkĕ kjġoshko. Kǐlara söya, kǐlara İe ber shāng eshko.»

«Shinmo doyo buk kjone ga lã tjwe tön tjeng ara eshko» le ba kong.

Kjok lïgwegaga kjlara, e ga syã kjlara

18 Eshko ga Jesús tjlëno ba opping-gaga kong lïbo jyãglo go, ega syöshhtë ber löng Sbö kong iyado wlo, wosonkë lïem wlo. ²Tjlë ba kong ga «Kjok buk kjrïnashko ga no shäng kjlara no lïgwegaga, ëye bangkjre lïem, Sbö ëmdë ga bangkjre lïem bakoe. ³⁻⁴Kjok eshko ga syã shäng kjlara. Tjwe tjlapga kjok lïgwegaga wleniyo li shwoy enido, tjlë ga “Bor wloyo, e lïgwep bor kong sira. Tja wlikozong” le ba kong eni enido. Kjok lïgwegaga sök li iya öör ga lïgwegaga woydë tjlapga lirë ba kong lïeme. Eni ga iya jek tjwe obi, iya jek tjwe obi.

»Gueniyo pjlara ga tjlapga li wotjlik ga “Tja, ëye bangkjrer lïem, Sbö ëmdë ga bangkjrer lïem bakoe. ⁵Gueniyo walë kjwe tjwe shäng bor barwë ara enido. E kjishko ga lïbo li lïgwer ba kong, tja barwe ame wlo. Lïem ga tjwe bor barwë jek obi, ga tja ie ber sök wlëp lïeme” le.

⁶»Lïeye lara no lïgwegaga owarë li, e woyotjizã. ⁷¿Pjãw wotjlik ga Sbö, ba nopga kjrara tjeng li wlike lïeme lëmiro? Ega syöshhtë lok ba kong shkë dba, wlike wlo. ¿Pjãw wotjlik ga dborye maling lïeme lëmiro? ⁸Lër bomi kong ga wlike maling. ¿Gueniyo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe kjok ëre kjing goshko ga nopga wlen löng mär bor gore?» le.

Fariseo kjlara, e ga dbur tönnga Roma so kong kjlara

⁹Nopga löng eshko kjlobö, wotjlik ga «Tjawa jëk pjlo bek, oblëra jëk bëy lïeme» le eni. Eni ga Jesús tjlëno ba kong lïbo jyãglo go. Tjlë ga ¹⁰«Domerga öötong löng Sbö u zlong bäng do pjök syöshhtë. Kjlara, e fariseo, kjlara obi, e dbur tönnga Roma so kong. ¹¹Eshko ga fariseo li syöshtono shäng kojong, tjlë ga

“Sbö, tja no oblë dik lïeme. Tja lürkë lïem, tja lïbo owa shäryë lïem, tja pë oma boy oblë tjok lïem bakoe. Dbur tönnga kjwe jëk owa, tjara jëk eni lïeme. Tja wopjlu bop tjok e kjishko. ¹²Sondë kjwobi go ga tja ië lïem bop kong dbar pjök. Lïbo wlenor li shtër äar ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go, shir kjirina kjirina, ga twër bop kong” le eni.

¹³»Dbur tönnga lïra beno shäng ro pjola sira. Lïbo owa shäryara li bangyo ba kong ara kjishko ga beno shäng pjlu kjing shpok, ga kjok dogo jem iya woydë sira lïem, lötkkë ara Sbö bokso kjiy. Eni ga syöshtono, tjlë ga “Sbö, tja lïbo owa shäryono ara. Tja songe lözong” le.

¹⁴»Lër bomi kong ga brik lökshko ga dbur tönnga li beno shäng pjlo bek Sbö bokso, fariseo lïra lïeme. Eëye opyë ber tjwlo ara ga ie ber tjwlo lïeme. Eëye opyë ber tjwlo lïem ga ie ber tjwlo ara» le.

Lïbo shäryara Jesúsde pjlu, kjwozirga kong

¹⁵Eshko ga kjwozirga sökoba jek Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo. Iya ba oppinggagarë ga kjwozirga sögaga li wlona. ¹⁶Eni ga ba oppinggaga li rokara Jesúsde tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «Kjwozirga somi lïem, tek wëyë bor shwoy. Eëye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjluo. ¹⁷Lër bomi kong jlökoyo ga ëye Sbö tjlokwo kjre kjwozirwa dik lïem ga äar ber sök Sbö sök no pjluo iyado lishko lïeme» le.

Domer dbur ara kjlara

¹⁸Tjlapga shäng kjlara eshko tjwlo ara wleniyo. Tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, pja pjluë. ¿Lïeye shäryër, tja ber sök së iyado Sbö tjok wlo?»

¹⁹«¿Tja pjluë lëp ega? Pjlu li, e Sbö eröe. ²⁰Kjok lïgwekklo tara Moisésde li, e miydëp tjan. “Shji pë oma boy oblë tjok lïeme. Shji no zrök lïeme. Shji lürkë lïeme. Shji oblë jyöyotkë lïeme.

Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwîo ara»^{††} İe.

²¹ Kuya ga tjîe ba kong ga «Tjîokwo İep shäng kës İi, e shäryër shäng enido, tja tek dwîas İe obishko» İe.

²² Kuya ga tjîe ba kong ga «Lİebo shäryorop kës İi, e pjlüe. Gueniyo İlebo beno kjrina obi. Pja nom bop İlebo tjeng kës İi soynek pjir, ga dburyo twos oba song wİeniyo kong. Enira pja İlebo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wİo» İe.

²³ Kuya ga beno shäng woydë ara, dbur ara kjishko. ²⁴ Woydë ara İi İya Jesüsdë ga tjîe ga «Nopga dbur ara wİeniyo äär ber İöng Sbö sök no pjluyo İyado İishko wİo ga kjange. ²⁵ Öng jëkkİo sok kësbang wİeniyo opzrëk jek shkö bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wİeniyo äär ber İöng Sbö sök no pjluyo İyado İishko wİo ga kjang anmoyö» İe.

²⁶ Kuya İöng eshko İirë ga tjîe İok ba kong ga «¿Enira ëye därdo?»

²⁷ «Lİeye shärye norë ga ä İi, e shärye Sböre ga pjlüe» İe.

²⁸ Eshko ga Pedro tjîe ba kong ga «Borwa İlebo tjeng kës İi rayororwa beno pjir, tjawa jek bop tjok wİo» İe.

²⁹ Kuya ga tjîe ba kong İok ga «Lër bomi kong jİokoyo ga ëye, ba u, ba boy, ba kjİara, ba data, ba mekë, ba wapga, e rayara, Sbö ber ba pjluyo wİo ga ³⁰ äska wİeya ara anmoyö. Kjok ëre kjing go ga wİeya İleye rayara İi pjİogİo ara obi. Ga İlonoshko ga ber sök së İyado Sbö tjok» İe.

Jesús İano ba woİon dbaryo kjishko jek obi

³¹ Eshko ga ba oppinggaga dogİo sak kjwara kjingsho pjök (12) İi rokara dboshko, ga tjîe ba kong ga «Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga İleye tara

Sbö tjİokwo İagagarë no to ter kjok dogo dwayo ëre kjishko İi, e shäryë eni. ³² Tja twëba nopga judİo İlëm wİeniyo kong, ga tja joywe İok, tja İaywe İok owa, tröng twe İok bor go, ³³ tja shpoya İok no sh-pokkİo go, ga tja zröya. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sböre İröng obi» İe.

³⁴ Lİeye İara İi, e İlë İokİo miydara İok İlëme. E tjİokwo rong kjishko ga İlë İokİo miydara İok İlëme.

Domer kjok İgö İlëm wİeniyo poptara Jesüsdë kjİara

³⁵ Jesüs jëk shäng ääto Jericö kjokyoshko ga domer sök kjİara eshko kjok İgö İlëm wİeniyo. E sök dbur rokë irbo İi sor go. ³⁶ Kuya sök ga nopga jëk İöng träk İlëm ga tjîe ga «¿Oba jëk İöng İlë kjishko?»

³⁷ «Jesüs, Nazaret so İi tekdo shäng» İleba ba kong.

³⁸ Kuya ga tjîe ba kong dbo go ga «¿Jesüs, David tjëyo, tja songe İozong!» İe.

³⁹ Kuya nopga jëk İöng Jesüs bäm go İirë ga tjîe ba kong ga «Pja kjinkozong» İe ba kong, gueniyo kjinkë İlëme.

Tjİeno dbo go jek obi, tjîe ga «¿David tjëyo, tja songe İozong!» İe.

⁴⁰ Eni ga Jesüs kojongö shäng ga tjîe İöng İi kong ga «Tek sözi bor shwoy» İe, ga söra İok jek ba shwoy. Eshko ga tjîe ba kong ga ⁴¹ «¿Lİeye woydëp ga shäryër bop kong?»

«Tjİapga, tja kjok İk woydë» İe ba kong.

⁴² Kuya ga tjîe ba kong ga «Kjok İs jek obi. Pja mär bor go kuzong ga pja popto-noe» İe.

⁴³ Jekdo eshko ga beno shäng kjok İgö wëİë, ga to jek shäng Jesüs tjok Sbö poshrëk. İya nopga İöng eshko İirë ga beno İöng Sbö poshrëk bakoe.

^{††}18:20 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20.

Zaqueo

19 E irgo ga Jesús opzrëno jek Jericó kjokyo roshko, tur pñlor kañëkong wlo ðe. ² Domer sök eshko kjlara ko Zaqueo, e dbur ara. E parkë shäng dbur töngga Roma so kong li kägäyo. ³ Jesús, e sorë ðya woydë. Gueniyo domer li sok chirawa töshko, ga oba ara. E kjishko ga ðya ga äe. ⁴ Eni kuzong ga Jesús tek tjwe irbo e go miydarashko ga jek zron jong ba bäm go këm jüni. Ga tjyono jem kjor jong eshko kjlara li ko roy, ðya wëlä wlo.

⁵ Jesús jek shäng irbo e goshko ga ðya sök kjomo, ga tjlä ba kong ga «Zaqueo, pja oplös kjwey dwayo ter töshko mäling. Eeri ga tja ber sök bop ushko» ðe. ⁶ Kuya ga oplono ter töshko mäling, ga Jesús wlojrrara shäng wopjüe.

⁷ Eni ga ðya löng eshko lirë ga Jesús läywe lok owa ara. Tjlä lok ëng kong ga «Domer kjwe llëbo owa shäryaga. ¿Jesús kjwe jek ba ushko llëno?» ðe lok eni.

⁸ Eshko ga Zaqueo kojongö shäng, tjlä Jesús kong ga «Tjlapga, bor llëbo tjeng kës li twër bëy oba song wleniyo kong. Ga ëbo llëbo lüyotkoror jyäpgwër i wleni ga äska twër iröng bayo llëbo kjroror li pjloglo pkëng (4)» ðe.

⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Eeri ga pja döktong, bop pjeyoga löng bop ushko li tjok. Jlökooyo ga pja Abraham tjëyo.

¹⁰ No to ter kjok dogo dwayo ëre shrono shäng no jeno löng wleniyo, e wläga, e döga» ðe.

Parkagaga doglo mya

¹¹ Jesús jek jëk shäng ääto Jerusalén kjokyoeshko ga nopga jëk löng ara ba tjok, llëye ðe li kuya lok wlo. Wotjlik lok ga äär Jerusalén kjokyo ga Sbö ber no pjlyo dbaryo li eshkorö lara. Miga eni llëme. E kjishko ga Jesús tjläno ba kong llëbo jyäglo go. ¹² Tjlä ga «Pjlara ga domer shäng kjlara, tjwlo ara wleniyo. To kjok shto oblë pjola, iëba ber sök

ba kjokshko sopga pjlyo wlo, ga tjwe iröng ba kjokshko wlo ðe. ¹³ Opshiydë llëm obishko ga ba parkagaga rokara doglo sak kjwara (10). Kjlara kjlara kong dbur twara bayo ara, ga tjlä ba kong lok ga «Pjäy ber löng dbur shak ëre go, tja tjwe iröng obi guing» ðe ba kong, ga toe.

¹⁴ »Gueniyo ðywa kjok eshko sopga lirë shjiktëng. E kjishko ga nopga ichara kjlöbö ba irgo, tjlä ga «Kjwe woydërwa ber borwa pjlyo llëme» ðe lok eni. ¹⁵ Woydara lok eni llëm ëmdë ga iaraba beno sök ba pjlyo.

»E irgo ga tek shrono iröng ba kjokshko. Shrono shäng ga ba parkagaga kong dbur twara li, e rokara, dbur shano e go kjöme miyde wlo.

¹⁶ »Parkaga shrono shäng bäm go li tjlä ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong li go ga kjingsho sharor kjringgwo sak kjwara (10) obi» ðe.

¹⁷ »Kuya ga tjlä ba kong ga «Pjüe. Pja parkaga pjlyo wleniyo. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga pja iër ber no ichaga kjok kjringgwo sak kjwara (10)» ðe.

¹⁸ »E irgo ga parkaga shrono shäng kjlara obi, tjlä ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong li go ga kjingsho sharor kjringgwo shkëng (5) obi» ðe.

¹⁹ »Kuya ga tjlä ba kong ga «Eni ga pja iër ber no ichaga kjok kjringgwo shkëng (5)» ðe.

²⁰ »E irgo ga parkaga shrono shäng kjlara obi, tjlä ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong kjupargue li kjros iröng. Popgoror beno tjeng jangsher roshko, jer llëm wlo. ²¹ Miydër pjlyo ga pja kjange. Pja parkono llëmshko ga pja dbur shak eshko, ga pja dwla bo kjrë, dwla dgorop llëmshko bakoe. E kjishko ga pja bangkjroror ara» ðe.

²² »Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja parkaga owa wleniyo. Pja llgwer, tjlokwo lëp shäng om go li go. Miydëp pjlyo ga tja kjange. Tja parkono llëmshko ga tja dbur

shak eshko, ga tja dwĭa bo kjrĕ, dwĭa dgoror ĩlĕmshko bakoe. ²³E kjĭshko ga bor dbur ĕre sĕrop, jnenop beno dbur jnezĭlong uyo roshko kjwe dey. Eni kjwe ga tja tjwe irĕng obi ga tja dbur tĕno e kjinmo kjwe” ĩe ba kong.

²⁴»Eshko ga pjĭlu ĩ tjĭĕ ba parkagaga oblĕ ĩong eshko ĩ kong ga “Ba dbur tjeng ba wĭoshko kjwe dĕzĭ, twozĭ kjĭlara shĕng dbur shara kjrĭnggwo sak kjwara (10) ĩ kong” ĩe.

²⁵»Kuya ĩok ga tjĭĕ ba kong ga “Tjĭlapga, kjwera dbur tjeng kjrĭnggwo sak kjwara (10) tjĕn” ĩe.

²⁶»Kuya ga tjĭĕ ba kong ga “Ĭĕr bomi kong ga ĕye ĩĭĕbo tjok ga sĕya jek obi. ĕye ĩĕye ĩĭĕm ga ĩĕye tjeng sirawa ĩ dĕya ba shjiryo drete. ²⁷E ga bor wĭoyoga ĩra, tja woydara ber ba pjĭluyo ĩĭĕme. Epgara to shami, ga tek sĕzĭ, zrĕmi bor bokshto wĭo” ĩe.

Jesús ĕĕotong opzrĕno jek Jerusalĕn kjokyo, pjĭlu wĭeni

²⁸Jesús tjĭĕno eni pjir ga jek jongya Jerusalĕn kjokyo obi, ²⁹ga ĕĕotong shĕng Betfagĕ kjokyo, Betania kjokyo, e ber ĩong Olivos dĭlupyo pogĭo go. Eshko ga ba oppinggaga jek ĩong ba tjok ĩ rokara do pjĕk, ³⁰ga tjĭĕ ba kong ga «Pjĕy nom kjok buk bi bokshto kjweshko. Eshko ga ĕng so kwomgĭa kjoyo dre tĕshko ĩlgwokĭĕ wĭeniyo wĭĕmi sĕk kjro go kjĭlara wĭĕnggĭa, kjĭng go ĕye opyoydĕ ĩĭĕm wĭeniyo. Komi, ga tek sĕmi bor kong. ³¹Eshko ga ĕbo tjĭĕ bomi kong ga “ĕKomi kjweni ega?” ĩe bomi kong wĭeni ga “Woyde Tjĭlapgarĕ” ĩĕmi ba kong eni” ĩe.

³²Eni ga jek ĕĕotong ĩong eshko, ga ĕng wĭĕna sĕk kjĭlara, ĩara ba kong sorĕ ĩ eni. ³³Kĕya ĩongshko ga ĩya ba sogogarĕ ga tjĭĕ ĩok ba kong ga “ĕĕng kjwe komi ĩĭĕno?»

³⁴«Woyde Tjĭlapgarĕ» ĩe ba kong.

³⁵Eni ga ĕng ĩ tek sĕra shrono ĩong Jesús kong, ga ba shwong kop ĩĕkong

iara ĩok ĕng ĩ kokso kjĭng go. Eshko ga Jesús kjĭmtara ĩok opyĕ sĕk ĕng ĩ kjĭng go, ga jeke. ³⁶Jek sĕkshko ga nopga jĕk ĩong ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop ĩĕkong skwara ĩok, ga kwoptara ĩok irbo bĕng go ba bĕm go. ³⁷Jek sĕk ĕĕo kjujĕzĭlong irboyo shko ga nopga jĕk ĩong ba tjok ĩ, ĕĕ ĩe ĩok, wopjĭlĭ kjĭshko. Ga Sbĕ poshrĕya ĩok trĕk ĩĭĕm, ĩĭĕbo ĩydĕba ĩĭĕm wĭeniyo ĩna ĩok ara kjĭshko. ³⁸Tjĭĕ ga

«Pjĭlu kjwe ichara Tjĭlapgarĕ shrono kjok ĕreshko.

Kjwe kjĭmte Sbĕrĕ.

ĩong kjok dogo ĩ ĩong wopjĭlĭ Sbĕ tjok, poshrĕya ĩok trĕk ĩĭĕme.

«Pja kĕsbange” ĩe ĩok ba kong» ĩe.

³⁹Fariseoga ĩong eshko kjĭĭĕbo, nopga ĩ tjrĕko. Kuya ĩok ga tjĭĕ Jesús kong ga «Tjĭlapga no pingga, bop oppinggaga kjwe kjĭnkozong» ĩe.

⁴⁰Kuya ga tjĭĕ ba kong ga «Ĭĕr bomi kong ga kjwepga kjĭnkror kjwe ga akkwo tjeng kjwey, ĕĕ ĩe shara» ĩe.

⁴¹Jek sĕk ĕĕo Jerusalĕn kjokyo ga kjok ĩ ĩna, ga sĭatong ara, ⁴²tjĭĕ ga «Jerusalĕn sopga, pjĕy iaga ber ĩong wĭĕp ĩ ĕ, e miydomirĕ ĩĭĕm obi. Woydoror ga miydoromi tjĕn, gueniyo jnek tjeng pjir bomi kong, miydĕmi ĩĭĕm wĭo. ⁴³⁻⁴⁴Sbĕ shrono sĕk bomi ĩkshko ga wĭokjrĕromi ĩĭĕme. E kjĭshko ga dbar tjwe bomi kong owa kjrĭna. Eshko ga pjĕy popde bomi moskwogarĕ ĩok, ga pjĕy kopjrĭya ĩok pjiribri, pjĕy opshĭk tĕk ĩlaw ĩĭĕm wĭo. Bomi kjok kjĕryo shĕryak ak go pjiribri kjĕkshko kjwe dĭloya ĩok ber tjeng tĕshko, akkwo ĕmdĕ ber tjeng ĕng kjĭng go kjwara ĩĭĕme. Eshko ga pjĕy zrĕya ĩok» ĩe.

ĩĭĕbo soyne gaga ĩong Sbĕ u zĭong bĕng ĩ ichara Jesĕsdĕ drete

⁴⁵Jesús opzrĕno jek Jerusalĕn kjokyo roshko irgo ga ĕĕotong shĕng Sbĕ u zĭong bĕng ga nopga ĩong eshko ĩĭĕbo soynek

li ichara opshik ey dwayo, ⁴⁶ tjîê ga «Sbö tjîökwo tak pjang eni: “Bor u, e kowêba ber syô uyo wlo.”[¶] Gueniyo ioromi beno jong lû uyo»^{§§} îe.

⁴⁷ Dbar kjwobi go ga Jesús öör shäng nopga ping Sbô u zlong bäng. Ga syôsh-taga kägäyoga, no pinggaga kjok îlg-wekklo tara Moisésdê li go, tjlapgaga tjwîö ara wleniyo, e tjîê êng kong ga «¿Zröy sorê ga pjîú?» îe lok eni enido. ⁴⁸ Gueniyo shaya lok ga ä, Jesús zlong bäng nopga löng ara ba kuk kjîshko.

«¿Pja ichaga êrê?» İara Jesús wloyogarê ba kong

20 Dbar kjwara ga Jesús Sbô tjîökwo roy pjîú İono oba kong Sbô u zlong bäng. Eshko ga oba pîya shäng wopro ga syôshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok îlgwekklo tara Moisésdê li go, judío tjlapgaga kjok îlgwega wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ² ga tjîê lok ba kong ga «¿Lîêye shäryêp shäng li shäryêp ega? ¿Pja ichaga êrê?»

³ «Pjây kong îlêbo kjakrokêr bakoe. Kjakrokêr ga tja dboryozîa. ⁴ ¿Juan No Waga, e ichaga êrê no wê? ¿Ichaga Sbörêre, de norê?» îe ba kong.

⁵ Kuya lok ga tjîê êng kong ga «Ichaga Sbörê İoroy ba kong wleni ga “¿Tjîökwo kjroromi îlêm ega?” îe bi kong. ⁶ Gueniyo Juan, e Sbô tjîökwo İaga îe nopga uunkongdê. E kjîshko ga ichaga norê lëy ga ä bakoe. İoroy eni wleni ga shji zröya lok ak go» îe. ⁷ Eni ga tjîê lok Jesús kong ga «E ichaga êrê miydêrwa îlême» îe.

⁸ Kuya ga tjîê ba kong ga «E kjîshko ga tja ichaga êrê İer bomi kong îlêm bakoe» îe.

Parkagaga owa

⁹ Eshko ga Jesús tjîêno nopga kong îlêbo jyäglo go. Tjîê ga «Domer shäng kjîlara kjok sogo. Pjîlara ga kjîilgwo dwılayo dgara ba kjokshko, ga kjok li poskwona parkagaga kjîlôbö kong, potjwîêya î, ga to kjok shto oblê dbar kop ara wlo. ¹⁰ Öötong kjîilgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkaga ichara kjîlara, kjîilgwo bo ber ba kong li rokê parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. Gueniyo ga ba parkaga ichara tjwe shäng li shpokza lok tjâ tjâ, ga ichara lok to iröng or go. ¹¹ E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjîlara obi. Öötong shäng kjok buk lîshko ga İâywara lok owa, shpokza lok tjâ tjâ, ga ichara to iröng or go bakoe. ¹² E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjîlara obi. Era shpokza lok tjâ tjâ, dbukza lok jek kjoko, srêng îlê kwono İlaw pogo.

¹³ »Eni ga domer li wotjîik ga “¿Tja orwê İlong? Bor wa woydêr ara êre ichotê shara. Êrera bangkjre lok kjwe” îe.

¹⁴ »Gueniyo öötong shäng eshko ga ba wa li İya parkagaga kjok daga löng İirê ga tjîê lok êng kong ga “İlono ga kjwe ber kjok êre sogo. Zröroy wleni ga kjok êre kjrêy, ber buk bi kong wlo” îe. ¹⁵ Eni ga shira lok kjok li roy dwayo, ga zröra lok.

»¿Eni ga İlêye shärye kjok sogo İirê ba tjok lok İemi? ¹⁶ E jongya eshko ba zrök dani. Pjîr ga parkagaga wîêya oblê, kjok li de lok ba kong wlo» îe.

Kuya lok ga tjîê lok ga «¡Ay! ¡Eni İlême!» îe.

¹⁷ Eshko ga nopga li İya Jesús dê jek drêng ga tjîê ba kong lok ga «Sbö tjîökwo tak pjang eni:

[¶]19:46 Isaiás 56.7.

^{§§}19:46 Jeremías 7.11.

»«Akkwo woydara u shäryagagarë lok
 llëm li,
 e iak beno buk bäm go,
 beno tjewlō ara, oblē kjinmo.»*
 ¿E llē loklo lēmiro? ¹⁸ Eye lono akkwo
 ère kjing go ga tar pjäs erä. Ga akkwo
 ère lono ë kjing go ga e sho shguir ber
 tjeng lūlue» le.

¹⁹ Tjllēno llēbo jyāglo go li kuya no
 pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē
 li go, syōshtaga kägäyogarē ga miydara
 lok ga ba layde shäng. Shaya lok woydē,
 bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre
 lok ara.

Shji kã potjwllēk pjlu kēsbangyo sök Roma kjokyo li kong

²⁰ Eshko ga nopga ichara lok kjllöbö
 oba li tjreko, Jesús tjllökwo kuk wlo.
 Nopga li ikoba ga pjlo bek wlēniyo, miga
 llēme. Woydara lok ga llēbo kjakroke
 Jesús kong, dborye bëy llēm ga doshaya
 lok e go, rote no ichaga Roma so li kong
 wlo. ²¹ Eshko ga nopga ichara li tjllē lok
 Jesús kong ga «Tjllapga no pingga, miy-
 dërwa ga pja tjllē bek, oba pim tjllökwo
 bek li go bakoe. Nopga tjewlō kjöm pogo,
 e bop kong ga tjewlō beke. Pja tjllē bek ë
 pogo kong. Woyde Sbörē ga shji jëk sorē
 li lēp jllökoyo. ²² ¿Eni ga shji kã potjwllēk
 pjlu kēsbangyo sök Roma kjokyo li kong
 ga pjllure?» le.

²³ Kuya ga miyde ga löng wotjllik owa.
 E kjishko ga tjllē ba kong ga ²⁴ «Dburwa
 kã potjwllēkklo li tek sözī bor kong
 kjwara» le, ga tek söra lok ba kong
 kjwara, in wlo. Eni ga kjrara, ga tjllē ba
 kong lok ga «¿Domer jyāglo sök dburwa
 ère go jū ë? ¿Ko tak pjang ère go jū ë?»

«Kjwe pjlu kēsbangyo sök Roma
 kjokyo li i» le lok ba kong.

²⁵ Kuya ga tjllē ba kong lok ga «Eni
 ga llēye pjlu i li, e twozī ber pjlu kong,

gueniyo llēye Sbō i li, e twozī ber Sbō
 kong bakoe» le. ²⁶ Eni ga llēbo lara oba
 kong li go ga llēbo wlēya lok, rote wlo le
 li, e wlēna llēme. E kjishko ga beno löng
 yëy le erä, jek kjingtëng löng erä.

No woshrozlōng dbaryo

²⁷ Saduceoga wotjllik ga no wołono ga
 woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga
 saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy
 kjllöbö ga tjllē ba kong ga ²⁸ «Tjllapga
 no pingga, kjibokwo tara Moisésdē beno
 pjang li tjllē ga «Eye wołono, wapga beno
 ba boy tjok llēm ga shinmo kjllarayo li
 orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa
 tjok wlēni ga e ber shinmo li i wlēni
 wlo.»†

²⁹ »Pjllara ga domerga löng doglo kjäk
 (7) epenga döe. Ba këguëyo orkwos-
 mono, ga wołono, gueniyo wapga beno
 llēme. ³⁰⁻³¹ Eni kuzong ga ba lëng ork-
 wosmono ba syā tjok, gueniyo wołono
 jek, ga wapga beno llēm bakoe. Ba lënga
 orkwosmono ba syā tjok kjllara kjllara
 eni bako, ga wołono uunkong, gueniyo
 wapga beno ba boy tjok llēme. ³² E
 irgo ga walē li to wołono bakoe. ³³ ¿Eni
 ga domerga doglo kjäk (7) li orkwos-
 mono uunkong walē li tjok kuzong ga no
 woshrozlōng dbaryoshko ga walē li ber
 domerga kjone dey li boy?»

³⁴ «Eerishko ga nopga orkwosmok ëng
 tjok kjok ère kjing go. ³⁵ Gueniyo llono
 ga nopga tjewlō ara Sbō bokso woshre ber
 löng ba tjok wlo li, era orkwosmok ame,
³⁶ ga wołon ame bakoe. Eshko ga ber
 löng Sbō parkagaga kjok dogo so wlēni
 shara. Woshrara Sbörē kjishko ga beno
 löng Sbō wapga.

³⁷ »Dēnashko ga Moisés öotong shäng
 kji sho pjē jong ri rishko ga tjllē ga «Sbō,

*20:17 Salmo 118.22.

†20:28 Deuteronomio 25.5-6.

e Abraham, Isaac, Jacob, e Sbõ”[‡] İe. Miy-dëy e go ga shji wołono ga shji woshre iröng obi. ³⁸ Sbõ, e shinmoga Sbõ İleme. E nopga löng së İi Sbõ. Ba kong ga shji nopga uunkong löng së, shji wołono emdë ga eni» İe ba kong.

³⁹ No pinggaga kjok İlgwekkıo tara Moisésdë İi go löng eshko kjılobõ. Kuya kjone kjonerë ga tjıe ba kong ga «Tjıapga no pingga, dboryorop beke» İe.

⁴⁰ Eshko dbaryo jek İekong ga ëye wokjang İlebo kjakrokë ba kong wıo ame.

¿No pjıuyo iche İe Sbõrë İi, e ë?

⁴¹ Eshko ga Jesús tjıe nopga löng İi kong ga «¿“No pjıuyo iche İe Sbõrë İi, e David tjëyo tek ber ba irgo İi” İe ba eni ega? ⁴² Kjıbokwo ko *Salmos* go ga David tjıokwo tonon om go, tjıe ga

»«Tjıapga tjıeno bor Tjıapgayo kong ga ‘Pja tek wıar ber sök bor orkwo këlëkong,

⁴³ äar jong bop moskwoga zanor pjir guing,

eshko ga twër ber bop kong ichëp wıo”[¶] İe.

⁴⁴ ¿Eni ga no pjıuyo İi kowara Daviddë ba Tjıapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo İi sorë?» İe.

No pinggaga kjok İlgwekkıo tara Moisésdë İi go wıona Jesúsde

⁴⁵ Eshko ga Jesús tjıeno ba opping-gaga kong shara. Gueniyo nopga löng eshko İi omkuno İok bakoe. Tjıe ga

⁴⁶ «ıPjây sjëk, no pinggaga kjok İlgwekkıo tara Moisésdë go İi tjok! Jëk löng doyono shwong kur may, tjıwıo ara wıeniyo go äe. Woyde İok ga bangkjreba İlebo soynezılong shtoyo. Judıoga syõ uyo roshko ga woyde İok ga löng sökkıo pjıu goshko. Oba tön, İeshko ga shärye

İok eni bakoe. ⁴⁷ Gueniyo ga walëga song, beno löng syã wıeniyo, ba u döya İok ba shjıryo. E irgo ga syöshtë wop ara, “Nopga kjwera pjıue” İe ba ba kjıshko wıo İe. Nopga eniyo, e shdüya Sbõrë ara anmoyõ, oblë kjınmo» İe.

Syã kjılara dburwa twono Sbõ kong

21 Pjıara ga Jesús sök Sbõ u zılong bångshko ga İya ga nopga dbur ara wıeniyo tek löng dbur İe jong ba bap-kwo roy. ² Eshko ga syã song wıeniyo shrono shäng kjılara, ga dburwa İara kjwo pjıokdewa. Ba dburwa İara İi, e tjıwıo chıra anmoyõ wıeniyo. İya Jesúsde ga ³⁻⁴ tjıe ga «Nopga dbur ara wıeniyo kjwe omıono ara wıeni jıöe. Gueniyo kjwe ba worbo wıeniyo İayde. Syã song wıeniyo kjwera, ba dburwa tjeng sira İi woydara ba İlebowa tjıwıekıo. Eni emdë ga twara Sbõ kong drete. E kjıshko ga İer bomi kong jıokoyo ga syã kjwe, dburwa İara sira tjıwıo İlem wıeni jıöe. Gueniyo Sbõ kong ga tjıwıo ara, İlamo omıono İok kës wıe kjınmo» İe.

«Sbõ u pjir ber drete» İara Jesúsde

⁵ Eshko ga ba opping-gaga kjong kjong löng Sbõ u İaywë, tjıe İok ga «Ak İok kjwe wolëso. İlebo oblë oblë twaraba, İaraba beno tjeng dboy Sbõ kong kjwe wolëso bakoe» İe İok eni.

Eshko ga Jesús tjıe ga ⁶ «Dbar tjwe kjwara ga İlebo İmi löng kës kjwe, e pjir ber drete. Akkwo emdë ber tjeng ëng kjıng go kjwara İleme» İe.

Kjok pjir dbaryo jyägıo

⁷ Kuya İok ga tjıe ba kong ga «¿İleye İep shäng İi, e shärye İlonon? ¿E shärye döro İi jyägıo wen İle?»

⁸ «Pjây sjëk, pjây jyäpgwëba İlem wıo. Eshko ga nopga wen tjwe ara, tjıe ga “No

[‡]20:37 Éxodo 3.6.

[¶]20:43 Salmo 110.1.

pjũyo ichara Sbörë shrono shäng li tja” ìe. Tjìlë jek obi ga “Dbaryo li shronoe” ìe. Gueniyo pjây jek ba tjok llëme.

⁹»Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë ara, llëm ga oba ëngkjwë ba pjũyo sök li löng wloshko ga llëye bangkjrëmi llëme. E shäryë eni kjũwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äätë llëm obi.

¹⁰»Tjÿyoga oblë oblë ëngkjwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë lok ëng tjok bakoe. ¹¹Kjok shto oblë oblë goshko ga yo tjwe kësks, pjli tjwe ara, swlo tjwe oblë oblë bakoe. Ga kjok dogoshko ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo wen kësks, ga bangkjrëba ara.

¹²»Gueniyo llëbo tjeng kës ëre bäm go ga pjây shakoba, shdungoba wlo. Pjây sökoba judïoga syõ uyo roshko, pjây lïgweya lok eshko wlo, ga pjây ie lok ber löng no shdüzlong uyo roshko. Bor kjishko ga pjây sökoba pjũpuga kësks bokshto, no ichagaga bokshto bakoe. ¹³Eshko ga llëbo ïnomi, kuromi li roy ìemi ba kong, miyde lok wlo.

¹⁴»Gueniyo pjây äätë eshko llëm obishko ga pjây wotjïk ga “¿Tja opwlikë sorë?” ìemi llëme. ¹⁵Eshko ga pjây kong tjlokwo twër, pjây opwlikë wlo. Kuya lok ga wotjïk ga pjây kjok miydë ara ìe, ga pjây kar dborye lok ga äe. ¹⁶Gueniyo pjây wloyo ber bomi dataga, bomi mekëga, bomi pjeyoga bakoe. Pjây twe lok tjlapgaga kong, pjây shdüya lok wlo, ga pjây kjone kjone zröya lok bakoe. ¹⁷Pjây ÿywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjishko. ¹⁸Gueniyo pjây dër ÿyado, pjây jer kjlara llëm wlo. Bomi käkzong ëmdë ga jer pjlara llëme. ¹⁹Ga pjây mär Sbö go äär jong ba dbo go ga pjây ber löng së ÿyado.

²⁰»Ìmi ga Jerusalën kjokyo kopjrina ëngkjwagaga ararë pjirishko ga miydëmi e go ga ba pjirzlong dbaryo li döröe. ²¹Eshko ga ëye löng Judea kjokyo ga tök jem dlup ìekong, ëye

löng Jerusalën kjokyo roshko ga tök ey dwayo, ga ëye löng ba kjokshko ga tjwe iröng Jerusalën kjokyo ame. ²²Jerusalën so shdungllo dbaryo li eshko, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. ²³E dbaryo ga walëga löng kjlaraso llëm, e song jlöe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlöe bakoe. Eshko ga kjok ëreshko sogpa song ara anmoyö, shdüya Sbörë ara. ²⁴Kjong kjong krökoba dröng go. Kjong kjong sökoba to dbo go kjok shto oblë oblë. Ga nopga judïo llëm wleniyo äär ber löng Jerusalën kjokyo, ga llëbo owa shärye lok eshko, äär jong ba dbaryo pjitong guing.

No to ter kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁵»Eshko ga kjok dogoshko ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo wen dlö go, mok go, dbala go bakoe. Kjok ëre kjing goshko ga dlung, e pjũblunyo kësks ara, pjũkuyo ara bakoe. E kjishko ga tjÿyoga oblë oblë ber löng sëya llëm, kjok bangkjrë lok ara. ²⁶Llëbo wen tjwe kjok ëre kjing go li ïkobashko ga kjone kjone wopjir jek kjũlu erä. Llëbo lok kjopkwo go ëmdë ga jek dete erä bakoe. ²⁷Eshko ga ïkoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ter tjwe pjäng sho roy, ga bor dbo kalä ïkoba wëlëe. ²⁸Llëbo ëre ïmi kjwë enishko ga miydëmi e go ga bomi döga dbaryo li döröe. E kjishko ga eshko dbaryo ga pjây dbokjrozong. Ga pjây wotjïis llëye wen dörö li kjishko» ìe.

²⁹Eshko ga tjlëno ba kong llëbo jyäglo go. Tjìlë ga «Kjor ko *higuera* kjwe ÿzia. Kjor oblë oblë kjwe ÿzi bakoe. ³⁰Korga wen tja glënschko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ³¹Eni ga llëbo tjeng kës ëre shäryë li ïmishko ga miydëmi e go ga Sbö ber no pjũyo dbaryo li ääto eni bakoe. ³²Lër bomi kong jïökoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ëre shäryë uunkong.

³³ Kjopkwo, kjok ère, e pji ber drete. Gueniyo bor tjìlkwora ber pjang ÿyado.

³⁴ »Pjây sjëk, bor tjìlkwo woyotjìzì ÿyado. Pjây sgara löng nelòtkë, llëbo owa shäryë, llëbo tjeng kjok ère kjing go woyotjìk wleni ga eshko dbaryo ga pjây wlëya löng llë lëmi. ³⁵ Llëbo wen eshko dbaryo li, e wen tjwe nopga tjeng kjok kjwang jikong kës li kong. ³⁶ jEni ga pjây sjëke! Pjây syöshtos Sbö kong ÿyado, pjây döya llëbo owa shäryë kës li dwayo wlo, no to ter kjok dogo dwayo ère ber wopjù bomi tjok wlo bakoe» ÿe.

³⁷ Dbar kjwobi go ga Jesús öör shäng oba ping Sbö u zlong bäng, ga kjok säng ga opshino jek iröng beno sök Olivos dlupyoshko. ³⁸ Ga kjok shröngto ga nopga uunkong öör Sbö u zlong bäng ba kuk.

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjù?» ÿara ba wloyogare

22 Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo, pjlung shosho suk pji shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li döroe. ² Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e tönö lok ga tjë lok äng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjù?» ÿe, gueniyo oba bangkjre lok ara.

³ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. Eshko dbaryo ga Ä shrono, pjonö ba go. ⁴ Eni ga Judas öör shäng syösh-taga kägäyoga, Sbö u daga kägäyoga, e ik, Jesús twe ba kong lok sorë li lanyotkë ba kong lok wlo. ⁵ Kuya lok ga beno löng wopjù, ga tjë lok ba kong ga «Enira pja potjwlëna» ÿe.

⁶ Kuya ga «Jölö. Enira pjù» ÿe. Eshko jek lëkong ga beno shäng wotjlik ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjù? Woyde ga dbar oba ara llëm wlenishko» ÿe.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

⁷ E irgo ga pjlung shosho suk pji shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga äng wlep ushko so llgwoklë zröya, sho suya, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo. ⁸ Eshko ga Jesús tjë Pedro, Juan kong ga «Pjây nom dli shäryë, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëy wlo» ÿe.

⁹ Kuya lok ga tjë ba kong ga «¿Shäryërwa kjone ga pjù?»

¹⁰ «Pjây nom jek u lok arashko. Eshko ga domer wlëmi shäng kjlara, di bapkwö sök jong kjwara ba dlu kjing go, roshko di. Pjây jek ba irgo äär jong opzrëk jek u roy jong kjone ga eshko. ¹¹ Eshko ga pjây tjë u sogo kong ga «Tjlapga no pingga tjë ga ¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo uër bor oppinggaga tjok li kjëryo kjone?» ÿe» lëmi ba kong eni. ¹² Eni ga pjây kong, kjër pïya jong kjomo kjwara kësbang, poshäryak pjire. Llëye uëy wlo li shäryëmi pji ber tjeng bäm go eshko» ÿe ba kong.

¹³ Eni ga ba oppinggaga do pjök li to jek öötong löng eshko ga llëye ÿara Jesúsde li wlëna tjeng eshko uunkong eni. E irgo ga dbar shrëkklo li dliyo poshäryara lok.

¹⁴ Öötong ba dlöyo go ga Jesús öötong shäng Sbö tjìlkwo roy lagaga ba äska li tjok, ga sirkeno löng tjë jikong dli ioklo jong li zlong. ¹⁵ Eshko ga Jesús tjë ba kong ga «Tja wotjlinö ara ga tja shdüy-dëba llëm obishko ga dbar shrëkklo ère dliyo uër bomi tjok loror. ¹⁶ Lër bomi kong ga uër ame, äär jong Sbö ber no pjüyo dbaryoshko jã, dbar shrëkklo ère llë loklo shäryono pji ga eshko» ÿe.

¹⁷ Eshko ga di ioklo kjrara kjwara, roshko kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ère. Tjawa ber wopjù bop

tjok e kjishko» İe. E irgo ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Kjrozī, shdōzī ěng kong. ¹⁸ İer bomi kong ga kjilgwo bo dyo İer ame, āar jong Sbō ber no pjluyo dbaryoshko jā» İe.

¹⁹ E irgo ga pjlung shosho suk pjir kjrara kjwara, ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ěre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» İe. E irgo ga pjlung shosho İi tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjlē ba kong İok ga «İere bor sho wleni, twak bomi kong. Shāryēmi jūni, bor woyoshroklo» İe.

²⁰ Ga uara İok irgo ga shāryara eni obi, kjilgwo bo dyo dbo ara tjok, tjlē ga «Tjlokwo twara Sbōrē tjalēn, beno İyado wlo. Shārye wlo ga bor srēng İi kwon bomi kjishko. Kjilgwo bo dyo ěre, e ba jyāglo. ²¹ Gueniyo bor soynege İi sōk İe bor tjok jūshko. ²² İlēbo wen no to ter kjok dogo dwayo ěre kong owa, İara Sbōrē sorē İi eni. Gueniyo bor soynege, era song jlōe» İe.

²³ Kuya İok ga tjlē ěng kong ga «¿İē İayde İēba?» İe İok ěng kong eni. ²⁴ E irgo ga opyono İok ěnglē kar kar, tjlē İok ga «¿Shji kjone dey tjwlo ara, İlamo İi kjinmo?» İe İok ěng kong eni.

²⁵ Kuya Jesūdē ga tjlē ba kong İok ga «Miydēmi pjlū ga kjok ěre kjing go ga nopga judfo İlēm wleniyo ichagaga ba nopga ichē parkē ara ba kong. Ba nopga dbo ara wleniyo opyē İok ko no kjimtaga. ²⁶ Gueniyo woydēr ga pjāy omshāryē eni İlēme. İye opyē woydē ber tjwlo ara oblē kjinmo ga opyē ber tjwlo İlēm dey. İye opyē woydē ber oblē ichaga ga ber shāng oblē kjimtaga dey. ²⁷ Nopga tjeng do pjōk ga kjlara sōk İe, kjlara shāng dli pjlorguē ba kong. ¿Kjone dey ga tjwlo ara İēba? Sōk İe İi İēba. Gueniyo tjara shāng bomi tjrēko, parkaga bomi kong wleni.

²⁸ »Pjāy İōng bor tjok İyado. İlēbo kēs İi weno bor kong owashko ga tja ray-

oromi İlēme. ²⁹ E kjishko ga İlono ga pjāy İer ber İōng no pjluyo, tja İara bor Datarē beno sōk no pjluyo sorē ga eni. ³⁰ Ga Sbō ber no pjluyo İishko ga pjāy āar ber İōng İe bor tjok eshko, ga pjāy sirkek āar İōng pjlū sōkklo kjing go, İrael tјeyoga kјringgwo sak kjwara kjingsho pjōk (12) İi İlgwek wlo» İe.

«Pjāy tjlīya Ārē» İara Jesūdē ba oppinggaga kong

³¹ Eshko ga tjlē Pedro kong ga «İSimón, tja kuzong! Shji dwla pjlōyongshko ga ba pjlungyo dbuk ber İlēno ame. Pjāy tjlīya woydē Ārē eni, pjāy ber İlēno ame eni bako wlo. Ga pja İara Sbōrē beno shāng tjlīya eni wlo. ³² Gueniyo Simón, tja syōshtono Sbō kong bop kjishko, pja kjimte mär ber shāng bor go wlo, pja mär bor go jlōkoyo irōng obishko ga bop pjeyoga kjimtēp mär bor go eni bako wlo» İe.

³³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, tja sōkoba no shdūzlong uyo roshko bop tjok, İlēm ga tja zrōkoba jek bop tjok ěmdē ga tja shāng bop tjok, pja rayēr İlēme» İe.

³⁴ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pedro, İer bop kong ga pjesit kjok shrānto ga kjörkö kjluntē İlēm obishko ga “Jesūs, e ē miydēr İlēme” İorop oba kong pjloglo mya tjan» İe.

³⁵ E irgo ga Jesūs tjlē ba kong İok ga «Kjupā ga pjāy ichoror jek İōng dbur sho tjok İlēm, kjla tjok İlēm, drepkwota tjok İlēm bakoe. ¿Eshko ga İlēye sōromi İlēm İi kjishko ga songyo kjrromire?»

«İlēme» İe İok ba kong.

³⁶ Eshko ga tjlē ba kong İok ga «Eni. Gueniyo eeri ga İye dbur tjok ga sōya. İye kjla tjok ga sōya bakoe. İye drōng İlēm ga ba shwong kop İēkong soynege, drōng tjwlekklo. ³⁷ Sbō tjlōkwo tak pjang eni: “Domer kjwe İlēbo owa

shäryaga' İaraba ara.»⁸ E bor İayde, ga wop ä ga shäryë bor kong eni kjİuwe» İe.

³⁸ Kuya İok ga tjİe ba kong ga «Tjİapga, jüşko dröng tjeng kjwang pjök» İe.

Kuya ga tjİe ba kong ga «Erö ga bue» İe.

Jesús syöshtono Sbö kong Getsemaní kjokyo

³⁹ E irgo ga Jesús opshino jek Olivos dlupyo ba oppinggaga tjok, sgara İöng sorë ga eni. ⁴⁰ Öötong İöng eshko ga tjİe ba kong İok ga «Pjäy syöshtos Sbö kong ara, pjäy tjİiya Ärëshko ga pjäy kjimte Sbörë, İlebo owa shäryë İlëm wlo» İe.

⁴¹ E irgo ga opkiono jek ba zİong bäng dwayo wop ak dburoy İonshko wİeni. Eshko ga kjök tono, syöshtono Sbö kong, ⁴² tjİe ga «Data, woydër ga İlebo wen owa bor kong dörö İi, e wen tjwe bor kong İleme. Woydöp eni wİeni ga shäryos eni. Gueniyo ga e İaga tjarë İlëm, e İaga ber pjarë» İe.

⁴³ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng kjİara ba kong, kong dbo twe obi wlo. ⁴⁴ Ga woydë ara İlebo wen tjwe ba kong owa İi kjİshko ga syöshtono ara, shorya tjök tjök klung kjing go srëng dik. ⁴⁵ Syöshtono pjir ga kojono, ga tek shrono shäng ba oppinggaga tjeng lİshko ga wİeya bë tjeng pë, woydë İok ara kjİshko. ⁴⁶ Ga tjİe ba kong İok ga «İPjäy pë egaro? Pjäy kojözong. Pjäy syöshtos Sbö kong ara, pjäy tjİiya Ärëshko ga pjäy kjimte Sbörë, İlebo owa shäryë İlëm wlo» İe.

Jesús shara ba wİoyogarë

⁴⁷ Jesús tjİeydë pjİte İlëm obİshko ga nopga tjwe jong träk İleme. Ba oppinggaga dogİo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjİara ko Judas, e tek shäng ba bäm go.

Eshko ga tek shrono shäng Jesús zİong bäng, İö shiya** wlo. ⁴⁸ Eshko ga Jesús tjİe ba kong ga «Judas, İno to ter kjok dogo dwayo ère İö ship, İep ber tjeng oba wİoshko wİore?» İe.

⁴⁹ Tek İöng İlëno miydara ba oppinggaga İöng İirëshko ga tjİe İok ba kong ga «Tjİapga, İshji èngkjwë ba tjok dröng gore?» İe. ⁵⁰ Jekdo eshko ga kjİara jüni dröng shino, ga syöshtaga kësbangyo İi parkaga kwomgwo këlëkong zakza tas jer İon pjik buk töshko erä.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjİe ba oppinggaga İi kong ga «İWëyë! İKjweni İlëme!» İe, ga parkaga İi kwomgwo porwara, ga poptonoe.

⁵² Eshko ga tjİëno ba kJragaga kong. Epga syöshtaga kägäyoga, Sbö u daga kägäyoga, judío tjİapgaga kjok İİgwega wİeniyo bakoe. Tjİe ba kong İok ga «İPjäy tjwe bor shak dröng tjok, wİëng no shpokkİo tjok kjweni ega? İTja shamİshko ga tja èngkjwë bomi tjok İëmiro? ⁵³ Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zİong bäng, pjäy İöng lİshko. İTja sharomi eshko İlëm egaro? Gueniyo dbaryo koshoromi İi, e öötonge. Eni tjok ga kjok ichaga İi beno Ärë» İe.

⁵⁴⁻⁵⁵ Eshko ga Jesús shara İok, söra to jongya syöshtaga kësbangyo İi ushko. Pedro jek shäng kã kjwaraso kã kjwaraso ba irgo. Öötong İöng eshko ga opzrëno jek u İi roshko, ga Pedro beno sök İökkok, u bongkjako, İök borkegaga İöng İi tjok. ⁵⁶ Eshko ga kjogİo shäng kjİara, syöshtaga kësbangyo parkaga wİeniyo. İna ga Pedro sök İökkok. Ga İya yötso robyë wëlëshko ga tjİe nopga İöng İi kong ga «Domer sök kjwe jëk shäng Jesús tjok bakoe» İe.

⁵⁷ Kuya sök ga tjİe kjogİo İi kong ga «İJyö! İE è miydër İlëme!» İe.

⁸22:37 İsaías 53.12.

**22:47 *İö shik* İanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

⁵⁸ Wop tjok ga oblë omîno, ga tjlë ba kong ga «Pja ëmdë ga ba kjïlarayo» Ìe.

Kuya ga tjlë ba kong ga «¡Jyô! ¡Tja Ìlëme!» Ìe.

⁵⁹ Wop ara obi ga oblë tjlë ga «Domer kjwe Galilea so. E kjïshko ga miydërwa pjïú ga kjwe jëktong shäng ba tjok» Ìe.

⁶⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «¡Jyô! ¡Lÿeye Ìëp shäng li miydër Ìlëme!» Ìe.

Pedro shäng tjlë obishko ga kjörkö kjïlunoe. ⁶¹ Eshko ga Tjïapga Jesús bojono tek, Pedro ÿya drëng, ga woyoshre Pedrorë kjïlay ga Jesús tjlëno ba kong ga «Kjörkö kjïluntë Ìlëm obishko ga “Jesús, e ë miydër Ìlëme” Ìorop oba kong pjïlogïo mya tjän» Ìara. ⁶² Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong ara jïökoyo.

Jesús joywara ba dagagarë

⁶³ E irgo ga nopga löng Jesús daga Ìi ba joywono, ga shpora Ìok ara. ⁶⁴ Ga bokkwo go shwomzrëng kjrochara Ìok tuke. Ga tjlë Ìok ba kong ga «Pja yoga ërë Ìos borwa kong» Ìe. ⁶⁵ Ga Ìäywara Ìok owa oblë oblë ara bakoe.

Jesús söraba öötong shäng Judío Kjkok Lïgwegaga Këskësyo bokshto

⁶⁶ Kjkok shröngto ga Judío Kjkok Lïgwegaga Këskësyo tönö Ìok uunkong, syösh-taga kägäyoga, no pinggaga kjok Ìlgwekkïo tara Moisésdë Ìi go bakoe. Eshko ga Jesús söra Ìok, jek öötong shäng tjïap-gaga Ìi bokshto. ⁶⁷ Ga tjlë Ìok ba kong ga «¿No pjïuyo ichara Sbörë shrono shäng Ìi, e pjare? Ìos borwa kong» Ìe.

Kuya ga tjlë ba kong Ìok ga «Lloror bomi kong wïeni ga tjïökwo kjrëmi Ìlëme. ⁶⁸ Ga pjäy kong Ìlëbo kjakrokër kjwe ga tja dboryëmi Ìlëm bakoe. ⁶⁹ Gueniyo Sbö, Ìlëye shärye woydë Ìi shärye ga pjïúe. Ga eeri jek Ìëkong ga no to ter kjok dogo dwayo ëre sirkeno öö-tong sök ba orkwo këlëkong» Ìe.

⁷⁰ Kuya Ìok ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga pja Sbö Ware?»

«Lëmi löng pjäydë om go eni» Ìe ba kong.

⁷¹ Kuya Ìok ga tjlë ëng kong ga «Lë shäng om go ba kjamo go. ¿Nopga wïëy ba rotë obi Ìlëno?» Ìe Ìok eni.

Jesús söraba Pilato bokshto

23 E irgo ga löng eshko Ìi kojono uunkong, ga Jesús söra Ìok, jek öötong löng Pilato bokshto. ² Eshko ga rote löng ara. Tjlë ga «Domer kjwe wïënorwa shäng oba shdök ara kjok kjwang jïkong. Oba pïya shäng kä potjwïëk pjïu kësbangyo sök Roma kjokyo Ìi kong Ìlëme Ìe eni. Tjlë obi ga “No pjïuyo ichara Sbörë shrono shäng Ìi, e tja” Ìe eni bakoe» Ìe.

³ Eni ga Pilato tjlë ba kong ga «¿Judío pjïuyo Ìi pjare?»

«Lëp sök om go lïro» Ìe ba kong.

⁴ Eni ga Pilato tjlë syöshtaga kägäyoga kong, nopga tjeng ara Ìi kong ga «Domer ëre bor kong ga Ìlëye owa shäryara ber shdungko wïo drete» Ìe.

⁵ Gueniyo tjlë Ìok jek obi ga «Tjïökwo Ìe shäng Ìi go ga oba shdöya ara Judea kjokyo kjok kjwang jïkong. Soyara tek shäng Galilea kjokyo dwayo, era eni tjok ga shrono shäng jïshko bakoe» Ìe.

Jesús söraba Herodes bokshto

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Domer ëre Galilea sore?»

⁷ «Èng» Ìe Ìok ba kong. Eni ga ichara Pilatorë jek Herodes shwoy, e Galilea so pjïuyo kjïshko. Ey dbaryo ga Herodes sök Jerusalén kjokyo.

⁸ Eni ga söra Ìok, jek öötong shäng ba bokshto ga Herodes beno wopjïú an-moyö. Jesús, e Ìanyotkëba ara Ìi kura tek kjupäbäshko, ga ÿya woydë, Ìlëbo ÿy-dëba Ìlëm wïeniyo pïya ba kong wïo. ⁹ E kjïshko ga kong Ìlëbo kjakrokara ara, gueniyo dboryara Ìlëme. ¹⁰ Syösh-taga kägäyoga, no pinggaga kjok Ìlg-

wekklo tara Moisésdê li go, e löng eshko bakoe. Ga rotara lok ara iir go.

¹¹Eshko ga joywara Herodesdê ara. Ba engkjwagaga omsharyono eni bakoe. Doyara lok shwong tjwlo ara go, pjlu shwongyo dik, joywe lok wlo, ga ichara jek iröng obi Pilato shwoy. ¹²Ey dbaryo ga Herodes, Pilato, e opyono beno löng wopjlu eng tjok. Bam go ga löng iirkê eng tjok erä.

Jesús ichara Pilatorê, zröya lok wlo

¹³E irgo ga nopga rokara Pilatorê uunkong tek ba shwoy, syöshtaga kägäyoga, no ichagaga, e tjok. ¹⁴Töna löng pjir ga tjle ba kong ga «Domer ere söromi shäng bor bokshto, oba shdöya ara kjishko lëmi. E kjishko ga llëbo kjakrokror ba kong ara bomi bokshto, gueniyo rotëmi löng li, e bor kong ga llëye drete. ¹⁵Herodes kong ga llëye dret bakoe. Ichara shrono shäng bi kong iröng obi e kjishko. Miydër pjlu ga llëye owa sharyara ber zrökko wlo drete. ¹⁶⁻¹⁷E kjishko ga shdun. E irgo ga rayër toe» le.††

¹⁸Kuya lok ga öo le lok uunkong, tjle Pilato kong ga «¡Domer kjwe zrözong! ¡Barrabás döpdê borwa kong dey!» le. ¹⁹(Domer le löng li, e bängzak shäng no shdüzlöng uyo roshko. Dënashko ga ba pjlu, e woyde llëme. E kjishko ga eng töno oblê tjok kjlobö, ga engkjwono lok pjlu nopga tjok, ga nopga zröra lok. E kjishko ga bängzak shäng eshko.)

²⁰Jesús döya woydê Pilatorê, ga tjleno nopga löng li kong jek obi. ²¹Gueniyo öo le lok uunkong, tjle ba kong ga «¡Zrös pjang kjlös go! ¡Zrös pjang kjlös go!» le lok eni.

²²Eni ga Pilato tjleno ba kong jek pjlara obi, öötong pjloglo mya. Tjle ga «¿Llê kjy? Llëbo owa sharyara li lözi bor kong. Llëye wlënor ba go owa ber zrökko wlo drete. E kjishko ga shdun. E irgo ga rayër toe» le.

²³⁻²⁴Kuya ga öo le lok jek tjë jikong, Jesús iche zröya lok pjang kjlös go wlo. Eni ga nopga löng li wlëpyotke Pilatorê ga ä kuzong ga wotjliño oblê, llëye woyde lok li sharyara ba kong eni. ²⁵Eni ga domer bängzak shäng no shdüzlöng uyo roshko lara lok li döra, ga Jesúsda twara ba engkjwagaga kong, llëye woydara nopgarê ba kong li sharye lok ba kong wlo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

²⁶Jesús söya lok jek zröya pjang kjlös go wlo wopro ga domer tek shäng kjlara ko Simón, e Cirene so. Tek shäng iröng ba kjokshko dwayo ga shara engkjwagaga jek löng lirê, ga ichara lok dbo go Jesús kjlös li sök ba irgo.

²⁷Oba jek löng ara ba irgo, tjreko walëga löng ara, slar ara ba kjishko. ²⁸ÿya Jesúsde bojono iröng, ga tjle ba kong ga «Walëga Jerusalén so, pjây slar bor kjishko llëme. Pjây slar bomi kjishko dey, bomi wapga kjishko bakoe. ²⁹Llono ga oba tjle ga “Walëga kjrong, wapga llëm wlëniyo, löng wopjlu li epga” lëba eni. ³⁰Ey dbaryo ga nopga tjle dlup tjeng li kong ga

»“Pjây lon ter borwa kjing go, tjawa jek jëktëng ber dret wlo”††† le eni. ³¹¿Sharyëba eni kjor kësöng kong ga llëye wen kjor dogro li kong?»††† le.

³²Eshko ga domerga owa wlëniyo söra tjeng do pjök, zröya lok Jesús tjok wlo.

††23:16-17 Tek dënashko ga kjibokwo ere jyä shiraba oblê oblê ara. Ga kjone kjone tjle ga «... le. Äär lu pjlobi go ga dbar shrëkkloshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlöng uyo roshko li raye no ichagarê kjlara kjluwe.

†††23:30 Oseas 10.8.

†††23:31 Kjør kësöng le li, e Jesús loklo. Kjør dogro le li, e nopga owa loklo. Eni ga Jesús shdunaba ara eni kuzong ga nopga owa ber shdüngko kjang anmoyö.

³³ Ga öötong löng kjokyo ko No Kä Dboglo dľupyoshko ga Jesús löra lok pjang kjlös go, domerga do pjök li tjok, kjlara pjang or kelë, kjlara pjang or milë, kjlösyo dboye dboye.

³⁴ Eshko ga Jesús tjlä ga «Data, lië shäryayde miyde löng llëme. E kjishko ga llëbo owa shärye löng ëre lös ba kong ber drete» ë.

Eshko ga ëngkjwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglo go, Jesús shwong li ber ë kong iya lok wlo.^{§§}

³⁵ Nopga löng ara eshko ba ik. No icha-gaga löng li omläywono lok owa ara, tjlä ga «Oba oblëra döra, eeri ga woyde ga opdök om go. Tjlëno ga no pjľuyo ichara Sbörë shrono shäng li e lara, e kjruga Sbörë om go lara eni bakoe. Lara eni li jlö wleni ga woyde ga opdök om go» ë lok eni.

³⁶ Ængkjwagaga löng li omjoywono lok bakoe. Kjilgwo bo dyo shpoä twara lok ba kong ie wlo, joywe lok wlo. ³⁷ Ga tjlä lok ba kong ga «Pja judío pjľuyo jlö wleni ga pja opdös om go» ë.

³⁸ Ga Jesús lok pjangshko li kopshko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zröya lok llë kjiy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjlä ga «Domer ëre, e judío pjľuyo.»

³⁹ Domerga owa wleniyo lok lok ba tjok kjlara omläywono eni bakoe. Tjlë ga «¿No pjľuyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja llëmdo? Pja opdös om go, ga tjawa dös eni bakoe» ë.

⁴⁰ Gueniyo kuya ba kjlara pjang lirë ga tjlä ba kong ga «¿Pja Sbö bangkjre llëmdo? ¿Pja shdungoba ba tjok bek llëmdo? ⁴¹ Shjira llëbo owa shäryono jlökoyo, shji shdungoba wlo. Gueniyo domer kjwera, llëye owa shäryara llëme» ë. ⁴² Eshko ga tjlä Jesús kong ga «Pja äär ber sök no pjľuyoshko ga tja woyoshreba» ë.

⁴³ Kuya ga tjlä ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga eeri dö ga pja ber sök bor tjok kjok ko Paraíso* lishko» ë.

Jesús wołono pjang kjlös go

⁴⁴⁻⁴⁵ Öötong dlo dľuw bek ga kjok ro zoktong kjok kjwang jikong beno yet erä. Beno eni äär jong dlo pjö ë wleni. Eshko ga Sbö u roshko ga shwong kës-bang iak pjang eshko li dwlëdong ter aas beno kjing pjök. ⁴⁶ Ga Jesús tjläno dbo go, tjlä ga «Data, bor sëya ëre iër ber tjeng bop wloshko» ë, ga wołonoe.

⁴⁷ Lok pjang kjlös go li boksho ga ëngkjwaga Roma so li kägäyo shäng eshko kjlara. Llëbo weno li iya ga Sbö poshrëra, ga tjlä ga «Shinmo lok pjang kjlös go kjwe, e pjlo bek jlöe» ë.

⁴⁸ Iya nopga löng eshko lirë ga to iröng ba ushko pjľu kjing shpok, woydë ara kjishko. ⁴⁹ Gueniyo nopga Jesús miydë pjľu wleniyo li beno tjeng llëbo tjeng kës ëre ik pjola sit, walëga tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok li tjok.

Jesús doyo jnena Joséré

⁵⁰⁻⁵¹ Eshko ga domer shäng kjlara ko José. E Arimatea so. E wotjlik pjľu, pjlo bek Sbö bokso. Sbö ber no pjľuyo dbaryo li koshe sök bakoe. Domer li Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo kjlarayo, gueniyo llëye shäryara lok Jesús kong li woydara llëm, ba kong ga beno bëy llëme.

⁵² Jesús wołono irgo ga domer li jek öötong shäng Pilato shwoy, ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo. ⁵³ E irgo ga jek öötong shäng shinmo lok pjang kjlös go lishko. Eshko ga doyo li lona ter töshko, popgara shwong ko pjľublün, pjľu wleniyo go, ga söra jek sakshko. Eshko ga iara beno buk pjľëbgwo kak jong guëmkwota roshko. Eshko ga ëye iaydëba llëm obi. ⁵⁴ Dbar

§§23:34 Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire.

*23:43 Sbö sök kjok doko li kjokyo kowëba *Paraíso*.

eshko ga poshäryozlong dbaryo li ey. Eshko ga woshtozlong dbaryo li dloyo ääto, kjok säng tjan.

⁵⁵Walëga tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok li jek löng José irgo, ga shinmo doyo iara beno buk sakshko sorë li, e ina lok pjire. ⁵⁶E irgo ga jek öotong löng ushko, poshtikklo lle lö pjleblë wleniyo, e shäryë, shinmo doyo poshtik e go wlo lara. Gueniyo shäryayde pjité llëm obishko ga woshtozlong dbaryo li öotonge. E kjishko ga woshtono lok, tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë go sorë li eni.

Jesús woshrono iröng obi

24 Öotong sondë kjok shröngto ga jek lok jongya sakshko, Jesús doyo iak buk lishko. Poshtikklo shäryara li söya tjeng ba tjok. ²Öotong löng eshko ga ak kësang jong ba sak bängzakklo li wëna lok dik beno jong pjlebgwo li sor go. ³Eni ga opzrëno jek pjlebgwo li roy, gueniyo shinmo doyo drete. ⁴Woyotjliya löng obishko ga domerga weno tjeng do pjök, shwong kalä lletlet. ⁵Iya lok ga beno löng séya llëm, ga kjök tonono, kujono bokdo kjlay klung go. Eshko ga domerga li tjle ba kong lok ga «¿Shäng sé li wëmi shinmo tjrëko llëno? ⁶Buk na llëme. Woshrra Sborë iröng obi. Zröydëba llëm obishko ga llëye lara bomi kong Galilea kjokyo li woyoshroziä. Tjleño ga ⁷“No to ter kjok dogo dwayo ëre iëba ber tjeng nopga owa wloshko guing, tja zröya lok pjang kjlös go wlo. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sborë iröng obi” lara bomi kong eni» le.

⁸Kuya lok ga tjlokwo lara li woyoshrrae. ⁹Eni ga opshino lok eshko dwayo, ga jek öotong löng Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho

kjlara (11) li löngshko. Eshko ga llëbo ina, kura kës li lara lok pjir ba kong, ba pjeyoga llamo tjeng eshko ba tjok li kong bakoe. ¹⁰Tjlokwo roy sögaga li, e María Magdala so, Juana, María Santiago mekë, walëga llamo oblë li bakoe. ¹¹Kuya Jesús oppinggaga lirë lok ga tjlokwo kjre lok llëme. Wotjlik lok ga walëga li skwë kjoyoe le.

¹²Eni ëmdë ga Pedro jek zron jong sakshko. Öotong shäng eshko ga opzrëno jek ba roshko, ga shwong shinmo pjrikklo li ina beno buk eshko eröe. E irgo ga to iröng ushko, llëbo weno shinmo kong li woyotjliya jek shäng.

Jesús weno ba oppinggaga do pjök kong

¹³E irgo ga Jesús oppinggaga do pjök jek jek löng irbo jek jong äär Emaús kjokyo li bäng. Emaús kjokyo ber buk pjola, shji opshik jek jek Jerusalén kjokyo dwayo kjok shröngto ga shji äär kjok eshko dlo dluw dik wleni. ^{†14-15}Jek löng llëbo shäryono Jesús tjok li lanyotkë ëng tjok. E wopro ga Jesús tek shrono shäng ba zlong, ga jek jek shäng ba tjok, ¹⁶gueniyo e ë miydara lok jekdo llëm, woydara Sborë eni llëm kjishko.

¹⁷Eshko ga Jesús tjle ba kong ga «¿Pjäy jek jek löng llë lanyotkë ëng tjok?» le.

Kuya lok ga slongtëng löng, woydë ara. ¹⁸Kjlara ko Cleofas tjle ba kong ga «¿Kjakrokëp ega? Llëbo shäryono Jerusalén kjokyo tjalëñ jã, e miydara nopga uunkongdë. U iga llë ëmdë ga ommiydono lok pjire. ¿Eni ga pjara ommiydono llëm sorëro?»

¹⁹«¿Llëbo shäryono eshko li llë?» le.

Kuya lok ga tjle ba kong ga «Domer shäng kjlara ko Jesús, e Nazaret so. E Sborë tjlokwo laga, llëye shärye li, llëye le li, e

^{†24:13} Jerusalén kjokyo dwayo äär Emaús kjokyo wlo ga e wop kilómetro sak kjwara kjingsho kjwara (11) dik.

dbo ara. Sbö kong ga tjewlō ara, nopga kong ga eni bakoe. ²⁰Gueniyo syōsh-taga kägäyoga, bi tjlapgaga, e twara lok oba kong, zrökoba wlo, ga zröraba pjang kjlös go. ²¹Tjawara wotjlino ga e shji Israel tjeyoga döga lororwa. Gueniyo shäryono eni eeri ga öötong dbargwo mya tjän.

²²»Eerishko kjok shröngto ga walëga jek löng borwa tjok kjong kjong jek öör löng sakshko, ²³gueniyo shinmo li doyo wlëna llëme. Tek shrono lok iröng obi ga tjle borwa kong ga «Sbö parkagaga kjok dogo so weno löng borwa kong yoshko wlëni, ga tjle ga ‘Jesús, e woshlara Sbörë iröng obi’ le lok borwa kong eni» le. ²⁴E irgo ga borwa pjeyoga kjong kjong jek öör löng sakshko bebi, ga llëbo wlëna lok, lara walëga lirë sorë li eni. Gueniyo Jesúsda ina lok llëme» le.

²⁵Kuya ga tjle ba kong lok ga «¿Pjäy kä kjange! ¿Pjäy opping llonoro? ¿Tjlokwo lara Sbö tjlokwo lagagarë lok tek kë-gongshko kës li, e kjrëmi llonoro? ²⁶¿No pjluyo iche le Sbörë li, e shdungoba bäm go wlo, e irgo ga ie Sbörë ber tjewlō ara llëmdo?» le. ²⁷E irgo ga tjlokwo tak pjang ba kjishko Sbö tjlokwo go li, e pjllölgwera ba kong pjire. Soyara Moisés kjibokwoyo li go, äär pjë jong Sbö tjlokwo lagaga tek dënashko so kjibokwoyo tjeng kës li go bakoe.

²⁸Ga jek löng ääto kjok äär woydë lishkoshko ga Jesús jek jek shäng obi, äär jek këgong woydë wlëni. ²⁹Gueniyo mana lok ber sök ba tjok. Tjle lok ba kong dbo go ga «Pja jek këgong ame. Kjok säng tjän, kjok ro zatoe. Pja ber sök borwa tjok kjok ëreshko dey» le. Kuya ga opzrëno jek shäng ba tjok, ber sök ba tjok eshko wloro lara lok.

³⁰Eshko ga sirkeno sök ba tjok lok, ië wlo, ga pjlung shosho suk pjir kjrara kjwara, ga tjle Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlü bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung

shosho li tora, twara sira sira ba kong lok. ³¹Jekdo eshko ga bokkwo roshwino wlëni, e ë miydara lok pjir, gueniyo sök li jek jëktëng erä. ³²Eshko ga tjle lok ëng kong ga «Shji tek jek löng ba tjok irbo bängshko ga Sbö tjlokwo pjllölgwera bi kong. ¿Eshkoshko ga shji wopjlü ara an-moyö llëmdo?» le.

³³Jekdo eshko ga sano jek iröng Jerusalén kjokyo. Öötong löng eshko ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li wlëna tōno löng eshko, nopga oblë tjok. ³⁴Ga tjle lok shrono löng li kong ga «Tjlapga Jesús woshrono iröng obi jlōe. E weno shäng Simón kong tjän» le.

³⁵Kuya lok ga llëbo weno ba kong irbo bäng li, e lara ba kong pjire. Pjlung shosho suk pjir torashko ga e ë miydara lok sorë li, e lara ba kong pjir bakoe.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kong

³⁶Ga länytke löng obi wopro ga Jesús weno shäng ba tjreko, ga tjle ba kong lok ga «Miga. Pjäy ber löng wlëpe» le.

³⁷ÿya, kuya lok ga beno löng sëya llëm, bangkjre lok ara. Wotjlük lok ga ba shingyo le.

³⁸Eni ga Jesús tjle ba kong obi ga «¿Pjäy sëya llëm ega? ¿Tja woshrono iröng obi woyotjlümi llëm ega? ³⁹¿Tja li shängdo! Bor orkwo ëre izia. Bor dre ëre izia. Tja porwozia. Bi shingyo, e sho dret, dboglo dret, botoyara tjok» le. ⁴⁰Lara eni ga ba orkwo bäng, ba dre bäng, e pina ba kong lok. ⁴¹Kuya, ÿya lok ga tjlokwo kjayde lok jlökoyo llëm obi, gueniyo beno löng wopjlü anmoyö, yëy le lok bakoe. Eshko ga tjle ba kong lok ga «¿Pjäy jushko llëbo uako tjokde?» le.

⁴²Kuya lok ga kong mā sho suk pjir wlëniyo twara ba kong bok kjwara, ⁴³ga kjrara, uara ba bokshto.

⁴⁴Eshko ga tjle ba kong lok ga «Tja shäng bomi tjok obishko ga tja tjleño

bomi kong ga “Tjłokwo tak pjang bor kjışhko Moisés kjibokwoyo li go, Sbö tjłokwo łagaga tek dēnashko so kjibokwoyo tjeng kēs li go, kjibokwo ko *Salmos* go, e shāryē uunkong kjłuwe” łoror bomi kong eni» ĩe.

⁴⁵Eshko ga epga kjimtara Sbö tjłokwo tak pjang li ĩlē loklo miydē pjłúe. ⁴⁶Tjłē ba kong ga «Tjłokwo tak pjang li tjłē eni: “No pjłuyo iche ĩe Sbörē li, e wołon wıo. Gueniyo äär dbargwo mya ga woshre Sbörē iröng obi.” ⁴⁷Tjłokwo tak pjang obi tjłē eni: “Ba ko goshko ga tjłokwo ĩeba tjēyo kjrına kjrına löng kjok ěre kjing go li kong. Tjłokwo ĩeba li ěre: ‘Łıebo shāryēy löng owa li, e owa jłōe ĩēy, ga rayēy ga owa pjang bi go li łōya Sbörē ber drete.’” ⁴⁸Pjāy beno löng ĩłēbo ĩnomi, kuromi li roy łaga oba kong.

⁴⁹Ga bomi go Sbö Sēya ichēr kjok dogo dwayo äär ber kēsbang bomi tjok, ĩara bor Datarē jłokoyo sorē li eni. Gueniyo pjāy ber löng ěreshko Jerusalén kjokyo, ěye ĩēr shāng bomi kong li shrono guing» ĩe.

Jesús to jem kjok dogo

⁵⁰E irgo ga epga söra jek Jerusalén kjokyo dwayo, öötong löng Betania kjokyo. Eshko ga orkwo poyono, ga tjłokwo ĩara beno pjłú ba kong łok. ⁵¹Shāng tjłē obishko ga opkjono eshko dwayo, ga söra Sbörē to jem kjok dogo.

⁵²E irgo ga poshrēra łok ara, ga sano to tek löng wopjłú iröng Jerusalén kjokyo. ⁵³Eshko ga beno löng Sbö poshräk, ba u złong bāng enido.

Evangelio según Juan

Jesucristo roy pjlú ère, e jyā tara Juandē

Kjibokwo ère sorē

Domer shāng kjlāra ko Juan. E judío. Dēnashko ga e ma shaga ba kjlāra Santiago tjok. Pjlāra ga lōng parkē di bāng buk kēsbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea li sor goshko ga epga rokara Jesúsdē opping ba tjok. Kuya lok ga to jek ba tjok, beno lōng ba oppingga shara. E irgo ga öotōng beno lōng ba opping-gaga doglō sak kjwara kjingsho pjök (12) li pjeyoga bakoe. Ba oppingga woyde Jesúsdē ara ba kjlāra wleni tak pjang kjibokwo ère go li, e Juan om go.

Jesús wolono, ga woshrrara Sbörē irōng obi irgo ga judioga ara lōng ba kjok baīya lishko llēm, öotōng beno lōng kjok shto oblē oblē shara. Woyotjlikoba ga kjibokwo ère tara Juandē judioga lōng kjok shto oblē oblē li kong. Kjibokwo ère tara ba kong llēno, e tara beno pjang Juan 20.31 go. Tjlē ga «Ère toror, miydēmi e go wlo ga no pjluyo ichara Sbörē li, e Jesús, e Sbō Wa bakoe. Ga pjāy mār ba go wleni ga pjāy ber lōng sē iyado Sbō tjok.»

Tjlökwo li weno beno no

1 Shāng kjlāra ko Tjlökwo.[‡]
Kjok ère dāmār, llēye llēm obishko ga

e sök tjän.
E sök Sbō tjok,
ga e Sbō.

² Llēye llēm obishko ga
e sök Sbō tjok.

³ Ba go ga
llēbo tjeng kēs ère shāryara Sbörē
Llēbo tjeng kēs iy lōng ère,

e shāryara ba go.

⁴ Llēbo tjeng sē kēs ère, e laga erē.

Shji uunkong ber lōng sē tjaqlēn wleni,
e laga erē bakoe.

Shji kong kjok miydē twaga li e,
e bi kong ga iök jong shjiy wleni.

⁵ Kjok ro sī lishko ga
iök li jong shjiy iyado,
e sjēya kjok ro sī lirē ga äe.

⁶ Eebor ga domer weno shāng kjlāra ko Juan, e ichaga Sbörē. ⁷ Ichara Iök Shjiy li^f roy lē oba kong, nopga uunkong mār ber lōng ba go wlo. ⁸ Juan, e Iök Shjiy li llēme. E shrono shāng Iök Shjiy li roy laga eröe. ⁹ Iök Shjiy jlökoyo li, shji uunkong ber lōng kjok miydē ara li laga erē, ga eshko ga tjwe döröe.

¹⁰ Eshkoshko ga sök kjok ère kjing go, ga kjok ère shāryara kēs emdē ga e è miydaraba llēme. ¹¹ Öör shāng kjok baīya lishko, gueniyo wlojrrara ba tjēyogarē llēme. ¹² Gueniyo no kjong kjongda omwlojrono, ga beno lōng mār ba go. Epga iara beno lōng Sbō wapga. ¹³ E weno beno Sbō wapga, shji nopga wen kjok ère kjing go dik llēme. E laga domerdē llēm, e laga Sbörē.

¹⁴ Ga Tjlökwo li, e weno beno no, ga beno sök shji nopga tjok. E Data Sbō Wa kjlāraso, e Sbō bakoe. E kjishko ga e dbo ara, ga ba dbo kälā inoy wēlēe. E go ga Sbō wopjlú li, Sbō tjlökwo bek li, e shrono beno sök bi tjok, iy, kuy wlo.

¹⁵ Juan tjlēno ba kjishko, tjlē ga «Kjupāshko ga tja tjlēno bomi kong ga “No tjwe bor irgo kjlāra. Gueniyo tja llēm obishko ga sök tjän. E kjishko ga tjwlo ara bor kjinmo” loror eni. Ga loror li shāng kjwe» lē.

¹⁶ Ba wopjlú ara li kjishko ga shji uunkong kjimte iyado. ¹⁷ Dēnashko ga kjok llgwekklo twara Sbörē Moisés kong, lē bi kong wlo. E goshko ga e llē miy-

[‡]1:1 Tjlökwo lē li, e Jesucristo löklo.

^f1:7 Iök Shjiy lē li, e Jesucristo löklo.

doroye. Ga Sbö wopjǎ́ú li sorë, Sbö tjǎ́okwo bek li ìlë, era miydoroy Jesu-cristo go. ¹⁸ Sbö, e ìga erë ìlëme. Gueniyo ba Wa kjǎ́laraso li, e Sbö bakoe. Data Sbö miyde sök owa ìlëm, ga e sorë ìaga erë bi kong.

Juan No Waga tjǎ́lëno Jesús kjǎ́shko

¹⁹⁻²⁰ Pjǎ́lara ga syöshtagaga Sbö kong, ba kjimtagaga Leví tjëyoga, e ichara judío tjǎ́lapgaga kjok ìlgwega wǎ́leniyo löng Jerusalén kjokyo ìrë tjǎ́lë Juan kong ga «¿No pjǎ́luyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pjare?»

«Tja ìlëme» ìe ba kong wë́lëe.

²¹ Ga kjakrokara òk jek obi ga «¿Eni ga pja ë? ¿Pja Elías tjwaydere?»

«Ìlëme» ìe ba kong.

Ga kjakrokara òk jek obi ga «¿Sbö tjǎ́okwo ìaga tjwe ìëba li pjare?»

«Ìlëme» ìe ba kong.

²² Eni ga tjǎ́lë òk ba kong ga «Eni ga pja ë òs borwa kong om go, roy sörwa borwa ichagaga kong wǎ́o» ìe.

²³ Kuya ga tjǎ́lë ba kong òk ga «Kji-bokwo tara Sbö tjǎ́okwo ìaga tek dë-nashko so Isaiásdë. Tjǎ́lëno beno eni:

»«Kjok dogro no ìlëmshko ga ëbo tjǎ́lë shäng dbo go ga

‘Irbo shäryozí ber bek Tjǎ́lapga tjwe li kong’ ìe.»[§]

Èbo tjǎ́lë shäng dbo go ìara li, e tja ìayde» ìe.

²⁴ Fariseoga löng eshko kjǎ́lëbö. ²⁵ Kuya òk ga tjǎ́lë ba kong ga «Pja no pjǎ́luyo ichara Sbörë shrono shäng li ìlëm, pja Elías ìlëm, pja Sbö tjǎ́okwo ìaga tjwe ìëba li ìlëm bakoe ìëp shäng eni. ¿Eni ga pja no wë ega?»

²⁶ «Nopga wër shäng di goshko. Gueniyo bomi tjǎ́rëko shäng kjǎ́lara, era ë miydëmi löng ìlëme. ²⁷ No tjwe bor irgo kjǎ́lara li e. Bek wǎ́o ga tja ba drepkwota

dök wǎ́o ìlëm, e tjwǎ́o ara bor kjinmo anmoyö kjǎ́shko»^{**} ìe ba kong.

²⁸ Ìlëbo shäryono kës eni li, e shäryono Betania kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong, no we jer shäng di roshko ìishko.

Öng Wǎ́lp Ushko So Ìlgwoklë ichara Sbörë li, e Jesús

²⁹ Wëshko ga Jesús ìya Juandë tek shäng tjwayde ba shwoy ga tjǎ́lë ga «¿Ìzia! Öng Wǎ́lp Ushko So Ìlgwoklë ichara Sbörë li shäng kjwe. Shji öng ushko so zrök, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret wǎ́o. Domer kjwe öng ushko so eniyo wǎ́leni, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret wǎ́o, shji nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong. ³⁰ Kjupäshko ga tja tjǎ́lëno bomi kong ga “No tjwe bor irgo kjǎ́lara. Gueniyo tja ìlëm obishko ga e sök tjän. E kjǎ́shko ga tjwǎ́o ara bor kjinmo” ìoror eni. Ga ìoror li shäng kjwe. ³¹ Tja shrono shäng no wë di goshko, e ë miyde Israel tjëyogarë wǎ́o, gueniyo tja ëmdë ga ommyidono ìlëme» ìe.

³²⁻³³ Ga Juan tjǎ́lë jek obi ga «E ë miy-dër shäng ìlëm obishko ga bor ichaga no wë di goshko li tjǎ́lëno bor kong ga “Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dung-gwo kjoyo, ga opyë ber sök ë kjing go li, era nopga go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang ba tjok” ìara bor kong eni. E irgo ga tja omíno ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opy-ono beno sök ba go. ³⁴ Tjara omíno eni, ga ìër bomi kong ga e Sbö Wa jǎ́lë» ìe.

Jesús oppinggaga bäm ìyo

³⁵ Wëshko ga Juan shäng eshko obi, ba oppinggaga do pjök tjok. ³⁶ Jesús ìya shäng ga tjǎ́lë ga «¿Ìzia! Öng Wǎ́lp Usho So Ìlgwoklë ichara Sbörë li shäng kjwe» ìe.

§1:23 Isaiás 40.3.

**1:27 Drepkwota döga ìanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

³⁷ Kuya Juan oppinggaga ĩrĕ ga to jek ĩok Jesúsdĕ irgo.

³⁸ ĩya Jesúsdĕ irŕong ga tĵĕ ba kong ĩok ga «¿Ľĕye woydĕmiro?»

«TĵĽapga no pingga, ¿pja pĕ buk kĵone?» ĩe ba kong.

³⁹ Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Pĵāy tek bor tjok, ĩmi wĽo» ĩe. Ga to jek ĩok ba tjok, ŕŕotong lŕong u jong kĵone sŕk ĩshko. DĽo tŕy kuzong ga beno lŕong ba tjok eshko āār jong shkĕ go.

⁴⁰ KĵĽara ĵĽni ko Andrĕs, e Simŕn Pedro ĩĕng. ⁴¹ Andrĕs opshino eshko dwayoshko ga jek ŕŕotong shāng ba shĵiy ĩi shwoy ga tĵĕ ba kong ga «ĽMesĽas†† ĩi, e wĽĕnorwael!» ĩe ba kong. (MesĽas, e no pĵĽuyo iche ĩe Sbŕrĕ ĩi ĩokĽo).

⁴² Eshko ga ba shĵiy ĩi sŕra jek Jesúsdĕ shwoy. ĩya Jesúsdĕ ga tĵĕ ba kong ga «Pja ko Simŕn. Pja data ko Juan. Gueniyo pja kowĕba ber Cefas shara» ĩe. (Cefas, e Pedro ĩokĽo.)^{‡‡}

Felipe, Natanael, e rokara Jesúsdĕ

⁴³⁻⁴⁴ Wĕshko ga Jesúsdĕ jek jongya Galilea kĵokyo ĩe. Jek jĕk shāngshko ga domer wĽĕna shāng kĵĽara ko Felipe, e Betsaida so, Pedro, Andrĕs, e kĵokyo. Felipe ĩya ga tĵĕ ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wĽo» ĩe.

⁴⁵ Kuya ga jek ŕŕotong shāng domer oblĕ ko Natanael shwoy ga tĵĕ ba kong ga «TĵĽokwo tara MoĽsĕsdĕ kĵok ĩĽgwekkĽo go, ĕbo tĵwe kĵĽara ĩlono ĩi kĵĽshko. Sbŕ tĵĽokwo Ľagaga lŕong ĩi omtono ba kĵĽshko bakoe. Domer lara ĩok ĩi ĩnorwa. E ko Jesúsdĕ, e Nazaret so, Josĕ wa»^{¶¶} ĩe.

⁴⁶ Kuya ga tĵĕ ba kong ga «¿Nazaret kĵokyo Ľĕpdo? ¿ĽĽĕbo pĵĽú wen eshko Ľaga ĕro?»

«Kĵweri shĵi to ĩk» ĩe ba kong.

⁴⁷ Eshko ga jek ŕŕotong lŕong Jesúsdĕ shāng ĩshko. Natanael ĩya Jesúsdĕ ga tĵĕ ba kong ga «Domer tek shāng kĵwe, e Israel tĵĕyo ĵĽokoyo, tĵĽokwo ĩe ga ĵĽokoyo, ĵyŕrkĕ ĩĽĕm wĽeniyo» ĩe.

⁴⁸ Kuya ga tĵĕ ba kong ga «¿Tja no eniyo miydĕp sorĕ?»

«Pja rokayde Feliperĕ ĩĽĕm obishko ga pja ĩnor sŕk kĵor jong kĵĽara ko *higuera* ĩi dirko» ĩe ba kong.

⁴⁹ Kuya ga tĵĕ ba kong ga «TĵĽapga no pingga, Sbŕ Wa ĩi pja, Israel tĵĕyo pĵĽuyo ĩi pja bakoe» ĩe.

⁵⁰ Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Tja tĵĽĕno bop kong ga “Pja ĩnor sŕk kĵor jong kĵĽara ko *higuera* ĩi dirko” ĩoror eni. Tja tĵĽokwo kĵrorop e kĵĽshko. Ga ĩĽĕbo ĩp kĕsbang, ĩnop kĵwe kĵĽinmo» ĩe. ⁵¹ Ga tĵĕ ba kong obi ga «Ľĕr bop kong ĵĽokoyo ga ĩlono ga ĩp ga kĵok dogo roshwing, ga Sbŕ parkagaga kĵok dogo so jem lŕong, ter lŕong no to ter kĵok dogo dwayo ĕre go» ĩe.

Di kworkwara Jesúsdĕ beno kĵĽĽgwo bo dyo dbo ara

2¹⁻² Dbarĵwo mya irgo ga oba orkwosmok lŕong Caná kĵokyo, e Galilea kĵokyo obi. Ga Jesúsdĕ ŕŕotong shāng eshko ba oppinggaga tjok, mana orkwosmoga ĩrĕ kĵĽy. Jesúsdĕ mekĕ sŕk eshko bakoe.

³ Oba lŕong orkwosmozĽong dbaryo ĩi shrĕk wopro ga kĵĽĽgwo bo dyo dbo ara yĕ pĵitonge. Eni ga Jesúsdĕ mekĕ tĵĕ ba kong ga «KĵĽĽgwo bo dyo dbo ara yĕ pĵitonge» ĩe.

⁴ Kuya ga tĵĕ ba kong ga «Mekĕ, ¿Ľĕp shāng bor kong eni ega? Tja dbaryo āātĕ ĩĽĕm obi» ĩe.

⁵ Eshko ga ba mekĕ tĵĕ parkagaga lŕong ĩi kong ga «ĽĽĕye ĩe bomi kong ĩi shāryozĽi eni» ĩe.

††1:41 *MesĽas*, e Hebreo tĵĽokwo.

‡‡1:42 Arameo tĵĽokwo *Cefas*, e *ak* ĩokĽo. Grecia so tĵĽokwo *Pedro*, e *ak* ĩokĽo bakoe.

¶¶1:45 Eshko dbaryo ga Jesúsdĕ, e Josĕ wa ĩĕba, mĽga eni ĩĽĕme.

⁶Judíoga sgara löng orkwo shkwé yötso enido, ba pjeyoga tek dēnashko so sdēkwo sorē ga eni. E kjīshko ga di bap-kwo tjeng eshko kjwo tjer (6), shāryak ak go, kjwara kjwara di shak bayo bonkō kēsbang tjung wleni^{§§} kjwo sak pjök (20) dik, llēm ga sak mya (30) dik. ⁷Eshko ga Jesús tjlē parkagaga löng li kong ga «Di bap-kwo kjwe dlīzī di go» le ba kong, ga uunkong li dlīna lok beno tjeng tjung di go. ⁸Eshko ga tjlē ba kong lok jek obi ga «Shizī sira, ga sōzī jek kēm bomi kägäyo shäng wle kong» le.

Kuya lok ga shāryara eni. ⁹Twara lok ba kägäyo kongshko ga miydara lok ga di li kworkwara Jesúsdē beno kjīllgwo bo dyo dbo ara, gueniyo llē miydara ba kägäyorē shäng llēme. Eni ga iarashko ga domer orkwosmono li rokara tek ba shwoy, ¹⁰ga tjlē ba kong ga «Nopga uunkong orkwosmozlong dbaryo shrēkshko ga kjīllgwo bo dyo dbo ara iako owa llēm wleniyo twe nopga mak pjir löng li kong bām go, ie lok wlo. Iara lok ara irgo ga kjīllgwo bo dyo dbo ara tjwlo chira wleniyo twe ba kong lok shara. Gueniyo pjara omshāryono eni llēme. ¿Iako owa llēm wleniyo lira ship shäng kjwle jā egaro?» le.

¹¹Llēbo iydēba llēm wleniyo shāryara Jesúsdē bām li e, shāryara eshko Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi. E go ga ba dbo kälā pina ba oppinggaga kong, ga beno löng mär ba go. ¹²E irgo ga to jek öötong shäng Capernaúm kjokyo ba mekē, ba lēmga, ba oppinggaga tjok, ga beno löng eshko dbar kjwöbö.

Llēbo soynegaga löng Sbō u zlong bäng li ichara Jesúsdē drete

¹³Israel tjēyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo judíoga

kong li dörö kjīshko ga Jesús jek öötong shäng Jerusalén kjokyo. ¹⁴Eshko ga opzrēno jek shäng Sbō u zlong bäng ga nopga wlena löng llēbo soynek, sögla, öng wlep ushko so, dunggwo bakoe. Nopga oblē wlena wloktong löng dbur kjlopswē. ¹⁵Iya Jesúsdē eni ga no sh-pokklo shāryara pjara kjīllgwo go, ga löng li ichara jek eshko dwayo dret, ba öng llē tjok. Dbur kjlopswaga dburyo li dbura ba shjiryo, ga ba dbur bap-kwo kjlopswozlong li poskara beno tjeng töshko. ¹⁶Ga tjlē dunggwo soynegaga löng li kong ga «Bomi dunggwo kjwe shizī ēre dwayo! ¡Bor Data u ēre iēmi ber jong llēbo soynezlong uyo llēme!» le.

¹⁷Eshko ga tjlökwo tak pjang Sbō kjibokwoyo go li woyoshrara ba oppinggagarē lok kjrina. Tak pjang li tjlē ga «Tja wo pjang bop u li go iyado. Tja ymo ara ba kjīshko.»*

¹⁸Eshko ga judíoga tjeng li tjlē lok ba kong ga «¿Llēye shāryēp shäng li shāryēp ega? ¿Pja ichaga ērē? Pja ichaga Sbörē wleni ga llēbo iydēba llēm wleniyo shāryos borwa kong, e miydēwa e go wlo» le.

¹⁹Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Sbō u ēre shdōzi ber dret, ga äär dbargwo mya ga shāryēr ber jong ba shtoshko iröng obi» le.

²⁰Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Sbō u ēre shāryēba wlo ga woydara lu pjloglo sak pkēng kjingsho tjer (46). ¿Ga pja omshāryē dbargwo mya lep sorēro?» le.

²¹Gueniyo Sbō u le shäng li, e ba doyo om go li layde. ²²E irgo ga wolono, ga woshrara Sbörē iröng obishko ga llēye lara li woyoshrara ba oppinggagarē lok. Eshko ga Sbō tjlökwo tak pjang li, e kjrara lok, ga Jesús tjlökwo kjrara lok eni bakoe.

§§2:6 *Bonkō kēsbang tjung wleni, e bayo litro pkēng (4) dik.*

*2:17 Salmo 69.9.

No wotjlik sorë, e miydara Jesúsdë pjire

²³ Ga nopga löng Israel tjëyoga dök-tong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëkshko ga Jesús shäng llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë Jerusalén kjokyo. İya nopga löng eshko lirë ga kjone kjone beno löng mär ba go. ²⁴ Gueniyo nopga wotjlik sorë li miyde Jesúsdë shäng pjire. E kjishko ga tjlokwo lëba li kjre uunkong llëme. ²⁵ Nopga wotjlik llë, e miyde shäng pjir iyado. E kjishko ga wotjlik sorë li lëba ba kong guing llëme.

Jesús, Nicodemo

3 Domer shäng kjlara ko Nicodemo, e fariseo, judío tjlapga kjok lligwega wleniyo bakoe. ² Shkër kjwara ga jek öötong shäng Jesús shwoy ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, miyderwa ga pja ichaga Sbörë no ping. Sbö shäng bop tjok llëm kjwe ga llëbo iydëba llëm wleniyo shäryëp shäng li shäryëp ga äe» lë.

³ Kuya ga tjlä ba kong ga «Lër bop kong jlokoyo ga shji uunkong weno pjlara. Gueniyo ëye wen jek pjlara obi llëm ga äär ber Sbö nopga ga äe» lë.

⁴ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Shji öötong këguë tjän ga shji wen obi sorë? Shji äär ber buk bi mekë bö roshko, shji wëya jek obi wlo ga äe» lë.

⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «Lër bop kong jlokoyo ga ëye we Sbö Sëyarë, ga wëya ber tjaglën wleni llëm ga äär ber Sbö nopga ga äe. ⁶ Èye wengga norë ga ber no eröe. Èye äär ber Sbö i wlo ga woyde ga wengga Sbö Sëyarë. ⁷ «Nopga uunkong wen jek obi kjluwe» lër bop kongshko ga pja ber sök polläk llëme. ⁸ Pjluk, e shrono ga kup ga wëlä, gueniyo tjwe jong kjone dwayo, jongya jek kjone, e miydëp llëme. To woydë jek kjone ga eshko. Nopga wëya Sbö Sëyarë li, e so e kjoyo bakoe» lë.

⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Llëye lëp shäng li, e sorëro?»

¹⁰ «Pja Israel tjëyoga pingga. ¿Eni ga e miydëp llëm sorëro? ¹¹ Lër bop kong jlokoyo ga tjlokwo lërwa bomi kong, e miyderwa kjiy, llëbo inorwa om go li, e lorwarë, gueniyo tjlokwo lërwa löng li, e kjrëmi llëme. ¹² Llëbo tjeng kjok ëre kjing go li lër shäng bomi kong, ga tjlokwo kjrëmi llëme. ¿Eni ga llëbo tjeng kjok dogo li lotë bomi kong kjwe ga tjlokwo kjrëmi sorëro?»

¹³ »Èye öör jem kjok dogo llëme. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ëre ter shrono ey dwayo. ¹⁴ Dgur jyäglö poyona Moisésdë dënashko sorë ga llono ga tja poyongoba pjang kjomo eni bako, ¹⁵ ëye mär bor go ga ber löng së iyado Sbö tjok wlo.

¹⁶ »Nopga löng kjok ëre kjing go woyde Sbörë ara. E kjishko ga ba Wa kjlaraso ëre ichara zrökoba nopga kjishko wlo, ëye mär bor go ga jer llëm wlo, ber löng së iyado Sbö tjok wlo. ¹⁷ Tja ichara kjok ëre kjing go no dök wlo, no shdung wlo llëme. ¹⁸ Èye mär bor go ga ber shdungko llëme. Gueniyo ëye mär bor go llëm ga era beno shdungko tjän, mär Sbö Wa kjlaraso ëre go llëm kjishko.

¹⁹⁻²⁰ »Èye llëbo owa shäryë ga woyde ga İga ërë llëme. Ga tja shrono shäng kjok ëre kjing go, iök jong shjiy wleni. E kjishko ga tja woydara llëbo owa shäryagagarë llëm, ga beno löng pjola, llëbo shärye löng owa li ber wëlä llëm wlo lë. Epga beno shdungko e kjishko. ²¹ Gueniyo ëye jëk tjlokwo bek li go ga woyde lok ga ber löng iök jong shjiy lishko, llëbo pjlu shärye löng Sbö kjishko li ber wëlä wlo» lë ba kong.

Juan Jesús İaywono

²² E irgo ga Jesús jek öötong shäng Judea kjokyo ba oppinggaga tjok, ga beno löng eshko dbar kjwöbö no wë

jer di roshko. ²³⁻²⁴ Kjuk buk kjrina ko Enón, Salim kjokyo ber buk soshko. Enón kjokyo lishko ga di ara. E kjishko ga Juan bängzaydëba no shdüzlöng uyo roshko llëm obishko ga shäng eshko no wë, ga nopga jek äär löng ara ba shwoy, we Juandë wlo.

²⁵ Eshko ga Juan oppinggaga opyono löng ënglë kar kar judío shäng kjlara eshko li tjok, shji wë di go sorë li läywe löng. ²⁶ Pjir ga jek öötong löng Juan shwoy ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, kjupä ga domer shäng bop tjok Jordán diyo kjwo kalëkong li, läyworop li, e shäng no wë, ga nopga löng kës li jek löng ba shwo lëkong shara» lë.

²⁷ Kuya ga tjlä ba kong lök ga «Ëye llëbo tjok ga e twaga Sbörë ba kong kjishko. ²⁸ «No pjüyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja llëme. Tja ichara jek ba bäm go erä» löror bomi kong tjän, ga kuromi wëläe.

²⁹ »Kjoglo shäng kjlara orkwosmok wlo wleni ga e sogo domer orkwosmok ba tjok wlo li eröe. Domer orkwosmok wlo li yorkaga shäng li, e ber shäng wopjü, ba kjlara tjläno shäng li kura kjishko. Tjara so domer yorkaga li kjoyoe. Tja wopjü ara anmoyö e kjishko. ³⁰ Bek wlo ga era ber tjwlo ara jek këgong këgong, ga tjara ber tjwlo chira.

³¹ »Ter shrono shäng kjok dogo dwayo lïra tjwlo ara, oblë kjinmo. Ëye kjok ëre so ga e jüshko so erä, ga llëbo jüshko so li läywayde. Ter shrono shäng kjok dogo dwayo lïra tjwlo ara, oblë kjinmo. ³² Llëbo ina, kura eshko li, e läywayde, gueniyo ba tjlokwo kjrëba llëme. ³³ Gueniyo tjlokwo kjruga ë li kong ga tjlokwo lïra Sbörë ba kjishko li, e beke lë. ³⁴ Jesús ichara Sbörë ba tjlokwo roy lë oba kong, ga e go ba Sëya twara beno ba kong kësbang anmoyö. ³⁵ Ba Wa woyde Data Sbörë ara, ga llëbo tjeng kës li iara beno tjeng ba wloshko. ³⁶ Ëye mär ba Wa

go ga beno löng së Sbö tjok tjän, ga ber löng eni iyado. Gueniyo ëye omwlokjrë llëm ga äär ber löng Sbö tjok eni llëm, ga shdüya Sbörë ber iyado wlo bakoe» lë.

Jesús lïano walë Samaria so tjok

4 ¹⁻³ Jesús roy kura fariseogarë lök ga nopga piya shäng, we shäng jer di roshko ara, Juan kjinmo, miga shäng no wë om go llëm, waga ba oppinggagarë lök. E miydara Jesúsde, ga to Judea kjokyo dwayo, jek jongya Galilea kjokyo iröng obi. ⁴ Irbo li jek jong Samaria kjokyo go kuzong ga ⁵ jek öötong shäng kjok buk kjrina ko Sicar, e Samaria kjokyo obi, kjok twara Jacobdë beno ba wa José kong dënashko li buk soshko. ⁶ Eshko ga di bäng jong kwara, shiga Jacobdë dënashko. Dlo dluw dik ga Jesús sjeno jërbo kuzong ga sirkeno sök di bäng jong li zlong. ⁷⁻⁸ Ba oppinggaga jek lök u lök arashko dli tjwlek, Jesúsda beno sök eshko.

Eshko ga walë Samaria so tek tjwe shäng kjlara di shik. Walë li iya sök ga tjlä ba kong ga «Tja sës di sira» lë.

⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja judío, ga tja walë Samaria so. ¿Eni ga tja kong di rokëp sorëro?» lë. (Lara ba kong eni, judfoga pjë Samaria soppa tjok llëm kjishko.)

¹⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëbo twe woydë Sbörë bop kong, gueniyo e llë miydëp shäng llëme. Ga di rokaga sök ëre, tja ë miydëp shäng llëm bakoe. Miydëp kjwe ga tja kong di rokorop, di shji ie ber löng së jlökoyo wleniyo» lë.

¹¹ Eshko ga walë li tjlä ba kong ga «Tjlapga, di bäng ëre jong rong, ga pja di shikklo drete. ¿Eni ga di shji ie ber löng së lëp sök li ship sorëro? ¹² Bi tjlapga tek dënashko so Jacob di shino di bäng ëre dwayo, ga iara beno ba wapga kong, ba öng kong bakoe. Pjir ga iara beno jong bi kong. ¿Pja tjwlo ara ba kjinmore?»

¹³ «Ëye di ëre iono ga pjesit ga jek wodogro obi. ¹⁴ Gueniyo di twak tjarë li, ëye omiono ga ber wodogro ame. E ber pjang di shlälä wleni, ga ie ber löng së iyado Sbö tjok bakoe» le ba kong.

¹⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, di läp sök li twos bor kong sira, tja wodogro ame wlo, tja tek shäng di shik kjër jüshko ame wlo bakoe» le.

¹⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja nom bop lanma wlokrë. Wlenop ga tek söba» le.

¹⁷ Kuya walë lirë ga tjlä ba kong ga «Tja lanma drete» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «“Tja lanma drete” läp shäng li, e lörop beke.

¹⁸ Jlökooyo ga pja lanmaga rayono öötong doglo shkëng (5) tjän, ga eerishko ga domer sök bop tjok li, e bop lanma llëme. Läp shäng li, e lörop beke» le.

¹⁹ Kuya walë lirë ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, miydër ga pja Sbö tjökwö läga. ²⁰ Borwa tjlapgaga Samaria so tek dënashko so li Sbö poshrëno dlup ëreshko. Gueniyo pjäy judiögara tjlä ga “Sbö, e poshrëy wlo ga woyde ga shäryëy eshko Jerusalén kjokyo dey” lëmi eni» le.

²¹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja tjökwö kjrozong. Dbar tjwe kwara ga Data Sbö poshrëmi wlo ga pjäy tek dlup ëre go ame, pjäy jek Jerusalén kjokyoshko ame bakoe. ²² Samaria sopga, Sbö poshrëmi löng li miydëmi löng llëme. Gueniyo tjawa judioga tjreko no shäng kjlära, kjrara Sbörë ber no döga wlo. E kjishko ga Sbö poshrërwa löng li, e miydërwa löng pjläu. ²³ Gueniyo dbar tjwe kwara ga ëye Data Sbö poshrëk woydë jlökooyo ga e poshrëya jlökooyo ba pjläushko, Sbö Sëya go, woyde Sbörë sorë li eni. Ga dbar tjwe lër shäng li, e shrono tjän. ²⁴ Sbö, e sëya. E kjishko ga woyde ga e poshrëy jlökooyo bi pjläushko, ba Sëya go» le.

²⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «Miydër ga no pjläuyo iche le Sbörë li tjwe.† Shrono ga llëbo tjeng kës li pjlällgweya borwa kong drete» le.

²⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjwe läp shäng li, e tja» le.

²⁷ E irgo ga Jesús oppinggaga shrono lök iröng obi. Iya lök ga sök lan walë tjok ga yëy le erä, ga wotjlik lök ga «¿Llëye woyde? ¿Sök lan walë kjwe tjok llëno?» le, gueniyo kjakrokara lök ba kong llëme.

²⁸ Eshko ga ba di bapkwö iara walë lirë beno jong eshko, ga to jongya u lök arashko. Öötong shäng eshko ga tjlä nopga kong ga ²⁹ «Domer sök këm kjlära, tja, llëye shäryoror dö li, e miyde sök pjir, ga lära bor kong pjire. ¿No pjläuyo ichara Sbörë shrono shäng li ero llëm? Pjäy tegö. Shji to ik» le. ³⁰ Kuya lök ga opshino to jek lök ba tjok, jongya Jesús sök lishko.

³¹ E wopro ga Jesús oppinggaga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, pja ios sira» le löng eni.

³² Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja llëbo uako tjok, gueniyo llë miydëmi löng llëme» le.

³³ Kuya lök ga tjlä lök ëng kong ga «¿Ëbo dli söno ba kongdo?» le.

³⁴ Gueniyo tjlä ba kong lök ga «Llëye woyde bor ichagarë ga shäryër le li, e shäryër woydë äär jong shäryoror pjir guing. Bor kong ga pak ëre, e bor dli wleni. ³⁵ Pjäy tjlä ga “Kjwe moglo pkëng (4) obi ga dwla bo shjiye” lëmi. Gueniyo lër bomi kong ga nopga tek tjeng kjwe izia. Nopga koshëy Sbö tjökwö kjrë ame, tek löng Sbö tjökwö kjrë eniwa tjok wlo.

³⁶ »Ëye dwla skok ga dburyo shaya. Ga dwla skozlong dburyo ga dwla skogaga li löng wopjläu, dwla dgagaga tek dënashko li löng wopjläu bakoe. Sbö tjökwö, e eni

†4:25 No pjläuyo iche le Sbörë li, e kowëba *Cristo* bakoe.

włeni bakoe. Ęye tjlłkwo kjrono ga ber łong sę iyado Sbł tlok. Gueniyo eshko ga tjlłkwo pjłollgwegaga ba kong, kjre wlo li, e łong wopjlu, tjlłkwo łagaga ba kong tek denashko li łong wopjlu bakoe. ³⁷ Oba tjlę ga “Kjlara dwla dguę, kjlara obi ba bo tlong” lęba eni. Eni jlę. ³⁸ Pjāy ichę tjlłkwo pjłollgweg oba kong, kjręba wlo. Gueniyo tek denashko ga nopga oblę oör łong tjlłkwo lę oba kong. Ba pak li kjange. Ga llębo weno pak shāryara łok kjishko li, e beno bomi kong» lę.

³⁹ Eshko ga Samaria sopga łong kjok eshko li mār beno łong Jesús go ara, llęye łara walę lirę ba kong li kjishko. Tjlęno ga «Llęye shāryoror dō li, e miyde shāng pjir, ga łara bor kong pjire» łara ba kong łok eni. ⁴⁰ Eni ga oötong łong Jesús shwoy ga rokara ber sök ba tlok, ga beno sök eshko ba tlok dbar pjok. ⁴¹ Eshko ga nopga mār beno łong ba go ara obi, tjlłkwo łara om go ba kong li kjishko. ⁴² Eni ga tjlę łok walę li kong ga «Bām go ga tjawa mār Jesús go, llęye łorop borwa kong li kjishko. Gueniyo kurorwa tjararę om go shara. E kjishko ga miy-dęrwa pjlu ga nopga kjok ęre so dōga li ę» lę.

Domer parkaga pjlu kong li wa poptara Jesúsdę

⁴³ Dbar pjok irgo ga Jesús opshino to eshko dwayo jongya jong Galilea kjokyo. ⁴⁴ (Pjlara ga Jesús tjlę ga «Kjok kjone pogo ga Sbł tjlłkwo łaga, e ięba tjwlo ara. Gueniyo ba kjok om go lishko ga ięba tjwlo llęme» lę eni.) ⁴⁵ Gueniyo kjupāba ga Jesús sök Jerusalęn kjokyo, Israel tjęyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shręzlong dbaryoshko. Eshko ga llębo iydęba llęm włeniyo shāryara ara. Galilea sopga kjone kjone oör łong eshko bako, ga llęye shāryara kęs li ina łok. E kjishko ga Jesús oötong shāng

Galilea kjokyo shko ga e wlojkrara łok wopjluę.

⁴⁶ Dbar kjwara ga Jesús jek oötong shāng Caná kjokyo jek obi. Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi, di kjłopswara beno kjilłgwo bo dyo dbo ara kjupābāshko lishko. Domer shāng kjlara Capernaúm kjokyo, parkaga pjlu kong włeniyo. Wa buk kjlara swlo ara. ⁴⁷ Kuya domer lirę ga Jesús shrono shāng Judea kjokyo dwayo ga jek oötong shāng ba shwoy ga tjlę ba kong ga «Bor wa swlo ara, buk wolontoe. Rokęr bop kong sira ga pja jek bor tlok bor ushko, poptęp wlo» lę.

⁴⁸ Kuya ga tjlę ba kong ga «Llębo iy-dęba llęm włeniyo shāryęr bomi kong llęm ga pjāy mār bor go llęme» lę.

⁴⁹ Kuya domer lirę ga tjlę ba kong ga «Tjlapga, shji to jekdo, bor wa wolontę llęm obi tlok» lę.

⁵⁰ Kuya ga tjlę ba kong ga «Pja nom bop ushko. Bop wa poptono tjān» lę.

Kuya ga tjlłkwo kjrara, ga toe. ⁵¹ Węshko ga jęk shāng āāto ba ushko ga ba parkagaga tek łong ba wlojkrę irbo, ga tjlę łok ba kong ga «Tjlapga, bop wa, e poptono beno pjluę!» lę.

⁵² Kuya ga tjlę ba kong łok ga «¿Kayo yonkę kjok orę?»

«Kjlik li zeno kjupke dlo jōya kjwłęshko» lę łok ba kong.

⁵³ Eshko ga miydara domer lirę ga Jesús tjlęno ga «Bop wa poptono tjān» łara ba kong li, e dlōyo e go. Eni ga beno shāng mār Jesús go, ba pjeyoga łong ba ushko uunkong tlok.

⁵⁴ Jesús tek Judea kjokyo dwayo shrono shāng Galilea kjokyo irgo ga llębo iydęba llęm włeniyo shāryara e tlok ga oötong pjłoglo pjok tjān.

Woshtozlong dbaryo ga domer jęk llęm włeniyo poptara Jesúsdę kjlara

5 Oötong dbar shręzlong dbaryo judioga kong oblęshko ga Jesús jek oötong shāng Jerusalęn kjokyo

obi. ²Shji opzrëk jek Jerusalén kjokyo roshko u bäng bängyo ko Öng Wlëp Ushko So li goshko ga shji jek jëk sira wleni ga di bakwo shäryak buk eshko kjwara kësbang, roshko di, arameo tjlökwo go ko Betzata. Ba kopshko ga u tjeng kjwo shkëng (5), di bakwo li sor go pjiribrie. ³⁻⁴Swlopga oblë oblë tjeng töshko eshko ara, nopga kjok igö llëm wleniyo, nopga jëk llëm wleniyo, nopga dre kuga llëm wleniyo bakoe.[‡] ⁵Buk kjlara eshko jëk llëm wleniyo. E öötong lu pjloglö sak mya kjingsho kjwong (38). ⁶Eni ga Jesús jek öötong shäng eshko ga buk li ina, ga buk eshko öötong lu kop ara li miydara, ga tjlë ba kong ga «¿Pja poptë woydëre?»

⁷«Tjlapga, di kjwe luywëshko ga tja oplong woydë ba roy, gueniyo tja kjimtaga ërë llëme. Tja drön ara, oplong om go wlo lërshko ga oblë oplono bor bäm go tjän» Ìe.

⁸Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja kojözong. Bop bukklo buk kjwe kjros, ga pja jëkzong» Ìe ba kong. ⁹Jekdo eshko ga poptono, ba bukklo buk li kjrara, ga jëktonge.

Eshko ga woshtozlong dbaryo. ¹⁰Eni ga domer li iya judío tjlapagarë lok ga tjlë lok ba kong ga «Eeri ga woshtozlong dbaryo. Bi bukklo, e söy wlo ga äe» Ìe.

¹¹Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Bor poptaga tjlëno bor kong ga “Bop bukklo kjwe kjros, ga pja jëkzong” lara bor kong eni» Ìe.

¹²Eni ga tjlë lok ba kong ga «¿Laga ërë bop kong eni?» Ìe. ¹³Gueniyo e ë miydara llëm, poptono pjirshko ga Jesús opjneno jek nopga tjeng ara li tjrëko kjishko.

¹⁴E irgo ga domer li wleni Jesúsdë öötong sök Sbö u zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptono beno shäng pjluë. Gueniyo llëbo owa shäryëp ame, llëm ga llëbo wen bop kong owa e kjinmo kjwe» Ìe. ¹⁵Eshko ga domer li to ey dwayo, jek öötong shäng judío tjlapgaga shwoy, ga tjlë ba kong lok ga «Bor poptaga, e Jesús» Ìe. ¹⁶Eni ga llëbo shärye Jesúsdë eni woshtozlong dbaryo kjishko ga opyono beno löng ba wloyo.

¹⁷Gueniyo Jesús tjlë ba kong lok ga «Woshtozlong dbaryo ëmdë ga bor Data, e shäng parkë obi, ga tjara omshäryë eni bakoe» Ìe. ¹⁸Kuya lok ga iirkono ara ba kong. Woshtozlong dbaryo ga pak shärye enido dö llëm, Sbö, e kowara ba Data lara lishko ga miydara lok ga e opyono tjwlo Sbö dik layde shäng. E kjishko ga zröya lok woydë ara anmoyö.

Sbö Wa, e ichaga ba Datarë

¹⁹Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga llëye shärye Data Sbörë li, e shäryotë tja ba Wa ërë ërë döe. Llëbo shäryër bor woshko llëme.

²⁰Tja woyde bor Datarë ara, ga llëbo tjeng kës shärye shäng li, e piya bor kong drete. Ga llëbo piya bor kong kësbang, ëre kjinmo anmoyö. ²¹Ëye wolono ga woshre Data Sbörë ber shäng së iröng obi. Eni wleni ga ëye iër woydë ber shäng së ga iër ber eni ga pjlu bakoe. ²²Ga ëye llgweya Data Sbörë ber shdungkko wlo llëme. No llgwega iara beno shäng li, e tja. ²³Shäryara eni, tja bangkjreba wlo, e bangkjreba sorë ga eni. Ëye, tja bangkjre llëm ga bor ichaga bangkjre llëm bakoe.

²⁴»Lër bomi kong jlökoyo ga ëye, bor tjlökwo kjrara, ga mär bor ichaga go

[‡]5:3-4 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyā shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Swlopga oblë oblë tjeng töshko eshko ara, no kjok igö llëm wleniyo, no jëk llëm wleniyo, no dre kuga llëm wleniyo bakoe. Ga löng di buk li dgön koshë. Olö ga Sbö parkaga kjok dogo so ter tjwe kjlara, ga di buk li rorwe, dgön wlo. Eshko ga ëye opzrëk jer di li roshko bäm go ga poptë jekdo.»

ga beno löng së iyado ba tjok, epga shdungko ame. Bäm go ga beno löng no wołono wleni, gueniyo iara beno löng së jłokoyo shara. ²⁵ Lër bomi kong jłokoyo ga dbar tjwe kjwara ga Sbö Wa ëre ybö kuya nopga wołono löng wleni lirë, ga ëye omtjłokwo kjrë ga ie Sbörë ber löng së jłokoyo shara. Ga dbar tjwe lër shäng li, e shrono tjan. ²⁶ Nopga ber tjeng së, e laga Data Sbörë eröe. Gueniyo ba Wa ëre iara beno ba laga eni bakoe. ²⁷ Ga dbo twara bor kong no lligwek ber shdungko wlo, tja shrono kjok dogo dwayo beno no kjishko.

²⁸ »Pjây kong llëbo łoror li, pjây opshgawë e kjishko llëme. Dbar tjwe kjwara ga Sbö Wa ëre ybö kuya nopga wołono iak ootong tjeng sakshko lirë, ²⁹ ga woshre, ga opshik lok tjeng lishko dwayo. Eshko ga ëye wołono löng llëbo pjłú shäryë wleniyo ga woshre ber tjeng së iyado Sbö tjok wlo, ga ëye wołono löng llëbo owa shäryë wleniyo ga woshre ber tjeng shdüya Sbörë wlo. ³⁰ Llëbo shäryër bor woshko llëme. No lligwer, tja ichara ba lligwer sorë li eni. Llgwershko ga woydër ga bor ichaga ber wopjłú bor tjok. E kjishko ga llëye lër shäng li, e bek lotë.

Tjłokwo łagaga Jesús kjishko

³¹ »Tja tjłë bor kjishko om go kjwe ga e tjwłö llëme. ³² Gueniyo shäng kjłara obi tjłë bor kjishko, ga miydër ga llëye le li, e jłöe.

³³ »Pjây nopga ichono llëbo kjakrokë Juan kong, ga llëye łara bomi kong li, e jłöe. ³⁴ Bor kong ga tjłokwo łara norë li, e tjwłö llëme. Gueniyo lër shäng bomi kong, ba tjłokwo kjrëmi wlo, pjây dăr e go wlo. ³⁵ Juan Sbö tjłokwo łono shäng bomi kong, iök jong shjij wleni, ga pjây beno löng wopjłú ba kälä li goshko dbar kjwöbö.

³⁶ »Gueniyo llëbo shäryër kësbange. Shäryër eni, tja ichara Data Sbörë ba

shäryë kjishko. Miydëmi e go ga tja ichaga erë. Eni ga bor tjłokwo tjwłö ara, tjłokwo łara Juandë bor kjishko li kjinmo.

³⁷ »Tja ichara Data Sbörë, ga tjłëno bor kjishko bakoe. Gueniyo e imirë llëm, ba tjłë li kumirë llëm bakoe. ³⁸ Ba tjłokwo kumi woydë llëme. Tja ichara ba lë bomi kong, gueniyo pjây mär woydë bor go llëme.

³⁹ »Pjây opping Sbö kjibokwoyo go ara, pjây opping äär ber löng së iyado Sbö tjok wlo. Ga llëbo tak lok ara eshko bor kjishko. ⁴⁰ Eni ëmdë ga pjây ber löng së iyado Sbö tjok wlo ga pjây mär woydë bor go llëme.

⁴¹ »Tja poshrëkoba li, e bor kong ga tjwłö llëme. ⁴² Miydër pjłú ga Sbö woydëmi llëme. ⁴³ Tja ichaga bor Datarë, ga tja shrono shäng na, gueniyo tja tjłokwo kjrëmi woydë llëme. Gueniyo oblë tjwayde shäng ba woshko kjwe ga era tjłokwo kjrëmi owa llëme. ⁴⁴ Woydëmi ga oba ber löng wopjłú bomi tjok, gueniyo Sbö sök kjłaraso li ber wopjłú bomi tjok li, e bomi kong ga llëno llëme. ¿Eni ga tja tjłokwo kjrëmi sorëro?

⁴⁵ »Gueniyo pjây rotaga Data Sbö kong li, e tja llëme. Bomi rotaga, e Moisés. Pjây mär löng tjłokwo tara li go lëmi. ⁴⁶ Ga tjłokwo li tara bor kjishko. Eni ga ba tjłokwo li kjrromi jłokoyo kjwe ga bor tjłokwo kjrromi bakoe. ⁴⁷ ¿Gueniyo ba tjłokwo tara pjang li kjrromi llëm kuzong ga bor tjłokwo kjrëmi sorëro?» le.

Jesús nopga sëno dogło sak dbäw dbäw pjłogło shkëng (5,000)

6 E irgo ga Jesús jek dipzono ootong shäng di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea kjwo kalëkong. Di bäng li ko Tiberias bakoe. ² Eshko ga nopga jëk löng ara ba tjok, llëbo iydëba llëm wleniyo shärye shäng ara li ina lok kjishko. ³ Ga Jesús jem ootong włok-

tong sök dĭup jong kjwara eshko ĩ go ba oppinggaga tjok. ⁴Eshko dbaryo ga Israel tĵeyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkkĭo judĭoga kong ĩ dōrōe.

⁵Eshko ga nopga tēm lōng trāk ĩlēm ba shwoy ĩ kop ĩya ga tĵĕ Felipe kong ga «¿Shji dĭi tĵwĕk oba lōng kēs tēm tjeng kjwe kong kjone?» ĩe. ⁶Ľĕye shārye eshko ĩ miydara shāng pjir tĵān, gueniyo ĩara ba kong eni, ba tĵĭkkĭo, dborye sorē kuya wĭo.

⁷Eni ga Felipe tĵĕ ba kong ga «Kjwepga kjwe sēy uunkong wĭo ga woyde ga dbur bayo domer parkono dbargwo sak dbāw pjĭogĭo pjōk (200) āska wĕni. Shāryoroy eni ĩmdē ga dĭiyo shdōy sira sira ga pjitēngē» ĩe.

⁸Eshko ga ba oppingga kjĭlara obi ko Andrés, Simón Pedro lēng ĩ tĵĕ ba kong ga ⁹«Kjwozirwa shāng jūshko kjĭlara, pjĭlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkēng (5), mā tjeng do pjōk bakoe. ¿Gueniyo kjwe ĩlēno oba lōng kēs kjwe kong?» ĩe.

¹⁰Kuya Jesúsdē ga tĵĕ ba oppinggaga kong ga «Nopga kjwe ichozĭ wĭar tjeng tōshko» ĩe. Eni ga ichara ĩok wĭoktong tjeng shkwamsho ara eshko ĩ kĵing go. Domerga tjeng eshko dogĭo sak dbāw dbāw pjĭogĭo shkēng (5,000) dik.

¹¹Pjir ga pjĭlung shosho suk pjir kjwo shkēng (5) ĩ kĵrara Jesúsdē, ga tĵĕ Sbō kong ga «Tĵawa kong dĭi tworop ĩre. Tĵawa ber wopjĭú bop tjok e kjĭshko» ĩe. E irgo ga pjĭlung shosho ĩ shdōra nopga sirkeno tjeng kēs ĩ kong, woydara ĩok bayo kjōm ga eni. Ga shāryara eni mā ĩ tjok bakoe.

¹²Nopga uunkong iono beno lōng bō tĵung, wopjĭú irgo ga Jesús tĵĕ ba oppinggaga kong ga «Worbo tōmi, opzang ĩlēm wĭo» ĩe ba kong. ¹³Eni ga pjĭlung shosho ĩ worbo tōna ĩok shing roshko,

beno tjeng shing kjwo sak kjwara kĵing-sho pjōk (12), tĵung tĵunge.

¹⁴Ľĕbo ĩydēba ĩlēm wĕniyo shāryara Jesúsdē ĩ ĩya nopga tjeng ĩrē ga tĵĕ ĩok ēng kong ga «Ľĭokoyo ga Sbō tĵĭkwo ĩaga tĵwe wĭo ĩ kjwe» ĩe. ¹⁵Ga wotĵĭk ĩok ga shaya, iche ber sök ba pjĭluyo dbo go wĭo ĩe. E miydara Jesúsdē pjir kuzong ga opshino jem ĩlōgong sit, ber sök tjoksa wĭo.

Jesús jĕktong di kĵing go

¹⁶⁻¹⁷Kĵok ro zoktong irgo ga ba oppinggaga jer dĭup ĩ go dwayo öötong di bāng buk kēsbang ĩ sor go. Eshko ga Jesús tĵwayde ĩlēm obishko ga opyono jem ĩok kĵyong roshko, jek dipzē lōng Capernaúm kjokyo wĭo ĩe, di bāng buk kēsbang ĩ kjwo kalēkong. ¹⁸Jek lōng kĵyong roshkoshko ga pjĭluk shrono dbo ara, di iōya ara bakoe.

¹⁹Jek lōng kĵyong roshguē wop ara, öötong lōng di bāng roworbēshko^f ga Jesús ĩya ĩok ga tek jĕk shāng di ĩ kĵing go, ba kĵyong jek pjang ĩ shwo ĩēkong, ga bangĵrara ĩok ara. ²⁰Eshko ga tĵĕ ba kong ĩok ga «¿Tĵa ĩ jekdo shāng! Ľĕye bangĵrēmi ĩlēme» ĩe. ²¹Kuya ĩok ga wĭokĵrara ĩok kĵyong ĩ roshko. Jekdo eshko ga ba kĵyong öötong pjang di bāng ĩ kjako, āar woydē ĩok kjone ĩshko.

²²Nopga beno tjeng di bāng kjwo kalēkong ĩ ommyidono ga Jesús oppinggaga brikong ĩok kĵyong kjĭlara roshko, ga Jesús to jek ba tjok ĩlēme. Ga kĵyong obĭlēra drete. Wēshko ga ²³kĵyong tek ĩok kjĭlōbō Tiberias kjokyo dwayo, shrono tjeng nopga iono kjupkeshko ĩ shtoyoshko. ²⁴Ga miydara ĩok ga Jesús sök ĩlēm, ba oppinggaga lōng ĩlēmshko ga opyono ĩok kĵyong roshko, ga to dipzono jek Capernaúm kjokyo, Jesús wĭēk.

^f6:19 Di bāng ĩ sor go āar ba roworbēshko wĭo ga e wop kilómetro shkēng (5) dik.

**Dli, shji ie ber löng së iyado
Sbö tjok li, e Jesús**

²⁵ Öötong löng di kjwo kalëkong ga wïëna lök, ga tjëlë lök ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿pja tjwe shäng na llonosko?»

²⁶ «Lër bomi kong jlökoyo ga tja wïëmi löng, pjây iono bö tjung, wopjlú kjishko erä. Gueniyo llëbo iydëba llëm wïëniyo shäryoror li, e llë löklo miydëmi löng llëme. ²⁷ Pjây parkë dli srer wïëniyo kjishko llëme. Pjây parkë dli srer llëm wïëniyo kjishko dey, uoromi ga pjây ie ber löng së iyado Sbö tjok wïëniyo. No to ter kjok dogo dwayo ëre, tja ichaga Data Sbörë, ga dli ëre twaga bomi kong li, e tja» le.

²⁸ Eni ga tjëlë lök ba kong ga «¿Pak woyde Sbörë ga shäryërwa le li llë? ¿Llëye shäryërwa ga pjlu, Sbö ber wopjlú borwa tjok wlo?»

²⁹ «Tja ichaga erë, ga pak woyde ga shäryëmi le li, e ëre: Pjây mär ber löng bor go» le.

³⁰ Kuya lök ga tjëlë ba kong ga «Tjawa mär ber löng bop go wlo ga woydërwa ga llëbo iydëba llëm wïëniyo shäryëp borwa kong, inwa wlo. ¿Llëye shäryëp ga pjlu? ³¹ Borwa tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshko ga *maná* uara lök eshko, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjëlë ga “Dli twara ba kong kjok dogo dwayo”[§] le.

³² Kuya ga tjëlë ba kong lök ga «Pjây wotjlik ga dli lëmi löng li twaga Moisésdë bomi kong kjok dogo dwayo lëmi. Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga e eni llëme. E twaga bor Datarë bomi kong. Dli jlökoyo ter tjwe kjok dogo dwayo twaga li e. ³³ Dli twe li, kjlara ichak Sbörë ter shrono shäng kjok dogo dwayo, nopga löng kjok ëre kjing go ie ber löng së iyado ba tjok wlo li e» le.

³⁴ Eni ga tjëlë lök ba kong ga «Tjlapga, dli lëp shäng li twos borwa kong iyado» le.

³⁵ Kuya ga tjëlë ba kong lök ga «Dli, e uoromi ga pjây ie ber löng së iyado Sbö tjok wïëniyo li, e tja. Eye tjwe ber bor tjok wlo, ga mär bor go ga ber pjilirö ame, e ber wodogro ame bakoe. ³⁶ Gueniyo tja inomi ëmdë ga pjây mär bor go llëm, löror bomi kong sorë li eni. ³⁷ Nopga twara Data Sbörë beno bor kong kës li, e tjwe ber tjeng bor tjok wlo. Ga eye tjwe ber bor tjok wlo ga wlokrër uunkong, “Llëme” lër ë kong llëme.

³⁸ »Tja ter shrono shäng kjok dogo dwayo, llëbo shäryër bor woshko wlo llëme. Tja ichara bor Datarë shrono shäng llëye woyde ga shäryër le li, e shäryotë. ³⁹ Ga llëye woyde bor ichagarë li, e ëre: Kjok pjir dbaryoshko ga nopga twara beno tjeng bor kong kës li woshrër iröng obi, jer kjlara llëm wlo. ⁴⁰ Woyde bor Datarë ga eye ba Wa ëre tjlokwo kjrë, ga mär bor go ga ber löng së iyado ba tjok. Eni ga epga woshrër uunkong iröng obi kjok pjir dbaryo lishko» le.

⁴¹ Kuya judiöga löng lirë ga Jesús läywara lök owa, «Dli ter shrono kjok dogo dwayo li tja» lara li kjishko. ⁴² Tjëlë lök ëng kong ga «¿Domer kjwe Jesús llëmdo? ¿Data José llëmdo? Ba data, mekö, e miydërwa pjluë. ¿“Tja ter shrono shäng kjok dogo dwayo” le sorëro?» le.

⁴³ Kuya Jesúsde ga tjëlë ba kong lök ga «Tja läywëmi ëng kong eni kjër llëme. ⁴⁴ Tja ichaga Data Sbörë. Ga eye ichara ber bor tjok wlo llëm ga tjwe ber bor tjok wlo ga äe. Gueniyo eye tjwe ber bor tjok wlo ga woshrër iröng obi kjok pjir dbaryo lishko. ⁴⁵ Tjlokwo tara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so kjlararë beno pjang eni: “Llono ga nopga

[§]6:31 Éxodo 16.4; Nehemías 9.15; Salmo 78.24-25.

uunkong pīya Sbörë om go.”** Eni ga ëye Data Sbö tjlökwo kuno, ga llë löklo miy-dara ga tjwe ber tjeng bor tjok uunkong.

⁴⁶»Data Sbö, e iğa ërë llëme. Gueniyo to ter ba shwoy dwayo ërera omīno eröe. ⁴⁷Lër bomi kong jlökoyo ga ëye mär bor go ga ber löng së iyado Sbö tjok uunkong.

⁴⁸»Dli, e uoromi ga pjäy ie ber löng së iyado Sbö tjok wleniyo li, e tja. ⁴⁹Bomi tjlappaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshko ga *maná* uara lok eshko. Eni ëmdë ga wołono uunkong. ⁵⁰Gueniyo dli ter shrono kjok dogo dwayo wleniyo lira, ëye omuono ga wołono llëme. ⁵¹Dli ter shrono kjok dogo dwayo li, e tja. Eëye omuono ga ber löng së iyado Sbö tjok. Dli lër shäng li, e bor sho lotë. E twër nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong, äär ber löng së iyado Sbö tjok wlo» le.

⁵²Kuya judioga löng lirë ga ëng lono lok kar kar ëng tjok. Tjlë lok ga «¿Domer kjwe, llë laydero? ¿Shji iche ba sho uë le, e sorëro?» le lok eni.

⁵³Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy ber löng së jlökoyo wlo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre sho uëmi, srëng iëmi kjluwe.

⁵⁴Ga ëye omshäryono eni ga woshrër iröng obi kjok pjir dbaryo lishko, ga ber sök së iyado Sbö tjok. ⁵⁵Dli jlökoyo lër shäng li, e bor sho. Llëbo iëy wlo jlökoyo li, e bor srëng. ⁵⁶Eëye bor sho uono, bor srëng iono ga beno sök bor tjok, ga tja beno sök ba tjok, no kjlaraso wleni.

⁵⁷»Data Sbö sök së, ga tja sök së ba kjishko. Tja ichara shrono shäng na, ga ëye mär bor sho go ga ber löng së jlökoyo bor kjishko. ⁵⁸Bomi tjlappaga tek dënashko so *maná* uono lok, ga wołonoe. Dli ter shrono kjok dogo dwayo li, e so e kjoyo llëme. Eëye dli lër shäng li uono ga ber löng së iyado Sbö tjok» le.

⁵⁹Llëbo tjeng kës ëre lara Jesúsdë shäng oba kong Capernaúm kjokyo, judioga syö uyo jong eshko li roshko.

Jesús oppinggaga ba rayono lok ara

⁶⁰Kuya ba oppinggaga tjeng eshko lirë ga epga ara tjlë lok ëng kong ga «Tjlökwo le shäng li, e kjrëy wlo ga kjange. ¿Eëye omkjrë ga pjüro?» le.

⁶¹Llëye le löng li miyde Jesúsdë shäng pjir, ga tjlë ba kong lok ga «¿Tjlökwo lër shäng li, e bomi barwoklore? ⁶²¿No to ter kjok dogo dwayo ëre jem eshko iröng obi li inomi wleni ga llëye lëmi eshko? ⁶³Nopga ber löng së laga Sbö Sëyarë, llëye shärye norë om go ga äe. Ga tjlökwo lër shäng bomi kong li, e Sbö Sëya i. E kjishko ga tjlökwo kjrromi wleni ga pjäy beno löng së iyado Sbö tjok. ⁶⁴Gueniyo pjäy kjong kjong mär woydë bor go llëme» le. Eëye mär ber löng ba go llëm li ë, ba soynega shäng li ë, e miyde shäng pjir tek dämärshko. Lara eni e kjishko. ⁶⁵E irgo ga tjlë ba kong lok ga «Tja tjlëno bomi kong ga “Eëye ichara Data Sbörë ber bor tjok wlo llëm ga tjwe ber bor tjok wlo ga äe” loror eni e kjishko» le.

⁶⁶Kuya ba tjlökwo kfragaga tjeng eshko lirë ga epga ara shdöktong to lok, jëktong lok Jesús tjok ame.

⁶⁷Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li kong ga «¿Pjäy ëmdë ga toe woydë bakore?» le.

⁶⁸Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Tjlappaga, tjawa ber löng së iyado Sbö tjok wlo ga bop tjlökwo kjrwarë. ¿Eni ga pja rayororwa kjwe ga tjawa mär ber löng ë go? ⁶⁹Bop tjlökwo kjrwarë. Ga miyderwa ga pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

⁷⁰Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy doglo sak kwara kjingsho pjök (12) kfraga

**6:45 Isaiás 54.13.

tjarë llëmdo? Eni ëmdë ga pjây kjlâra wotjlik Ä wleni» Ie. ⁷¹Lara eni li, e Judas layde shäng. E Simón Iscariote wa. Judas, e Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlârayo, gueniyo Jesús soynena, iara beno tjeng ba wloyoga wloshko.

Jesús to jek judíoga löng u shäryak öng kwota go dbaryo li shrök

7 E irgo ga Jesús to jek shäng kjok shto oblä oblä Galilea kjokyo. Gueniyo Judea kjokyo ga judíoga löng ba wlek, zröya lok wlo Ie. E kjishko ga jek woydë eshko llëme. ²Eshko dbaryo ga judíoga löng u shäryak öng kwota go dbaryo li döröe. ³Eni ga Jesús lëmgä tjlä ba kong ga «Pja nom jek Judea kjokyo, llëbo iy-dëba llëm wleniyo shäryëp shäng li iya bop oppinggaga tjeng eshko lirë bako wlo. ⁴Woydëy ga llëbo shäryëy li miydëba wlo ga shäryëy lütshko wlo ga äe. Eni ga llëbo shäryëp shäng li, e shäryos oba uunkong boksho, pja ë miydëba wlo» Ie. ⁵Lara lok eni, epga ba lëmgä ëmdë ga mätë ba go llëm obi kjishko.

⁶Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Pjäy jek eshko woydëmi llono ga eni. Gueniyo tja dbaryo äätë llëm obi. ⁷Nopga Sbö miydë llëm wleniyo, pjây iywa lok shjiktëng llëme. Gueniyo tjara iywa lok shjiktëng, llëbo shärye löng li, e owa lër shäng ba kong kjishko. ⁸Pjäy to dbar li shrök. Tjara jek llëm obi, tja dbaryo äätë llëm obi kjishko» Ie, ⁹ga beno sök eshko Galilea kjokyo.

¹⁰Gueniyo ba lëmgä brikong pjir irgo ga jek öötong shäng eshko, lütshko wleni, miydëba llëm wlo.

¹¹Eshko ga wlëya judío tjläpgagarë löng, ga tjlä ga «¿Domer, e kwonllo?» Ie löng ëng kong eni.

¹²Nopga löng eshko li Jesús lanyotkë löng ara. Kjong kjong tjlä ga «Domer, e pjläu» Ie. Kjong kjong obi tjlä ga «Eni llëme. Shäng oba jyäpgwë eröe» Ie.

¹³Eni ëmdë ga judío tjläpgaga bangkjre lok ara. E kjishko ga Jesús lanyotke lok lütshko erö, kuya lok llëm wlo.

Jesús oba pino

¹⁴Dbar li shrökoba äar jong sondë kjwara, ga öötong dbar bëy wleni ga Jesús opzrëno jek öötong shäng oba ping Sbö u zlong bäng kjwllëe. ¹⁵Kuya judío tjläpgagarë ga beno löng sëya llëm, ga tjlä lok ëng kong ga «Domer kjwe oppino llëme. ¿Eni ga kjok miydë ara kjweni sorëro?» Ie lok eni.

¹⁶Llëye Ie löng li miydë Jesúsde shäng pjir, ga tjlä ba kong lok ga «Tjläkwö lër shäng bomi kong ëre, e laga tjarë llëm, e laga bor ichagarë. ¹⁷Tjläkwö li laga tjarëre, de laga Sbörë, e miydaga Sbö kolagaga löng lirë. ¹⁸Ëye tjläkwö Ie ba woshko ga opyë woydë ber pjläu oba bokso eröe. Gueniyo ëye opyë woydë ber pjläu ba ichaga bokso ga tjläkwö bek li layde, jyö Ie llëme. ¹⁹¿Kjok llgwekklo twara Moisésde beno bomi kong dëdashko llëmdo? Eni ëmdë ga pjây omkolë llëme. ¿Eni ga tja zrömi woydë egarö?»

²⁰«¿Pja skwëro? Pja goshko Ä sëya kjlâra. ¿Pja zröga ërë lëpdo?» Ie ba kong.

²¹Kuya ga tjlä ba kong ga «Wosh-tozlong dbaryo ga llëbo iydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong kjrina, ga pjây beno löng sëya llëme. ²²Dëdashko ga pjây ichara Moisésde bomi wapga domerga doyo jyä të. (Ichaga Moisésde jlökoyo, gueniyo soyara bomi tjläpgaga tek dëdashko so tjwllö ara lirë bäm go.) Pjäy ichara eni kuzong ga bomi wapga äar dbargwo kwong (8) ga doyo jyä tëmi, wosh-tozlong dbaryo ëmdë ga shäryëmi eni. ²³¿Eni ga shäryëmi eshko dbaryo, kjok llgwekklo tara Moisésde pjäng li shäryëmi wlo ga no poptoror ey dbaryoshko ga pjây iirkono ara bor kong ega? ²⁴No llgwemishko ga llgwemi llëbo imi li go ame, llgwemi bek shara» Ie.

²⁵ Kuya Jerusalén soppa löng liré ga kjong kjong tjilë eng kong ga «¿Domer wlekoba löng, zrökoba wlo li shäng kjwe llémdo? ²⁶ Shäng tjilökwo lë oba uunkong bokshto, ga kong llëye le bi ichagagaré ba kong llëme. ¿Miydara lok ga no pjluyo iche le Sbörë li kjwe jlöe le lepde? ²⁷ Gueniyo no pjluyo iche le Sbörë li tjweshko ga e kjone so miydaga erë llëme. Domer kjwera kjone so miydërwa pjilüe» le löng eni.

²⁸ E wopro ga Jesús shäng oba ping Sbö u zlong bäng. Llëye le löng li kuya ga tjilë ba kong lok dbo go ga «Tja ë miydëmi lëmi löng eni. Tja kjone so miydëmi lëmi löng eni bakoe. Gueniyo tja ere shrono shäng bor woshko llëme. Tja ichaga tjok. Tjilökwo bek laga li e. Era miydëmi löng llëme. ²⁹ Gueniyo tjara tek ba shwoy dwayo, ga tja ichaga erë. E kjishko ga e miydër pjilüe» le.

³⁰ Eshko ga shaya lok woydë, gueniyo ba dbaryo äätë llëm obi kjishko ga to porwara lok llëme. ³¹ Eni ëmdë ga nopga tjeng eshko li tjrëko ga nopga ara beno löng mär ba go. Tjilë löng ga «¿No pjluyo iche le Sbörë li shronoshko ga llëbo iy-dëba llëm wleniyo shärye domer kjwe kjinmo sorëro?» le löng eni.

Nopga ichara fariseogarë Jesús shak le

³² Jesús lanoytkëba sorë li roy kura fariseogarë, ga tönö lok syöshtaga kägäyoga tjok. E irgo ga Sbö u dagaga ichara lok kjilöbö ba shak. ³³ Öötong jek löng ba shwoy ga Jesús tjilë löng li kong ga «Tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö döe. E irgo ga tja to iröng bor ichaga sök lishko. ³⁴ Eshko ga tja wlëmi löng kjër ga tja wlëmi llëm, tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga ä kjishko» le.

³⁵ Kuya judiöga löng liré ga tjilë lok eng kong ga «¿Wlëy ga äe le li, e sorëro? ¿Jongya kjok shto oblë oblë, judiöga

shdöktong öötong löng tjëyoga oblë oblë tjrëko lishko, nopga judiö llëm wleniyo ping wlo lepde? ³⁶ ¿Tjilë ga “Tja wlëmi löng kjër ga tja wlëmi llëm, tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga ä kjishko” le shäng li llë layde?» le.

Di tur ri ri bi roy dwayo

³⁷ E irgo ga dbar shrëzlong dbaryo pjirzlong dbaryo li öötonge. Dbar eshko li tjwlo ara anmoyö lëba. Eshko dbaryo ga Jesús kojono shäng kojong, ga tjilë dbo go ga «Ëye wodogro ga tek bor shwoy, di twër ba kong li ie wlo. ³⁸ Ëye mär bor go ga ber shäng di jong tur ri ri ba roy dwayo wleni, e iaga erë ga ber löng së iyado Sbö tjok, tak pjang Sbö tjilökwo go sorë li eni» le. ³⁹ (Di li, e Sbö Sëya loklo. Ëye mär ba go ga kong Sbö Sëya twe ber ba go wlo layde. Eshko dbaryo ga Jesús äätë ber sök kësbang, tjwlo ara kjok dogo llëm obi. E kjishko ga Sbö Sëya twayde llëm obi.)

Nopga shdöktong beno wotjlik oblë oblë

⁴⁰ Kuya löng liré ga kjong kjong tjilë ga «Jlökoyo ga Sbö tjilökwo laga tjwe lëba li kjwe» le. ⁴¹ Kjong kjong tjilë ga «No pjluyo iche le Sbörë li kjwe» le. Kjong kjong obi tjilë ga «Eni llëme. No pjluyo iche le Sbörë li wen tjwe Galilea kjokyo dwayo llëme. ⁴² Sbö tjilökwo tak pjang li tjilë ga e David tjëyo, e ber Belén so, David weno buk lishko» le. ⁴³ Eni ga nopga shdöktong beno wotjlik oblë oblë Jesús kjishko. ⁴⁴ Kjong kjong omshak woydë, gueniyo porwara lok llëme.

Judiö tjilapgaga Jesús tjilökwo kjrono llëme

⁴⁵ E irgo ga Sbö u dagaga ichara löng li to jek lok ba ichagaga löng lishko iröng obi. Iya ba ichagagarë lok ga tjilë ba kong lok ga «¿Söromi llëm ega?» le syöshtaga kägäyoga, fariseoga liré eni.

⁴⁶ Kuya ðok ga tjlē ba kong ga «Ëye tjlē wolēso eni li kurwarē llēme» ðe.

⁴⁷ Eni ga fariseoga tjlē ba kong ðok ga «¿Pjāy ēmdē ga jyāpgwara bakore?

⁴⁸ Shji judío ichagaga, fariseoga, shji mār ba go kjlara llēme. ⁴⁹ Ba tjlōkwo kjaragaga löng li, kjok llgwekklo tara Moisésdē li miyde löng llēme. Epga shdungko» ðe.

⁵⁰ Eshko ga fariseo shäng kjlara ko Nicodemo. Pjlara ga öör lan Jesús tjok. Eshko ga tjlē löng li kong ga ⁵¹ «Tjlōkwo tak pjang bi kjok llgwekklo go tjlē ga ëye rotaraba ga kjakrokēy ba kong, llēye shäryara li, e llē miydēy yōtso wlo, ga shdüydē eshko kjwlē jā» ðe.

⁵² Kuya ðok ga tjlē ba kong ga «¿Pja ēmdē ga Galilea soro? Sbō tjlōkwo tak pjang kjibokwo go li is yōtso. Miydēp e go ga Sbō tjlōkwo laga wen tjwe Galilea kjokyo dwayo llēme» ðe. ⁵³ E irgo ga tōno löng eshko li to jongya ðok ba ushko.

**Walē llēbo owa shäryaga
wleniyo söraba öötong shäng
Jesús bokshto kjlara^{††}**

8 E irgo ga Jesús jem Olivos dlūpyo. ² Wēshko kjok shrōngto ga jer öötong shäng Sbō u zlong bäng obi. Eshko ga nopga shrono löng ara ba shwoy, ga Jesús wloktong sök ba ping eshko.

³ E wopro ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga, e tek löng kjlōbö eshko. Walē tek söra ðok kjlara. Walē li wlenaba buk domer tjok, gueniyo domer, e ba lanma llēme. Öötong löng eshko ga walē li iara ðok beno shäng nopga löng li bokshto, ⁴ ga tjlē ðok Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, walē kjwe wlenaba buk domer tjok, gueniyo domer, e ba lanma llēme. ⁵ Kjok llgwekklo go ga shji ichara Moisésdē walē kjweniyo ðok ak go, zröy wlo. ¿Llēye lēp

eshko?» ðe. ⁶ Lara ðok eni, Jesús tjlīya wlo, rote ðok llēye ðe li go wlo.

Kuya Jesúsdē ga dboryara llēme. Kjujono shäng llēbo të klung kjing go ba sakkwo go. ⁷ Ga kjakroke ðok ba kong kjēr kuzong ga kojono irōng, ga tjlē ba kong ðok ga «Pjāy kjone dey ga kumi ga pjlo bek, llēbo owa shäryaga llēm wleniyo ga akkwo kjrēmi kjwara ga walē kjwe lözi e go bām go» ðe, ⁸ ga kujono shäng llēbo të klung kjing go ba sakkwo go jek obi.

⁹ Kuya nopga tjeng lirē ga brik ðok kjlara kjlara, kēkboga äär jong dwlasga go. To pjir ga walē li beno shäng Jesús tjok eröe. ¹⁰ Eshko ga Jesús kojongö shäng, ga tjlē ba kong ga «¿Bop rotaga tjwe löng yē kwonllo? ¿Pja shduna ðok llēmde?»

¹¹ «Llēme, Tjlapga. Tja shduna ðok llēme» ðe ba kong.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Tja ēmdē ga pja shdun llēm bakoe. Eni ga pja nomo. Gueniyo ga llēbo owa shäryēp ame» ðe.

Jesús tjlēno ba kjishko om go

¹² E irgo ga Jesús tjlēno nopga kong obi. Tjlē ga «Tja so iök jong shjiy nopga kjok ëre so kong kjoyo, kjok miyde ðok ara wlo. Ëye jēk shäng bor tjok ga jēk kjok ro si roy wleni ame. Era jēk iök shjiy li tjok wleni, kjok igō wēlē wlo, ga beno shäng sē iyado Sbō tjok» ðe.

¹³ Kuya fariseogarē ðok ga tjlē ba kong ga «Pja tjlē shäng bop kjishko om go erā. E kjishko ga bop tjlōkwo tjwlo llēme. Woyde ga laga oblērē bop kjishko dey» ðe.

¹⁴ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tja tjlē shäng bor kjishko ēmdē ga tjlōkwo lēr shäng li, e jlō, tja tjwe kjone dwayo, tja jek kjone, e miydēr shäng pjlu kjishko. Gueniyo pjāyda ommiydē llēme. ¹⁵ Pjāy

^{††} **8:0** Tek dēnashko ga kjibokwo ëre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga Juan 7.53-8.11 wen pjang kjibokwo kēguē anmoyō li go llēme.

no lġgwek, nopga kjok ħre so ĩ dik. Gueniyo tjara no lġgwek llĕme. ¹⁶ Lġgweror kjwe ga shāryoror bor woshko llĕm, shāryoror Data Sbō, bor ichaga li tjok. E kjīshko ga lġgweror kjwe ga kjwe beno beke. ¹⁷ Bomi kjok lġgwekkġo tak pjang li tjġĕ ga ħye lġgwey wġo ga woyde ga nopga wlĕy do pjōk omġno, omġĕ jong eni wġeniyo. Enira lġgwey ga pjġlū. ¹⁸ Tjġōkwo ġagaga bor kjīshko li tjeng do pjōk eni bakoe. Kġġara li tja, kġġara li Data Sbō, bor ichaga. Tjawa pjōyġkong tjġĕno bor kjīshko beke» ĩe.

¹⁹ Kuya ġok ga tjġĕ ba kong ga «ġBop data ġĕp li sōk kjone?»

«Tja ħ miydĕmi lōng llĕme. Miydoromi kjwe ga bor Data li ħ miydĕmi bakoe» ĩe ba kong. ²⁰ ġara shāng eni Sbō u zġong bāng, dbur twozġong shtoyo lġshko. Gueniyo eshko ga ba dbaryo āātĕ llĕm obi kjīshko ga to sharaba llĕme.

²¹ Eshko ga tjġĕno nopga kong jek pjġara obi. Tjġĕ ga «Tja toe. E irgo ga tja wlĕmi, gueniyo pjāy woġon ber lōng owa pjang bomi go lōna Sbōrĕ llĕm li tjok. Ga tja ōōtong sōk lġshko ga pjāy āār eshko ga āe» ĩe.

²² Kuya judġo tjġapgaga tjeng ġirĕ ga tjġĕ ġok ħng kong ga «ġTjġĕ shāng ga “Tja ōōtong sōk lġshko ga pjāy āār eshko ga āe” ĩe shāng li llĕ ġayde? ġDomer kjwe opzrōk woydĕ ġayde shāngde?» ĩe ġok eni.

²³ Gueniyo tjġĕ ba kong ġok obi ga «Pjāy kjok tōshko ħre so, gueniyo tjara kjok dogo so. Pjāy wotġġġk nopga kjok ħre so dik, gueniyo tjara wotġġġk eni llĕme. ²⁴ “Pjāy woġon ber lōng owa pjang bomi go lōna Sbōrĕ llĕm li tjok” ġoror bomi kong e kjīshko. Tjġōkwo ġĕr shāng bor kjīshko li kjrĕmi llĕm ga pjāy woġon ber lōng owa pjang bomi go lōna Sbōrĕ llĕm li tjok jġōkoyo» ĩe.

²⁵ Kuya ġok ga tjġĕ ba kong ga «ġEni ga pjā ħro?»

«Tja ħ ġoror bomi kong tek dāmārshko li tja. ²⁶ Tja tjġĕ woydĕ bomi kong ara, llĕbo owa shāryĕmi lōng li kjīshko. Gueniyo ġĕr bor woshko llĕme. Bor ichaga tjġĕ bek ġyado, ga tjġōkwo ġara bor kong li, e ġotĕ nopga kjok ħre so kong» ĩe.

²⁷ Tjġĕno shāng ba ichaga kjīshkoshko ga ba Data sōk kjok dogo li ġayde shāng, gueniyo miydara ġok llĕme. ²⁸ Eni ga tjġĕ ba kong ġok jek obi ga «No to ter kjok dogo dwayo ħre poyonomi pjang kjomoshko ga tja ħ miydĕmi eshko, ga llĕbo shāryĕr bor woshko llĕm, tja pina bor Datarĕ sorĕ li ġotĕ shāng, e miydĕmi eshko bakoe. ²⁹ Bor ichaga, e shāng bor tjok, tja raye llĕm, llĕbo woyde li shāryĕr ġyado kjīshko» ĩe. ³⁰ Kuya nopga tjeng eshko ġirĕ ga nopga ara beno lōng mār ba go.

Abraham tjĕyoga

³¹ Eshko ga Jesūs tjġĕno judġoga mār beno lōng ba go lōng li kong. Tjġĕ ga «Tjġōkwo kjroromi li rayĕmi llĕm ga pjāy ber lōng bor oppinggaga jġōkoyo. ³² Enira tjġōkwo bek li miydĕmi lōng pjġlū, ga pjāy dār e go» ĩe.

³³ Kuya ġok ga tjġĕ ba kong ga «Tjawa Abraham tjĕyoga, ga tjawa āātĕ parkagaga tjwġĕk lōng pjir wġeniyo ħ tjok llĕme. ġEni ga tjawa ber lōng dār wġo ġĕp ega?»

³⁴ «ġĖr bomi kong jġōkoyo ga ħye llĕbo owa shāryĕ ga ber lōng parkagaga tjwġĕk lōng pjir wġeniyo dik. Ichaga beno ba wotġġġk owa ġirĕ. ³⁵ Ga parkagaga tjwġĕk lōng pjir wġeniyo, e shtoyo ber ba sogo li pjeyoga tjok ġyado wġo llĕme. Woyde ameshko ga iche toe. Gueniyo ga ba wa llĕ, era ber sōk ba pjeyoga tjok ġyado wġo. ³⁶ Eni ga pjāy dōga Sbō Wa ħrerĕ ga pjāy dōktong jġōkoyo. ³⁷ Miydĕr ga pjāy Abraham tjĕyoga, ġĕmi lōng sorĕ li eni. Gueniyo ga tja zrōmi woydĕ, bor tjġōkwo kjrĕmi woydĕ llĕm kjīshko. ³⁸ ġĖbo ġnor Data Sbō bokshto li ġotĕ shāng bomi

kong, gueniyo pjây jêk lông tjlôkwo ïaga bomi datarê bomi kong ïi go» ïe ba kong.

³⁹ Kuya ïok ga tjlê ba kong ga «Tjawa Abraham tjâyoga» ïe.

Kuya ga tjlê ba kong ïok ga «Pjây Abraham tjâyoga jïôkoyo kjwe ga pjây opshâryê baiya dik. ⁴⁰ Gueniyo tjlôkwo bek ïara Sbôrê bor kong ïi ïêr shâng bomi kong, ga tja zrömi woydê e kjishko. ¡Abraham opshâryono eni ïlême! ⁴¹ Pjây opshâryê lông bomi data jïôkoyo ïi ï dik» ïe.

Kuya ïok ga tjlê ba kong ga «Tjawa data oblê ïlême. Borwa data, e kjïaraso, Sbô eröe» ïe.

⁴² Kuya ga tjlê ba kong ïok ga «Tja tek Sbô shwoy dwayo, ga tja shrono shâng na. Eni ga Sbô, e bomi data jïôkoyo kjwe ga tja woydêmi ara. Tja shrono shâng bor woshko ïlêmi, tja ichaga erê.

⁴³ ¿Tjlôkwo ïêr shâng bomi kong ïi ïlê ïokïo miydêmi ïlêmi ega? Tjlôkwo ïi kjrêmi woydê ïlêmi kjishko. ⁴⁴ Bomi data jïôkoyo ïêr shâng bomi kong ïi, e Ä. Pjây wotjïik baiya dik, ga ïlêye woyde ïi, e shâryêmi woydê eni. Wenoshko tek ïêkong ga e shâng no zröga iyado. Tjlôkwo bek ïi rayara, e jyörkê ä kjishko. Tjlêshko ga jyörkê erä. Wotjïik jyô erä. Jyörkagaga lông kês data wleni ïi e.

⁴⁵ Gueniyo tjlôkwo ïêr shâng bomi kong ïi, e beke. Tjlôkwo ïi kjrêmi ïlêmi e kjishko. ⁴⁶ ¿Pjây kjone dey ga tja ïnomi ïlêbo owa shâryê? Eye ïlême. Tjlôkwo ïêr shâng bomi kong ïi, e beke. ¿Eni ga tjlôkwo ïi kjrêmi ïlêmi ega? ⁴⁷ Sbô tjlôkwo ïi, e kuya ba nopga lông kês ïirê. Gueniyo pjâyda omkuk ïlêmi, pjây ba nopga ïlêmi kjishko» ïe.

Jesús tjlêno ba kjishko om go

⁴⁸ Kuya judío tjlâpgaga lông ïirê ga tjlê ïok ba kong ga «Pja Samaria so erä, pja goshko Ä sëya kjïara bakoe. ïêrwa eni, ga miydêrwa ga e jïoe» ïe.

⁴⁹ Kuya ga tjlê ba kong ïok ga «Tja go Ä sëya ïlêmi. ïlêye shâryêr shâng ïi, e shâryêr bor Data bangkjrêr kjishko. Gueniyo tja bangkjrêmi ïlêmi. ⁵⁰ Tja ber tjlwô ara ïi wlêga tjarê ïlêmi. E wlêga oblêrê. No ïlgwega ïi e. ⁵¹ ïêr bomi kong jïôkoyo ga bor tjlôkwo kolagaga lông kês ïi, e wolon ïlêmi» ïe.

⁵² Kuya ïok ga tjlê ba kong ga «Miydêrwa bop tjlê ïi go ga pja goshko Ä sëya kjïara jïôkoyo. Abraham, e wolonoe. Sbô tjlôkwo ïagaga lông kês ïi, e wolono bakoe. ¿Eni ga «Bor tjlôkwo kolagaga lông kês ïi, e wolon ïlêmi» ïêp shâng eni sorêro? ⁵³ ¿Pja tjlwô ara borwa kjokê Abraham kjinmo ïêpdo? Era wolono, Sbô tjlôkwo ïagaga lông kês ïi wolono bakoe. ¿Eni ga pja ê ïêpdo?»

⁵⁴ «Ïlêbo shâryêr tjarê om go, tja ber kêsbang, tjlwô ara wlo kjwe ga e ïlêno ïlêmi. Gueniyo bor iaga ber kêsbang, tjlwô ara ïi, e bor Data, bomi Sbô ïemi ïi e. ⁵⁵ Gueniyo era miydêmi lông ïlêmi. Tjara ommyidê. Tja ommyidê ïlêmi ïoror bomi kong kjwe ga tja ber shâng jyô ïaga pjây dik. Gueniyo tja ommyidê, ga ba tjlôkwo kolêr iyado. ⁵⁶ Bomi kjokê Abraham, tja wen tjwe kjok êre kjing go dbaryo êre iya woydê ara, koshara shâng woowa ïlêmi. Ga pina Sbôrê ba kongshko ga beno wopjïue» ïe.

⁵⁷ Kuya ïok ga tjlê ba kong ga «Borwa kjokê Abraham, e wolono tek dëna tjân, ga pja mite jâ, pja lu pjïlogïo sak shkêng (50) ïlêmi obi. ¿Eni ga Abraham ïnop sorêro?»

⁵⁸ «Ïêr bomi kong jïôkoyo ga Abraham ïlêmi obishko ga tja sök tjân» ïe.

⁵⁹ Kuya ïok ga iirkono ara ba kong, ga akkwo kjrara ïok, löya wlo ïe, gueniyo Jesús opjneno, opshino to Sbô u jong ïishko dwayo.

Domer kjok igö llëm tek wenoshko dwayo poptara Jesúsdë kjlara

9 Jesús jek jëk shäng wopro ga domer ina sök kjlara kjok igö llëm, weno buk eni. ²Eshko ga ba oppinggaga tjëlë lok ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿domer kjwe weno buk kjok igö llëm kjweni ega? ¿Llëbo owa shäryaga erëre, de ba datagarë?»

³«Eni llëme. Beno kjweni, opshäryono owa kjishko llëm, ba dataga opshäryono owa kjishko llëm bakoe. Domer kjwe kjok igö llëm, Sbö dbo ara li pin oba kong wlo. ⁴Pak twara bor ichagarë bi kong, shäryëy wlo. Ga dbar tjok obi wopro ga pak li shäryëy kjluwe. Dbar pji-tong ga llëye shäryëy wlo ame. ⁵Tja sök kjok ëre kjing go obishko ga tja so iök jong shjiy nopga kjok ëre so kong kjoyo, kjok miyde lok ara wlo» le ba kong.

⁶Tjëlëno pjiir ga tröng tjwono klung kjing go, ga ba tröng li rorwara klung sho tjok beno dishäng. Eshko ga kjrara sira, ga shtira domer sök li bokkwo kjing go kar kar, ⁷ga tjëlë ba kong ga «Pja nom bokkwo shkwë di buk di bapkwö ko Siloé roshko li go» le. (Siloé, e ichara löklo.)

Kuya ga to jek eshko, bokkwo shkwono di lara li go. E irgo ga tjwe shäng iröng obi, ga bokkwo poptono beno pjluë.

⁸Iya ba pjeyoga löng soshko lirë ga tjëlë lok ëng kong ga «¿Domer kjwe, iy sök dbur rokë oba kong kjupargue kjwe llëmdo?» le lok eni. Nopga dämär ga omïno dbur rokë oba kong wleniyo om-lono eni bakoe.

⁹Eshko ga kjone kjone tjëlë ga «Kjwe jloë» le.

Kjone kjone obi tjëlë ga «Llëme. Domer kjwe so e kjoyo erä» le.

Tjëlë löng llë li kuya domer lirë ga tjëlë ba kong ga «Domer lëmi löng li, e tja» le.

¹⁰Kuya lok ga tjëlë ba kong ga «¿Eni ga pja kjok ik pjluë sorë?»

¹¹«No shäng kjlara kowëba Jesús. E dishäng shäryono sira, ga shtira bor bokkwo kjing go. E irgo ga tja ichara bokkwo shkwë di buk di bapkwö ko Siloé roshko li go. E irgo ga tja öör bokkwo shkwë eshko, ga tja beno shäng kjok ik pjluë» le.

¹²Kuya lok ga tjëlë ba kong ga «¿Domer lëp shäng li kwonli?»

«Miydër llëme» le ba kong.

Fariseoga lano domer poptono li kjishko

¹³⁻¹⁴Eshko ga woshtozlong dbaryo. E kjishko ga domer li söra lok, jek öötong shäng fariseoga löng li shwoy. ¹⁵Eshko ga fariseoga tjëlë lok ba kong ga «¿Pja poptono sorë?»

«Dishäng shtira Jesúsdë bor bokkwo kjing go. E irgo ga tja bokkwo shkwono, ga tja beno shäng kjok ik pjluë» le ba kong.

¹⁶Kuya lok ga kjone kjone tjëlë ga «Domer le li, woshtozlong dbaryo jneya llëme. Miydëy e go ga e ichaga Sbörë llëme» le.

Kjone kjone obi tjëlë ga «¿Gueniyo e llëbo owa shäryaga wleniyo kjwe ga llëbo iydëba llëm wleniyo shärye sorë?» le. Eni ga beno löng wotjlik oblë oblë.

¹⁷E irgo ga tjëlëno lok domer poptono shäng li kong obi. Tjëlë ga «Bokkwo poptono li pja. ¿Eni ga bop kong ga domer lëp shäng li ë?»

«Bor kong ga domer li, e Sbö tjlokwo laga» le ba kong.

¹⁸Kuya judío tjlapgaga löng lirë ga tjlokwo kjre llëme. E kjishko ga no ichara lok ba dataga wlokjre. ¹⁹Söra lok, öötong löng eshko ga judío ichagaga li tjëlë lok ba kong ga «¿Weno kjok igö llëm lëmi löng li kjwe jlöre? ¿Eni ga shäng kjok ik pjluë sorë?»

²⁰ «Miydërwa ga kjwe borwa wa jïõe. Ga weno kjok igö llême. ²¹ Gueniyo eeri ga kjok igö pjíú sorë, poptaga ë, e miydërwa löng llême. Kjwe këguë tjän. Kjakrokozí ba kong om go dey, pjây dbyrye om go wlo» le ba kong. ²²⁻²³ Lara lok eni, judío tjlapgaga li bangjre lok ara kjishko. Tjwayde lok llëm obishko ga judío tjlapgaga li tjläno lok eng kong ga «Ëye tjläno ga “No pjíuyo iche le Sbörë li, e Jesús” lara ga ichërwa opzrëk bi syö uyo roshko ame» lara lok eni pjir tjän, ga beno eni. E miydara domer li data, mekerë pjire. Tjläno ga «Kjwe këguë tjän. Kjakrokozí ba kong om go dey» lara lok eni e kjishko.

²⁴ E irgo ga domer bokkwo poptono li rokara judío ichagaga lirë jek obi, ga tjlä lok ba kong ga «Miydërwa ga domer lëp shäng li, e llëbo owa shäryaga eröe. E kjishko ga tjläkwo los bëy, Sbö ber kës-bang, tjwlo ara wlo» le.

²⁵ Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Domer li llëbo owa shäryagare, de llëm, e miydër shäng llême. Gueniyo ga dämär ga tja kjok igö llëm, ga eeri ga tja kjok igö pjíúe. Era miydër pjíúe» le.

²⁶ Eshko ga tjläno lok ba kong obi. Tjlä ga «¿Bop bokkwo kjwe popteshko ga llëye shäryara bop kong?»

²⁷ «Loror bomi kong tjän, gueniyo tja tjläkwo kjrëmi woydë llême. ¿Kjakrokëmi bor kong kjër llëno? ¿Pjây kjlöpswë woydë ber löng opping ba tjokde?» le ba kong.

²⁸ Kuya lok ga domer li äyoshtakza lok tjä tjä, tjlä lok ga «¡Ba oppingga li pja eröe! ¡Tjawa opping Moisés tjläkwo go! ²⁹ Miydërwa ga tjläkwo laga Moisés kong li, e Sbö. Gueniyo domer lëp shäng li wen tjwe kjone dwayo miydërwa ëmdë llême» le.

³⁰ Kuya ga tjlä ba kong lok ga «¿E sorëro? E wen tjwe kjone dwayo miydëmi löng llëm, gueniyo bor bokkwo poptara beno pjíúe. ³¹ Miydëy pjíú ga

llëbo owa shäryaga syöshtë Sbö kongshko ga tjläkwo kuya llême. Gueniyo ëye Sbö poshrëk, llëye woyde li shäryë iyado ga era syöshtë ba kong ga tjläkwo kuya. ³² ¿Kuy llonoshko ga ëye weno kjok igö llëm li bokkwo poptaraba eni lëba? Ëye llême. ³³ Domer li ichaga Sbörë llëm kjwe ga llëbo shärye kjweni ga äe» le.

³⁴ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Pja wenoshko tek lëkong ga pja llëbo owa shäryaga eröe. ¿Eni ga tjawa pim woydë ega?» le lok ba kong, ga ichara lok judfoga syö uyo dwayo, ga ichara lok opzrëk e roshko ame.

Nopga kjok igö llëm wleniyo

³⁵ Roy kura Jesúsde. Eni ga domer li wläna, ga tjlä ba kong ga «¿Pja mär no to ter kjok dogo dwayo li gore?»

³⁶ «Tjlapga, lëp shäng li ë los bor kong, tja mär ber shäng ba go wlo» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «E inop tjän. Shäng lan bop tjok li e» le.

³⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, tja mär bop go» le, ga kjök tono sök ba zlong bäng, ga poshrëra.

³⁹ Eshko ga tjlä domer li kong ga «Tja shrono shäng kjok ëre kjing go no llg-wega, nopga kjok igö llëm wleni ber löng kjok ik pjíú wlo, nopga kjok ik pjíú wleni li ber löng kjok igö ame wlo bakoe» le.

⁴⁰ Fariseoga löng eshko kjlöbö. Tjläno eni li kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿E sorë? ¿Enira bop kong ga tjawa löng kjok igö llëm wlenire?»

⁴¹ «Pjây löng kjok igö llëm kjwe ga pjây ber shdungko, llëbo owa shäryoromi li kjishko llême. Gueniyo pjây kjok ik pjíú lëmi kuzong ga pjây shdungko» le.

Öng wläp ushko so daga pjíú anmoyö li, e Jesús

10 Eshko ga Jesús tjlä obi ga «Lër bomi kong jläkoyo ga ëye jek opzrëk öng wläp ushko so kjëryo jong

li u bäng go llëm, gueniyo jek opzrëk ba poglo go ga e öng lüyotkaga. ²E ga ëye jek opzrëk u bäng li go ga öng daga jlökoyo li e. ³Ga kong u bäng li döya u bäng daga shäng lirë, opzrëk jek e go wlo. Eshko ga ba öng li roke kjlarashko kjlarashko ba ko go, ga kuya ba öng tjeng lirë ga tjwe ba zlong bäng, bapshiya to wlo. ⁴E irgo ga öng baiya li shira pjir ey dwayoshko ga jek shäng ba bäm go, ga öng li jek tjeng ba irgo, ba daga ybö miyde lok pjlú kjishko. ⁵Gueniyo oblë kjwe ga irpjäya lok llëm, tök lok llet erä, ba ybö miyde lok llëm kjishko» le. ⁶Tjlëno öng wlëp ushko so jyäglo go eni, gueniyo llë loklo miydaraba llëme.

⁷E kjishko ga tjlä obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga öng kjeryo u bäng lër shäng li, e tja om go loklo. ⁸Nopga öör löng bor bäm go kës li, e öng lüyotkaga wleni, gueniyo öng li rokara lokshko ga ba ybö kura lok llëme. ⁹U bäng lër shäng li, e tja loklo bakoe. Eye jek opzrëk tja shäng li go ga era döktonge. E opzrëk jek, opshik tek, ga kjlo sho ue wlëpe.

¹⁰»Lügwanggaga tjwe löng öng li lüyotkaga, zröga, pjiga bakoe. Tjara shrono shäng na, öng li ber löng së iyado Sbö tjok wlo, ber löng wopjlú wlo. ¹¹Tja öng daga pjlú anmoyö wleni. Öng daga pjlú li optwë wołon öng li kjishko. ¹²Eye parkë öng li dë dbur kjiy dö ga opshäryë eni llëm, öng li baiya llëm kjishko. İya ga shjiti kjloshko so iir ä wleniyo tjwe sök kjlara ga öng daga potjwlëk i li tök, ga öng li raye beno tjeng tjoksa eshko. Eshko ga shjiti li shrono ga öng li shaya kjlara, ga llamo shdär ber kjloroe. ¹³Öng daga potjwlëk i li töktong, ba kong ga öng li tjwlo ara llëm kjishko, dbur woydayde shäng eröe.

¹⁴»Tjara öng daga pjlú anmoyö wleni. Bor öng li miydër shäng pjlú, ga tja miyde lok pjlú bakoe. ¹⁵Tjawa ëng miydë löng eni li, e so Data Sbö miydër shäng pjlú, ga tja miyde shäng pjlú

li kjoyoe. Ga tja optwë wołon bor öng li kjishko. ¹⁶Tja öng tjeng kjrina obi, gueniyo epga so öng kjeryo lër shäng li kjoyo llëme. Eni ëmdë ga bor ybö kuya lok bakoe. Epga tön tjwe uunkong kjluwe, bor öng li ber tjeng kjrinaso wlo, öng daga ber kjlaraso wlo bakoe. ¹⁷Tja optwë wołon ba kjishko, e irgo ga tja woshrë iröng obi. Tja woyde bor Datarë ara e kjishko. ¹⁸Woydoror eni llëm kjwe ga tja zröga ërë llëme. Tja optwë wołon wlo laga tjarë. Tja kong dbo twara bor Datarë ara, tja optwë wołon wlo, tja woshrë iröng obi wlo bakoe» le.

¹⁹Kuya judiöga löng lirë ga beno löng wotjlik kkring pjök obi. ²⁰Epga ara tjlä ga «jDomer kjwe goshko Ä sëya kjlara! jKjwe skwë! ¿Kuy ega?» le. ²¹Gueniyo kjone kjone tjlä ga «No goshko Ä sëyaga tjlä eni llëme. ¿No kjok igö llëm wleniyo popte Ä sëyagarë sorëro?» le lok eni.

Judiöga mär woydë Jesús go llëme

²²E irgo ga öötong kjok owa dbaryo, ga Sbö u iak beno jong dboy ba kong dbaryo li shrökoba wopro ga ²³Jesús jek jëk shäng Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko. ²⁴Eshko ga kopjringa judio tjlapgarë lok pjribri, ga tjlä lok ba kong ga «¿Tjawa iëp ber tjeng wotjlik pja ëro lërwa äär jong llonoro? No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja jlökoyo wleni ga los borwa kong wëlä, miydërwa wlo» le.

²⁵Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Loror bomi kong tjän, gueniyo tja tjlokwo kjroromi llëme. Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryër shäng bor Data ko goshko ara. Woyde ga e go ga tja ë miydëmi wëlä. ²⁶Gueniyo tja tjlokwo kjrëmi löng llëm, pjäy öng wlëp ushko so botoya llëm kjishko. ²⁷Botoya lira, bor ybö kuya lok. Epga miydër pjlú, ga jëk lok bor irgo. ²⁸Epga iër ber tjeng së iyado Sbö tjok, wołon ame. Tjeng bor wloshko, ga döga ërë bor shjiryo llëme. ²⁹Twaga

bor Datarë beno tjeng bor kong. Era kësbang, uunkong kjinmo. Tjeng ba wloshko, ga döga ërë ba shjiryö lïëm bakoe. ³⁰Tja, Data Sbö, tjawa kjïlaraso» ïe.

³¹Kuya lok ga iirkono ara ba tjok, ga akkwo kjrara lok, löya wlo ïe, ³²gueniyo Jesús tjïlë ba kong lok ga «Lïëbo ïy-dëba lïëm wïeniyo shäryoror Data Sbö ko goshko ara. ¿Tja lömi, zrömi woydë akkwo kjwe go lïëbo shäryoror kjone dey ïi kjïshko?»

³³«Pja lörwa e kjïshko lïëme. Pja no eröe. Gueniyo pja opyë woydë ber Sbö wïeni. Pja shäng Sbö läywë owa, iëp ber tjwïö lïëm wlo lëp. Pja lörwa e kjïshko» ïe.

³⁴Kuya ga tjïlë ba kong ga «Tak pjang bomi kjok lïgwekklo go eni: “Lër bomi kong ga pjäy sböpga’ ïe Sbörë eni.”^{††}

³⁵Miydëy ga lïëye tak pjang Sbö tjïökwo go ïi, e kjëy ga äe. Ga Sbö tjïëno nopga kong, ga kowara sböpga. ³⁶Tja kjrara Data Sbörë, ga tja ichara ter shrono shäng kjok ëre kjing go. Eni ga ¿“Tja Sbö Wa” löror bomi kongshko ga pjäy wotjïik ga tja shäng Sbö läywë owa, tja ber tjwïö ara wlo lër lëmi eni ega? ³⁷Tja opshäryë bor Data dik lïëm kjwe ga tja tjïökwo kjrëmi lïëm ga pjïúe. ³⁸Gueniyo tja opshäryë Data Sbö dik kuzong ga tja tjïökwo kjrëmi woydë lïëm ëmdë ga woyde ga miydëmi lïëbo shäryër shäng ïi go ga Data Sbö shäng bor tjok, pjäy mär woydë bor go lïëm gueniyo» ïe.

³⁹Kuya lok ga shaywa lok erä, gueniyo toktonge.

⁴⁰E irgo ga Jesús jek öötong shäng Jordán diyo kjwo kalëkong iröng obi, ga beno sök eshko, nopga wara Juandë dënashko, e kjokyo. ⁴¹Eshko ga nopga öötong löng ara ba shwoy, ga tjïlë lok ëng kong ga «Lïëbo ïy-dëba lïëm wïeniyo shäryara Juandë lïëme. Gueniyo lïëye

lïara domer kjwe kjïshko kës ïi, e beno jïlë» ïe lok eni. ⁴²Ga kjok eshko ga nopga ara beno löng mär ba go.

Lázaro wolönoe

11¹⁻² Domer shäng kjïlara ko Lázaro. E Betania so, ba dorga María, Marta, e kjokyo. María, poshtikklo lö pjïëblë kwongga Tjïlapga Jesús dre kjing go, ga dongga ba käkzong go ïi e. Pjïlara ga Lázaro buk swlo ara. ³E kjïshko ga ba dorga no ichono ba roy sök Jesús kong, tjïlë ba kong ga «Tjïlapga, Lázaro woydëp ara ïi, e buk swlo ara» ïe.

⁴Kuya ga tjïlë ga «E shara swlorë, ba wolön dbaryo wlo ïi öötong kjïy lïëme. E shäryono eni, Sbö ber kësbang, tjwïö ara oba bokshto wlo, Sbö Wa ëre ber kës-bang, tjwïö ara oba bokshto wlo bakoe» ïe. ⁵Lázaro woyde Jesúsde ara, ba dorga woyde ara bakoe. ⁶Roy kura eni ëmdë ga beno shäng dbar pjök obi shäng lïshko.

⁷Eshko ga tjïlë ba oppinggaga kong ga «Shji to Judea kjokyo iröng obi» ïe.

⁸Kuya lok ga tjïlë ba kong ga «Tjïlapga no pingga, kjupäshko ga kjok eshko ga pja löya, zröya judïogarë lïara. ¿Eni ga pja jek woydë eshko iröng obi ega?» ïe.

⁹Kuya ga tjïëno ba kong lok lïëbo jyäglo go. Tjïlë ga «¿Dbar kjwobi go ga dlo të kjok shröngto äär jong kjok sëng ïyado lïëmdo? Ëye jëk shäng dba ga sabyë lïëm, kjok shjiy kjïy. ¹⁰Gueniyo ëye jëk shäng shkë ga era sabyë, kjok shjiy lïëm kjïshko» ïe. ¹¹E irgo ga tjïlë ba kong lok obi ga «Bi kjïlara Lázaro, e buk pëe. Gueniyo tja to ba wolöng» ïe.

¹²⁻¹³Kuya lok ga wotjïik ga buk pë jïökoyo ïe. E kjïshko ga tjïlë lok ba kong ga «Tjïlapga, ¿pono ga kayo yonkë lïëmdo?» ïe, mïga «E buk pëe» ïe Jesúsde ïi, e Lázaro wolönoe läyde.

¹⁴Eni ga tjïëno ba kong lok wëïëe. Tjïlë ga «¿Lázaro, e wolönoe! ¹⁵Gueniyo miy-

††10:34 Salmo 82.6.

dër ga tja shäng ey lïëm li, e ber bomi kong pjïúe. Lïebo shäryër wlo li inomi ga pjäy mär ber löng bor go jek këgong. E kjïshko ga tja wopjïúe. Kjweri shji to ik» le.

¹⁶ Ba oppinggaga tjeng li tjrëko shäng kjlára ko Tomás, e kowëba Kjlo bakoe. Eshko ga tjle ba pjeyoga oppinggaga tjeng li kong ga «Shji to jek ba tjok, shji wolon ba tjok wlo» le.

Lázaro woshrra Jesúsdë iröng obi

¹⁷ Eni ga Jesús jek Betania kjokyo ba oppinggaga tjok. Gueniyo öotong löng eshko ga Lázaro iaraba buk sakshko öotong dbargwo pkëng (4) tjän.

¹⁸ Kjok eshko ga Jerusalén kjokyo ber buk soshko. Shji opshik jek jëk Jerusalén kjokyo dwayo kjok shröngto ga shji äär kjok eshko dlo kjökshko wleni.^{¶¶}

¹⁹ Eni kuzong ga judíoga öotong löng ara Jerusalén kjokyo dwayo, Marta, María, e yorkë wlo.

²⁰ Jesús jem shäng ääto eshko li kuya Martarë ga jer ba wlokrë irbo. Maríara beno sök ushko. ²¹ Marta öotong shäng Jesús zlong bäng ga tjle ba kong ga «Tjlapga, pja kjwe shäng ëreshko ga bor sing, e shinmotkono llëme. ²² Gueniyo miydër ga öotong dbar kop ara tjän ëmdë ga llëye rokëp Sbö kong li twe ber bop kong» le.

²³ Kuya ga tjle ba kong ga «Bop sing, e woshre iröng obi» le.

²⁴ Kuya ga tjle ba kong ga «Miydër ga woshre iröng obi kjok pjir dbaryo lïshko jã» le.

²⁵ Kuya ga tjle ba kong ga «Nopga woshraga ber löng së iröng obi li, e tja. Nopga iaga ber löng së iyado Sbö tjok li, e tja bakoe. Eye mär bor go ga wolono ëmdë ga ber löng së iyado. ²⁶ Ga eye mär löng bor go, ga beno löng së iyado Sbö

tjok ga era wolon ame. ¿Llëye lër shäng li tjlokwo kjrëpde?»

²⁷ «Ëng, Tjlapga. Miydër ga no pjluoy, Sbö Wa iche le Sbörë ter tjwe kjok ëre kjing go li, e pja» le ba kong.

²⁸ E irgo ga jem iröng ba ushko ba löng rokë. Öotong shäng eshko ga rokara dboshko, ga tjleno ba kong tjoksa. Tjle ga «No pingga li shrono shäng jushko, ga pja roke shäng» le.

²⁹ Kuya Maríarë ga kojono jekdo, ga jek Jesús ik. ³⁰ Eshko ga Jesús wleno Martarë shäng kjone ga shäng eshko obi, tjwayde Betania kjokyo llëme. ³¹ Eshko ga María kojono mäling, ga opshino jek eshko dwayo li iya judíoga tjeng ba yorkë eshko lirë ga wotjlik lok ga to slar sakshkoro le, ga jek lok ba irgo.

³² Jesús iya Maríarë pjola dwayo ga jer öotong shäng ba zlong bäng ga kjök tono, tjle ba kong ga «Tjlapga, pja kjwe shäng ëreshko ga bor sing, e shinmotkono llëme» le.

³³ Eshko ga kjök tono sök slar ëë li, judíoga löng ba yorkaga li slar lok ara li iya Jesúsdë ga jek wosong erä, beno woydë ara, ³⁴ ga tjle löng li kong ga «¿Shinmo li ioromi beno buk kjone?»

«Ip woydë ga shji to ik» le ba kong.

³⁵ Eshko ga Jesús slar ëëe. ³⁶ Iya judíoga löng lirë ga tjle lok ëng kong ga «Shinmo li woydara ara, izia» le.

³⁷ Gueniyo kjone kjone tjle ga «Kjupä ga no kjok igö llëm wleniyo poptara domer kjwerë kjlára. ¿Eni ga shinmo li kjimtara wolon llëm wlo llëm ega?» le.

³⁸ Eshko ga Jesús woydë ara obi. Sak li jong guëng jong ööng kjwara li roshko, ak kësbang iak jong kjwara ba bängzakko. Öotong shäng eshko ga ³⁹ tjle nopga tjeng li kong ga «Ak kjwe kjoziã» le.

Kuya shinmo dor Marta lirë ga tjle ba kong ga «Gueniyo Tjlapga, e shin-

^{¶¶}11:18 Jerusalén kjokyo äär Betania kjokyo wlo ga e wop kilomëtro mya dik.

motkono eeri ga öötong dbargwo pkëng (4). Eni ga lõ ong tjän» ìe.

⁴⁰ Kuya ga tjìe ba kong ga «Tja tjìeno bop kong tjän ga tja tjìokwo kjrëp ga Sbö dbo kälä ip jìokoyo ìorop bop kong eni» ìe.

⁴¹ Eshko ga ak li kjara lõk jong lìshko dwayo. E irgo ga kjok dogo iya Jesúsde, tjìe ga «Data, lìeye ìoror bop kong li kurup. Tja wopjìú bop tjok e kjishko.

⁴² Miydër ga tja kup iyado, gueniyo ìer shäng ère, nopga tjeng ère kjìshko, tja ichaga pjarë miyde lõk wlo» ìe.

⁴³ Syöshtono eni pjir ga tjìeno dbo go. Tjìe ga «Lázaro, pja opshis tek kjwey dwayo!» ìe. ⁴⁴ Eshko ga shinmo iak buk sakshko li opshino tek ey dwayo, gueniyo woshrono tek shäng së tjän. Eshko ga ba orkwo, ba dre, e poyrik shwomzrëng go, ga kä potaywak tuk shwong go bakoe. Eni ga Jesús tjìe nopga tjeng li kong ga «Ba poyrikklo, ba kä potaywoklo kjwe dözia. Ga to wëyë» ìe.

Jesús zröya woydë judío ichaggarë ìe

⁴⁵ Eni ga lìebo shäryara Jesúsde li iya judioga öör lõng María yorkë lìrë ga epga ara beno lõng mär ba go.

⁴⁶ Gueniyo kjone kjone obi jek lõng ba ìanyotkë fariseoga kong. ⁴⁷ Kuya lõk ga Judío Kajok Lìgwegaga Këskësyo rokara fariseoga, syöshtaga kägäyogarë lõk, èng tõng wlo. Eshko ga tjìe lõk tönö lõng li kong ga «Lìebo iydëba lìem wleniyo shärye domer lìrë ara. ¿Kjwëy ìlong?»

⁴⁸ Rayëy ber kjweni ga nopga lõng kës li kjìopswë mär ber lõng ba go eröe. Eni wleni ga miydëy ga èngkjwagaga iche bi ichagaga Roma so lìrë bi Sbö u ère pjik, ga bi tjëyoga ère zröya lõk pjir bakoe» ìe.

⁴⁹ Domer sök kjìlara eshko ko Caifás. Lù eshko ga parkë sök syöshtaga kës-bangyo. Eshko ga tjìe tönö lõng li kong ga «Pjây kjok miydë sira lìeme. ⁵⁰ Pjìú

wlo ga no woìon kjìlara oba uunkong äska, uunkong li woìon lìem wlo. ¿E èmdë ga miydëmi lìemdo?» ìe. ⁵¹ Caifás tjìeno sök eni, gueniyo ìe sök ba woshko lìeme. Lù eshko ga parkë sök syöshtaga kës-bangyo kuzong ga e iara Sbörë ba tjìokwo ìe oba kong eni, ga tjìokwo ìara li, e Jesús woìon judioga lõng kës äska li lõklo. ⁵² Ga Jesús woìon ba äska dö lìeme. E woìon Sbö nopga shdöktong tjeng kjok kjwang jìkong li äska, töya wlo, ber tjeng tjëyo kjrinaso wlo. ⁵³ Eni ga lìgwerä lõk èng tjok ga Jesús zröya ìe. Ga eshko jek ìëkong ga beno lõng wotjìik eni.

⁵⁴ E kjìshko ga Jesús jëktong shäng judioga boksho ame. Opshino to jek eshko dwayo ba oppinggaga tjok, ga öötong beno lõng kjok buk kjrina ko Efraín, kjok dogro no lìemshko li ber buk soshko.

⁵⁵ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judioga kong li döroe. Eni ga nopga to jem Jerusalén kjokyo ara ba kjokshko dwayo, dbaryo li äatë lìem obishko ga ba sdëkwo li shäryë, opyë äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjìú wlo. ⁵⁶ Eshko ga to lõng Jesús wìek, ga kjakroke lõk èng kong ga «¿Jesús tjwe dbar li shrëk ìepde?» ìe lõk eni Sbö u zìong bäng.

⁵⁷ Bäm go ga fariseoga, syöshtaga kägäyoga, e tjìeno nopga uunkong kong. Tjìe ga «Jesús, e shäng kjone li miydaga è ga woydërwa ga ìe borwa kong, sharwa wlo» ìe lõk eni.

Poshtikklo lõ pjìebìe tjwìo ara wleniyo tyara Marìarë Jesús dre kjing go

12 Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, kjwe dbargwo tjer (6) obishko ga Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Lázaro sök lìshko. Dëna ga Lázaro woìono, ga woshrara Jesúsde iröng obi. ² Öö-

tong shäng eshko ga dli shäryaraba ba shrëkklo. Ga dli li pjlogara Martarë nopga uunkong tjeng eshko li kong, ga tjrëko Lázaro sök bebi. ³Eshko ga María poshtikklo lõ pjleblë tjlwõ ara wleniyo söno bayo eeje^{§§} bapkwö kjwara kës-bang tjung, ga tyara Jesús dre kjing go, ga dona ba käkzong go. Eshko ga u li roshko beno lõ poshtikklo lõ pjleblë li eröe.

⁴Jesús oppinggaga tjeng li tjrëko sök kjlara ko Judas Iscariote, Jesús soynega li e. Lläye shäryë eshko li iya ga tjle ga ⁵«¿Kjwe zäya kjweni ega? Soynena kjwe dburyo shaya bayo domer parkë dbargwo sak dbäw pjloglo mya (300) äska wleni, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le. ⁶Lära eni, oba song wleniyo kjimte woydë kjy lileme. E iak beno shäng dbur bapkwö daga ba pjeyoga kong. Olö ga dbur iak tjeng ba bapkwö roshko li luyotke, e lügwang kjishko. Lära eni e kjishko.

⁷Kuya Jesúsde ga tjle ba kong ga «¡Wëyë! Poshtikklo kjwe beno bor kong, tja iëba sakshkoshko ga bor doyo ëre beno poshtik pjir tjan wlo. ⁸Oba song wleniyo, e löng bomi tjok iyado, gueniyo tjara shäng bomi tjok iyado lileme» le.

Lázaro zröya woydë syöshtaga kägäyogarë

⁹Eshko ga Jesús öotong shäng Betania kjokyo li roy miydara judfoga ararë, ga shrono löng ba ik. Shrono löng Lázaro ik bakoe. Woñono, ga woshrrara Jesúsde iröng obi li e. ¹⁰⁻¹¹Lázaro kjishko ga judfoga ara mär beno löng Jesús go. E kjishko ga syöshtaga kägäyoga wotjlik lok ga «Lázaro ëmdë ga zröy bakoe» le lok ëng kong eni.

Jesús öotong opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlu wleni

¹²Wëshko ga Jesús opshino jek Betania kjokyo dwayo jongya Jerusalén kjokyo. Roy miydara nopga öotong löng eshko dbar shrëk lirë. ¹³Eni ga mek korga kjrara, söra lok jek ba tjok, ga to jongya ba wlokrë. Ga tjle lok dbo go ga «Kjwe pjlu jlöe.

Ichara Tjlapgarë shrono jok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

Kjwe Israel tjejo pjlujo.

Kjwe kjimte Sbörë» le.

¹⁴E bäm go ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwokle wleniyo wlëna Jesúsde kjlara, ga opyono sök ba kjing go, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjleño beno eni:

¹⁵«Sión* sopga, lläye bangkrëmi lileme. ¡Izïa! Bomi pjlujo, e tek sök döröe.

Tjwe sirkeno sök öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwokle wleniyo kjing go.»†

¹⁶Eshko dbaryo ga llëbo shäryono li, e llë loklo miyde Jesús oppinggaga tjeng lirë löng lileme. Gueniyo Jesús brikotong to jem jok dogo irgo ga llëbo shäryono Jesús kong ëre, e tak beno pjang Sbö tjlokwo go ba kjishko tek dëna tjan li miyde lok kwilë jä.

¹⁷Shinmo Lázaro buk sakshko obishko ga Jesús öör shäng eshko, rokara tek ey dwayo, ga woshrrara iröng obi. Ga Jesús opzrëk jek Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga öör löng ba tjok sakshko kjupäbäshko li, e jek löng ba irgo eshko, roy le löng oba kong. ¹⁸Roy kura nopga löng eshko lirë, ga opshino tek lok ara ba wlokrë. ¹⁹Eshko ga iya fariseogarë lok ga tjle lok ëng kong ga «¿Imi ga sorë?

§§12:3 Poshtikklo lõ pjleblë tjlwõ ara li söra bayo litro bëy dik.

*12:15 Sión kjokyo, e kowëba *Jerusalén* bakoe.

†12:15 Zacarias 9.9.

Shji zanae. Nopga tjeng kës kjwe to jek ba shwo lëkong drete» Ìe.

Jesús Ìano ba wołon dbaryo kjishko

²⁰Nopga öötong löng eshko dbar shrëk Ìi tjrëko, Grecia sopga löng kjlöbö bakoe. ²¹Domer shäng kjlara eshko obi ko Felipe, e Betsaida so. Grecia sopga Ìi tjËe lok ba kong ga «Tjlapga, tjawa Ìan woÿdë Jesús tjok» Ìe.

²²Kuya ga jek shäng Andrés shwoÿ, ga Ìara ba kong. E irgo ga jek öötong löng ba Ìe Jesús kong.

²³Kuya Jesüsdë ga tjËe ba kong lok ga «No to ter kjok dogo dwayo ère ber kës-bang, tjwłõ ara nopga uunkong bokshto Ìi, e dbaryo öötonge. ²⁴Lër bomi kong jlökoyo ga dwłã Ìlë botjÿe ber ara włõ ga Ìon jer klung kjing go, ga kjer guing. Enira dwłã wen ara obi, Ìlëm ga Ìlëÿe wen Ìlëme. ²⁵Ëÿe wotjłık opdë om go, zrökoba bor kjishko Ìlëm włõ Ìe ga äär kjok dogo Ìlëme. Gueniyo èÿe wotjłık ara ber sök së kjok ère kjing go włõ Ìlëm ga era ber sök së ÿyado Sbö tjok. ²⁶Ëÿe parkë woÿdë bor kong Ìe ga woÿdër ga jëk löng bor tjok ÿyado, tja äär sök kjone ga e äär löng eshko bakoe. Ga èÿe parkë bor kong ga ie bor Datarë ber löng tjwłõ ara.

²⁷»Eri ga tja ère wosonge. Ìlëÿe shäÿÿer miydër Ìlëme. Tja shrono shäng na, Ìlëÿe wen tjwe bor kong Ìi wen bor kong włõ. E kjishko ga «Data, tja kjimtos, tja dös Ìlëÿe wen tjwe bor kong Ìishko dwayo» Ìer ga äe» Ìe.

²⁸E irgo ga tjËe obi ga «Data, pja ko ios ber kës-bang, tjwłõ ara» Ìe.

Eshko ga ybö kuraba ter kjok dogo dwayo. TjËe ga «Bor ko ioror beno kës-bang, tjwłõ ara tjän. Ga shäÿÿer jek obi» Ìe. ²⁹Kuya nopga löng Ìirë ga kjone kjone tjËe ga «E kjrik» Ìe, kjone kjone obi tjËe ga

«E Sbö parkaga kjok dogo so Ìi tjËekdo ba kong» Ìe.

³⁰Eni ga Jesús tjËe ba kong lok ga «Ybö kuroÿ Ìi tjËëno beno bor kong Ìlëm, beno bomi kong. ³¹Nopga Sbö miydë Ìlëm włeniyo Ìlgwezłong dbaryo Ìi öötonge. Kjok ère ichaga Ìi,[‡] e kjozłong kjok ère kjing go dbaryo Ìi öötong bakoe. ³²Tjara poyonaba kjok ère kjing go dwayo jem pjang kjomoshko ga nopga uunkong iër tek löng bor shwoÿ» Ìe. ³³Lara eni, e wołon sorë Ìi loklo.

³⁴Eshko ga nopga löng Ìi tjËe ba kong ga «No pjłuyo iche Ìe Sbörë Ìi ber sök së ÿyado, tak pjang kjok Ìlgwekkłõ tara Moisésdë Ìi go eni. Ga pja tjËe ga no to ter kjok dogo dwayo Ìi pja. ¿Eni ga pja poyongoba pjang kjomo kjłuwe Ìëp sorë? ¿No to ter kjok dogo dwayo Ìi pja Ìëp shäng Ìi Ìlë loklo?»

³⁵«Iök shjiÿ ère ber shäng bomi tjrëko dbar kjwöbö obi döe. E wopro ga pjäÿ jëk löng bor go, pjäÿ włëna shkërëshko ga pjäÿ sabyë Ìlëm włõ. Èÿe jëk shäng kjok ro sı roy ga jongÿa kjone miyde Ìlëme. ³⁶Eni ga iök shjiÿ ère shäng obishko ga pjäÿ mär ber löng bor go, pjäÿ opÿë ber löng so tja kjoyo włõ» Ìe ba kong. TjËëno ba kong pjirshko ga opshino to eshko dwayo, ga opjnenoe.

Judıoga mär woÿdë Jesús go Ìlëm obi

³⁷Ìlëbo ÿÿdëba Ìlëm włeniyo shär-yara Jesüsdë kës ère nopga Ìi bokshto. Eni ëmdë ga mär woÿdë ba go Ìlëm obi. ³⁸⁻⁴¹Shäÿÿono eni, tjłokwo tara Sbö tjłokwo Ìaga tek dënashko so Isaíasdë Ìi ber jlökoyo włõ. Jesús dbo kãłã Ìna, ga tjËëno ba kjishko. TjËëno beno eni: «Tjlapga, ¿borwa tjłokwo kjraga èro? ¿Bop dbo ara Ìi Ìga èro?»[¶] TjËëno beno obi eni:

[‡]12:31 *Kjok ère ichaga* Ìe Ìi, e *Ä* loklo.

[¶]12:38-41 Isaías 53.1.

«Epga iara Tjlapgarë beno löng kjok igö llëm wleni, iara beno löng llëye kuya woydë llëm bakoe.

Shäryara eni, llëye iya lok ba bokkwo go llëm wlo, llëye kuya lok llëm wlo, optwë ber löng bor kong llëm wlo, epga dör llëm wlo.»[§]

Epga mär ber löng ba go ga ä e kjishko.

⁴²Eni ëmdë ga judioga ara mär löng ba go, ba ichagaga kjone kjone bakoe. Gueniyo bangkjre lok ga iche fariseogarë opzrëk judioga syö uyo roshko ame. E kjishko ga llëye lara lok ë kong llëme.

⁴³Woydara lok ga ber löng pjlu oba bokso. Ba kong ga e tjwlo ara, ber löng pjlo bek Sbö bokso li kjinmo.

Jesús shrono shäng kjok ère kjing go no döga

⁴⁴Eshko ga Jesús tjëno nopga kong dbo go. Tjlë ga «Ëye mär bor go ga mär bor go dö llëme. E mär bor ichaga go bakoe. ⁴⁵Ga tja iyashko ga bor ichaga iya bakoe. ⁴⁶Tja shrono shäng kjok ère kjing go iök shjiy wleni, nopga mär bor go li ber löng kjok ro si roy wleni ame wlo.

⁴⁷»Tja shrono shäng nopga kjok ère so li llgwegä llëm, tja shrono shäng ba döga. E kjishko ga ëye bor tjlokwo kuno, gueniyo kjrara llëm ga e llgwegä tjarë llëm, ⁴⁸e llgwegä oblërë. Kjok pjir dbaryo lishko ga e llgwegä Sbörë, ga shdüya, bor tjlokwo kjrara llëm kjishko, tja wlokjrara llëm kjishko bakoe. ⁴⁹Tjlokwo li loror bor woshko llëme. Llëye loror li, loror sorë li, e laga Data Sbö, bor ichaga lirë bor kong, ⁵⁰ga loror eni. Miydër ga ba tjlokwo kjrägaga li ie ber löng së iyado ba tjok. Loror eni e kjishko» lë.

Ba oppinggaga dre shkwara Jesúsdë

13 Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li döröe. Ga miyde Jesúsdë ga kjok ère raye ber, ga jongya iröng Data Sbö sök lishko dbaryo li öötonge. Ba nopga löng kjok ère kjing go li woydara ara iyado, ga pina ba kong, äär jong pjirshko.

²Judas Iscariote, e Simón wa. Jesús ië ba oppinggaga tjok kjok sëng li dlöyo äätë llëm obishko ga Judas go Ä shrono beno ba tjok, ga ichara wotjlik Jesús soynek, ga twe ba wloyoga kong tjän.

³Miyde Jesúsdë pjir ga llëbo tjeng kës li iara Data Sbörë beno tjeng ba wloshko. Miyde ga ter Sbö shwoy dwayo, ga jongya ba shwoy iröng obi. ⁴Eni ga sök ië ba oppinggaga tjokshko ga kojono shäng, ba shwong kop lëkong li skwara, ga äska shwong podongglo wleniyo pjirra pjang pjribri ba dop go. ⁵Eshko ga di kjrara, tjyara ba bapkwö roy, ga opyono sök ba oppinggaga tjeng eshko li dre shkwë, ga ba dre döya sök shwong podongglo li go.

⁶Öötong sök Simón Pedro dre shkwë ga Pedro tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja dre shkwëp lëpdo?»

⁷«Llëye shäryër bop kong li, e llë loklo miydëp sök llëme. Gueniyo llono ga llëbo ère llë loklo miydëp pjire» lë ba kong.

⁸Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëme. Pja ichër bor dre shkwë llëme» lë.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Bop dre kjwe shkwër llëm ga pja ber no botoya llëme» lë.

⁹Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, enira woydër ga tja dre shkwëp dö llëme. Bor orkwo, bor kägä, e shkwos bor kong bakoe» lë.

§12:38-41 Isaías 6.10.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ëye wono pjir tjän ga doyo uunkong beno drëpdrëe. Eshko ga woyde ga ba dre shkwoydë eröe. Ga pjây löng drëpdrë wleni tjän, gueniyo pjây uunkong llëme» Ìe.

¹¹ Miyde ga ba soynege ba wloyoga kong Ìi sök kjone dey, löng drëpdrë wleni uunkong llëme lara eni e kjishko.

¹² Ba oppinggaga dre shkware pjir ga shwong kop lëkong skwara dämär li pjuna jek obi, ga öötong sirkeno sök ba iozlöng shtoyo iröng obi. Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿Llëbo shäryoror bomi kong kjwe llë löklo miydëmire?

¹³ Tja kowëmi no pingga, llëm ga Tjlapga lëmi, ga lëmi eni li beke. ¹⁴ Tja bomi Tjlapga, bomi pingga. Eni ga pjây dre shkworor kuzong ga woyde ga pjây ëng dre shkwe kar kar eni bakoe. ¹⁵ Shäryoror bomi kong kjweni, Ìmi wlo, pjây omshäryë ëng kong kjweni iyado wlo.

¹⁶ Lër bomi kong jlökoyo ga parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo tjwlo ara, ba sogo kjinmo llëme. Ëye roy söga wleniyo ga e tjwlo ara, ba ichaga kjinmo llëm bakoe. ¹⁷ Tjlokwo lër shäng bomi kong Ìi, e llë löklo miydëmi löng pjluë. Ga shäryëmi eni wleni ga pjây ie Sbörë ber wopjluë.

¹⁸ »Gueniyo lër shäng pjây uunkong kong llëme. Kjroror tjeng botoya li ë, e miydër sök pjire. Gueniyo ëre shäryë jüni, Sbö tjlokwo tak pjäng li ber jlökoyo wlo. Tjleno beno eni: «Ëye ië sök bor tjok ga kworkwono beno sök bor wloyo.»**

¹⁹ Llëbo ëre lër shäng bomi kong, e shäryoydë llëm obishko. Eni ga shäryonoshko ga miydëmi e go ga Sök Iyado Ìi, e tja. ²⁰ Lër bomi kong jlökoyo ga ëye, no ichoror li wlojrrara ga tja wlojrrara wleni. Ëye, tja wlojrrara ga bor ichaga wlojrrara wleni bakoe» Ìe.

«Pjây kjlara, tja soyneya, twe bor wloyoga kong» lara Jesúsde

²¹ Tjleno eni pjir ga wosonkono ara, ga tjlë ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjây kjlara, tja soyneya, twe bor wloyoga kong» Ìe.

²² Kuya lök ga beno löng ëng bokkwo Ìk drëng kjlarashko kjlarashko, gueniyo ë layde miyde lök llëme. ²³ Kjlara sök Jesús zlöng bäng, woyde Jesúsde ara ba kjlara wleni Ìi†† e. ²⁴ Eshko ga Simón Pedro kä wikzong sök eshko li kong, ë layde kjakroke Jesús kong wlo.

²⁵ Iya ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿ë löpdë?» Ìe ba kwomsoshko.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlung shosho suk pjir ëre pör, ga twër ë kong ga e e» Ìe. Eshko ga pjlung shosho suk pjir li pöra, ga twara Judas Iscariote, Simón wa li kong. ²⁷ Ga pjlung shosho suk pjir li kjararashko ga go Á shrono beno ba tjok.

Eshko ga Jesús tjlë Judas kong ga «Llëye shäryëp wlo li shäryos malinge» Ìe. ²⁸ Kura ba oppinggaga llamo tjeng lirë, gueniyo llë layde sök li miyde lök llëme. ²⁹ Judas iak beno shäng dbur daga ba pjeyoga kong. E kjishko ga kjone kjone wotjliño ga ichara Jesúsde llëbo tjwlek ba dbar shrëya wlo li kong, llëm ga ichara dbur twë oba song wleniyo kong lara. ³⁰ Eni ga pjlung shosho suk pjir li kjarara Judasde pjir ga opshino to ey dwayo. Eshko ga kjok shkë tjän.

Tjlokwo tjaglën

³¹ Judas opshino to irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga beno tjeng li kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre ber kësband, tjwlo ara oba bokso, ga Sbö ber kësband, tjwlo ara bor kjishko eni bakoe. ³² Eni ga Sbö iër ber kësband, tjwlo ara eni ga

** 13:18 Salmo 41.9.

†† 13:23 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni Ìe li, e Juan layde.

Sbö Wa ëre ie ber kësband, tjwłõ ara eni bakoe. Ga shärye eni malinge.

³³»Pjäy bor wapga włeni. Tja ber sök bomi tjok sira obi eröe. Lłebo łoror judıoga kong li, e lër bomi kong eni bakoe. Tja to irgo ga tja włemi, gueniyo tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga äe. ³⁴Tjłokwo lër bomi kong, shäryëmi włõ li, e tjağlën. Pjäy ëng woydos ara kar kare. Pjäy woydoror sorë ga pjäy ëng woydos kar kar eni bakoe. ³⁵Shäryoromi eni włeni ga miydëba e go ga pjäy bor oppinggaga jlökoyo» lë.

«Jesús, e ë miydër llëme» lëp oba kong İlara Jesúsdë Pedro kong

³⁶Eshko ga Simón Pedro tjłë ba kong ga «Tjłapga, ¿pja to kjone?»

«Tja to äär kjone lishko ga pja äär eshko ga äe. Gueniyo llono ga pja jek äär bor irgo» lë ba kong.

³⁷Kuya ga tjłë ba kong ga «Tjłapga, ¿tja jek bop tjok eni tjok ga ä ega? Tja optwë wołon bop kjishko ga pjłúe» lë.

³⁸Kuya ga tjłë ba kong ga «¿Pja optwë wołon bor kjishko jlökoyore? Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjłuntë llëm obishko ga «Jesús, e ë miydër llëme» łorop oba kong pjłoglo mya tjän» lë.

Shji äär Data sök lishko sorë

14 Eshko ga Jesús tjłë ba oppinggaga kong ga «Pjäy wosonkë llëme. Pjäy mär ber löng Sbõ go, pjäy mär ber löng bor go bakoe. ²Bor Data ushko ga nopga ber löng włõ li shtoyo ara. Eni llëm kjwe ga łoror bomi kong tjän. Tja to shto poshäryë bomi kong eshko. ³Ga shto poshäryë bomi kong kuzong ga tja tjwe iröng obi bomi włokjrë, ga pjäy sör bor tjok, pjäy äär ber löng bor tjok eshko włõ. ⁴Irbo jek äär tja to kjone lishko li miydëmi löng pjir tjän» lë.

⁵Kuya łok ga Tomás tjłë ba kong ga «Tjłapga, pja to kjone miydërwa löng llëme. ¿Eni ga irbo li miydërwa sorë?»

⁶«Pjäy äär ber löng Data Sbõ sök lishko bor kjishko. Tjłokwo bek li miydëmi bor kjishko. Pjäy äär ber löng së jlökoyo bor kjishko bakoe. Eye mär bor go llëm ga äär Data Sbõ sök lishko llëme. ⁷Bäm goshko ga tja ë miydoromi llëme. E kjishko ga bor Data miydoromi llëm bakoe. Gueniyo eeri jek lëkong ga e miydëmi löng pjłú, e ĩnomy shäng włeni kjishko» lë.

⁸Eshko ga Felipe tjłë ba kong ga «Tjłapga, Data Sbõ pıs borwa kong. Woydërwa li e eröe» lë.

⁹Kuya ga tjłë ba kong ga «Felipe, tja shäng bomi tjok dbar kop ara tjän. ¿Eni ga tja miydëp shäng llëm obire? Eye, tja ĩna ga Data Sbõ ĩna bakoe. ¿Eni ga «Data Sbõ pıs borwa kong» lëp bor kong sorëro? ¹⁰Tja shäng ba tjok, ga e shäng bor tjok bakoe. Tjawa kjłaraso. ¿E jlõe lëmi llëmde?» lë.

Eshko ga tjłë ba oppinggaga uunkong löng li kong ga «Tjłokwo lër shäng bomi kong li, e botoya llëme. Jłökoyo ga pak shäryër shäng li, e shäryaga Data Sbõ shäng bor tjok lirë.

¹¹»Tja shäng ba tjok, ga e shäng bor tjok bakoe. Tjawa kjłaraso. E jlõe łozia. Llëm ga pjäy mär bor go, llëbo shäryoror ĩnomy li kjishko. ¹²Lër bomi kong jlökoyo ga eye mär bor go ga pak shäryër shäng li shärye eni. Ga tja to Data Sbõ shwoy irgo ga pak shärye kësband e kjinmo bakoe. ¹³Ga llëye rokëmi bor kong bor ko go kës li shäryër bomi kong, Data Sbõ iër ber kësband, tjwłõ ara oba bokso włõ. ¹⁴Llëye rokëmi bor kong bor ko go kës li shäryër bomi kong eni jlökoyo.

«Sbö Sëya ichër jek bomi
kjimtë» İlara Jesüsdë

¹⁵»Tja woydëmi wëni ga bor tjëlkwö kölozïa. ¹⁶Enira İlëbo rokër Data Sbö kong, ga pjây kong bomi poshdungga twe oblë, ber shäng bomi tjok İyado wlo. ¹⁷Sbö Sëya İ e. Tjëlkwö bek İ piya bomi kong, miydëmi wlo. Nopga Sbö miydë İlëm wëniyo omwlokrë İlëm, İya İok İlëm kjışhko, miyde İok İlëm kjışhko bakoe. Pjâyda ommiydë, shäng bomi tjok kjışhko, ber shäng bomi yorkaga İyado wlo kjışhko bakoe.

¹⁸»Tja toshko ga pjây rayër ber İong İlupsëng wëni İlëme. Tja tjwe iröng bomi shwoy obi. ¹⁹Dbar sira obi ga tja İya nopga Sbö miydë İlëm wëniyorë ame. Gueniyo pjâyda, tja İmi obi. Eshko ga tja sök së kjışhko ga pjây ber İong së jlökoyo. ²⁰Eshko dbaryo ga pjây ommiydono ga tja shäng bor Data tjok, pjây İong bor tjok, ga tja shäng bomi tjok bakoe. ²¹Ëye bor tjëlkwö kjrë, ga kole ga bor woydaga jlökoyo İ e. Bor woydaga İong kës İ, e woyde bor Datarë ara. Epga woydër, ga tja opping ba kong İok bakoe» İe.

²²Kjİlara shäng eshko ko Judas, gueniyo e Judas Iscariote İlëme. Judas İ tjİlë Jesüs kong ga «Tjİlapga, İpja opping borwa kong erö ega? İpja opping oba uunkong kong İlëm ega?»

²³«Ëye, tja woyde ga bor tjëlkwö köle. Eni ga e woyde bor Datarë, ga tjawa jek ba shwoy, ga tjawa ber İong ba tjok. ²⁴Ëye, tja woyde İlëm ga bor tjëlkwö köle İlëme. Tjëlkwö İër shäng kumi İong İ, e İaga tjarë İlëm, e İaga Data Sbö, bor ichaga İlirë.

²⁵»Tjëlkwö ëre İloror bomi kong, tja shäng bomi tjok obishko. ²⁶Gueniyo Sbö Sëya, bomi poshdungga İ iche Data Sbörë bomi kong bor ko go, ga pjây piya

jek këgong, tjëlkwö İloror bomi kong kës İ woyoshre bomi kong bakoe.

²⁷»Tja toe. Gueniyo ga pjây İër ber İong wİepe. Pjây İong wİep İaga İ, e tja. Pjây ie nopga Sbö miydë İlëm wëniyorë ber eni İlëme. Pjây wosonkë İlëm, İİeye bangkjrëmi İlëm bakoe.

²⁸»Tja tjİlëno bomi kong ga «Tja toe. Ga tja tjwe iröng bomi shwoy obi» İloror İ kuromi tjän. Tja to iröng Data Sbö shwoy. Eni ga tja woydëmi jlökoyo wëni ga pjây ber İong wopjİlú eshko, Data Sbö kësbang, tjwİö ara bor kjinmo kjışhko. ²⁹İlëbo ëre shäryoydë İlëm obishko ga İër shäng bomi kong. Eni ga shäryonoshko ga pjây mär ber İong bor go jek këgong ba kjışhko. ³⁰Kjok ëre ichaga İİİİ tek tjwe shäng. E kjışhko ga tja tjİlë bomi kong ara obi İlëme. E dbo ara, bor ichë wlo İlëme. ³¹Gueniyo Data Sbö woydër ara. E kjışhko ga e miyde nopga İong kës İlirë wlo ga tja ichara İlëbo shäryër wlo İ, e shäryër eni.

»Ëësë, shji toe» İe.

Kjİlİgwo sokö, ba kowo

15 Eshko ga Jesüs tjİlë ba opping-gaga kong ga «Tja so kjİlİgwo sokö bo pjİlëblë tjok wëniyo kjoyoe. Oblëyo tja dik drete. Bor Data, e so kjİlİgwo İ daga kjoyo bakoe. ²Kjİlİgwo kowo İlë botjyë İlëm ga ze tas tas. Kowo kjong kjong botjyë ga dbo toya pjäs pjäs, kowo İ botjyë pjİlú anmoyö wlo. ³Pjây so kowo dbo tok pjir İ kjoyo, tjëlkwö İloror bomi kong İ kjrromi kjışhko. ⁴Eni ga pjây ber İong bor tjok, ga tja ber shäng bomi tjok bakoe. Kowo İlë botjyë om go ga ä, jong tuktëng ba sokö go guing. Pjây so e kjoyo bakoe. Pjây ber İong bor tjok İlëm wëni ga pjây İlëbo pjİlú shäryë ga äe.

⁵»Tja so kjİlİgwo sokö İ kjoyoe. Pjây so ba kowo İ kjoyo bakoe. Ëye İong bor

tjok, ga tja shäng ba tjok ga llëbo pjłú shärye ara, so kowo botjyë pjłú li kjoyoe. Gueniyo ëye löng bor tjok llëm ga llëbo pjłú shärye ga äe. ⁶ Ga ëye löng bor tjok llëm ga ber so kowo dbukko, iak beno tjeng dan dogro wło li kjoyoe. Kowo eni li, e töy, suy wło erä. ⁷ Gueniyo pjây ber löng bor tjok, ga pjây mär ber löng bor tjłokwo go ga llëye rokëmi woydë li rokozi, ga twër bomi kong. ⁸ Pjây ikoba ga llëbo pjłú shärye ara, so kowo botjyë pjłú li kjoyo ga miydëba e go ga pjây bor oppingga, ga bor Data iëba ber kësbang, tjwłó ara bomi kjışhko.

⁹⁻¹⁰ »Pjây woydër, tja woyde Data Sbörë sorë ga eni. E kolër shäng iyado, ga tja woyde ber shäng eni iyado bakoe. Eni ga tja kolozı ber löng iyado, pjây woydër ber löng eni iyado bako wło. ¹¹ Lër shäng bomi kong eni, pjây ber löng wopjłú, botoya dik wło. Eni ga pjây wopjłú jlökoyo. ¹² Tjłokwo lër shäng bomi kong shäryëmi wło li eni: Pjây ëng woydos ara kar kar, pjây woydoror sorë ga eni. ¹³ Shji bi kjłara woydë ara ga llëbo shäryëy ba kong tjwłó ara an-moyō li, shji optwë wolon ba kjışhko li e. ¹⁴ Ga tja kolëmi włeni ga pjây kowër bor pjeyoga. ¹⁵ Parkagaga tjeng li, llëye shärye ba kägäyorë li, e miyde löng llëme. Gueniyo llëbo lara bor Datarë bor kong li, e loror bomi kong pjir tjän. E kjışhko ga pjây kowër bor parkaga ame, pjây kowër bor pjeyoga shara.

¹⁶ »Tja kjruga pjâyde llëm, pjây kjruga tjarë. Ga pjây ioror beno to löng llëbo pjłú ber iyado li shäryë. Shäryëmi eni ga llëye rokëmi Data Sbö kong bor ko go li, e twe bomi kong. ¹⁷ Tjłokwo lër shäng bomi kong shäryëmi wło li eni: Pjây ëng woydos ara kar kare.

Shji iywa nopga Sbö miydë llëm włeniyorë shjiktëng

¹⁸ »Nopga Sbö miydë llëm włeniyo, pjây iywa lok shjiktëng włeni ga woyoshreimi eshko ga tja iywa lok shjiktëng bomi bäm go bakoe. ¹⁹ Pjây so epga kjoyo kjwe ga pjây woyde lok pjłú, ba pjeyoga włeni. Gueniyo pjây kjröror ba tjrëko dwayo kuzong ga pjây so epga kjoyo ame. Pjây iywa lok shjiktëng e kjışhko. ²⁰ Tjłokwo loror bomi kong li woyoshrozia. Tja tjłeno bomi kong ga “Parkagaga tjwłëk löng pjir włeniyo tjwłó ara, ba sogo kjinmo llëme” loror eni. Eni ga tja shduna lok kuzong ga pjây shdüya lok eni bakoe. Tjłokwo loror ba kong li kjrara lok kjwe ga tjłokwo lëmi ba kong li kjre lok eni bakoe. ²¹ Llëbo uunkong ëre shärye lok bomi kong, pjây bor nopga kjışhko, bor ichaga miyde lok llëm kjışhko bakoe.

²² »Tja kjwe shrono tjłeno ba kong llëm ga llëbo owa shäryara lok li ber pjang ba go llëme. Gueniyo epga iak beno shdungko tjän, bor tjłokwo kura lok li kjrara lok llëm kjışhko. ²³ Eye, tja iywa shjiktëng ga bor Data, e iywa shjiktëng bakoe. ²⁴ Llëbo iydëba llëm włeniyo shäryoror ba kong ara. Eni llëm kjwe ga llëbo owa shäryara lok li ber pjang ba go llëme. Gueniyo llëbo shäryoror li ina lok wëłë ëmdë ga tja, bor Data, tjawa iywa lok shjiktëng. ²⁵ Ere shäryë jüni, kjok llg-wekklo baıya tak pjang li ber jlökoyo wło. Tjłeno beno eni: “Tja goshko llëye owa włena lok llëm ëmdë ga tja iywa lok shjiktëng.”^{¶¶}

²⁶ »Rokër Data Sbö kong ga ba Sëya, bomi poshdungga li iche tjwe ber bomi tjok. Ga ichara shronoshko ga pjây kjimte, tjłokwo bek li piya bomi kong bakoe. Ga tjłë bomi kong bor kjışhko ara. ²⁷ Ga pjây löng bor tjok tek dämärshko

^{¶¶}15:25 Salmo 35.19; 69.4.

dwayo kuzong ga pjây tjîê bor kjîshko eni bakoe.

16 »Lêr shâng bomi kong eni, pjây mâr ber lîng bor go wlo, tja rayemi llêm wlo. ²Pjây ichêba opzrêk jek judioga syô uyo roshko ame. Ga dbar tjwe kjwara ga pjây zrôya nopgarêshko ga wotjlik lok ga llêbo shârye lîng Sbô kong pjîue îe. ³Shârye lok eni, tja, Data Sbô, tjawa miyde lok llêm kjîshko. ⁴Lêr shâng bomi kong eni, âar ba dbaryoshko ga tjîokwo êre woyoshremi eshko wlo.

Pak shârye Sbô Sëyarê bi kong

»Tjîokwo êre loror bomi kong tek dâmârshko llêm, eshko ga tja shâng bomi tjok obi kjîshko. ⁵Gueniyo eerishko ga tja to bor ichaga sök lîshko. Eni êmdê ga «¿Pja to kjone?» lêmi bor kong llême. ⁶Llêbo lêr shâng li kuromi kjîshko ga pjây beno lîng woydê ara. ⁷Gueniyo lêr bomi kong jîokoyo ga tja brikong li, e ber bomi kong pjîu anmoyô. Tja brik llêm kjwe ga Sbô Sëya, bomi poshdungga li tjwe ber bomi tjok llême. Gueniyo tja brikong pjir ga e ichêr tjwe ber bomi tjok. ⁸⁻¹⁰Ga shronoshko ga nopga Sbô miyde llêm wleniyo, epga dikong ara li pîya ba kong, miyde lok wêlê wlo. Mâr lîng bor go llêm kjîshko ga pîya ba kong ga wotjlik bëy llêbo owa li kjîshko llême. Tja to Data Sbô sök lîshko kjîshko ga pîya ba kong ga irbo bek li miyde lok llême. ¹¹Kjok êre ichaga li^{ss} iak beno shdungko tjân kjîshko ga nopga lîgweya Sbôrê sorê li miyde lok llêm bakoe.

¹²»Tja llêbo îe woydê bomi kong ara obi, gueniyo eni tjok ga woyotjîmi ga pjây âar ba dbo go llême. ¹³Gueniyo Sbô Sëya shronoshko ga tjîokwo bek kês li pîya bomi kong. Eshko ga tjîokwo îe bomi kong ba woshko llêm, tjîokwo kura li layde bomi kong erôe. Ga llêye wen

wlo li îe bomi kong, wentê llêm obishko. ¹⁴Tjîokwo botoya li îe bomi kong, miydêmi wlo. Eni ga tja ie ber kêsbang, tjwîô ara. ¹⁵Data Sbô llêbo tjeng kês li, e botoya. Tjîokwo botoya li îe Sbô Sëyarê bomi kong, miydêmi wlo loror bomi kong e kjîshko.

¹⁶»Wop ä ga tja îmi shâng bomi tjok ame. Gueniyo wop ä obi ga tja îmi shâng bomi tjok jek obi» îe.

Jesús oppinggaga woydono ara pjir ga ber lîng wopjîu shara

¹⁷Kuya ba oppinggare lok ga tjîê lok êng kong ga «¿“Wop ä ga tja îmi shâng bomi tjok ame. Gueniyo wop ä obi ga tja îmi shâng bomi tjok jek obi” îe shâng li llê layde? ¿“Tja to Data Sbô sök lîshko” îe shâng li llê layde?» îe lok eni. ¹⁸Ga kjakroke lok êng kong jek obi ga «¿“Wop ä” îe shâng li llê layde? Llê layde miydêy lîng llême» îe lok êng kong eni.

¹⁹Llêye kjakroke woyde ba kong li miydara Jesúsdê pjire. E kjîshko ga tjîê ba kong lok ga «¿“Wop ä ga tja îmi shâng bomi tjok ame. Gueniyo wop ä obi ga tja îmi shâng bomi tjok jek obi” îe shâng li llê layde?” lêmi lîng êng kong eni. ²⁰Lêr bomi kong jîokoyo ga nopga Sbô miyde llêm wleniyo lîng wopjîu wopro ga pjây lîng woydê, slar ara eshko. Gueniyo e irgo ga pjây ber lîng eni ame, pjây kjîlospwê ber lîng wopjîu shara.

²¹»Walê wloshko buk dörôshko ga shaya swlorê, dbaryo öotong kjîshko. Gueniyo wloshko tjeng irgo ga bang ara li woyo ba kong ame, wopjîu ba chida tjeng li kjîshko. ²²Eni wleni ga eeri ga pjây lîng woydê ara. Gueniyo e irgo ga pjây îr jek obishko ga pjây ber lîng wopjîue. Eshko ga wopjîu li dôga êre bomi shjiryô llême. ²³Eshko dbaryo ga llêye kjakrokemi bor kong wlo drete. Lêr

^{ss}16:11 *Kjok êre ichaga* îe li, e *Ä* loklo.

bomi kong j̄lōkoyo ga llēye rokēmi bor Data kong bor ko go li, e twe bomi kong. ²⁴ Llēbo rokomirē Sbō kong bor ko li go llēm obi. Gueniyo eeri ga llēbo rokozi ba kong, ga kjrēmi, ga pjāy ber lōng wopj̄lū j̄lōkoyo.

²⁵ »Tja tj̄lē shāng bomi kong llēbo jyāglo go, gueniyo llono ga tja tj̄lē bomi kong eni ame. Eshko ga bor Data lāy-wēr bomi kong wēlēe. ²⁶ Eshko dbaryo ga llēbo rokēmi ba kong om go bor ko go. Tjara llēbo rokē ba kong bomi kj̄shko guing ame. ²⁷ Tja woydēmi, ga miydēmi ga tja ter shrono Sbō shwoy dwayo. E kj̄shko ga pjāy woyde Data Sbōrē om go. ²⁸ Tja ter shrono kjok ēre kjing go ba shwoy dwayo, ga tja to kjok ēre kjing go dwayo jem ba shwoy irōng obi» lē.

²⁹ Kuya ba oppinggagarē lōk ga tj̄lē lōk ba kong ga «Eeri ga pja tj̄lē shāng borwa kong wēlē. Pja tj̄lē shāng llēbo jyāglo go llēme. ³⁰ Ēre go ga miydērwa ga llēbo tjeng kēs li miydēp shāng pjir, llēbo kjakrokēba bop kong guing llēme. E kj̄shko ga miydērwa ga pja ter shrono Sbō shwoy dwayo» lē.

³¹ Kuya ga tj̄lē ba kong lōk ga «¿Bor tj̄lōkwo kjrēmi tjānde? ³² Dbar tjwe kjwara ga pjāy shdār ber lōng llaw pogo, pjāy kjlara kjlara ber lōng bomi ushko om go. Eshko ga tja rayēmi ber sōk tjoksa. Gueniyo eshko ga tja sōk tjoksa llēm, bor Data sōk bor tjok kj̄shko. Ga dbar tjwe lēr li, e shrono tjān. ³³ Lēr shāng bomi kong eni, pjāy ber lōng wļēp bor kj̄shko. Pjāy lōng kjok ēre kjing go obishko ga llēbo wen tjwe bomi kong owa ara. Gueniyo nopga Sbō miydē llēm wļeniyo li dbo zanor pjir tjān. E kj̄shko ga pjāy dbokjrozong» lē.

Jesús syōshtono Sbō kong ba kj̄shko om go

17 E irgo ga kjok dogo iya Jesúsdē drēng, ga syōshtono Sbō kong. Tj̄lē ga «Data, dbar li öōtonge. Bop Wa

ēre ios ber kēsbang, tjw̄lō ara, pja iēr ber kēsbang, tjw̄lō ara bako wlo. ² Tja kong dbo tworop kēsbang, nopga lōng kēs li ber tjeng bor wloshko wlo, tj̄rēko nopga tworop beno bor kong kēs li iēr ber lōng sē iyado bop tjok wlo. ³ Sbō kj̄laraso li pja, ga tja Jesucristo, tja ichaga pjarē. Nopga li ber lōng sē iyado bop tjok wlo ga woyde ga shji miyde lōk guing. ⁴ Pak tworop bor kong shāryēr wlo li shāry-roror pjire. Eni ga pja ioror beno kēsbang, tjw̄lō ara kjok ēre kjing go. ⁵ Kjok ēre wentē llēm obishko ga tja kēsbang, tjw̄lō ara bop bokso. Eeri ga Data, tja ios ber kēsbang, tjw̄lō ara eni obi.

Jesús syōshtono Sbō kong ba oppinggaga kj̄shko

⁶ »Nopga kjok ēre so kjrōrop, tworop bor kong. Ga pja ē lōror ba kong lōk. Epga bopoya twopdē bor kong, ga bop tj̄lōkwo kolara lōk pj̄lūe. ⁷ Miydara lōk ga llēbo tjeng kēs tworop bor kong li, e twaga pjarē. ⁸ Tj̄lōkwo lōrop bor kong li, e lōror ba kong lōk pjir, ga kjrara lōk. Miydara lōk pj̄lū ga tja ter shrono bop shwoy dwayo. Tja ichaga pjarē li, e j̄lōe miydara lōk bakoe. ⁹ Tja syōstē nopga tworop bor kong li kj̄shko, epga bopoya kj̄shko. Gueniyo tja syōstē nopga pja miydē llēm wļeniyo kj̄shko llēme. ¹⁰ Nopga botoya lōng kēs li, e bopoya. Nopga bopoya lōng kēs li, e botoya bakoe. Ba kj̄shko ga tja beno kēs-bang, tjw̄lō ara.

¹¹ »Data, pja erōe. Tja shāng kjok ēre kjing go wlo ame. Tja to bop shwoy. Nopga tworop bor kong bop dbo go lira ber lōng kjok ēre kjing go. Eni ga epga dos yōtso bop dbo go, ber lōng kj̄laraso wļeni wlo, shji kj̄laraso sorē ga eni. ¹² Tja shāng ba tjok lōk obishko ga epga wli-roror, doror dbo tworop bor kong li go. Eni ga jeno kj̄lara dōe. Weno shāng jer wlo li e. Shāryono eni, tj̄lōkwo tak pjang bop tj̄lōkwo go ba kj̄shko li ber j̄lōkoyo wlo.

¹³»Eni tjok ga tja to bop shwoy iröng obi. Gueniyo tja shäng kjok ère kjing go obishko ga llëbo ère lër shäng bop kong eni, epga ber löng wopjlu jlokoyo, botoya dik wlo. ¹⁴Bop tjlokwo loror ba kong lok. Epga, e nopga pja miydë llëm wleniyo dik llëme. Tja eni llëm bakoe. E kjishko ga bor nopga iywa nopga pja miydë llëm wleniyorë lok shjiktëng.

¹⁵»Rokër bop kong ga bor nopga kjëp kjok ère kjing go dwayo llëme. Woydër ga wlikëp, llëbo owa shärye Ärë ba kong llëm wlo. ¹⁶Epga, e nopga pja miydë llëm wleniyo dik llëme. Tja eni llëm bakoe. ¹⁷Bop tjlokwo, e beke. Eni ga bor nopga ios ber tjeng dboy bop kong, jëk ber löng pjlo bek bop tjlokwo bek li go wlo. ¹⁸Epga ichër jek kjok ère kjing go, tja ichorop ter shrono shäng kjok ère kjing go sorë ga eni. ¹⁹Ba kjishko ga tja opyono beno shäng dboy bop kong jlokoyo, epga ber tjeng dboy bop kong jlokoyo tjlokwo bek li go wlo.

Jesús syöshtono Sbö kong tjlokwo kjrägaga löng kës li kong

²⁰»Tja syöshtë ba kjishko dö llëme. Llono ga tjlokwo le lok oblë kong, ga kjong kjong mär ber löng bor go eshko. Tja syöshtë ba kjishko lok bakoe. ²¹Data, pja shäng bor tjok, ga tja shäng bop tjok bakoe. E kjishko ga shji kjlaraso. Woydër ga epga ber löng kjlaraso eni bakoe. Woydër ga löng bi tjok, tja ichaga pjarë li miyde nopga pja miydë llëm wleniyorë wlo. ²²Epga ioror beno twjwlo ara, tja iorop beno twjwlo ara sorë ga eni, epga ber löng kjlaraso wlo, shji kjlaraso sorë ga eni. ²³Tja shäng ba tjok, ga pja shäng bor tjok. Woydër ga ber löng kjlaraso jlokoyo, tja ichaga pjarë li miyde nopga pja miydë llëm wleniyorë wlo, bor nopga woydorop ara, tja woydorop sorë ga eni li miyde lok eni bako wlo.

²⁴»Data, kjok ère shäryopdë llëm obishko ga tja woydorop ara. E kjishko

ga tja iorop beno kësbang, twjwlo ara. Woydër ga nopga tworop bor kong tjeng li jem bor tjok, ber tjeng tja äär sök lishko wlo, tja iorop beno kësbang, twjwlo ara li iya lok wëllë wlo.

²⁵»Data, pja pjlo beke. Pja miyde nopga kjok ère so lirë löng llëm, gueniyo tjara ommiydë, ga tja ichaga pjarë li miyde bor nopgarë pjluë. ²⁶Pja sorë, e loror ba kong, miyde lok wlo, ga lër shäng ba kong lok obi. Shäryër eni, epga èng woydë ara kar kar wlo, tja woydëp sorë ga eni, tja ber shäng ba tjok lok wlo bakoe» lë.

Jesús shara ba wloyogarë

18 Jesús syöshtono pjir ga opshino jek eshko dwayo ba oppinggaga tjok, ga jek dipzono Cedrón diwa kjwo kalëkong. Eshko ga kjok dgak buk kjrina, kjor ko *olivo* lok ara, ga opzrëno jek lok eshko. ²Jesús tön shäng enido eshko ba oppinggaga tjok. E kjishko ga kjok li miydara Judas, ba soynega lirë pjluë. ³Eni kuzong ga Judas jek äär shäng eshko. Èngkjwagaga, Sbö u dagaga, e jek löng ba irgo, ichak syöshtaga kägäyoga, fariseogarë. Èngkjwoklo söya tjeng ba wloshko, iök bakoe.

⁴Llëye shärye ba tjok li miyde Jesúsdë shäng. Eni ga èng wleno ba tjok, ga tjllë ba kong lok ga «¿Ë wlemirë?»

⁵«Jesús, Nazaret so li wlenwarë» lë lok ba kong.

Eni ga tjllë ba kong lok ga «E tja» lë. (Judas, ba soynega li shäng eshko ba tjok bebi.) ⁶Lara eni li kuya lok ga opshino jek lok iröng sira, ga dgono jek rish rish tjeng töshko.

⁷Eshko ga Jesús tjllë ba kong lok jek obi ga «¿Ë wlemirë?»

«Jesús, Nazaret so li wlenwarë» lë lok ba kong.

⁸Eni ga tjllë ba kong lok jek obi ga «E tja loror bomi kong tjän. Tja wlemirë dö ga llamo löng ère ichozï toe» lë. ⁹Shärye

ono eni, tjl̥okwo İara İunashko İi ber İl̥okoyo wİo. Tjl̥eno ga «Nopga tworop bor kong İi jeror kİl̥ara İİeme» İara eni.

¹⁰ Eshko ga Simón Pedro dröng shino kİwangna ba bapkwō roy dwayo, ga syöshtaga kësbangyo parkaga kwomgwo zakza tas jer İon pİik buk tōshko erä. (Parkaga İi ko Malco.)

¹¹ Eshko ga Jesús tjl̥e ba kong ga «Bop dröng kİwe jnes ba shtoy iröng obi. Tja ichara Data Sbörë, tja shdungoba, bokrotkëba, zrökoba wİo, ga shäryër eni kİluwe» İe.

Jesús söraba Anás bokshto

¹² Eshko ga engkİwagaga, ba kägäyo, Sbō u dagaga, Jesús shara İok, ga kİrochara. ¹³ E irgo ga söra İok jek Anás bokshto. Anás, e Caifás kegue. İu eshko ga Caifás parkë sök syöshtaga kësbangyo. ¹⁴ Kİupäshko ga tjl̥eno ga «Pİl̥u wİo ga no woİon kİl̥ara oba uunkong äska» İara eni.

«Jesús, e ë miydër İİeme» İara Pedrorë

¹⁵ E wopro ga Simón Pedro, Jesús oppingga kİl̥ara obi, e jek İöng Jesús sökoba jek shäng İi irgo. Jesús oppingga oblë İi miyde syöshtaga kësbangyo İirë kuzong ga pİyöİkong jek opzrëno shäng Jesús tİok u İi worbo go. ¹⁶ Pedrora beno sök kİjoko, u bäng zİong. Eshko ga Jesús oppingga oblë İi opshino tek iröng, ga İano kİjogİo parkë shäng u bäng daga İi tİok, ga Pedro söra jek ba tİok kİjër roshko.

¹⁷ Eshko ga kİjogİo İi tjl̥e Pedro kong ga «¿Pİa ëmdë ga domer İi oppingga bebi İİemdo?»

«İİeme» İe ba kong.

¹⁸ Eshko ga smo ara kuzong ga parkagaga, Sbō u dagaga İöng İi, e İök boktōno kİwara, ga beno İöng İökkok. Pedro ëmdë ga shäng İökkok ba tİok bakoe.

İİebo kİjakrokara Anásdë Jesús kong

¹⁹ E wopro ga syöshtaga kësbangyo İi İİebo kİjakrokono Jesús kong, ba oppinggaga kİİshko, İİe pİyde oba kong İi kİİshko bakoe. ²⁰ Kuya ga tjl̥e ba kong ga «Tja tjl̥eno oba uunkong bokshto. Dbar kİwobi go ga oba pinor shäng İudİoga syō uyo İok İi roshko, İİem ga Sbō u zİong bäng, İudİoga İöng kës İi tön İöng enido İi shtoshko. İİebo İoror İütshko İİeme. ²¹ ¿Eni ga İİebo kİjakrokëp bor kong ega? Kİjakrokos bor tİl̥okwo kugaga kong. İİeye İoror İi miyde İok pİjre» İe.

²² İara eni İi kura Sbō u daga kİl̥ara shäng İirë, ga Jesús kwomso shpokza pİjok, ga tjl̥e ba kong ga «¿Tİl̥apga syöshtaga kësbangyo kİwe dboryëp eniro?»

²³ «İİebo İoror owa kİwe ga İİe İos bor kong. ¿Gueniyo İoror pİl̥u ga tja shpop ega?» İe ba kong.

²⁴ E irgo ga ichara Anásdë jek jëk shäng kİro go Caifás, syöshtaga kësbangyo İi shwoy.

«Jesús, e ë miydër İİeme» İara Pedrorë jek obi

²⁵ E wopro ga Simón Pedro shäng İökkok kİjoko, ga İöng İi tjl̥e ba kong ga «¿Pİa ëmdë ga domer İi oppingga bebi İİemdo?»

«İİeme» İe ba kong.

²⁶ Syöshtaga kësbangyo parkaga kİl̥ara shäng eshko, e domer kwomgwo zara Pedrorë İi pİjeyo. E tjl̥e Pedro kong ga «¿Pİa İnor shäng kİjok dgak buk, kİro ko *olİvo* İok ara İİshko ba tİok bebi İİemdo?»

²⁷ «İİeme» İe ba kong. Jekdo eshko ga kİjörkō kİl̥unoe.

Jesús söraba Pilato bokshto

²⁸ Kİjok shröngto ga Jesús söraba to Caifás shwoy dwayo, jek öotöng İöng kİjok eshko so ichaga ko Pilato, e ushko, gueniyo İudİo tİl̥apgaga İira opzrëno jek İok u İi roshko İİeme. (Dbar shrëkkİo

İlē döröshko ga judíoga sgara löng opkjē löng dboshko. Opzrēno İok nopga judío İlēm wĕniyo u roshko wĕni ga Israel tĵeyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo İi shrēya ga äe İe. Opzrēno jek İok u İi roshko İlēm e kjīshko.)²⁹ Eni kuzong ga Pilato opshino tek kjoko, ga tĵİe ba kong İok ga «¿Domer kjwe rotēmi İlē kjīshko?»

³⁰ «İlĕbo owa shāryara İlēm kjwe ga sōrorwa tek bop kong İlĕme» İe ba kong.

³¹ Eni ga Pilato tĵİe ba kong İok ga «Eni ga sözī, İlgwezī pĵāydē om go bomi kjok İlgwekkĭo İi go» İe.

Kuya İok ga tĵİe ba kong ga «Gueniyo no zrōrwa tĵawarē om go ga äe. No zrōkko İaga İi pĵa erōe» İe. ³² Shāryono eni, tĵİokwo İara Jesúsdē, e wolon sorē İi ber İlōkoyo wĭo.

³³ Eshko ga Pilato jek opzrēno ba u roshko irōng obi, ga Jesús rokara tek ba shwoy, ga tĵİe ba kong ga «¿Judío pĵİuyo İi pĵare?»

³⁴ «¿E kjakrokēp shāng, tĵa ě miydēp woydē kjīshkore, de İaga oblērē bop kong?» İe ba kong.

³⁵ Kuya ga tĵİe ba kong ga «¿Tĵa judío İēpdo? Pĵa söga, twaga bor kong İi, e bop pĵeyoga om go, syōshtaga kägāyoga bakoe. ¿Pĵa İlĕye owa shāryono?»

³⁶ «Tĵa ber pĵİu kjok ěre kĵing go wĭo İlĕme. Eni kjwe ga bor nopga ěngkjwē judíoga tĵok, tĵa wĭİke İok wĭo. Gueniyo bor pĵİu shtoyo İi kjokyo oblē» İe ba kong.

³⁷ Kuya ga tĵİe ba kong ga «¿Enira pĵa pĵİure?»

«Tĵa pĵİu İaga pĵarē, ga İorop beke. Tĵa weno to ter shāng kjok ěre kĵing go, tĵİokwo bek İi İaga. ěye tĵİokwo bek İi kuk woydē ga tĵa kuya» İe.

³⁸ Kuya ga tĵİe ba kong ga «¿Tĵİokwo bek İi İlē?» İe. İara eni pĵir ga opshino jek İan judío tĵİapgaga tĵok obi. Tĵİe ga «Domer ěre bor kong ga İlĕye owa shāryara ber shdungko wĭo drete.

³⁹ Äär İu pĵİobi go ga Israel tĵeyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrĕkkĭoshko ga nopga bāngzak tĵeng no shdūzİlong uyo roshko İi, enido ga rayēr kjİara. ¿Eni ga woydēmi ga judío pĵİuyo İemi İi dōtē bomi kongde?»

⁴⁰ «İlĕme. ¡Barrabás, e dōpdē dey!» İe ba kong. Barrabás, e dēnashko ga ěngkjwono Roma soga tĵok.

Jesús ichara Pilatorē zrōkoba pĵang kjİos go wĭo

19 Eni ga Jesús twara Pilatorē ba ěngkjwagaga kong, shpoya İok no shpokkĭo go wĭo. ² Eshko ga shkō sho ywara İok kĵrina, beno pĵİu dĭu iokĭo wĕni, ga İara İok ba dĭu kĵing go, ga kong shwong wĕna İok kara pĵİupga shwong wĕniyo ko dingding shwēshwē, ga pĵuna İok ba do go. ³ E irgo ga jek İok ba zİlong bāng, ga tĵİe ba kong ga «¡Judío pĵİuyo, pĵa pĵİu, pĵa tĵwĭo arae!» İe İok eni, ga shpokza İok pĵok pĵok ba kwom-soshko erā.

⁴ Eshko ga Pilato opshino tek kjoko irōng obi, ga tĵİe löng İi kong ga «Domer tek sōr shāng ěre İzİa. Woydēr ga miydēmi ga bor kong ga İlĕye owa shāryara ber shdungko wĭo drete» İe. ⁵ Jesús opshino tek shāng ba bokshto pĵİu dĭu iokĭo ywak shkō sho go İi jong ba dĭu kĵing go, doyak shāng pĵİupga shwong wĕniyo İi go bakoe. Eshko ga Pilato tĵİe löng İi kong ga «Domer shāng ěre İzİa» İe.

⁶ İya syōshtaga kägāyoga, Sbō u daga-garē ga tĵİe İok dbo go ga «¡Zrōs pĵang kjİos go! ¡Zrōs pĵang kjİos go!» İe İok eni.

Kuya Pilatorē ga tĵİe ba kong İok ga «Sözī, ga zrōzī pĵāydē. Bor kong ga İlĕye wĕnor ber shdungko wĭo drete» İe.

⁷ Kuya judío tĵİapgaga löng İirē ga tĵİe ba kong ga «Domer kjwe tĵİeno ga “Tĵa Sbō Wa” İara eni. E kjīshko ga borwa kjok İlgwekkĭo tak pĵang İi tĵİe ga e zrōkko» İe.

⁸ Kuya ga bangkjrara ara jek kəgong.*

⁹ Eni ga jek opzrəno ba u roshko iröng obi, ga tjlē Jesús kong ga «¿Pja kjone so?» le, gueniyo dboryara llēme. ¹⁰ Eni kuzong ga tjlē ba kong obi ga «¿Tja dboryəp woýdē llēme? Pja shäng bor wloshko. Pja därde, de pja zrökoba pjang kjlös gore, e laga tjarē. ¿E miýdēp llēmdo?»

¹¹ «Dbo twara Sbörē bop kong llēm kjwe ga tja shäng bop wloshko llēme. E kjishko ga bor twagaga bop kong löng kjwe, e llēbo owa shäryono kəsbang, bop kjinmo» le ba kong.

¹² Eshko jek ləkong ga Pilato beno shäng llēbo shäryē ara, Jesús döya wlo le. Gueniyo ga judío tjləpgaga öo le lok jek tje jikong, tjlē ga «E pogo opyē sök pjlu ga e pjlu kəsbangyo sök Roma kjokyo li wloyo. Eni ga domer kjwe rayəp jek to wleni ga pja ba wloyo bakoe» le.

¹³ Kuya Pilatorē ga sirkeno sök no llgwezlong sökklo jong li kjing go, ga nopga ichara Jesús shik eshko. Shto eshko li kowēba Töshko Shto Shäryak Buk Akkwo Go, arameo tjlökwo go kowēba Gabatá. ¹⁴ Eshko ga öötong dlo dluw, ga Israel tjeyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrökklo li bong. Eshko dbaryo ga judioga poshäryē, ba dbar li shrēya lok wlo. Ga Pilato tjlē judío tjləpgaga kong ga «Bomi pjluwo shäng kjwe izia» le.

¹⁵ Kuya lok ga tjlē ba kong dbo go ga «¡Ichos jüy dwayo! ¡Ichos jüy dwayo! ¡Zrös pjang kjlös go!» le.

Eshko ga Pilato tjlē ba kong lok ga «¿Woýdēmi ga bomi pjluwo kjwe zrör pjang kjlös gore?»

«Tjawa pjluwo sök kjlaraso, pjlu kəsbangyo sök Roma kjokyo li e» le.

¹⁶ Era eni ga Jesús twara Pilatorē ba engkjwagaga kong, löya lok pjang kjlös go wlo, ga söra lok to ey dwayo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

¹⁷ Ga Jesús jek shäng ba tjok, ba kjlös li söya pjang om go, ga öötong löng kjokyo ko No Kä Dboglo dlupyo, arameo tjlökwo go ko Gólgota. ¹⁸ Eshko ga löra lok pjang kjlös go. Nopga löra lok kjlös go do pjök obi bakoe. Kjlara pjang or kēlē, kjlara pjang or miē, kjlösyo dboy dboy.

¹⁹ Pilato kjibokwo tono kjwara, ga iara lok Jesús lok pjangshko li kopshko, e zröya lok llē kjiy miýdēba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjlē ga «Domer ere ko Jesús, Nazaret so. E judío pjluwo.» ²⁰ Ga jyäglo tak pjang kjibokwo go li, e tak pjang arameo tjlökwo go, latin tjlökwo go, Grecia so tjlökwo go bakoe. Ga kjibokwo li lära judioga ararē, kjok eshko li buk Jerusalén kjokyo soshko kjishko. ²¹ Eni ga judío syöshtaga kägäyoga tjlē lok Pilato kong ga «Tey kjweni llēme. Tos “Domer ere tjlē ga ‘Judío pjluwo li tja’ le.” Tos eni dey» le.

²² Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Llēbo toror pjang pjir tjan. Ber pjang eni» le.

²³ Jesús löra engkjwagagarē lok pjirshko ga ba shwong tona, ga pjilorgara kringgwo pkeng (4) kjlara i ie. Ba shwong ro ləkong li, e shäryak shwong karaso, sera ter jong llöm ləkong dwayo äar jong dre ləkong. ²⁴ E kjishko ga tjlē lok eng kong ga «Dwley llēme. Shwong kjwe ber e kong iy wlo ga jyā shiy dey» le, ga shäryara lok eni. Shäryono eni, Sbö tjlökwo tak pjang li ber jlokoyo wlo. Tjlēno beno eni:

«Bor shwong shdöra lok eng kong,

*19:8 Eshko ga Pilato wotjlik ga Jesús, e Sbö Wa jlokoyo kjwe le. Bangkjrara ara e kjishko.

ga jyā shira lōk, shwong li ber ē kong iya wlo.»[†]

²⁵ Jesús kjlōs jong lishko ga ba mekē shāng soshko, ba mewa shāng eshko bakoe. Cleofas boy ko María, María Magdala so, e lōng eshko ba tjok lōk bakoe. ²⁶ Ga ba mekē iya shāng ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni li[‡] zlong bāng, ga tjlē ba mekē kong ga «Walē, bop wa shāng kjwey» le ba kong, ²⁷ ga tjlē ba oppingga li kong ga «Bop mekē shāng kjwey» le. Eni ga eshko jek lēkong ga Jesús mekē wlojkrara, ga sōra beno sōk ba ushko.

Jesús wolono pjang kjlōs go

²⁸ E irgo ga miyde Jesúsde ga ba pak li shāryara pjire. Eni ga Sbō tjlōkwo tak pjang li ber jlōkoyo wlo ga tjlē ga «Tja wodogroe» le. ²⁹ Eshko ga di bap-kwo jong kjwara, roshko kjilgwo bo dyo shpoā. Ga llēbo ilukiluk di shak ara wleniyo kjrara no shāng eshko lirē kjwara, pōra kjilgwo bo dyo shpoā li go, kjrochara pjang kjor dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsde wlo lara. ³⁰ Shura sira, ga tjlē ga «Llēbo uunkong li shāryono pjire» le. E irgo ga kā kujono, ga wolonoe.

³¹ Eshko ga poshāryozlong dbaryo li ey, ga woshotozlong dbaryo tjwlo ara wleniyo li bong. E kjishko ga woyde judío tjlapgarē ga shinmo doyo ber lōk kjlōs go āar jong bong jā llēme. E kjishko ga rokara lōk Pilato kong ga nopga iche ba kworbo tok, wolon māling wlo. E irgo ga woyde lōk ga ba doyo lōya ter ba kjlōs go dwayo jekdo. ³² Eni ga ēngkjwagaga jek lōk domer lōra pjang bām go Jesús

zlong li kworbo tok. E irgo ga ba kjlarayo li kworbo tora bakoe. ³³ Gueniyo jek āar Jesús pjang lishko ga iya lōk ga wolono pjang tjān, ga kworbo tora llēme.

³⁴ Eshko ga ēngkjwaga kjlara, Jesús shorkekza lō kowo go ba pjloksoshko. Wop eni llēm ga srēng tek tur jong di tjok. ³⁵ Tjlōkwo ēre taga li tja, ga llēbo tēr shāng ēre, e inor om go. Miydēr ga tja tjlē beke. Ga llēbo inor li totē shāng bomi kong, jlōe lēmi wlo. ³⁶ Shāryono eni, Sbō tjlōkwo tak pjang li ber jlōkoyo wlo. Tjlēno beno eni: «Ba dboglo tar kjlara llēme.»[¶] ³⁷ Sbō tjlōkwo tak pjang kjrina obi. Tjlēno beno eni: «Shorkera pjus li in-aba lōk.»[§]

Jesús doyo jnena Joséré

³⁸ Domer shāng kjlara ko José, e Ari-matea so. E oppino ara Jesús tjok, gueniyo shāryara lūtshko, judío tjlap-gaga bangjkrara ara kjishko. Ga Jesús wolono irgo ga ba doyo rokara Pilato kong, ga «Jlō» le ba kong.

Eni ga José öör ba dōk, ga sōra to ey dwayo.

³⁹ Domer jek shāng ba tjok kjlara obi ko Nicodemo. Pjlara ga öör lan Jesús tjok shkē. Jek shāng José tjokshko ga dwlo poshtikklo shtiya lōk shinmo doyo go an māling llēm wleniyo sōra jek ba tjok kkring pjok kwing dunggwo kjwo sak kjäk kjingsho shkēng (75) dik.^{**} ⁴⁰ E irgo ga José, Nicodemo, Jesús doyo sōra lōk, dwlo poshtikklo li shtira shwong go, ga doyo li popgara e go, judioga sgara shinmo doyo jnek sorē ga eni. ⁴¹ Jesús zrōraba pjang kjlōs go lishko ga kjok dgak buk kjrina soshko, roshko sak buk

[†]19:24 Salmo 22.18.

[‡]19:26 *Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni* le li, e Juan layde.

[¶]19:36 Éxodo 12.46; Números 9.12; Salmo 34.20.

[§]19:37 Zacarías 12.10.

^{**}19:39 *Dunggwo kjwo sak kjäk kjingsho shkēng (75)*, e *kwing libra sak kjäk kjingsho shkēng (75) dik*.

kjrina, shinmo doyo iaydëba eshko llëm obi. ⁴² Ga judíoga poshãryozlõng dbaryo li ey kuzong ga doyo li iara beno buk sak li roshko, buk soy kjishko.

Sak beno buk rorëe

20 Öötong sondë kjok shrãnto ga María Magdala so jek öötong shãng sak lishko, ga ina ga ak iak beno jong ba bãngzakklo li, e kjak beno jong ba sor go. ² Eni ga jek zron jong Simón Pedro sök oppingga woyde Jesúsde ara ba kjlara wleni li^{††} tjok lishko, ga tjle ba kong lok ga «¡Tjlapga doyo li söraba to sakshko dwayo! ¡Öötong iaraba kjone li miydëy llëme!» le.

³ Kuya lok ga opshino jek lok jongya sakshko. ⁴ Pjöyikong li jek zron jong ëng tjok, gueniyo kjlara zrono Pedro kjinmo, ga öötong shãng bãm go sakshko. ⁵ Eshko ga roina doktëng shãng tõshko. Ga ina ga ba popgoklo beno tjeng erã, gueniyo opzrëno jek ba roy llëme. ⁶ E irgo ga Simón Pedro öötong shãng eshko, ga opzrëno jek ba roy. Ba popgoklo li ina tjeng eshko. ⁷ Ba kã potaywoklo ina shpuk, iak beno buk dboshko. ⁸ Eshko ga oppingga shrono shãng bãm go li opzrëno jek ba roy bakoe. Ina pjir, ga woshrono jlõe le. ⁹ Gueniyo eshko ga Sbõ tjlokwo tak pjang li tjle ga Jesús woshrë irõng obi kjluwe le li llë loklo miydayde lok llëm obi.

Jesús weno María Magdala so kong

¹⁰ E irgo ga to jek lok ba ushko irõng obi. ¹¹ Gueniyo María Magdala so lira beno shãng sak li zlõng bãng kjoko, slar ëë, ga sak li roina doktëng shãng tõshko. ¹² Eshko ga ina ga Sbõ parkagaga kjok dogo so löng do pjök, doyono lok shwong ko pjublún go, sirkeno löng

Jesús doyo iak beno buk lishko, kjlara sök kã lëkong, kjlara sök dre lëkong.

¹³ Eshko ga tjle lok ba kong ga «Walë, ¿pja slar ega?»

«¡Bor Tjlapga doyo li sörabae! ¡Öötong iaraba buk kjone miydër llëme!» le ba kong. ¹⁴ Lara eni pjir ga bojongö kalëkong, ga iya ga Jesús bë shãng, gueniyo e Jesús miydara llëme.

¹⁵ Eshko ga Jesús tjle ba kong ga «Walë, ¿pja slar ega? ¿Ë wlepde?» le.

Woyotjlíya beno shãng wotjlik ga kjok eshko daga li shãngdo le. Eni ga tjle ba kong ga «Tjlapga, shinmo doyo li söga pjarë wleni ga iorop beno buk kjone los bor kong, tja to kjrë wlo» le.

¹⁶ Eshko ga tjle ba kong ga «María» le.

Kuya ga bojongö irõng, tjleño ba kong arameo tjlokwo go, tjle ga «¡Rabuni!» le. (Rabuni, e no pingga loklo.)

¹⁷ Kuya ga tjle ba kong ga «Tja rayozong. Tja äätë irõng Data Sbõ shwoy llëm obi. Gueniyo pja nom bor pjeyoga shwoy. Pja tjle ba kong ga tja jek jongya irõng bor Data shwoy, e bomi Data bakoe. E bor Sbõ, e bomi Sbõ bakoe lep ba kong eni» le.

¹⁸ Kuya ga jek ba oppinggaga löng lishko, ga tjle ba kong ga «¡Tjlapga inor!» le, ga llëye lara ba kong li lara ba kong lok pjire.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) li kong

¹⁹ Öötong sondë kjok sëng ga ba oppinggaga tõno löng ëng tjok. Eshko ga judío tjlapgaga bangkjre lok ara kjishko ga u bãng bãng li bãngzara lok jong tuk tjän. Eni ga Jesús weno shãng ba tjrëko, ga tjle ba kong lok ga «Miga. Pjäy ber löng wlepë» le. ²⁰ Lara eni ga ba orkwo bãng, ba pjlokso bãng, e pina ba kong lok. Ga iya lok ga beno löng wopjlú, woowa llëme. ²¹ E irgo ga Jesús tjle ba

^{††}20:2 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde.

kong lõk obi ga «Pjāy ber lõng wļēpe. Tja ichara Data Sbõrē sorē ga pjāy ichēr eni bakoe» ĩe. ²² Eshko ga pjļuk bakwara ba kopshko, tjļē ga «Pjāy go Sbõ Sēya tjwe ber bomi tjok. ²³ Ĕ pogo, owa pjang ba go ĩi lõmi ba kong ga lõya Sbõrē ba kong eni bakoe. Gueniyo owa pjang ba go ĩi lõmi ba kong ĩlēm ga lõya Sbõrē ba kong ĩlēm bako, beno lõng ba owa ĩi tjok ĩyado» ĩe.

Jesús weno Tomás kong

²⁴ Jesús oppinggaga dogļo sak kjwara kjingsho pjok (12) kjłara ko Tomás, e kowēba Kjļo bakoe. Jesús weno shāng ba oppinggaga ĩi kongshko ga Tomás shāng eshko ĩlēme. ²⁵ E kjĩshko ga e irgo ga ba pjeyoga tjļē ba kong ga «ĭTjļapga ĩnorwa!» ĩe ba kong.

Kuya ga tjļē ba kong lõk ga «Lõraba orkwo bāng ĩi ĩn woydē, ga bor sakkwo zrēr woydē ba roshko. Bor orkwo zrēr woydē ba pjļokso bāng roshko bakoe. Eni ĩlēm ga jļōe lēr ĩlēme» ĩe.

²⁶ Öotong sondē kjwara obi ga Jesús oppinggaga ĩi tōno uunkong lõng u ĩi roshko jek obi. Eshko dbaryo ga Tomás sök eshko bakoe. Eshko ga u bāng bāng jong tuke. Eni ga Jesús weno shāng ba tjrēko obi, ga tjļē ba kong lõk ga «Miga. Pjāy ber lõng wļēpe» ĩe. ²⁷ E irgo ga tjļē Tomás kong ga «Bor orkwo ĩre ĩzong. Bop sakkwo kjwe zrēs jũshko. Bop orkwo kjwe kjēmō, zrēs bor pjļokso bāng ĩre roshko. Tja woshrono irōng obire, de ĩlēm, e woyotjļip ame. E jļōe lõzong» ĩe.

²⁸ Eshko ga Tomás tjļē ba kong ga «Pja bor Tjļapga, bor Sbõ bakoe» ĩe.

²⁹ Kuya ga tjļē ba kong ga «Tja woshrono irōng obi jļōe lēp, tja ĩnop kjĩshko. Ĕye, ĩlēye ĩna ĩlēm ĩmdē ga jļōe ĩe ga ber wopjļúe» ĩe.

³⁰ Lļēbo ĩydēba ĩlēm wļeniyo shār-yara Jesúsdē ba oppinggaga bokshto ara

obi, gueniyo tak pjang kjibokwo ĩre go ĩlēme. ³¹ Gueniyo ĩre toror, miydēmi e go wļo ga no pjļuyo ichara Sbõrē ĩi, e Jesús, e Sbõ Wa bakoe, ga pjāy mār ba go wļeni ga pjāy ber lõng sē ĩyado Sbõ tjok.

Jesús weno ba oppinggaga dogļo kjäk (7) kong

21 E irgo ga Jesús weno shāng ba oppinggaga kong obi, di bāng buk kēsbang, shkung, so dļung kjoyo ko Tiberias^{‡‡} ĩi sor go. Shār-yono eni. ² Eshko ga lõng Simón Pedro, Tomás (e kowēba Kjļo), Natanael (e Caná so, Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi), Zebedeo wapga do pjok, ba oppinggaga do pjok obi. ³ Ga Simón Pedro tjļē ĩlamo lõng ĩi kong ga «Tja to mā shak» ĩe.

Kuya lõk ga tjļē ba kong ga «Tjawa ĩmdē ga jek bop tjok bebi» ĩe.

Eni ga uunkong ĩi opyono lõk jek kjyong roshko, gueniyo e shkēyo ga mā shano ĩlēme.

⁴ Wēshko kjok shrōngto ga ĩya lõk ga Jesús weno shāng di bāng ĩi sor go, gueniyo e ĩ miyde lõng ĩlēme. ⁵ Eni ga Jesús tjļē ba kong lõk dbo go ga «Pjeyoga, ĩmā sharomire?»

«ĩlēme» ĩe lõk ba kong.

⁶ Kuya ga tjļē ba kong lõk ga «Bomi mā shakklo kjwe dbuzĩ jer orkwo kēļekong, ga mā shami dani» ĩe.

Kuya lõk ga shār-yara eni, ga ba shakklo ĩi poyōya ga ä, roshko mā ara kjĩshko.

⁷ Eshko ga Jesús oppingga woyde ara ba kjłara wļeni ĩi^{¶¶} tjļē ga «ĭTjļapga ĩi shāngdo!» ĩe. Kuya Simón Pedrorē ga ba shwong kop lēkong skwara ĩunashko ĩi pjuna jekdo, ga optono jer dishko chuw erä. ⁸⁻⁹ Eshko ga kjyong ĩi buk kēm di rong wop tjok. Eni ga ĩlamo lõng ĩi jek

^{‡‡}21:1 *Tiberias di bāng*, e kowēba *Galilea* bakoe.

^{¶¶}21:7 *Ba oppingga woyde ara ba kjłara wļeni* ĩe ĩi, e *Juan* ĩayde.

ba irgo kɣyong ʎi go, mā shakkʎo roy mā tɣung ʎi dopshiya jek öötong löng pɣöshko ʎékong. Opshino ʎok kɣyong ʎi roy dwayoshko ga ʎya ʎok ga iök jong kɣrina ri ri, ga iökɣwo ʎi kɣing go mā buk kɣlara, pɣlung shosho suk pɣir buk kɣwara bakoe.

¹⁰ Eshko ga Jesús tɣlë ba kong ʎok ga «Mā sharomi yë tek sözi kɣlëbö» ʎe.

¹¹ Kuya Simón Pedrorë ga opyono kɣyong ʎi roy, ga mā shakkʎo beno pɣang di roshko ʎi dopshira jek öötong buk pɣöshko. Roshko tɣeng mā këskes dogʎo sak dbäw kɣingsho sak shkëng kɣingsho mya (153), eni ëmdë ga dwlëtong ʎlëme.

¹² Eshko ga Jesús tɣlë ba kong ʎok ga «Pɣäy tek ië» ʎe.

Miyde ʎok pɣlú ga e Tɣlapga Jesús. E kɣishko ga «¿Pja ë?» ʎe ʎok ba kong ʎlëme.

¹³ E irgo ga Jesús jek ba zlong bäng, ga pɣlung shosho suk pɣir ʎi kɣrara, ga shdöra ba kong. Mā suk pɣir ʎi kɣrara, ga shdöra eni bakoe. ¹⁴ Jesús woshrrara Sbörë iröng obi irgo ga weno ba opping-gaga kong e tɣok ga öötong pɣlogʎo mya.

Jesús tɣlëno Pedro kong

¹⁵ Iono ʎok pɣir ga Jesús tɣlë Simón Pedro kong ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydaga ara ʎi ë? ¿E pɣare?»

«Ëng, Tɣlapga. Miydëp ga pja woydër» ʎe ba kong.

Kuya ga tɣlë ba kong ga «Eni ga bor tɣlökwo kɣragaga dëp yötso, öng wɣëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni» ʎe.

¹⁶ Eshko ga Jesús tɣlë ba kong obi ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydëp ara ɣlökoyore?»

«Ëng, Tɣlapga. Miydëp ga pja woydër» ʎe ba kong.

Kuya ga tɣlë ba kong ga «Eni ga bor tɣlökwo kɣragaga dëp, öng wɣëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni» ʎe.

¹⁷ Era eni ga Jesús tɣlëno ba kong obi, öötong pɣlogʎo mya. Tɣlë ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydëp ɣlökoyore?» ʎe.

Kuya ga woydë ara, kɣakrokara ba kong pɣlogʎo mya kɣishko. Eni ga tɣlë ba kong ga «Tɣlapga, ʎlëbo tɣeng kës ʎi miydëp shäng pɣlúe. Miydëp ga pja woydër» ʎe.

Kuya ga tɣlë ba kong ga «Eni ga bor tɣlökwo kɣragaga dëp, öng wɣëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni. ¹⁸ Lër bop kong ɣlökoyo ga dënashko ga pja mite obishko ga pja opdoyë tɣoksa, pja jek äär woydëp kɣone ʎishko. Gueniyo ʎlono ga pja öötong këguë ga pja orkwo ië ber ʎok bek, pja doyëba wɣo, ga pja sökoba jek äär woydëp kɣone ʎlëm ʎishko» ʎe. ¹⁹ Lara eni ʎi, e Pedro woʎon sorë ʎi ʎokʎo, ga Sbö ber kësbang, tɣwɣo ara e kɣishko. Eshko ga Jesús tɣlë ba kong ga «Tja rayëp ʎlëme. Tja opshäryono sorë ga pja opshäryë eni bakoe» ʎe.

²⁰ Eshko ga Pedro bojono iröng, ga ʎya ga Jesús oppingga woyde Jesúsde ara ba kɣlara wɣeni ʎi tek shäng ba irgo. (Dënashko ga löng iëshko ga «Tɣlapga, ¿pja soynege ʎi ë?» ʎaga Jesús kong ba kwomsoshko ʎi e.) ²¹ ʎya Pedrorë ga tɣlë Jesús kong ga «Tɣlapga, ¿e ga kɣwe, ʎlëye shäryëba ba tɣok?»

²² «Woydër ga kɣwe ber shäng, tja tɣwe iröng obi guing wɣeni ga wëyë, e miydaga ber tɣarë. Tja rayëp ʎlëme. Tja opshäryono sorë ga pja opshäryë eni bakoe» ʎe. ²³ E kɣishko ga roy shdök-tong Jesús tɣlökwo kɣragaga uunkong kong ga domer lara ʎi beno woʎon ʎlëm wɣo ʎe. Gueniyo lara Jesúsde eni ʎlëme. Tɣlëno ga «Woydër ga kɣwe ber shäng, tja tɣwe iröng obi guing wɣeni ga wëyë, e miydaga ber tɣarë» lara eni eröe.

²⁴ Ba oppingga lër shäng ʎi, e tja. Ère ʎnor om go, ga tër shäng om go bakoe. Miydëba ga tja tɣlë beke.

²⁵ ʎlëbo shäryara Jesúsde ara obi oblëe. Toroy uunkong wɣeni ga kɣok kɣwang ɣikong dɣino jong kɣibokwo sho eröe.

Hechos de los Apóstoles

*Llëbo shäryara Sbö tjlökwo roy
lagaga Jesús äskarë*

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Lucas. E no dwlömnega. Woyotjlikoba ga e judío llëm wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Teófilo. Woyotjlikoba ga e Roma so, domer tjwlo ara wleniyo bakoe.

Bäm go ga kjibokwo ko *Evangelio según Lucas* li tara Lucasdë Teófilo kong, Jesús roy li miyde pjlu wlo. Kjibokwo ërera jyã tara ba kong, llëbo weno e irgo li miyde pjlu bako wlo. Jesús to jem kjok dogo irgo ga Sbö Sëya ichara ba nopga kong, ga llëbo shäryara ara epga tjok sorë li tara ba kong. Tjlëno eni Hechos 1.8 go. Tjlë ga «Gueniyo ga Sbö Sëya tjwe bomi go kjlarashko kjlarashko, ga pjäy kong dbo twe kësbange. Kjrromi ga pjäy opshik tja inomi, kuromi li sorë roy lë Jerusalén kjokyo, Judea kjokyo, Samaria kjokyo, äär jong kjok kjwang jikong bakoe.»

E irgo ga Pablo öötong beno shäng Jesús tjlökwo kjruga, ga Jesús roy pjlu lara kjok shto oblë oblë sorë li tara ba kong bakoe. Eshkoshko ga Lucas jëktong shäng parkë ba tjok, tak pjang Colosenses 4.14 go, Filemón 24 go, 2 Timoteo 4.11 go sorë li eni. Eni ga llëbo shäryara Sbörë Pablo tjok li ina om go, ga jyã tara kjibokwo ëre go.

1¹⁻² Teófilo, kjibokwo toror bäm go li, e Jesús roy loklo. Shäng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo shäryara, pina kës li toror beno pjang eshko. Jemdë kjok dogo llëm obishko ga jëk shäng Sbö tjlökwo roy lagaga kjrara beno tjeng ba äska li tjok. Ga kong llëbo shärye wlo li lara beno ba kong. Leshko ga kjimtara Sbö Sëyarë.

³Zröraba irgo ga weno shäng Sbö tjlökwo roy lagaga li tjrëko obi, ga llëbo shäryara oblë oblë, miyde lok e go wlo ga shäng së obi. Dbar kop sak pkëng (40) tjrëko ga olö ga wen shäng ba tjrëko, ga ina lok. Eshko ga Sbö ber no pjluyo sorë li roy lara beno ba kong.⁴⁻⁵ Pjlara ga sök ië ba tjokshko ga tjlë ba kong ga «Pjäy go Sbö Sëya iche bor Datarë tjwe, lara jlökoyo sorë li eni. E lanyotkoror bomi kong tjän. Juan, e no wono di goshko. Gueniyo ga dbar kjwöbö obi ga pjäy go Sbö Sëya iche Sbörë tjwe ber kësbange bomi tjok. Pjäy opshik Jerusalén kjokyo dwayo llëm, e shäryono eni pjir guing» lë.

Jesús to jem kjok dogo

⁶Pjlara ga töno löng Jesús tjokshko ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, zenit tjok ga Israel tjëyoga döp ber ichaga tjëyoga oblërë ame dbaryo li öötongde?»

⁷«E miydaga pjäydë llëme. Dbar lëmi löng li, e miydaga Data Sbörë. Llono lë ga eshko jä. ⁸Gueniyo ga Sbö Sëya tjwe bomi go kjlarashko kjlarashko, ga pjäy kong dbo twe kësbange. Kjrromi ga pjäy opshik tja inomi, kuromi li sorë roy lë Jerusalén kjokyo, Judea kjokyo, Samaria kjokyo, äär jong kjok kjwang jikong bakoe» lë ba kong.

⁹Tjlëno eni pjir ga iya lok ga Jesús söra Sbörë to jem kjok dogo, ga pjäng shrono kjrina eshko, jek yöw e roshko jëktëng erä, ga ina lok ame. ¹⁰Kjok dogo iya beno löng wopro ga domerga wen löng do pjök ba soshko, shwong ko pjlublüne. ¹¹Ga tjlë lok ba kong ga «Galilea sogpa, çkjok dogo imi löng kjër llënorö? Jesús inomi söra to jem kjok dogo bomi tjrëko dwayo sorë ga llono ga ter tjwe iröng eni bakoe» lë.

**Matías kjrara ìok beno
shäng Judas shtoshko**

¹² Kjuk eshko ìi ko Olivos dlupyo. E irgo ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska to ter ìok iröng Jerusalén kjokyo. Olivos dlupyo ìi ber äär Jerusalén kjokyo wlo ga wop tjok eröe. Woshtozlong dbaryo ga judfoga jëk ìok wop eni eröe. ¹³ E irgo ga ter shrono löng Jerusalén kjokyo lishko ga opzrëno jek u jong kjwara eshko ìi roshko, ga tjyono jem kjomo, ga beno löng eshko. Nopga löng eshko ìi ko eni:

Pedro;

Santiago;

Juan;

Andrés;

Felipe;

Tomás;

Bartolomé;

Mateo;

Santiago, e Alfeo wa;

Simón, e zelote;

Judas, e Santiago wa.

¹⁴ Dbar kjwobi go ga epga tön ìok tjë jikong eshko syöshtë Sbö kong Jesús lëmgä tjok, ba mekë María tjok, walëga oblë tjok bakoe.

¹⁵ Eni ga dbar kjwara ga epga tönö löng kop sak dbäw kjingsho sak pjök (120). Eshko ga Pedro kojono shäng ba pjeyoga ilamo löng ìi tjrëko, ga tjlë ba kong ga ¹⁶⁻¹⁷ «Pjeyoga, Judas, e kjrara Jesúsde jëk shäng borwa tjok wlo, ga parkono borwa tjok bakoe. Gueniyo ga Jesús shakoba wlo ga pingga erë, ga beno Jesús roy laga ame. Dënashko ga tjlökwo lara Sbö Sëyarë Judas kjishko, tjlökwo ìi tara Pjlu Daviddë. E kjishko ga tjlökwo lara ìi shäryono eni tjän.

¹⁸»(Ìlëbo owa shäryara Judasde ìi potjwilekkilo dburyo ìi go ga kjok tjwilena kjrina. Eshko ga lono jer jong kä lëkong, bögwö dlöktong, llangkogro tukdong drete. ¹⁹ Nopga löng Jerusalén kjokyo ìi, e miydara ìok pjir, ga kjok eshko kowara ìok Acëldama, lëy bi tjlökwo go ga “Srëng kjokyo.”)

²⁰»Dënashko ga kjibokwo ko *Salmos* ìi tak beno pjang eni:

»“Ba u jong lishko, e kworkwë ber buk kjok ëye llemshko.

Ëye ber sök eshko ame.”§§

»Eshko ga tak pjang eni bakoe:

»“Ba pak, e ber sogo oblë.”*

²¹»Eni kuzong ga domer kjrërwa kjlara parkë ber shäng Judas äska. Jushko ga domerga löng, jëktong löng bi tjok bebi, Tjlapga Jesús shäng bi tjok lishko.

²² Jesús wara Juandë ìi ìna ìok. E irgo ga jëktong löng ba tjok, ga dbaryo öötong söra to jem kjok dogo ga ìna löng obie. Woyde ga kjwepga kjwe kjlara tek ber borwa tjok. Eni ga lëbo ìna, kura ìi roy lë borwa tjok wlo» lë.

²³ Eni ga kjrara ìok do pjök. Kjlara ko José, kowëba Barsabás, kowëba Justo bakoe. Kjlara obi ko Matías. ²⁴ Eshko ga syöshtono ìok Sbö kong, tjlë ga «Tjlapga, tjawa uunkong wotjlik löng borwa pjlushko sorë ìi, e miydep pjire. Nopga do pjök ëre kjrrop kjone dey ga pis borwa kong. ²⁵ E ber bop tjlökwo roy laga Jesús äska. Pak ìi, e Judas i, gueniyo rayara to ba shdüzlong kjokyo lishko» lë.

²⁶ Eni ga lëbo jyäglo shira ìok, ga jyä lono beno Matías kong. Eshko ga Matías beno shäng Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) ìi kjlarayo.

§§1:20 Salmo 69.25.

*1:20 Salmo 109.8.

**Jesús tjlökwo kragaga go Sbö Sëya
shrono beno kësbang ba tjok**

2 Öotong judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés† ga Jesús tjlökwo kragaga tōno löng uunkong uyo kjarasō. ² Jekdo eshko ga kuya lok ga llëye ter kjok dogo dwayo pjluk trāk llēm, pjluk tjwe jong ri ri dbo trāk llēm wleni, ga tōno beno pjang u li roshko, epga löng lishko. ³ Eni ga llëbo weno kälā iök pjë jong ri ri wleni, so kjoyorkwo kjoyo, ga beno eni kjlara kjlara kjing go. ⁴ Eshko ga uunkong go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. Eni ga tjilë löng kjok shto oblë oblë so tjlökwo go, iara Sbö Sëyarë tjilë sorë ga tjilë löng eni.

⁵ E dbaryo ga judioga löng Jerusalén kjokyo, Sbö poshrëk löng enido wleniyo shrono löng kjok shto oblë oblë uunkong dwayo. ⁶ Pjluk jong kës li kura lokshko ga tōno löng eshko. Eshko ga kura lok ga Jesús tjlökwo kragaga tjilë löng kjlara i i ba tjlökwo baiya layde. Ga wōjeno löng. ⁷ Eni ga beno löng polläk, yëy le erä. Ga tjilë lok ëng kong ga «¿Kjwepga Galilea sogga dö llëmdo? ⁸ ¿Kuy ga tjilë lok bi tjlökwo bishiya kjlara i i, e sorëro? ⁹ Jushko shji nopga tjeng kjone pogo so: Partia so, Media so, Elam so, Mesopotamia so, Judea so, Capadocia so, Ponto so, Asia so, ¹⁰ Frigia so, Panfilia so, Egipto so, Libia so shrono löng Cirene kjokyo worbo goshko, Roma so, ¹¹ Creta so, Arabia so bakoe. Shji kjong kjong judioga weno bukshko. Shji kjong kjong weno judío llēm, gueniyo shji kjlopswono beno Sbö tjlökwo kragaga judioga i dik. Ga kuy löng ga llëye shäryara Sbörë kësbang li le löng bi kong bi tjlökwo om go li go» le. ¹² Löng yëy le

tjë jikong, llëbo woyotjliya löng miyde llëme. Ga tjilë lok ëng kong ga «¿Llëbo tjeng kës ëre llë löklo?» le lok eni.

¹³ Ga tjirëko löng kjlëbö ba läywë owa, tjilë ga «¡Kjwepga löng nelöe!» le.

Pedro tjilëno nopga ara kong

¹⁴ Eni ga Pedro kojono shäng Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska llamo doglo sak kjarasō kjingsho kjlara (11) li tjok, nopga li bokshto. Eshko ga tjilëno ba kong lok dbo go. Tjilë ga «Pjäy judfoga, pjäy löng ëreshko Jerusalén so tjë jikong, llëye inomi kës ëre pjilölgwer bomi kong. Llëye lër bomi kong li kuzi yōtsoe. ¹⁵ Woyotjlimi ga domerga löng ëre löng nelöe lëmi, miga eni llëme. Eni tjok ga dlo wenzong jä. Kjok eni ga ëye shäng nelö llëme. ¹⁶ Llëye shäryë pjang ëreshko lara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Joeldë ba pjeyoga kong pjir tjän. Tjilëno beno eni:

¹⁷ »«Sbö tjilë ga ‘Kjok pjir lëshko ga pjäy go bor Sëya ichër äär ber kësbang bomi tjok.

Tjilökwo lër bomi wapga domerga, walëga kong,

ga le lok oba kong eni.

Dwlasga,

era kong llëbo botoya ichër wen iya lok yoshko wlo.

Tjilapga domerga këkboga,

era kong yo llë botoya ichër iya lok wlo bakoe.

¹⁸ Eshko dbaryo ga bor parkagaga domerga, walëga,

era go bor Sëya ichër äär ber kësbang ba tjok,

e irgo ga llëye lara ba kong li le lok oba kong.

¹⁹ Kjopkwo go ga

†2:1 *Pentecostés*, e judioga dbar shrëkklo. E kowëba dwla bo kjrozlong dbaryo bakoe. Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo pjir irgo ga äär dbargwo sak shkëng (50) go ga Pentecostés dbaryo li shrëya lok. Eshko dbaryo ga dwla bo mite kjarasō li twe lok Sbö kong, ba sëngglo, tak pjang Levítico 23.15-22 go sorë li eni.

İlēbo İydēba İlēm wġeniyo shāryēr ara
kēsbang eshko.

Kġlung kjing go ga

İmi ga nopga ĩng zrök ara, İök ara, yō
sho ara bakoe.

E ber tja tje döroe İokġo.

²⁰ Tjġapga tje dbaryo,

e tjwġo kēsbang, e pġġū, owa İlēme.

Tjġwayde İlēm obishko ga

dġo, e kġġopswē ber kġok ro yēt,

mok, e kġġopswē ber srēzrēn, srēng
wġeni.

²¹ Eshko ga ĩye, tja rokara ba kġimtē ga
era dōktonge' İe Sbōrē eni.²²

²² »İsrael tjēyoga, İlēye İēr İi kuzġa.
Jesús, Nazaret so İi İlēbo İydēba İlēm
wġeniyo shāryono oblē oblē bomi tjrēko.
E miydoromi pjire. Shāryono eni, e
ichaga Sbōrē miydēmi e go wġo. ²³ Eni
gueniyo ga e twaraba shāng bomi kong-
shko ga sharomi, ga İöromi pjang kġġös
go, zrömi wġo, ga pjāy kġimtaga nopga
owa wġeniyorē. Tek dēnashko ga e miy-
dara, İara Sbōrē eni. ²⁴ Gueniyo ga
woshrara Sbōrē iröng obi. Bām go ga
woġono. E irgo ga döra eshko dwayo.
Woġono beno buk eshko, ber buk shinmo
İyado wġo İlēme. ²⁵ Dēnashko ga Pġġu
David tjġēno Jesús kġishko. Tjġēno beno
eni:

»«Tja Tjġapga İk enido bor bokshto.

Shāng bor zġong bāng orkwo kēġēkong,
eni kuzong ga İlēye bangkġrēr İlēme.

²⁶⁻²⁷ E kġishko ga tja wopġġū,

tja tē bor kġamo go woowa İlēme.

Miydēr ga bor doyo woshrēp iröng obi
ber shāng sē.

Tjġapga, tja İēp ber buk sakshko İlēme.

Tja bop parkaga iak beno shāng dboy
bop kong,

ga bor doyo İēp an ber buk eshko İlēm
bakoe.

Pja koshēr shāng wopġġū İyado e kġishko.

²⁸ Tja woshrē iröng obi wġo ga irboyo
pinop bor kong,

tja iorop beno sōk bop bokshto ga tja ber
wopġġū, woowa İlēme.²⁹

²⁹ »Pjeyoga, tja tjġē bomi kong jġökoyo
ga kuzġi sira. Bi tjġapga tek dēnashko so
tjwġo ara David, e woġono, ga jnenaba
buke. Ga ba sak İi buk bi tjrēko obi.

³⁰ Gueniyo ga e Sbō tjġēno ba kong jġökoyo İi
shāryē eni kġġuwe. Sbō tjġēno ba kong ga
«İlono ga bop tjēyo tek ber bop irgo İi
tjrēko pġġu wen kġlara ber no pġġuyo pja
dik bakoe» İara Sbōrē eni. ³¹ Eni ga pġġu
İi weno İna shāng tjān wġeni, ga İna ga
shinmotkono, gueniyo woshrono iröng
obi. E kġishko ga tjġēno ga pġġu İi, e ie
Sbōrē ber buk sakshko İlēm, doyo ie an
ber buk eshko İlēm, woshre iröng obi
kġġuwe İe. ³² Pġġu İe İi, e Jesús İayde. Era
woshrara Sbōrē iröng obi, ga tjawa tjē
jġikong beno İöng e İnorwa jġöe İaga. ³³ E
sōra Sbōrē to jem öötong sirkeno beno
sōk ba tjok ba orkwo kēġēkong, ga iara
beno tjwġo kēsbanke. Ga «Sbō Sēya, e
twēr ber bop kong» İara Data Sbōrē ba
kong jġökoyo İi, e twara beno ba kong.
Ga borwa go Sbō Sēya ichara ba Warē
ber kēsbang borwa tjok. İlēbo tjeng kēs
İnomi, kuromi İi e. ³⁴⁻³⁵ Dēnashko ga
David tjġē ga

»«Tjġapga tjġēno bor Tjġapgayo kong ga
'Pja tek wġar ber sōk bor orkwo
kēġēkong,

äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,
eshko ga İēr ber tjeng bop wġoshko,
İchēp wġo' İe Tjġapgarē»³⁶ İe Daviddē
eni, to jem kġok dogo İlēm gueniyo.

³⁶ »İsrael tjēyoga tjē jġikong, tjġökwo İēr
İi kuzġi yōtsoe. E jġöe. Jesús zröromi pjang
kġġös go. Gueniyo ga iara Sbōrē beno

[†]2:21 Joel 2.28-32.

[†]2:28 Salmo 16.8-11.

[§]2:34-35 Salmo 110.1.

shäng bi Tjlapgayo. No pjüyo iche tjwe lara li e» le.

³⁷ Kuya ðok ga woydono ara, wosonkono ara erä. Ga tjlä ðok Pedro kong, Sbö tjläkwo roy lagaga Jesús äska llamo li kong ga «Pjeyoga, çllëye shäryërwa?» le.

³⁸ Kuya Pedrorë ga tjlä ba kong ga «llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lözi, ga rayozi, ga pjäy nom kjlarashko kjlarashko, pjäy wëba jer di roshko Jesucristo ko go, owa pjang bomi go li löya Sbörë ber dret wlo. Eshko ga ba Sëya twe Sbörë bomi kong jläkwoy. ³⁹ Tjläkwo ëre, e ber ëye rokara Sbörë ber ba nopga wlo li kong uunkong, bomi kong, bomi wapga kong, ëye löng pjola li kong bakoe» le.

⁴⁰ Pedro tjläno ara obi, nopga li poshduna tjläkwo oblë oblë go. Tjlä ga «Nopga löng eerishko wotjlik owa li shdüya Sbörë. E kjishko ga pjäy wotjlik baïya dik llëm, pjäy opkjos nopga owa löng lishko dwayo» le.

⁴¹ Eni ga ëye ba tjläkwo kjrono ga wara ðok jer di roshko tjë jikong. E dbaryo ga tjläkwo kragaga beno doglo sak dbaw dbaw pjloglo mya (3,000) dik obi, ga tönö löng bam go li tjok. ⁴² Eshko jek lekong ga beno löng tjläkwo le Sbö tjläkwo roy lagaga Jesús äskarë li kuk, ga tön ðok ëng tjok ara ië wlo, syöshhtë Sbö kong wlo bakoe.

Jesús tjläkwo kragaga, e löng ëng tjok sorë

⁴³ Sbö tjläkwo roy lagaga Jesús äska llëbo iydeba llëm wleniyo shäryono oblë oblë nopga li bokshto ara. E kjishko ga ina Jerusalén sopgarë ga yëy le ðok tjë jikong. ⁴⁴ Ga Jesús tjläkwo kragaga tön tjeng ëng tjok iyado, ga ba llëbo kës li shdüya ðok ëng kong. ⁴⁵ Kjong kjong kjok tjok ga soyneya, kjong kjong llëbo oblë tjok ga soyneya, ga dburyo shdüya ëng kong, kjone i llëm ga twe

ðok ba kong opkjimtë wlo. ⁴⁶ Dbar kjwobi go ga tön löng Sbö u zlong bäng. Löng ushko ga ië ðok ëng tjok, ga ba dli shdüya ëng kong enido. Eshko ga löng wopjlu, wotöy kjlara kjlara kong. ⁴⁷ Sbö, e poshrëya ðok ara. Ga nopga oblë beno wopjlu ba tjok uunkong. Dbar kjwobi go ga nopga döya Sbörë obi ber ba nopga wlo. Ga Jesús tjläkwo kragaga tön jek këgong këgong.

Domer sök töshko jëk llëm wleniyo kojona Pedrorë kjlara Jesucristo dbo go

3 Dbar kjwara ga syöshtozlong dlöyo, dlo töy wleni ga Pedro, Juan, e jem löng Sbö u zlong bäng. ² Eshko ga domer sök töshko kjlara jëk llëm wleniyo, weno buk eni. Dbar kjwobi go ga sökoba tjwe Sbö u zlong bäng. U bäng jong eshko kjwara kowëba Wolësowa, iëba sök eshko li ëye jem opzrëk eshko ga kong dbur roke wlo le. ³ Pedro, Juan, e jem opzrëk löng eshko kjwle ga kong dbur rokara ba kong. ⁴ Iya ðok drëng ga Pedro tjlä ba kong ga «Tjawa izong!» le.

⁵ Eni ga iya beno sök drëng, kong dbur twero le ga koshe sök. ⁶ Gueniyo Pedro tjlä ba kong ga «Tja dbur llëm, dbur sho shöylör llëm bakoe. Gueniyo ga llëbo tjeng bor tjok li twër bop kong. Tja kong dbo twara Jesucristo, Nazaret so lirë. E go ga pja kojözong, pja jëkzong» le ba kong.

⁷ Eni ga shara Pedrorë ba orkwo këlekong go, ga kojona. Jekdo eshko ga ba dreglo, e dbokjronoe. ⁸ Eni ga jek zrow shäng erä, kojongö shäng ba dre li go, eni ga jëktong, opzrëno jek Sbö u zlong bäng ba tjok ðok. Jëk jong, zron jong, Sbö poshrëk arae. ⁹⁻¹⁰ Domer li ikoba sök eshko u bäng jong kjwara ko Wolësowa li zlong bäng, sök dbur rokë eshko enido. E kjishko ga shäng jëk, Sbö poshrëk ara li iya ðok ga beno löng yëy le, polläktëng erä.

Pedro tjëno nopga ara kong obi

¹¹ Eshko ga swïo kayo poptono ï, Pedro, Juan, e raye woydë ame. Ga nopga löng kjïobi beno löng yëy ïe erä, ga tek zron jong tjwe löng ïshko, Salomón Shto buk ïshko. E ber buk Sbö u jong ïshko. ¹² ïya Pedorë ga tjëlë nopga löng kës ï kong ga «Israel tjëyoga, çpjäy beno löng yëy ïemi ega? çTjawa ïmi löng kjër egaro? çWoyotjïmi ga domer kjwe iororwa jëk shäng borwa woshko ïemire? Eni ïlëme. çShäryororwa, tjawa jëk pjïo bek kjïshko ïemire? Eni ïlëm bakoe. ¹³ Sbö, e Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö, bi tjäpaga tek dënashko so Sbö bakoe. Ba parkaga Jesús, e iara beno kësbang, tjwïo ara. Gueniyo bomi kongda, e tjwïo ïlëme. Tworomi beno shäng no shdunggaga kong. Eni ga döya Pilatorë ïarashko ga “Woydërwa ïlëme” ïoromi. “Zrös pjang kjïös go” ïoromi eni. ¹⁴ No pjïo bek iak beno shäng dboy Sbö kong ï, e woydoromi ïlëme. No rokoromi kjïara no zrök ä wïeniyo, “Era dözi borwa kong dey” ïoromi eni. ¹⁵ Eni ga shji löng së ïaga ï, e zröromie. Gueniyo ga woshrara Sbörë iröng obi, ga tjawa beno löng e ïnorwa jïöe ïaga. ¹⁶ Eni ga domer kjwe poptono shäng, e miydoromi pjïúe. Tjawa mär Jesús go. E kjïshko ga domer kjwe dreglo dbokjronoe. Kjwe poptara Jesúsde, tjawa mär ba go kjïshko, ga ïmi löng wëïe.

¹⁷ »Pjeyoga, miydër ga Jesús zröromi, e ichak Sbörë miydoromi ïlëm kjïshko, bomi tjäpaga ommydono ïlëm bakoe. ¹⁸ Dënashko ga Sbö tjëno ba tjïökwo ïagaga kong ga bi pjïuyo iche ïe ï kong ïlëbo owa wen ara. ïlëye shäryoromi ba kong ï shäryono eni e kjïshko. ¹⁹ E kjïshko ga ïlëbo owa shäryëmi löng ï, e owa jïöe lözi, ga rayozï, ga pjäy optwos

Sbö kong dey, owa pjang bomi go ï löya ber dret wïo. ²⁰ Shäryëmi eni ga pjäy iche Sbörë dbokjrë, ga Jesús, e dënashko ga kjrara Sbörë ber bomi pjïuyo ï, e iche ber shäng bomi tjok. ²¹ Eni gueniyo ga eerishko ga sök kjok dogo. Äär jong eni, ïlëbo uunkong, e kjïopswara Sbörë beno tjaglën guing. Tjïökwo ïara ba tjïökwo ïagaga tek dënashko sorë ï beno eni.

²² »Dënashko ga Moisés tjëno bi tjäpaga kong eni. Tjëno beno eni: “Tjlapga bomi Sbö, pjäy kong tjïökwo ïaga kjre bomi tjreko kjïara, so tja kjoyoe. ïlëye ïe bomi kong ï kolozï uunkong. ²³ ïye omkolono ïlëm ga kje Sbörë ber sök ba nopga tjok ame”** ïara Moisésde eni.

²⁴ »ïlëye wen eerishko dbaryo ï ïak tek dënashko Sbö tjïökwo ïagaga uunkongde, Samuel dwayo tek ïekong. ²⁵ Eni ga ïlëye ïara Sbörë ba tjïökwo ïagaga tek dënashko so kong jïökoyo ï, e beno bomi kong, tjïökwo twara bomi tjäpaga tek dënashko so kong, beno ïyado wïo ï, e beno bomi kong bakoe. Dënashko ga Sbö tjëlë Abraham kong ga “Tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jïkong kjimtër, bop tjëyo tek ber bop irgo kjïara ï kjïshko”†† ïe. ²⁶ Eni ga ba Wa ichara Sbörëshko ga ichara bomi shwoy bäm go, pjäy kjïobi ï kjimte wïo, ïlëbo owa shäryëmi löng ï rayëmi wïo ïe.

Pedro, Juan, e söraba tjäpaga kong

4 Ga Pedro, Juan, e tjëlë löng oba kong wopro ga syöshtagaga Sbö kong ba pjeyoga kjïshko shrono löng eshko kjïöböso, Sbö u daga kägäyo tjok, saduceoga kjong kjong tjok bakoe. ² Pedro, Juan, e löng oba ping ga Jesús, e woïono, ga woshrono iröng obi, ga shji ëmdë ga woïonoshko ga shji woshre eni bakoe. E kjïshko ga shrono löng ï iirkë ara ba

**3:23 Deuteronomio 18.15, 18-19.

††3:25 Génesis 22.18; 26.4.

kong. ³E kjishko ga shara lok, söra to no shdüzlöng uyo, ga bängzara lok eshko. Kajok säng anmoyö kjishko ga ilgweya wëshko jä le. ⁴Gueniyo ga ba tjlokwo kugaga löng li ara, ga ara eni, e omtjlokwo kjronoe. E tjok ga Jesús tjlokwo kragaga shtëy domerga dö wleni ga öotöng kop sak dbaw dbaw pjloglo shkëng (5,000) dik.

⁵Wëshko ga tjlapgaga këskes li töno löng Jerusalén kjokyo, epga syöshtaga kägäyoga, judfo tjlapgaga kajok ilgweya wleniyo kägäyoga, no pingga kajok ilgwekklo tara Moisésdë go li kägäyoga bakoe. ⁶Löng eshko li Anás, e syöshtaga kësbangyo, Caifás, Juan, Alejandro, epga syöshtaga kësbangyo li pjeyoga obi. ⁷Eshko ga nopga ichara lok Pedro, Juan, e söya tek löng lishko dwayo. Ga shrono löngshko ga kojonga löng ba boksho. Eshko ga tjlapgaga li tjle ba kong ga «¿Domer li poptoromi sorë? ¿Pjäy kong dbo twaga ërë no poptëmi eni wlo?» le ba kong lok.

⁸Eni ga Pedro go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, ga tjle ba kong ga «Pjäy syöshtaga kägäyoga, tjlapgaga, ⁹llëbo pjlu shäryororwa swlo sök kjlara kong, ga poptërwa sorë lëmi löng borwa kong eni. ¹⁰Eni ga pjäy ommydë wlo ga Israel tjeyoga uunkong ommydë wlo bako ga lërwa ga kuzia. Domer poptono shäng pjlu ëre, e poptororwa Jesucristo, Nazaret so li dbo go. Zröromi pjäng kjlös go kjupä li e. Zröromi, gueniyo woshrra Sbörë iröng obi.

¹¹»«Akkwo woydoromi pjäy u shäryagagarë llëm li, e iak beno buk bäm go, beno twlö ara, oblë kjinmo.»^{††} Akkwo le li, e Jesús layde. ¹²Shji döga erë. Eye oblë iara Sbörë beno kajok ëre kjing go shji döya wlo llëme. E kjishko

ga eye oblë shji döya wlo drete» le ba kong eni.

¹³İna tjlapgagarë ga Pedro, Juan, e tjle löng dbo go ba kong, llëye bangkjre lok llëme. Miydara lok eshko ga epga kajok miydë llëm, oppino ara llëm bakoe. E kjishko ga kuya lok ga tjle lok eni ga beno löng ba woyotjlük arae. Ga miydara lok ga Jesús shäng obishko ga epga jëktöng löng däv ba tjok. ¹⁴Eshko ga domer poptara li kojono shäng ba tjok eshko. E kjishko ga beno löng kjing, llëye le lok ga äe. ¹⁵Eni ga ichara lok eshko dwayo. Ga epga beno löng tjoksa, ga tjlokwo kjlopswe lok ëng tjok kar kare. ¹⁶Tjle ëng kong ga «¿Domer ga kjwe kong llëye shäryëy? Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryara lok kësbang jlokoyo bi boksho, e miyde Jerusalén sopgarë uunkong. E jyö lëy ga äe. ¹⁷Llëbo, e iëy ber eni. Gueniyo ga tjlokwo le oba kong ame wlo ga kjweri kroyowëy. Shji tjle ba kong ga “Eeri jek lëkong ga Jesús roy lëmi ë kong ame” lëy ba kong eni» le.

¹⁸Eni ga rokara tek iröng obi, ga tjle ba kong lok ga «Pjäy Jesús roy le ë kong ame, ga eye pimi Jesús tjlokwo go ame bakoe» le.

¹⁹Kuya lok ga tjle ba kong ga «Woyotjlizi pjäydë om goshko. ¿Pjäy bangkjirako bäm gore, de bangkjirako li Sbö? ¿Kjone dey ber pjlu Sbö kong? ²⁰Llëbo inorwa, kurorwa li, e layworwarë iyado, tjawa ber löng kjing ga äe» le.

²¹Kuya tjlapgaga lirë ga kroyowara lok jek obi, gueniyo llëye shäryara ba tjok llëm, rayara to, shdüna llëm bakoe. Shdüya lara, gueniyo Sbö poshrëkoba ara, llëbo inaba to jek shäryono li kjishko. E kjishko ga shdüya ga bangkjre lok ara. ²²Domer poptara li, e lu pjloglo sak pkëng (40) kjingsho tjok.

Jesús tjlökwo kjrägaga syösh-tono Sbö kong

²³ E irgo ga Pedro, Juan, e rayara lok toe. Eshko ga jek öötong löng ba pje-yoga Jesús tjlökwo kjräga töno löng lishko. Ga tjläp-gaga li tjlëno ba kong llëro li lara lok ba kong pjire. ²⁴ Kura lok pjir ga syösh-tono lok Sbö kong tjë jikong. Tjlë ga «Tjläp-ga, pja borwa pjlu-yo. Kjopkwo, e shäryaga pjarë. Kjuk kjwang jikong, e shäryaga pjarë. Dlung, e shäryaga pjarë. Llëbo tjeng eshko kës li, e shäryaga pjarë bakoe. ²⁵ Bop Sëya kjishko ga lorop borwa tjläp-ga tek dënashko so David kong. Tjlëno beno eni:

»«¿Tjeyoga tjeng kjok kjwang jikong li, e shdöktong iirkë ara egaro?
¿Wotjlik löng ‘¿Llëye shäryëy Sbö kong owa ga äe?’ le egaro?

²⁶ Pjilup-ga, no kägäyoga, e eng töno lok bi Tjläp-ga wloyo, bi pjlu-yo iche le li wloyo bakoe.»^{¶¶}

²⁷ Jyã tak beno pjang ëre, e jlöe. Kjupäbäshko ga Herodes, Poncio Pilato, e töno kjok ëreshko Jerusalén kjokyo Israel tjeyoga tjok, nopga judio llëm wleni-yo tjok bakoe. Opyono lok Jesús, bop parkaga iak beno shäng dboy li wloyo. E kjröröp. Borwa pjlu ichëp lorop li e. ²⁸ Tek dënashko ga llëye shärye lok ba tjok li, e miydorop, ga läga beno pjarë. Ga shäryara lok eni. ²⁹ Tjläp-ga, is ga tjawa kroyoywëba arae. Ga tjawa bop parkaga ëre kjimtos bop tjlökwo roy le wlo, llëye bangkjrërwa llëm wlo bakoe.

³⁰ Bop dbo go ga swlöp-ga dwlömnezong. Llëbo iydëba llëm wleni-yo shäryos ara, bop parkaga iak beno shäng dboy Jesús li ko goshko» le lok Sbö kong eni.

³¹ Syösh-tono lok pjir ga töno löng lishko ga kjok eshko jek dete yo wleni. Eni ga uunkong li go Sbö Sëya shrono

beno kës-bang ba tjok, ga Sbö tjlökwo le lok dbo go, llëye bangkjre lok llëme.

Jesús tjlökwo kjrägaga ba llëbo shdöno eng tjok

³² Eshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga uunkong wotjlik jong kjrinaso. Èye wotjlik ga «Llëbo ëre, e botoya döe» le llëm, sogo uunkong. ³³ Ga Sbö tjlökwo roy läga Jesús äska li, e jek löng Tjläp-ga Jesús wosh-rara Sbörë iröng obi li lanyotkë dbo go oba kong. Ga uunkong li kjimte Sbörë ara. ³⁴ Llëye woydako ba kong lok eshko drete. Olö ga ëye kjok tjok, u tjok, e soynëya, dburyo söya tjwe, ³⁵ ga twe Sbö tjlökwo roy läga kong. Eni ga shdöya lok kjone kjone löng llëye dret wleni-yo kong.

³⁶⁻³⁷ Tjrëko domer shäng kjlära ko José. E Leví tjeyo, dlung tjrëko ko Chipre li so, kowe Sbö tjlökwo roy läga lirë Bernabé. Bernabé, e no wojega loklo. Pjlära ga kjok baïya soynëna kjrina, ga dburyo söra, twara Sbö tjlökwo roy lä-gaga kong.

Ananías, Safira

5 Domer shäng kjlära obi ko Ananías, ba boy ko Safira. Pjlära ga ep-ga kjok soynëno kjrina bakoe. ² Eshko ga domer li tjlë ba boy kong ga «Dbur kjrër kjrina, ga llämo sör, twër Sbö tjlökwo roy lä-gaga Jesús äska kong, tworor uunkong wleni» le ba kong eni. Kuya ga «Jölö» le. E irgo ga shäryara Ananiasdë eni.

³ Tweshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Ananías, ¿Ä iorop tjwe bop go, pja wotjlik kjok li dburyo kjrëp kjrina wlo, pja jyörkë Sbö Sëya kong wlo ega? ⁴ ¿Kjuk li, e bopoya llëm-do? ¿Eni kuzong ga soynënopshko ga dburyo bopoya llëm-do? ¿Pja opshäryë eni ega? Pja jyörkono nopga kong dö llëm, pja jyörkono Sbö kong bakoe» le.

^{¶¶}4:26 Salmo 2.1-2.

⁵ Kuya ga jek rish buk töshko, ga wołnoe. Nopga omroy kuno kjłobi li beno löng dete erä. ⁶ Eni ga dwłasga löng eshko li eng tōno kjłöbō, shinmo doyo li popgara shwong go, söra jek sakshko, ga jnena.

⁷ E irgo wop ara ga Ananías boy tek tjwe shäng eshko, gueniyo llēye shäryono li miyde shäng llēme. ⁸ Eshko ga Pedro tjłē ba kong ga «Los bor kong jłökoyo. ¿Bomi kjok soynenomi dburyo lara bop lanmarē li eni jłöre?»

«Eng, tjwłō lara sorē li eni» le ba kong.

⁹ Kuya ga tjłē ba kong ga «¿Pjāy opyē wotjłik kjrinaso eng tjok eni ega? ¿Tjłapga Sēya tjłinomi eni ega? Kēm kjoko ga bop lanma jnegaga löng sakshko li tek löng kwłēe. Eni ga pja söya lok jongya sakshko, pja jneya lok eshko wlo bakoe» le.

¹⁰ Jekdo eshko ga jek rish buk töshko Pedro zlong bäng, ga wołnoe. Ga dwłasga li opzrēk tek löng kwłē ga iya ga Safira wołono buk, ga shira lok jek eshko dwayo, söra jek sakshko, ga jnena lok buk ba lanma zlong bäng. ¹¹ Eni ga Jesús tjłökwo kjrägaga uunkong beno löng dete erä. Ga nopga omroy kuno kjłobi li beno löng dete eni bakoe.

Nopga poptono ara

¹² E irgo ga llēbo iydēba llēm włeniyo shäryara Sbō tjłökwo roy łagaga Jesús āskarē oblē oblē oba bokshto ara. Eshkoshko ga Jesús tjłökwo kjrägaga tōn löng enido uunkong Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbō u jong lishko. ¹³ Jesús tjłökwo kjrägaga woydēba ara emdē ga ēye oblē opyē tōn ba tjok eshko llēm, bangkjre lok ara kjışhko. ¹⁴ Eni emdē ga nopga ara mär beno löng Tjłapga Jesús go, ga ba tjłökwo kjrägaga tōn jek kēgong kēgong, domer, walē.

¹⁵ Eshko ga swłopga shikoba ba ushko dwayo, sökoba tjwe irbo bäng, ie ba bukkło kjing go, llēm ga swło sökkło

kjing go. Pedro jek e go ga ba jyägłō pjē ba go sira kjwe le lok eni. ¹⁶ Nopga löng kjok shto oblē oblē soshko, Jerusalén kjokyo sor go, e tjwe jong Jerusalén kjokyo tira llēm, ba swłopga, nopga goshko Á sēyaga, e söya lok eshko. Ga uunkong li poptono lok pjire.

Sbō tjłökwo roy łagaga Jesús aska li shdunaba ara

¹⁷ Eni ga iya syōshtaga kēsbangyo, saduceoga löng ba tjok lirē ga ymoyotkara ara. ¹⁸ E kjishko ga Sbō tjłökwo roy łagaga shara lok, iara lok beno löng no shdüzłong uyo roshko. ¹⁹ Gueniyo kjok shkē ga Sbō parkaga kjok dogo so shrono shäng kjłara eshko, no shdüzłong uyo li u bäng dōra, ga löng eshko li shira jek ey dwayo. Ga tjłē ba kong ga ²⁰ «Pjāy nomo. Pjāy opyos löng kojong Sbō u zlong bäng. Eshko ga tjłökwo ēre, shji ie Sbōrē ber löng sē iyoado ba tjok li, e lēmi nopga kong pjire» le ba kong. ²¹ Eni kjok shrōngto ga oōtong löng Sbō u zlong bäng, ga nopga löng eshko li pina lok.

E wopro ga syōshtaga kēsbangyo, ba dboryagaga, e nopga rokono tjwe lan eng tjok wlo, nopga rokara li, e judío tjłapgaga kjok llgwega włeniyo. Eni ga Judío Kajok llgwega Kēskēsyo eng tōno löng, ga nopga ichara to Sbō tjłökwo roy łagaga tjeng no shdüzłong uyo li kjrē le. ²² Gueniyo ga no dagaga li oōtong löng no shdüzłong uyo li roshko ga ēye włēna llēme. Ga roy söra tjwe löng irōng, ²³ tjłē kjok llgwega li kong ga «Tjawa opzrēno jek löng no shdüzłong uyo roshko, ga bängzak jong yōtso, ga no dagaga obi bē löng u bäng li dē. Gueniyo u bäng li dōrorwa ga kēm kjēr roshko ēye drete» le.

²⁴ Kuya Sbō u dagaga kägāyo, syōshtaga kägāyogarē ga wotjłik lok ga «¿Llēbo ēre, e pjir āar jong kjone?» le eni.

²⁵ Eshko ga domer shrono shäng kjłara, tjłē ga «Pjāy włēp llēme!

Domerga zrëromi jek löng kjër roshko kjurgue bë löng oba ping träk lîëm lîöm Sbö u zlong bäng» İe. ²⁶Eni ga Sbö u daga kägäyo öör ba kjër ba parkagaga tjok. Ga söra İok tek obi, gueniyo İlëye shäryara ba tjok İlëm, oba bangkjre İok ara, İökoba ak go İe kjîshko.

²⁷Eni ga söra, iara İok Judío Kjuk Lîgwegaga Këskësyo tönö löng İi boksho, ga syöshtaga kësbangyo tjlë ba kong ga ²⁸«Tjawa tjlëno bomi kong jİökoyo ga «Pjây Jesús roy İe ë kong ame, ga Jesús tjlökwo pimi ë kong ame bakoe» İororwa bomi kong. ¿Eni ga İlëye shäryoromiro? Bomi tjlökwo İoromi Jerusalén sopga löng kës İi kong, ga domer woİono İi wİoyo tjawarë İëmi eni bakoe» İe.

²⁹Kuya Pedro, Sbö tjlökwo roy İagaga Jesús äska İlamo İirë ga tjlë İok ba kong ga «Sbö tjlökwo kolarwarë dey, nopga İ İlëme. ³⁰Jesús zröromi, İöromi pjang kjİös go kjupä İi, e woshrra bi tjlapgaga tek dënashko so Sbö İirë iröng obi, ³¹ga söra, iara beno sök ba orkwo këlëkong, beno tjlwİ kësbang bi ichaga, bi döga, İsrail tJëyoga İi, İlëbo owa shärye löng İi, e owa jİöe İe, ga raye wİo, owa pjang ba go İi İöya Sbörë ber dret wİo. ³²Ga tjawa beno löng e İnorwa jİöe İaga. Sbö Sëya beno shäng ba roy İaga bakoe. E twara Sbörë ba kolagaga uunkong kong» İe.

³³Kuya İok ga iirkono ara, zröya İok woydë erä. ³⁴Gueniyo fariseo sök kjİara eshko ko Gamaliel, e no pingga kjok İlgwekkİo tara Moisésdë İi go, e bangkjreba arae. Kojono shäng eshko, ga tjlë no dagaga löng İi kong ga «Domerga kjwe jek sözi kjoko sira» İe, ga sörae. ³⁵E irgo ga tjlë tjlapgaga İlamo tjeng İi kong ga «İsrail tJëyoga, pjây sjëke. İlëye shäryëy domerga kjwe kong İi, e woyotjİiy yotso guing. ³⁶Woyotjİizİ ga domer weno shäng kjİara dënashko ko Teudas. E opyono shäng tjlwİ kësbange. E irgo ga domerga tönö tjeng ba tjok dogİo sak dbäw pjlogİo pkëng (400) dik.

Miga, e irgo ga zröraba, ga İlamo İi shdöktonge. Eshko ga İlëbo İi pjİtonge.

³⁷»E irgo ga öötong shji ko kjrëba dbaryoshko ga domer weno shäng kjİara obi ko Judas, e Galilea so. E irgo ga oba tönö ba tjok ara bakoe. Miga, e ëmdë zröraba ga İlamo İi shdöktong bakoe.

³⁸»E kjîshko ga pjây poshdun ga nopga kjwe wëyë, rayozİ, shji opzrëk ba tjok İlëme. İlëbo İi, e sogo no wİeni ga e pjir. ³⁹Gueniyo e Sbö İ wİeni ga e zangga pjâyde İlëme. Eni wİeni ga pjây opzrëk woydë Sbö wİoyo İlëme» İe.

Kuya İok ga jİö İara, ga zröra İlëme. ⁴⁰Eni ga domerga İi rokara, ga shpora ara no shpokkİo go erä. E irgo ga tjlë İok ba kong ga «Pjây nomo. Pjây Jesús roy İe ë kong ame, ga Jesús tjlökwo pimi ë kong ame bakoe» İe İok ba kong. E irgo ga rayara toe.

⁴¹Eshko ga Sbö tjlökwo roy İagaga Jesús äska opshino İok tjlapgaga İi boksho wopjİue. Opmiydë İok ga Sbö kong ga epga shdungoba Jesús kjîshko İi, e tjlwİo ara. Ga iara Sbörë shdungoba eni kjîshko ga beno löng wopjİue. ⁴²Eni ga dbar kjwobi go ga oba pİya löng enido Sbö u zlong bäng, u kjwarashko kjwarashko bakoe. Jesús, e ichara Sbörë ber bi pjİuyo sorë İi roy pjİu İe löng oba uunkong kong eni.

Domerga kjararaba dogİo kjäk (7), parkë wİo

6 Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjaragaga tjwe tön jong arae. Epga tjlë tjlökwo kJring pjök, kJong kJong tjlë Grecia so tjlökwo, kJong kJong tjlë hebreo tjlökwo. Ga nopga tjlë Grecia so tjlökwo İi kjİoshtë ara, tjlë ga «Kjwepga kjwe dİi pjİorguë syäpga Grecia so kong ga twe chira anmoyö» İe eni.

²Eni ga Sbö tjlökwo roy İagaga Jesús äska dogİo sak kjwara kjingsho pjök (12) İi, ba pjeyoga İlamo tönö löng uunkong ba tjok. Ga tjlë İok ba kong

ga «Tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska. Borwa pak rayërwa, tjawa ber löng dli pjörgaga wlo ga äe. E bëy llême. ³E kjishko ga pjeyoga, domerga kjrozî bi tjrëko doglo kjäk (7), miydëmi ga pjlu wleniyo, kjok miydë ara, go Sbö Sëya jlökoyo. E irgo ga kjroromi li ber löng pak li shäryaga. ⁴Tjawara ber löng syöshhtë, Sbö tjlökwo roy lë oba kong» lë.

⁵Kuya lok ga «Jlölö» lë uunkongdë ga domerga kjrara lok eni. Kjrara li beno Esteban, domer go Sbö Sëya jlökoyo, e mär Jesús go eröe. Llammo beno Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás. Nicolás, e Antioquia so, gueniyo dënashko ga kjlopswono beno shäng Sbö tjlökwo söga judioga tjok. ⁶Kjrara lok irgo ga söra lok öötong löng Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska shwoy, ga epga syöshtono Sbö kong ba kjishko, orkwo iono lok ba dlu kjing go, pak li twe ber ba kong wlo.

⁷Dbar kjwobi go ga Sbö tjlökwo lë lok ara, ga Jerusalén kjokyoshko ga ba kjragaga tön jek këgong këgong. Tjlapgaga syöshtaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko li ëmdë ga omtjlokwo kjrono ara bakoe.

Esteban sharaba

⁸Esteban, e kjimtara Sbörë ara beno dbo ara, ga llëbo iydëba llëm wleniyo shärye kësbang oblë oblë oba bokshto ara. ⁹Gueniyo kjong kjong omwoydono llême. Epga opping löng judfoga syö uyo ko No Döktong Uyo. Epga Cirene so, Alejandría so, Cilicia so, Asia so bakoe. Lano Esteban tjok ara, ga ëng dboryono kar kare. ¹⁰Gueniyo Esteban kjimte Sbö Sëyarë ara, kjok miydë ara e kjishko. E kjishko ga epga löng ba bokshtoshko ga dborye ga äe ¹¹Eni ga nopga wlëna lok pjök mya, ba jyöyotkë wlo. Tjlë lok ga «Jlökoyo ga kurorwa pjlara ga Moisés läywara owa, Sbö läywara owa bakoe» lë eni.

¹²Eni ga oba shdöra jong träk llëm, iirkë ara. Löng eshko li judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go bakoe. Eni ga Esteban shara lok, söra jek, öötong shäng Judío Kajok llgwegaga Këskësyo tön löng lishko. ¹³Eshko ga nopga wlëna pjök mya, ba jyöyotkë wlo. Tjlë lok ga «Domer kjwe tjlë arae. Sbö u kjwe läywe owa träk sira llëm, kjok llgwekklo tara Moisésdë li läywe owa bakoe. ¹⁴Tjlëno kurorwa ga Jesús, Nazaret so li Sbö u pjik ber dret, shji iara Moisésdë jek löng sorë li, e kjlopswe bakoe» lë lok eni.

¹⁵Eshko ga tjlapgaga, llamo sirkeno löng eshko li, Esteban iya lok drëng ga bokkwo kalä shjiy, so Sbö parkaga kjok dogo so kjoyoe.

Esteban tjlëno Judío Kajok llgwegaga Këskësyo kong

7 Eni ga syöshtaga kësbangyo tjlë Esteban kong ga «Tjlokwo lëba bop kjishko kës li eni jlöre?»

²«Pjeyoga, tjlapgaga, tja kuzia. Bi kjokë tek dënashko so Abraham sök Mesopotamia kjokyo, jekdë Jarán kjokyo llëm obishko ga Sbö Kësbangyo weno shäng ba kong eshko. ³Eshko ga tjlë ba kong ga “Bop kjok, bop tjëyoga, e rayos ber, ga pja nom jek kjokyo kjone pin bop kong lishko” lë. ⁴Eni ga Abraham opshino Caldea kjokyo dwayo, ga to beno sök Jarán kjokyo.

»Ba data wolono irgo ga Abraham tek söra Sbörë shrono sök kjok ëreshko, eeri ga shji löng jushko. ⁵Gueniyo sök jushko ga kjok baiya dret, sëna kjok sira jüni ba dre shtoyo wlo ëmdë llême. Gueniyo ga Sbö tjlëno ba kong jlökoyo. Tjlë ga «Kjok ëre twër ber bop kong, pja wolonoshko ga e ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong wlo» lë. Eshko dbaryo ga Abraham wappa llëm obi. ⁶Sbö tjlë ba kong obi ga “Bop tjëyo tek ber bop irgo li, e to löng kjok shto oblë, ga parkë oblë kong, ga

bokrotkëba, opshik ga ä äär luyo pjloglo sak dbaw pjloglo pkeng (400).⁷ Gueniyo ba bokrotkaga li shdun tjarë. Ga bop tjëyoga tjwe iröng kjok ëreshko, ga tja poshrëya lok jushko” le Sbörë ba kong eni.

⁸»Sbö tjlokwo twono Abraham kong, beno iyado wloshko ga Abraham ichara ba doyo jyä të. E kjishko ga ba wa Isaac bukshko ga dbargwo kwong (8) ga doyo jyä tara eni bakoe. Isaac omshäryono eni ba wa Jacob kong. Ga Jacob omshäryono eni ba waga domerga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li kong. Israel tjëyo tjlapgaga tjwlo ara li epga.

⁹»Kjlara jüni ko José. Ba shjiyga uunkong ymorkono ba kjishko, ga soy-nena lok, söra ba to Egipto kjokyo parkaga tjwlek shäng wleniyo, gueniyo Sbö shäng José tjok.¹⁰ Eshko ga song, shdun-gobashko ga döra Sbörë llëbo owa li dbo dorko dwayo, ga iara beno kjok miydë ara, woyde Egipto so pjluoyorë pjlu wlo. Ga iara pjlorë beno sök Egipto sopga uunkong kägäyo, ba parkagaga ichaga bakoe.

¹¹»E irgo ga pjli shrono ara Egipto kjokyo kjok kwang jikong, Canaan kjokyo bakoe. Eshko ga oba woydë arae. Bi tjlapgaga tek dëdashko so löng kjok jushko obi ga woydë ara bako, dli llëm kjishko.¹² Gueniyo ga kuya Jacobdë ga Egipto kjokyo dli tjok ga bi dataga löng li ichara to eshko dli tjwlek. Epga öör löng eshko e jä.¹³ Ga öör pjloglo pjök goshko ga José tjle ba kong lok ga “Tja José, bomi lëng” le ba kong. E go ga miydara ba pjeyogarë. Ga pjlu ëmdë, José, e tjëyo llërba miydara bakoe.

¹⁴»E irgo ga ba data rokara Josére tek ba pjeyoga uunkong tjok. Epga doglo sak kjäk kjingsho shkeng (75).¹⁵ Eni ga Jacob to jek beno sök Egipto kjokyo, ga wolono buk eshko. Bi dataga li wolono beno löng eshko bakoe.¹⁶ Gueniyo ba doyo söra ba tek Siquén kjokyo, jnen-

aba beno tjeng eshko, sak eshko tjwlena Abrahamdë dbur go, domer ko Jamor, e waga kong.

¹⁷»Sbö tjlokwo lono Abraham kong jlokoyo li dbaryo äatoshko ga Israel tjëyoga weno jong trak sira llëm Egipto kjokyo.¹⁸ Eshko ga Egipto so pjluoy poyono oblë, José, e ë miydara llëme.¹⁹ Eshko jek lekong ga bi tjlapgaga löng kës li jyapgwara ara, ga bokrotkara ara bakoe. Ichara dbo go ga ba waga chilawa weno löng jä wleniyo li raye lok, wolon pjir wlo.

²⁰»Eshko dbaryo ga Moisés weno buk. Chida li wolësowa, ga dara ba data, ba mekerë buk ba ushko moglo mya.²¹ E irgo ga rayara ba data, ba mekerë dbo goshko ga wlokrara pjlu wa walë lirë, ga dara, kuna ba wa baiya wleni.²² E kjishko ga Moisés, e kuno jem shäng Egipto sopga tjreko, ga pina lok ara, kjok miydë ara Egipto so kägäyoga dik. E domer dbo ara, tjlega dbo ara bakoe.

²³»Moisés öötong lu pjloglo sak pkengshko (40) ga wotjlino u ik ba pjeyoga Israel tjëyoga löng lishko.²⁴ Jek shäng u ikshko ga Egipto so wlena shäng kjlara, Israel tjëyo shpok kjlara trak llëme. Eni ga tjwlo shira Moisésdë, ga Egipto so li zrörae.²⁵ Ga wotjlik ga “Ère goshko ga tja woyotjlilya bor pjeyogarë ga tja iaga Sbörë beno shäng ba dök jushko dwayo le lok” le. Gueniyo ga e woyotjlina lok llëme.

²⁶»Weshko ga Israel tjëyoga wlena löng do pjök engkwë. Woydara ga ber löng wopjlu eng tjok, ga tjle ba kong ga “¿Pjäy epenga dö ga pjäy engkwë eng tjok ega?” le ba kong.

²⁷»Eni ga shäng ba kjlara kwë li Moisés poskakza jek jong, ga tjle ba kong ga “¿Pja iaga ëre beno shäng jushko borwa ichaga, borwa llgwegä? ²⁸¿Tja zröp woydë, Egipto so zrörop kjup-kesko sorë ga eni lëpdo?” le.²⁹ Kuya ga töktong, ga to jek Madián kjokyo, ga

öötong beno sök eshko, no shto oblë so wleni. E irgo ga wapga do pjök.

³⁰»Öötong lu pjloglo sak pkëng (40) obi ga dbar kjwara ga Moisés jëk shäng kjok dogro no llëmshko, Sinaí dlupyo jong soshko. Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong, kji sho pjë jong ri ri roshko. ³¹Ga Moisés sëya llëm, kji sho pjë jong ri ri li ina kjishko. İya woydë yötso ga öötong jek shäng soshko ga Sbö tjlä ba kong ga ³²«Tja bop data Sbö. Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö bakoe» İe. Kuya ga bangkjre ara, dete erä, ga İya woydë ame.

³³»Eshko ga Tjlapga tjlä ba kong ga «Bop drepkwota kjwe dözong. Klung sho shglëp shäng kjwe iak beno buk dboy bor kong. ³⁴Bor nopga löng song Egipto kjokyo li İgör wëlä, kur ga kjioshtë ara, ga tja ter shäng ba döga. Eni ga pja ichër to Egipto kjokyo» İe ba kong.

³⁵»Dënashko ga ba pjeyoga tjläno Moisés kong ga «¿Pja iaga ërë beno shäng borwa ichaga, borwa llgwegä?» İlara İok ba kong eni. Eni ëmdë ga Sbö parkaga weno shäng ba kong kji sho pjë jong ri ri roshko li ichara Sbörë ba kong, iche ber ba pjeyoga ichaga wlo, ber ba döga wlo bakoe.

³⁶»Eni ga bi tjlapgaga tek dënashko so shira Egipto kjokyo dwayo. Llëbo İy-dëba llëm wleniyo shäryara oblë oblë Egipto kjokyo, Dlung Srëzrën buk lishko, kjok dogro no llëmshko bako, öötong lu pjloglo sak pkëng (40). ³⁷Domer li tjläno Israel tjëyoga kong ga «Pjäy kong tjlökwö İaga kjre Sbörë bomi tjreko kjlara, so tja kjoye»^{§§} İe. ³⁸Eni ga Israel tjëyoga löng kjok dogro no llëmshkoshko ga Moisés öör ëng tönö Sbö parkaga weno shäng Sinaí dlupyo li tjok. Sbö parkaga li tjläno ba kong, ga

shji jëk sorë tjlökwöyo li İlara ba kong, İe bi kong wlo.

³⁹»Gueniyo ga bi tjlapgaga tek dënashko so, Moisés woydara İok llëm, kolara İok llëm bakoe. Woydara İok ga to Egipto kjokyo iröng obi. ⁴⁰Tjlä İok Aarón kong ga «Tjawa kong sböpga jyäglo shäryos pjök mya, tjawa söya wlo, Moisés, bi shiga tek Egipto kjokyo dwayo, e oto miydërwa llëm kjishko» İe İok eni. ⁴¹Eni ga sögla wlänggla llgwok-İe jyäglo shäryara kjlara. E irgo ga öng zröra, sho sura ba sbö li kong. Ga bë shäryara pjlara, ba sbö shäryara om go li poshrëkklo.

⁴²»E kjishko ga epga rayara Sbörë, İara beno löng dbala poshrëk shara. E kjishko ga tak beno pjang Sbö tjlökwö İaga tek dënashko so li kjibokwöyo go eni:

»«Israel tjëyoga,

¿pjäy öör löng kjok dogro no llëmshko lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga tja kong öng zröromi, sho suromi bor kongde? Llëme.

⁴³Bomi sbö Moloc syö uyo li sömirë bomi tjok.

Bomi sbö Refán dbalayo jyäglo li söromi bakoe.

Llëbo jyäglo shäryoromi om go İi, e poshrëmirë löng erä.

E kjishko ga pjäy ichër bomi kjok jüşhko dwayo

to kjok ko Babilonia pjlor kalëkong.»*

⁴⁴»Bi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshkoshko ga Sbö u shäryak öng kwota go li jong ba tjok İyado. «E shäryak jyäglo jüni» İlara Sbörë Moisés kong, ga shäryara İok eni. ⁴⁵Woİono İokshko ga Sbö u li kjrara ba wapgarë beno ba kong. Ga shrono tek löng Josué tjok, ga nopga kjok jüşhko so zana İokshko ga söya pjang ba tjok,

§§7:37 Deuteronomio 18.15.

*7:43 Amós 5.25-27.

tjēyoga oblē oblē kjara Sbörē kjok twe ba kong wlo lishko. Eni ga beno jong eshko äär jong Pjlu David dbaryo lishko. ⁴⁶E ina Sbörē, ga beno pjlu ba kong. Ga David u shäryē woydē kjwara ber jong Jacob Sbō li kong wlo İe. ⁴⁷Miga u li shäryaga beno ba wa Salomōndē.

⁴⁸»Eni emdē ga miydēy pjlu ga Sbō Tjwlō Kēsbangyo, e opyē sōk u shäryak norē roshko İlēm, İara Sbō tjlokwo İaga tek dēnashko so İsaíasdē sorē İi eni. Tjİēno beno eni:

⁴⁹»«Sbō tjİē ga ‘Kjok dogo, e bor pjlu sökklo wİeni, ga kjok ěre kjing, e bor kjupkwo shtoyo wİeni.

¿Tja kong u shäryēmi İİerba bor kong ga kjwōrdo?

¿Bor woshtozİong shtoyo ber jong kjone?

⁵⁰¿İİēbo tjeng kēs kjok ěre kjing go kjwe,

e shäryaga tjarē bor orkwo om go go İİemdo?’ İe Sbörē.”†

⁵¹»Pjāy, İİēye kumi woydē İİēm, Sbō tjlokwo kolēmi woydē İİēm bakoe. Pjāy İong Sbō Sēya wİoyo İyado. Pjāy wotjİik İong bomi tjİapgaga tek dēnashko so İ dik. ⁵²Sbō tjlokwo İagaga ichak ba kong kēs İi irpjana İok, shdüya wlo. ěye tjİē shāng no pjİo bek tjwe İi kjİshko ga zrōra İoke. Eni ga no pjİo bek İi shronoshko ga pjāy opyono beno İong ba wİoyo, tworomi nopga owa kong, ga zrōrabae. ⁵³Pjāy kong kjok İİgwekklo tara Moİsēsdē İi, e İaga Sbō parkaga kjok dogo sorē Moİsēs kong, İe bomi kong wlo. Eni gueniyo ga e kolēmi İİēme» İe.

Esteban İöraba, zröraba ak go

⁵⁴Kuya İok ga iirkono ara, kowo uē shmēt İirdē Esteban kong.

⁵⁵Gueniyo ga Esteban go Sbō Sēya jİokoyo. Eni kuzong ga İya ga kjok dogo ga Sbō sōk kālā İİetİlet, ga Jesūs shāng ba zİong bāng, orkwo kēİekong. ⁵⁶İya eni ga tjİē ga «İzİā! İn ga kjok dogo roshwino, ga no to ter kjok dogo dwayo İi shāng Sbō zİong bāng orkwo kēİekong» İe.

⁵⁷Gueniyo ga epga kwomgwo bāngzargō jong tuktēng, öö İe İok dbo go, ga jek rish ba kjing go tjē jİkong. ⁵⁸Eni ga shira İok kjok eshko dwayo, ga İōra İok ak go, zrōya İok wlo. Eshko ga dwİas shāng kjİlara ko Saulo. Esteban rotagaga shwong ter İēkong İi skwara İokshko ga e beno shāng shwong İi dē.

⁵⁹İōya İong ak go wopro ga Esteban syōshtono Jesūs kong, tjİē ga «Tjİapga Jesūs, bor sēya ěre wİokjrozong» İe.

⁶⁰Eni ga kjok torgō sōk, ga tjİē dbo go ga «Tjİapga, İİēbo owa shärye İong ěre wēyē, kjwepga shdum e kjİshko İİēme» İe. İara eni pjir ga woİonoe.

8¹⁻²Saulo omwoydonno eni, Esteban, e zrōkko İe eni. Jesūs tjlokwo kjragaga kjong kjong, shinmo doyo İara to sakshko, ga sİatong İok ara ba kjİshko.

Jesūs tjlokwo kjragaga irpjana Saulorē

Eshko dbaryo jek İēkong ga Jesūs tjlokwo kjragaga İong Jerusalēn kjokyo İi irpjana, shdunaba arae. E kjİshko ga tōktong to İok Judea kjokyo oblē oblē, Samaria kjokyo oblē oblē bakoe. Sbō tjlokwo roy İagaga Jesūs āska İira tōktong İİēme. Epga beno İong Jerusalēn kjokyo. ³Eshkoshko ga Saulo shāng Jesūs tjlokwo kjragaga İi irpjang. Opzrēk jek u kjwara kjwara roshko, ga nopga dopshiya domer, walē, iche dbo go jongya no shdüzİong uyo roshko.

Jesús roy pjlú li öötong Samaria kjokyo

⁴Gueniyo ga eye töktong jek Jerusalén kjokyo dwayo ga beno löng Jesús roy pjlú læ kjone pogo, jæk löng kjone ga eshko.

⁵Kjlara jüni ko Felipe. E to jek Samaria kjokyo kësband noppa arashko ga Cristo ichara Sbörë li roy lara noppa kong, ⁶llëbo iydëba llëm wleniyo shäryara ba kong bakoe. E kjishko ga noppa tön jong træk llëm, ga llëye le li kuya lok yötsoe. ⁷Eshko ga noppa goshko Ä sëyaga li poptara ara. Sëyaga li opkjë jek ba goshko dwayoshko ga sglük le erä. Noppa dre kuga llëm wleniyo, noppa jæk llëm wleniyo, e poptara bakoe. ⁸E kjishko ga kjok eshko ga noppa beno löng wopjlú annoyö.

⁹Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Simón. Dënashko ga e oppino shäng ybi, llëbo Ä sëyaga li go ara. Eni ga Samaria soppa jyäpgwara ara, opyono shäng tjwlo kësbande le eni. ¹⁰Kuya lok yötso tjë jikong, këskes chirawa bakoe. Tjlë lok ga «Domer ere dbo kësband, Sbö dik» le lok eni. ¹¹Ga eppa jyäpgwara lu pjloglo ara ba Ä sëyaga li go kuzong ga ba tjlokwo kjrara lok.

¹²Gueniyo ga Sbö ber no pjluyo sorë li roy pjlú, Jesucristo roy pjlú, e lara Feliperë noppa li kongshko ga e kjrara lok, ga wara jer di roshko, domer, walë. ¹³Simón omtjlokwo kjrono, ga wara bakoe. Eni ga to opyono shäng Felipe yorkë iyado, wojeno to shäng llëbo iydëba llëm wleniyo shärye shäng kësband oblë oblë li ik.

¹⁴Ga Samaria soppa beno löng Jesús tjlokwo kjragera lëba li roy kuya Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska löng Jerusalén kjokyo lirë ga Pedro, Juan, e ichara lok jek eshko. ¹⁵Öötong löng eshko ga syöshtono Sbö kong, ba Sëya iche ba tjlokwo kjragera Samaria so li

kong wlo le. ¹⁶Jesús tjlokwo kjragera li waraba Tjlapga Jesús ko go tjän, gueniyo go Sbö Sëya tjwayde ba kong llëm obi. ¹⁷Eni ga Pedro, Juan, e orkwo iono noppa li dlu kjing go, ga ba go Sbö Sëya shrono beno kësband ba tjok eni.

¹⁸⁻¹⁹Iya Simondë ga tjlä Pedro, Juan kong ga «Bomi dbo kësband kjwe twozi ber bor kong, kjwe go ga tja orkwo ië ë pogo dlu kjing go, ba go Sbö Sëya tjwe ber ba tjok wlo. Pjäy kong dbur twër kjwe äska» le.

²⁰Kuya Pedrorë ga tjlä ba kong ga «Llëye tjwlep woydë li, e twaga Sbörë eröe. E kjishko ga bop dbur, e pjir bop tjok. ²¹Iya Sbörë ga pja wotjlik bëy llëme. E kjishko ga pja iara beno shäng parkë ba kong borwa tjok llëme. ²²⁻²³In ga pja ymo ara, pja shäng bop wotjlik owa li dbo dorko obi. E kjishko ga llëbo owa shäryep shäng ere, e owa jlöe los, ga rayos, ga pja syöshtos Sbö kong. Eni ga owa pjang bop go li löya kjwe» le.

²⁴Kuya ga tjlä ga «Pjäy syöshtos Sbö kong bor kjishko, llëbo owa lëmi li tjwe bor kong llëm wlo» le.

²⁵Eni ga Sbö tjlokwo roy lara lok ara kjok eshko soppa kong. E irgo ga to tek löng iröng, Jesús tjlokwo roy pjlú lara ara kjok shto oblë oblë Samaria kjokyo eshko obi, ga shrono tek löng Jerusalén kjokyo iröng obi.

Etiopía so wara Feliperë kjlara

²⁶E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so tjlä Felipe kong ga «Pja poshäryos, pja jongya irbo jek jong Jerusalén kjokyo äär Gaza kjokyo li go» le. Irbo le li jek jong kjok dogro no llëmshko. ²⁷Eni ga poshäryono, ga toe. Jek shäng irbo ga domer wlëna jek sök kjlara Etiopía so, e tjlapga tjwlo kësband, parkë sök dbur tönnga kägäyo, ba pjlü walë Candace kong. Domer, e tek sök Jerusalén kjokyo dwayo, brik shäng Sbö poshrök. ²⁸Bojono tek sök iröng ba jëkklo go, to ba

kjokshko wlo le, ga jek sök kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li lë.

²⁹ Eshko ga Sbö Sëya tjlë Felipe kong ga «Pja jëkzong. Pja nom jek jëkklo kjwe zlong bäng» le. ³⁰ Eni ga Felipe jek zron jong öötong ba zlong bäng. Kuya ga sök kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li lë ga tjlë ba kong ga «¿Lëp sök kjwe llë löklo miydëpde?»

³¹ «¿Pjölölgwega ërë bor kong llëm ga miydër sorë?» le ba kong. Eni ga Felipe rokara jem sirkek sök ba tjok ba jëkklo roshko, ga jem öötong sök ba tjok.

³² Tjlökwo le sök li eni:

«E beno shäng kjing erä, öng wlep ushko so sökoba, zrökoba wlo wleni.

Kjamo roshwino llëm, öng wlep ushko so llëgwoklë wleniyo shtëba löngshko wleni.

³³ Lâywaraba owa, ga llëweraba bek llëme.

¿Shira kjok ëre kjing go dwayo kjishko ga

ba tjëyo tek ber ba irgo li roy laga ber ërë?»[‡]

³⁴ Eshko ga tjläpaga Etiopía so tjlë Felipe kong ga «¿Los bor kong sira ga e ë layde Sbö tjlökwo laga tek dënashko so lirë, oplökdo om gore, de no oblë layde?» le.

³⁵ Eni ga domer li pina Feliperë sök, tak pjang kjibokwo le li dwayo öötong Jesús roy pjlu li go. ³⁶⁻³⁷ Eni ga jek löng irbo wenzong ga äär di bäng buk kjrina eshko ga domer li tjlë ba kong ga «Jüshko di tjok, izong. ¿Tja wëp

kjweshko ga buere?» le.[¶] ³⁸ Eni ga ba jëkklo söga ichara ba jëkklo slong. E irgo ga oplono lok pjöyikong dishko, ga domer li wara Feliperë jer di roshko. ³⁹ Opshino tëm di roshko dwayoshko ga Felipe söra Sbö Sëyarë to, ga ina domer lirë ame, gueniyo to jek sök wopjlu ba irbo bäng go. ⁴⁰ Felipera weno shäng Azoto kjokyo, eshko ga jek shäng kjok kjrinishko kjrinishko Jesús tjlökwo roy pjlu lë oba kong äär jong Cesarea kjokyo.

Saulo kjlöpswara Jesúsdë beno ba tjlökwo kjranga

9 E wopro ga Saulo shäng Jesús tjlökwo kjranga kroyoywë ara, zröya wlo le. E kjishko ga öör shäng syöshtaga kësbangyo ik. ² Ga tjlë ba kong ga «Tja jek woydë Damasco kjokyo. Eshko ga nopga jek löng Irbo Tjaglën go li wlenor domer, walë kjlobi li shar, ga tek sör jüshko Jerusalén kjokyo, shdüy wlo. E kjishko ga woydër ga tja kong kjibokwo twëp kjwöbö, twër judioga syö uyo jong kjok eshko li kägäyoga kong, tja kjimte lok wlo» le. Eni ga kjibokwo twara ba kong, ga jek Damasco kjokyo.

³ Eni ga jek shäng ääto Damasco kjokyo ga iya ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, jek lletllet, ga kopjrina iök shjiy lirë beno pjang pjirbie. ⁴ Jekdo eshko ga dgono jer rish buk töshko, ga kuya ga ëbo tjlë ga «Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega?»

⁵ «Tjlapga, ¿pja ë?»

«Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja.»[§]

⁶ Pja kojös, pja jongya opzrëk jek Dam-

[‡]8:33 Isaías 53.7-8.

[¶]8:36-37 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «... le. Kuya Feliperë ga tjlë ba kong ga «Pja mär Jesucristo go jlökoyo ga pja wër ga pjlu» le. Kuya ga tjlë ba kong ga «Woyotjlin ga Jesucristo, e Sbö Wa» le.»

[§]9:5 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «“Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja. Llëbo shäryëp shäng kjwe kjang bop kong, tja kolëp llëm ga pja opsrek shäng om goshko” le. Ga bangkjrara Saulorë ara ga tjlë ba kong ga “¿Llëye woydëp ga shäryër?” le. Kuya ga tjlë ba kong ga...»

asco kjokyo. Lîeye shâryëp wîo li, e lëba bop kong eshko» lë ba kong.

⁷Nopga jek lîong Saulo tjok li, ëbo tjlëno li kura lok, gueniyo ëye ina lok llëme. E kjîshko ga beno lîong sëya llëme.

⁸E irgo ga Saulo kojono tîshko li dwayo. Bokkwo roshwing ga kjok îgö llëme. E kjîshko ga shara lok ba orkwo go, ga söra to jek Damasco kjokyo. ⁹Beno sök eshko dbargwo mya kjok îgö llëm, ië llëm, llëye ie llëm bakoe.

¹⁰Domer sök kjîlara Damasco kjokyo ko Ananías. E Jesús tjlökwo kjruga. Eshko ga Tjlapga Jesús weno shäng ba kong yoshko wleni, ga tjlë ba kong ga «Ananías.»

«¿Llë?, Tjlapga» lë ba kong.

¹¹Tjlë ga «Pja nom Judas ushko, e jong irbo kowëba Irbo Pjlo Bek li zlong. Domer sök eshko kjîlara ko Saulo, e Tarso so. E sök syöshtë bor kong. ¹²Yoïno ga domer shrono shäng kjîlara ba shwoy ko Ananías, orkwo ië ba dlu kjing go wlo, kjok îgö obi wlo» lë.

¹³Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, nopga ara tjlëno bor kong domer lëp shäng li kjîshko. Llëbo owa shâryara ara nopga kjrorop tjeng dboy bop kong lîong Jerusalén kjokyo li kong. ¹⁴Ga shrono shäng jûshko, ichaga syöshtaga kägäyogarë tek bop tjlökwo kjruga söya, shdüya wlo lë eni» lë ba kong.

¹⁵Gueniyo ga Tjlapga Jesús tjlë ba kong ga «Pja nomo. Domer li, e kjroror, bor roy lë oba kong wlo. E ichër jek nopga kjok shto oblë oblë so kong, ba pjlyoga kong, Israel tjëyoga kong bakoe. ¹⁶To shäng song bor kjîshko sorë li pin ba kong om go» lë.

¹⁷Kuya ga jek öötong shäng Saulo sök lîshko, ga opzrëno jek kjër roshko. Öötong shäng ba shwoy ga orkwo iono ba dlu kjing go, ga tjlë ba kong ga «Saulo, pja bor kjîlara, Tjlapga Jesús, e weno shäng bop kong irbo, pja tek shäng

lîshko. Ga tja ichara bop shwoy, pja bokkwo poptër wlo, bop go Sbö Sëya tje ber kësbang bop tjok wlo bakoe» lë.

¹⁸Jekdo eshko ga Saulo bokkwo kjing go, llëbo lîono jer so mä zrërkwa kjoyo, ga bokkwo poptono beno pjlu iröng obi. E irgo ga kojono, ga wara Ananíasdë jer di roshko. ¹⁹Eni ga iono pjir ga dbokjrono obi.

Saulo Jesús roy lîono Damasco kjokyo

E irgo ga beno sök eshko dbar kjwöböso, Jesús tjlökwo kjruga lîong eshko li tjok. ²⁰Eshko ga öötong shäng judfoga syö uyo oblë oblë roshko, ga tjlë oba kong ga «Jesús, e Sbö Wa jlöe» lë to shäng enido.

²¹Nopga lîong ba kuk kës li beno lîong yëy lë erä, tjlë lok ëng kong ga «Domer kjwe sök Jerusalén kjokyoshko ga to shäng Jesús tjlökwo kjruga irpjang. Ga shrono tek shäng ëreshko epga shak, söya jongya twe syöshtaga kägäyoga kong wlo. ¿Kjwe e llëmdo?» lë lok ëng kong eni.

²²Gueniyo Saulo tjlë shäng oba kongshko ga tjlë dbo ara jek këgong këgong anmoyö. Pïya oba kong wëlë ga bi pjlyo iche lë Sbörë li, e Jesús jlöe. Kuya judfoga kjok eshko so lirë ga beno lîong kjing erä, dborye lok sorë miyde lîong llëme.

²³Dbar kop ara ga judfoga tîono lîong, ga beno wotjlik kjrinaso, Saulo zröya wlo lë eni. ²⁴Ga Damasco kjokyo kjëryo shâryak ak go pjribri kjökshko ga u bäng bäng tjeng pjök mya, nopga opshik kjok eshko dwayo wlo. Eshko ga u bäng dagaga iara lok beno lîong eshko shkë dba, Saulo opshik lëshko ga shaya, zröya wlo lë eni. Gueniyo ga miydara Saulorë pjire. ²⁵E kjîshko ga kjok shkë ga lîona ba oppinggagarë jer kjër li poglo go pjlor kalëkong, shing kësbang roshko. Eni ga döktong toe.

Saulo shrono shäng iröng obi Jerusalén kjokyo

²⁶ E irgo ga Saulo shrono tek shäng iröng Jerusalén kjokyo ga tön Jesús tjökwö kragaga tjeng eshko li tjok lara, gueniyo bangkjrara lök ara, wotjlik lök ga «E kjöpswono beno shäng Jesús tjökwö kragaga llème» le. ²⁷ Gueniyo shäng eshko kjlara ko Bernabé. Ga Saulo söra jek Sbö tjökwö roy lagaga Jesús äska löng li shwoy. Ga Saulo, e Jesús ino irbo jek shängshko soré li, e läy-wara ba kong, Jesús tjéno ba kong li kura le eni, ga shäng Damasco kjokyo lishko ga tjéno Jesús kjishko ara, lléye bangkjrara llème le Bernabéré ba kong lök eni bakoe. ²⁸ Eni ga Saulo beno sök ba tjok Jerusalén kjokyo, ga jék shäng ba tjok, tjéno Jesús kjishko ara kjone pogo, lléye bangkjrara llème. ²⁹ Tjé ara, tjökwö kjöpswé kar kar judíoga tjé Grecia soppa tjökwö wleniyo löng li tjok. Gueniyo zröya wlo le lök eni. ³⁰ Kuya Jesús tjökwö kragagaré ga söra jek Cesarea kjokyo, e irgo ga ichara lök jek Tarso kjokyo.

³¹ Eshko ga Jesús tjökwö kragaga löng Judea kjokyo, Galilea kjokyo, Samaria kjokyo, e beno löng wopjlu, barwéba ara llème. Ga tön jek kégong kégong, opping lök jek kégong kégong bakoe. Sbö bangkjre lök ara, ga epga kjimte Sbö Sëyaré ara bakoe.

Eneas poptara Pedroré

³² Pjlara ga Pedro to shäng kjok shto oblé oblëshko ga jek Sbö nopga löng Lida kjokyo li ik. ³³ Eshko ga domer wléna buk kjlara ko Eneas, öötong lu pjloglo kjwong (8) ga dre kuga llém, buk töshko ba bukklo kjing go erä. ³⁴ Iya Pedroré ga tjé ba kong ga «Eneas, pja popte Jesucristoré. Pja kojös, bop bukklo kjwe tözong» le. Jekdo eshko ga kojongö shäng erä. ³⁵ Iya Lida soppa, Sarón sopparé ga

kjöpswono beno Tjlapga Jesús tjökwö kragaga.

Dorcas woshrra Pedroré iröng obi

³⁶⁻³⁸ Kjöc buk kjrina Lida kjokyo soshko ko Jope. Eshko ga Jesús tjökwö kragaga sök kjlara walé ko Tabita, léy Grecia so tjökwö go ga Dorcas. Walé li jék to shäng llébo shäryé oba kong pjlu iyado, oba song wleniyo kjimte ara bakoe. Pedro sök Lida kjokyoeshko ga Dorcas shara swloré, ga wolonoe. Ga shinmo doyo waraba pjir ga iaraba buk kjomo, kjér jong kjwara roshko. Kuya Jesús tjökwö kragagaré ga Pedro shäng soshko Lida kjokyo léba ga domerga ichara lök do pjök ba roké. Öötong löng ba shwoy ga tjé ba kong ga «Pja jek borwa tjok malinge» le.

³⁹ Kuya ga to jek ba tjok. Öötong shäng eshko ga söra lök jem shinmo doyo buk lishko. Eshko ga syäpga kés li töno löng slar éé, ga tek shrono löng Pedro zlong bäng. Dorcas sök sé obishko ga shwong sera, twara ba kong lök li pina Pedro kong, iya wlo. ⁴⁰ Eshko ga löng eshko li ichara Pedroré uunkong jek kjoko. E irgo ga kjök torgö sök, ga syöshtono Sbö kong. E irgo ga bojongö sök shinmo shwo lékong, ga iya ga tjé ga «Tabita, pja kojözong» le ba kong, ga buk li bokkwo roshwinoe. Pedro iya ga kojongö sök. ⁴¹ Eshko ga sök li orkwo shakza pjä, ga kojonga shäng. E irgo ga Jesús tjökwö kragaga, syäpga li rokara, ga opzréno jek löng kjér roy. Eshko ga Pedro tjé ba kong ga «Tabita shäng sé obi. Iziä» le. ⁴² Shinmo woshrra Pedroré iröng obi roy shdöktong Jope kjokyo kjok kjwang jikong, ga nopga ara mär beno löng Tjlapga Jesús go. ⁴³ Domer sök kjok eshko kjlara ko Simón, e llébo shäryaga öng kwota go. Eshko ga Pedro beno sök Jope kjokyo dbar kop ara Simón ushko.

Pedro, Cornelio

10 Cesarea kjokyoshko ga domer sök kjłara ko Cornelio, e ęngkwaga kągäyo. Tjwe Italia kjokyo dwayo, parkę sök Cesarea kjokyo, ga ba ęngkwagaga kowęba Italia sopga. ² Domer, e Sbö poshręk shäng enido wleniyo, ba pjeyoga löng ba ushko li eni bakoe. Ga dbur twe ara judioga song, llęye llęm wleniyo kong ba kjimtoklo, ga syöshtę Sbö kong iyado. ³ Dbar kjwara dlo töy wleni ga ębo ina węłę gueniyo shji yoıno wleni. Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjłara, ga tjłę ba kong ga «Cornelio» ę.

⁴ İya ga beno shäng sęya llęm, İya beno shäng dręng erä. Eshko ga tjłę ba kong ga «¿Llę?, Tjłapga.»

«Bop syökwo li kura Sbörę, ga bop dbur tworop oba song wleniyo kjimtoklo li ina. E kjışhko ga Sbö beno wopjlı bop tjok. Llęye shäryorop uunkong li, e beno ba kong ba sęngglo wleni. ⁵⁻⁶ No ichos kjłara jek Jope kjokyo. Domer sök kjłara eshko ko Simón, kowęba Pedro bakoe. E sök Simón oblę, llębo shäryaga ęng kwota go wleniyo, e ushko. U li jong dlung kjako. Simón Pedro li rokos tek jüşhko bop shwoy» ę ba kong, ⁷ ga to jek ey dwayo.

E irgo ga ba parkagaga rokara Corneliorę tek do pjök, ba ęngkwaga kjłara tjok. Ba ęngkwaga li Sbö bangkjrę ara, ga parkę shäng Cornelio tjok iyado. ⁸ Llęye shäryono ba tjok kęs li İara ba kong pjir, ga ichara to jek Jope kjokyo.

⁹ Węshko dlo dıuw dik ga epga jek löng irbo bäng äato Jope kjokyoshko ga Pedro jem sök ba u dbo kjing sdok li kjing go, syöshtę wlo ę. ¹⁰ Eshko ga pjlı ara, ię woydę, ga kong dli shäryęba u roshko wopro ga llębo ina, gueniyo shji yoıno wleni. ¹¹ Eshko ga kjok dogo İya jem dręng ga döktong

beno jong oojong, ga llębo ter tjwe pjang kjok dogo dwayo so kjinyoklo kjoyo, kjarbo kjrochak kjrınggwo pkęng (4) beno pjang poglo kjoyo, İono ter pjang töshko. ¹² Roshko tjeng ęng, İya kjłoshko so, sęnwa, llębo uako wleniyo oblę oblę, llębo uako llęm wleniyo oblę oblę bakoe. ¹³ Eni ga ębo ybö kura pjłara, tjłę ba kong ga «Pedro, pja kojözong. Kjwe zrös, ga uozong» ę.

¹⁴ Kuya ga tjłę ga «Llęme, Tjłapga. Llębo uako llęm wleniyo, e uotę llęme» ę.

¹⁵ Eshko ga ybö li kura jek pjłara obi, tjłę ba kong ga «Llęye İara Sbörę beno pjlı ba kong wlo li, e owa lęp llęme» ę.

¹⁶ Shäryono eni pjłoglo mya. E irgo ga kjinyoklo kjoyo li poyono jem kjok dogo iröng obi.

¹⁷ Eshko ga Pedro beno sök wotjlık ara, woydę buke. Llęye İna, kura li llę loklo woyotjlıya ara.

E wopro ga domerga ichara Corneliorę li öötong löng u li włęk, ga kjimtaraba sira, ga wlęnae. Öötong löng Simón ushko ga ¹⁸ tjłęno lok dbo go, tjłę ga «Simón, ¿domer kowęba Pedro li sök jüşhkore?» ę.

¹⁹ Eni ga Pedro shäng wotjlık llębo İna, kura li kjıy obishko ga Sbö Sęya tjłę ba kong ga «Simón, tja kuzong. Domerga tjwe löng bop włęk doglo mya. ²⁰ Pja kojös, pja oplös jer dew ba İk. Pja jek ba tjok, ga “Tja jek llęme” lęp llęm, epga ichaga tjarę kjışhko» ę.

²¹ Kuya ga jer oplono töshko, tjłę domerga shrono löng li kong ga «Wlęmi löng li tja. ¿Pjā to löng llę?»

²² «Tjawa ichaga ęngkwaga kągäyo ko Corneliorę. Domer, e pjlo bek, Sbö poshręk shäng enido wleniyo, roy pjlı judioga kong, woyde lok pjlı tję jikong. Kjupke ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjłara, ga ichara bop włęk, pja jek ba shwoy wlo, llęye lęp li kuya wlo» ę ba kong.

²³ Kuya ga epga rokara jek kjër roshko, ga e shkëyo ga beno löng ba tjok eshko. Wëshko ga Pedro to jek ba tjok, ga Jesús tjïökwo kjaragaga löng eshko Jope kjokyo li kjong kjong jek ba tjok bebi. ²⁴ Kjëshko ga jek öötong löng Cesarea kjokyo, koshe Corneliorë sök lishko. Eshko ga ba pjeyoga tona löng ba tjok, oba oblë ba miydë pjïú wleniyo mana beno löng ba tjok eshko bakoe. ²⁵ Pedro öötong shäng ba ushkosho ga Cornelio opshik tek tjwe shäng ba wlokrë, ga kjök torgö, kujjongö sök ba dre zlong, Pedro poshrëk wlo ìara. ²⁶ Gueniyo Pedro tjë ba kong ga «¡Pja kojözong! Tja no, so pja kjoyo eröe» ìe.

²⁷ Shäng ìan ba tjok wopro ga opzrëno jek ba tjok u roshko, ga ìna ga oba tönö tjeng ara eshko. ²⁸ Eshko ga tjë ba kong ìok ga «Miydëmi pjïú ga tjawa judioga borwa kjok ìlgwekklo go ga tjawa tön nopga judiö ìlëm wleniyo tjok ìlëm, tjawa äär ba ushko ìlëm bakoe. Gueniyo ga tja pina Sbörë ga ëye iara beno pjïú ba kong wlo ìi, e owa ìër ìlëme. ²⁹ E kjëshko ga tja rokoromishko ga tja to tek maìng bomi shwoy, ìlëye ìoror eshko ìlëme. Eni ga tja rokoromi ìlëno miydër woydë» ìe.

³⁰ Kuya Corneliorë ga tjë ba kong ga «Eeri ga öötong dbargwo pkëng (4), kjok eni ga tja sök syöshtë bor ushko,** shäryër dlo töy enido wleni. Eshko ga domer weno shäng kjïlara bor boksho, shwong kälä shjiye. ³¹ Ga tjë bor kong ga “Bop syökwo li kura Sbörë, ga oba song wleniyo kjimtorop sorë li ìna. ³² No ichos kjïlara jek Jope kjokyo. Domer sök eshko kjïlara ko Simón, kowëba Pedro bakoe. E sök Simón oblë, ìlëbo shäryaga öng kwota go wleniyo ushko. U li jong dlung kjako. Simón Pedro li rokos tek jïshko bop shwoy” ìe.

³³ »Eni ga nopga ichoror jekdo bop wlokrë, ga pja opshäryono pjïú, pja to tek. Eni ga tjawa löng jïshko tjë jïkong Sbö bokso, ìlëye ìara bop kong li ìëp borwa kong, kurwa wlo» ìe.

³⁴ Kuya ga tjë ba kong ìok ga «Era miydër kjwë ga shji tjëyoga oblë oblë woyde Sbörë uunkong, shji ber tjeng dboy dboy ame. ³⁵ Eni ga nopga kjok shto oblë oblë so ë pogo ba bangkrë, ìlëbo pjïo bek li shäryë wleni ga wlokrë Sbörë uunkong. ³⁶ Sbö tjïökwo ichono Israel tjëyoga kong, tjë ga nopga uunkong pjïuyo li, e Jesucristo, ga ba kjëshko ga shji ber löng wëp Sbö tjok ga pjïúe.

³⁷ »Llëye shäryono Judea kjokyo kjok kjwang jïkong li, e miydëmi pjire. Bäm go ga domer weno shäng kjïlara Galilea kjokyo ko Juan, tjë ga “Woyde Sbörë ga shji wëba jer di roshko” ìe eni. ³⁸ E irgo ga Jesús, Nazaret so li weno shäng Galilea kjokyo. Go Sbö Sëya ichara Sbörë shrono beno kësbang ba tjok, ga kong dbo twara kësbange. Sbö shäng ba tjok kjëshko ga to jek shäng ìlëbo pjïú shäryë, ga nopga tjeng Ä wloshko li poptara uunkong. ³⁹ Llëbo shäryara Jesúsde ara Judea kjokyo, Jerusalén kjokyo bakoe. Ga tjawa beno löng e ìnorwa jïöe laga.

»Llëbo shäryara kës li irgo ga ìoraba pjang kjïös go, ga zrörabae. ⁴⁰ Gueniyo öötong dbargwo mya ga woshrara Sbörë iröng obi, ga pina borwa kong, ìnwa wlo. ⁴¹ Gueniyo ga pina oba uunkong kong ìlëm, ëye kjarara Sbörë ber e ìnorwa jïöe laga li kong eröe. Woshrara Sbörë iröng obi irgo ga tjawa iono ba tjok.

⁴² »Tjawa ichara ìlëye ìnorwa li roy ìë oba kong, Jesús iara Sbörë beno nopga löng sëre, wolonore, e ìlgwega ìë oba kong bakoe. ⁴³ Tek dënashko ga Sbö tjïökwo lagaga löng kës li tjëno ba kjëshko. Tjë ga ëye mär ba go ga owa

** 10:30 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjë ga «Eeri ga öötong dbargwo pkëng (4), kjok eni ga tja sök syöshtë bor ushko, ga tja ìë ìlëm Sbö kong, shäryër dlo töy enido wleni.»

pjang ba go li löya Sbörë ber dret Jesús kjishko» le.

⁴⁴Pedro shäng tjëlë obishko ga nopga löng kës tjëlökwo kuga li go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. ⁴⁵⁻⁴⁶Eni ga tjëlë löng kjok shto oblë oblë so tjëlökwo, ga Sbö poshrëya lok ara. Kuya Jesús tjëlökwo kjrägaga judfoga tek löng Pedro tjok lirë ga beno löng yëy le erä, ba Sëya twara Sbörë nopga judfo llëm wleniyo kong bako kjishko.

⁴⁷Eni ga Pedro tjëlë judfoga li kong ga «Nopga kjwe go Sbö Sëya shrono ba kong, shrono bi kong dik bakoe. ¿Eni ga wëy ga ä laga erë?» le.

⁴⁸Eni ga Jesús tjëlökwo kjrägaga judfo llëm wleniyo li rokara Pedrorë tek ba shwoy, we Jesucristo ko goshko wlo. Ga rokara lok Pedro kong ga ber sök ba tjok eshko dbar kjwöböso guing le.

Pedro İano Jesús tjëlökwo kjrägaga İöng Jerusalén kjokyo tjok

11 Eshko ga nopga judfo llëm wleniyo Sbö tjëlökwo kjrono li roy öötong Sbö tjëlökwo roy İagaga Jesús äska kong, Jesús tjëlökwo kjrägaga obi löng Judea kjokyo uunkong li kong bakoe. ²E irgo ga Pedro shrono shäng iröng Jerusalén kjokyo eshko ga Jesús tjëlökwo kjrägaga judfo wleniyo kjong kjong iirkë lok ara ba kong, ³ga tjëlë ba kong ga «¿Pja öör nopga judfo llëm wleniyo shwoy llëno? ¿Pja iono ba tjok ega?» le.

⁴Kuya ga llëye shäryono ba tjok tek dämärshko li İara ba kong pjire. Tjëlë ba kong ga ⁵«Tja sök Jope kjokyo obishko ga tja sök syöshhtë wopro ga llëbo İnor wëlë, gueniyo shji yoİno wleni. Eshko ga kjok dogo İn ga döktong beno jong oojong, ga llëbo ter tjwe pjang kjok dogo dwayo so kjinyoklo kjoyo, kjarbo kjrochak kjrİnggwo pkëng (4) beno pjang poglo kjoyo, İono ter pjang töshko, tja sök lishko. ⁶Ga roİnor yötso,

ga İn ga roshko tjeng öng, äya kjİshko so, sënwa, llëbo uako wleniyo oblë oblë, llëbo uako llëm wleniyo oblë oblë bakoe. ⁷Eni ga ëbo ybö kuror pjİlara, tjëlë bor kong ga «Pedro, pja kojözong. Kjwe zrös, ga uozong» le.

⁸Kur ga tja tjëlë ga «Llëme, Tjİlapga. Llëbo uako llëm wleniyo, e uotë llëme» İer.

⁹»Eshko ga ybö li kuror jek pjİlara obi, tjëlë bor kong ga «Llëye İara Sbörë beno pjİlu ba kong wlo li, e owa İep llëme» le.

¹⁰»Shäryono eni pjİglo mya. E irgo ga kjinyoklo kjoyo li poyono jem kjok dogo iröng obi.

¹¹»Jekdo eshko ga domerga shrono löng doglo mya eshko, İchara Cesarea kjokyo dwayo bor wlokjre. ¹²Eshko ga Sbö Sëya tjëlë bor kong ga «Pja jek domerga shrono löng li tjok. Llëye woyotjİp guing llëme» le. Eni ga bi pjeyoga tjeng doglo tjer (6) ere to jek bor tjok.

»Tjawa öötong löng Cesarea kjokyo eshko ga domer wlenorwa sök kjİlara ba ushko. ¹³Ga domer li tjëlë borwa kong ga «Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng kjİlara bor kong, ga tjëlë bor kong ga ‘No İchos kjİlara Jope kjokyo. Domer sök eshko kjİlara ko Simón, kowëba Pedro bakoe. Rokos tek jİshko bop shwoy. ¹⁴Eshko ga tjëlökwo le bomi kong, pja döya Sbörë e go wlo, bomi pjeyoga löng bomi ushko uunkong li döya wlo bakoe’ le bor kong eni» le.

¹⁵»Tja shäng İan ba tjok lok kjwİle ga ba go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, shrono bi kong dämärshko dik bakoe. ¹⁶Eshko ga tjëlökwo İara Tjİlapga Jesüsdë li woyoshrër kjwİle jã. Tjİlëno ga «Juan, e no wono di goshko. Gueniyo dbar kjwöbö obi ga pjäy go Sbö Sëya iche Sbörë tjwe ber kësbang bomi tjok» İara eni. ¹⁷Dämärshko ga shji mär Tjİlapga Jesucristo go ere kong ba Sëya twara Sbörë. Eshko ga twara nopga e

kong eni bakoe. Eni kuzong ga eni lîeme lîer ga äe» lîe.

¹⁸ Kuya lîok ga lîeye lîara ame. Ga Sbö poshrëra lîok ara, tjlîe ga «Nopga judío lîem wleniyo ëmdë ga kjimtara Sbörë. Lîebo owa shärye lîong lîi, e owa jlîoe lîara, ga rayara, ga epga ber lîong sê iyado Sbö tjok» lîe.

Jesús tjlökwo kjrägaga lîong Antioquía kjokyo

¹⁹ Esteban zröraba irgo ga Jesús tjlökwo kjrägaga lîong eshko, e irpjanaba bakoe. Ga epga töktong to Fenicia kjokyo, Chipre kjokyo, Antioquía kjokyo bakoe. Kjong kjong öötong lîong kjok shto oblë oblëshko ga Jesús roy pjlú lîara oba kong, gueniyo judíoga kong eröe. ²⁰ Gueniyo Jesús tjlökwo kjrägaga Chipre so, Cirene so lîong Jerusalén kjokyo kjong kjong lîira töktong to jongya Antioquía kjokyo. Öötong lîong eshko ga Tjlapga Jesús roy pjlú lîara nopga judío lîem wleniyo kong bakoe. ²¹ Eshko ga ba tjlökwo lîagaga lîi kjimtara Tjlapga Sbörë ara. Eni ga kjok eshko sopga ara, ba tjlökwo tek dénashko dwayo kolë lîong lîi, e rayara pjir, ga mär beno lîong Tjlapga Jesús go shara.

²² Roy kuya tjlökwo kjrägaga lîong Jerusalén kjokyo lîirë ga Bernabé ichara lîok to Antioquía kjokyo. ²³ Öötong shäng eshko ga iya ga epga kjimte Sbörë shäng, ga beno shäng wopjlúe. Eshko ga epga poshduna uunkong, tjlîe ga «Pjāy mär ber lîong Tjlapga Jesús go eröe» lîe. ²⁴ Bernabé, e domer pjlúe. E go Sbö Sëya jlökoyo, ga mär shäng Sbö go eröe. Eni ga nopga ara kjimtara mär Tjlapga Jesús go.

²⁵ E irgo ga Bernabé to jek shäng Tarso kjokyo, Saulo wîëk. ²⁶ Wîënashko ga söra to Antioquía kjokyo, ga beno lîong eshko lîu pjlara. Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga pina lîok ara. Eshko ga

Jesús tjlökwo kjrägaga kowëba Cristo nopga. Kowaraba eni bäm go eshko Antioquía kjokyo.

²⁷ Eshko dbaryo ga Sbö tjlökwo lîagaga ba pjeyoga kong opshino kjlîöbö to Jerusalén kjokyo dwayo jek öötong lîong Antioquía kjokyo. ²⁸⁻³⁰ Kjlara ko Agabo. Eshko ga e kojono shäng, ga tjlîe oba kong ga «Pjli tjwe ara kjok kjwang jikong» lîe. E miydara Sbö Sëya go.

Eni ga Jesús tjlökwo kjrägaga lîong Antioquía kjokyo lîi wotjlîno lîok ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjräga lîong Judea kjokyo lîi kjimtë. Tjlîe lîok ëng kong ga «Lîeye twëy ga bue ga twëy» lîe. Ga kjimtara lîok eni. Dbur töna lîi twara lîok Bernabé, Saulo kong, ga söra lîok, twara tjlapgaga Jesús tjlökwo kjräga kägäyo lîong Judea kjokyo lîi kong.

(Claudio sök pjlü kësbangyo dbaryoshko ga pjli lîara lîi shrono ara jlîoe.)

Jesús tjlökwo kjrägaga shduna Herodesdë

12 Eshko dbaryo ga Jerusalén so pjluyoy ko Herodes. Eshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga kjong kjong irpjana, shdüya wlo. ² Ga nopga ichara Santiago zrök dröng go, ga zrörae. Santiago, e Juan kjilarayo. ³ Roy kuya judfogarë ga beno lîong wopjlúe. E kjîshko ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok lîem dbaryoshko ga nopga ichara Herodesdë Pedro shak bakoe. ⁴ Shara lîok irgo ga ichara Herodesdë no shdü-zlóng uyo roshko. Ba dagaga lîong eshko kjrînggwo pkëng (4), kjrîna kjrîna noyo doglo pkëng (4). Herodes wotjlîno ga söya, lîgweya oba boksho dbar shrë-zlóng irgo jã lîara.

⁵ Eni ga Pedro buk kjërshko dak dak lîe yötso, gueniyo ga Jesús tjlökwo kjrägaga lîong syöshhtë dbo ara Sbö kong Pedro kjîshko.

**Pedro shira Sbörë no
shdüzlong uyo roshko dwayo**

⁶«Shir bong jā» İara Herodesdë İi shkëyoshko ga Pedro buk pë no dagaga tjeng do pjök tjrëko, orkwo kjrochak kar kar dröng sho go, ga no dagaga İlamo İi löng këgong sit u bäng İishko ba dë. ⁷Eshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara eshko, ga no shdüzlong uyo roshko İök weno pjang kjwara shjiye. Eshko ga Pedro porwara, ga woİlena, ga tjİe ba kong ga «Pja kojös maİinge» İe. Jekdo eshko ga dröng sho ba pjrikkİo İok ba orkwo go jek İön kjİulu erä. ⁸Eshko ga tjİe ba kong obi ga «Bop shwong kop İëkong kjwe pjüzong. Bop drepkwota kjwe zrëzong» İe, ga shäryara eni. Eshko ga tjİe ba kong jek obi ga «Pja popgos bop shwong ter İëkong kjwe go, ga pja tek bor irgo» İe.

⁹Kuya ga opshino jek ba irgo, gueniyo wotjİik ga «¿Tja yoİkdo?» İe. ¹⁰Gueniyo jek löng äär no dagaga löng bäm İishko ga dëktong İok jek, ga jek kjwara obi ga dëktong jek eni bakoe. E irgo ga äär jong no shdüzlong uyo u bäng bängzak jong dröng sho go İishko ga u bäng İi dëktong jek wİes om go erä. Eni ga opshino jek İok kjoko. Jëktong İok wop tjokshko ga Pedro rayara Sbö parkaga İirë, ga beno shäng tjoksa.

¹¹Eshko ga woshre kjİay, ga tjİe ga «Era miydër jİökoyo ga Tjlapga, ba parkaga kjok dogo so ichara bor kong, tja döya Herodes wİoshko dwayo wİo, İİeye shärye woydë judİogarë bor tjok İi wen bor kong İİem wİo» İe.

¹²Miydara pjir eni ga to jek María ushko, María, e Juan mekë, Juan, e kowëba Marcos bakoe. Eshko ga Jesús

tjİokwo kJragaga tōno löng syöshtë arae. ¹³Öötong shäng eshko ga u bäng bäng yora kjöw kjöw kjoko dwayo.

Kjogİo shäng parkë eshko kjİara ko Rode, e jek ba İik, e ë İya wİo İe. ¹⁴Kura ga Pedro ybö. Zok ga u bäng İi dëra ba kong, gueniyo woowa İİem kjİshko ga jek İlet kjër roshko iröng ba rotë nopga tjeng syöshtë İi kong. Tjİe ba kong ga «¿Pedro shäng kjoko!» İe.

¹⁵Kuya İok ga tjİe ba kong ga «¿Pja skwëre İİero?»

«İİeme. Jİöe» İe ba kong eni.

Eni ga tjİe İok ba kong ga «E Pedro İİeme. E ba daga Sbö parkaga kjok dogo so» İe.

¹⁶E wopro ga Pedro shäng u bäng bäng yok kjöw kjöw kjoko obi. Eni ga u bäng İi dëra İok, ga İya ga bë shäng, ga beno löng sëya İİeme. ¹⁷Gueniyo Pedro orkwo poyono, pjäy kjinkozong İokİo wİeni, ga shira Sbörë no shdüzlong uyo roshko dwayo sorë İi roy İara ba kong pjire. Pjir ga tjİe ba kong İok ga «İİeye shäryono bor kong İi roy İemi Santiago^{††} kong, bi pjeyoga Jesús tjİokwo kJraga İlamo İi kong bakoe» İe. E irgo ga opshino to jek kjok shto oblë.

¹⁸Wëshko kjok shröng ga no dagaga İi shdëktong pjang träk İİem no shdüzlong uyo roshko. Tjİe İok ëng kong ga «¿Pedro İi oto, kjwono İİong?» İe.

¹⁹E irgo ga İİeye weno Pedro kong İi kjakrokara Herodesdë ba dagaga İi kong. Kjakrokara pjir ga tjİe ba kong ga «Miydaga ber pjäydë» İe, ga nopga ichara ba zrök uunkong.

E irgo ga Herodes opshino to Judea kjokyo dwayo jek öötong shäng Cesarea kjokyo, ga beno sök eshko dbar kjwöböso.

^{††}12:17 *Santiago* İe İi, e *Jesús İëng*. E parkë sök Jesús tjİokwo kJragaga löng Jerusalén kjokyo kägäyo.

Herodes wołonoe

²⁰ Eshko dbaryo ga Tiro sopga, Sidón sopga, e mär löng dli tjewlëk Pjlu Herodes kjokyo li go eröe. Gueniyo Herodes iirkë sök ba kong ara. E kjishko ga ega wotjlıno lok kjrinaso eng tjok jek Herodes ik Cesarea kjokyo.

Domer shäng kjlara ko Blasto. E parkë sök Herodes dboryaga. Tiro sopga, Sidón sopga, e öör jong ba ikshko ga tjle lok ba kong ga «Woydërwa ga Herodes ber wopjlı borwa tjok. E kjishko ga tjawa lan woydë ba tjok» le.

Kuya ga «Jölo» le ba kong, ²¹ ga dbar iara beno kjwara, Herodes ıya lok wlo.

Dbar li öötongshko ga Herodes doyono sök ba pjlu shwongyo go, pjuna pjang ga sirkeno sök nopga boksho ba pjlu sökklo kjing go, ga tjleño arae. ²² Kuya lok ga öö le lok tjë jikong, tjle lok ga «Tjle sök kjwe, domer li tjlekdo ilëme! ;Kjwe sbö!» le. ²³ Eshko ga «Sbö poshrëmirë dey» İara ba kong lok ilëm kjishko ga jekdo eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so, Herodes iara beno sök swlo ara. Eni ga wołono to uaga shjuskrorë, ba shdungglo.

²⁴ E irgo ga Jesús tjlokwo kjrագaga tön jek këgong këgong, ga Sbö tjlokwo shdär jong İlaw pogo.

Pablo, Bernabé, e kjrara Sbö Sëyarë, ba pak shäryë wlo

²⁵ Bernabé, Saulo, ba pak shäryara lok pjir Jerusalén kjokyo shko ga opshino to lok ey dwayo, öötong löng Antioquía kjokyo iröng obi, ga Juan söra lok jek ba tjok bakoe. Juan, e kowëba Marcos bakoe.

13 Antioquía kjokyo ga Jesús tjlokwo kjrագaga löng eshko li tjreko Sbö tjlokwo İagaga wleniyo löng kjlobö, no pinggaga Sbö tjlokwo go wleniyo löng kjlobö bakoe. Kjlara ko Bernabé; kjlara ko Simón, e kowëba

Kjlo Sı; kjlara ko Lucio, e Cirene so; kjlara ko Manaén, e kuno shäng Galilea so pjlıyo Herodes tjok; kjlara obi ko Saulo. ² Eni dbar kjwara ga Jesús tjlokwo kjrագaga li tönö löng Sbö poshrëk, ië ilëm ba kong bakoe. Eshko ga Sbö Sëya tjle ba kong ga «Bernabé, Saulo, e rokoror pak shäryë bor kong wlo. Eni ga kjozi ber tjeng dboy bor kong, pak li shärye lok wlo» le.

³ Kuya lok ga shäryara eni. Jek löng syöshë obi, ga ië ilëm bakoe. E irgo ga orkwo iono lok domerga do pjök li dlu kjing go, ber löng parkë Sbö kong li loklo, ga ichara lok to parkë Sbö kong.

Saulo, Bernabé, e löng dlung tjreko ko Chipre

⁴ Eshko ga Saulo, Bernabé, e ichara Sbö Sëyarë jek äär jong Seleucia kjokyo, dlung kjako. Eshko ga opyono jek lok kjoyong kësbang roy, jek öötong pjono löng dlung tjreko ko Chipre. ⁵ Eshko ga kjoyong tjyozlong kjokyo buk kjrına ko Salamina. Eshko ga opshino kjoyong roy dwayo, ga jek öötong löng judıoga syö uyo lok eshko oblë oblë li roshko. Eshko ga Sbö tjlokwo İara lok oba kong. Juan jek shäng ba tjok bebi, ba kjimtaga wleni.

⁶⁻⁸ Eni ga jëktong löng eshko, öötong löng dlung tjreko li worbo kalëkong ko Pafos. Jkok eshko ga judıo wlena sök kjlara ko Barjesús, İey Grecia so tjlokwo go ga Elimas. Domer, e ybi. Tjle ga «Tja Sbö tjlokwo İaga» le, gueniyo ichaga Sbörë ilëme. E sök enido kjok eshko sopga ichaga ko Sergio Paulo li shwoy. Tjlapga no ichaga li, e kjok miydë ara. Eni ga Bernabé, Saulo, e rokara ba ushko, woyde ga Sbö tjlokwo le ba kong kuya wlo le. Eni ga ega öötong löng ba shwoy Sbö tjlokwo le, gueniyo ybi li omwoydë ilëme. «Lİeye le löng li kup ilëm dey» le tjlapga no ichaga kong ara, mär ber shäng Jesús go ilëm wlo.

⁹Eshko ga Saulo, e kowëba Pablo bako, e go Sbö Séya jĭłokoyo. Eni ga ybi ĩ ĩya beno shäng dréng ga ¹⁰tjĭĕ ba kong ga «Pja owa, pja jyō ara, pja so Ā kjoyo, pja ĩĭëbo pjĭlo bek ĩ wĭoyo. ¿Sbö tjĭłkwo pjĭlú ĩ kjĭłopswëp bop jyō go äär jong ĩlonoro? ¹¹E kjĭshko ga eeri ga pja shdüya Sbörë. Pja ber kjok ĩgō ame, dlo kälä shjij ĩ ĩp ĩĭëm äär jong ĩlono jã» ĩe ba kong.

Jekdo eshko ga Elimas beno kjok ĩgō ĩĭëme. E kjĭshko ga beno shäng no wĭëk, wĭosöya wĭo ĩe. ¹²ĩya kjok eshko so ichaga ĩrë ga Sbö tjĭłkwo kjrara. Ga beno shäng yëy ĩe erä, Sbö tjĭłkwo kura ĩ kjĭshko.

**Sbö tjĭłkwo ĩara Pablorë oba
kong Antioquía kjokyo buk
Pisidia kjokyo worbo go ĩshko**

¹³E irgo ga Pablo, ba yorkagaga jek löng ba tjok ĩi, e opshino Pafos kjokyo dwayo, ga jek kjoyong go äär pjë pjang Perge kjokyo, e Panfilia kjokyo obi. Gueniyo Juanda sano to jek iröng Jerusalén kjokyo. ¹⁴E irgo ga epga opshino to Perge kjokyo dwayo, jek öötong löng Antioquía kjokyo. (Antioquía kjokyo, e ber buk Pisidia kjokyo worbo go.) Eshko ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno jek ĩok judĭoga syō uyo jong eshko ĩi roshko, ga sirkeno ĩok. ¹⁵Eshko ga kjok ĩlgwekkĭo tara Moisédë ĩi, e ĩaraba, kjibokwo tara Sbö tjĭłkwo ĩagaga tek dënashko sorë ĩi, e ĩaraba bakoe. E irgo ga tjĭlapgaga löng judĭoga syō uyo ĩi no ichono tjĭĕ ba kong ga «Pjãý tjĭłkwo ĩë woýdë borwa kjimtokĭo wĭeni ga ĩëmi ga pjĭlúe» ĩe Pablo kong, ba yorkagaga löng ĩi kong bakoe.

¹⁶Eni ga Pablo kojono, orkwo poyono, pjãý kjinkozong ĩokĭo wĭeni, ga tjĭĕ ga «Pjeyoga, ĩër bomi kong ga kuzĭa. Israel tjëyoga, tja kuzĭa. Judĭoga ĩĭëm gueniyo

Sbö bangkjřë wĭeniyo, tja kuzĭi bakoe. ¹⁷Dënashko ga bi tjĭlapgaga kjrara Israel tjëyo Sbö ĩrë, ber tjeng baĭya wĭo. Öötong löng Egipto kjokyoeshko ga kjimtarata, iara beno tjëyo kësbange. E irgo ga shira tek kjok eshko dwayo, ba dbo kësbang go. ¹⁸Löng kjok dogro no ĩĭëmshko ĩu pjĭlogĭo sak pkëng (40) wopro ga kjimtarata ara. ¹⁹E irgo ga öötong löng Canaán kjokyoeshko ga kjimtarata tjëyoga tjeng eshko kjringswo kjäk (7) ĩi pjĭk, kjok ĩi twe ber ba kong wĭo. ²⁰ĩĭëye ĩër shäng ëre ĩuyo öötong sak dbãw pjĭlogĭo pkëng kjingsho sak shkëng (450).

»E irgo ga kong nopga iara beno löng ba ichaga wĭeniyo äär jong Sbö tjĭłkwo ĩaga Samuel dbaryoshko. ²¹Gueniyo ga pjĭlu rokara ĩok kjĭlara Samuel kong, ba ĩlgwek wĭo. Eni ga kong pjĭlu twara Sbörë beno kjĭlara ko Saúl, e Cis wa, Benjamín tjëyo. Iara beno sök parkë ĩu pjĭlogĭo sak pkëng (40). ²²E irgo ga Saúl kjara Sbörë, ga David iara beno sök ba shtoshko. E woýdara Sbörë ara, tjĭĕ ga «David, Isaf wa ĩi ĩn ga domer pjĭlú bor kong, ĩĭëye woýdër ga shãrye bor kong eni» ĩe.

²³»ĩu kop ara irgo ga David tjëyo weno shäng kjĭlara ko Jesús. E ichara Sbörë, Israel tjëyoga dök, ĩara jĭłokoyo dënashko sorë ĩi eni. ²⁴Jesús wentë shäng oba boksho ĩĭëm obishko ga Juan to shäng Sbö tjĭłkwo roy ĩë Israel tjëyoga uunkong kong. Tjĭĕ ba kong ga «ĩĭëbo owa shãryëmi löng ĩi, e owa jĭłë lozĭi, ga rayozĭi, ga pjãý wër jer di roshko» ĩe. ²⁵Ga Juan shinmotkë dbaryo döröshko ga tjĭĕ ga «¿Pjãý wotjĭĭk ga domer koshëmi löng ber bomi pjĭluyoy wĭo ĩi tja ĩëmi? Tja ĩĭëme. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjĭlara. Era tjwĭō ara bor kjinmo anmoyō. Bek wĭo ga tja ba drepkwota dök wĭo ĩĭëm, e tjwĭō ara bor kjinmo anmoyō kjĭshko»^{††} ĩe.

^{††}13:25 Drepkwota döga ĩanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

²⁶»Pjeyoga, pjāy Abraham tjēyoga, pjāy judío llēm gueniyo Sbō bangkjrē löng enido wlēniyo, tjlōkwo ère, e ber shji uunkong kong, shji dōya Sbörē sorē, e miydēy wlo. ²⁷Jerusalén sogga, Jesús, e è miydara lok llēme. Ba kägäyoga ëmdē ga ommyidono lok llēm bakoe. Woshtozlong dbaryo kjwobi go ga kjibokwo tara Sbō tjlōkwo lagaga tek dēnashko sorē li è lok, gueniyo llē lok-lo miyde lok llēme. Eni ga epga om go Jesús ichono shdungobashko ga llēye jyā tak dēnashko li, e shäryono eni. ²⁸Eshko ga llēbo wlēya lok Jesús rotē wlo, ber zrōkko wlo lara, gueniyo llēye to wlēna llēme. Zok ga kjwe rayara to, gueniyo ga twara Pilato kong, iche zrōkoba wlo. ²⁹Eni ga llēye jyā tak pjang Sbō kjibokwo go ba kjishko li, e shäryara lok pjire. Ga wolono pjang kjlōs go irgo ga doyo lona ba tjlōkwo kragagarē ter tōshko, ga iara lok beno buk sashko. ³⁰Gueniyo woshrrara Sbörē irōng obi. ³¹Zrōydēba llēm obishko ga jek shäng Galilea kjokyo äär jong Jerusalén kjokyoshko ga ba tjlōkwo kragaga kjong kjong jek löng ba tjok. Ga woshrrara irōng obi irgo ga dbar kop ara ga Jesús weno shäng epga kong kop arae. Epga eerishko ga beno löng e ina lok jlōe laga.

³²⁻³³»Llēbo roy pjlu lērwa bomi kong. Llēye lara Sbörē jlōkoyo bi tjlapgaga tek dēnashko so kong li, e shäryara pjir tjän. Jesús woshrrara irōng obi, tak pjang Salmo pjök li go sorē li eni. Tjlēno beno eni:

»«Pja bor wa.

Eeri ga ikoba wēlē ga tja bop data jlōkoyo.»^{¶¶}

³⁴»Woshrrara Sbörē irōng obi, doyo an llēm wlo, ber wolon ame wlo, lara Sbörē dēnashko sorē li eni. Tjlēno beno eni: »«Llēye lōror David kong jlōkoyo li, e lēr bop kong jlōkoyo bakoe.»^{§§}

³⁵»Sbō tjlōkwo tjlēno e kjishko obi. Tjlēno beno eni:

»«Bop Wa iak beno shäng dboy bop kong li doyo iēp an ber buk eshko llēme.»*

³⁶»Jlōkoyo ga David sök sē obishko ga parkono ara ba pjeyoga kjishko, woydara Sbörē sore li eni. E irgo ga wolono, ga doyo iaraba beno buk sashko, ba kjokēga zlong bäng, ga ano pjire. ³⁷Gueniyo ga Jesús woshrrara Sbörē irōng obi lara doyo ano llēme.

³⁸»Pjeyoga, tjlōkwo lērwa bomi kong li ère: Owa pjang bi go li löya Sbörē ga pjlu, llēye shäryara Jesúsdē li kjishko.

³⁹Èye mär Jesús go ga ie Sbörē ber shäng pjlo bek ba bokso. Shji ie kjok llgwekklo tara Moisésdē lirē ber pjlo bek Sbō bokso ga äe. ⁴⁰Pjāy sjäk, llēye lara Sbō tjlōkwo lagaga tek dēnashko sorē li wen bomi kong llēm wlo. Tjlēno beno eni:

⁴¹»«Pjāy Sbō tjlōkwo joywē ä, llēbo shäryēr ga izi yōtsoe.

¡Pjāy sēya llēm,

pjāy wolon!

Pjāy löng sē obishko ga

llēbo shäryēr kēsbanqe.

Lēba eni bomi kong wēlē ëmdē ga

pjāy wotjlik ga

‘E shäryaga Sbörē’ lēmi llēme»[†] è.

⁴²E irgo ga Pablo, Bernabé, e opshino jek judioga syō uyo li roy dwayoshko ga nopga löng li tjlē ba kong ga «Woydērwa ga woshtozlong dbaryo tek kēm kwara go ga llēye lōromi li lēmi borwa kong jek obi» è. ⁴³Nopga löng eshko li kjone kjone judío, llamo li wenoshko judío

^{¶¶}13:32-33 Salmo 2.7.

^{§§}13:34 Isafas 55.3.

* 13:35 Salmo 16.10.

† 13:41 Habacuc 1.5.

İlēm wĕniyo gueniyo kworkwono beno Sbö tĵlökwo kjruga judíoga ĩ dik. Ga opshino eshko dwayo pĵirshko ga nopga to jek löng Pablo, Bernabé tĵok ara.

Eni ga Pablo, Bernabé, e tĵĭ ba kong ga «Pĵây mâr ber löng Sbö go, pĵây kjimtare ara kjĭshko» İe.

⁴⁴ Öötong woshtozlong dbaryo kjwara obishko ga kjok eshko sopga shrono löng pĵir sek, Tĵĭlapga Jesús tĵlökwo İe İi kuk.

⁴⁵ Gueniyo ga İya judíoga löng İirë ga oba shrono ara ga ymorkono İok ara, ga Pablo İâywe İok owa, tĵĭ oba kong ga «İ.İeye İe shäng İi, e eni İlëme» İe.

⁴⁶ Gueniyo ga Pablo, Bernabé, İlëye bangkjre İok İlëm, ga tĵĭ ba kong ga «Tĵawa iak löng Sbö tĵlökwo ère roy İe bomi kong bäm go, pĵây judíoga kong. Gueniyo pĵây omkuk woÿdë sira İlëm, pĵây om go İi opÿe ber löng së İyado Sbö tĵok woÿdë İlëm bakoe. Eni kuzong ga tĵawa to jongya ba İe nopga judío İlëm wĕniyo kong shara. ⁴⁷ Tĵawa ichara Tĵĭlapgarë ba tĵlökwo tak pĵang İi go eni. Tĵĭeno beno eni:

»«Pĵây ioror beno iök shĵiy wĕni, nopga judío İlëm wĕniyo kong.

Nopga dâr sorë İi tĵlökwoÿo İëmi ba kong äär jong kjok kjwang ĵikong wĭo»^{*} İe.

⁴⁸ Kuya nopga judío İlëm wĕniyo löng İirë ga beno löng wopĵlúe. Tĵĭ İok ga «Sbö tĵlökwo ère, e owa İlëme» İe. Eni ga èye kjrara Sbörë ber löng së İyado ba tĵok wĭo ga tĵlökwo İi kjrara.

⁴⁹ Eni ga Sbö tĵlökwo shdöktong kjok eshko kjwang ĵikong.

⁵⁰ Gueniyo ga judíoga löng eshko İi opyono beno löng Pablo, Bernabé, e wĭoyoy, ga İanyotkara İok owa walëga tĵwĭo ara, judío İlëm gueniyo Sbö bangkjre löng enido wĕniyo kong, domerga tĵwĭo ara kjok eshko İi kong bakoe. E kjĭshko ga nopga tĵwĭo ara İi

iirkono ara, ga Pablo, Bernabé, e kroyoywara ara, ichara to kjok eshko dwayo.

⁵¹ Eni ga Pablo, Bernabé, e opshino kjok eshko dwayoshko ga ba dre pĵĭlungyo İona İok beno tĵeng eshko, e ba wĭoyoga ber löng shdungko İokİo. E irgo ga to jek öötong löng Iconio kjokyo shara. ⁵² Gueniyo ga Jesús tĵlökwo kjruga beno löng Antioquía kjokyo İi, e beno löng wopĵlú, go Sbö Sëya ĵlökoyo bakoe.

Sbö tĵlökwo İara Pablorë Iconio kjokyo

14 Iconio kjokyo ga Pablo, Bernabé, e öötong löng judíoga syö uyo jong İi roshko ga Sbö tĵlökwo İara İok wolëso nopga löng eshko İi kong. E kjĭshko ga judíoga, nopga judío İlëm wĕniyo, e omtĵlökwo kjrono ara. ² Gueniyo ga judíoga kjong kjong omtĵlökwo kĵrë woÿdë İlëm, ga Pablo, Bernabé, e İanyotkara İok owa nopga judío İlëm wĕniyo kong. Kuya İok ga iirkono ara. ³ Eni ga Pablo, Bernabé, e beno löng eshko dbar kop ara, ga Tĵĭlapga Jesús tĵlökwo roy İara ara. İlëye bangkjrara İok İlëm, kjimte Tĵĭlapgarë İe kjĭshko. Ga kong dbo twara kësbang, İlëbo İÿdëba İlëm wĕniyo shärye wĭo. E go ga İkoba wëİë ga domerga İi ichaga Tĵĭlapgarë ĵlökoyo. ⁴ Gueniyo kjok eshko sopga èng shdöno tĵeng kĵring pĵök, kĵrina löng judíoga tĵok, kĵrina obi löng Sbö tĵlökwo roy İagaga Jesús äska tĵok. ⁵ Eni ga nopga ara, judíoga, nopga judío İlëm wĕniyo, e wotĵĭno jong kĵrinaso ba kägäyoga tĵok. Tĵĭ İok èng kong ga «Kĵwepga kjwe shay, shpoy, İöy ak go, zröy wĭo» İe İok eni. ⁶⁻⁷ Gueniyo ga miydara Pablo, Bernabërë, ga töktong jek öötong löng Licaonia kjokyo. Kjok eshko ga jek löng Sbö tĵlökwo roy pĵlú İe oba

^{*}13:47 Isaías 49.6.

kong Listra kjokyo, Derbe kjokyo, kjok shto oblë oblë löng eshko bakoe.

Pablo löra Listra kjokyo ak go

⁸Listra kjokyo ga domer sök kjlara jëk llëm wleniyo, weno buk eni. ⁹Ga Pablo tjwe shäng eshkoshko ga llëye le li kuya sök. Ga iya Pablörë drëng ga miyde shäng ga domer li mär Jesús go, poptë ga pjú wlo. ¹⁰Eni ga tjlä sök li kong dbo go ga «Pja kojös ber shäng bop dre go beke!» le ba kong. Kuya domer lirë ga kojono mäling, ga jëktong.

¹¹Iya nopga löng eshko lirë ga öö le, ga tjlä lok Licaonia so tjlokwo go ga «Domerga kjwe, e sböpga kjlopswono beno no töshko so dik, ter beno töshko bi shwoy» le. ¹²Eni ga Bernabé, e kowara lok beno Zeus, ba sbö kësbangyo li e. Ga Pablo tjläno ba kong ara kjishko ga e kowara lok beno Hermes, e ba sbö Zeus tjlokwo laga kjishko. ¹³Eshko ga Zeus syö uyo jong kjok eshko li bokshto ga no shäng kjlara syöshtaga Zeus kong. Ga sögla wlënggla söra pjök mya, nana söra ara bakoe. Syöshtaga li, nopga löng kës li, e wotjläno ga öng li zröya, sho suya, pjë dret, Pablo, Bernabé, e poshrëkklo lara.

¹⁴Miydara Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska lirëshko ga ba shwong dwlëkza lok aas, nopga li slan wlo. Eni ga opzrëno jek zron jong nopga löng kës li tjräko, ga tjläno lok dbo go. Tjlä ga ¹⁵«¿Kjwe llë shäryomirë kjweniro? Tjawa no, so pjäy kjoyo eröe. Tjawa shrono löng Sbö tjlokwo roy pjú laga bomi kong. Lërwa bomi kong ga bomi sböpga kjwe tjwlo llëme. Wëyë, pjäy kjlopswos ber Sbö Sök Iyado li tjok. E kjopkwo shäryaga, kjok uunkong shäryaga, llëbo tjeng kës li shäryaga bakoe. ¹⁶Tek dënashko ga oba kjok shto oblë oblë so judío llëm wleniyo, e iara Sbörë beno löng jëk irbo woyde kjone pogo li go. ¹⁷Gueniyo ga llëbo pjú

shärye jong bomi kong iyado. Shunyo ichaga bomi kong li e. Bomi dwla wen pjú laga li e. Pjäy dli ara, twe bomi kong kjishko. Pjäy löng wopjü laga li e bakoe. Shärye jong eni, e Sbö jlokoyo miydëmi wlo» le.

¹⁸Ga lara eni ëmdë ga nopga löng li, ba öng, e zröya woydë Pablo, Bernabé poshrëkklo jek obi, gueniyo shäryara lok llëme.

¹⁹Eshko ga judíoga Antioquia so, Iconio so, e shrono löng eshko kjlöbö ga lano nopga li kong ara, ga iara beno löng wotjlik oblë. E kjishko ga Pablo löra lok ak go, zröya wlo. Wotjläno ga Pablo wolonoe lara lok, ga dopshira lok jek kjok eshko dwayo, iara lok beno buk kjoko shwo lëkong. ²⁰Gueniyo ga Jesús tjlokwo kjrägaga löng li töno eshko, ga Pablo kopjrina pjribrie. Ga buk li kojono, ga opzrëno jek kjok li roshko iröng obi.

Pablo, Bernabé, e jek löng Jesús tjlokwo kjrägaga ik obi

Wëshko ga opshino kjok eshko dwayo Bernabé tjok, ga to jek Derbe kjokyo. ²¹Öötong löng eshko ga Sbö tjlokwo roy pjú lara lok eshko. Ga tjlokwo li kjrara nopga löng eshko lirë ara, beno löng Jesús tjlokwo kjrägaga.

E irgo ga Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska li jek sano iröng Listra kjokyo, irgo ga Iconio kjokyo, irgo ga Antioquia kjokyo. ²²Kjok kjrënggwo mya lishko ga Jesús tjlokwo kjrägaga löng li kjimtara lok, dbo iara jek këgong. Tjlä lok ba kong ga «Pjäy mär ber löng Sbö go eröe. Shji äär ber löng Sbö sök no pjüyo iyado lishko wlo ga llëbo owa wen ara bi kong, e kuroy däw guing» le. ²³Ga kjok kjrina kjrina ga nopga kjrara löng kjong kjong, ber Jesús tjlokwo kjrägaga löng eshko li kägäyoga wlo. Ga syöshtono, iono llëm Sbö kong pjir ga rokara lok Tjlapga Jesucristo kong, tjlä ga «Nopga ëre mär bop

go eröe. Iërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» le.

²⁴E irgo ga jek Pisidia kjokyo go, ga öötong löng Panfilia kjokyo iröng obi. ²⁵Eshko Perge kjokyo ga Sbö tjlökwo roy lara oba kong pjir ga jer öötong löng Atalía kjokyo. ²⁶Eshko ga opyono kjiyong roy to jek Antioquía kjokyo buk Siria kjokyo obi lishko. Dämär ga epga ichara Jesús tjlökwo kjragera eshko so lirë to parkë Sbö kong kjok shto oblë oblë, ga syöyoshtara lok, tjlëno ga «Sbö, Pablo, Bernabé, e iërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» lara lok ga toe. Eni ga ba pak li sharyara pjirshko ga to jek iröng Antioquía kjokyo. ²⁷Ga öötong löng eshko iröng obishko ga Jesús tjlökwo kjragera löng eshko li tona löng ba tjok. Ga llëye sharyara Sbörë ba tjok li roy lara lok ba kong pjire. Sbö tjlökwo lara nopga judío llëm wleniyo kong, ga kjrara lok sorë li roy lara ba kong pjir bakoe. ²⁸Eni ga Pablo, Bernabé, e beno löng dbar kop ara eshko Jesús tjlökwo kjragera li tjok.

Jesús tjlökwo kjragera kägäyoga lano eng tjok Jerusalén kjokyo

15 Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjragera kjong kjong tjwe Judea kjokyo dwayo, öötong löng eshko Antioquía kjokyo ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjragera li pïya öötong löng, tjlë ba kong ga «Bek wlo ga pjäy Jesús tjlökwo kjragera doyo jyä të pjir, lara Moisésdë tek dënashko sorë li eni. Llëm ga pjäy döya Sbörë llëme» le löng eni. ²Kuya Pablo, Bernabéré ga beno owa ba kong, ga eng dboryono ara kar kar Judea soppa li tjok. E kjishko ga Pablo, Bernabé, Jesús tjlökwo kjragera kjong kjong, e kjrara Jesús tjlökwo kjragera llamo lirë iche jongya Jerusalén kjokyo, Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska shwoy, tjlappaga Jesús tjlökwo kjragera kägäyoga löng eshko li shwoy bako, llëbo li llgweya lok wlo.

³Eni ga ichara Jesús tjlökwo kjragera löng Antioquía kjokyo lirë to jongya Jerusalén kjokyo. Ga jek löng Fenicia kjokyo go, Samaria kjokyo go bakoe. Eshko ga nopga judío llëm wleniyo öötong beno löng Jesús tjlökwo kjragera li roy lara lok ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjragera eshko so kong, ga beno löng wopjlüe. ⁴E irgo ga jek öötong löng Jerusalén kjokyo ga wlokrara Jesús tjlökwo kjragera eshko so, ba kägäyoga, Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska lirë. Eni ga llëye sharyara Sbörë ba tjok li roy lara lok ba kong lok pjire.

⁵Gueniyo ga Jesús tjlökwo kjragera li tjrëko ga fariseoga löng kjlëbö. Epga kjong kjong kojono löng, ga tjlë ga «Bek wlo ga nopga judío llëm wleniyo Jesús tjlökwo kjrë woydëshko ga doyo jyä tëy dey, ga ichëy kjok llgwekklo tara Moisésdë li sök» le.

⁶Eni ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska tona tjlappaga Jesús tjlökwo kjragera kägäyoga tjok, llëbo le löng li llgweya lok wlo. ⁷Eni ga lano eng tjok ara kar kar. E irgo ga Pedro kojono shäng, ga tjlë ga «Pjeyoga, miydëmi pjü ga tja kjrara Sbörë tek dënashko bomi tjrëko, ba tjlökwo roy pjü le nopga judío llëm wleniyo kong, epga ëmdë ga omkuk ga tjlökwo kjre wlo. ⁸Ga shji wotjlik bi pjüshko sorë li miyde Sbörë pjire. E kjishko ga nopga judío llëm wleniyo omtjlökwo kjronoshko ga Sbö Sëya twara ba kong, twara bi kong sorë ga eni, miydëy shji judíogarë e go wlo ga sharyaga Sbörë. ⁹Nopga judío llëm wleniyo wotjliño ga mär Sbö go erö ga owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret, sharyara bi kong sorë ga eni. Eni ga epga iara beno tjwlo bishiya dik bakoe. ¹⁰Eni ga llëye woydëmi ga sharye Sbörë obi, tjlökwo ëre kjrëmi wloro? Nopga judío llëm wleniyo iëmi kjok llgwekklo tara Moisésdë li sök lëmi woydë, gueniyo shji ëmdë ga omsöno

ma, bi tjlāpgaga tek dēnashko so omsōno ma bakoe. ¿Eni ga epga omsōk sorēro?¹¹ Eni llēme. Miydēy ga shji dōya Tjlāpaga Jesúsdē, shji kjimte woydē kjīshko erōē lēy, ga epga eni bakoe» lē.

¹²E irgo ga Pablo, Bernabé, e tjlēno nopga lōng li kong. Dbo twara Sbōrē ba kong llēbo iydēba llēm wleniyo shārye lok nopga judío llēm wleniyo kong li roy lara lok ba kong pjire. E wopro ga kuya nopga lirē lōng kjing erā.

¹³Ga tjlēno lok pjirshko ga Santiago tjlē ga «Pjeyoga, tja kuzia. ¹⁴Simón^f tjlēno bi kong ga nopga judío llēm wleniyo kjimtara Sbōrē ara, ga epga tjrēko ga no kjone kjone kjrara beno ba nopga baīya. Shāryara bām goshko sorē li roy lara Simóndē bi kong pjire. ¹⁵Dēnashko ga Sbō tjlōkwo lagaga omłono eni. Tjlēno beno eni:

¹⁶»«E irgo ga tja tjwe irōng obi, ga David tjēyo beno lōng tjlwō llēm li, e iēr ber lōng ba shtoshko irōng obi, so u toktung beno buk tōy kojōy jem, poshāryēy ber jong pjłú obi wleni.

¹⁷Eni ga tja wlēya nopga judío llēm wleniyorē.

Nopga kjrōror tjeng kjok kjwang jikong li,

tja wlēya, ga ber lōng botoya bakoe.

Tja Tjlāpaga Sbō. Tja omłē eni.

¹⁸Lōror beno eni tek dēnashko.»§

¹⁹»Eni ga bor kong ga nopga judío llēm wleniyo optwono Sbō kong li barwēy ame. ²⁰Epga kong kjibokwo tēy kjwara dey. E go ga lēy ba kong ga dli llē twak sbōpja jyāglo kong li uēy ame, ōng zrōk kjyotso skuya i li sho uēy ame, srēng llē uēy ame, ga shji orkwosmono ē tjok llēm ga shji pē ba tjok ame. ²¹Tek dēnashko ga kjok llgwekklo tara Moisésdē li, e lēba lōng kjok shto oblē oblēshko

enido. Ga woshtozlōng dbaryo kjwobi go ga lēba lōng judioga syō uyo oblē oblē li roy» lē.

Kjibokwo ichak nopga judío llēm wleniyo kong

²²Eni ga tōno lōng lan li, nopga kjrara do pjōk, iche lok jek Antioquía kjokyo Pablo, Bernabé tjok. Kjrara lok li beno Judas, Silas. (Judas, e kowēba Barsabás bakoe.) Domerga do pjōk li tjlāpgaga Jesús tjlōkwo kjrāga kāgāyo wleniyo. ²³Ga kjibokwo tara lok kjwara, ga twara ba kong, sōya jek ba tjok wlo. Kjibokwo li tjlē eni:

«Miga pjeyoga. Nopga judío llēm wleniyo lōng Antioquía kjokyo, Siria kjokyo, Cilicia kjokyo, “¿Pjāy yonde?” lērwa bomi kong. Kjibokwo ēre ichērwa jek bomi kong. Tjawa Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska, lanma tjlāpgaga Jesús tjlōkwo kjrāga kāgāyoga.

²⁴»Roy kurorwa ga no kjong kjong jūshko so lōng borwa tjrēko li oōr lōng bomi shwoy ga pjāy barwara ara, ba tjlōkwo lara li go, ga pjāy beno lōng woydē ara. Gueniyo epga ichaga tjawarē llēme.

^{25–26}E kjīshko ga domerga kjrōrorwa kjlōbō, ga ichororwa jek bomi ik. Bernabé, Pablo, e bi pjeyoga woydērwa ara wleniyo. Epga optwono beno lōng parkē Tjlāpaga Jesucristo kjīshko, ga zrōkobare, de zrōkoba llēm, e miyde lōng llēme. Epga ichororwa jek bomi ik. ²⁷Ga Judas, Silas, e ichororwa jek ba tjok, llēye tak pjang kjibokwo ēre goshko li lanyotke lok om go bomi kong wlo.

²⁸»Eni ga beno pjłú Sbō Sēya kong, borwa kong ga pjāy ichērwa

^f15:14 *Simón*, e kowēba *Pedro* bakoe.

§15:18 Amós 9.11-12.

kjok ñgwekklo tara Moisésdë ñi shäryë uunkong ñleme. Ñläye shäryëmi wlo ñi ëre döe: ²⁹Ñli ñle twak sböpga jyäglö kong ñi uëy ñlëm; öng zrök kjoytso skuya ñi sho uëy ñlëm; srëng ñlë uëy ñlëm; shji orkwosmono ë tjok ñlëm ga shji pë ba tjok ñlëm bakoe. Shäryëmi uunkong eni ga pjäy jëk löng pjlo beke.

»Ber eni.«

³⁰Eni ga domerga kjrara ñi toe. Öötong löng Antioquia kjokyo ga ba pjeyoga Jesús tjlokwo kjrara ñi tona lok eshko, ga kjibokwo söra lok jek ñi twara ba kong. ³¹Eshko ga kjibokwo ñi lara lok ëng kong, ga beno löng wopjlú, ga dbokjrono jek obi e go. ³²Judas, Silas, e Sbö tjlokwo lagaga. Eshko ga tjläno nopga löng ñi kong ara, dbo iara lok ara bakoe. ³³⁻³⁴Ga beno löng dbar kop ara eshko. E irgo ga opshino to jek ba ichagaga shwoy iröng obi. Brikshko ga «Jölo» lara ba pjeyoga lirë ba kong. «Pjäy nom iröng wopjlú» lara lok ba kong bakoe.**

³⁵Gueniyo ga Pablo, Bernabé, e beno löng eshko Antioquia kjokyo. Tjlapga Jesús tjlokwo ñe löng oba kong, ga oba piya löng ara. Jesús tjlokwo kjrara eshko so omshäryono kjlöbö eni bakoe.

Pablo, Bernabé, e opkjono dboy dboy

³⁶Öötong dbar kop ara ga Pablo tjlä Bernabé kong ga «Shji to bi pjeyoga löng kjok shto oblë oblë ñk iröng obi, shji öör Tjlapga Jesús tjlokwo ñe kjone dö ga eshko, löng sorë ñy wlo» ñe.

³⁷Kuya ga tjlä ba kong ga «Jölo. Gueniyo Juan söy bi tjok bebi» ñe. (Juan, e kowëba Marcos bakoe.)

³⁸Gueniyo ga Pablo kong ga pjlu amoyö ñleme. Epga löng Panfilia

kjokyo eshko ga rayara Marcosdë beno löng tjoksa, jëktong ba tjok ba pak shäryë ame.

³⁹Eni ga ëng dboryono lok kar kar, ga beno löng wopjlú ëng tjok ame. E kjishko ga opkjono beno löng dboy dboy. Eshko ga Marcos söra Bernabé jek ba tjok, jer dlung kjako, opyono kjoyong kësbang roy, ga jongya jong Chipre kjokyo. ⁴⁰Pablo lara, Silas söra jek ba tjok. Brik lokshko ga Jesús tjlokwo kjrara löng ñi syöshono Sbö kong, tjlä ga «Sbö, Pablo, Silas, e iërwa ber tjeng bop wloshko, döp wlo» ñe. E irgo ga opshino toe. ⁴¹Jek öötong löng kjok shto oblë oblë Siria kjokyo, Cilicia kjokyo. Eshko ga ba pjeyoga Jesús tjlokwo kjrara löng ñi dbo iara lok Sbö tjlokwo go ara.

Timoteo jek shäng parkë Pablo, Silas tjok

16 Eshko ga Pablo wlo öötong löng Derbe kjokyo, e irgo ga Lистра kjokyo. Eshko ga Jesús tjlokwo kjrara wëna shäng kjlara ko Timoteo, e mekë judío, Jesús tjlokwo kjrara bako, gueniyo data judío ñlëm wëniyo, e Grecia so. ²Timoteo, e pjluë ñe Jesús tjlokwo kjrara löng Lистра kjokyo, Iconio kjokyo lirë. ³Eni ga woyde Pablorë ga Timoteo jek shäng parkë ba tjok. Gueniyo ga miyde judioga eshko so uunkong lirë ga Timoteo doyo jyä tak ñlëm, data Grecia so kjishko. E kjishko ga barwe judiogarë ñlëm wlo ga Timoteo doyo jyä tara Pablorë pjire.

⁴E irgo ga jek löng kjok shto oblë oblëshko ga ñläye lara Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska, tjlapgaga Jesús tjlokwo kjrara kägäyoga löng Jerusalén kjokyorë ñi, e lara lok Jesús tjlokwo kjrara kong pjire. Ga tjlä lok ba kong ga «Tjlokwo lara lok ñi shäryë eni» ñe. ⁵Eni ga Jesús

**15:33-34 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Pjäy nom iröng wopjlú» lara lok ba kong bakoe. Gueniyo ga Silas wotjlik ber sök eshko ñe, ga benoe.»

tjłokwo kfragaga mär beno löng Sbö go jek këgong, ga dbar kjwobi go ga tön jek këgong këgong.

Pablo domer Macedonia so ïno kjłara, shji yoïno włeni

⁶Eshko ga Pablo wło wotjłino łok to Asia kjokyo, Sbö tjłokwo roy lë eshko wło łara. Gueniyo ichara Sbö Sëyarë jek eshko llëme. E kjishko ga jek Frigia kjokyo go, Galacia kjokyo go, ⁷öotong löng Misia kjokyo gomyo. Eshko ga wotjłino łok to Bitinia kjokyo łara, gueniyo ichara Jesús Sëyarë jek eshko llëme. ⁸E kjishko ga jekdo bek, slano Misia kjokyo llëm, jer öotong löng Troas kjokyo.

⁹E shkëyo ga Pablo domer Macedonia so ïno shäng kjłara, shji yoïno włeni. Ga domer li tjłë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga pja tek Macedonia kjokyo, tjawa kjimtëp wło» lë. ¹⁰Ga ïna Pablorë eni irgo ga tjawa^{††} tjłë ëng kong ga «Shji roke Sbörë shäng eshko, ba tjłokwo roy pjłú lëy kjok eshko sopga kong» lërwa. E kjishko ga tjawa poshãryono löng jek bek Macedonia kjokyo wło lërwa.

Lidia Jesús tjłokwo kjrono

¹¹Eni ga tjawa opyono kgyong kës-bang roy, ga tjawa opshino Troas kjokyo dwayo, jek bek äär jong dlung tjrëko ko Samotracia. Wëshko ga tjawa jek äär löng Neápolis kjokyo. ¹²E irgo ga tjawa jem Filipos kjokyo, e Macedonia kjokyo obi. Kjok eshko li ichaga Roma sopgarë, gueniyo Macedonia sopga kong ga kjok e tjwłö ara. Ga tjawa beno löng eshko dbar kjwöbösoe.

¹³Öotong woshtozłong dbaryo ga tjawa opshino jek kjok eshko dwayo, tjawa äär löng di kjako, kjoko shwo lëkong. Eshko ga judioga syöshtozłong

shtoyo tjok kjwe lërwa, ga eni jłöe. Tjawa öotong löng eshkoshko ga włenorwa ga walëga ëng tönö löng kjłöbö eshko. Eni ga tjawa sirkeno łano löng ba tjok. ¹⁴Eshko ga walë sök kjłara ko Lidia, e Tiatira so, shwong ko dingding shwëshwë tjwłö ara włeniyo soynega. E judiö llëm włeniyo, gueniyo Sbö poshrëya enido. Sök borwa kuk eshkoshko ga pjłú iara Sbörë pjang ba tjłokwo roy lë Pablorë sök li kjre wło. ¹⁵E irgo ga wara jer di pjang eshko li roshko, ba pjeyoga löng ba ushko li tjok. E irgo ga tjłë borwa kong ga «Tja ïmi ga Tjłapga Jesús tjłokwo kfraga jłökoyo ga rokër bomi kong sira ga pjãj jek bor tjok, pjãj ber löng bor ushko wło» lë.

Tjawa rokara jłökoyo, ga jłö lörorwa ba kong, ga tjawa beno löng ba ushko.

Pablo, Silas, e bängzaraba no shdúzłong uyo

¹⁶Dbar kjwara ga tjawa jek löng syöshtozłong shtoyo włoshko ga kjogłö weno shäng kjłara, parkaga tjwłëk shäng pjir włeniyo. Kjogłö li goshko Ä sëya kjłara. Sëya li dbo go ga llëbo wen llono li lë oba kong enido, ga potjwłëkoba ba sogoga kong arae. ¹⁷Kjogłö li jek shäng borwa irgo, ga öö lë, tjłë ë pogo kong ga «Domerga kjwe, e Sbö Tjwłö Kësbangyo parkaga. Kjwepga jek löng pjãj döya Sbörë sorë łaga» lë. ¹⁸Dbar kop ara ga shãrye shäng eni. Eni ga dbar kjwara ga Pablo iirkono ba kong, ga bojono iröng, tjłë sëya pjang ba go li kong ga «Lër bop kong Jesucristo ko goshko ga pja opkjos kjogłö kjwe goshko dwayo» lë.

Jekdo eshko ga kjogłö li rayara sëya lërë ga toe.

¹⁹Gueniyo ga ïya kjogłö sogoga lërë ga beno dbar shak ba kjishko ame ga

^{††}16:10 Kjibokwo ëre taga Lucasdë. Eshko jek lëkong ga Lucas jek to shäng Pablo tjok. «Tjawa» lë e kjishko.

Pablo, Silas, e shara lõk, söra jek dbo go oõtong lõng llëbo soynezlong, tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li boksho. ²⁰Eshko ga tjlä lõk tjlapgaga li kong ga «Domerga ëre judioga. Kjok ëreshko ga oba shdöya lõng ara. ²¹Shji pïya lõng ba sdëkwo baïya go. Shji Roma sopga kong ga tjläkwo le lõng bi kong li, e kolako llëm, e shäryako llëm bakoe» le.

²²Eni ga nopga lõng eshko ara li jek uunkong ba wloyo, ga tjlapgaga li nopga ichono ba shwong skwë, shpoya lõk kjor no shpokklo go. ²³Eni ga shpora lõk irgo ga söra lõk, iara beno lõng no shdüzlong uyo roshko. Eshko ga tjlapgaga li tjlä lõk no daga shäng li kong ga «Bängzas, ga dos yötsoe» le. ²⁴Kuya ga Pablo, Silas, e söra jek, zrëra oõtong tjeng këgong rong anmoyõ kjër äär pjirshko. Eshko ga kjordo zak jek lõk këgong këgong ba dre bapkwö, ga ba dre li zrëra ber lõk eshko, opshik llëm wlo.

²⁵E shkëyo ga Pablo, Silas, e lõng syöshtë, të Sbö kong, ga kuya nopga shdung tjeng ba tjok eshko lirë lõng. Oõtong kjok rong dik ga ²⁶yo iano kësbang eshko. Eni ga u li sokö iona beno tre tre erä. Jekdo eshko ga u bäng llë döktong, roshwino drete. Ga dröng sho no pjirikklo li döktong pjir bakoe.

²⁷Eshko ga no daga li buk pë, ga woilleno buke. İya ga u li u bäng bäng döktong beno lõk oojong ga wotjlıno ga nopga bängzak tjeng li töktong pjire lara. E kjishko ga ba dröng söya pjang ba kwota roy li shira, opzrök wlo lara. ²⁸Gueniyo ga İya Pablörë sök ga öö le ba kong, tjlä ga «ıPja opzrök llëme!¶¶ ıTjawa lõng uunkong jüşhko!» le ba kong dbo go.

²⁹Kuya no daga lirë ga tjlä ga «lök shjiy tek sözong» le ba kjimtaga shäng li kong, ga kjrarae. Eshko ga opzrëno jek

maling zron jong äär jong Pablo, Silas shwoy, ga kjök torgö sök ba dre zlong, der arae. ³⁰E irgo ga kojono, ga Pablo, Silas, e shira tjeng lishko dwayo. Eni ga tjlä ba kong ga «Tjlapgaga, ¿tja orwë llong? ¿Tja där wlo ga llëye shäryër?»

³¹«Pja mär Tjlapga Jesucristo go ga pja döya Sbörë, bop pjeyoga lõng bop ushko uunkong li döya eni bakoe» le ba kong. ³²Eni ga Tjlapga Jesús tjläkwo lara lõk ba kong, ba pjeyoga lõng ba ushko uunkong li kong bakoe. ³³Jekdo eshko ga söra no daga lirë jek di bäng buk eshko lishko, ga shpora lõk bäng li, e kwoshkwara, kröna ba kong. E irgo ga no daga li wara jer di bäng buk li roshko, ba pjeyoga lõng ba ushko li tjok bakoe. ³⁴Eni ga Pablo, Silas, e söra jek ba ushko, ga sënae. Eshko ga no daga li beno sök woowa llëm, ba pjeyoga lõng ba ushko uunkong tjok, beno lõng mär Sbö go kjishko.

³⁵Wëshko kjok shröng ga tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li no dagaga ichono kjläbö äär lõng no daga sök no shdüzlong uyo li ik, Pablo, Silas, e döya wlo.

³⁶Eni ga no daga li tjlä Pablo kong ga «Tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li tjläkwo ichono bor kong, pjäy dör wlo le. Eni ga pjäy to ga bue. Pjäy nom wopjıúe» le.

³⁷Gueniyo ga Pablo tjlä no dagaga shrono tjeng li kong ga «Tjawa Roma so kjibokwo tjok. Woydara ga tjawa llgwera kjwe kjok llgwekklo Roma so i go. Gueniyo tjawa llgwera lõk llëm ëmdë ga tjawa shpora lõk ara nopga uunkong boksho, ga tjawa bängzara lõk no shdüzlong uyo roshko. ¿Eni ga tjawa shiya woydë lütshko ega? ıEni llëme! Tjawa shiya lõk wlo, woyde ga tek shiga epgarë om go dey. Lëmi ba kong eni» le.

¶¶16:28 Eshko dbaryo ga nopga lõng kjërshko, e töktong ey dwayoshko ga ba dagaga zrökoba. «ıPja opzrök llëme!» lara Pablörë ba daga kong e kjishko.

³⁸Eni ga no dagaga li to öötong löng tjlapgaga li shwoy ga roy lara ba kong pjire. Kuya lok ga beno löng sèya llèm, Pablo, Silas, e kjibokwo tjok kjishko. ³⁹Ga tjlapgaga li jek öötong löng Pablo, Silas shwoy ga tjlä ba kong ga «Tjawa jnemi kësbanqe» le. Eni ga dörae. Eshko ga tjlä ba kong obi ga «Rokërwa bomi kong sira ga pjây opshik borwa kjok ëreshko dwayo» le.

⁴⁰Eni ga opshino lok no shdüzölong uyo roshko dwayo, ga jek öötong löng Lidia ushko. Eshko ga ba pjeyoga Jesús tjlokwo kjraga li pjloru uunkong, ga dbo iara bakoe. E irgo ga opshino to ey dwayo.

Tesalónica sogpa woksera löng ara

17 Ga Pablo, Silas, e jek äär löng Anfópolis kjokyo, e irgo ga Apolonia kjokyo. E irgo ga öötong löng Tesalónica kjokyo. Eshko ga judíoga syö uyo jong kjwara. ²Ga Pablo sgara shäng woshtozlong dbaryo kjwobi go ga opzrek jek judíoga syö uyo roshko. Eni ga öör shäng eshko woshtozlong dbaryo li pjloglo mya, ga lano ara nopga löng li tjok. Sbö tjlokwo tak pjang li ³pjilölgweya ba kong. Tjlä ba kong ga «Miydëy Sbö tjlokwo ëre go ga no pjluoyo iche lara Sbörë li shronoshko ga woyde ga shdun-goba, woñon, ga woshre Sbörë iröng obi. Jesús roy loror bomi kong, ga shäryono ba kong eni. No pjluoyo lër shäng li e» le.

⁴Eni ga judíoga kjong kjong omtjlokwo kjrono. Grecia sogpa ara Sbö poshrék löng enido wleniyo, walëga tjwö ara wleniyo ara, e omshäryono eni bakoe. Ga tjlokwo kjrägaga uunkong li beno löng Pablo, Silas tjok.

⁵Gueniyo ga iya judíoga omtjlokwo kjrono llèm wleniyo lirë ga ymorkono ara. Eni ga to löng irbo bäng go ga nopga owa oba barwë ä wleniyo, e tona kjloböso, kjok eshko sogpa shdüya wlo, ie ber löng wlep llèm wlo. Ga wotjino

ga Pablo, Silas, e löng no sök kjlara ko Jasón li ushko lara. E kjishko ga öötong löng ba shwoy ga opzreno jek dbo go ba u roshko, Pablo, Silas, e shaya, söya, twe nopga löng li kong wlo, shdüya wlo lara, ⁶miga wlëna llème. Eni kuzong ga Jasón shara lok shara, ba pjeyoga Jesús tjlokwo kjraga kjlobö li tjok. Ga söra lok dbo go, dopshiya lok i, öötong löng tjlapgaga kjok ilgweya wleniyo li shwoy. Eshko ga öö le lok ara, tjlä ga «Domerga to löng kjok shto oblë oblë, nopga shdüya ber löng wlep llèm wlo li, e shrono löng bi shwoy ëre bi barwaga. ⁷Shronoshko ga wlokjrara Jasón jürë öötong löng ba ushko. Kjok ilgwekklo tara pjlu kësbangyo sök Roma kjokyorë li, e bangkjre lok llèm, ie ber tjwö llèm bakoe. To löng tjlä ga pjlu oblë tjok le. E kowe lok Jesús» le.

⁸Eshko ga llëye lara lok li kjishko ga tjlapgaga, nopga löng eshko li, e woksera tjë jikong. ⁹E kjishko ga Jasón, ba pjeyoga Jesús tjlokwo kjraga, e ichara lok opotjwlek, e irgo ga rayara toe.

Berea sogpa Jesucristo tjlokwo kjrono ara

¹⁰E shkëyo ga Pablo, Silas, e ichara Jesús tjlokwo kjrägaga eshko so lirë opshik jek Berea kjokyo. Öötong löng eshko ga opzreno jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko. ¹¹Judíoga löng Berea kjokyo li wotjlik owa judíoga löng Tesalónica kjokyo li i dik llème. Ga Jesús tjlokwo lara lok ba kong li kuya ga beno löng wopjlu, ga küywa lok obi. Eni ga dbar kjwobi go ga tjlokwo kura lok li ina lok Sbö tjlokwo kjibokwoyo go ara, llëye lara Pablo, Silasde li, e jlöre iya lok wlo. ¹²Eshko ga judíoga omtjlokwo kjrono ara. Grecia sogpa omtjlokwo kjrono kjlaraso llèm bako, walëga tjwö ara wleniyo, domerga bakoe.

¹³Gueniyo ga Sbö tjlokwo roy le Pablorë shäng Berea kjokyo li roy kura

judíoga löng Tesalónica kjokyo liré, ga jek öötong löng eshko ga nopga löng eshko li shdöra lok ara, beno löng wlep ame. ¹⁴ Jekdo eshko ga Pablo ichara ba pjeyoga Jesús tjlokwo kjruga liré opshik maling, jongya dlung sor go, brik to kjok eshko dwayo wlo. Gueniyo Silas, Timoteo, e beno löng Berea kjokyo obi. ¹⁵ Eshko ga Pablo yorkagaga öör löng ba tjok Atenas kjokyo. Ga Pablo beno sök eshko. Eni ga ba yorkagaga li sano jem iröng Berea kjokyo. Brik lokshko ga Pablo tjle ba kong ga «Pjäy tjle Silas, Timoteo kong ga woydër ga tek tön bor tjok maling Atenas kjokyo jushko lemi ba kong» le.

**Pablo Sbö tjlokwo İono shäng
Atenas kjokyo, tjlapgaga
këskës ko Areópago kong**

¹⁶ Ga Pablo beno sök eshko Silas, Timoteo, e koshë. E wopro ga İya to shäng ga Atenas sopga sböpga jyäglo shäryono träk İlem, ga wokserga shäng erä. ¹⁷ E kjishko ga öötong shäng judíoga syö uyo jong eshko li roshkoshko ga tjlokwo kjlopswë ara nopga löng eshko li tjok, judíoga, nopga judío İlem wleniyo, gueniyo Sbö poshrëk löng enido wleniyo tjok. Ga dbar kjwobi go ga öötong shäng İlebo soynezlöng shtoyo ga tjlokwo kjlopswë ëbo tjwe ba shwoy li tjok. ¹⁸ Eshko ga nopga tjeng kjrjng pjök ko epicúreo, estoico. Epga tjlokwo kjlopswë kar kar ëng tjok ara, ba wotjlik om go li go. Ga Pablo tjle li kuyashko ga tjle lok kar kar ba tjok. Ga kjong kjong tjle ëng kong ga «Domer tjlegwang kjok miydë İlem kjwe İle İayde shäng?» le.

Eshko ga Pablo shäng Jesús roy pjlıú İe ba kong, Jesús, e wolono, ga woshrra Sböre iröng obi İe. E kjishko ga kjong kjong tjle ga «Domer kjwe İn ga to shäng sböpga shto oblë so roy shdök» İe lok eni.

¹⁹ Eni ga söra lok öötong shäng tjlapgaga këskës ko Areópago li shwoy.

Eshko ga tjle lok ba kong ga «Tjlokwo İep shäng borwa kong tjaglën İi, e pis yotso borwa kong sira, miydërwa wlo. ²⁰ Kurwa ga tjawa kong tjlokwo İep İlebo oblë dö, ga İle İoklo miydërwa woydë» İe.

²¹ Eshko ga Atenas sopga, nopga shto oblë so löng eshko İi, e sgara löng İleye İeba tjwe tjaglën İi kuya wlo, İanyotke wlo eröe. İleye oblë shärye lok İleme.

²² Eni ga Pablo kojono shäng eshko ba bokshto, ga tjle ba kong ga «Tjlapgaga Atenas so, İn İlokoyo ga bomi sböpga, e bangkjrëmi äe. ²³ Tja jëktong bomi kjok jushko ga bomi sböpga poshrëzlöng shtoyo lok İi İnor pjire. Kjrına İüni ga sbö poshrëkklo jong kjwara eshko, tak pjang ba poglo go tjle ga “Sbö miydëy İlem obi İi, e poshrëkklo.” Eni ga Sbö miydëmi löng İlem İi, e poshrëmi löng tjän, e ë miydëmi löng İlem gueniyo. E kjishko ga tja shrono shäng ba roy İaga bomi kong. ²⁴ E kjok ëre uunkong shäryaga, İlebo tjeng kës İi shäryaga bakoe. E kjok dogo so, kjok ëre so, e Tjlapga. E sök u shäryak norë İi roshko İleme. ²⁵ Shji löng së İaga erë, shji tjwlo shrë İaga erë, shji İlebo tjok kës İi twaga erë bakoe. Eni ga e opkjimtoklo woydë İleme.

²⁶ »Dämärshko ga domer shäryara kjlaraso döe. Gueniyo ba tjëyo tek ber ba irgo İi wena träk İlem, shdöktong to kjok shto oblë oblë uunkong kjok kjwang jikong. Tek dënashko ga tjëyoga oblë oblë ber löng dbar kjwobi, ber tjeng kjone, e İara pjir tjän. ²⁷ Shäryara eni, ber löng ba wlek wlo. To jek löng kuya İ wleni ga wleya kjwe, shäng bi soshko ëmdë. ²⁸ Ga shji mär löng ba go, shji jek İaga erë bakoe. Ga pjäy tjrëko tjlokwo wolëso tagaga tjeng kjlobö. Epga omİono eni bakoe. Tjİleño ga “Shji uunkong Sbö wapga” İara lok eni.

²⁹ »Shji Sbö wapga kuzong ga Sbö, e so sböpga jyäglo shäryak dbur sho shoylör go, dbur sho pjıblün go, İlem ga ak

sho go kjoyo, e lëy eni llëme. E so llëbo shäryak norë ba wotjlik li go kjoyo llëm bakoe.

³⁰⁻³¹ »Dënashko ga nopga llëbo shäry-ono bëy llëmshko ga shdüya Sbörë llëm, llëye miyde lok llëm kjishko. Gueniyo dbar iara Sbörë beno kjwara, ber nopga löng kjok ëre kjing go kës li llgwezlong dbaryo wlo. Ga domer kjrara beno shäng kjlara, nopga llgweya bek wlo. E ë miy-dëy wlo ga e wolono, ga woshrra Sbörë iröng obi. E kjishko ga eerishko ga nopga löng kjone pogo, e woyde ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye» le.

³²Ga domer wolono kjlara ga woshrono iröng obi le eni li kuya lok ga kjong kjong Pablo läywë owa, joywe jong erä. Gueniyo kjong kjong tjlä ba kong ga «Pja woydërwa ga llëye läp shäng li dbar oblëshko ga läp borwa kong jek pjlara obi» le.

³³Eni ga Pablo opshino eshko dwayo.

³⁴Eshko ga kjong kjong jek Pablo tjok, ga beno löng Jesús tjlokwo kfragaga. Kjlara jüni ko Dionisio. Domer, e tjlap-gaga këskes ko Areópago li kjlarayo. Jesús tjlokwo kfraga kjlara obi, e walë shäng kjlara ko Dámaris.

Pablo Sbö tjlokwo löno shäng Corinto kjokyo

18 E irgo ga Pablo opshino to Atenas kjokyo dwayo, jek öötong shäng Corinto kjokyo.

²Eshko ga judío wlëna shäng kjlara ko Aquila, e Ponto so. Dënashko ga öötong sök Roma kjokyo, e Italia kjokyo obi. Eshko dbaryo ga pjlu kësbangyo ko Claudio li tjlokwo ichono, tjlä ga «Judíoga löng jushko Roma kjokyo kjlobi li opshik drete» le. E kjishko ga eeri ga öötong dbar kjwöbö ga Aquila opshino jek Roma kjokyo dwayo, öötong sök Corinto kjokyo ba boy Priscila tjok. ³Ba pak baíya lok, e u shäryaga öng kwota go, Pablo i dik. E kjishko ga miydara Pablörë

ga jek öötong shäng ba shwoy ga beno shäng ba ushko, ga parkë ba tjok bakoe.

⁴Eni ga äär woshtozlong dbaryo kjwobi go ga Pablo opzrëk jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko. Ga lan judíoga löng li tjok, nopga judío llëm wleniyo löng li tjok bako, tjlokwo le shäng li, e jlöe le lok wlo.

⁵Ga Silas, Timoteo, e tje Macedonia kjokyo dwayo öötong löng ba shwoy. Eshko jek lëkong ga Pablo opyono Jesús tjlokwo roy le dbar kjwobi go, opyono shäng e shäryë wlo eröe. Tjlä judíoga kong ga «Bi pjluyo iche le Sbörë li, e Jesús» le ba kong iyado. ⁶Kuya judíog-arë ga opyono beno löng ba wloyo, ga läywe lok owa arae. E kjishko ga Pablo ba shwong pjloyono, pjloyo lon ber tjeng eshko wlo, e ba wloyoga ber löng shdungko wlo loklo. Ga tjlä ba kong ga «Pjäy shdüya Sbörë laga ber pjäydë om go. Miydaga ber tjarë ame. Tja Sbö tjlokwo roy le pjäy judíoga kong ame. Tjlokwo li lër nopga judío llëm wleniyo kong shara» le.

⁷Eni ga Pablo opshino judíoga syö uyo li roshko dwayo. Eshko ga domer sök kjlara ko Ticio Justo, e judío llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëya enido. Ba u jong judíoga syö uyo li zlong bäng. Eni ga Pablo beno sök ba tjok eshko. ⁸Kjok eshko ga domer sök kjlara obi ko Crispo. Domer, e judíoga syö uyo jong eshko li kägäyo. Ga Tjlapga Jesús tjlokwo kjrara, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong li tjok. Corinto sopga omtjlokwo kjrono ara bako, ga waraba jer di roshko uunkong.

⁹⁻¹⁰Shkër kjwara ga Tjlapga Jesús tjläno Pablo kong shji yoíno wleni, tjlä ga «Llëye bangkjrep llëme. Tja shäng bop tjok iyado. E kjishko ga bor tjlokwo roy läp iyado, pja kjinkë llëme. Ga nopga kjok ëreshko botoya ara. E kjishko ga pja barwaga ërë llëm, pja kong llëbo owa shärye ërë llëm bakoe» le.

¹¹Eni ga Pablo beno shäng Corinto kjokyo Sbö tjlökwö le nopga li kong lu pjäara kjingsho bëy.

¹²Corinto kjokyo, e Acaya kjokyo obi. Dbar eshko ga Galiön, e parkë sök Acaya so ichaga. Eshkoshko ga öötong shäng Corinto kjokyo shko ga judíoga äng tönö, ga Pablo shara lök, söra jek öötong löng no llgwezlong uyo. ¹³Eshko ga tjlä lök tjläpaga li kong ga «Domer ère to shäng nopga ië Sbö poshrék, ba wotjlik baiya li go. Gueniyo kuy ga le shäng li, e kjok llgwekklo tara Moisésdë li wloyo» le.

¹⁴Eni ga dborye Pablorë lära, gueniyo Galiön tjlä judíoga li kong ga «Judíoga, tja barwëmi llëme. Èye rotoromi llëye shäryara owa anmoyö kjishko kjwe ga llgwer bomi kong kjluwe. ¹⁵Gueniyo sömi tjwe shäng li tjlökwö le shäng li kjishko. Pjäy lan tjlökwö llë kjishko, ko llë kjishko, bomi kjok llgwekklo li kjishko bakoe. Eni kuzong ga llgwezli pjäydë om go. Tja opyë woydë ber llëbo e llgwega bomi kong llëme» le. ¹⁶E irgo ga ichara ba llgwezlong uyo roshko dwayo. ¹⁷Eshko ga judíoga syö uyo jong li kägäyo shäng kjlära ko Sóstenes. E shara nopga judío llëm wleniyo löng lirë, ga shpora lök ara Galiön bokshto. Ga iya sök wlep erä, e ba kong ga llëye llëme le.

Pablo jëk shäng kjok shto oblë oblë

¹⁸Eshko ga Pablo beno sök Corinto kjokyo dbar kop ara obi. E irgo ga «Tja toe» lära Jesús tjlökwö kjaraga löng eshko li kong, ga jer öötong shäng Cencia kjokyo, Priscila, Aquila tjok. Eshko ga Pablo kä shtono beno pjret. Dämär ga käkzong shtë llëm dbar kjwöbö lära Sbö kong tjän, ga dbaryo li pjitonge. E irgo ga opyono lök kjyong kësbang roy, jongya Siria kjokyo wlo le. ¹⁹Ga öötong löng Éfeso kjokyo shko ga Priscila,

Aquila, e rayara Pablorë beno eshko, ga toe. E irgo ga jek öötong shäng judíoga syö uyo roshko ga läno judíoga löng eshko li tjok. ²⁰Eni ga tjlä lök ba kong ga «Woydërwa ga pja ber sök borwa tjok dbar kjwöböso guing» le, gueniyo woydara llëme.

²¹Ga «Tja toe.»[¶] Gueniyo ga woyde Sbörë ga tja tjwe iröng bomi ik obi» le. E irgo ga opyono sök kjyong kësbang roy, ga toe.

²²Jek öötong shäng Cesarea kjokyo ga jem Jerusalén kjokyo, Jesús tjlökwö kjaraga löng eshko li pjlok. E irgo ga opshino jer öötong shäng Antioquia kjokyo buk Siria kjokyo obi lishko ga ²³beno sök eshko dbar kjwöböso. E irgo ga opshino jek obi, ga to shäng kjok kjrinashko kjrinashko Galacia kjokyo, Frigia kjokyo bakoe. Jesús tjlökwö kjaraga kjimtara mär Sbö go jek këgong eni.

Apolos Sbö tjlökwö löno Éfeso kjokyo

²⁴Eshkoshko ga domer öötong shäng kjlära Éfeso kjokyo ko Apolos. E judío, Alejandría so. Sbö tjlökwö tak pjang li miyde shäng arae. Ga domer li tjlä ga kuywoye. ²⁵Ga oppino ara tjän, Tjläpaga Jesús irbo li kjishko, ga tjlä shäng ga laywae. Oba piya shängshko ga Jesús roy le ba kong yötsoe. Gueniyo miyde wlo li obie. Juan no wono di go sorë miydayde döe.

²⁶Eni ga opzrëno jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko, ga tjläno oba kong, llëye bangkjarara llëme. Gueniyo kura Priscila, Aquilarë, ga mana lök ba ushko, lan ba tjok wlo, Sbö irbo li miyde pjlu anmoyö wlo.

²⁷⁻²⁸E irgo ga Apolos to jek shäng Acaya kjokyo le, ga kura ba pjeyoga Jesús tjlökwö kjaraga löng lirë. Eni ga kong kjibokwo tara lök kjwara, söya

[¶]**18:21** Tek dënashko ga kjibokwo ère jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Tja toe. Woyde ga tja jek äär Jerusalén kjokyo dbar shrëkklo dbaryo tjwe lishko.»

twe Jesús tjlökwo kragaga löng Acaya kjokyo li kong wlo, äär eshko ga wlokjre lok pjlu wlo le.

Jek öötong Acaya kjokyo ga tjläno judiöga löng eshko Tjlapga Jesús tjlökwo woyde lläm wleniyo kong jlokoyo. Sbö tjlökwo tak pjang li go ga pina ba kong ga no pjluwo iche lara Sböre li, e Jesús. Ga tjlökwo kjlopswë lok kar kar eng tjokshko ga judiöga li zäya enidoe. Ga Sbö wopjlu li kjishko ga ba tjlökwo kra-gaga löng eshko li, e kjimtara tek dämär ba tjlökwo kjrë. Eshko ga epga kjimtara Apolodë ara bakoe.

Pablo tjlökwo İono Éfeso kjokyo

19 Apolos sök Corinto kjokyo wopro ga Pablo jek shäng Galacia kjokyo, Frigia kjokyo bakoe. Eni ga öötong shäng Éfeso kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga wläna tjeng kjlobö, ²ga tjlä ba kong ga «¿Sbö tjlökwo kjrromishko ga pjäy go Sbö Sëya, e shronore?»

«Lläme. Sbö Sëya, e ë läydëba borwa kong lläm obi» le lok ba kong.

³Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Eni ga pjäy warabashko ga e llë loklo?»

«E Juan tjlökwo kjrromwa li loklo» le lok ba kong.

⁴Kuya ga tjlä ba kong ga «Juan no wono jlöe. Eye, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara ga wara jer di roshko. Gueniyo ga no tjwe ba irgo li lanyotkara Juandë oba kong, ga woyde ga shji mär ba go dey. Tjläno shäng li, e Jesús läyde» le.

⁵Kuya lok ga epga wara jer di roshko Tjlapga Jesús ko go. ⁶⁻⁷Domerga wara li doglo sak kwara kjingsho pjök (12). E irgo ga orkwo iono ba dlu kjing go, ga epga go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. Eni ga beno löng tjlä kjok shto oblë oblë so tjlökwo, ga Sbö tjlökwo roy lara lok oba kong.

⁸Ga moglo mya ga Pablo jek iyado judiöga syö uyo jong eshko li roshko. Eshko ga Sbö ber no pjluwo sorë li roy le shäng ara, tjlökwo le shäng li, e jlöe läba wlo. Tjläshko ga llëye bangkjre llëme. ⁹Gueniyo ga kjong kjong omtjlokwo kjrrom lläm, llëye kuya lok woyde lläm kjishko. Ga Irbo Tjaglän li läywe lok owa oba bokshto. Eni ga Pablo opkono jek ey dwayo, ga Jesús tjlökwo kra-gaga li söra jek oppizlong uyo jong kwara roshko, u li sogo ko Tirano. Eshko dbar kwjowi go ga Sbö tjlökwo lanyotkara ba tjok ara. ¹⁰Ga shäryara eni öötong lu pjloglo pjök. Eni ga Tjlapga Jesús tjlökwo shdöktong nopga löng Asia kjokyo uunkong kong, judiöga kong, nopga judio lläm wleniyo kong bakoe.

¹¹Eshkoshko ga Pablo kong dbo twara Sböre kësbang, llëbo iydëba lläm wleniyo shärye kësbang wlo. ¹²Eni ga jangsher, shwong llë, e pjono ba go dö ëmdë ga sökoba, twëba swlopka kong ga poptë, twëba nopga goshko Ä sëyaga li kong ga sëya li to ba go dwayo bakoe.

¹³Judiöga kjong kjong to löng kjok kjrromashko kjrromashko Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichë ä wleniyo. Eshko ga Tjlapga Jesús koiarga lok pjang sëya li iche wlo bakoe lara. Ga tjlä ga «Pablo to shäng Jesús roy lä, ga lër bop kong Jesús ko goshko ga Ä sëya, pja opkjös no kwje goshko dwayo» le jong eni.

¹⁴Eshko ga domerga löng doglo kjäk (7), Esceva wapga. Esceva, e judio, syöshtaga kägäyo bakoe. Ba wapga doglo kjäk (7) li to löng Ä sëyaga ichë Jesús ko goshko bakoe. ¹⁵Pjlara ga shäryara lok enishko ga Ä sëya li tjlä ba kong lok ga «Tja Jesús miydë, Pablo miydër bakoe. ¿Gueniyo ga pjäy ëro?» le. ¹⁶Jekdo eshko ga domer goshko Ä sëya pjang li jek zrow pjä ba goshko lok erä. Ba dbo ara go ga tjeng doglo kjäk (7) li shpora ara, shwong llë dwlära dret, sho

İle dwlëra srëng ara, ga zana tjë jikong. Eni ga to töktong lõk u li roshko dwayo, kjlop dret, ba llëmdoe.

¹⁷ Kuya Éfeso sopga uunkong, judíoga, nopga judío llëm wleniyo lirë ga beno lõng sëya llëm, bangkjre arae. Eni ga Tjlapga Jesús ko li iara lõk tjwlõ ara.

¹⁸ Eshko ga Jesús tjlokwo kragaga ara tjwe lõng llëbo owa sharyara lõk tek dë-nashko li lë oba uunkong bokshto. ¹⁹ Ga epga ara parkono lõng ybipga wleniyo li, ba oppingglo kjibokwo shoyo söya tjwe lõng, ga sura iökshko dret oba boksho. Ga ba kjibokwo sura lõk kës li tjwlõ iak dbur sho pjlublún kjwo sak dbaw dbaw pjloglo sak shkëng (50,000). ²⁰ Eni ga Tjlapga Jesús tjlokwo shdöktong llaw pogo, ga tjlokwo kjrëba jek këgong këgong.

²¹ E irgo ga llëbo sharyono kës li irgo ga Pablo wotjlik jek Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo go jongya Jerusalén kjokyo wlo lë. Ga wotjlik kjrina obi ga «Lõng Jerusalén kjokyo li pjloror pjir ga tja jongya Roma kjokyo bakoe» lë. ²² Eni ga ba kjimtagaga ichara do pjök jongya Macedonia kjokyo ba bäm go, epga Timoteo, Erasto. E wopro ga e beno sök eshko Asia kjokyo dbar kjwöböso obi.

Éfeso sopga woksera lõng ara

²³⁻²⁹ Éfeso so sböpga kjlara ko Artemisa, ba syõ uyo jong eshko. Eshko ga domer sök kjlara ko Demetrio, ba pak bañya, e llëbo jyäglo sharyaga dbur sho pjlublún go. Domer, e Artemisa syõ uyo li jyäglo sharyaga. E go ga dbur shak ara, ba parkagaga parkë lõng ba tjok li tjok. Eshko dbaryo ga llëbo jyäglo sharyagaga uunkong li tona, ga tjlë ba kong ga «Pjeyoga, miydëmi pjlu ga shji mär bi pak ëre go. Eerishko ga Asia kjokyo kjok kjwang jikong ga bi sbö kësbang Artemisa li poshrëy lõng iyado. Gueniyo imi lõng, kumi lõng ga

Pablo to shäng tjlë oba kong ga sböpga jyäglo sharyaga norë li, e llëno llëme lë. Eni ga nopga kjlospwë ara ba shwo lëkong, ga sharye eni li jushko dö llëm, Asia kjokyo uunkong seke. Llëbo ëre owa bi kong, bi pak ëre iëba ber tjwlõ llëm ga jer bi shjiryo. Erö llëme. Eshko ga Artemisa syõ uyo jong jushko li, e ber tjwlõ llëm bakoe. Eni ga bi sbö om go li woýdëba ame, ba tjwlõ kësbang li iëba ber llëno ame» lë.

Kuya lõk ga iirkono ara, öö lë lõk arae. Tjlë lõk dbo go ga «Éfeso so sbö Artemisa li, e tjwlõ kësbange!» lë. Eni ga Éfeso sopga woksera lõng tjë jikong. Eshko ga Pablo yorkagaga wlëna lõng do pjök ko Gayo, Aristarco, epga Macedonia so. Ga shara lõk, dopshira, söra öö-tong lõng no tönzlong uyo jong eshko lishko.

³⁰ Eni ga roy kuya Pablörë ga jek opzrëk woýdë eshko, lan nopga lõng li tjok wlo lara, gueniyo ichara Jesús tjlokwo kragagarë llëme. ³¹ Eshko ga tjlapgaga tjwlõ kës-kës Asia sopga kong wleniyo lõng eshko kjlëbö, epga Pablo pjeyoga wlëni, ga tjlokwo ichara ba kong, to jek opzrëk eshko llëm wlo.

³² E wopro ga nopga öötong lõng no tönzlong uyo li, e woksera lõng träk llëme. Lõng eshko ara tona lõng llë kjiy miydë lõng llëme. Ga öö lë lõk ara, kjlara tjlë oblë, kjlara tjlë oblë bakoe.

³³ Ga judío shäng kjlara eshko ko Alejandro. Domer, e ichara judíoga lõng lirë nopga lõng kës li bokshto, ga llëye lë wlo li lara lõk ba kong. Eni ga Alejandro orkwo poyono, pjây kjinkozong lõklo wlëni. ³⁴ Gueniyo ga miydara lõk ga e judío ga kuya woýdë llëme. Ga öö lë lõk tjë jikong, tjlë ga «Éfeso so sbö Artemisa li, e tjwlõ kësbange!» lë jong eni wop ara, ga Alejandro to tjlëno nopga li kong llëme.

³⁵ E irgo ga nopga lõng kës li kjinkara no shäng kjlara tjlapgaga kës-kës dbo-

ryaga wleniyorë, ga tjîë ba kong ga «Pjeyoga Éfeso so. Shji iak beno löng bi sbö kësband Artemisa li syö uyo daga, shji beno löng ba jyäglo ter löno kjok dogo dwayo li daga bakoe. Nopga kjok kjwang jikong so ommydë pjîú ga eni. ³⁶E jyö laga ërë llëme. Eni ga pjây löng tjëkso guing. Llëbo shäryëmi ga woyotjîmi llëm guing llëme. ³⁷Ga domerga söromi kjwe llëye owa shäryara syö uyo kjîy llëm, llëye lara bi sbö kjîshko llëm bakoe. ¿Eni ga tek söromi jûshko ega?

³⁸»Eni ga Demetrio, ba parkagaga, ëye rote woydë wleni ga tjîapgaga no llg-wega löng kjweshko, îzia. Woyde ga ba llgwëzlong dbaryo ga koshe löng llg-weya wlo. Eshko ga shji ëng rotë ga pjîúe. ³⁹Ga pjây llëbo rokë woydë obi ga lëmi shji tönö löng uunkong dbaryo bek lîshko ga llgwey bomi kong eshko jâ. ⁴⁰Llëbo shäryono jûshko li, e tjwe bi kong owa kjwe. Shji oba iono ëngkjwë ara le bi ichagagarë kjwe. ¿“¿Oba shdöktong löng kjweni ega?” lara lok bi kong ga llë löydë ba kong eshko?» le.

⁴¹Lara eni pjir ga nopga li ichara to pjire.

Pablo to shäng Macedonia kjokyo, Grecia kjokyo

20 Nopga shdöktong kës li slano pjir ga Jesús tjîökwo kragaga rokara Pablörë, poshdüya wlo. Poshduna pjir ga «Tja toe» le, ga to jek Macedonia kjokyo. ²Öötong shäng eshko ga jek shäng Jesús tjîökwo kragaga löng li dbo ië kjok kjrinashko. E irgo ga to jek öötong shäng Grecia kjokyo, ³ga beno sök eshko moglo mya.

E irgo ga opshik to jongya Siria kjokyo le. Brikdo, opyë kjyong kësband roy larashko ga roy kuya ga judíoga wotjîlik ba zrök le lëba. E kjîshko ga wotjîlik to iröng pjö lëkong Macedonia kjokyo go shara le. ⁴Ba yorkagaga jek löng ba tjok li ëre: Sópater, e Pirro wa, Pirro,

e Berea so; Aristarco, Segundo, ega Tesalónica so; Gayo, e Derbe so; Tíquico, Trófimo, ega Asia so; Timoteo bakoe. ⁵Ega uunkong jek löng borwa bäm go, ga tjawa koshe öötong löng Troas kjokyo. Gueniyo tjawa beno löng Pablo tjok. ⁶Tjawa beno löng Filipos kjokyo äär jong pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li pjitong guing. E irgo ga tjawa opshino jek Filipos kjokyo dwayo äär jong dlung kjako, ga tjawa opyono kjyong kësband roy, ga tjawa jeke. Öötong dbargwo shkëng (5) ga ega dosharorwa öötong löng Troas kjokyo. Ga tjawa beno löng eshko dbargwo kjäk (7).

Dwlas woïono kjîlara, ga woshrara Pablörë iröng obi

⁷Öötong dbar sondëshko ga tjawa tönö Jesús tjîökwo kragaga tjok, ië wlo. Ga Pablo tjîëno nopga löng li kong. Ga opshik eshko dwayo wëshko le kjîshko ga beno shäng tjîë wop ara äär jong kjok rongë. ⁸⁻⁹Ga tjawa tönö löng lîshko ga yongyo shäryak jem jong ëng kopshko llögong llögong äär jong kjringgwo myashko, tjawa löng li ey. Eshko ga iök borkek lok shjiy arae. Ga dwlas shäng kjîlara eshko ko Eutico, ga sirkeno sök u bäng bäng go. Eshko ga Pablo tjîë shäng kjër wopro ga Eutico sök ga poywö ara. Wop ara ga pono, ga löno jer jong kjokshko dwayo äär jong töshko, ga woïonoe. ¹⁰Eni ga Pablo oplono jer ba ik, ga opburgö dwlas li kjing go, ga popjîlura. Eshko ga tjîë nopga löng li kong ga «Pjây woydë llëme. ¡Buk së!» le.

¹¹E irgo ga Pablo jem kjomo iröng obi, ga pjlung shosho suk pjir shdöra, ga uara tjîökwo kragaga löng li tjok, ga beno shäng tjîökwo le ba kong obi äär jong kjok shränto. E irgo ga toe. ¹²E irgo ga dwlas lîra söra lok jek ba ushko së. E kjîshko ga ba pjeyoga beno löng wopjîú anmoýö.

**Pablo tjlökwo ðono tjlāpaga
Jesús tjlökwo kjrāga kāgāyo
lōng Ēfeso kjokyo ði kong**

¹³E irgo ga Pablo beno shāng Troas kjokyo obi, ga tjawara opshino jek ba bām go, tjeve jong Asón kjokyo kjonong kēsbang go. Woyde Pablorē ga jek pjō lēkong, ga koshērwa lōng eshko. ¹⁴Eni ga Pablo tjeve shāng eshko, ga tōno borwa tjok, ga opyono jek shāng kjonong kēsbang roy borwa tjok. Eni ga tjava jek āar lōng Mitilene kjokyo. ¹⁵⁻¹⁶Wēshko ga tjava opshino eshko dwayo, ga tjava jek lōng Quío kjokyo, e bokshto. Wēshko ga tjava jek āar lōng Samos kjokyo. Woyde Pablorē ga tjava slān ber lōng Ēfeso kjokyo ðlēme ðe, āar Jerusalén kjokyo judío dbar shrēzlong dbaryo kowe ðok Pentecostés ði bām go wlo. E kjīshko ga wēshko ga tjava öotong lōng Mileto kjokyo.

¹⁷Eshko ga no ichara Pablorē tjlāpaga Jesús tjlökwo kjrāga kāgāyo lōng Ēfeso kjokyo ði rokē. ¹⁸Eni ga öotong lōngshko ga Pablo tjlē ba kong ga «Dēnashko ga tja tek shrono shāng Asia kjokyo ēreshko ga tja beno shāng bomi tjok dbar kop ara. ðlēye shāyoror eshko ði miydēmi pjir tjan. ¹⁹Eshkoshko ga judiōga kjonong kjonong opyono beno lōng bor wloyo. E kjīshko ga ðlēbo weno bor kong owa ara, ga tja beno shāng woydē ara bakoe. Gueniyo tja beno shāng parkē Tjlāpaga Jesús kong wotöy iyadoe. ²⁰Tja Sbō tjlökwo ðono oba uunkong bokshto, ga pjāy pinor öör bomi ushko bakoe. Eshko ga tjlökwo ðlē ber pjū bomi kong wlo ði, e ðloror bomi kong pjir, ðlēye bangkjrēr ðlēm wleni. ²¹Eshko ga tja tjlēno shāng tjlökwo kjwaraso judiōga kong, nopga judío ðlēm wleniyo kong bakoe. Tja tjlē ga “ðlēbo owa shāryēmi lōng ði, e owa jlōe lözi, ga rayozī, ga pjāy optwos Sbō kong dey, ga pjāy mār ber

lōng bi Tjlāpaga Jesús go” ðer shāng eni iyado.

²²»Ga eerishko ga tja jongya Jerusalén kjokyo, tja iche Sbō Sēyarē jek eshko kjīshko. Gueniyo ðlēye wen bor kong eshko ði miydēr shāng ðlēme. ²³Miydēr shāng ði, e kjrinaso. Tja to shāng kjok shto oblē oblē ðlīshko ga Sbō Sēya tjlē bor kong ga “ðlono ga pja iēba ber shāng no shdūzlong uyo roshko, ga ðlēbo wen oblē oblē bop kong bakoe” ðe bor kong eni. ²⁴Gueniyo bor kong ga tja woñonde, de ðlēm, e ðlēye ðlēme. Woydēr ði, e kjrinaso. Pak twara Tjlāpaga Jesúsde bor kong shāryēr wlo ðe ði, tja woñonoshko ga e shāyoror pjire. Ga pak ði, e shji kjimte woydē Sbörē sorē ði roy pjū shdör oba kong.

²⁵»Ga pjāy kong Sbō ber no pjūyo sorē ði roy ðloror bomi kong ara. Gueniyo ðer bomi kong ga tja ðmi ame. ²⁶⁻²⁷ðlēye woyde Sbörē ði, e ðloror bomi kong dret, ðlēye bangkjrēr ðlēm wleni. E kjīshko ga ðer bomi kong ga pjāy miydaga ber tjarē ame. ²⁸Sbō tjlökwo kjrāgaga tjlwēna ba Wa srēng ði go pjir, ga pjāy iara ba Sēyarē beno lōng ba dē. E kjīshko ga pjāy wlep ðlēme. Pjāy opdos yōtso. Jesús tjlökwo kjrāgaga dēmi, öng wlep ushko so de ba dagarē wleni.

²⁹»Miydēr pjū ga tja opshino kjok jūshko dwayoshko ga domerga owa tjeve opzrēk bomi tjrēko ara, ga Jesús tjlökwo kjrāgaga lōng ði barwe ara, shjiti kjloy so iir ā wleniyo tjeve öng ðlē uē wleni. ³⁰Ga kjone kjone lōng bomi tjrēko emdē ga opyē lōng jyörkē, ga Sbō tjlökwo ðe ðok bomi kong bëy ðlēm, Jesús tjlökwo kjrāgaga jyāpḡwe jek ba shwo lēkong wlo ðe. ³¹E kjīshko ga pjāy sjēke. Woyoshrozī ga ðu pjloglo mya ga pjāy poshdunor boryo go shkē dba, pjāy kjlarashko kjlarashko.

³²»Era eni, pjeyoga, eerishko ga pjāy iēr ber tjeng Sbō wloshko, pjāy de wlo, ga shji kjimte Sbörē sorē tjlökwoyo ði, e ber pjāng bomi daga bakoe. Pjāy jēk

tjłokwo li go ga pjāy opping ba miydē pjłú jek kēgong kēgong. Eni ga llēbo pjłú twe ba nopga baīya kong wlo li, e twe bomi kong bakoe.

³³»Ga llēye oma ī, e koīnor llēm, dbur llēm, shwong llēm bakoe. ³⁴Eni llēme. Miydēmi pjłú ga tja parkono bor orkwo om go goshko, llēbo woydēr bor kong, bor yorkagaga kong li tjwllēn wlo. ³⁵Ga pjāy pinor eni, woyde ga shji parkē eni, oblē lōng llēbo woydē li kjimtēy ga pjłú wlo. Tjłokwo lara Tjlapga Jesúsde li, e woyoshrozīa. Tjlēno ga «Llēbo kjrroy ga shji wopjłúe. Gueniyo ga llēbo tworoy oblē kong ga shji wopjłú e kjinmo» lara eni» ĩe.

³⁶Lara eni pjir ga kjök torgö sök Jesús tjłokwo kjruga kägāyoga lōng li tjok, ga syōshtono Sbō kong. ³⁷Eni ga epga slatong lok uunkong, ga Pablo popjłura uunkong lirē, ga lō shira lok bakoe.³⁸ ³⁸Eshko ga Pablo tjlēno ba kong ga «Tja toe. Tja ĩmi ame» lara ba kong kjīshko ga epga woydono lok arae. E irgo ga tyara lok oör jek lōng kjang kēsbang buk līshko, to wlo.

Pablo to jek Jerusalén kjokyo

21 «Tjawa toe» lōrorwa borwa pjeyoga kong pjir ga tjawa opyono kjang kēsbang roy jek bek jongya Cos kjokyo. Wēshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek lōng Rodas kjokyo, e irgo ga tjawa jek oōtong lōng Pátara kjokyo. ²Eshko ga kjang kēsbang wllēnorwa pjang kjłara brik pjang kwllē to jongya Fenicia kjokyo wlo ĩe, ga tjawa opyono ba roshko, ga tjawa jeke. ³Tjawa jek lōng eni ga tjawa kjēr pjola ga dlung tjreko ko Chipre li ĩnorwa, e ber buk orkwo mlēkong. Ga tjawa jek lōng Siria kjokyo, oōtong tjyono lōng Tiro kjokyo, llēbo sōya kjang sogorē li shiya lok ber

eshko wlo. ⁴Eshko ga Jesús tjłokwo kjruga wllēnorwa lōng kjłöbō, ga tjawa beno lōng ba tjok eshko dbargwo kjäk (7). Eshko ga Sbō Sēya tjlē tjłokwo kjruga li kong ga «Llēbo wen Pablo kong owa Jerusalén kjokyo» ĩe. E irgo ga lano lok Pablo tjok, jem Jerusalén kjokyo llēm wlo.

⁵Gueniyo ga jlō lara llēme. Oōtong dbargwo kjäk (7) ga tjawa opshino to ey dwayo. Eshko ga epga, tjawa yorkara jer lōng dlung kjako, ba boyga, ba wapga tjok. Eshko ga tjawa kjök tono tjē jikong, ga tjawa syōshtono Sbō kong. ⁶«Tjawa toe» lōrorwa ĩng kong pjir ga tjawa opyono kjang roy, ga epga sano jek ba ushko irōng obi.

⁷E irgo ga tjawa jek dlung kjang go Tiro kjokyo dwayo oōtong lōng Tolemaida kjokyo. Eshko ga Jesús tjłokwo kjruga lōng kjłöbō, ga «¿Pjāy yonde?» lērwa ba kong. Eshko ga tjawa beno lōng ba tjok. ⁸Wēshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek oōtong lōng Cesarea kjokyo. Domer shāng kjłara eshko ko Felipe, e kowēba Jesús tjłokwo roy pjłú lāga lēba. Dli pjłorgaga kjrak doglo kjäk (7) dēnashko li, kjłara li e. Ga tjawa beno lōng ba tjok ba ushko. ⁹Felipe wapga tjeng doglo pkēng (4), kjogloga. Olō ga tjłokwo ĩe Sbōrē ba kong, ga ĩe lok oblē kong eni.

¹⁰Tjawa lōng eshko dbar kwöbō tjānshko ga domer tjwe shāng kjłara Judea kjokyo dwayo ko Agabo. E Sbō tjłokwo lāga. ¹¹Oōtong shāng borwa shwoy ga Pablo dop pjrikklo li kjrara, ga oppjirno e go, ba orkwo go, ba dre go bakoe. Eshko ga tjlē ga «Sbō Sēya tjlē ga «Dop pjrikklo ĩre sogo, e āar shāng Jerusalén kjokyo, ga pjriya judioga lōng eshko lirē jūni bakoe. Ga twe lok tjlapgaga nopga judio llēm wllēniyo kong, llgweya wlo» ĩe eni» ĩe.

³⁸20:37 *Lō shik* lānyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

¹² Kurwa ga tjawa tjîê Pablo kong ga «Pja jem Jerusalén kjokyo îlêm dey» îêrwa eni pjîlaraso îlême. Cesarea soppa omîlono ba kong eni bakoe.

¹³ Gueniyo ga tjawa dboryara Pablörê. Tjîê ga «¿Pjây slar ega? ¿Tja îemi woydêshko eni ega? Tjlapga Jesús kjîshko ga tja shäng pjirikoba kjok orê koshê. Gueniyo erô îlême. Tja shäng zrökoba Jerusalén kjokyo wlo bakoe» îe.

¹⁴ Tjawa kolê woydê îlêm kuzong ga tjawa tjîê ba kong ga «Lîêye woyde Tjlapgarê li, e ber eni» îêrwa.

¹⁵ E irgo ga tjawa posharyono uunkong, ga tjawa opshino to jem Jerusalén kjokyo. ¹⁶⁻¹⁷ Eshko ga tjawa yorkaga Jesús tjîlökwo kjrägaga kjong kjong Cesarea so îirê. Ga tjawa öötong löng Jerusalén kjokyo shko ga tjawa söra lök domer shäng kjîlara eshko ko Nasón li shwoy. Domer, e Chipre so, gueniyo sök Jerusalén kjokyo. Jesús tjîlökwo kjrägaga tek dämärshko li, kjîlara li e. Ga tjawa beno löng ba ushko.

Pablo shäng Jerusalén kjokyo

Jerusalén kjokyo ga tjawa wlokrara borwa pjeyoga Jesús tjîlökwo kjräga löng îirê woowa îlême. ¹⁸ Wêshko ga Pablo jek Santiago ik, ga tjawa jek ba tjok bebi. Tjawa öötong löng eshko ga tjlapgaga Jesús tjîlökwo kjräga kägäyo töno löng uunkong eshko, ¹⁹ ga «Mîga» lâra Pablörê ba kong. E irgo ga îlêye sharyara Sbörê nopga judío îlêm wleniyo kong ba kjîshko li, e lâra ba kong pjire. Lärashko ga îlêbo sharyono chirawayo êmdê li, e lâra pjir bakoe.

²⁰ Kuya lök ga Sbö poshrêra lök ara. E irgo ga tjîê lök ba kong ga «Pablo, pja borwa kjîlara. Tjîlökwo îêrwa woydê bop kong kjrina. Miydêp pjîlú ga judioga Jesús tjîlökwo kjrägaga löng träk îlêm, shtêy ga äär îlême. Ga epga uunkong tjîê ga «Kjok îlgwekklo tara Moisésdê li, e tjwîlô ara. E rayako îlême» îe lök eni.

²¹ Ga roy kura lök ga pja to shäng om-îê oblê. Judioga löng nopga judío îlêm wleniyo tjîrêko li pim shäng «Lîêye tara Moisésdê li, e rayêy ga pjîlúe» îêp to shäng eni ba kong. Ga pja tjîê ga «Bi wapga, e doyo jyâ têy îlêm ga pjîlúe. Bi sdêkwo tek dênashko dwayo li, e sharyêy ame bakoe» îêp shäng eni.

²² »Eni ga pja shrono shäng jûshko, e roy kuya lök kjîluwe. ¿Eni ga îlêye sharyêy? ²³ Pjîlú wlo ga îlêye îêrwa bop kong li sharyos dey. Shji löng jûshko êre tjîrêko domerga tjeng doglo pkêng (4), dämär ga kâkzong shtê îlêm dbar kjwöbö lâra lök Sbö kong, ga e dbaryo li pjir döröe. Sharye löng, tara Moisésdê sorê li eni. ²⁴ Woydêrwa ga epga sös jek bop tjok. Ga pja opyê ba tjok, îlêye sharyêy lâra Moisésdê, shji äär Sbö poshrêk ba ushko ga pjîlú wlo li, e sharyêp ba tjok eni eshko. Ga kâ shtaga potjwîlêga ber pjarê, pjây uunkong kong. Eni ga pja îya nopga uunkongdê, ga miyde lök e go ga tjîlökwo lâra kês bop kjîshko li, e jyô eröe. Pja êmdê ga kjok îlgwekklo tara Moisésdê li kolêp shäng bebi, miyde lök e go ga wêlêe.

²⁵ »Nopga judío îlêm wleniyo Jesús tjîlökwo kjräga lâra, îlêye sharye lök wlo li, e tororwa beno ba kong pjir tjän. Tjawa tjîêno ba kong ga «Dli îlê twak sböpga jyäglo kong li sho uêy îlêm, öng zrök kjyotso skuya î li sho uêy îlêm, srêng îlê uêy îlêm, ga shji orkwosmono ê tjok îlêm ga shji pê ba tjok îlêm bakoe» îlororwa ba kong eni» îe.

Pablo sharaba Sbö u zlong bäng

²⁶ Eni ga domerga doglo pkêng (4) lâra li söra Pablörê jek ba tjok. Wêshko ga opyono shäng ba tjok, ga îlêye sharyêy lâra Moisésdê, shji äär Sbö poshrêk ba ushko ga pjîlú wlo li, e sharyara ba tjok pjire. E irgo ga jek öötong shäng Sbö u zlong bäng, ga ba dbaryo pjir îlono, Sbö

sëngglo söya eshko wlo li söya llono, e lara tjlapgaga löng eshko li kong pjire.

²⁷ Eni ga dbargwo kjäk (7) koshe löng li pjitoe. Eshko ga Pablo öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga judioga löng kjlöbö Asia so. Pablo iya lok ga öö le lok ara, ga nopga löng eshko li shdöra lok jong träk llëm, ga jek rish Pablo kjing go. ²⁸ Eshko ga tjlä lok nopga li kong dbo go ga «Israel tjëyoga, tjawa kjimtozia! Domer to shäng oba ping owa kjok shto oblë oblë li ëre. Lëye le to shäng li, e shji Israel tjëyoga ëre wloyo, kjok llgwekklo tara Moisésdë li wloyo, Sbö u ëre wloyo bakoe. ¡Erö llëme! Nopga söra tek shrono kjlöbö jushko judio llëm wleniyo. ¡E go ga shto iak beno buk dboy Sbö kong ëre, e iara beno buk eni ame!» le.

²⁹ Lunashko ga Pablo ina lok shäng kjok shto oblë Trófimo tjok, e Éfeso so, e judio llëm wleniyo. Ga epga wotjimo lok ga söra Pablörë öötong löng Sbö u zlong bängdo lara. «Sbö u iara beno jong dboy ba kong ame» lara lok e kjishko, miga eni llëme.

³⁰ Eni ga nopga shdöktong llaw pogo kjok eshko kjwang jikong, ga tjwe zron jong Sbö u zlong bäng. Ga Pablo shara lok, dopshira Sbö u jong lishko dwayo jek kjoko, ga Sbö u kjeryo bäng bängzara jek kjlöw erä. ³¹ Eshko ga Pablo zröyde lok. Eni ga roy sökoba jem äär ëngkjwaga Roma so kägäyo kës-bangyo li shwoy, tjlä ba kong ga «Pja wlep llëme. Jerusalén soppa dew töshko shdöktong jong träk llëme» lëba eni.

³² Kuya ga ba ëngkjwagaga tona ba kägäyoga tjok, ga jer lok zron jong nopga tjeng kës lishko. Iya nopga lirë ga Pablo shpora ame. ³³ Eshko ga tjlapga li jek öötong shäng Pablo shwoy ga shara. Eshko ga ba ëngkjwagaga ichara ba pjrik, ba pjrikklo shäryak dröng sho go pjloglo pjök go, ga tjlä nopga tjeng li kong ga «¿No kjwe ëro? ¿Lëye shäryara?» le.

³⁴ Gueniyo ga öö le lok ara, kjlara tjlä oblë, kjlara tjlä oblë bakoe. Eni ga nopga shdöktong löng kës li kuzong ga llëbo bëy li kjone dey miyde tjlapga lirë shäng llëme. E kjishko ga tjlä ba ëngkjwagaga kong ga «Domer kjwe sözi jem kjomo, bi ëngkjwaga shtoyo buk lishko» le.

³⁵⁻³⁶ Eni ga söra lok jek äär shäng tyozlong jem kjomo wlo lishko. Eshko ga nopga tjeng kës li iirkë ara anmoyö, jek löng ba irgo, öö le lok träk llëme. Tjlä ga «¿Zrözia!» le jong eni. E kjishko ga Pablo jek om go ame, shakza ëngkjwagaga kjlöbö lirë pjä, ga söra lok jem pjang kjomo.

Pablo tjläno nopga tjeng ara li kong

³⁷ Eni ga Pablo zrëya lok jek löng lishko lëshko ga Pablo tjlä ëngkjwaga kägäyo kës-bangyo li kong ga «¿Tja tjlä bop kong sira ga buere?» le ba kong, gueniyo lara tjlapga li tjläkwo go.

Kuya ga tjlä ga «¿Pja tjlä Grecia so tjläkwo pjüro? ³⁸ Kjupäbäshko ga Egipto so shrono shäng kjlara jushko, ga nopga owa no zrök ä wleniyo, e tona doglo sak dbaw dbaw pjloglo pkëng (4,000). Ga epga söra jek kjok dogro no llëmshko, ëngkjwë tjawa Roma so tjok wlo lara. E pjaro loror» le.

³⁹ Kuya ga «Llëme. Tja judio, tja Tarso so, kjok li tjwlo ara wleniyo, e Cilicia kjokyo obi. Rokër bop kong sira ga tja ichëp tjlä nopga tjeng ëre kong» le.

⁴⁰ Kuya ga jlö lara.

Eni ga Pablo kojono shäng tyoklo jem li worbo pjirshko, ga orkwo poyono, pjäy kjinkozong loklo wleni. Kjinkono löng ga tjläno ba kong lok arameo tjläkwo go. Tjlä ga

22 «Pjeyoga, tjlapgaga, rokër bomi kong ga tja kuzia, tja opwlikë wlo» le.

² Kuya lok ga Pablo tjlä shäng arameo tjläkwo go kuzong ga beno löng kjing erä. Eshko ga Pablo tjlä ga ³ «Tja ëre

judío. Tja weno buk Tarso kjokyo, e Cilicia kjokyo obi, gueniyo ga tja kuno shäng ëreshko Jerusalén kjokyo. Ga tja oppino shäng Tjlapga Gamaliel tjok, tja pina bi kjok ilgwekklo tak pjang dënashko li go, llëye kjak llëm, sök beke. Enido ga tja jëk shäng Sbö tjok jlökoyo, pjây omsharyë löng eerishko sorë ga tja omsharyë shäng eshko eni bakoe.

⁴»Dënashko ga nopga jëk löng Irbo Tjaglën go li, e irpjanor, zrör wlo, ga sharor, ichoror jek no shdüzlöng uyo roshko, shdungoba wlo, domerga, walëga bakoe. ⁵Syöshtaga kësbangyo, bi tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo këskes, e omîno. E jyö lëmi wleni ga jakrokozî ba kong. Tja kong kjibokwo twara lok, sör bi pjeyoga löng Damasco kjokyo li kong, nopga Irbo Tjaglën li söga wlenor li shar ga pjlu wlo, tek sör ëreshko Jerusalén kjokyo, shdungoba wlo.

⁶»Gueniyo ga tja öotöng jek shäng ääto Damasco kjokyo lishko dlo dluw dik ga in ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, jek lletllet, ga tja kopjrina iök shjiy lirë beno pjang pjribrie. ⁷Jekdo eshko ga tja dgoni jer töshko, ga kur ga ëbo tjle ga “Saulo, Saulo, çtja irpjam ega?” le.

⁸»Kur ga tja tjle ga “Tjlapga, çtja ë?”

»“Tja Jesús, Nazaret so. Irpjam to shäng wle, e tja” le bor kong. ⁹Bor yorkagaga jek löng bor tjok iök shjiy li ina lok, gueniyo ëye tjleno bor kong ga kura lok llëme.

¹⁰»Eshko ga tja tjle ga “Tjlapga, çllëye sharyër ga pjlu?”

»“Pja kojözong. Pja jongya opzrek jek Damasco kjokyo. Llëye sharyëp wlo li, e lëba bop kong eshko” le. ¹¹Ga tja iara iök shjiy lirë beno kjok igö llëm kjishko ga tja shara bor yorkagagarë bor orkwo go, ga tja söra to öotöng shäng Damasco kjokyo.

¹²»Domer sök kjlara eshko ko Ananías. Kjok ilgwekklo tara Moisésdë

li söya shäng pjlo bek iyado. Roy pjlu judioga löng eshko uunkong li kong. Ga tjawa öotöng löng kjok eshko ga domer li tek shäng bor ik. ¹³Eni ga shrono shäng bor zlöng bäng ga tjle bor kong ga “Saulo, pja bor kjlara, pja bokkwo poptos iröng obi, pja kjok igö pjlu wlo” le. Jekdo eshko ga tja bokkwo poptono, ga domer li in ga bë shäng wëlee. ¹⁴Eshko ga tjle bor kong ga “Bi tjlapgaga tek dënashko so Sbö, pja kjrara, llëye woyde li miydëp wlo, No Pjlo Bek li ip wlo, llëye le om go li kup wlo bakoe. ¹⁵Ga llëye inop, kuröp li, pja ber ba laga oba uunkong kong. ¹⁶Era eni ga llëye koshëp ame. Pja kojözong. Pja nom, pja wëba jer di roshko wlo, ga pja syöshtos Tjlapga kong, owa pjang bop go li löya ber dret wlo” le.

¹⁷»E irgo ga tja tek shrono shäng ëreshko Jerusalén kjokyo iröng obishko ga tja jek öör shäng Sbö u zlöng bäng, syöshtë wlo. Eshko ga llëbo inor shji yoïno wleni. ¹⁸Tjlapga Jesús inor ga tjle bor kong ga “Pja opshis mäling jushko Jerusalén kjokyo dwayo. Pja tjle bor kjishko kjok ëreshko ga tjlokwo kjrëba llëme” le.

¹⁹⁻²⁰»Kur ga tja tjle ba kong ga “Tjlapga, dënashko ga tja to shäng judioga syö uyo kjwarashko kjwarashko, ga nopga mär löng bop go li, e sharor, söror, ioror beno tjeng no shdüzlöng uyo roshko, ga shpoga tjarë om go bakoe. Ga bop roy laga Esteban lira zrökobashko ga tja shäng eshko. In shäng ga ‘Zrözia’ lër shäng eni, ga ba zrögaga li, ba shwong ter lëkong li skwarashko ga tja beno shäng shwong li daga. Llëye sharyoror uunkong ëre, e miydëba löng pjire” lër.

²¹»Gueniyo kuya ga tjle bor kong ga “Pja nomo. Pja ichër to kjok pjola bor roy le nopga judío llëm wleniyo kong” le bor kong» le.

²²Llëye le shäng li kura lok öotöng eshko döe. Eshko ga öö le lok tje jikong,

tjlë ga «¡Domer kjwe zrözia! ¡Shäng kjok ëre kjing go ame dey!» Ìe Ìok eni. ²³Ga öö Ìe Ìok jek këgong tjë jìkong, ga ba shwong kop Ìekong Ìi skwara Ìok, ga dbuya Ìlaw pogo, ga klung sho pjìlungyo kjre, ga dbuya Ìok jem jong kjomo ëng kopshko.

Pablo shpoya no dagagarë Ìara, ga opwlìkono

²⁴Eshko ga ëngkjwagaga Ìi ichara ba kägäyo kësbangyo Ìirë Pablo sök ëngkjwaga shtoyo Ìi roshko, shpoya Ìok no shpokkìo go wìo, nopga shdöktong Ìlë kjìshko Ìe ba kong wìo.

²⁵Eshko ga Pablo pjriya Ìöng kjwlëshko ga tjlë ba kong Ìok ga «¿No Roma so kjibokwo tjok Ìi, e Ìlgwemirë Ìlëm obishko ga shpomi ga pjìuré?» Ìe.

²⁶Kuya ba kägäyo Ìirë ga jek jong ba kägäyo kësbangyo Ìi shwoy, ga tjlë ba kong ga «Domer kjwe Roma so kjibokwo tjok. ¿Eni ga kjwëp Ìlong?» Ìe.

²⁷Kuya ga jek öötong shäng Pablo shwoy ga tjlë ba kong ga «¿Jìökoyo ga pja Roma so kjibokwo tjokde?»

«Ëng» Ìe ba kong.

²⁸Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja Roma so kjibokwo shik wìo ga tja dbur zano ara» Ìe ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja data Roma so kjibokwo tjok. E kjìshko ga tja eni tek buk chirawa obishko dwayo» Ìe.

²⁹Jekdo eshko ga epga Ìöng ba shpok wìo Ìara Ìi, e opkwono eshko dwayo. Ga miydara tjìapga Ìirëshko ga bangkjrara ara bako, Pablo kjrochara, shpoya wìo Ìara kjìshko.

Pablo söraba tjìapgaga bokshto

³⁰Wëshko ga ëngkjwaga kägäyo kësbangyo Ìi wotjìik shäng ga «¿Pablo kjwe shdungko Ìe judiógarë, gueniyo Ìlë kjìshko? Miydër woydë yötsoe»

Ìe. E kjìshko ga ba dröng sho ba pjrikkìo Ìi döra, ga judióga syösh-taga kägäyoga, Judío Kjok Ìlgwegaga Këskësyo, e rokara tön ëng tjok wìo. Töno Ìok ga Pablo shira, iara shäng ba bokshto.

23 Eshko ga Judío Kjok Ìlgwegaga Këskësyo Ìi Ìya Pablorë drëng, ga tjlë ba kong ga «Pjeyoga, tja parkono Sbö kong pjìú, ga tja opshäryë shäng pjìo bek Sbö bokso Ìer eni bor pjìúshko» Ìe.

²Kuya syöshtaga kësbangyo ko Ananias Ìirë ga tjlë ga «Pablo kjwe shpozì ba kjakshko» Ìe oba Ìöng ba soshko Ìi kong.

³Kuya Pablorë ga tjlë ba kong ga «¡Pja shpoya Sbörë! Pja so Ìlëbo pogìo poshtik pjìublùn, owa Ìlëm, gueniyo roshko ong kjoyoe. “Tja domer pjìúe” Ìëp shäng, gueniyo pja eni Ìlëme. Pja sök kjweshko, tja Ìlgwep kjok Ìlgwekkìo tara Moisésdë Ìi go wìo Ìëp, gueniyo kjok Ìlgwekkìo Ìi söp sök pjìo bek Ìlëme. Söp kjwe pjìo bek ga pja no ichë bor kjak shpok Ìlëme» Ìe.

⁴Kuya nopga tjeng Pablo zìong bäng Ìirë ga tjlë Ìok ba kong ga «¿Syösh-taga Sbö kong kësbangyo kjwe äyoshtëp kjweni ega?»

⁵«Pjeyoga, kjwe syöshtaga Sbö kong kësbangyo, e miydoror Ìlëme. Miydoror kjwe ga Ìoror eni Ìlëme. Sbö tjìökwo tak pjang eni: “Bi pjìuoyo, bi Ìlgwega, e Ìäywëy owa wìo Ìlëme»* Ìe.

⁶⁻⁸Eshko ga miyde Pablorë ga kjok Ìlgwegaga Ìöng Ìi, kjong kjong saduceoga, kjong kjong fariseoga. Saduceoga wotjìik ga shji woìono ga shji woshrë ame Ìe, Sbö parkaga kjok dogo so, e drete Ìe, sëya Ìlë drete Ìe bakoe. Gueniyo fariseogara wotjìik obìë. Shji woìono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi Ìe, Sbö parkaga kjok dogo so tjok Ìe, sëya tjok Ìe bakoe. E kjìshko ga Pablo tjlë ba kong dbo go

*23:5 Éxodo 22.28.

ga «Pjeyoga, tja fariseo, tja data fariseo bakoe. Tja wotjlik ga shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi lër. Ga tja ioromi shäng bomi bokshto lïg-wemi wlo, tja wotjlik eni kjishko» lë.

Lara eni pjir ga fariseoga, saduceoga löng eshko li, e tjle lok eng tjok kar kar trak llëm, ga tjlapgaga li eng shdöno beno löng kjing pjök. ⁹Ga nopga tjeng eshko li eng shdöno beno tjeng kjing pjök, ga öö lë lok trak llëm bakoe. Fariseoga löng eshko li kjong kjong no pingga kjok lïgweklö tara Moisésdë li go. Epga kojono lok ga tjle ga «Borwa kong ga domer kjwe llëbo owa shäryono llëme. Sëya llë, e tjleno ba kong kjwe, llëm ga Sbö parkaga kjok dogo so li tjlekdo ba kong kjwe» lë.

¹⁰Eshko ga nopga li shdöktong këgong anmoyö. E kjishko ga engkjwaga kägäyo kësbangyo li ombangkjröno, wotjlik ga Pablo sho dwlekoba sira sira kjwe lë. Eni ga ba engkjwagaga ichara tjë kara Pablo shik eshko dwayo, söya äär ber sök engkjwaga shtoyo lishko wlo.

¹¹E shkëyo ga Tjlapga Jesús weno shäng Pablo kong, ga tjle ba kong ga «Pablo, pja wokjang, llëye bangkjrep llëm shara. Tja roy läyworop oba kong jushko Jerusalén kjokyo sorë ga roy lep oba kong Roma kjokyo eni bakoe» lë.

Judíoga wotjlıno lok Pablo zrök

¹²Wëshko kjok shröngto ga judíoga kjong kjong eng töno wotjlik kjrinaso, Pablo zrök wlo. Ga tjle lok eng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» lë lok eni. ¹³Ba lagaga eni li, e doglo sak pkëng (40) kjingsho tjok.

¹⁴Eni ga epga jek syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok lïgwega wleniyo ik. Öötong löng ba shwoy ga tjle lok ba kong ga «Tjawa tjleno eng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy

pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» lörorwa eni. ¹⁵E kjishko ga pjäy, Judío Kjuk Lïgwegaga Këskësyö llamo li, rokozi engkjwaga kägäyo kësbangyo li kong ga Pablo söya tjwe shäng, ga ie bomi bokshto, llëbo shäryara li kjakrokëmi ba kong yötso wlo. Eni ga ter söyde, tjwayde na llëm obishko ga tjawa ber löng irbo ba koshë, zrörwa wlo» lë.

¹⁶Gueniyo ga Pablo dor, wa shäng kjlara, ga tjlokwo lë löng li roy kura. E irgo ga jem opzrëno engkjwaga shtoyo lishko, ga jek öötong shäng Pablo iak shäng lishko, roy lë ba kong wlo. ¹⁷Kuya ga engkjwaga kägäyo rokara kjlara, ga tjle ba kong ga «Dwlas ëre sös bor kong sira, bop kägäyo kësbangyo li shwoy. Tjlokwo lë woydë ba kong» lë.

¹⁸Kuya ga söra jek ba kägäyo kësbangyo li shwoy, ga tjle ba kong ga «Domer shdung shäng kjlara ko Pablo, rokara bor kong ga dwlas ëre sör bop bokshto, llëbo roy lë bop kong wlo» lë engkjwaga kägäyo lirë ba kong.

¹⁹Kuya ga dwlas li shara ba orkwo go, ga söra jek tjoksa, ga tjle ba kong ga «Llëye lep woydë bor kong?»

²⁰«Judíoga kjong kjong lano lok eng tjok, ga wotjlıno lok kjrinaso. Bong ga Pablo roke lok bop kong ga söp ba kong jongya ba lïgwezlong töno löng lishko, kong llëbo kjakroke lok yötso anmoyö wlo lë eni. ²¹Gueniyo ga jlöe lep llëme. Domerga töno tjeng doglo sak pkëng (40) kjingsho tjok, ga opjneno löng ba koshë irbo lë. Tjleno eng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» lara lok eni. Eni tjok ga poshäryono löng pjir tjän, löng bop koshë dboryep sorë koshayde eröe» lë ba kong.

²²Kuya ga tjle ba kong ga «Llëye löröp bor kong li lep ë kong llëme» lë, ga ichara toe.

Pablo icharaba Cesarea kjokyo

²³ Eshko ga ëngkjwaga kägäyoga rokara do pjök, ga tjlä ba kong ga «Pjäy poshäryozong. Pjesit shkëyo ga pjäy to jongya Pablo sök Cesarea kjokyo. Ængkjwagaga jëk lok dre go wleniyo sömi jer bomi tjok doglo sak dbäw pjloglo pjök (200), ëngkjwagaga jëk löng kwomgla go wleniyo sömi doglo sak kjäk (70), ga ëngkjwagaga ëngkjwë kônkowo go wleniyo sömi doglo sak dbäw pjloglo pjök (200) bakoe. ²⁴ Ga kwomgla wlëmi pjök mya, Pablo sök wlo. Ga sömi bor kong yotso, äär shäng Cesarea kjokyo pjlu, së obi, kjok eshko so ichaga Félix li shwoy wlo» le.

²⁵ Ga kjibokwo tara ba kong kjwara, söya, twe Félix kong wlo. Kjibokwo li tjlä ga

²⁶ «Tjlapga no ichaga tjwlo ara wleniyo Félix:

»Miga, lër bop kong. Kjibokwo ëre taga tja Claudio Lisiasdë bop kong. ¿Pja yonde?

²⁷ »Domer jek shäng ëre shara judiogarë, zröya wlo lara. Gueniyo kuror ga e Roma so kjibokwo tjok. E kjishko ga tja öör jong bor ëngkjwagaga tjok, ga wlikoror, döror ba shjiryo. ²⁸ Eni ga rote lok llë kjiy miydër woydë kjishko ga söror jek ba Kjok llgwegaga Këskësyo tönö löng li shwoy, ga ioror shäng eshko ba bokshto. ²⁹ Miga rotara lok llëbo owa shäryara ba kjok llgwekklo baiya kong kjishko döe. Gueniyo bi kong ga kur ga shdüy llë kjiy llëm, zrökko llëm, iako no shdüzlong uyo roshko llëm bakoe. ³⁰ Gueniyo ga judioga kjlobö wotjlik löng ba zrök le li roy sörabä bor kong. E kjishko ga ichër jek bop shwoy, llgwep wlo. Ga löror ba rotagaga li kong ga jek jongya bop shwoy bako, llëye läko

ba kjishko li le lok bop kong wlo.

Shji ber eni.»

³¹ Eni ga ëngkjwagaga li kong llëye shärye wlo li lara ba kägäyorë lok pjir ga toe. Pablo söra lok to jer shkëshko äär jong Antipatris kjokyo. ³² Wëshko ga ëngkjwagaga jëk löng dre go li sano tjwe löng ba ëngkjwaga shtoyo iröng obi, ga jëk löng kwomgla go li to jek Pablo tjok.

³³ Öötong löng Cesarea kjokyo ga kjibokwo söya tjeng li twara lok kjok eshko so ichaga li kong, ga Pablo twara beno ba kong bakoe. ³⁴ Eshko ga kjibokwo li ina pjir ga tjlä Pablo kong ga «¿Pja kjone so?»

«Tja Cilicia so» le ba kong.

³⁵ Eni ga tjlapga li tjlä ba kong ga «Pja llgwer ga pjlu, gueniyo bop rotagaga li shrono guing» le. Eni ga iara beno shäng dak dak le, pjlu uyo shäryara pjlu Herodesdë dënashko li roshko.

Pablo opwlikono Félix bokshto

24 Öötong dbargwo shkëng (5) ga syöshtaga kësbangyo ko Ananías li öötong shäng kjok eshko, judio tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kjong kjong tjok. Ga domer jek söra lok shäng kjlara obi ba tjok ko Tértulo. E Pablo rotaga, ba llamo löng li kjishko wlo le. Eni ga epga jek öötong löng no ichaga li shwoy, Pablo rotë wlo. ² Ga Pablo rokara tjlapga lirë, ga söya lok tjwe shäng ba bokshto. Eshko ga Tértulo omrotë, tjlä Félix kong ga «Tjlapga no ichaga, pja tjwlo kës-bange. Eeri ga öötong lu pjloglo ara tjän ga tjawa löng wlëp, wopjlu bop kjishko, ga bop kjok miydë li kjishko ga llëbo shäryorop ara kjok ëreshko beno pjlu, owa llëme. ³ E kjishko ga tjawa löng wopjlu bop tjok. Enido kjone pogo ga pja roy läywe borwa pjeyogarë pjluë. ⁴ Gueniyo pja dbar jerwa ara llëm wlo ga rokërwa bop kong ga tjawa tjlä li kus sira.

⁵»Domer kjwe miydororwa ga kjwe owa. To shäng kjok kjwang jikong judioga barwë ara, shdöya wlo le. Nopga löng kjok ëreshko kowëba nazarenoga, domer kjwe ba kägäyo. ⁶⁻⁸Borwa Sbö u li ëmdë ga ie ber jong dboy Sbö kong ame wlo lara, ga sharorwa eshko e kjishko.[†] Eni ga kjakrokos pjarë om go ba kong. Miydëp e go ga tjlokwo lërwa löng ba kjishko kës li, e jlöe» le.

⁹Eshko ga judioga löng li tjlä ga «Eni jlöe» le lok eni.

¹⁰Eni ga tjlapga li orkwo pingö Pablo bët, pja tjlezong loklo wleni, ga Pablo tjlä ga «Miydër pjlu ga pja parkë sök jushko no llgwega lu pjloglo ara tjan. E kjishko ga tja opwlikë bop bokshto wlepe. ¹¹Eni ga tja tjlä li jlöre miydëp woydë ga kjakrokëp ë pogo kong om go ga pjluë. Eeri ga öotong dbargwo sak kjwara kjingsho pjök (12) ga tja öotong shäng Jerusalén kjokyo, Sbö poshrëk wlo. ¹²Eshko ga tja wlëna lok shäng tjlokwo kjlopwë kar kar ëbo tjok llëme. Eye shdöror llaw pogo llëme. Sbö u zlong bäng ga llëye shäryoror llëm, judioga syö uyo roshko llëm, shto oblë llëm bakoe. ¹³Tja rote lok li llëbo wlëna jlokoyo bor shdungko wlo drete.

¹⁴»Gueniyo lër jlokoyo ga nopga jëk löng Irbo Tjaglën li go sorë ga tja omshäryë shäng eni. E kjishko ga bor rotagaga löng kjwe tjlä ga tja jëk shäng Sbö tjok bëy llëme le, gueniyo borwa tjlapgaga tek dënashko so Sbö li, e poshrër, kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e jlöe lër uunkong bañya dik, ga kjibokwo tara Sbö tjlokwo lagagarë li, e jlöe lër bakoe. ¹⁵Ga tja sök Sbö koshë ga shinmoga, e woshre iröng obi uunkong, pjlo bekde, de pjlo bek llëmde, gueniyo woshre iröng obi. Kjwepga kjwe löng omkoshë

sorë ga tja omkoshë shäng eni bakoe. ¹⁶E kjishko ga tja drön ara, tja ber pjlo bek Sbö bokso wlo, tja ber pjlo bek nopga bokso wlo bakoe.

¹⁷»Lu to jek pjloböso ga tja öör jëk-tong shäng kjok shto oblë oblë ga tja jek öotong shäng iröng obi bor kjokshko, dbur twër oba song wleniyo kong wlo, Sbö sëngglo sör, twër ba kong ba ushko wlo bakoe loror. ¹⁸Ga tja wlëna kjwepgarë eshkoshko ga llëye shäryërwa lara Moisésdë, tjawa äar Sbö poshrëk ba ushko ga pjlu wlo li, e shäryër pjir shäng kjwlëe. Eshko ga nopga jëk löng bor tjok ara llëm, ga eye ëng shdök löng llëm bakoe. ¹⁹Eshko ga judioga Asia so löng kjlobö, ga llëye lër bop kong li, e ina lok pjire. Zok ga epga tjwayde löng jushko om go, opping na bop bokshto, tja rote wlo. Kuya ga llëbo shäryoror sit jlokoyo, tja rote wlo wleni ga le lok om go ga pjluë. ²⁰Eni llëm ga shrono löng kjwe, tja shäng ba bokshto no llgwezlong shtoyoshko ga llëye wlëna bor tjok, tja shdungko wleni ga le lok bop kong ga pjluë. ²¹Gueniyo ga tja le lok li kjrinaso ga pjluë. Tja shäng ba boksh-toshko ga tja tjlä ba kong dbo go ga «Tja wotjlik ga shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi lër. Ga tja iak shäng bomi bokshto llgwemi wlo, tja wotjlik eni kjishko» lër ba kong eni eröe» le.

²²Irbo Tjaglën le li miyde Félixde sök pjluë. Eshko ga tjlä ga «Llgwer eniwa tjok llëme. lër ber Tjlapga Lisias tjwe guing, ga llgwer eshko jã» le. ²³E irgo ga tjlä ëngkjwaga kägäyo shäng li kong ga «Pablo kjwe ios ber shäng jushko dak dak lë, gueniyo rayos shäng iguing. Ga ëbo tjwe ba ik ga som llëm, sëya, kjimte woydë ga wëyë» le.

[†]24:6-8 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjonë kjonë tjlä ga «... ga sharorwa eshko e kjishko. Llgwerwa borwa kjok llgwekklo go lororwa, gueniyo ga ëngkjwaga kägäyo kësbangyo ko Lisias opzrëno jek eshko ga döra borwa shjiryö dbo go. Ga tjawa ichara tek bop shwoy ba rotë.»

²⁴Öötong dbar kjwöbö ga Félix äär shäng Pablo shwoy, ba boy Drusila tjok. Walë, e judío. Eshko ga Pablo rokara Félixde jek ba shwoy. Ga Pablo İano ba tjok, shji mär Cristo Jesús go sorë kjışhko. ²⁵Eshko ga Pablo tjİe ba kong ga «Shji woyste Sböre ga shji jëk löng pjİo bek, İlebo shäryëy woyste owashko ga shji drön ëë, shäryëy İlëm wİo. Ga İlono ga shji İlgweya Sböre» İe.

İara eni İi kuya Félixde ga beno shäng sëya İlëm, woyste arae. Eni ga tjİe ga «Ber eni guing. Pja nomo. Tja dbar tjok ga pja rokotë obi» İe. ²⁶E irgo ga Félix shäng Pablo koshë, kong dbur twe, raye wİo İe. E kjışhko ga roke enido, İan ba tjok wİo.

²⁷Shärye beno shäng eni öötong İu pjİogİo pjök. E irgo ga Félix opshino ba shto dwayo, ga äska beno sök Porcio Festo. Ga Félix ber pjİu judİoga tjok wİo İe ga Pablo iara beno shäng no shdüzİong uyo roshko.

Pablo opwİlikono Festo boksho

25 Eshko ga Festo öötong beno sök kjok eshko so ichaga öötong dbargwo mya ga opshino Cesarea kjokyo dwayo jem öötong shäng Jerusalén kjokyo. ²Eshko ga syöshtaga kägäyoga, judİoga oblë tjwİo ara wİeniyo, e tönö Tjİapga Festo tjok, ga tjİeno İok ara Pablo wİoyo. ³Tjİe İok ba kong ga «Tjawa kjimtëp sira. Pablo ichëp tëm sëya İok borwa kong Jerusalén kjokyo» İe, gueniyo e wopro ga epga löng poshäryë ba zrök irbo wİo İe.

⁴Kuya Festorë ga tjİe ba kong ga «İlëme. Pablo, e iak beno shäng no shdüzİong uyo roshko Cesarea kjokyo, ga tja wotjİik ga tja jongya wop ä iröng eshko İer. ⁵E kjışhko ga bomi tjreko ëreshko tjİapgaga tjwİo këskës wİeniyo ichëmi jer bor tjok kjİöbö Cesarea kjokyo. İlëbo shäryara domer İirë owa ga rotëmi eshko ga pjİue» İe.

⁶Ga Festo beno shäng Jerusalén kjokyo judİoga İi tjreko dbargwo kjwong (8), sak kjwara (10) dik. E irgo ga to jer iröng Cesarea kjokyo. Wëshko ga öötong sök no İlgwezİong shtoyo İishko, ga no ichara jek Pablo wİokjrë.

⁷Eni ga Pablo opzrëk jek äär shäng tjİapga sök İishko ga judİoga jer öötong löng Jerusalén kjokyo dwayo İi jek Pablo zİong bäng, ga tjİeno İok ara İlebo owa kësbang, gueniyo İleye wİena ba kong, ber shdungko wİo drete. ⁸Eshko Pablo opwİikë wİo ga tjİe ga «İlëye owa shäryoror İlëme. İlëye shäryoror judİoga kjok İlgwekkİo İi wİoyo İlëm, İleye shäryoror Sbö u İi wİoyo İlëm, İleye shäryoror tjİapga pjİu kësbangyo sök Roma kjokyo İi wİoyo İlëm bakoe» İe.

⁹Gueniyo Festo ber pjİu woyste judİoga tjok kjışhko ga tjİe Pablo kong ga «¿Pja jem woyste Jerusalén kjokyo, pja İlgwer eshko wİore?»

¹⁰«İlëme. Tja shäng pjİu kësbangyo sök Roma kjokyo İi no İlgwezİong boksho, tja İlgweya wİo. Miydëp pjİu ga İleye shäryoror owa judİoga kong İlëme. ¹¹İlëbo owa shäryoror, tja ber zrökko wİo wİeni ga tja zrökko. Gueniyo tjİökwo İe İok bor wİoyo İi, tja rote İi jyö erö wİeni ga tja twako ba kong wİo İlëme. Ga rokër bop kong ga tja İlgweya ber pjİu kësbangyo sök Roma kjokyo İirë om go» İe.

¹²Eni ga Festo İano ba poshdunggaga löng İi tjok. İano pjir ga tjİe Pablo kong ga «Rokorop bor kong ga pja İlgweya ber pjİu kësbangyo sök Roma kjokyo İirë om go. E kjışhko ga pja ichër jongya ba shwoy Roma kjokyo» İe.

Festo İano Agripa tjok Pablo kjışhko

¹³Dbar kjwöböso ga shto oblë so pjİuyo ko Agripa öötong shäng Cesarea kjokyo Festo İk. Agripa dor Berenice, e jek shäng ba tjok bakoe. ¹⁴Ga beno

lǒng eshko dbar kjwöböso. Dbar kjwara ga Festo tǎlěno ba kong Pablo kjǎshko. Tǎlě ga «Domer shǎng ęreshko kjǎlara ko Pablo, iara Félíxdě beno shǎng no shdüzǎlong uyo roshko. ¹⁵ Ga tǎ oör jem shǎng Jerusalén kjokyoeshko ga syösh-taga kǎgǎyoga, judío tǎlapgaga kjok ǎlg-wega wleniyo, epga ba rotono bor kong ara. Woyde ǎok ga Pablo, e shdungko jǎlě ǎer ba kong.

¹⁶ »Ga dboryoror. Tǎ tǎlěno ba kong ga «Tjawa Roma so, tjawa sgak ǎong ęye ǎerwa zrökoba wǎo jekdo, ba rotaga ǎi tjwe ǎong ęng bokshto ǎlěm guing ǎlěme. Woyde ga rote ǎok ęng bokshto, opwǎlikę wǎo» ǎoror.

¹⁷ »Eni ga epga oör ǎong jǎshko ga tǎ dbar zano ǎlěme. Węshko dö ga tǎ jem oötong sök no ǎlgwezǎlong shtoyo ǎishko, ga nopga ichoror jek domer ǎi wǎokjǎrę, ga söra ǎok jek oötong shǎng eshko. ¹⁸ Gueniyo ga ba rotaga shrono ǎong ǎi tǎlěno ga ǎlěye owa ǎara ba kjǎshko woyotǎǎinor dik ǎlěme. ¹⁹ Tǎlěno ǎok ga ba kjok ǎlgwekkǎo ǎi söya shǎng bęy ǎlěme. Ga ǎano ǎok domer kjǎlara ko Jesús kjǎshko. Tǎlěno ǎok ga domer ǎi wolono, gueniyo Pablo tǎlě ga shǎng sę obi ǎe ǎok eni eröe. ²⁰ Eshko ga ǎlěye shǎryęr ga pjǎlǎ ǎi miydęr sök ǎlěme. E kjǎshko ga tǎ tǎlě Pablo kong ga «ǎPǎa jem woydę Jerusalén kjokyo, pǎa ǎlgwer eshko wǎore?» ǎer.

²¹ »Gueniyo ga tǎlě bor kong ga «Rokęr bop kong sira ga tǎ ios ber sök na, tǎ ǎlg-weya pjǎlǎ kęsbangyo sök Roma kjokyo ǎirę om go guing» ǎe. E kjǎshko ga ǎoror beno shǎng dak dak ǎe, ichęr tǎlapga pjǎlǎ ǎi shwoy ǎlono ga bue guing» ǎe.

²² Kuya ga tǎlě ba kong ga «Tǎ ęmdę ga domer ǎi tǎlě sorę kur woydę bakoe» ǎe.

Kuya ga tǎlě ba kong ga «Bong erö ga tǎlě sorę ǎi kuba» ǎe.

Pablo tǎlěno Pǎlǎ Agripa bokshto

²³ Węshko ga Agripa, Berenice, e opzręno jek ǎong no ǎlgwezǎlong shtoyo roshko. Eshko ga shręraba ara, romguę jong trǎk ǎlěme. ǎong eshko ǎi tǎlap-gaga ęngkjwaga kǎgǎyo kęskęs wleniyo, domerga eshko so tǎwǎo kęskęs wleniyo bakoe. Oötong tōno ǎong ga nopga ichara Festorę jek Pablo wǎokjǎrę, ga söra ǎok oötong shǎng eshko. ²⁴ Eshko ga Festo tǎlě ga «Pǎlǎ Agripa, pjǎy tǎlapgaga tōno ǎong bi tjok na, domer shǎng kjwe ǎzǎa. Woyde judioga kjǎlobirę ga domer kjwe ichęr zrökoba wǎo. Eni ǎi woyde ǎok jǎshko Cesarea kjokyo, Jerusalén kjokyo bakoe. ²⁵ Gueniyo ga bor kong ga ǎlěye owa shǎryara, ber zrökko wǎo ǎlěme. Gueniyo tǎlěno om go ga «Tǎ ǎlgwega ber tǎlapga pǎlǎ kęsbangyo sök Roma kjokyo ǎirę om go» ǎara. E kjǎshko ga ichęr to eshko ǎer.

²⁶ »Woyde ga ǎlěbo tęr ba kjǎshko, ichęr tǎlapga pǎlǎ kęsbangyo ǎi kong, gueniyo ǎlěye ǎako ba wǎoyo bor kong drete. E kjǎshko ga rokoror tek shǎng bop bokshto, Tǎlapga Pǎlǎ Agripa, pjǎy uunkong bokshto bakoe. Eni ga kjakrokoromi yötso pjir ga ǎlěbo ber tęr wǎo ga tǎlökwo tjok wǎo. ²⁷ Bor kong ga no ichęr to, ǎlgweya tǎlapga pǎlǎ kęsbangyo ǎirę wǎo ga woyde ga ǎlě kjiy ǎoroy ba kong yötso guing» ǎe.

26 Eshko ga Pǎlǎ Agripa tǎlě Pablo kong ga «Woydęr ga pǎa tǎlęs bop kjǎshko om go shara» ǎe.

Kuya ga orkwo poyono, pjǎy kjinko-zong ǎokǎo wleni, ga tǎlě ga ² «Tǎlapga Pǎlǎ Agripa, tǎ shǎng jǎshko bop bokshto, «ǎlěye ǎara judiogarę bor kjǎshko ǎi, e eni ǎlěme» ǎer bop kong miydęp wǎo, ga tǎ wopǎlǎ. ³ Tǎjawa judioga, tjawa ǎlěbo shǎryę sorę ǎi miydęp sök pjǎlǎ. Tǎjawa ęng dboryę kar kar ǎlě kjǎshko ǎi miydęp pjǎlǎ bakoe. Eni ga miydęr ga tǎ tǎlě bop kong ga tǎ kup sök pjǎlǎ. E kjǎshko ga

rokër bop kong ga tja kus sök wop tjok sira guing.

⁴»Tja miyde judíoga uunkongdë tek chirawashko dwayo. Tja shäng bor kjokshko, llëm ga Jerusalén kjokyoshko ga tja opshäryë sorë, e miyde lok pjíúe. ⁵Miyde lok pjir ga tja fariseo tek dëna tjän, ga le lok woydë wleni ga le ga pjíúe. Ga tjawa fariseoga, judíoga kjok llgwekklo li njenwa yotso anmoyö, judíoga llamo li kjinmo. ⁶Tjlokwo lara Sbörë borwa tjlapgaga tek dëdashko so kong jlökoyo li, e koshër sök iyado. Era eni tjok ga tja söra lok, tek shrono shäng, tja llgwekoba e kjishko wlo.

⁷»Israel tjëyoga uunkong kjinggwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li, tjlokwo lara li koshe löng iyado. E kjishko ga Sbö, e poshrëya shkë dba, ga parkë löng ba kong iyadoe. Ga tjlokwo koshe löng li, tja omkoshë shäng bakoe. »Tjlapga Pjlu Agripa, tja rote judíogarë löng e kjishko! ⁸»Shji judíoga wotjlik ga shji wolono ga shji woshre Sbörë iröng obi jlöe lëy llëm ega?

⁹»Dëdashko ga tja wotjlıno om go ga bek wlo ga tja parkë Jesús, Nazaret so li nopga wloyo loror. ¹⁰Ga shäryoror eni eshko Jerusalén kjokyo. Tja ichaga syöshtaga kägäyogarë, ga Jesús tjlokwo kragaga li ichoror no shdüzlong uyo roshko arae. Ga zrökobashko ga tja tjlıno ga «Kjwe zrökko» loror bebi. ¹¹Enido ga tja öör shäng ba wlëk judíoga syö uyo lok oblë oblë li roshko. Wlënor ga shdun ara, Jesús läywe owa wlo lër. Ga tja iirkono ara ba kong lok, ga irpjanor Jerusalén kjokyo lishko dö llëme. Irpjanor jek shäng kjok shto oblë oblë, oba tjëyo eniyo llëm wleniyoshko bakoe.

¹²»Shäryër shäng eni kuzong ga pjłara ga tja jek shäng jongya Damasco kjokyo, tja ichak syöshtaga kägäyogarë, pak twara lok bor kong li shäryër wlo.

¹³Gueniyo dlo dluw dik ga in ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, kalã dbo

dlo kjinmo, jek lletilet, ga tja kopjrina beno pjang pjribri bor yorkagaga jek löng li tjok. ¹⁴Eshko ga tjawa dgonu jer löng töshko, ga kur ga ëbo tjlıe bor kong arameo tjlokwo go ga «Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega? Pja opyë shäng bor wloyo ga pja opshdung shäng om goshko, e so öng llë, ba shpokklo dbo stek li te om go kjoyoe» le.

¹⁵»Kur ga tja tjlıe ga «Tjłapga, ¿pja ë?»

»«Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja. ¹⁶Pja kojözong. Tja weno shäng bop kong ëre, pja kjroror ber shäng bor parkaga wlo kjishko. Woydër ga llëye inop ëre, llëye pin bop kong li, e lëp oba kong. ¹⁷⁻¹⁸Ga pja to shäng ba lëshko ga pja wlikër judíoga wloshko dwayo, nopga judío llëm wleniyo wloshko dwayo bakoe. Pja ichër jongya nopga judío llëm wleniyo kong jlökoyo. Woydër ga epga ber löng bokkwo roshwing pjir wleni, ga jëk löng kjok ro si roshko wleni ame, jëk löng iök shjiy roshko wleni shara. Woydër ga löng A wloshko ame, ber löng Sbö wloshko shara. Woydër ga owa pjang ba go li lön ber dret, epga iër ber löng ba pjeyoga mär bor go erö li tjok wlo. Pja ichër jongya nopga judío llëm wleniyo kong, llëbo uunkong ëre shärye wlo» le bor kong.

¹⁹»Tjłapga Pjlu Agripa, eni ga llëbo ichara Sbörë bor kong kjok dogo dwayo inor shji yoıno wleni li jlöe loror, ga koloror. ²⁰Bäm go ga tjlokwo ëre loror judíoga löng Damasco kjokyo li kong, e irgo ga judíoga löng Jerusalén kjokyo li kong, judíoga löng Judea kjokyo kjok kjwang jikong li kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Tja tjlıno ba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozı, ga pjäy optwos Sbö kong dey. E irgo ga llëbo shäryozı pjlo bek, pjäy kjłopswono jlöe lëba wlo» loror.

²¹»Tja shara judíogarë Sbö u zlong bäng, tja zröya lok wlo lara e kjishko.

22–23 Gueniyo tja kjimte Sbörë shäng. E kjishko ga tja beno shäng ba tjłkwo ĩe nopga uunkong kong, tjwł kėskės ĩi kong, tjwł chila ĩi kong bakoe. Ĺłeye sharyė wło ĩara Moısės, Sbō tjłkwo ĩa-gagarė dēna tjān ĩi, e sharyono eni jłoe ĩer oba kong. Tjłeno łok ga “Łlono ga no pjłuyo iche ĩe Sbörė ĩi shronoshko ga woyde ga shdungoba, wolon, ga woshre Sbörė irōng obi, shinmoga tjeng kės ĩi bām go. Sharyė eni, ga shji dōya Sbörė sorė ĩi roy shdōya ba pjeyoga judfoga kong, nopga judfō ĩlēm włeniyo kong bakoe. Shji jėk łong kjok ro sĩ roshko włeniyo kong ga roy ber iök shjiy włeni” ĩe łok beno pjang ba kjibokwo go eni» ĩe.

24 Eshko ga Pablo tjłe shäng opwłikė eni wopro ga tjłkwo skokza Festorė, tjłe ba kong dbo go ga «Pablo, ¿pja skwėre ĩłero? Pja oppino ara ga pja ĩara beno shäng skwė erā» ĩe.

25 Gueniyo kuya ga tjłe ba kong ga «Tjłapga Festo, tja skwė ĩlėme. Tjłkwo ĩer ĩi, e jłoe. Tja tjłe ĩi, e bek łotė. 26 Tjłapga Pjłu Agripa sōk kjwe. Tjłkwo ĩer ĩi, e miyde sōk pjłue. E sharyak ĩutshko ĩlēm, e wėłee. E kjishko ga tja tjłe shäng włep ba bokshto. Miydər pjłú ga sōk kjwe ommydė pjłue» ĩe. 27 E irgo ga Pablo tjłe tjłapga Agripa kong ga «Tjłapga pjłu, ¿woyotjłip ga ĩłeye ĩara Sbō tjłkwo ĩagagarė ĩi, e jłoe ĩepde? Miydər ga e jłoe ĩep» ĩe.

28 Kuya ga tjłe ba kong ga «¿Tja kjłopswėp ber Cristo tjłkwo kjraga maling jłni ĩepdo?»

29 «Wop chirare, de wop arare, gueniyo rokėr Sbō kong ga pja, nopga uunkong tja kuya łong jłshko eerishko, pjāy āar ber łong Cristo tjłkwo kjraga botoya dik, gueniyo pjrik łong drōng sho bomi orkwo go jłni botoya dik ĩlėme» ĩe ba kong.

30 Eni ga pjłu ĩi kojono opshik kjoko wło, kjok eshko so ichaga tjok, Berenice tjok, nopga sirkeno łong ba tjok ĩi

tjok bakoe. 31 Ga to opshino łong ĩan dboshko, tjłe łok ĩng kong ga «Domer kjwe ĩłeye owa sharyara ber zrōkko wło ĩlēm, shdungko shäng kjėrshko ĩmdė ĩlēm bakoe» ĩe łok eni.

32 Eshko ga Agripa tjłe Festo kong ga «Domer kjwe “Rokėr ga tja ĩlgwega ber pjłu kėsbangyo sōk Roma kjokyo ĩrė om go” ĩara ĩlēm kjwe ga rayoroy ga pjłue» ĩe.

Pablo icharaba to jongya Roma kjokyo

27 Woyotjłina tjłapgaga ĩrė pjir ga tjawa iche jek jongya Italia kjokyo wło ĩeshko ga Pablo, e twara łok ĩngkjwagaga ara kągāyo kjłara kong, de wło. Domer, e ko Julio. E ĩngkjwaga parkė łong pjłu kėsbangyo sōk Roma kjokyo ĩi daga włeniyo. Ga kong nopga oblė shdung łong eshko, e twara łok, de wło bakoe. 2 Eshko ga kyyong pjang kjłara kėsbang jek āar Adramitio kjokyo dwayo brik pjang kjwłė jongya Asia kyyong tjyozłong shtoyo kjrinashko kjrinashko ĩe, ga tjawa opyono e roshko, ga tjawa opshino toe. Aristarco jek shäng borwa tjok bebi, e Tesalónica so. Tesalónica kjokyo, e Macedonia kjokyo obi. 3 Wėshko ga tjawa oōtong łong kyyong tjyozłong kjokyo ko Sidón. Eshko ga Pablo songe ĩe Juliorė, ga rayara to ba pjeyoga włeni łong eshko ĩi ĩk, kjimte łok wło.

4 E irgo ga tjawa opshino to Sidón kjokyo dwayo. Eshko ga pjłuk tjwe jong dbo ara dłung buk kės ĩi shwo ĩėkong, ga tjawa bakwe jong irōng erōe. E kjishko ga tjawa to jek dipzono dłung tjřeko ko Chipre, e pjłor dew ĩėkong pjłuk ara ĩlēmshko. 5 E irgo ga tjawa dipzono jek dłung buk Cilicia kjokyo, Panfilia kjokyo, e bokshto, kjwo kalėkong, ga tjawa tjyono oōtong łong Mira kjokyo, e Licia kjokyo obi. 6 Eshko ga kyyong włena ĩngkjwaga kągāyo ĩrė pjang

kjłara oblë kësbang jek äär Alejandría kjokyo dwayo, brik pjang kjwłë jongya Italia kjokyo ãe. Eni ga tjawa opyono e roshko ba tjok, tjawa jek këgong shara wło.

⁷Dbar kjwöböso ga pjłuk ara kjışhko ga tjawa jëktong kyyong ãi go wor, ga pakyo ara, eni ga tjawa jek öötong löng Gnido kjokyo gomyo. Ga tjawa jek bek ãororwa, gueniyo tjawa bakwe pjłukdë ara obi kjışhko ga tjawa dipzono jek dlung tjreko pjang kjrina obi ko Creta, e pjlor dew ãekong pjłuk ara ãlëmshko, kjok ko Salmón ãi boksho. ⁸Ga tjawa jek löng, gueniyo dlung sor go soyo arae. Eni ga tjawa jek äär löng kjok buk kjrina kowëba Kyyong Tjyozłong Shtoyo Pjłúshko, Lasea kjokyo buk ba soshko.

⁹Eshko ga tjawa barwara pjłukdë ara kuzong ga dbar to jek kop ara tjän. Shji ië ãlëm Sbö kong dbaryo shrëya judıog-arë ãi, e to jek tjän, ga miydororwa e go ga kjok owa shunyo shrë ara dbaryo ãi döroe. Kjok eni ga dlung iirkë arae. E kjışhko ga shji jek dlung kjing go ga shji sjëke. Eni ga nopga jek löng ãi poshduna Pablorë, tjłë ga ¹⁰«Domerga, ãn ga shji jek löng ëre kong ãlëbo wen owa, shji kyyong kësbang ëre jer bi shjiryo, bi ãlëbo tjeng kës włë tjok. Erö ãlëme. Shji ëmdë ga jer bakoe. Shji ber löng na dey» ãe.

¹¹⁻¹²Gueniyo ga kyyong tjyozłong shtoyo eshko ãi, kjok owa dbaryo ga shji löng shto eshko ga pjłú ãlëme. E kjışhko ga kyyong sogo ãi, ba kyyong söga shäng ãi, e tjłë ãok ëngkjwaga kägäyo ãi kong ga «Shji jek dey» ãe. Nopga ãlamo löng kës ãi wotjłik jong e kjoyo bakoe. Tjłë ãok ga «Shji opshik jüşhko dwayo dey. Tjłiy, shji jek Fenice kjokyo ga buere iy wło. Eshko ga kjok owa dbaryo ga shji löng shto eshko ga pjłú» ãe. Fenice kjokyo, e kyyong tjyozłong kjokyo buk Creta kjokyo obi. Eshko ga dıo jer shwo ãekong ãi iy ga wëłëe. Kuya Juliorë ga

tjłökwo baıya ãok ãi kolara, Pablo i ãira kolara ãlëme.

Dlung kjing kjok owa, pjłuk ara

¹³Eshko ga pjłuk ãi tjwe jong dlung buk kës shwo ãekong, gueniyo wore. E kjışhko ga wotjłik ãok ga «Shji to ga bue» ãe. Eni ga ba dröng sho kyyong shakkło kësbang ãona jer dlung roshko ãi shira ãok tëm kyyong ãi roshko iröng obi, ga tjawa opshino jek löng dlung tjreko Creta ãi kjako. ¹⁴Gueniyo wop tjok ga pjłuk tjwe jong kjrina obi, dlung tjreko ãi shwo ãekong shara, dbo ara an-moyö, pjłuk ãi kowëba Nororiental, ¹⁵ga tjawa bakwara arae. Eni ga kyyong kës-bang ãi bojonwa ber buk pjłuk ãi shwo ãekong ãerwa ga äe. E kjışhko ga kyyong ãi rayorowa söya pjłuk ãirë om go äär kjone ga eshko. ¹⁶Ga tjawa söra to jek dlung tjreko buk chirawa ko Cauda pjlor dew ãekong. Eshko ga pjłuk dbo ara ãlëme. E kjışhko ga kyyongwa chirawa söywa pjang kjłara ãi irgo kjro go, e poyonwa jem kjłara ãi roshko ãerwa. Ga tjawa kong pak twara ara, gueniyo ga poyonorwae. ¹⁷E irgo ga kyyong kës-bang ãi doyo pjrra domerga ãirë ãok tuk, war ãlëm wło ãe. Eshko ga tjłë ãok ëng kong ga «Shji söya pjłuk kjwerë jek äär jong bo buk kjweshko ko Sirte ãishko. Kjweshko ga kjone kjoneshko ga ro chira, ga shji kyyong pjë, war bi shjiryo» ãe eni, ga bangkjrra ãok arae. E kjışhko ga shwong kjoyo shtëgro ara pje ãok pjang kjomo pjłuk shakkło kyyong jek wło ãi, e ãona ãok ter töshko, söya pjłukdë jek eshko ãlëm wło, ga kyyong ãi rayara ãok söga pjłukdë om go shara.

¹⁸Wëshko ga dlung kjing go ãi pjłuk ara obi, tjawa bakwe dbo ara iyadoe. Eni ga kyyong sögaga kjarga löng ba ãlëbo söya tjeng soynekkło kës ãi dbuk ãok jer dlung roy. ¹⁹Wëshko ga ba orkwo om go ãi goshko ga shwong kjoyo shtëgro ara ãi dbura ãok jer dlung roy, kyyung sho ãlë,

kjor llë kjang shakklo llë li tjok bakoe. ²⁰Dbar kop ara ga kjok owa owa, pjluk tira llëm dlung kjing go, dlung iirkë arae. E wopro ga dlo wen llëm, dbala ëmdë llëm bakoe. Eshko ga tjawa to jek löng kjone miydërwa sira llëm, ga tjawa där, e koshërwa ame, e woyojerorwa pjire.

²¹Eshko ga tjawa löng ioydë llëm dbar kop ara tjan. Eni kuzong ga Pablo kojono shäng nopga löng li tjrëko, ga tjlä ga «Domerga, shji löng Creta kjokyo obishko ga tja koloromi kjwe ga shji to löng song jüni llëm, ga bomi llëbo jeno bomi shjiryo llëm bakoe. ²²Gueniyo eni tjok ga rokër bomi kong ga pjây dbokjrozong. Eye löng jushko ga wolon kjlara llëme. Gueniyo kjang kësbang ërera jer bi shjiryo. ²³Sbö, e bor sogo, ga tja parkë shäng ba kong iyado. Luna shkëyo ga ba parkaga kjok dogo so ichara weno shäng bor kong kjlara, ²⁴ga tjlä bor kong ga “Pablo, llëye bangkjrep llëme. Pja jongya pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li bokshto, pja llgweya wlo. Bop kjishko ga nopga löng kjang kësbang roshko kjlobi kjwe wolon llëm, döya Sbörë uunkong” ë. ²⁵E kjishko ga pjây dbokjrozong. Sbö, e koshër ga shji kjimte jlökoyo, lara ba parkaga lirë bor kong sorë li eni. ²⁶Gueniyo ga shji söya pjlukdë äar dlung tjrëko pjang kjrina, ga kjang ëre pjë dlar ber buk eshko» ë.

²⁷Eshko ga öotong dbar sak kjwara kjingsho pkëng (14) ga tjawa bakwe pjlukdë jek löng dlung ko Adriático³ li kjing go obi. E shkëyo kjok rong dik ga kjang sögaga li tjlä ëng kong ga «Shji äato pjöshko dikjoyoe» ë. ²⁸Ga dlung li ro kjöm, e tjläna lok ba tjliklo go, ga beno ro wop orkwo jyäglo⁴ pjloglo sak kwong (80). Wop tjok obi ga tjläna lok jek obi, ga beno ro wop orkwo

jyäglo pjloglo sak tjer (60). ²⁹Eshko ga bangkjre lok ara, pjë ak go ë, ga dröng sho kjang shakklo këskes lona jer dlung roshko kjwo pkëng (4) kjang si lëkong, kjang li jëk ame wlo. Eni ga beno löng eshko syöshtë, epga kjok shrän löng së obi wlo ë. ³⁰Eni ga kjang sögaga li tök woydë kjang li roshko dwayo ë, ga opyorgö löng kjang chirawa li löng jer dlung kjing kjang kësbang li ne lëkong. Sharyara eni, dröng sho kjang shakklo löya wlo lara, miga tök wlo ë. ³¹Gueniyo eshko ga Pablo tjläno ëngkwagaga löng li kong, ba kägäyo li kong bakoe. Tjlä ba kong ga «Kjwepga kjwe ber löng kjang kësbang ëre roshko llëm ga pjây där llëme» ë.

³²Eni ga kjang chirawa löya kjang sögararë löng li, e kjangyo zara ëngkwagaga lirë tas tas, jer lono dlung kjing go, ga jenoe.

³³⁻³⁴E irgo ga kjok shränto ga Pablo tjlä nopga löng eshko uunkong kong ga «Öotong dbargwo sak kjwara kjingsho pkëng (14) tjan ga pjây löng woydë, ga pjây ioydë llëm bakoe. E kjishko ga rokër bomi kong ga pjây ios sira. Pjây löng së wlo ga woyde ga pjây ië. Eni ga pjây wolon kjlara llëm, bomi käkzong ëmdë ga jer pjlara llëm bakoe» ë.

³⁵Lara eni pjir ga pjlung shosho suk pjir kjrara tjeng kjwara ba wloshko, ga syöshtono Sbö kong, tjlä ga «Dli ëre tworop borwa kong. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» ë nopga tjeng kës li bokshto. Eni ga tora bëy ga uarae. ³⁶Iya uunkong lirë ga wokjankono, ga iono lok bakoe. ³⁷Tjawa löng kjang li roshko uunkong ga doglo sak dbaw pjloglo pjök kjingsho sak kjäk kjingsho tjer (276). ³⁸Ga iono lok woydara bayo kjöm ga eni. E irgo ga pjlung shosho söya tjeng

³27:27 Eshko dbaryo ga dlung kowëba *Adriático* li, e dlung kowëba Adriático eerishko li llëme. E oblë.

⁴27:28 *Orkwo jyäglo pjlara, e centímetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.*

kjyong roshko kës li dbura jer dlung roy dret, kjyong li wënyë wlo le.

³⁹ Kjuk shräno pjir ga tjawa löng kjokyo kjone miyde kjyong sögaga lirë llëme. Gueniyo İya lok ga bo jem buk eshko kjrina, İa sho tjok. Eni ga wotjlik lok ga «Kjyong ëre tjyë këgo sit ga buere İy» le. ⁴⁰ Ga ba dröng sho kjyong shakklo kësks İona jer tjeng dlung roshko li, e kjyungyo zakza lok tas tas beno tjeng dlung roshko eshko. Ga ba kjlongkwang lok si İekong ba İlgwekklo li kjyungyo döra bakoe. E irgo ga shwong kjoyo pjluk shakklo li, e poyona lok kara ba kjyong li ne İekong, bakwe pjlukdë jek këgong pjöshko wlo İara. ⁴¹ Gueniyo to jek jong İa sho töno tjeng dlung roshko li bët ga kjyong li İliktong beno buk İa sho li roshko. Eshko ga ne İekong li İliktong beno jong wir ame, ga si İekong li, e shpoya dlung pjublunyorë ara, ga dloktong kjwangyo dboy dboye.

⁴² Eni ga ëngkjwagaga li tjle ëng kong ga «Nopga dëy, söy tjeng kjwe zröy dret dey, İlëm ga ichëy jek wë İ ga tök lok drete» le.

⁴³ Gueniyo woyde ba kägäyo lirë ga Pablo zröya llëme le, ga tjle ëngkjwagaga li kong ga «Wëyë, zröy llëme. Eye wë pjlu ga optë jer dlung roy bäm go, jek wë İ äar pjë jong pjöshko. ⁴⁴ Llamo löng oblë jek kjorkwang kjing go, İlëm ga kjyong dloktong kjwangyo go bakoe» le.

Eni ga tjawa kayo döktong pjir, öötong pjöshko beno löng së uunkong.

Pablo shäng dlung tjrëko ko Malta

28 Eshko ga tjawa kayo döktong pjono löng pjöshko uunkong irgo ga miydororwa ga dlung tjrëko li ko Malta. ² Kjuk eshko li noyo tjok, ga tjawa dara yotso tjë jikong. Eshko ga shunyo shrë pjang ara, smo ara bakoe. Eni kuzong ga iök boktöna lok, ga tjawa rokara

uunkong ba zlong bäng, iökkok eshko wlo.

³ Eshko ga Pablo löng dogro töno kjlobö, ga dbuya shäng iök li roshko. Eshko ga iök li kjlik ara kjishko ga dgur brik buk eshko kjlara, ga Pablo uara ba orkwoshko, ga dgur li beno pjang İing ba orkwo go. ⁴ İya kjok eshko sopgarë ga tjle lok ëng kong ga «Domer kjwe owa, no zrök ä wleniyo dikjoyoe. Döktong tek dlung kjing kjok owashko dwayo ëmdë ga bi sbö shäng kjlara kowëy Kjuk İlgwega Bek li, domer kjwe woyde ber shäng së llëme» le. ⁵ Gueniyo ga dgur li sringza Pablorë buk iök pjë jong ri ri li roshko, ga llëye shäryono Pablo kong llëme. ⁶ Eshko ga löng tjë jikong li wotjlıno ga «Kjwe orkwo dguë jekdo, İlëm ga jek buk rish wolon jekdoro» İara. Gueniyo koshe löng kjër ga dguë sira llëme. İya lok ga llëye shäryë ba kong İlëm ga wotjlik lok oblë, tjle lok ga «Bi sböpga kjlarayo li kjwe» le.

⁷ Dlung tjrëko eshko so ichaga ko Publio. Ga tjawa tnyono löng İishko ga kjok ber buk soshko kjrina baİya. Eni ga tjawa wlokrara, dara yotso ba ushko dbargwo mya. ⁸ Eshko ga Publio data buk swlo ara ba bukklo kjing go, kjlik ara, roshkwë ara bakoe. Eni ga Pablo jek öötong shäng ba İk. Eshko ga syöshtono Sbö kong ba kjishko. E irgo ga orkwo İona ba kjing go, ga poptara beno pjluë. ⁹ Roy kuya swlopga tjeng dlung tjrëko oblërë ga shrono löng Pablo shwoy uunkong, ga poptara pjire. ¹⁰ Eni ga kjok eshko sogpa beno löng woowa İlëm borwa kong. E kjishko ga tjawa kong İlëbo twara arae. Ga tjawa brikshko ga İlëbo woydororwa borwa kjimtoklo irbo wlo li, e twara lok borwa kong pjire.

Pablo jek öötong shäng Roma kjokyo

¹¹ Eshko ga kjyong kësbang pjang kjlara tek Alejandria kjokyo dwayo, pjang kjok owa jek pjir li koshe. Kjyong

li poglō go ba sbōpga do pjōk li jyāglō tak lōk. Ba sbōpga li kowe lōk Cástor, Pólux. Eshko ga tjawa löng dlung tjrēko li öötong moglō myashko ga tjawa opy-ono kjang li roshko, ga tjawa opshino to dlung tjrēko li dwayo. ¹² Ga tjawa jek öötong löng kjang tjozlong kjokyo ko Siracusa, ga tjawa beno löng eshko dbargwo mya. ¹³ E irgo ga tjawa jek löng dlung sor go jek aär löng Regio kjokyo. Wēshko ga pjluk tje jong borwa irgo, ga tjawa opshino toe. E wēyo obi ga tjawa jek öötong löng Puteoli kjokyo. ¹⁴ Eni ga tjawa opshino kjang roshko dwayo. Eshko ga pjeyoga Jesús tjlōkwo kjruga wlēnorwa löng kjlōbö, ga tjawa mana ber löng ba tjok sondē kjwara wlo le, ga tjawa beno löng. E irgo ga tjawa opshino to jek Roma kjokyo pjō lēkong.

¹⁵ Eshko ga tjawa roy kura pjeyoga Jesús tjlōkwo kjruga löng Roma kjokyo lirē tjān. Eni kuzong ga kjone kjone opshino jer löng borwa koshē irbo. Kjong kjong jer löng borwa koshē llēbo soynezlong shtoyo ko Apio, kjong kjong jer löng kjok kjrina obi, oba pozlong uyo lōk mya lishko. Ga jer löng borwa koshaga li iya Pablorē ga beno shäng wopjlú, dbokjrono jek obi, ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kjimtorop kēsbange. Tja wopjlú bop tjok» le. Ga epga jek irōng borwa tjok. ¹⁶ Tjawa öötong löng Roma kjokyo ga kjok llgwegaga löng eshko li, Pablo iara lōk beno shäng no shdüzlong uyo roshko llēme. Kong u wlēna kjwara, iara beno sök eshko tjoksa, daga beno shäng ba tjok kjlāra erä.

Pablo Sbō tjlōkwo roy löno shäng Roma kjokyo

¹⁷ Öötong dbargwo mya ga judioga löng Roma kjokyo tjlwō kēskēs wlēniyo li mana Pablorē tek ba shwoy. Ga tōno shrono löng ba shwoy ga Pablo tjlē ba kong ga «Pjeyoga, llēye shāryoror owa bi pjeyoga judioga kong llēm, bi tjlāp-

gaga tek dēnashko so sdēkwo wloyo llēm bakoe. Gueniyo ga tja sharaba shäng Jerusalén kjokyo, ga tja twaraba beno tjeng Roma sopga wloshko, tja shdüya lōk wlo. ¹⁸ Eshko ga tja kong llēbo kjakrokara lōk ara, ga llēye wlēna bor tjok, tja ber zrōkko wlo llēme. E kjishko ga tja raye lōk woydē. ¹⁹ Gueniyo ga woydara judioga lirē eni llēm, ga tjlēno lōk ara bor wloyo. E kjishko ga tja llēye shāryēr wlo ame, ga rokoror Roma so li kong ga tja llgweya pjlu kēsbangyo sök Roma kjokyo lirē om go loror eni, ga tja ichara lōk tek na e kjishko.

»Eni gueniyo ga tja tek shäng bor pjeyoga rotaga tjlāpgaga li kong llēme. ²⁰ E kjishko ga pjāy manor, pjāy in wlo, shji lan eng tjok wlo bakoe. Woydoror ga pjāy ommyidē pjlu ga no pjlyo iche le Sbörē koshēy shji Israel tje yoga uunkongdē löng li, koshēr shäng li e. Tja pjrik shäng na drōng sho pjang ēre go, tja parkē ba kong kjishko» le.

²¹ Kuya lōk ga tjlē ba kong ga «Tjawa kong kjibokwo ichayde lōk tek Judea kjokyo dwayo bop kjishko llēme. Pjeyoga judiogara shrono tek ey dwayo emdē ga llēye layde owa bop kjishko borwa kong llēm bakoe. ²² Gueniyo miydērwa ga kjone pogo ga oba tjlē ara nopga tjlōkwo kjrāgaga löng bopoya dik li wloyo. E kjishko ga pja wotjlik llē miydērwa woydē» le.

²³ Eni ga dbar iara lōk beno jong kjwara, tōn eng tjok obi wlo le. Dbaryo öötong ga nopga tōno ara Pablo sök lishko. Kjek shrōngteng aär jong kjok sēng go ga Sbō ber no pjlyo sorē li roy lara ba kong ara. Ga llēye lara Moisés, Sbō tjlōkwo lagagarē tek dēnashko li, e pjllgwera ba kong, no pjlyo iche lara Sbörē li, e Jesús jlōe le lōk wlo.

²⁴ Kuya lōk ga kjong kjong Pablo tjlōkwo kjrōno, gueniyo llāmora omtjōkwo kjrē woydē llēme. ²⁵ Eni ga woyotjlīya beno löng kjrinaso llēm

kuzong ga opshik toe ĩe lõng. Eshko ga Pablo tjlẽno ba kong, pjir wlo. Tjlẽ ga «Dẽnashko ga tjlõkwo ĩara Sbõ Sëyarë ba tjlõkwo ĩaga tek dẽnashko so Isaías kong, ĩe bomi tjlãpgaga lõng ĩi kong wlo. Ga tjlõkwo ĩara pjlo beke. Tjlẽno beno eni:

²⁶»«Pja nom tjlẽ bor nopga ëre kong ga ‘Kumi lõng kjër ga ĩlẽ lõklo miydëmi lõng ĩlëme.

Ĩmi lõng kjër ga ĩlẽ ĩgõmi ĩlëme’ ĩëp ba kong eni.

²⁷Nopga ëre, ĩlëye kuya woydë ĩlëme.

Kwomgwo bãng bãngzak lõk tuke.

Bokkwo ĩlino lõk tuk bakoe.

Shãryara eni,

ĩlëbo ĩya lõk ba bokkwo go ĩlëm wlo,

ĩlëbo kuya lõk ba kwomgwo go ĩlëm wlo, opping lõk sira ĩlëm wlo, optwë bor kong ĩlëm wlo, epga dõr ĩlëm wlo bakoe.»[§]

²⁸⁻²⁹»E kjishko ga woydër ga miydëmi pjlıu ga no dõya Sbõrë ĩi roy beno nopga judıo ĩlëm wleniyo kong bako tjan, ga epga omkjërë» ĩe.**

³⁰Eshko ga Pablo beno shãng eshko ba daga shãng ĩi tjok lu pjloglo pjok ba u jong potjwłëya ĩ ĩi roshko. Nopga tjwe kjłobi ba ĩk ga włokjre enidoe. ³¹Ga Sbõ ber no pjlıuyo sorë ĩi roy ĩara oba kong ara, ga ĩara Tjłãpga Jesucristo kjishko ara bakoe. Tjłëshko ga ĩlëye bangkjre ĩlëm, ga barwaga ërë ĩlëm bakoe.

§28:27 Isaías 6.9-10.

**28:28-29 Tek dẽnashko ga kjibokwo ëre jyã shiraba oblë oblë ara. Ga kjonë kjonë tjlẽ ga «... ĩe. Kuya lõk ga to lõk pjir, jek lõng tjlẽ ara ëng kong irbo, tjlõkwo kjłopswë kar kare.»

Carta a los Romanos

*Kjibokwo ère tara Pablorë
Roma sopga kong*

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjälara ko Pablo. E Sbö tjökwö äga Jesús äska wleniyo. Eshkoshko ga Jesús tjökwö kfragaga löng Roma kjokyo ara. Epga ara judío llëm wleniyo, gueniyo kjone kjone judío. Judíoga li wotjläno ga epga kjrara Sbörë bäm go kjishko ga epga tjwö ara, nopga judío llëm wleniyo li kjinmo. Eni ga Pablo jek woydë ba ik jökoyo, gueniyo dbar jek eshko wö wleyde llëm obi. Eni ga kjibokwo ère tara ba kong, llëbo li llgweya wö, llëbo shäryara Jesucristorë ba kong li miyde pjü wö bakoe. Woyotjlikoba ga kjibokwo ère tara, sök no shdüzlong uyo roshko Corinto kjokyo lishko.

Roma kjokyo ga judíoga li wotjläno ga epga äär ber pjö bek Sbö bokso, kjok llgwekkö tara Moisésdë li söya bëy kjishko, gueniyo kjibokwo ère go ga llëbo pina Pablorë ba kong ara. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e tjwö bek Sbö bokso. Nopga uunkong llëbo owa shäryono, ga beno löng shdüya Sbörë wö. Gueniyo ëye mär Jesús go ga ie Sbörë ber pjö bek ba bokso, ga ber shdungko ame. Shärye eni nopga uunkong kong, judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Kjibokwo ère go ga llëbo ère pina ba kong eni.

1 Kjibokwo ère taga tja Pablorë. Tja Cristo Jesús parkaga. Tja rokara Sbörë, tja iara beno shäng ba tjökwö roy pjü äga Cristo Jesús äska. ²Dënashko ga tjökwö pjü ère ära Sbörë ba tjökwö ägaga kong jökoyo, ga tara lok beno pjang ba kjibokwo go. ³Tjökwo ère, e bi Tjlapga Jesucristo roy äyde. E Sbö

Wa weno no, David tjëyo bakoe. ⁴Ga wölonu irgo ga woshrara Sbörë iröng obi dbo ara go. E go ga shji pina Sbö Sëyarë ga e no erö llëm, e Sbö Wa bakoe.

⁵Sbö wopjü li kjishko ga tja rokara Jesucristorë beno ba tjökwö roy äga ba äska, nopga judío llëm wleniyo rokër mär ber löng ba go wö, ba tjökwö kole lok wö, ba ko ie lok ber kësbang, tjwö ara wö bakoe.

⁶⁻⁷Sbö nopga löng Roma kjokyo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong. Nopga rokara Sbörë ber Jesucristo i li pjäy bakoe. Pjäy woyde Sbörë ara.

Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjü li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlep bakoe.

Pablo syöshono Sbö kong Roma sopga kjishko

⁸Pjäy mär löng Jesucristo go li, e roy shdüktong kjok kwang jikong. E kjishko ga Jesucristo ko go ga tja tjlä bor Sbö kong ga tja wopjü ba tjok bomi kjishko lër eni. ⁹Tja Sbö parkaga. Ba Wa roy pjü lër shäng jökoyo. Ga miyde Sbörë om go ga pjäy woyoshrer iyado, ¹⁰tja syöshëshko ga rokër ba kong iyado ga tja äätë bomi kjokyo llëm obi ëmdë ga tja kjimte äär bomi ik eshko.

¹¹Tja kjimtara Sbö Sëyarë ara, ga pjäy in woydë jökoyo, pjäy kjimte eni bako wö, pjäy dbokjre e go wö. ¹²Shji ëng kjimtë kar kar lotë bomi kong. Tja mär shäng Jesucristo go sorë li inomi ga pjäy dbokjre e go. Pjäy mär löng ba go sorë li inor ga tja dbokjre e go eni bakoe.

¹³Pjeyoga Jesús tjökwö kfraga, tja jek bomi ik loror ara, nopga löng eshko li pin, Jesús tjökwö kjre lok wö, shäryer shäng nopga judío llëm wleniyo kong kjok shto oblë oblë sorë ga eni. Lër bomi kong, miydëmi wö. Gueniyo tja jek bomi ik lërshko ga llëbo wen bor kong iyado. ¹⁴Nopga tjlä Grecia so tjökwo,

de llëmde, nopga kjok miydë arare, de llëmde, e bor kong ga llëno llëme. Bek ga Sbö tjëlkwö roy pjílú lër nopga judío llëm wleniyo löng kës li kong. ¹⁵Tja jek woydë jlökoyo Roma kjokyo, Sbö tjëlkwö roy pjílú lër bomi kong eshko wlo e kjishko.

¹⁶Tjëlkwö pjílú ère lër wlo ga e lökyo bor kong llëme. E dbo ara. Èye omtjëlkwö kjrono ga döya Sbörë. Shärye eni judioga kong bäm go, e irgo ga nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Lër ga lökyo bor kong llëm e kjishko. ¹⁷Miydëy tjëlkwö pjílú ère go ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, shji mär ba go kjishko, tak pjang ba tjëlkwö go sorë li eni. Tjlë ga «Èye mär Sbö go ga era ber pjlo bek ba bokso.»††

Sbö iirkë ara nopga owa kong

¹⁸⁻¹⁹Nopga owa to löng llëbo owa shäryë oblë oblë, tjëlkwö bek li miydëba llëm wlo. Gueniyo Sbö sorë miydëy wlo li, e miydara lok pjir tjän, pina Sbörë ba kong kjishko. E kjishko ga Sbö sök kjok dogo li iirkë ba kong lok ara, ga shdüya kjangshko ga igöy wëlëe. ²⁰Kjok ère shäryara Sbörë tek lëkong ga Sbö igöy llëme. Llëbo shäryara li iydë döe. Sbö sök jlö, e sorë, ba dbo ara li pjir llëm, e miydëy pjílú e go, kjok ère shäryara tek lëkong. E kjishko ga «Miydororwa llëme» le nopga lirë ga äe. ²¹Sbö miydara lok ëmdë ga iara beno lok kësbang, tjwlo ara llëm, «Tjawa wopjlú bop tjok» lara lok ba kong llëm bakoe. Opyono beno löng llëbo llëno llëm li woyotjlik erö, beno löng wotjlik drete. ²²Epga kjok miydë ara le lok ëmdë ga beno löng kjok miydë llëme. ²³Sbö wolon llëm, e tjwlo ara bakoe. Eni ëmdë ga poshrëya lok woydë llëm, ga rayara lok. Llëbo wolon wlo li jyäglo shäryara lok, no jyäglo, sënwa jyäglo, öng jyäglo, äya kjloshko

so jyäglo bako, ga beno löng ba poshrëk shara.

²⁴E kjishko ga epga rayara Sbörë beno löng ba wotjlik owa li tjok, llëbo lökyo ara li shärye lok ëng tjok wlo. ²⁵Tjëlkwö bek li rayara, Sbö miydë lok woydë llëm kjishko. Tjëlkwö bek llëm li kjrayde lok shara. Llëbo shäryara Sbörë li poshrëyde lok, gueniyo Sbö ba shäryaga lira poshrëra lok llëme. Era poshrëkko iyado wlo. Ber eni.

²⁶E kjishko ga rayara Sbörë beno löng ba wotjlik owa, lökyo ara wleniyo li tjok. Walëga ëmdë ga domerga woyde ame, opyono beno löng llëbo shäryako llëm li shäryë ëng tjok shara. ²⁷Domerga eni bakoe. Walëga woyde lok ame, wotjlik pë domerga tjok erä. Llëbo shäryako llëm li shäryara ëng tjok. Eshko ga llëbo weno ba kong li beno ba shdungglo, llëbo owa shäryara li kjishko.

²⁸Sbö woyotjliya lok woydë llëm kjishko ga epga rayara beno löng llëbo shäryako llëm li shäryë erä. ²⁹Beno löng llëbo owa shäryë oblë oblë. Llëbo owa shärye, wotjlik dbur töng ba kong erö, wotjlik owa oblë kong, no zröya, ëng dboryë kar kar iir go, jyörkë, oblë iywa shjiktëng, ³⁰oblë laywe owa, Sbö iywa shjiktëng, ëng äyoshtë, krë ara, llëbo owa wleya oblë oblë, ba data, ba mekë kole llëm, ³¹wotjlik llëm, llëye le li shärye llëm, oblë woyde llëm, oblë songe le llëm bakoe. ³²Sbö tjëno ga èye opshäryë eni ga e zrökko. E miydë lok pjílú, gueniyo shärye löng eni wopjlú, oblë llëbo owa shäryë eni li iya lok ga löng wopjlú e kjishko bakoe.

Shji shdüya Sbörë beke

2 Gueniyo ga «No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme. «Miydororwa llëme» lëmi ga äe. «No oblë llëbo owa shäryono» lëmishko ga pjäy

††1:17 Habacuc 2.4.

oprohtë löng om go, pjây löng omshäryë eni bako kjîshko. ² Miydëy ga ëye llëbo owa eniyo shäryono ga shdüya Sbörë beke. ³ Eni ga «No oblë llëbo owa shäryono» lëmi, gueniyo pjây löng omshäryë eni bako wleni ga miydëmi pjîlú ga pjây shdüya Sbörë eni bakoe. ⁴ Miydëmi pjîlú ga Sbö wopjîlú ara anmoyö, shji shdüya maling llëm, iirkë bi kong maling llëm bakoe. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi llëm ga «E llëno llëme» lëmi llëme. Shji shdüya maling llëm, ba wopjîlú li kjîshko, gueniyo woyde ga llëbo owa shäryëy löng li, e owa jîlôe lëy, ga rayëy.

⁵ Gueniyo ga llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi woydë llëm, llëye kumi woydë llëm kjîshko. E kjîshko ga Sbö iirkë bomi kong jëk këgong këgong, ga no llëwezlong dbaryoshko ga no llëweya beke. ⁶ Eshko ga no kjîlara kjîlara potjwîlëya, llëbo shäryara dö li kjîshko. ⁷ Ëye drön llëbo pjîlú shäryë, ber tjwîlô ara Sbö bokso wlo, äär ber löng së iyado ba tjok wlo ga ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok. ⁸ Gueniyo ëye wotjîlik ba kjîshko dö, tjîlökwo bek li kjre llëm, löng llëbo owa shäryë ga shdüya kjange. ⁹ Ëye löng llëbo owa shäryë ga kong llëbo iche owa ara, ber löng song jîlô wlo. Shärye eni judíoga kong bäm go, e irgo ga nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. ¹⁰ Gueniyo ëye löng llëbo pjîlú shäryë ga llëbo pjîlú twe ba kong, ie ber löng tjwîlô ara, ie ber löng wîlp bakoe. Shärye eni judíoga kong bäm go, e irgo ga nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. ¹¹ Shärye eni, shji uunkong llëweya bek kjîshko.

¹² Ëye llëbo owa shäryono ga shdüya. Ëye kjok llëwekklo tara Moisésdë li miydono ga llëweya, kjok llëwekklo li go. Ëye kjok llëwekklo li miydono llëm ga llëweya, llëbo miydara li go. ¹³ Ëye ber pjîlô bek Sbö bokso, kjok llëwekklo li miydara kjîshko llëme. Ëye omkolono ga

era ie ber pjîlô bek ba bokso. ¹⁴⁻¹⁵ (Nopga judío llëm wleniyo, kjok llëwekklo li miyde lok llëme. Gueniyo ga llëye shärye löng li pjîlure, de oware, e miyde lok pjîlú, ga llëbo shärye owashko ga miyde lok ga e owa. Eni ga llëbo shärye lok pjîlú, tak pjang kjok llëwekklo li go sorë li enishko ga miydëy e go ga kjok llëwekklo li tak beno pjang ba pjîlugwo wleni, ga woyotjîluya löng om go.) ¹⁶ Llono ga Jesucristo iche Sbörë nopga uunkong llëwek, llëbo woyotjîluna ba pjîlúshko li kjîshko. Sbö tjîlökwo roy pjîlú lër oba kongshko ga lër eni iyado.

Judíoga, kjok llëwekklo tara Moisésdë

¹⁷ Pjây kjone kjone judíoga lëmi. Pjây mär kjok llëwekklo tara Moisésdë li go, ga pjây krë ara, pjây Sbö nopga lëmi kjîshko. ¹⁸ Llëye woyde Sbörë li miydëmi pjîlú, llëye ber pjîlú anmoyö li miydëmi pjîlú bako, pjây oppino kjok llëwekklo li go kjîshko lëmi. ¹⁹⁻²⁰ Tjîlökwo bek li, kjok miydë li, e tak pjang kjok llëwekklo li go. Eni ga pjây wotjîlik ga kjok llëwekklo li miydëmi pjîlú kjîshko ga pjây nopga kjok igö llëm wleniyo bapshiga lëmi, pjây so iök shjiy kjoyo, nopga to löng kjok ro sî roy wleni li kong lëmi bakoe. Pjây opyë woydë ber löng nopga kjok miydë llëm li pingga, kjwozirga poshdungga bakoe. ²¹ ¿Eni ga pjây oba pingga, pjây om go opping woydë llëm ega? «Shji lürkë llëme» lëmi oblë kong, gueniyo pjây om go löng lürkë. ²² «Shji pë oma boy oblë tjok llëme» lëmi oblë kong, gueniyo pjây om go omshäryë eni. Sböpga jyäglo, e iywomi shjiktëng lëmi, gueniyo llëbo lüyotkëmi sböpga jyäglo li syö uyo roshko dwayo. ²³ Pjây krë ara, kjok llëwekklo li kjîshko, gueniyo kolëmi löng llëme. Eni ga Sbö iëmi löng tjwîlô llëm, ²⁴ tak pjang ba tjîlökwo go sorë li eni. Tjîlë ga «Bomi kjîshko ga Sbö

ko li läywe nopga judío lîem wleniyorë owa.»^{‡‡}

²⁵Jlökoyo ga ëye kjok lîgwekklo li kolë ga doyo jyã tak pjir li ba kong ga tjwlo tjok. Gueniyo ëye omkolë lîem ga ba kong ga e tjwlo lîeme. ²⁶⁻²⁷Nopga doyo jyã tak lîem wleniyo lîra, kjok lîgwekklo li kolara wleni ga beno löng doyo jyã tak pjir wleni Sbö bokso. Gueniyo pjây kjok lîgwekklo li miydaga, pjây doyo jyã tak pjir bakoe. Eni ëmdë ga kjok lîgwekklo li koloromi lîem kuzong ga epga ber löng bomi rotaga.

²⁸¿Judfoga jlökoyo li ë? Ëye dataga judío dö ga e judío jlökoyo lîeme. Ëye doyo jyã tak pjir dö ga e judío jlökoyo lîem bakoe. ²⁹Nopga wotjlik bek ba pjlushko li, judfoga jlökoyo li epga. Ëye doyo jyã tak pjir, tak pjang kjok lîgwekklo go sorë li eni ga e beno löng jyã tak pjir jlökoyo lîeme. Ëye ber jyã tak pjir jlökoyo wlo ga woyde ga jyã te Sbö Séyarë ba pjlushko wleni. Nopga eniyo poshrëga norë lîem, poshrëga Sbörë.

3 Eni ëmdë ga ëye judío, ëye doyo jyã tak pjir, e lîeno lîeme lotë lîeme. ²Sbö tjlokwo onmo li iara beno tjeng ba wloshko. ³Gueniyo kjone kjone Sbö rayono pjire. ¿E kjishko ga lîeye lara Sbörë ba kong jlökoyo li shärye eni lîeme lë mire? ⁴Eni lîeme. Nopga uunkong jyörkë wleni ëmdë ga Sböra tjilë bek iyado, tak pjang ba tjlokwo go sorë li eni. Tjilë ga

«Pja rotëbashko ga tjlokwo lorop kës li, e beke lëba eni. Ebo lîgwepshko ga lîgwerop beke lëba eni bakoe.»^{¶¶}

⁵No kjone kjone tjilë ga «Tjawa lîebo owa shäryono kjishko ga ikoba wëlë e go ga Sbö, e pjlo beke. E kjishko ga tjawa shdüya Sbörë li owa» le lok eni. ⁶Miga eni lîeme. ¿Sbö owa jlökoyo kjwe ga nopga löng kjok ëre kjing go li lîgweya sorëro? ⁷No kjone kjone obi tjilë ga «Tjawa jyörkono kjishko ga ikoba wëlë e go ga Sbö, e tjilë beke. Eshko ga Sbö beno kësbang, tjwlo ara. ¿Eni ga tjawa shdüya lîebo owa shäryororwa li kjishko ega?» le lok eni. ⁸Eni wleni kjwe ga «Lîebo owa shäryoydë dey, lîebo pjlu li wen wlo» lëy eni dey. No kjone kjone tjilë ga tjawa tjilëno eni le, miga e lorwarë eni lîeme. Ëye tjilëno eni ga shdüya Sbörë beke.

Ëye sök pjlo bek lîeme

⁹¿Eni ga shji judío kjishko ga shji pjlu, oblë kjinmore? Eni lîeme. Judfoga, nopga judío lîem wleniyo, e lîebo owa shäryono uunkong, lororwa sorë li eni, ¹⁰tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjilëno beno eni:

«Ëye pjlo bek Sbö bokso kjlara lîem, ¹¹Sbö tjlokwo lîë loklo miydaga ërë lîem,

Sbö wlëga ërë lîem bakoe.

¹²Sbö rayara nopga uunkongdë, beno löng tjwlo lîeme.

Lîebo pjlu li shäryaga ërë lîeme.»^{§§}

¹³«Epga jyörkë erä.

Ga tjlokwo le lok li kjishko ga nopga woion.»*

«Shji uara dgurdë ga shji woion, ga tjlokwo le lok li kjishko ga nopga woion bakoe.»[†]

¹⁴«Tjilë owa iyado, lîebo wen owa oblë kong wlo.»[‡]

^{‡‡}2:24 Isaiás 52.5; Ezequiel 36.22.

^{¶¶}3:4 Salmo 51.4.

^{§§}3:12 Salmo 14.1-3; Salmo 53.1-3; Eclesiastés 7.20.

*3:13 Salmo 5.9.

†3:13 Salmo 140.3.

‡3:14 Salmo 10.7.

¹⁵ «Wotjlik no zrök erä.

¹⁶ To löng kjone pogo ga no kjone kjone pjiya, kjone kjone ie ber löng woydë ara bakoe.

¹⁷ To löng wjêp oblë tjok sorë miyde lok llëme.»[†]

¹⁸ «Sbö ëmdë ga bangkjre lok llëme.»[§]

¹⁹ Miydëy ga kjok llgwekklo li twara Sbürë judfoga kong, kole lok wlo. Shäryara eni, nopga uunkong llgweyashko ga llëye le lok ba kong ga ä wlo. ²⁰ Kjok llgwekklo kës li kolaga ërë llëme. E kjishko ga ëye ie Sbürë ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li kjishko llëme. Kjok llgwekklo li twara beno e kong wlo llëm, twara beno shji llëbo owa shäryë li miy-doklo wlo erä.

Nopga ie Sbürë ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjishko

²¹ Nopga ber pjlo bek Sbö bokso sorë li tara beno pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, kjibokwo tara Sbö tjlokwo lagaga tek dënashko sorë li go bakoe. Ga eerishko ga e pina Sbürë bi kong wëlle. Nopga ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li kjishko llëme.

²² Nopga ie ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjishko erä. Nopga uunkong döya eni, judfoga, nopga judfo llëm wleniyo bakoe. ²³ Nopga uunkong llëbo owa shäryono, llëye woyde Sbürë shärye wlo li shäryaga ërë llëme.

²⁴ Gueniyo Sbö wopjlú li kjishko ga nopga döya ba shdungglo dbo dorko dwayo iguing, Cristo Jesús wolono ba kjishko li kjishko. Nopga ie ber pjlo bek ba bokso eni. ²⁵⁻²⁶ Jesucristo ichara wolon, owa pjang nopga go li löya ber dret ga pjlu wlo, mär löng srëng kwono li go kjishko. E kjishko ga beno löng shdungklo ame. Shäryara eni, llëbo

shärye bek iyado li piya nopga kong wlo. Dënashko ga nopga shduna llëbo owa shäryara li kjishko llëm, iirkë maling llëm kjishko. Gueniyo eerishko ga ëye mär Jesús go ga ie ber pjlo bek ba bokso. Miydëy e go ga llëbo uunkong shärye bek iyado.

²⁷⁻²⁸ ¿Eni ga shji krë llë kjishko ga pjlu? Shji krë llë kjishko ga äe. Miydëy pjlu ga nopga ber pjlo bek Sbö bokso, mär Jesús go kjishko, kjok llgwekklo li kole kjishko llëme. Eni ga shji krë llë kjishko ga äe. ²⁹ ¿Ga Sbö, e judfoga Sbö eröre? Eni llëme. E nopga judfo llëm wleniyo Sbö bakoe. ³⁰ Sbö sök kjilaraso eröe. Nopga doyo jyã tak pjir li ie ber pjlo bek ba bokso, mär löng Jesús go kjishko. Nopga doyo jyã tak llëm lira ie ber pjlo bek ba bokso, mär löng Jesús go kjishko bakoe. ³¹ ¿Eni ga pjây wotjlik ga tjawa mär löng Jesús goshko kuzong ga kjok llgwekklo li ber tjwlo ame lorwarë löng eni lëmire? Eni llëme. Kjok llgwekklo li tjwlo ara lorwarë.

Abraham iara Sbürë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko

4 ¿Era eni ga bi kjokë Abraham lira, llëbo weno ba kong dënashko li, shji opping ba go llë? ² E beno pjlo bek Sbö bokso, llëbo pjlu shäryara li kjishko kjwe ga krë ga pjluë. Gueniyo krë Sbö bokso ga äe. ³ Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Abraham iara Sbürë beno pjlo bek ba bokso, ba tjlokwo kjrara, ga mär beno shäng ba go li kjishko.»^{**}

⁴ No kjlara parkë oblë kongshko ga parkaga li potjwleya. Eshko ga e ba sëngglo lëy llëm, e pak shäryara ba kong li potjwleyde. ⁵ Gueniyo nopga owa wleniyo ie Sbürë ber pjlo bek ba bokso, epga mär ba go kjishko, llëbo pjlu

[†]3:17 Isaías 59.7-8.

[§]3:18 Salmo 36.1.

^{**}4:3 Génesis 15.6.

shäryara lõk ba kong li kjishko llème. ⁶Bi tjlapga tek dënashko so David tjläno eni bakoe. Tjläno nopga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso kjishko. Epga iara beno pjlo bek ba bokso, llëbo pjlu shäryara lõk kjishko llème. Eni ga beno löng wopjlúe. Tjläno beno eni:

⁷«Ëye, owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret, shdüya ame wlo ga era ber wopjlúe.

⁸Ëye, llëbo owa shäryara li woyoshre Sbörë ame ga era ber wopjlú bakoe.»††

⁹Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko lororwa eni tjän. ¿Eni ga ba wopjlú li beno nopga doyo jyã tak pjir li kong eröre? Eni llème. E beno nopga doyo jyã tak llëm li kong bakoe. ¹⁰Abraham iara beno pjlo bek ba bokso, doyo jyã tak llëm obishko. ¹¹Lu to jek ara irgo ga ichara Sbörë doyo jyã të, iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko tjän li jyäglo. Eni ga beno nopga doyo jyã tak llëm mär Sbö go, ie ber pjlo bek ba bokso wlo li data wleni. ¹²Nopga doyo jyã tak pjir lira mär Sbö go, Abraham omshäryono doyo jyã tak llëm obishko dik wleni ga Abraham beno ba data wleni bakoe.

¹³Sbö tjläno Abraham kong jlökoyo, ba tjëyo tek ber ba irgo li kong ga kjok uunkong ère twe ber ba kong lõk lara eni. Tjlökwo li kjrara lõk, ga mär beno löng Sbö go. E kjishko ga iara beno pjlo bek ba bokso. Tjlökwo li beno ba kong e kjishko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li söra bëy kjishko llème. ¹⁴Eni ga shji iche mär kjok llgwekklo li go, tjlokwo lara jlökoyo li kjrëy wlo kjwe ga shji mär Sbö go li tjwlo llëm, tjlokwo lara jlökoyo li tjwlo llëm bakoe. ¹⁵Kjok llgwekklo, e kolako. Eni ga ëye kjok llgwekklo tjok wleni ga kole llëm ga shdüya

Sbörë. Gueniyo ëye kjok llgwekklo llëm wleni ga shdüya llëm, llëbo kolako ba kong llëm kjishko.

¹⁶Eni ga Sbö wopjlú li kjishko ga llëbo lara Abraham kong jlökoyo, Abraham mär ba go kjishko. Eni ga tjlokwo li ber nopga uunkong mär ba go Abraham dik li kong, kjok llgwekklo li kolagaga kong dö llème. Eni ga Abraham beno nopga uunkong mär Sbö go baiya dik li data wleni, ¹⁷tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja ioror beno tjëyoga ara data.»‡‡ Tjlökwo ère lara Sbörë ba kong jlökoyo, tjlokwo lara ba kong bäm go li kjrara, ga mär beno shäng ba go kjishko. Nopga wołono tjeng li woshre ga pjluë. Eni ga ëye wentë llëm obi ga iche wen ga pjlu bakoe.

¹⁸Llëbo lara Sbörë Abraham kong jlökoyo, gueniyo shärye sorë miyde Abrahamdë llème. Eni ëmdë ga tjlokwo li kjrara, ga beno sök ba koshë. E kjishko ga beno tjëyoga ara data, lara ba kong sorë li eni. ¹⁹Eshko ga lu pjloglo sak dbaw (100) dik kjishko ga miyde pjlu ga wapga ame. Ba boy Sara wapga ame li miyde pjlu bakoe. Eni ëmdë ga beno shäng mär Sbö go jlökoyo. ²⁰Sbö tjlokwo li jyö lara llëm, shärye eni llëm kjwe lara llëm bakoe. Beno shäng mär ba go erä, ga poshrëra ara. ²¹Eshko ga miyde pjlu ga Sbö dbo ara, llëye lara ba kong jlökoyo li shärye eni wlo. ²²Iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso e kjishko, ²³tak pjang ba tjlokwo go sorë li eni. Gueniyo tak pjang ba kong dö llëm, ²⁴tak pjang bi kong bakoe. Shji uunkong mär löng Sbö go ère ie ber pjlo bek ba bokso. Bi Tjlapga Jesús woshraga iröng obi li e. ²⁵E ichara wołono, owa pjang bi go li potjwlekklo, ga woshrra iröng obi, shji ie ber pjlo bek ba bokso wlo.

††4:8 Salmo 32.1-2.

‡‡4:17 Génesis 17.5.

Shji lǒng wǎep Sbō tjok

5 Eni ga shji mār Tjǎppa Jesucristo go kjīshko ga shji iara Sbōrē beno pjǎo bek ba bokso, ga shji iara Jesucristorē beno wǎep Sbō tjok shara. ² Shji mār lǒng Cristo go kjīshko ga shji kjimte Sbōrē iyado, ba wopjǎu li kjīshko. Ga shji āar ber lǒng baīya dik li koshēy lǒng wopjǎu. ³ Miydēy ga shji shdungoba li ber bi kong pjǎu, shji dbokjrē wlo, shji ber lǒng wokjang wlo bakoe. E kjīshko ga eerishko ga shji shdungoba wleni ga shji lǒng wopjǎu. ⁴ Shāryoroy eni ga Sbō ber wopjǎu bi tjok. E kjīshko ga llēbo pjǎu shārye bi kong li koshēy ber lǒng wopjǎu. ⁵ Ga shārye eni jǎokoyo. Bi go ba Sēya ichara beno kēsbang bi tjok, ga shji woyde Sbōrē ara li pina bi kong wēlēe. Miydēy e go ga llēbo pjǎu koshēy lǒng li shārye eni jǎokoyo.

⁶ Shji opdōk om go ga āe. Gueniyo Cristo wolono bi kjīshko, Sbō woydēy lǒng llēm obi gueniyo. ⁷ No optwē wolon oblē kjīshko ga kjange. Kjone kjwe optwē eni, no pjǎo bek wleniyo kjīshko. ⁸ Gueniyo shji woyde Sbōrē ara li pina bi kong eni: Shji lǒng llēbo owa shāryē obishko ga Cristo wolono bi kjīshko.

⁹ Shji iara Sbōrē beno pjǎo bek ba bokso, Cristo wolono, srēng kwono li kjīshko. Miydēy e go ga no lǐgwezǎng dbaryo ga Sbō iirkē bi kong llēm, ga shji shdūya eshko llēm bakoe. ¹⁰ Dēnashko ga shji Sbō wloyoga obishko ga shji iara beno lǒng wǎep ba tjok, ba Wa wolono li kjīshko. Ga ba Wa sōk sē obi kjīshko ga shji dōya bi shdungǎo dbo dorko, ga shji ie ber lǒng sē iyado ba tjok. ¹¹ Gueniyo erō llēme. Shji iara Sbōrē beno lǒng wǎep ba tjok, bi Tjǎppa Jesucristo kjīshko. Shji lǒng wopjǎu e kjīshko bakoe.

Adán, Jesucristo

¹² Dāmārshko ga domer kjǎlaraso llēbo owa shāryono, ga beno shāng wolon

wlo e kjīshko. Eni ga nopga uunkong beno lǒng wolon wlo, uunkong li llēbo owa shāryono kjīshko. ¹³ Kajok lǐgwekkǎo tara Moisésdē li twayde Sbōrē nopga kong llēm obishko ga nopga lǒng llēbo owa shāryē tjān, gueniyo kjok lǐgwekkǎo llēmshko ga ēye ie Sbōrē ber lǒng shdungko, kjok lǐgwekkǎo li kolara llēm kjīshko llēme. ¹⁴⁻¹⁵ Eni ēmdē ga Adán dbaryo āar jong Moisés dbaryoshko ga nopga wolono. Adán llēbo owa shāryono, tjǎokwo ĩara Sbōrē ba kong li kolara llēm kjīshko. Epgara llēbo owa shāryono, eshko ga kjok lǐgwekkǎo llēm gueniyo.

Adán llēbo owa shāryono, ga nopga uunkong beno lǒng wolon wlo, llēbo owa shāryara domer kjǎlarasorē li kjīshko. Llēbo shāryara Jesucristorē li, e beno eni bakoe. Ba kjīshko ga nopga dōra Sbōrē ara, ba wopjǎu li kjīshko, ga tjwǎo shira llēme. Miydēy e go ga Sbō wopjǎu li tjwǎo ara, llēbo owa shāryara Adándē li kjinmo. ¹⁶ Llēbo owa shāryara domer kjǎlarasorē li kjīshko ga nopga uunkong beno lǒng shdungko. Gueniyo Sbō wopjǎu li kjīshko ga shji llēbo owa shāryono ara ēmdē ga shji iara beno pjǎo bek ba bokso. ¹⁷ Domer kjǎlaraso llēbo owa shāryono li kjīshko ga nopga uunkong beno lǒng wolon wlo. Gueniyo Sbō wopjǎu li tjwǎo ara e kjinmo. Jesucristo kjīshko ga ēye iara beno pjǎo bek ba bokso ga ie ber lǒng sē iyado ba tjok, ga tjwǎo shiya llēme.

¹⁸ Domer kjǎlaraso llēbo owa shāryono li kjīshko ga nopga uunkong beno lǒng shdungko. Eni ga domer kjǎlaraso llēbo pjǎu shāryono li kjīshko ga nopga uunkong ber lǒng sē iyado Sbō tjok ga pjǎu, ie Sbōrē ber pjǎo bek ba bokso li kjīshko. ¹⁹ Domer kjǎlaraso Sbō kolono llēm kjīshko ga nopga uunkong beno lǒng llēbo owa shāryaga erā. Eni ga domer kjǎlaraso Sbō kolono kjīshko ga nopga ara iara beno pjǎo bek ba bokso.

²⁰ Kajok ñgwekklo tara Moisésde li twara Sböre nopga kong, ñlebo owa shärye löng li miyde lok jek këgong wlo. Ñna lok e go ga ñlebo owa shärye löng li késbange. E go ga miydara lok ga Sbö wopjlu li késbang bakoe. ²¹ Dënashko ga ñlebo owa li, shji wlëna, iara beno löng woñon wlo. Gueniyo eerishko ga Sbö wopjlu li, shji wlëna, ga shji iara beno pjlo bek ba bokso bi Tjlapga Jesu-cristo kjishko. E kjishko ga shji iara beno löng së iyado ba tjok.

**Shji woñono wleni,
shji löng së jlökoyo bakoe**

6 ¿Eni ga ñle löydë? ¿Shji ñlebo owa shäryë jek këgong, Sbö wopjlu li iy jek këgong wlo löydëre? ² E löydë ñlëme. Eye woñono ga ichëy ñlebo shäryë ga äe. Shji iche bi wotjlik owa lirë ame eni wleni bakoe. ¿Eni ga shji ber löng ñlebo owa shäryë sorëro? ³ Shji waraba jer di roshko, shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. E shji woñono ba tjok wleni loklo. ¿E miydëmi ñlëmdo? ⁴ Cristo woñonoshko ga jnenaba buk sakshko. E irgo ga woshrrara Data Sböre iröng obi, ba dbo ara go. Ga shji waraba jer di roshko li, e shji woñono, jnenaba tjeng ba tjok bako wleni loklo. Shji opshik tëm di roy dwayo iröng obi li, e shji beno löng tjaglën wleni loklo bakoe.

⁵ Shji tönö beno tjeng ba tjok, shji woñono ba tjok wleni kjishko. Miydëy e go ga shji woshre Sböre iröng obi ba tjok wleni bakoe. ⁶ Bi wotjlik owa dënashko li, e lok beno pjang kjlös go Cristo tjok wleni, shji iche ñlebo owa shäryë ame wlo, shji ber tjeng ba dbo dorko ame wlo bakoe. ⁷ Shji woñono wlenishko ga shji beno ichaga ñlebo owa lirë ame.

⁸ Shji woñono Cristo tjok wleni kuzong ga miydëy ga ñlono ga shji ber löng së ba tjok bakoe. ⁹ Miydëy ga Cristo woshrrara Sböre iröng obi kuzong ga woñon ame, beno shäng së iyado wlo. ¹⁰ Woñono

pjlaraso, owa pjang nopga uunkong go li potjwëkklo, ga woñon ame. Beno sök së, ñlëye woyde Sböre li shäryë wlo.

¹¹ Pjäy wotjlis eni bakoe. Pjäy woñono wleni, pjäy iche bomi wotjlik owa lirë ame wlo. Pjäy löng së jlökoyo, pjäy tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko, ñlëye woyde Sböre li shäryëmi wlo. Pjäy wotjlis eni. ¹² E kjishko ga shji löng së obishko ga shji iche bi wotjlik owa lirë ame, shji woyde bi doyorë ñlebo owa shäryëshko ga shäryëy ñlëm wlo. ¹³ Bi doyo ichëy ñlebo owa shäryë ñlëme. Pjäy optwos Sbö kong dey. Pjäy iara beno löng së jlökoyo kuzong ga bomi doyo ichozï ñlebo pjlu shäryë dey. ¹⁴ Pjäy beno ichaga kjok ñgwekklo tara Moisésde lirë ame, pjäy beno ichaga Sbö wopjlu lirë shara. E kjishko ga pjäy ichaga ber bomi wotjlik owa lirë ame.

**Dënashko ga shji löng bi
wotjlik owa dbo dorko**

¹⁵ Shji beno löng ichaga kjok ñgwekklo lirë ame, shji beno ichaga Sbö wopjlu lirë shara. ¿Enira shji ber löng ñlebo owa shäryë ga pjüre? Eni ñlëme. ¹⁶ Shji opyë oblë kolëshko ga shji tjeng ba wloshko. ¿E miydëmi ñlëmdo? Eni ga shji opyë bi wotjlik owa li kolë wleni ga shji iche woñon. Gueniyo shji opyë Sbö kolë wleni ga shji ie ber pjlo bek ba bokso. ¹⁷⁻¹⁸ Dënashko ga pjäy löng bomi wotjlik owa li kolë eröe. Eni ëmdë ga tjölökwo kuromi li kjroromi, ga koloromi bakoe. Pjäy döktong ñlebo owa shäryëmi löng li dbo dorko dwayo, pjäy beno löng ichaga ñlebo pjlu lirë shara. Tja wopjlu Sbö tjok e kjishko.

¹⁹ Tja tjlä shäng bomi tjok ëre ñlë loklo miydëmi mañing ñlëm, bomi wotjlik owa li kjishko. E kjishko ga tja tjlä shäng bomi kong ñlebo jyäglö ëre go, miydëmi wëlä wlo. Dënashko ga bomi doyo ichëmi löng ñlebo owa shäryë oblë oblë. E kjishko ga ñlebo owa shäryoromi jek

këgong këgong. Eerishko ga bomi doyo ichozî llëbo pjîú shäryë dey, pjây ber tjeng dboy Sbö kong wlo. ²⁰ Pjây löng bomi wotjlik owa li kolë obishko ga llëbo pjîú li woyotjlinomi llëme. ²¹ ¿Llëye pjîú shiromi e go? Eshko ga pjây iara beno löng wolon wlo erä, ga eerishko ga e lökyo bomi kong ara. ²² Gueniyo pjây döra Sbörë bomi wotjlik owa li dbo dorko dwayo, pjây iara beno löng ba kolë shara. ¿Llëye pjîú shimi löng e go? Pjây äär ber löng dboy Sbö kong, ga llono ga pjây ber löng së iyado ba tjok bakoe. ²³ Shji llëbo owa shäryë wleni ga shji potjwëkklo tjok, shji wolon li e. Gueniyo shji tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok wleni ga shji ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok, ga tjwlo shiya llëme.

Ëye wolono ga ichaga kjok llgwekklorë ame

7 Pjeyoga, kjok llgwekklo li sorë, e miydëmi pjîúe. Ëye wolono ga iche kjok llgwekklo lirë llëm, nopga löng së li ichayde döe. ² Kjok llgwekklo buk kjirina, tjîë ga walë orkwosmok shäng pjir ga woyde ga ber sök ba lanma tjok iyado, raye llëme. Gueniyo ba lanma wolonoshko ga kjok llgwekklo li beno ba kong tjwlo ame. ³ Eni ga walë orkwosmok shäng pjir li lanma sök së obishko ga orkwosmono domer oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde lëba eni. Gueniyo ba lanma wolonoshko ga kjok llgwekklo li beno ba kong tjwlo ame, orkwosmok domer oblë tjok ga pjîúe. Eshko ga llëbo owa shärye llëme.

⁴ Pjeyoga, shji eni wleni bakoe. Shji wolono Cristo tjok wleni kuzong ga shji döktong, shji beno ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë ame. Cristo woshrra Sbörë iröng obi, ga shji beno löng ichaga erë shara, shji ber löng llëbo pjîú shäryë Sbö kong wlo. ⁵ Dënashko ga shji ichaga

bi wotjlik owa lirë. Ga kjok llgwekklo li miydoroyshko ga shji wotjliño llëbo owa tak pjang e go li shäryë jek këgong erä. Eshko ga shji löng wolon wlo e kjishko. ⁶ Gueniyo eerishko ga shji wolono löng wleni kuzong ga shji döktong kjok llgwekklo li dbo dorko dwayo, shji ichaga erë ame. Ga shji beno löng së tjaglën wleni, shji parkë Sbö kong oblë wlo. Shji ichaga kjok llgwekklo tak pjang kjibokwo go tek dënashko lirë ame, shji beno löng ichaga Sbö Sëyarë shara.

Shji llëbo pjîú shäryë woydë, gueniyo llëbo owa shäryoydë döe

⁷ ¿Eni ga llë löydë? ¿Kjok llgwekklo li owa löydëre? Eni llëme. Kjok llgwekklo li miydoror llëm kjwe ga llëbo owa shäryoror shäng li owa miydoror llëme. Kjok llgwekklo tak pjang kjirina tjîë ga shji oma llëbo koik llëme. ⁸ E miydoror llëm kjwe ga llëbo koïnor shäng li owa miydoror llëme. ⁸ Gueniyo ga kjok llgwekklo li miydororshko ga tja wotjliño llëbo koik ara anmoyö. Gueniyo kjok llgwekklo llëm kjwe ga shji iche bi wotjlik owa lirë llëbo shäryë eni llëme. ⁹ Dënashko ga kjok llgwekklo li miydotë llëm obishko ga tja sök pjîúe loror. Gueniyo miydororshko ga llëbo owa shäryoror shäng li owa igör wëlä, ga tja ber wolon wlo e kjishko li miydoror kjok llgwekklo li go bakoe. ¹⁰ Kjok llgwekklo li twak beno bi kong, shji ber löng së iyado sorë li miydoklo. Gueniyo shji iara beno löng wolon wlo shara.

¹¹ Kjok llgwekklo li miydororshko ga tja jyäpgwara bor wotjlik owa lirë. Eshko ga tja wotjliño llëbo owa shäryë ara anmoyö, ga tja wolon wlo e kjishko miydoror kjok llgwekklo li go. ¹² Eni ëmdë ga kjok llgwekklo twara Sbörë bi kong li, e pjîú, pjîlo beke. ¹³ ¿Eni ga tja beno shäng wolon wlo li laga kjok llg-

[¶]7:7 Éxodo 20.17; Deuteronomio 5.21.

wekklo pjlu lirë lotere? Eni lleme. Tja beno shang wolon wlo li laga llebo owa sharyoror shang lirë. Kajok ilgwekklo li beno ba miydoklo erä, llebo owa sharyoror shang li owa igor wele e go wlo.

¹⁴ Miydëy pjlu ga kajok ilgwekklo li twaga Sböre. Gueniyo tjara no, tja shang bor wotjlik owa li dbo dorko erä. ¹⁵ Llebo sharyer shang li sorë miyder shang lleme. Llebo sharyer woyde li sharyer lleme. Llebo sharyer woyde lleme li sharyotë shang döe. ¹⁶ Eni ga llebo sharyer woyde lleme li sharyer shang kuzong ga miyde e go ga kajok ilgwekklo li pjlu jlöe. ¹⁷ Eni ga llebo sharyer shang li sharyaga tjarë ame, sharyaga bor wotjlik owa lirë erä. ¹⁸ Miyde ga bor wotjlik owa li kjishko ga tja wotjlik bek sira emde lleme. ¹⁹ Llebo pjlu sharyer woyde li sharyer lleme. Llebo owa sharyer woyde lleme li sharyotë döe. ²⁰ Eni ga llebo sharyer woyde lleme li sharyer kuzong ga sharyaga tjarë ame, sharyaga bor wotjlik owa lirë erä.

²¹ Llebo wen bor tjok li eni: Tja llebo pjlu sharye woydeshko ga llebo owa wen tjwe laga bor wotjlik owarë li, e sharyotë döe. ²² Kajok ilgwekklo twara Sböre li bor kong ga pjlu jlöe. ²³ Gueniyo bor wotjlik owa li engkwë bor tjok wleni, tja shaya wlo wleni, llebo pjlu sharyer woyde li sharyer lleme wlo. Eni ga tja beno shang bor wotjlik owa li dbo dorko erä. ²⁴ Bor doyo ere, tja iche wolon. Tja song jlöe. ¿Tja döga erë? ²⁵ Tja döga bor Tjlapga Jesucristorë. Tja wopjlu Sbö tjok e kjishko.

Eni ga beno eni: Kajok ilgwekklo twara Sböre li kolër woyde, gueniyo bor wotjlik owa li kjishko ga tja beno shang llebo owa sharye eröe.

Shji mär Sbö Sëya go

8 Eni ga eye tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok ga beno löng shdungko ame. ² Dënashko ga tja ichaga bor

wotjlik owa lirë, ga tja shang wolon wlo. Gueniyo tja mär Cristo Jesús go kuzong ga ba Sëya twara bor kong, ga tja döra bor wotjlik owa li dbo dorko dwayo, tja iara beno shang së jlokoyo shara. Eni ga tja shang wolon wlo ame. ³ Shji döya kajok ilgwekklo tara Moisésde lirë eni ga ä, shji iara bi wotjlik owa lirë ba kolë lleme kjishko. Gueniyo Sbö, ba Wa ichara weno so shji nopga owa ere kjoyo, ber owa pjang bi go li potjwlekklo wlo. Eni ga ba Wa li doyo shdunaba bi äska, shji döya wlo. ⁴ Sharyara eni ga bi shdungglo pjlo bek tak pjang kajok ilgwekklo go li potjwlekklo, shji ber shdungko ame wlo. Eshko ga shji beno löng ba Sëya kolë shara, shji beno löng bi wotjlik owa li kolë ame.

⁵ Eye ichaga ba wotjlik owa lirë ga lleye woyde om go li woyotjliya. Gueniyo eye ichaga Sbö Sëyarë ga lleye woyde Sbö Sëyarë li woyotjlyde erä. ⁶ Eye ichaga ba wotjlik owa lirë ga ber löng wolon wlo. Gueniyo eye ichaga Sbö Sëyarë ga ber löng së jlokoyo, ber löng wlep bakoe. ⁷ Eye ichaga ba wotjlik owa lirë ga e Sbö wloyo. Kajok ilgwekklo twara li kole lleme, kole ga ä, ⁸ ga llebo pjlu sharye, Sbö ber wopjlu ba tjok wlo ga ä bakoe.

⁹ Gueniyo pjäy go Sbö Sëya wleni ga pjäy ichaga löng bomi wotjlik owa lirë ame, pjäy ichaga löng Sëya lirë shara. Eye go Cristo Sëya lleme ga e Cristo i lleme. ¹⁰ Llono ga bomi doyo, e wolon, llebo owa sharyoromi kjishko. Gueniyo pjäy go Cristo wleni ga bomi sëya ber löng së iyado, pjäy iara Sböre beno pjlo bek ba bokso kjishko. ¹¹ Jesús woshrra Sböre iröng obi, ga Sbö Sëya pjang bomi go. Eni ga ba Sëya iche, bomi doyo woshre iröng obi eni bakoe.

¹² Pjeyoga, shji ichaga bi wotjlik owa lirë ame. Lleye woyde li sharye lleme ga pjlu. ¹³ Pjäy iche bomi wotjlik owa lirë wleni ga pjäy beno löng wolon wlo.

Gueniyo pjāy iche Sbō Sēyarē wleni ga bomi wotjlik owa li rayēmi iyado, ga pjāy lōng sē jļōkoyo. ¹⁴ Ēye mār Sbō Sēya go ga e Sbō wapga. ¹⁵ Parkagaga tjwļēk lōng pjir wleniyo, ba sogo bangkjre lōng dete erā. Pjāy ie Sēya lirē Sbō bangkjre eni llēm, pjāy iara beno ba wapga kjishko. Eni ga shji kjimte Sēya lirē tjļē Sbō kong. Shji tjļē ba kong ga «Abba. ^{ss} Data» lēy eni. ¹⁶ Sbō Sēya om go li tjļē bi kong ga shji Sbō wapga jļōkoyo lē bi kong bi pjļúshko. ¹⁷ Eni ga shji Sbō wapga kuzong ga llēye twe ba wapga kong li twe bi kong, twara Cristo kong sorē ga eni. Cristo shdunaba ara. E irgo ga iara Sbōrē beno kēsbang, tjwļō ara. Shjira shdungoba ara eni bako wleni ga shji ie Sbōrē ber kēsbang, tjwļō ara eni bakoe.

Īlono ga llēbo shārye Sbōrē bi kong

¹⁸ Llēye shārye Sbōrē bi kong Īlono li tjwļō ara anmoyō. E kjishko ga llēye wen bi kong owa eerishko li, e llē llēm wleni. ¹⁹ Īlono ga Sbō wapga jļōkoyo li piya wēlēe. Llēbo shāryara Sbōrē kjok ēre kjing go tjeng kēs li lōng ba koshē. ²⁰ Llēbo uunkong li shāryara Sbōrē pjļú, llēbo shāryē wlo, ga shārye woydē eni jļōkoyo, gueniyo shārye ga ā, shduna Sbōrē beno srer wlo kjishko. Gueniyo dbar iara beno kwara, llēbo uunkong li ber pjļú irōng obi wlo. ²¹ Eshko ga Sbō wapga wolon ame, ga llēbo uunkong li ber srer ame wlo bakoe.

²² Walē wloshko chida tjeng dōrōshko ga bangyo ara, ga kjļoshtē ara e kjishko. Miydēy ga eerishko ga llēbo uunkong shāryara Sbōrē li lōng kjļoshtē eni wleni bakoe. ²³ Gueniyo song li llēbo shāryara li dō llēme. Shjira lōng kjļoshtē eni bakoe. Shji kong ba Sēya twara Sbōrē. Miydēy e go ga Īlono ga shji ie ber ba wapga jļōkoyo, ga bi doyo ie ber tjaglēn

bakoe. Gueniyo e dbaryo li koshēy lōng wopro ga shji kjļoshtē ara. ²⁴⁻²⁵ Shji dōra Sbōrē kuzong ga shji beno lōng e dbaryo li koshē iyado. Llēbo koshēy lōng li ĩgōy llēme. Llēbo ĩgōy wēlē ga koshēy lōng llēm, tjeng bi tjok tjan kjishko. Gueniyo llēbo koshēy lōng li ĩgōy llēm obi ēmdē ga koshēy lōng wopjļúe.

²⁶ Shji dbo ara llēmshko ga shji kjimte Sbō Sēyarē. Shji syōshstē mae. E kjishko ga ba Sēya om go li kjļoshtē Sbō kong bi kjishko, gueniyo llēye lē li lēy bi tjļōkwo go ga āe. ²⁷ Eni ēmdē ga llēye lē li miyde Sbōrē pjire. Shji wotjlik lōng llē miyde Sbōrē pjir, ga llēye woyde lē ba Sēyarē ba kong bi kjishko li, e layde, llēye lē li miyde pjir e kjishko.

Shji woyde Sbōrē ara

²⁸ Ēye Sbō woydē ara ga rokara Sbōrē, llēbo shārye ba tjok wlo. E kjishko ga miydēy pjļú ga llēbo wen ba kong kēs li ie ber ba kong pjļúe. ²⁹ Kjok ēre shāryayde llēm obishko ga ēye mār ba go li miydara pjir tjan. Eshko ga epga āar ber lōng ba Wa dik lē. Shāryara eni, ba Wa ber tjwļō ara, ba pjeyoga ara li kjinmo wlo. ³⁰ Ga nopga āar ber lōng eni lara li rokara. E irgo ga iara beno pjļo bek ba bokso, ga Īlono ga ie ber kēsbang, tjwļō ara bakoe.

³¹ ĶEni ga llē lōydē obi? Sbō shāng bi tjok kuzong ga shji zangga ērē llēme. ³² Ba Wa ēmdē ga wlikara bi kong llēm, ichara wolono bi kjishko. ĶEni ga llēbo tjeng kēs li twe bi kong llēmdo? ³³⁻³⁴ Shji kjrara, iara beno pjļo bek ba bokso kuzong ga shji rotaga ērē ame. Cristo Jesus wolono, ga woshrara irōng obi, oōtong beno sōk Sbō orkwo kēlēkong. Bi wlikaga Sbō bokso li e. ³⁵ Shji woyde Cristorē ara iyado. Shji songshko ga shji woyde ara. Llēbo wen bi kong owashko ga shji woyde ara. Shji shdungobashko ga

^{ss}8:15 Arameo tjļōkwo *abba*, e *datawa* ĩoklo.

shji woyde ara. Shji pjli arashko ga shji woyde ara. Shji shwong llēmshko ga shji woyde ara. Shji wolontoshko ga shji woyde ara. Shji zrōraba ěmdĕ ga shji woyde ara bako, ³⁶ tak pjang ba tjłkwo go sorĕ li eni. Tjłĕ ga

«Bop kjishko ga tjawa zrōkoba woydĕ iyado.

Tjawa beno lōng so ōng wļĕp ushko so sōkoba, zrōkoba wlo kjoyoe.»^{*}

³⁷ Gueniyō llĕbo uunkong ěre wen bi kongshko ga zāy iyado, shji kjimte bi woydaga lirĕ kjishko. ³⁸ Miydĕr pjłū ga shji woyde Sbōrĕ ara iyado. Shji songshko ga shji woyde ara, shji wolonoshko ga shji woyde ara bakoe. Slōngga Sbō parkagaga kjok dogo sorĕ llĕm, slōngga sĕyaga owarĕ llĕm bakoe. Eerishko ga shji woyde ara, shji woyde ara iyado wlo bakoe. ³⁹ Slōngga llĕbo tjeng kjopkwo lirĕ llĕm, slōngga llĕbo tjeng klung dorong lirĕ llĕm, slōngga llĕbo tjeng kjone pogo lirĕ llĕm bakoe. Shji woyde Sbōrĕ ara iyado, shji tōna beno tjeng bi Tjłapga Cristo Jesús tjok kjishko.

Nopga kjrara Sbōrĕ sorĕ

9 Tja tōno beno Cristo tjok. E kjishko ga tja tjłĕ beke. Sbō Sĕya om go li tjłĕ bor kong bor pjłūshko ga tja shāng jyōrkĕ llĕme ĩe. ²⁻³ Tja woydĕ ara bor pjłūshko iyado, bor pjeyoga judioga li kjishko. Epga mār ber lōng Cristo go wlo ga woyde ga tja ie Sbōrĕ ber Cristo tjok ame, tja ie ber shdungko wļeni ga bor kong ga pjłūe. ⁴ Epga Israel tjĕyoga. Epga kjrara Sbōrĕ beno ba wapga. Ba dbo kālā pina ba kong, tjłkwo twara ba kong, beno iyado wlo, kjok llgwekklo li twara ba kong, pina

ba poshrĕk ba ushko, llĕbo ĩara ba kong jłōkoyo ara bakoe. ⁵ Ba tjłapgaga tek dĕnashko so tjwłō ara anmoyō. Cristo tjłapgaga tek dĕnashko so li epga. Cristo, e Sbō. Uunkong pjłuyō, poshrĕkko iyado li e. Ber eni.

⁶ Gueniyō llĕye ĩara Sbōrĕ Israel tjĕyoga kong jłōkoyo li shārye eni llĕme lotĕ llĕme. Sbō kong ga Israel tjĕyoga uunkong, e ba nopga dō llĕme.

⁷ Abraham tjĕyoga uunkong beno ba tjĕyo jłōkoyo dō llĕm bakoe. Sbō tjłĕno ba kong ga «Isaac tjĕyo tek ber bop irgo li ber bop tjĕyo jłōkoyo erōe»[†] ĩara eni. ⁸ E kjishko ga Abraham tjĕyoga uunkong beno Sbō wapga dō llĕm, ba wapga weno tjłkwo ĩara Sbōrĕ jłōkoyo li kjishko erōe. ⁹ Sbō tjłkwo lono Abraham kong jłōkoyoshko ga tjłĕ ba kong ga «Dbar llono ĩoror li go ga pja ĩn tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjłara domer tjān»[‡] ĩe.

¹⁰ Ba wa ĩara li, e bi tjłapga Isaac. Lū to jek ara ga orkwosmono Rebeca tjok, ga wapga do pjōk, kjłō. ¹¹⁻¹³ Weno bām go li Esaú, irgo Jacob. Gueniyō wentĕ lok llĕm obishko ga Jacob kjrara Sbōrĕ, llĕbo shārye ba tjok wlo. Kjrara eni, llĕbo pjłū shāryara kjishko llĕme. Eshko ga llĕbo pjłū, llĕbo owa, e shāryayde lok llĕm obi. Gueniyō Sbō tjłĕ Rebeca kong ga «Bām iyo li ichaga ber ba lĕngdĕ»[†] ĩe. Llĕbo ĩara Sbōrĕ obi li tak pjang ba tjłkwo go eni: «Jacob woydoror ara. Gueniyō Esaúra iywor shjiktĕng.»[§]

¹⁴ ĩEni ga llĕ loydĕ? ĩSbō, e llĕbo shāryĕ bek llĕme loydĕre? Eni llĕme.

¹⁵ Tjłĕno Moisés kong ga «Ĕye songe lĕr woydĕ ga e songe lotĕ erōe.

* 8:36 Salmo 44.22.

† 9:7 Génesis 21.12.

‡ 9:9 Génesis 18.10, 14.

§ 9:11-13 Génesis 25.23.

§ 9:11-13 Malaquíás 1.2-3.

Ëye kjimtër woydë ga e kjimtotë eröe.»**

¹⁶Eni ga shji kjimte Sbörë, shji songe Ìe woydë kjìshko, e woydë ara kjìshko Ìlëm, Ìlëbo pjìú shàryoroy kjìshko Ìlëm bakoe. ¹⁷Ìlëbo Ìara Sbörë Egipto so pjìluyo kong Ìi tak pjang ba tjìokwo go eni: «Pja ioror beno no pjìluyo, bor dbo kësbang pin bop go wìo, tja è miyde nopga löng kjok kjwang jìkong Ìirë wìo bakoe.»†† ¹⁸Miydëy e go ga ëye songe Ìe woydë ga songe Ìe, ëye ie woydë ber sòk ëye kuya woydë Ìlëm ga ie ber löng eni bakoe.

¹⁹Pjây kjone kjone kjwe löng wotjlik ga «¿Eni ga Ìëye shàryëy Ìi laga erë kuzong ga shji shdūya ega?» Ìëmi eni kjwe. ²⁰Gueniyo pjeyoga, shji no eröe. ¿Ìlëbo shàryara Sbörë Ìi owa Ìëy ba kong sorëro? No parkë Ìlëbo shàryë klung shosho go ga «¿Tja shàryorop jūni ega?» Ìe klung shosho Ìirë ba kong ga äe. ²¹Klung shosho kjrinaso ëmdë ga sbi shàrye kjwo pjök e go ga pjìúe. Kjwara shàrye wolësowa, tjwìo ara, ie ber tjeng dboy wìo, kjwara obi shàrye uriso, ber Ìlë pogo wìo. Ìlëbo shàrye e go, woyde sorë Ìi eni ga pjìúe.

²²Woyde Sbörë ga miydëba ga e iirkë ara nopga Ìlëbo owa shàryono Ìi kong, ga shdūya kjang, ba dbo ara go ga pjìúe. Eni ëmdë ga nopga shdungko Ìi shduna maìng Ìlëm, kura sòk kjing erä. ²³Shàryara eni, ba dbo kalä pīya nopga songe Ìara Ìi kong wìo. Epga kjrara dënashko, Ìlëbo pjìú shàrye ba kong wìo. ²⁴Shji rokara eni. Judíoga rokara dö Ìlëm, nopga judío Ìlëm wleniyo rokara bakoe. ²⁵Kjibokwo tara Sbö tjìokwo Ìaga tek dë-

nashko so Oseasdë. Ìlëbo Ìara Tjìapgarë Ìi tak pjang e go eni:

«Ìlono ga nopga botoya Ìlëm löng Ìi iër ber löng bor nopga shara, ga nopga woydoror Ìlëm löng Ìi woydër ara shara.»‡‡

²⁶Sbö tjìokwo tak pjang eni bakoe:

«Dënashko ga Sbö tjìlëno nopga kong ga “Pjây bor nopga Ìlëme” Ìara eni.

Gueniyo Ìlono ga kjok eshko sopga kowe Sbö sòk sè Ìi wapa shara.»¶¶

²⁷Dënashko ga Isaías tjìlëno Israel tjëyoga kjìshko eni:

«Israel tjëyoga träk Ìlëm, Ìa sho tjeng dlung kjako wleni ëmdë ga dër ber kjìobö doë.

²⁸No Ìlgweya Tjìapgarëshko ga nopga löng kjok ère kjing go Ìi shdūya pjir, jekdo, Ìara sorë Ìi eni.»§§

²⁹Bäm go ga Isaías tjìlëno eni:

«Tjìapga, Ìlëye shàrye woydë Ìi shàrye ga pjìúe.

Shji tjëyoga tek ber bi irgo Ìi iara beno löng sè kjìobö Ìlëm kjwe ga shji löng Sodoma sopga dik, shji löng Gomorra sopga dik bakoe.»*

Israel tjëyoga mär woydë Cristo go Ìlëme

³⁰¿Eni ga Ìlë löydë? Nopga judío Ìlëm wleniyo wotjìlino Ìlëbo pjìo bek Ìi shàryë Ìlëme. Eni ëmdë ga mär Cristo go kjìshko ga iara Sbörë beno pjìo bek ba bokso.

³¹Gueniyo Israel tjëyogara dröno ara, Ìlëbo pjìo bek Ìi shàryë wìo. Eni ëmdë ga öotong beno pjìo bek Sbö bokso Ìlëme. ³²¿Eni ega? Äär ber pjìo bek Sbö bokso wìo ga Ìlëbo pjìú tak pjang kjok

** 9:15 Éxodo 33.19.

†† 9:17 Éxodo 9.16.

‡‡ 9:25 Oseas 2.23.

¶¶ 9:26 Oseas 1.10.

§§ 9:28 Isaías 10.22-23.

* 9:29 Isaías 1.9.

İlgwekklo tara Moisésde go li shärye woyde, gueniyo mär woyde Cristo go İleme. Eni ga sabyono akkwo iara beno nopga sabyoklo İi go wleni, ³³ tak pjang Sbö tjlökwö go sorë İi eni. Tjlë ga «İzıa! Akkwo iër ber buk kjwara Sıon† kjokyo, nopga sabyë e go wlo.

Gueniyo eye mär ba go ga İleye koshe İi wleya jlökoyo.»‡

10 Pjeyoga, rokër Sbö kong jlökoyo ga Israel tjeyoga döya. Woydër ara İi e. ²⁻³ Miydër pjlu ga epga drön ara, parkë Sbö kong wlo. Gueniyo shji iaga Sbörë ber pjlo bek ba bokso İi miyde löng İleme. E kjishko ga mär woyde ba go İlem, äär woyde ber pjlo bek ba bokso om go erä. ⁴ İleye woydara kjok İlgwekklo İirë dö İi, e shäryara Cristorë pjire. Eni ga shji äär ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga woyde ga shji mär Cristo go erä.

⁵ Moisés tjlëno ga eye äär woyde ber pjlo bek Sbö bokso wlo, ber löng së İyado ba tjok wlo kjok İlgwekklo İi kjishko ga woyde ga kjok İlgwekklo İi kole uunkong bek İyado[¶] İe. ⁶ Gueniyo shji mär Cristo go, shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso wlo. Cristo öör kjok ère kjing go tjän. E kjishko ga «Shji jem Cristo wlek kjok dogoshko, ter söy iröng obi wlo» İey İleme. ⁷ Cristo woshrra Sbörë iröng obi tjän. E kjishko ga «Shji jer Cristo wlek shinmoga shtoyo, tëm söy iröng obi wlo» İey İlem bakoe. ⁸ Moisés tjlëno ga «Sbö tjlökwö tjeng

bop soshko, İep shäng İi e, woyotjlip shäng İi e bakoe»[§] İara eni. Tjlökwö İara İi, tjlökwö İerwa löng bomi kong İi e. ⁹ «Jesús, e bor Tjlapga jlöe» İemi bomi kjamo go, ga «E woshrra Sbörë iröng obi» İemi bomi pjlushko wleni ga pjäy döya Sbörë jlökoyo. ¹⁰ Tjlökwö İi kjroy, ga İoroy oblë kong wleni ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso. Shji döya eni. ¹¹ Sbö tjlökwö tak pjang eni: «Eye mär ba go ga İleye koshe İi wleya jlökoyo.»^{**} ¹² Eerishko ga judfoga, nopga judfo İlem wleniyo, e Tjlapga kjıaraso shara. Ga eye kjloshtë ba kong ga kjimte ara. ¹³ Sbö tjlökwö tak pjang eni: «Eye kjloshtë Tjlapga kong ga döya.»††

¹⁴ Gueniyo kjloshtë ba kong wlo ga woyde ga mär ba go guing. Mär ba go wlo ga woyde ga ba tjlökwö kura guing. Ba tjlökwö kuya wlo ga woyde ga eye omİono ba kong guing. ¹⁵ Eye omİe ba kong wlo ga woyde ga ichaga tjok guing, tak pjang Sbö tjlökwö go sorë İi eni. Tjlë ga «Eye tjwe Sbö tjlökwö roy pjlu İe ga e İlebo wolësowa.»‡‡

¹⁶ Gueniyo ba tjlökwö roy pjlu İi kjrara Israel tjeyoga uunkongde İleme. Dë-nashko ga Isaias tjlëno eni: «Tjlapga, ¿tjawa tjlökwö kjraga èro?»^{¶¶} ¹⁷ Eni ga shji mär ber löng Cristo go wlo ga woyde ga ba tjlökwö kuroy guing. ¹⁸ Gueniyo İlebo kjakrokër kjrına. ¿Ba tjlökwö kura İok İlemde? Eni İleme. Sbö tjlökwö tak pjang eni:

«Tjlökwö İi İara İok kjone pogo,

†9:33 Sıon kjokyo, e kowëba *Jerusalén* bakoe.

‡9:33 Isaias 8.14; 28.16.

¶10:5 Levıtıco 18.5.

§10:8 Deuteronomio 30.12-14.

**10:11 Isaias 28.16.

††10:13 Joel 2.32.

‡‡10:15 Isaias 52.7.

¶¶10:16 Isaias 53.1.

shdöktong, öötong kjok kjwang jikong.»^{§§}

¹⁹ Eni ga llëbo kjakrokër jek kjrina obi. ¿Tjlokwo kura li llë loklo miydara lok llëmde? Dënashko ga Moisés tjläno ga «Nopga tjwlo llëm wleniyo kjimtër ara, pjäy Israel tjëyoga ber löng ba ymoyotkë ara wlo.

Eni ga pjäy ber löng iirkë ara, nopga kjok miydë llëme lëmi löng li tjok.»[†]

²⁰ Ga dënashko ga Isaías tjläno, llëye bangkjrara llëm wleni. Tjlä ga «Tja wlëna nopga to löng bor wlëk llëm lirë.

Tja oppino shäng nopga löng bor kjakrokë llëm li kong.»[†]

²¹ Gueniyo Sbö tjläno Israel tjëyoga kjishko. Tjlä ga «Epga koshër shäng iyado, wlojkrër wlo, gueniyo llëye kuya woydë llëm, tja kole woydë llëm bakoe.»[‡]

Sbö ba nopga rayono llëme

11 ¿Eni ga Sbö ba nopga rayono lotëre? Eni llëme. Tja om go Abraham tjëyo, tja Israel tjëyo, tja Benjamin tjëyo bakoe. ² Kjok shäryayde llëm obishko ga ba nopga li kjrara. Ga epga rayara llëme. Dënashko ga Israel tjëyoga rotara Elfasdë Sbö kong. ¿Llëye lara li miydëmi llëmdo? ³ Eshko ga tjlä ga «Tjlapga, öng sho sukklo bop poshrëkklo lok li shdöra lok pjir, bop tjlokwo lagaga löng li zröra lok pjir bakoe. Beno shäng së li tja erä, ga tja ëmdë ga zröya lok woydë bakoe»[¶] lë.

⁴ Kuya Sbörë ga tjlä ga kong ga «Beno pjarö llëme. Nopga botoya ioror beno tjeng doglo sak dbaw dbaw pjloglo kjäk (7,000). Epga Baal poshrëydë lok llëm obi»[§] lë.

⁵ Eerishko ga eni bakoe. Nopga kjrara beno löng kjlobö obi, ba wopjlü li kjishko. ⁶ Kjrara ba wopjlü li kjishko, llëbo pjlu shäryara kjishko llëme. Eni kjwe ga ba wopjlü li beno llëno llëme.

⁷ Era eni ga llëye woydara Israel tjëyogarë li wlëna lok llëme. Wlëga beno Israel tjëyoga kjrara Sbörë lirë erë. Llamora iara Sbörë beno löng llëye kuya woydë llëm erä, ⁸ tak pjang ba tjlokwo go sorë li eni. Tjlä ga

«Nopga iara Sbörë beno löng pë wleni, beno löng llëye lga llëm wleni, beno löng llëye kuga llëm wleni bakoe. Shäryara eni dënashko.

Eerishko ga shärye jek eni obi.»^{**}

⁹ Dënashko ga David tjläno ba kjishko bakoe. Tjlä Sbö kong ga «Dli shärye lok ara li ios ber ba jyäpgwoklo.

Shärye eni kuzong ga löng wlëp bop tjok lë,

miga jeno löng, beno löng shdungko erä.

¹⁰ Epga ios ber löng llëye shärye löng li llë miyde lok llëm wlo, ber löng song iyado wlo.»^{††}

Nopga judío llëm wleniyo öötong beno tjeng Sbö nopga wleni

¹¹ ¿Eni ga Israel tjëyoga diktong, to jeno iyado wlo lotëre? Eni llëme. Llëbo shäryara lok owa li kjishko ga nopga

§§10:18 Salmo 19.4.

*10:19 Deuteronomio 32.21.

†10:20 Isaías 65.1.

‡10:21 Isaías 65.2.

¶11:3 1 Reyes 19.10, 14.

§11:4 1 Reyes 19.18.

**11:8 Deuteronomio 29.4, Isaías 29.10.

††11:10 Salmo 69.22-23.

judío lîem wleniyo dōya Sbörē shäng shara. Shärye eni, Israel tjëyoga ber löng ba ymoyotkë ara wlo. ¹²Eni ga judíoga llëbo owa shäryono, llëbo jera lok ara. Gueniyo e beno llëbo pjíú nopga judío lîem wleniyo kong, llëbo wlëna lok ara e kjîshko. Eni ga judíoga li dōyashko ga e ber ba kong lok pjíú anmoyō.

¹³Nopga judío lîem wleniyo, llëbo lër woydë bomi kong shara. Tja ichara Sbörē ba tjíokwo roy lë bomi kong Jesús äska. Bor kong ga pak ëre tjwlo ara. ¹⁴Gueniyo woydër ga pjây ymoyotke bor pjeyogarë ara, epga kjone kjone dâr wlo. ¹⁵Bor nopga rayara Sbörëshko ga äska pjây tjëyoga oblë oblë wlokjrayde shara. Gueniyo llono ga epga wlokjre jek obi. Era ber shinmo woshrara iröng obi wleni. ¹⁶Pjlung shosho buk kjrina sho zoroy kjrina, ioroy beno tjeng dboy Sbö kong wleni ga llamo beno buk dboy ba kong bakoe.

Kjor slëng tjeng dboy Sbö kong wleni ga kjor li kowo tjeng dboy ba kong bakoe. ¹⁷Sbö nopga, e so kjor dgak jong kjlara ko *olivo* kjoyoe. Bäm go ga Abraham kjrara Sbörë, iara beno kjor li slëng wleni. E irgo ga ba tjëyo tek beno ba irgo li iara beno tjeng ba kowo wleni. Gueniyo kjone kjone kjara beno tjeng dboy, kjor kowo tora pjir wleni. Pjây nopga judío lîem wleniyo lira so kjor kjlara ko *olivo* kjíoshko so kjoyoe. Eni ëmdë ga pjây tōna beno tjeng ba nopga tjok, kjor kowo smona ba kjor jong li doyo go wleni. Eni ga pjây beno löng mär ba slëng go wleni. ¹⁸Gueniyo pjây krë e go lîem, pjây tjwlo ara nopga kjara li kjinmo lëmi lîem bakoe. Woyotjízí ga kjor kowo li, e mär ba slëng go, ba slëng li mär ba kowo go llëme.

¹⁹¿«Kjor kowo tjeng bäm go li kjara, tjawa smoya ber tjeng ba äska wlo

kjîshko ga tjawa tjwlo ara, judíoga kjinmo» lë mire? Eni llëme. ²⁰Judíoga li kjara, mär ba go lîem kjîshko. Ga pjây mär ba go kjîshko ga pjây tōna beno tjeng ba nopga tjok, kjara li äska. Gueniyo pjây krë e go lîem, Sbö bangkjrozí dey. ²¹Tjeng bäm go li kjara, mär ba go lîem kjîshko. Eni ga pjây mär ba go ame wleni ga pjây kje eni bakoe.

²²Sbö wopjílú, gueniyo llëbo owa shäryaga li shdüya kjange. Nopga mär ba go lîem li shdüna kjang, gueniyo shäng wopjílú bomi tjok, pjây mär ba go kjîshko. Gueniyo pjây mär ba go ame wleni ga pjây shdüya bakoe. ²³Erö llëme. Nopga mär löng ba go lîem li opyë ber löng mär ba go iröng obi wleni ga epga tōya ba nopga tjok iröng obi, kjor kowo tora, smona iröng obi wleni. Shärye Sbörë eni ga pjíúe. ²⁴Pjây so kjor kjlara ko *olivo* kjíoshko so kjoyoe. Pjây smona kjor dgak jong kjlara ko *olivo* li doyo go wleni ga kjange. Gueniyo judíoga lira so *olivo* li kowo kjoyoe. Kjone kjone tora li smoy iröng obi wlo ga kjang llëme.

Israel tjëyoga uunkong dâr

²⁵Pjeyoga, woydër ga llëbo miydëba lîem wleniyo li miydëmi pjíú, pjây krë lîem wlo. Israel tjëyoga kjone kjone löng llëye kuya woydë lîem äär jong nopga judío lîem wleniyo dâr wlo li dōktong uunkong pjir guing. ²⁶Israel tjëyoga uunkong dâr eshko já, tak pjang Sbö tjíokwo go sorë li eni. Tjîlë ga «Bi dōga li tjwe Sión^{‡‡} kjokyo dwayo. Eshko ga owa pjang Jacob tjëyoga go li löya ber drete.

²⁷Sbö tjîlë ga “Tjíokwo tworor ba kong, beno iyado wlo li beno eni: ‘Owa pjang ba go li lön ber drete’” Ìe.»^{¶¶}

‡‡11:26 *Sión* kjokyo, e kowëba *Jerusalén* bakoe.

¶¶11:27 Isaiás 59.20-21; 27.9; Jeremías 31.33-34.

²⁸Eerishko ga Israel tjëyoga kjone kjone löng Sbö wloyo, ba tjlökwö pjüü li kjre llëm kjishko. E kjishko ga ba tjlökwö roy pjüü li ichara bomi kong shara. Eni ëmdë ga epga kjrara Sbörë dënashko kuzong ga woyste Sbörë ara, ba tjlapgaga tek dënashko so tjwö ara anmoyö li kjishko. ²⁹Lëye twara Sbörë ga döya iröng ame. Èye rokara ga woyste ara iyado bakoe. ³⁰Dënashko ga pjäy Sbö kolono llëme. Gueniyo eerishko ga epga Sbö kolë llëm kjishko ga pjäy songe le Sbörë shara. ³¹Eerishko ga Sbö kolaga llëm li beno epga shara. Gueniyo llono ga epga songe le, pjäy eerishko ga songe le sorë ga eni. ³²Nopga uunkong iara Sbörë beno löng ba wotjlik owa li tjok, uunkong li songe le ba wopjüü li kjishko wlo.

Sbö poshrëra Pablorë

³³Sbö, e pjüü anmoyö. Ba kjok miydë li tjliga ërë llëm, wotjlik llë miydaga ërë llëm, llëbo shärye sorë miydaga ërë llëm bakoe. ³⁴Lëye woyotjliya li miydaga ërë llëm, poshdungga ërë llëm bakoe. ³⁵Pogo tjwö ë kong llëm, kong llëye twaga ërë ba kong, äska twe ba kong iröng obi wlo llëm bakoe. ³⁶Lëbo tjeng kës li shäryaga ërë, e ba sogö bakoe. E kjishko ga bi llëbo tjeng kës li twaga ërë bi kong. E poshrëkko iyado. Ber eni.

Shji optwë Sbö kong

12 Pjeyoga, öng twëy Sbö kong ber ba poshrëkklo wloshko ga öng li zröy bäm go. Eni wleni ga shji songe le Sbörë kjishko ga rokër bomi kong jlököyo ga pjäy löng së obishko ga pjäy optwos om go ba kong, llëye woyste shäryëmi wlo li, e shäryozia. Ga poshrëy, woyste sorë li eni. ²Shji opshäryë löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik ame. Pjäy opyos, pjäy kjlopswe Sbörë ber löng wotjlik oblë wlo dey. Eshko ga llëye

woyste Sbörë li llë miydëmi ga pjüü. Lëye woyste li, llëbo pjüü, pjlo bek li e.

³Sbö wopjüü li kjishko ga tja kjimtara ara. E kjishko ga lër bomi kong ga pjäy uunkong iara Sbörë beno löng mär ba go. Eni ga pjäy opwoyotjlis yötso, pjäy tjwö ara oblë kjinmo woyotjliimi llëme. ⁴Bi doyo, llëbo ara ëmdë ga e kjaraso döe. Eni ëmdë ga llëbo kjrina kjrina li pak shäryë oblë oblëe. ⁵Cristo doyo, e eni bakoe. Shji ara ëmdë ga shji tona beno tjeng uunkong Cristo doyo kjaraso wleni. ⁶Sbö wopjüü li kjishko ga shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara oblë oblë, woydara sorë li eni. Eni ga pja kong kjok miydë twara ba tjlökwö lëp wlo wleni ga tjlökwö los eni, gueniyo pja mär Sbö go bayo kjöm ga tjlökwö lëp bayo eni bakoe. ⁷Pja kong kjok miydë twara, oblë kjimtëp wlo wleni ga oblë kjimtozong. Pja kong kjok miydë twara oblë pim wlo wleni ga oblë pizong. ⁸Pja kong kjok miydë twara oblë kjimtëp dbokjre wlo wleni ga shäryos eni. Lëbo twëp nopga song wleniyo kong ba kjimtoklo wlo ga pjüü wleni ga shäryos shäng wopjüü. Pja kong kjok miydë twara, oblë ichëp wlo wleni ga ichos yötso. Pja kong kjok miydë twara, oblë songe lëp wlo wleni ga shäryos shäng wopjüü.

Shji ëng woystë ara kar kar

⁹Pjäy ëng woystos ara kar kar jlököyo. Lëbo owa li rayozï, llëbo pjüü li shäryomirë dey. ¹⁰Pjäy ëng woystos ara kar kar, epenga dö wleni. Oblë iozï ber tjwö ara, bomi kjinmo. ¹¹Pjäy drön ëë, parkë Tjlapga Jesús kong jlököyo wlo iyado. ¹²Lëbo pjüü twe Sbörë bomi kong li koshozi löng wopjüü. Lëbo wen bomi kong owashko ga kuzï löng kjange. Pjäy syöshtos Sbö kong iyado. ¹³Imi ga Sbö nopga löng song wleni ga kjimtozia. Èye tjwe bomi shwoyshko ga wlokjrozï löng wopjüü bakoe.

¹⁴ Ēye, pjāy shdūya ga rokozi Sbō kong, kjimte wlo, shdūya wlo llēme. ¹⁵ Ēye wopjlū ga pjāy wopjlū ba tjok. Ēye slar ēē ga pjāy slar ēē ba tjok. ¹⁶ Pjāy ber löng wlēp eng tjok iyado. Pjāy krē llēm, pjāy tjwlo ara, oblē kjinmo lēmi llēm, pjāy jēk nopga tjwlo llēme lēba li tjok dey.

¹⁷ Ēye llēbo shāryono bomi kong owa ga kar llēbo owa shāryēmi ba kong llēme. Pjāy drōn llēbo pjū shāryē nopga uunkong bokso. ¹⁸ Pjāy drōn ber löng wlēp nopga uunkong tjok iyado.

¹⁹ Pjeyoga, Sbō tjlōkwo tak pjang li goshko ga Tjlapga tjlē ga «Ēye llēbo owa shāryono ga shdungga ber tjarē, llgwegga ber tjarē bakoe.»^{§§}

E kjishko ga ēye llēbo shāryono bomi kong owa ga kar llēbo owa shāryēmi ba kong llēm, iozi ber tjeng Tjlapga wloshko dey, shdungga ber erē wlo.

²⁰ Sbō tjlōkwo tak pjang eni: «Bop moskwo pjirō wleni ga sēs dli, wodogro wleni ga sēs di.

Shāryorop eni ga lökkjre e go.»*

²¹ Pjāy wotjlīk tjwe owa ga jlō lēmi llēm, llēbo owa zāzi llēbo pjū go dey.

Shji tjlāpaga kjok llgwegga wleniyo kolē

13 Tjlapaga kjok llgwegga wleniyo kolōzi uunkong. Epga iaga Sbōrē beno bi ichaga, iaga ēye oblērē llēme. ² E kjishko ga ēye opyono beno ba wloyo ga opyono beno llēbo shāryara Sbōrē li wloyo. Eni ga ba shdungglo li wlēya shäng ba kong om go. ³ Ēye löng llēbo pjū shāryē ga shdūya tjlāpagarē li bangkjre llēm, bangkjraga beno llēbo owa shāryaga lirē erōe. Eni ga tjlāp-

gaga li bangkjre mi woydē llēm wleni ga llēbo pjū shāryomirē dey. Eni ga ber löng wopjlū bomi tjok erā. ⁴ Tjlapgaga li iaga Sbōrē beno löng llēbo pjū shāryē bomi kong wlo. Gueniyo iara beno löng nopga owa li llgwegga bakoe. E kjishko ga pjāy llēbo owa shāryē wleni ga pjāy shdūya tjlāpagarē li bangkjroziā. ⁵ E kjishko ga woyde ga tjlāpaga kjok llgwegga wleniyo li kolēy. Shāryēy eni, shji shdūya llēm wlo dö llēm, miydēy ga e pjū shāryoydē kjishko bakoe.

⁶ Tjlapgaga li beno löng pak twara Sbōrē ba kong li shāryē kuzong ga kā potjwlēkklo roke bomi kongshko ga tjwlēziā. ⁷ Pjāy pogo tjwlo ē kong wleni ga tjwlēzi ba kong uunkong. Kā potjwlēkklo tjwe bomi kong sorē pogo ga tjwlēziā. Nopga bangkjra ko li bangkjrozi, iozi ber tjwlo ara bakoe.

Shji oblē woydē ara

⁸ Shji iara Sbōrē beno löng oblē woydē ara wlo. E shji pogo tjwlo oblē kong wleni. Eni ga pjāy pogo tjwlo ē kong ga tjwlēzi pjir, gueniyo oblē woydozi iyado. Era tjwlēy pjir ga äe. Ēye shäng ba kjlara woydē ara ga tjlōkwo tak lok kjok llgwekklo tara Moisésdē go li kolē shäng jlōkoyo. ⁹ Tak lok li eni: «Shji pē oma boy oblē tjok llēme. Shji no zrōk llēme. Llēbo koīy llēme.»[†] Llēbo oblē tjok obi. Gueniyo kjok llgwekklo uunkong li ber kjrinaso wleni: «Pja opwoydē sorē ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»[‡] ¹⁰ Ēye ba kjlara woydē ara ga llēbo owa shārye ba kong llēme. E kjishko ga ēye shäng ba kjlara woydē ara ga kjok llgwekklo li kolē shäng jlōkoyo.

¹¹ Bi dözlong dbaryo li dōrō, tjlōkwo kjre mi löng kjwlē jā dik llēme. E kjishko

§§12:19 Deuteronomio 32.35.

*12:20 Proverbios 25.21-22.

†13:9 Éxodo 20.13-15, 17; Deuteronomio 5.17-19, 21.

‡13:9 Levítico 19.18.

ga llëbo lër shäng bomi kong li shäry-ozia. Shji ber löng wļep ame. ¹² Kjek ro si dbaryo li^f pjitoe. Kjek shrän dbaryo li[§] döröe. E kjishko ga llëbo owa shärye nopga kjok ere sorë li shäryë ame, llëbo pjlu shäryödë dey. ¹³ Shji llëbo shäryë bëy erä. Shji llëbo owa shäryë eng tjok llëm, shji nelötkë llëm, shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm, shji wotjlik llëbo owa shäryë oblë tjok llëm, shji engkjwë ë tjok llëm, shji ymo ara llëm bakoe. ¹⁴ Woyde ga pjäy ichaga ber Tjlapga Jesucristorë shara, ga llëye woyde bi wotjlik owarë li woyotjliy ame.

Shji wotjlik ga llëbo shäryë ga owa lëy ga shäryë llëm dey

14 No kjone kjone mär Sbö go, gueniy o llëbo shärye ber pjlo bek Sbö bokso li miyde löng llëm obi. Nopga eniy o wlokjrozë yötso, e llëbo owa shäryono lëy ë kong ame. ² Miyde no kjone kjonerë ga llëbo uunkong ue ga pjluë. Gueniy o kjone kjone obi wotjlik ga sjëng uë ga owa lë. ³ Llëbo uunkong ue ga pjlu li miyde löng llëm ëmdë ga Sbö wopjlu ba tjok. E kjishko ga ëye ië llë pogo ga oblë li läywe owa, ba dli li kjishko llëme. ⁴ Shji oblë parkaga läywë llëme. Shji uunkong Sbö parkaga. Eye parkono pjluë, de oware, e miydaga ber ba pjluorë. Ga ëye mär Sbö go ga kjimte Sbörë llëbo pjlu li shäryë.

⁵ No kjone kjone mär Sbö go, gueniy o wotjlik ga dbar kjwara tjwlo ara, dbar oblë kjinmo lë. Kjone kjone obi wotjlik ga dbar kjwobi li, e kjoyo döe lë. Woyde ga pjäy kjlara kjlara omwoyotjlik yötso, ga llëbo kup ga ber pjlu bop kong li shäryos eni. ⁶ Eye dbar jnek ga shärye Tjlapga kong. Shji iëshko ga woyde ga shji löng wopjlu Tjlapga tjok bi dli

kjishko. Shäryë eni ga shäryë löng Tjlapga kong. Shji sjëng uëre, de llëmde, e llëno llëme. ⁷⁻⁸ Shji jëk sorë laga shjirë om go llëme. Shji löng së obishko ga shji tjeng Tjlapga wloshko. Shji wolono ga shji tjeng ba wloshko bakoe. Eni ga shji löng sëre, de shji wolonore, shji tjeng ba wloshko iyado. ⁹ Cristo wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi, e ber nopga löng së li Tjlapga wlo, e ber nopga wolono löng li Tjlapga wlo bakoe.

¹⁰ ¿Eni ga bop kjlara llëbo owa shäryono lëp ega? ¿E läywëp owa ega? Llono ga shji uunkong äär löng Sbö boksho, shji llgweya wlo. ¹¹ Ba tjlokwo tak pjang eni:

«Tjlapga tjle ga “Lër bomi kong jlökoyo bor ko go ga llono ga nopga uunkong tjwe kjök tok bor boksho. Eshko ga Sbö poshrëya lok uunkong” lë eni.»**

¹² E kjishko ga llono ga shji kjlara kjlara iche Sbörë ba dboryë, llëbo shäryoroy kës li kjishko.

¹³ E kjishko ga oblë llëbo owa shäryono lëy ë kong ame. Shji drön ëë, bi pjeyoga ichëy dir llëm wlo. ¹⁴ Tja mär Tjlapga Jesús go. E kjishko ga miydër pjlu ga dli uunkong uëy ga pjluë. Gueniy o ëye wotjlik ga dli llë uako llëme lë wleni ga dli li ber ba kong ue wlo ga owa.

¹⁵ Bop kjlara woydëp ara jlökoyo wleni ga barwëp, llëbo uëp li kjishko llëme. Cristo wolono ba kjishko bebi. E kjishko ga ichëp dir dli uëp li kjishko llëme. ¹⁶ Miydëp pjlu ga llëbo shäryëp ga pjlu ëmdë ga iya oblërë ga owa wleni ga shäryëp llëm dey. ¹⁷ Sbö, e bi pjluoy. Gueniy o llëye uëy, llëye iëy, e ba kong ga llëno llëme. Woyde ga shji kjimte ba

^f13:12 Kjek ro si dbaryo lë li, e llëbo owa shäryëba ara dbaryo loklo.

[§]13:12 Kjek shrän dbaryo lë li, e Jesús tjwe iröng obi dbaryo loklo.

**14:11 Isaias 45.23.

Sëyarë jëk löng pjlo bek, wlëp, wopjlú ëng tjok. Lëye woyde li e.¹⁸ Eye parkë Cristo kong eni ga Sbö ber wopjlú ba tjok, nopga ber wopjlú ba tjok bakoe.

¹⁹E kjishko ga shji drön ëë, llëbo shäryë wlo, shji ber löng wlëp ëng tjok wlo, shji ëng kjimtë dbokjrë wlo bakoe.

²⁰Llëbo uëy li kjishko ga llëbo shäryara Sbörë li pjy woydë llëme. Dli uunkong uëy ga pjluë. Gueniyo oblë ichëy dir, llëye uëy li kjishko ga owa.²¹ Bop pjeyo ichëp dir, sjëng uëp kjishko, kjillgwo bo dyo dbo ara iëp kjishko, llëbo shäryëp oblë kjishko wleni ga shäryëy llëm dey.

²²Eni ga pjäy kjlara kjlara omwoy-otjlik sorë li miydaga ber pjäydë, e ga Sbörë eröe. Shji ëng lë kar kar, llëbo ëre kjishko llëme. Miydëy ga llëbo shäryëy ga pjluë li shäryoroy pjir ga «Tja llëbo owa shäryono» lëy llëm dey. Eye omleë eni llëm ga era ber wopjlú.²³ Gueniyo ëye wotjlik ga llëbo uako llëme lë wleni ga ue llëm dey. Uara ga llëbo owa shäryayde, e owa lë kjishko. Shji wotjlik ga llëbo shäryëy ga owa lëy wleni ga shäryëy llëm dey. Shäryoroy eni ga llëbo owa shäryoydë.

Llëbo ber pjluë bi kong li wlëydë llëme

15 Llëbo shäryëy ber pjlo bek Sbö bokso li miydëy pjluë wleni ga woyde ga shji iirkë bi pjeyoga ommydoydë llëm obi li kong llëme. Llëbo ber bi kong pjluë li wlëydë llëm,² llëbo ber pjluë bi pjeyoga kong li wlëydë dey, opping mär Sbö go jek këgong wlo.³ Cristo ëmdë ga llëbo shäryono ber pjluë ba kong wlo llëm, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja lãywaraba owashko ga tja lãywaraba wleni.»^{††} ⁴Llëbo uunkong

tak pjang Sbö tjlokwo go dënashko li beno bi poshdungglo, shji opping ber löng e go wlo, shji dbokjrë e go wlo. Eni ga llëbo wen bi kong owashko ga kuy kjang ga pjluë, llëbo tak pjang li koshëy löng wopjlú kjishko.

⁵Shji kjimte Sbörë dbokjrë jek këgong, llëbo wen bi kong owa li kuy kjang wlo. Rokër ba kong ga pjäy mär löng Cristo Jesús go wopro ga pjäy kjimte wotjlik kjrinaso,⁶ pjäy uunkong Sbö poshrëk no kjlaraso wleni wlo. Bi Tjlapga Jesucristo Data li e.

⁷Pjäy wlojkrara Cistorë sorë ga pjäy ëng wlojros kar kar eni bako, Sbö poshrëkoba wlo.⁸ Cristo öör judioga kjimtë, ba parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo dik, tjlokwo bek lara Sbörë ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlo ara kong jlokoyo li ber jlokoyo wlo.⁹ Ga nopga judio llëm wleniyo songe lara bako, Sbö ie lok ber kësbang, tjwlo ara wlo, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja poshrër tjëyoga oblë oblë bokshto, tja të bop kong bakoe.»^{‡‡}

¹⁰Sbö tjlokwo tak pjang eni obi: «Sbö nopga löng wopjlú, nopga judio llëm wleniyo, pjäy ber löng wopjlú bakoe.»^{¶¶}

¹¹Sbö tjlokwo tak pjang eni obi: «Nopga judio llëm wleniyo, Tjlapga poshrëzã. Tjëyoga oblë oblë, pjäy të ba kong, ba poshrëkklo.»^{§§}

¹²Ga Isaías tjleno beno eni: «Isaí tjëyo wen kjlara, ber tjëyoga oblë oblë ichaga. Nopga judio llëm wleniyo mär ba go.»^{*}

¹³Shji kjimte Sbörë llëye lara li koshëy löng wopjlú. Rokër ba kong ga pjäy mär

††15:3 Salmo 69.9.

‡‡15:9 2 Samuel 2.50; Salmo 18.49.

¶¶15:10 Deuteronomio 32.43.

§§15:11 Salmo 117.1.

*15:12 Isaías 11.10.

ba go kuzong ga pjây kjimte ber wopjîlú, wîêpe. Rokër ba kong obi ga pjây kjimte ba Sëyarë, îlêye lâra li koshë lõng wopjîlú amoyoö wîo.

Pablo parkono nopga judío îlëm wîeniyo kong

¹⁴Pjeyoga, miydër pjîlú ga îlëbo shäryëy ber pjîo bek Sbö bokso li miydëmi pjîlú, shäryëmi pjîlú, ga pjây ëng ping e go ga pjîlú bakoe. ¹⁵⁻¹⁶Gueniyo kjibokwo ëre go, îlëbo toror bomi kong oblë oblë kjang, woyojemi îlëm wîo. Sbö wopjîlú li kjîshko ga tja iara beno Cristo Jesús parkaga nopga judío îlëm wîeniyo kong, Sbö tjîlökwo roy pjîlú lër ba kong wîo, epga twër ber Sbö kong, öng zröraba, sho suraba, pjono dret Sbö poshrëkkîo wîeni wîo, epga ie ba Sëyarë ber tjeng dboy ba kong wîo bakoe. Kjibokwo ëre toror bomi kong kjang e kjîshko.

¹⁷E kjîshko ga tja shäng wopjîlú Cristo Jesús tjok, pak shäryoror Sbö kong li beno pjîlú kjîshko. ¹⁸⁻¹⁹Îlëbo oblë îanyotkër îlëme. Îlëbo shäryara Cristorë bor go li îanyotkotë eröe. Tja ichara ba tjîlökwo roy lë nopga judío îlëm wîeniyo kong. Ga tja kjimtara ba Sëyarë îlëbo îy-dëba îlëm wîeniyo shäryë ba kong oblë oblë ara. Eni ga Cristo roy pjîlú îloror ba kong Jerusalén kjokyo dwayo äär jong Iliria kjokyo, ga tjîlökwo li kjrara nopgarë ara, beno lõng Sbö kolë shara. ²⁰Tek dënashko ga tjîlökwo roy pjîlú li lër woydë kjok shto oblë oblë, nopga omkuydë îlëm obi lõng îishko. Oblë öör omîlë tjänshko ga tja äär woydë omîlë jek obi eshko îlëme. ²¹Shäryër woydë, tak pjang Sbö tjîlökwo go sorë li eni. Tjîlë ga «Ba roy äär, äätë kjone îlëm obi îishko. Ëye ba roy kuydë îlëm obi ga kuya.»†

²²Tja jek bomi îk îloror ara, gueniyo tja jekdë îlëm obi e kjîshko.

Pablo jek woydë Roma kjokyo

²³Tja jek bomi îk woyotjîin sök îu kop ara tjän. Eerishko ga bor pak pjitung kjok ëreshko. ²⁴Eni ga tja jek shäng España kjokyoshko ga pjây in äär woydë, tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö wîo, pjir ga tja kjimtëmi jek äär eshko wîo. ²⁵⁻²⁶Gueniyo tja to Jerusalén kjokyo bäm go. Sbö tjîlökwo kjragaga lõng Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, e dbur tönö, iche Sbö nopga song wîeniyo lõng Jerusalén kjokyo li kong wîo, ga jek sör ba kong. ²⁷Shäryara îok eni ba woshko, miyde îok ga pogo tjwîo ba kong ara. Judîoga Sbö tjîlökwo roy shdöno nopga judío îlëm wîeniyo kong. E kjîshko ga bek ga kar îlëbo twe ba kong, ba kjimtokîo. ²⁸Eni ga dbur li ioror beno tjeng ba wîoshko pjir ga tja jongya España kjokyo shara. Tja jek shäng eshkoshko ga pjây in äär. ²⁹Miydër pjîlú ga tja äär bomi shwoyshko ga shji kjimte Cristorë ara eshko.

³⁰Pjeyoga, shji mär bi Tjîlapga Jesucristo go, ga shji ie ba Sëyarë ëng woydë ara kar kar. Eni ga tja drön bor pak shäryë wopro ga rokër bomi kong ga pjây syöshtë Sbö kong bor kjîshko jîlökoyo. Enira tja kjimtëmi ba shäryë. ³¹Rokozî ba kong ga tja döya Cristo tjîlökwo kjragaga îlëm lõng Jerusalén kjokyo li wîoshko dwayo. Rokozî ba kong obi ga bi pjeyoga lõng Jerusalén kjokyo li, îlëbo söror ba kong li wîokjre îok wopjîlúe. ³²Woyde Sbörë eni wîeni ga tja äär bomi îk wopjîlú, tja woshtë bomi shwoy ga pjîlú wîo. ³³Rokër Sbö kong ga pjây ie ber lõng wîêpe. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

16 Walë shäng kjîlara ko Febe. E bi kjîlara, ga parkë shäng Cristo tjîlökwo kjragaga lõng Cencrea kjokyo

†15:21 Isaiás 52.15.

li kong. ²Rokër bomi kong ga e mär Tjlapga Jesús go kuzong ga wlokjrozī löng wopjłuē. Woyde ga shäryëy bi pjeyoga uunkong kong eni. Nopga ara kjimte shäng ara, tja kjimtara ara bakoe. E kjishko ga llëye woyde li twozī ba kong bakoe.

³«¿Yonde?» lëmi Priscila, Aquila kong. Epga parkë löng Cristo Jesús kong bor tjok. ⁴Zröraba ëy ëmdë ga tja kjimtara lok ara. Tja wopjłu ba tjok, gueniyo tjarö llëm, Cristo tjlokwo kragaga judío llëm wleniyo löng kës li wopjłu ba tjok bakoe. ⁵«¿Yonde?» lëmi Cristo tjlokwo kragaga tön löng ba ushko li kong bakoe.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Epeneto kong. Asia kjokyoshko ga tjlokwo kragaga bäm go li e.

⁶«¿Yonde?» lëmi María kong. E parkono ara bomi kong.

⁷«¿Yonde?» lëmi Andrónico, Junias kong. Tjawa epenga döe. Epga öör löng bor tjok kjërshko. Epga tönno beno tjeng Cristo tjok bor bäm go, ga Sbö tjlokwo roy lagaga Cristo äska li kong ga tjwlo ara anmoyö.

⁸«¿Yonde?» lëmi Amplias kong. E mär Tjlapga Jesús go, ga woydër ara.

⁹«¿Yonde?» lëmi Urbano kong. E parkë shäng Cristo kong bor tjok.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Estaquis kong bakoe.

¹⁰«¿Yonde?» lëmi Apeles kong. Llëbo weno ba kong owa ara Cristo kjishko ëmdë ga beno shäng mär ba go jlokoyo.

«¿Yonde?» lëmi Aristóbulo pjeyoga kong.

¹¹«¿Yonde?» lëmi Herodiön kong. E judío, botoya dik.

«¿Yonde?» lëmi Narciso pjeyoga kong. Epga mär Tjlapga Jesús go jlokoyo.

¹²«¿Yonde?» lëmi Trifena, Trifosa kong. Walëga li parkë ara Tjlapga Jesús kong.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Pérsida kong. Walë li parkë ara Tjlapga Jesús kong.

¹³«¿Yonde?» lëmi Rufo kong. E tjwlo ara Cristo tjlokwo kragaga kong. «¿Yonde?» lëmi ba mekë kong bakoe. E bor mekë wleni.

¹⁴«¿Yonde?» lëmi Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas kong. «¿Yonde?» lëmi bi pjeyoga löng ba tjok li kong bakoe.

¹⁵«¿Yonde?» lëmi Filólogo, Julia, Nereo kong. «¿Yonde?» lëmi Nereo dor Olimpo kong. «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga löng ba tjok li kong bakoe.

¹⁶Pjäy ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjłuē.

«¿Pjäy yonde?» lë Cristo tjlokwo kragaga löng kës lirë bomi kong.

¹⁷Pjeyoga, rokër bomi kong ga pjäy sjëke. No kjone kjone to löng llëbo shäryë, pjäy shdär ber dboy dboy wlo, pjäy mär Cristo go ame wlo. Ba kong ga tjlokwo kjroromi li owa lë. Pjäy tön ba tjok llëme. ¹⁸Epga parkë löng Tjlapga Cristo kong llëm, parkë löng ba kong lok om go erä. Nopga kjok miydë llëm wleniyo jyäpgwe ba tjlokwo wolëso li go. ¹⁹Pjäy Cristo kolë pjlu li roy kura nopga uunkongdë. Tja wopjlu e kjishko. Gueniyo woydër ga llëbo pjlu li miydëmi pjir, llëbo owa shäryëmi ame wlo.

²⁰Shji ie Sbörë ber löng wlepe. Ga wop ä ga Ä zäya, ga ie ber shäng bomi wloshko.

Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte ara.

²¹«¿Pjäy yonde?» lë Timoteorë bomi kong. E parkë shäng bor tjok. «¿Pjäy yonde?» lë Lucio, Jasón, Sosípaterdë bomi kong bakoe. Tjawa epenga döe.

²² K̄jibokwo  re taga tja Tercior  bor orkwo go. † Pj y l ng m r Tjlapga Jes s go li, «¿Pj y yonde?» l r bomi kong.

²³⁻²⁴ «¿Pj y yonde?»   Erastor  bomi kong. Tja wlokrara wopj l  ba ushko, Cristo tj l kwo k̄ragaga l ng na k s li tjok.

«¿Pj y yonde?»   Erastor  bomi kong. E park  dbur jnega k̄jok  reshko.

«¿Pj y yonde?»   Cuartor  bomi kong bakoe.†

²⁵ Sb , e poshr kko. Pj y ie ber l ng wokjang, Jesucristo roy p̄jl  l ror bomi

kong li go. Tek d nashko ga tj l kwo  re miydaraba l m, jnena Sb r  tjeng k̄j shko. ²⁶ Gueniyo eerishko ga miyd y pjire. Sb  s k iyado. Ga tj l kwo  re l ra ba tj l kwo lagaga kong, ga ichara ba t , roy shd ya wlo, kuya tj yoga uunkongd  wlo, tj l kwo li k̄jre lok wlo, Sb  kole lok wlo. ²⁷ Sb  k̄jok miyd  ara,  ye  ar baiya dik l me. Ga Jesucristo k̄j shko ga e i y ber k sbang, tjwlo ara iyado. Ber eni.

†**16:22** Tj l kwo l ra Pablor  Tercio kong. E irgo ga tara Tercior  k̄jibokwo go ba kong.

†**16:23-24** Tek d nashko ga k̄jibokwo  re jy  shir ba obl  obl  ara. Ga k̄jone k̄jone tj  ga «...   Cuartor  bomi kong bakoe. Rok r Tjlapga Jes s kong ga ba wopj l  li k̄j shko ga pj y k̄jimte ara.»

Primera Carta a los Corintios

*Kjibokwo ère tara Pablorè
Corinto soppa kong*

Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłokwo łaga Jesús äska włeniyo. Corinto kjokyo, e Grecia kjokyo obi. Grecia kjokyo shko ga kjok tjwłō ara łi, e Corinto kjokyo. Eshko ga nopga tjeng ara, dogło sak dbāw dbāw pjłogłō sak dbāw pjłogłō tjer kjingsho sak dbāw dbāw pjłogłō sak shkēng (650,000) dik. Tjrēko parkagaga tjwłēk lōng pjir włeniyo tjeng ara, dogło sak dbāw dbāw pjłogłō sak dbāw pjłogłō pkēng (400,000) dik. Jesús roy pjłú łara Pablorè bām go eshko, tak pjang Hechos 18.1-17 go sorè łi eni.

Walē shäng kjłara ko Cloé. Pjłara ga ba pjeyoga lōng ba ushko kjłara oör Pablo ĩk Éfeso kjokyo, ga Jesús tjłokwo kjragaga lōng Corinto kjokyo łi ęngkjwē lōng ęng tjok sorè, łlēbo owa shāryē lōng sorè, e łara ba kong pjire. Pjłara obi ga Jesús tjłokwo kjragaga lōng Corinto kjokyo łi kjibokwo ichono Pablo kong kjwara, łlēbo oblē oblē kjakroke ba kong włō. Eni ga kjibokwo ère tara Pablorè ba kong, łlēbo łlē łlgweya włō, epga poshdūya włō bakoe.

Corinto soppa sbōpga jyāgłō poshrēk ara. Ba syō uyo łok łishko ga sjęng łlē suya łok, ga ue łok eshko, ber ba poshrēkkłō włō. Gueniyo kjone kjone mār beno lōng Jesús go shara. Eshko ga kjong kjong sjęng łi uē woydē, gueniyo kjong kjong obi sjęng łi uē woydē ame. E kjishko ga kjibokwo ère go ga łlēbo jyā tara Pablorè sjęng łi kjishko.

Corinto kjokyo ga walēga lōng ara sbōpga jyāgłō syō uyo łok łi roshko, opsoynek domerga oblē oblē kong włeniyo, ga domerga jek eshko pē ba tjok włō, ber ba sbōpga jyāgłō łi poshrēkkłō włō.

Eni ga domerga mār beno lōng Jesús go łi, łlēbo pjłú shārye włō łi miyde lōng łlēme. E kjishko ga kjibokwo ère go ga nopga orkwosmok lōng pjir, nopga orkwosmoydē łlēm obi, woyde ga jēk lōng sorè łi jyā tara Pablorè.

Eshkoshko ga no kjone tjwe tōn Jesús tjłokwo kjragaga łi tjok, gueniyo Sbö łaywe owa, Pablo łaywe owa bakoe. E kjishko ga kjibokwo ère go ga łlēbo jyā tara Pablorè nopga eniyo łi kjishko bakoe.

1 Kjibokwo ère taga tja Pablorè, bi kjłara Sóstenes tjok. Tja rokara Sbörē beno shäng ba tjłokwo roy łaga Cristo Jesús äska.

²Sbö tjłokwo kjragaga lōng Corinto kjokyo, kjibokwo ère ichēr jek bomi kong. Pjāy tōna Sbörē beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga pjāy rokara beno tjeng dboy ba kong, pjāy jēk ber lōng pjłō bek ba bokso włō. Woyde ga nopga uunkong mār Jesucristo go łi jēk ber lōng eni. Jesucristo, e bi Tjłapga, e ba Tjłapga bakoe.

³Rokēr bi Data Sbö kong, Tjłapga Jesucristo kong ga ba wopjłú łi kjishko ga pjāy kjimte łok ara, pjāy ie ber lōng włēp bakoe.

Pablo wopjłú Sbö tjok

⁴Sbö wopjłú łi kjishko ga pjāy kjim-tara ara, pjāy tōna beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. Tja wopjłú Sbö tjok ĩyado e kjishko. ⁵Pjāy tōna beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga łlēbo pjłú shāryara Sbörē bomi kong oblē oblē. Pjāy iara beno lōng ba tjłokwo miydē pjłú, pjāy iara beno lōng ba łē nopga oblē oblē kong bakoe. ⁶E kjishko ga miydēmi ga Cristo roy pjłú łororwa bomi kong łi, e beke. ⁷Tjłapga Jesucristo tjwe irōng obi łi koshēmi lōng wopjłú wopro ga kjok miydē twe Sbörē ba nopga kong oblē oblē łi, e twara beno tjeng bomi kong pjir tjān. ⁸Eni ga pjāy kjimte Sbörē ber lōng

wokjang ïyado, Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obishko ga pjây pogo llëye dret ba bokso wlo. ⁹ Pjây rokara Sbörë jêk ber löng ba Wa Jesucristo, bi Tjlapga li tjok wlo. Ga llëye le Sbörë li shärye eni.

Jesús tjlokwo kjrägaga löng englë kar kar eng tjok

¹⁰ Pjeyoga, rokër bomi kong bi Tjlapga Jesucristo ko goshko ga pjây löng bëy eng tjok, pjây shdär dboy dboy llëm wlo, pjây wotjlik kjrinaso wlo. ¹¹ Pjeyoga, pjây roy kuror Cloë pjeyoga tjok ga pjây löng englë kar kar eng tjok. ¹² Roy kuror ga pjây kjone kjone tjle ga «Tjawa Pablo ï», kjone kjone tjle ga «Tjawa Apolos ï», kjone kjone tjle ga «Tjawa Cefas[§] ï», kjone kjone tjle ga «Tjawa Cristo ï» lëmi löng eni.

¹³ ¿Cristo, e dboy dboydo? ¿Tja Pablo zröraba pjang kjlös go bomi kjishkoro? ¿Pjây wak jer di roshko bor ko goro? ¹⁴⁻¹⁵ Crispo, Gayo, epgara waga tjarë. Pjây llamo waga tjarë llëme. Eni ga ëye wak bor ko go laga ërë llëme. Tja wopjlú Sbö tjok e kjishko. ¹⁶ (Estéfanos pjeyoga löng ba ushko lira woror, gueniyo no oblë wororde woyo bor kong llëme.) ¹⁷ Tja ichara Cristorë, ëye wër wlo llëme. Tja ichara ba tjlokwo roy pjlu le. Ga ba tjlokwo li kjrëba wlo ga lër kjok miydë kjok ëre go li go llëme. Loror eni kjwe ga Cristo wolono pjang kjlös go li ber dbo llëm wleni.

Shji döra Sbörë Cristo go, Sbö kjok miydë kjishko

¹⁸ Nopga jeno löng li kong ga Cristo wolono pjang kjlös go li roy tjwlo llëme le. Gueniyo shji döra Sbörë löng li kong ga dbo ara, shji döra e go kjishko. ¹⁹ Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Nopga kjok miydë ara wleniyo le löng li,

ba kjok miydë li iër ber tjwlo llëme.

Epga iër ber löng kjok miydë llëme.»**

²⁰ ¿Nopga kjok miydë ara wleniyo le li löng kjone? ¿No pinggaga wleniyo leba li shäng kjone? ¿Nopga wotjlik rong wleniyo le li löng kjone? Kjok miydë kjok ëre kjing go li iara Sbörë beno tjwlo llëme. ²¹ Sbö, e kjok miydë ara. E kjishko ga kjok miydë kjok ëre kjing go li iara beno ba miydoklo llëme. Eëye mär ba go ga döra ba tjlokwo pjlu li go, tjlokwo li tjwlo llëme leba gueniyo.

²² Judíoga mär ber löng Sbö go wlo ga woyde lok ga llëbo ïydeba llëm wleniyo shärye ba kong lok guing. Nopga judío llëm wleniyora mär ber löng ba go wlo ga woyde lok ga pïya tjlokwo wolëso go guing. ²³ Gueniyo tjlokwo lërwa löng li ëre: Cristo, e zröraba pjang kjlös go. Judíoga kong ga tjlokwo ëre lökyo ba kong ara, ga nopga judío llëm wleniyo kong ga tjwlo llëme le. ²⁴ Gueniyo kjong kjong rokara Sbörë beno baiya, judíoga, nopga judío llëm wleniyo bakoe. Epga kong ga tjlokwo ëre dbo ara, miyde lok ga epga döra e go, Sbö kjok miydë ara kjishko. ²⁵ Llëbo shäryara Sbörë li, e tjwlo llëme leba. Gueniyo e tjwlo ara, kjok miydë kjok ëre kjing go li kjinmo. Llëbo shäryara Sbörë li, e dbo llëme leba. Gueniyo e dbo ara, llëye shärye nopgarë kës li kjinmo.

²⁶ Pjeyoga, pjây rokara Sbörëshko ga pjây löng sorë woyotjlizia. Eshko ga nopga kong ga pjây kjok miydë ara kjlobö dö, pjây tjwlo ara kjlobö dö, pjây pjeyoga tjwlo ara kjlobö dö bakoe. ²⁷ Gueniyo nopga löng kjok miydë llëme leba li kjrara Sbörë, nopga kjok miydë ara le li lökkjrë e go wlo; nopga dbo ara llëm li kjrara, nopga dbo ara li lökkjrë

§1:12 Cefas, e kowëba *Simón Pedro* bakoe.

**1:19 Isaiás. 29.14.

e go wlo; ²⁸ nopga iywaba shjiktëng, tjwlo llëme lëba li kjrara, nopga tjwlo ara li lökkjrë e go wlo bakoe. ²⁹ Shäryara eni, eye krë ba boksho llëm wlo. ³⁰ Pjäy tona Sbörë om go beno tjeng Cristo Jesús tjok kjrinaso. Bi kong ga e dbo ara, miydëy ga shji döra e go, Sbö kjok miydë ara kjishko. Ba kjishko ga shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, shji iara beno nopga baiya, shji döra bi shdungllo dbo dorko dwayo bakoe. ³¹ E kjishko ga tjlokwo tak pjang Sbö tjlokwo go li beno bi kong wëlee. Tjlokwo tak pjang li tjle ga «Eye krë woydë ga krë Tjlapga kjishko dey.»^{††}

2 Pjeyoga, tja öör Sbö tjlokwo roy lë bomi kongshko ga tja tjleno bomi kong tjlokwo rong go llëm, tja opyono shäng kjok miydë ara llëm bakoe. ² Tja shäng bomi tjokshko ga tja wotjliño Jesucristo zröraba pjang kjlös go li roy lë bomi kong eröe. Tja tjleno bomi kong llëbo oblë kjishko llëme. ³ Tja tjle shäng bomi kongshko ga tja tjleno dbo ara go llëm, pjäy bangkjröror ara, tja dete erä. ⁴ Eshko ga tja tjleno bomi kong nopga kjok miydë ara wleniyo tjlokwo go llëme. Tjlokwo li kjrëmi wlo ga tja tjleno ara bomi kong llëm bakoe. Tjlokwo loror li, e kjrörömi, pjäy kjim-tara Sbö Sëyarë ba dbo ara go kjishko. ⁵ Shäryöror eni, pjäy mär ber löng Sbö dbo ara go wlo, pjäy mär ber löng kjok miydë kjok ëre kjing go li go llëm wlo.

Kjok miydë ara twara Sbö Sëyarë

⁶ Gueniyo ga eye mär Cristo go, ga wotjlik këkboga dik li kong ga tjawa tjle ba kong kjok miydë go. Gueniyo kjok miydë lërwa li, e nopga kjok ëre so i llëm, tjlapgaga i llëm bakoe. Llonö

ga epga ber tjwlo ame. ⁷ Kjok miydë lërwa li, e Sbö i, jnena tjeng dboy tek dämärshko dwayo. Eshko ga Sbö wotjlik ba kjok miydë li ping borwa kong eeri dbaryo, e ber pjlu borwa kong wlo le. ⁸ Tjlapgaga kjok ëre so, Sbö kjok miydë li llë löklo miydë lök llëme. Miydara kjwe ga Tjlapga Kësbang li zröra lök pjang kjlös go llëme. ⁹ Gueniyo Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Eye Sbö woydë ga kong llëbo shärye kësbange.

Llëbo eni li iydëba llëm,

kuydëba llëm,

woytjliydëba llëm bakoe.»^{‡‡}

¹⁰ Gueniyo ba Sëya ichara Sbörë borwa kong, ga llëbo ëre pina borwa kong pjir, llëye woyotjliya Sbörë kës li miyde ba Sëyarë pjir kjishko. ¹¹ Ebo wotjlik llë, e miyde ba sëya om go lirë eröe. Ga Sbö wotjlik llë, e miyde ba Sëya om go lirë eni bakoe. ¹² Tjlokwo kjok ëre kjing go li wlokjrörorwa llëme. Ba Sëya twara Sbörë borwa kong li wlokjrörwarë, llëbo twara Sbörë borwa kong kës li llë löklo miydërwa wlo. ¹³ Eni ga tjlokwo lërwa bomi kong li, e no i llëme. Tjlokwo pina Sbö Sëyarë borwa kong li lorwarë bomi kong. ¹⁴ Eye go Sbö Sëya llëm ga llëye le Sbö Sëyarë li tjlokwo kjre llëm, e ba kong ga tjwlo llëm kjishko, ga llë löklo miyde llëm, kjimte Sbö Sëyarë llëm kjishko. ¹⁵ Eye go Sbö Sëya ga llëbo uunkong llgweya ga pjluë. Ga epga llgweya nopga go Sbö Sëya llëm lirë ga äe. ¹⁶ Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Sbö wotjlik llë,

eye ommydë llëm,

“Llëbo shäryos eni” laga ërë ba kong llëme.»^{¶¶}

Gueniyo shjira wotjlik Cristo dik.

^{††}1:31 Jeremías 9.24.

^{‡‡}2:9 Isaiás 64.4.

^{¶¶}2:16 Isaiás 40.13.

Shji shdär dboy dboy llême

3 Pjeyoga, tja shäng bomi tjokshko ga tja tjlä woydë bomi kong, tja tjlä nopga jëk löng Sbö Sëya go kong sorë ga eni. Gueniyo ga pjây jëk löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik kuzong ga tja tjläno bomi kong, dataga tjlä ba wapga chilawa kong sorë ga eni. ²Chida, e sëyshko ga nä iayde erö, dli kjang ue ga ä kjishko. Eni wleni ga tja shäng bomi tjokshko ga pjây pinor wëlä, tjläkwo rong kugömi llëm kjishko. Gueniyo eerishko ga kugömi löng llëm obi. ³Pjây jëk löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik obi. Pjây ymo ara ëng tjok, pjây ënglä kar kar bakoe. ¿Eni ga pjây nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik llëmdo?

⁴Pjây kjone kjone tjlä ga «Tjawa Pablo ï», kjone kjone tjlä ga «Tjawa Apolos ï» lëmi eni. Pjây tjlä enishko ga pjây jëk löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik. ⁵¿Apolos, e ë? ¿Pablo, e ë? Tjawa Sbö parkaga döe. Borwa kjishko ga pjây oppino mär Cristo go. Tjawa ichara Tjläp-garë llë shäryë li, e shäryorwarë eröe. ⁶Dwla dgaga wleni li^{§§} tja, di sguingga dwla kjing go wleni li* Apolos, gueniyo dwla wengga wleni li† Sbö. ⁷Eni ga dwla dgaga li, di sguingga li, e tjwlo ara llême. Tjwlo ara li, e Sbö, dwla wengga wleni li e. ⁸Dwla dgaga li, di sguingga li, e tjwlo bek, ga potjwläya Sbörë pak shäryara li kjishko. ⁹Tjawa so Sbö parkagaga kjoyo, ga pjây so dwla dgoklo kjokyo kjoyoe.

Pjây so u shärye Sbörë shäng kjoyo bakoe. ¹⁰Sbö wopjlä li kjishko ga tja iara beno u shäryaga wleni. Eni ga u shakklo

shäryoror bäm goshko. Oblë shäng u ywë ba kjing go. Gueniyo ëye u ywë ga woyde ga shärye yötso. ¹¹U shakklo iak buk li, e Jesucristo, ga ëye omkjlop-swë ber oblë wlo ga äe. ¹²U shakklo ëre kjing go, kjone kjone u ywë llëbo srer llëm, suya llëm wleniyo dik, dbur sho shöylör, dbur sho pjläblün, akkwo wolë-sowa tjwlo ara wleni bakoe. Kjone kjone obi u ywë llëbo srer, suya wleniyo go, kjorkwang, kjlo sho, dwla kasho bakoe. ¹³No llgwezlong dbaryoshko ga shäryara pjläre, de oware, e ber wëläe. Eshko ga ba pak li tjläya iök go. ¹⁴Ëye ba pak shäryono li beno pjlä ga potjwläya Sbörë. ¹⁵Ëye ba pak shäryono li sura pjir ga ba pak li jeno ba shjiryoy, gueniyo era där, no döktong u pjono pjir roy dwayo wleni.

¹⁶Pjây go Sbö Sëya. Eni ga pjây Sbö u wleni. ¿E miydëmi llëmdo? ¹⁷Ëye Sbö u shdök ga pjiya Sbörë bakoe. Sbö u, e zrek, ga ba u le li, e pjây om go.

¹⁸Pjây opjyäpgwë om go llême. Pjây kjone kjone kjok miydë kjok ëre kjing go lëmi wleni ga woyde ga opyë ber löng kjok miydë llëm kjok ëre kjing go wleni, äär ber kjok miydë ara jläkoyo wlo. ¹⁹Sbö kong ga kjok miydë kjok ëre kjing go li, e tjwlo llëm, tak pjäng Sbö tjläkwo go sorë li eni. Tjlä ga «Ëye llëbo shäryë ba kjok miydë om go li goshko ga doshaya Sbörë e go.»[‡] ²⁰Sbö tjläkwo tak pjäng eni bakoe: «Nopga kjok miydë ara le li wotjlik llë, e miyde Sbörë pjir, ga ba kong ga tjwlo llême.»[¶] ²¹Llëbo uunkong twara Sbörë bomi kong pjir tjän. E kjishko ga ëye krë nopga kjok miydë ara kjishko ame. ²²Tja, Apolos,

§§3:6 *Dwla dgaga wleni* le li, e *tjläkwo roy pjlä li laga ba kong bäm go* li löklo.

*3:6 *Di sguingga dwla kjing go wleni* le li, e *tjläkwo roy pjlä li laga ba kong jek obi* li löklo.

†3:6 *Dwla wengga wleni* le li, e *nopga iaga ber baäya* li löklo.

‡3:19 Job 5.13.

¶3:20 Salmo 94.11.

Cefas,⁸ tjawa iara Sbörë beno löng bomi kjimtaga. Lëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li, e twara beno pjúu bomi kong. Pjây löng sère, de pjây wolonore, llëbo uunkong shärye ber pjúu bomi kong. Lëbo wen bomi kong eerishko li, bong kjönma li, llono li, e shärye uunkong ber pjúu bomi kong bakoe.²³ Pjây Cristo i, ga Cristo, e Sbö i.

Sbö tjökwö roy äga Jesús äska li pakyo

4 Eni ga tjawa Cristo parkaga lözia. Tjökwo jnek tjeng pjir li ära Sbörë borwa kong, ga tjawa iara beno löng ba lë oba kong.² Eni ga ëye kong pak twara ga woyde ga shärye yötso, jlökoyo, woyde pak twaga lirë sorë li eni.³ Tja llgwega pjäydë, llëm ga tja llgwega nopgarë wleni ga e bor kong ga llëno llëme. Tja opllgwek om go llëm bakoe.⁴ Lëbo pjúu miydër li shäryër eni lër bor pjúushko. Gueniyo bor kong ga llëno llëm bakoe. Bor llgwega li, e Tjlapga Jesús eröe.⁵ E kjishko ga no oblë llgwemi llëm, äär jong no llgwezlong dbaryoshko jä. Tjlapga li tjwe iröng obi dbaryo li koshozi dey. Eshko dbaryo ga llëbo jnek tjeng kjok ro si roy wleni li shiya äär ber wëlëshko, no wotjlik ba pjúushko llë li, e shiya ber eni bakoe. Eshko ga kjlara kjlara poshrëya Sbörë om go, ba pak shäryara sorë li kjishko.

⁶ Pjeyoga, «Lëbo shäryëy llëbo tak lök li kjinmo llëme» lëba eni iyado. Lëbo ëre lër bor kjishko, Apolos kjishko, ber pjúu bomi kong wlo, pjây opping tjökwo ëre shäryë pjúu wlo. Eni ga bomi pingga, bomi kägäyo, e pjúu, oblë kjinmo woyotjimi ame. Shji krë eni llëme.⁷ ¿Pjây tjwlo ara, oblë kjinmo äga ërë? ¿Pjây krë llëbo tjeng bomi tjok li kjishko ega? Lëbo kjroromi kës li, e twaga Sbörë om go bomi kong.

⁸ Pjây wotjlik ga llëbo uunkong tjeng bomi tjok tjän lëmi, llëye oblë woydëmi llëme. Pjây wotjlik ga pjây löng pjúpuga wleni tjän, gueniyo shji eni llëme. Woydër ga pjây pjúpuga wleni jlökoyo, tjawa ber eni bomi tjok bako wlo.⁹ Bor kong ga tjawa Sbö tjökwo roy lagaga Jesús äska ëre kong shto wlena Sbörë tjwlo llëm wleni. Tjawa iara beno löng zrökoba wlo, ga nopga uunkong tön löng llëye wen borwa tjok li iya lök wlo, Sbö parkagaga kjok dogo so tön löng borwa ik wlo eni bakoe.¹⁰ Cristo tjökwo roy lërwa oba kong kjishko ga tjawa kä llëm wleni, tjawa dbo llëm bakoe lëba. Gueniyo pjâyda wotjlik ga pjây tönno beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjây kjok miydë ara, dbo ara lëmi eni. Pjây tjwlo ara lëba, gueniyo tjawara iywaba shjiktëng.¹¹ Eerishko ga tjawa löng song, tjawa pjli kuk ara, tjawa wodogro, tjawa shwong llëm, tjawa shdungoba ara, tjawa u dret bakoe.¹² Tjawa sjeno parkorbo borwa orkwo om go go. Tjawa lëba owashko ga kar dboryërwa pjúu; tjawa shdun-gobashko ga kurwa kjingë;¹³ tjawa läywëba owashko ga kar dboryërwa yötso. Eerishko ga tjawa oba kong ga tjwlo llëm, shkimkwo sho wleni, llëbo owa dbukko wleni lëba.

¹⁴ Tjökwo ëre tër bomi kong, pjây lökkjrë e go wlo llëme. E bomi poshdungglo, pjây bor wapga woydër ara wleni kjishko.¹⁵ Pjây tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok tjökwo roy pjúu li loror bomi kong bäm go kjishko. E kjishko ga pjây Cristo tjökwo pinggaga doglo sak dbäw dbäw pjölglo sak kjwara (10,000) ëmdë ga pjây dataga ara llëm, bomi data kjlaraso wleni li, e tja.¹⁶ E kjishko ga rokër bomi kong ga pjây opshäryos botoya dik.¹⁷ Timoteo, e ichër jek bomi shwoy, pjây jëk sorë lë bomi kong wlo. E bor wa wleni, e woydër ara, e parkë

⁸3:22 Cefas, e kowëba *Simón Pedro* bakoe.

shäng Tjlapga Jesús kong pjǎú iyado. Tja jék shäng Cristo Jesús tjok sorë ga woyoshre bomi kong. Tjǎkwo lër shäng Jesús tjǎkwo kjrágaga kong kjone pogo li, e le bomi kong bakoe.

¹⁸ Pjây kjone kjone krë ara, pjây in äär ame lëmi kjishko. ¹⁹ Gueniyo ga woyste Tjlapgarë wleni ga tja jek äär bomi ik wop äe. Eshko ga nopga krë ara li sorë in welë, dbo twara Sbörë ba kong jlöre, de tjë sogga erä, e miydër pjire. ²⁰ Eye parkë ba pjũyo Sbö li kong ga woyste ga tjë erä llëm, dbo twe ba kong llëye le li shärye eni wlo bakoe. ²¹ ¿Llëye woystëmi? ¿Woydëmi ga tja jek bomi shdunggare, de tja jek äär shäng wopjũú bomi tjok, pjây poshrër wlo?

Domer llëbo shäryono owa anmoyö

5 Pjây kjǎara roy kuror ga ba mewa kjrono sök ba boy. Llëbo shäryara eni li, e owa anmoyö. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo ëmdë ga äär llëbo owa shäryë eni llëme. ² Eni ëmdë ga pjây löng bomi krë tjok. Zok ga pjây kjwe löng woystëe. Woyde ga domer li ichoromi kjwe to bomi tjrëko dwayo. ³ Tja shäng bomi tjok llëm ëmdë ga pjây woyotjǎn enido. E kjishko ga llëbo lër shäng bomi kong ëre, tja shäng bomi tjok om go wleni. Lër bomi kong ga domer llëbo owa shäryono eni li, e shdüzia. ⁴ Pjây tön Tjlapga Jesús ko goshko ga tja shäng bomi tjok wleni, ga Tjlapga Jesús dbo li tjeng bomi tjok bakoe. ⁵ Eshko ga domer li iozi ber tjeng Ä wloshko, ba doyo shdüya pjir wlo. Eni ga Tjlapga Jesús tje iröng obishko ga ba sëya där kjwe.

⁶ Pjây krë, e owa. «Pjlung shosho uukklo chira dö ëmdë ga pjlung shosho bayo kjöm pogo ga uuya pjire» lëba eni. E miydëmi löng pjir tjän. ⁷ Pjlung shosho uukklo këguë li dbuya judíogarë, pjlung shosho shäryak ba uukklo tjok llëm

wleniyo shärye wlo. Eni wleni ga domer owa li ichozi to bomi tjrëko dwayo, nopga to löng llëbo owa shäryë baiya dik llëm wlo, pjây iara Sbörë ber löng owa eni llëm kjishko. Eni ga pjây ber löng pjlung shosho tjaqlën, shäryak ba uukklo tjok llëm wleni. Cristo zröraba bi kjishko tjän, öng wlëp ushko so llgwoklë zröya judíogarë Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo kong wleni. ⁸ Ba dbar li shrëyashko ga pjlung shosho uukklo tjok li dbuya lök, äska shärye ba uukklo tjok llëm wlo. Eni wleni ga bi dözlong dbaryo li shrëy wlo ga woyste ga llëbo owa shäryoroy dënashko li shäryë ame, shji ber löng wotjǎk bëy jlökoyo wlo.

⁹ Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Pjây opkjös nopga llëbo owa shäryë eni li shwoy dwayo. Toror bomi kong kjibokwo ichoror jek bomi kong bäm go li go. ¹⁰ Gueniyo toror enishko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo lotë llëme. Shäryëmi eni wlo kjwe ga pjây opshik kjok ëre kjing go dwayo kjluwe, epga uunkong llëbo owa shäryë eni kjishko. Epga wotjǎk dbur töng ba kong erö, oblë jyäpgwe, llëbo lüyotke wlo, sböpga jyäglö poshrëya lök bakoe.

¹¹ Tjǎkwo toror bomi kong li, e pjllölgwer woystë kjibokwo ëre go. Bomi pjeyo Jesús tjǎkwo kjruga jék shäng owa eni ga pjây opkjë ba shwoy dwayo. Kjone kjone pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, wotjǎk dbur töng ba kong erö, sböpga jyäglö poshrëya, oblë läywe owa, nelötkë ä, oblë jyäpgwe, ba llëbo lüyotke wlo. Bomi pjeyo Jesús tjǎkwo kjruga jék shäng owa eni ga pjây ië ba tjok ëmdë llëme.

¹²⁻¹³ Nopga bi pjeyoga llëm wleniyo llgwey llëme. Ba llgweya li, e Sbö. Gueniyo nopga jék löng bomi tjok eshko li llgwezia. Sbö tjǎkwo tak pjang eni:

«Domer owa shäng bomi tjrëko li ichozî toe.»**

Jesús tjlökwo kjrägaga ëng wlëk kar kar ëng tjok sorë

6 Pjây kjone kjone ëng wlëk kar kar ëng tjok wlenishko ga pjây llet ëng rotë kjok llgwegaga Sbö miydë llëm wleniyo shwoy llëme. Bek ga rotëmi Sbö nopga kong, llgweya lok wlo. ² Llonono ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo llgwegaga ber Sbö nopgarë. ¿E miydëmi llëmdo? ¿Eni ga llëbo chira bomi tjrëko li llgwemi om go ga ä sorëro? ³ Llonono ga Sbö parkagaga kjok dogo so ëmdë ga llgwey bakoe. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga llëbo tjeng kjok ëre kjing go li llgwey ga maling anmoyõ. ⁴ ¿E kjishko ga pjây ëng wlëk kar kar ëng tjok wlenishko ga llgwemi ëng tjok ga ä wleni ga pjây wotjlik ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo omilgwek ga pjlu lëmi? ⁵ Lër bomi kong eni, pjây lökkjrë e go wlo. ¿Shäng kjlara bomi tjrëko kjok miydë pjây llgweya wlo li dretdo? ⁶ Gueniyo pjây ëngkjwë bomi pjeyoga tjok dö llëm, pjây ëng rotë to löng kjok llgwegaga Sbö miydë llëm wleniyo kong, oba uunkong bokshto.

⁷ Pjây ëng rotë äar löng tjlapgaga shwoy li, e lökyo ara. Pjlu wlo ga llëbo shäryara oblërë bomi kong owashko, pjây llëbo lüyotkara oblërëshko ga kumi ber löng kjing dey. ⁸ Gueniyo ga llëbo shäryëmi om go oblë kong owa, oblë llëbo lüyotkëmi bakoe. Ga pjây löng omshäryë eni bomi pjeyoga tjok.

⁹⁻¹⁰ Eye llëbo shäryë oblë kong owa ga äar Sbö sök no pjluoyo iyado lishko llëme. ¿E miydëmi llëmdo? Nopga llëbo owa shäryë oblë oblë. Pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, sböpga jyäglö poshrëya, orkwosmono pjir ëmdë ga pë oblë tjok,

domer pë domer tjok, oblë llëbo lüyotke, wotjlik dbur töng ba kong erö, nelötkë ä, oblë läywe owa, oblë jyäpwwë, llëbo lüyotke wlo. Pjây jyäpwwëba ga jlö lëmi llëme. Eye opshäryë eni ga äar Sbö sök no pjluoyo iyado lishko llëme. ¹¹ Dë-nashko ga pjây kjone kjone llëbo shäryono eni. Gueniyo pjây eni ame, owa pjang bomi go li löna Sbörë beno dret, ga pjây iara beno tjeng dboy ba kong. Pjây iara beno pjlo bek ba bokso, llëbo shäryara Tjlapga Jesucristorë bomi kong li kjishko, Sbö Sëya dbo go.

Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme

¹² «Lëye shäryër woydë li shäryër ga pjluë» lëmi eni. Eni jlöe. Gueniyo llëbo uunkong shäryëy li ber pjlu bi kong llëme. Lëye shäryër woydë li shäryër ga pjluë. Gueniyo llëbo kjone kjone shäryër ga tja ber shäng ichaga erë. E kjishko ga llëbo eniyo shäryër llëm, tja opichë om go ga pjlu wlo. ¹³ «Dli, e uëy wlo, jer äar bi böpkwo roshko wlo. Bi böpkwo, e dli kong bebi» lëmi eni. Eni jlöe. Gueniyo llono ga pjöyikong li pjir, shji böpkwo ame, dli ame bakoe. Gueniyo shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Bi doyo, e e kong wlo llëme. Lëye woyde Tjlapgarë shäryëy wlo li, e shäryoydë bi doyo go erö dey. Bi doyo ichaga li e. ¹⁴ Tjlapga Jesús woshrra Sbörë iröng obi ba dbo ara go, ga llono ga shji woshre eni bakoe. ¹⁵ Bomi doyo, e Cristo i. ¿E miydëmi llëmdo? ¿Eni ga llëbo Cristo i li töy walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo ga pjluë? Llëme. ¹⁶ Eye tön walë eniyo tjok ga ber shäng ba tjok kjlaraso wleni. Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Pjöyikong li ber löng kjlaraso wleni.»†† ¹⁷ Gueniyo eye tön Tjlapga Jesús tjok ga ba sëya,

**5:12-13 Deuteronomio 17.7; 19.9; 21.21, 24; 24.7.

††6:16 Génesis 2.24.

Tjlapga li Sëya, e tön ber löng kjrinaso wleni.

¹⁸E kjishko ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Llëbo owa shäryëy oblë ga e ber owa bi doyo kong llëme. Gueniyo ëye llëbo shäryë ba doyo kong owa eni ga llëbo shärye ba doyo om go li kong owa. ¹⁹Bomi doyo, e Sbö Sëya u wleni, e ichara Sbörë beno pjang bomi go kjishko. ¿E miydëmi llëmdo? Pjäy opichë om go llëm, pjäy ichaga Sbörë, ²⁰pjäy tjwläna pjir kjishko. E kjishko ga llëye woyde Tjlapgarë shäryëmi wlo li, e shäryomirë bomi doyo go erö, Sbö ber kësbang, tjwlo ara wlo.

Shji orkwosmok wlo ga sorë

7 Llëbo kjakrokromi bor kong kjibokwo go li, e dboryër bomi kong shara. Pjlú wlo ga shji orkwosmok llëm dey. ²Gueniyo nopga ara pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok kuzong ga zok ga pjäy domerga pë bomi boy onmo li tjok, pjäy walëga pë bomi lanma onmo li tjok eni bakoe. ³Domerga orkwosmok löng pjir, pjäy pë bomi boy tjok wlo. Walëga orkwosmok löng pjir, pjäy pë bomi lanma tjok wlo. Pjäy orkwosmok löng pjir kjishko ga «Tja pë bop tjok llëme» lëmi ëng kong llëme. ⁴Walë orkwosmok shäng pjir ga ba doyo, e baiya dö llëm, e ba lanma i bakoe. Domer orkwosmok shäng pjir ga ba doyo, e baiya dö llëm, e ba boy i bakoe. ⁵«Tja pë bop tjok llëme» lëmi ëng kong llëme. Gueniyo pjäy wotjlik bëy ëng kong ga «Shji pë ëng tjok llëm dbar kjwöbö, shji ber löng syöshtë Sbö kong iyado wlo» lëmi ëng kong ga pjlúe. Gueniyo dbar ara llëme. E irgo ga pjäy pë ëng tjok jek obi, pjäy tjliya Äre, llëbo owa shäryë wlo ga ä wlo. ⁶Llëbo ëre shäryëmi woydë ga shäryëmi ga pjlú, gueniyo «Shäryozï eni» lotë llëme. ⁷Bor kong ga pjäy uunkong orkwosmok llëm ga pjlú, gueniyo shji iara Sbörë llëbo shäryë oblë oblëe. Kjong

kjong iara beno löng orkwosmok llëm wlo, kjong kjong iara beno löng orkwosmok wlo bakoe.

⁸Pjäy löng orkwosmoydë llëm obi, pjäy syäpga, pjäy ber löng tjoksa botoya dik ga pjlúe. ⁹Gueniyo pjäy wotjlik ëbo wlëk iyado, pë ba tjok wlo wleni ga pjäy orkwosmok ga pjlú, pjäy wotjlik llëbo owa shäryë iyado llëm wlo.

¹⁰Pjäy orkwosmok löng pjir, tjölkwö lara Tjlapga Jesúsde bomi kjishko. Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanma rayëmi llëme. ¹¹Rayoromi wleni ga pjäy ber löng tjoksa, llëm ga pjäy tön iröng bomi lanma rayoromi li tjok obi. Domerga orkwosmok löng pjir, bomi boy rayëmi llëm bakoe.

¹²Llëbo oblë lër bomi kong, gueniyo ëre laga tjarë om go bomi kong, e laga Tjlapga Jesúsde llëme. Domerga orkwosmok löng walë Jesús tjölkwö kjranga llëm wleniyo tjok, pjäy raye woydë bomi boydë llëm ga e rayëmi llëm bakoe. ¹³Ga walëga orkwosmok löng domer Jesús tjölkwö kjranga llëm wleniyo tjok, pjäy raye woydë bomi lanmarë llëm ga e rayëmi llëm bakoe. ¹⁴Shäryëmi eni ga ba boy kjishko ga domer Jesús tjölkwö kjranga llëm wleniyo li de Sbörë, ba nopga de sorë ga eni, ga ba lanma kjishko ga walë Jesús tjölkwö kjranga llëm wleniyo li de Sbörë eni bakoe. Eni ga bomi wapga de Sbörë bakoe. Gueniyo shäryëmi eni llëm ga epga de llëme.

¹⁵Pjäy orkwosmok löng Jesús tjölkwö kjranga llëm tjok, pjäy raye woydë ga wëyë. Pjäy rayara eni ga pjäy pogo llëye dret Sbö bokso. Shji rokara Sbörë, shji ber löng wopjlú ëng tjok wlo. ¹⁶Gueniyo pjäy ber löng orkwosmok ba tjok ga pjlú ga shäryozï eni. Bomi kjishko ga bomi kjlara li dër kjwe.

¹⁷Shji kjlara kjlara löng sorë li laga Sbörë. Pjäy rokara Sbörëshko ga pjäy löng sorë ga pjäy ber löng eni. Lër eni Jesús tjölkwö kjranga uunkong kong.

¹⁸ Domerga, pjây rokarashko ga pjây lõng doyo jyã tak pjir ga wëyë. Eshko ga pjây lõng doyo jyã tak llëm ga pjây doyo jyã të llëme. ¹⁹ Shji doyo jyã tak pjirde, de llëmde, e tjlwõ llëme. Shji Sbõ tjlökwo kolë li, tjlwõ tjok li e. ²⁰ Pjây rokarashko ga pjây lõng sorë ga pjây ber lõng eni. ²¹ Eshko ga pjây parkagaga tjlwëk lõng pjir wleniyo ga pjây woydë llëme. Gueniyo pjây döya woydë bomi sogorë ga pjây to dey. ²² Pjây rokarashko ga pjây parkagaga tjlwëk lõng pjir wleniyo ga Sbõ bokso ga pjây beno Tjlapga Jesús kjlarayo shara, pjây sogo dret wleni. Pjây rokarashko ga pjây sogo dret ga pjây iara Sbörë beno Cristo i, eni ga eerishko ga pjây sogo tjok wleni. ²³ Pjây tjlwëna Sbörë tjlwõ ara. E kjishko ga pjây opyë ber ichaga no oblërë ame, pjây ichaga ber Sbörë döe. ²⁴ Pjeyoga, pjây rokarashko ga pjây lõng sorë ga pjây ber lõng eni.

²⁵ Pjây lõng orkwosmoydë llëm obi kong, tjlökwo lara Tjlapga Jesúsde bomi kjishko llëme. Gueniyo tja kjimte Tjlapga lirë kjishko ga tjlökwo lër bomi kong ère, e beke. ²⁶ Bor kong ga shji lõng eerishko dbar owa kjishko ga pjây lõng sorë ga pjây ber lõng eni dey. ²⁷ Pjây orkwosmok lõng pjir ga pjây èng rayë llëme. Pjây lõng orkwosmok llëm ga pjây boy wëk llëme. ²⁸ Gueniyo pjây orkwosmono wleni ga llëbo owa shäyromi llëme. Kjojloga orkwosmono wleni ga llëbo owa shäyara llëm bakoe. Gueniyo èye orkwosmono ga kong llëbo owa wen ara kjok ère kjing go. Lër bomi kong eni, pjây llono ga song llëm wlo.

²⁹ Pjeyoga, lër bomi kong eni, shji ber lõng kjok ère kjing go wlo dbar kjwöbö obi erã kjishko. E kjishko ga pjây orkwosmok lõng pjir ga pjây jëk lõng nopga orkwosmok llëm wleniyo dik shara; ³⁰ pjây slar èë llëbo kjishko ga pjây wotjlik ara ba kjishko ame; pjây lõng wopjlu llëbo kjishko ga pjây wotjlik

ara ba kjishko ame; pjây llëbo tjlwëno ga e ber bomi kong iyado wlo lëmi llëm bakoe. ³¹ Eni ga shji lõng kjok ère kjing go obishko ga llëbo tjeng kjok ère kjing go li, e woyotjliy ara llëm, kjok pjir lë kjishko.

³² Pjây kjimtër woydë, pjây woydë ame wlo. Domer shäng tjoksa ga wotjlik Tjlapga Jesús pak shäryë, ber pjlu ba tjok wlo. ³³ Gueniyo domer orkwosmok shäng pjir ga wotjlik llëbo tjeng kjok ère kjing go shäryë, ber pjlu ba boy tjok wlo. ³⁴ Eni ga wotjlik kjing pjök. Walë shäng tjoksa ga wotjlik Tjlapga Jesús pak shäryë, ba doyo, ba wotjlik, e ber ba kong wlo. Gueniyo walë orkwosmok shäng pjir ga wotjlik llëbo tjeng kjok ère kjing go shäryë, ber pjlu ba lanma tjok wlo. ³⁵ Lër bomi kong eni, ber pjlu bomi kong wlo, pjây orkwosmok ga äe lotë llëme. Woydër ga pjây jëk ber lõng pjlo bek, pjây ber lõng wotjlik Tjlapga Jesús pak shäryë döe.

³⁶ Domerga tjlökwo twono kjojlo kong orkwosmok wlo, pjây orkwosmok woydë ba tjok, kjojlo li luyo ootong orkwosmok wlo guing kjishko ga pjây orkwosmok ba tjok ga pjlu. Llëbo owa shäyomirë llëme. ³⁷ Gueniyo pjây wotjlik orkwosmok llëme lëmi, woydëmi eni kjishko, pjây ichaga èrë llëm kjishko, ga pjây wotjlik llëbo owa shäryë llëm ga pjây orkwosmok llëm ga pjlu. Llëbo pjlu shäyomirë. ³⁸ Eni ga pjây orkwosmok kjojlo tjok ga e pjlu. Gueniyo pjây orkwosmok ba tjok llëm ga e pjlu anmoyö.

³⁹ Walëga orkwosmok lõng pjir, bomi lanma sök së obishko ga rayëmi llëme. Gueniyo wolono ga pjây orkwosmok domer oblë tjok ga pjlu, gueniyo woyde ga Tjlapga Jesús tjlökwo kjruga wleniyo. ⁴⁰ Gueniyo pjây orkwosmok ame ga pjây ber lõng wopjlu anmoyö. Tja go Sbõ Sëya. Tja wotjlik eni e kjishko.

Sjëngna twaraba sböpga jyäglo kong

8 Tjlokwo lër bomi kong, öng zröraba, sho twaraba sböpga jyäglo kong ba poshrëkklo li kjishko. Lëbo ëre kjishko ga shji uunkong llëbo miydë sira. Eye ommydë ara, oblë kjinmo le ga shäng krë erä. Pjlú wlo ga shji ëng woydë ara kar kar dey, shji uunkong dbokjrë e go wlo. ²Eye kjok miydë le ga ba kjok miydë li äätë, woyde dik llëm obi. ³Gueniyo eye Sbö woydë ga miyde Sbörë pjlúe.

⁴Eni ga öng sho twaraba sböpga jyäglo kong ba poshrëkklo li uëy ga pjlúre? Miydëy pjlú ga sböpga jyäglo llë, e tjwlo llëme. Sbö sök kjlaraso eröe. ⁵Sböpga löng ara kjok dogo, kjok ëre kjing go lëba. Kowëba ba tjlapga bakoe. ⁶Gueniyo bi kong ga Sbö sök kjlaraso eröe. Data Sbö li e. E llëbo uunkong shäryaga, ga shji löng së parkë ba kong wlo. Shji Tjlapga kjlaraso bakoe. Jesucristo li e. E go ga llëbo tjeng kës li shäryara Sbörë.

⁷Gueniyo e miyde Jesús tjlokwo kjragaga uunkongdë llëme. Dënashko ga kjone kjone sgara löng ba sböpga jyäglo li poshrëk. E kjishko ga öng sho li ue lökshko ga sböpga jyäglo li woyotjlíya, ga mär löng Cristo go ma obi kjishko ga wotjlík ga öng sho li, e uako llëme le. ⁸Gueniyo shji wlokjre Sbörë llëye uëy li kjishko llëme. Uoroy llëm ga shji beno owa Sbö bokso llëm, uoroy ga shji beno pjlú anmoyö ba bokso llëm bakoe.

⁹Pjäy döra Sbörë beno löng öng sho li uë ga pjlúe. Eni ëmdë ga pjäy sjëke. Llëye uëmi li kjishko ga bomi kjlara mär shäng Cristo go ma obi li ichëmi dir llëme. ¹⁰Pjäy ië sböpga jyäglo syö uyo lishko ga pjäy íya bomi kjlara lirë kjwe. Miydëmi pjlú ga öng sho li uëmi ga pjlúe.

Gueniyo bomi kjlara mär shäng Cristo go ma obi li ommydë llëme. Eni ga pjäy ina kjishko ga omshäryë eni bako kjwe. ¹¹Cristo wolono ba kjishko. Gueniyo eshko ga Cristo rayara bomi kjlara lirë, llëbo shäryoromi li kjishko, miydëmi ga llëbo li shäryëmi ga pjlú gueniyo. ¹²Llëbo shäryëmi bomi pjeyoga mär löng Cristo go ma obi li kong owashko ga e shäryëmi löng Cristo kong wleni. ¹³E kjishko ga llëbo uoror li kjishko ga bor kjlara li diktong wleni ga tja sjëng uë ame dey.

Sbö tjlokwo roy laga Jesús aska li ophäryë sorë

9 Tja Sbö tjlokwo roy laga Jesús aska. Tja ichaga norë llëme. Bi Tjlapga Jesucristo inor om go. Tja parkono ara ba kong kjishko ga eerishko ga pjäy beno löng mär ba go. ²Oblë kong ga tja Sbö tjlokwo roy laga Jesús aska llëme le, gueniyo bomi kong ga tja eni. Pjäy mär löng ba go. Miydëba e go ga tja Sbö tjlokwo roy laga Jesús aska jlöe.

³Tja läywëba owashko ga dboryër eni. ⁴Tja, Bernabé, pak shäryërwa löng li kjishko ga pjäy ichërwa borwa séng ga pjlúe. ⁵Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús aska llamo löng li, Tjlapga Jesús lëmgä, Cefas,^{††} epga orkwosmono löng pjir, ga to löng parkëshko ga ba boyga Jesús tjlokwo kjragaga wleniyo söya to löng ba tjok. Tjawa omshäryë eni ga pjlú bakoe. ⁶¿Potjwlek löng llëm li ber tjawa döre? ¿Tjawa ië wlo ga woydëmi ga tjawa pak shäryë oblëre?

⁷Engkjwagaga oppotjwlek om go llëme. Eye dwla dguë ga botjyëshko ga ba bo, e ue. Eye öng dë ga nä dyo llruya ga ie. ⁸Wotjlík ëre botoya döe lëmi llëme. Kjok llgwekklo tara Moisésdë li omli eni bakoe. ⁹Tjlëno beno eni:

^{††}9:5 Cefas, e kowëba *Simón Pedro* bakoe.

«Öng llë sök dwla kjwokäk^{¶¶} ga ne pjriy llëme.»^{§§} Tjlokwo ëre İara Sbörë öng kjishko dö llëme. ¹⁰E İara borwa kjishko bako, tjawa ië wlo bakoe. Eye klung İuryë, llëm ga dwla kjwokäk ga woyde ga bo koshe, mär ber löng e go wlo. ¹¹Eni ga tjlokwo roy pjlu İi lororwa bomi kong, dwla dgororwa wleni. İEni ga pjäy wotjlik borwa kjimtä llëm ga pjluë lë mire? ¹²No oblë llëbo rokë bomi kong ga pjlu kuzong ga tjawa omrokë bomi kong ga pjlu anmoyö.

Eni ëmdë ga llëbo rokororwa bomi kong llëme. Tjawa llëye dretshko ga kurorwa jek löng kjing erä, pjäy wotjlik owa Cristo roy pjlu İi kjishko llëm wlo. ¹³Eye parkë Sbö u roy ga mär e goshko. Eye parkë öng sho sukklo jong İishko ga mär e go bakoe. İE miydëmi llëmdo? ¹⁴Eni wleni ga Tjlapga Jesús tjlä ga ëye ba tjlokwo roy pjlu İë oba kong ga woyde ga mär ba go bakoe.

¹⁵Eni gueniyo ga shäryotë eni llëme. Tjlokwo ëre tër bomi kong, pjäy woydër ga tja kjimtämi kjishko llëme. Tjlokwo roy pjlu İi İër oba kong ga tjwlo shir llëme. Tja wopjlu e kjishko. Shäryër eni llëm ga äe. Tja wolon wëyë dey. ¹⁶Tjlokwo roy pjlu İi İër oba kong, tja krë e kjishko ga äe. Pak İi, e twara Sbörë bor kong shäryër eni wlo. Shäryër eni llëm ga tja song jlöe. ¹⁷Shäryër eni bor wotjlik om go İi go kjwe ga tja potjwlekklo tjok. Gueniyo pak İi shäryër, tja ichaga Sbörë e shäryë kjishko. ¹⁸İEni ga bor potjwlekklo İi llë? Tjlokwo roy pjlu İi İër oba kong ga tjwlo shir llëme. Llëbo rokër bomi kong ga pjlu, gueniyo shäryër eni llëme. Tja wopjlu e kjishko. Bor potjwlekklo İi e.

¹⁹Tja ichaga ërë llëm, gueniyo tja opyono beno shäng nopga uunkong parkaga, nopga ara mär ber löng Cristo go

bor kjishko wlo. ²⁰Tja shäng judioga tjrëkoshko ga tja opyë ber shäng judio wleni, epga mär ber löng Cristo go wlo. Tja shäng nopga mär löng kjok İlgwekklo tara Moisesdë go İi tjrëkoshko ga tja opyë ber shäng kjok İlgwekklo İi kolë eni bako wleni, miydër ga tja ichaga erë llëm gueniyo. Shäryër eni, epga mär ber löng Cristo go wlo bakoe. ²¹Tja shäng nopga kjok İlgwekklo İi miydë llëm wleniyo İi tjrëkoshko ga tja opyë ber shäng kjok İlgwekklo İi woyojek wleni. Gueniyo kjok İlgwekklo Sbö İ İi woyojer jlökoyo İotë llëme. Miydër ga tja ichaga kjok İlgwekklo Cristo İ İirë İyado. ²²Tja shäng nopga mär löng Cristo go ma obi İi tjrëkoshko ga tja opyë shäng baİya dik wleni, epga mär ber löng Cristo go wlo bakoe. Nopga uunkong kong ga tja opyë ber löng baİya dik wleni, kjone kjone dër wlo. ²³Shäryër eni, tjlokwo roy pjlu İi kjishko, llëbo wen pjlu tjlokwo kjishko İi ber bor kong bako wlo.

²⁴Nopga zronshko ga zron İok jekdo uunkong, gueniyo ba potjwlekklo İi ber kjaraso kong eröe. İE miydëmi llëmdo? Eni ga pjäy drön ëë, pjäy jëk löng pjlo bek wlo, bomi potjwlekklo İi twe Sbörë bomi kong wlo. ²⁵Olö ga nopga tjör, ëye ber kjang İya İok wlo. Eye tjör woydë eni ga opping ara, tjör pjlu wlo. Shäryë İok eni, ba potjwlekklo İi shaya wlo, gueniyo ba potjwlekklo İi srer. Bi potjwlekklo twe Sbörë bi kong İira srer llëm, ber İyadoe. ²⁶⁻²⁷E kjishko ga tja jëk pjlo bek, tja äär woydë kjone İi, tja äär eshko wlo. Nopga ëng yokshko ga olö ga yoya ga pjë llëme. Era tjwlo llëme. Llëbo shäryër İi ber tjwlo llëm eni llëm wlo ga tja drön ara, pak İi shäryër ber pjlu wlo. Bor doyo ëre ichër bor kolë, tja ichaga erë llëm

¶¶9:9 Öng jek sök dwla kjwokäkshko ga ne pjrikoba llëm, ië ga pjlu wlo.

§§9:9 Deuteronomio 25.4.

wlo. Shäryer eni, tjökwö loror pjrshko ga pak shäryoror li tjwlo tjok wlo.

Shji jek löng Israel tjeyoga tek dënashko so i dik llême

10 Pjeyoga, bi tjlapgaga tek dënashko so jek to löng pjäng sho li dorko, ga dipzono tek Dlung Srëzren kjwo na lëkong. Woydër ga e woyotjlizia. ²Epga wara pjäng sho li, dlung lirë wleni, ga beno löng Moisés tjok eni. ³Epga uunkong mär löng dli ter shrono kjok do dwayo li go, ⁴di ichara Sböre tur ak roy dwayo li go bakoe. Gueniyo daga ak lirë llêm, daga to shäng ba tjok li, e Cristo om go lirë. ⁵Eni emdë ga Sbö beno wopjlú epga ara tjok llêm, ga ba dboglo iara beno tjeng kjok dogro no llêm lishko llaw pogo.

⁶Llêbo ëre shäryono beno bi kong, shji poshdüya wlo, llêbo owa li woyotjlüy baïya dik llêm wlo. ⁷Epga kjone kjone sböpga jyäglo poshrëno, tak pjäng Sbö tjökwö go sorë li eni. Tjlë ga «Nopga li wloktong, ga iono ara. Pjir ga kojono lok, ga bërkonono, llêbo owa shäryono ara.»* Shji opshäryë eni baïya dik llême. ⁸Epga kjone kjone orkwosmono ë tjok llêm emdë ga pono ba tjok. E kjishko ga wolono doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak pjök kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo mya (23,000) dbar kjwaraso. Shji opshäryë eni baïya dik llême. ⁹Epga kjone kjone Tjlapga tjliño. E kjishko ga epga uara dgurdë, ga wolonoe. Shji opshäryë eni baïya dik llême. ¹⁰Epga kjone kjone Sbö laywono owa. E kjishko ga ba parkaga kjok dogo so ichara ba zrök. Shji opshäryë eni baïya dik llême.

¹¹Eerishko ga shji löng dbar pjitoshko. Llêbo shäryono epga kong kës ëre beno bi kong, shji poshdüya wlo. ¹²Eni ga pjây wotjlik ga pjây kjang, pjây dir ga äe

lëmi wleni ga pjây opdë ara, pjây llêbo owa shäryë baïya dik llêm wlo. ¹³Pjây wotjlik llêbo owa shäryëshko ga e wen ë pogo kong eni, e woyotjlizia. Shji raye Sböre llême. Eshko ga pjây ie ber löng tjliya äar jong kumi ma go llême. Wen bomi kong enishko ga pjây kjimte, pjây där eshko dwayo ga pjlu wlo, llêbo owa shäryëmi llêm ga pjlu wlo bakoe.

Sböpga jyäglo sëngglo

¹⁴E kjishko ga pjeyoga, shji sböpga jyäglo poshrëk llême. ¹⁵Tja tjlä bomi kong, pjây löng kjok miydë wleniyo. Llêbo lër li enire, de eni llêmde, llgwezï pjäydë om go. ¹⁶Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uëyshko ga shji tjlä Sbö kong ga shji wopjlú ba tjok, kjilgwo bo dyo dbo ara li kjishko. E irgo ga iëy, shji kjimtara Cristo srëngdë li löklo. Ga pjlung shosho suk pjir lira toy, ga uëy, shji kjimtara Cristo doyorë li löklo. ¹⁷Shji löng eshko ara, gueniyo shji doyo kjlaraso wleni, pjlung shosho suk pjir uëy li kjwaraso dö kjishko.

¹⁸Israel tjeyoga öng zrök, sho suk Sbö kong li woyotjlizia. Öng sho li ue lok eshkosho ga uunkong löng eshko li löng Sbö poshrëk, ga ber löng no kjlaraso wleni e kjishko. ¹⁹⁻²⁰Öng sho twaraba sböpga jyäglo kong li tjwlo tjok lotë llême. Sböpga jyäglo li tjwlo tjok lotë llêm bakoe. Gueniyo nopga Sbö miydë llêm wleniyo sböpga jyäglo sëngshko ga ba sëngglo li ber Ä sëyaga poshrëkklo, e Sbö poshrëkklo llême. Woydër ga pjây tön Ä sëyaga tjok llême. ²¹Ä sëyaga sëngglo li uëmi wleni ga Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uëmi ga äe. ²²Shji ymoyotke Tjlapgarë ara. Shäryoroy eni kjwe ga iirkë bi kong ara. ¿Shji dbo ara ba kjinmo lëmiro?

* 10:7 Éxodo 32.6.

Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjlúe

²³ «Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjlúe» lémi eni. Gueniyo llëbo uunkong shäryëy li ber pjlú bi kong llëme. Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjlúe. Gueniyo llëbo tjeng kës li, shji kjimte llëme. ²⁴ Llëbo ber pjlú bi kong li wlëydë llëme. Llëbo ber pjlú oblë kong li wlëydë dey.

²⁵⁻²⁶ Sbö tjlökwö tak pjang eni: «Llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li, e Tjlapga i.»[†] E kjishko ga sjëngna tjeng ba soyne-zlong uyo roshko li tjwlëmi, uëmi ga pjlúe. Llëbo shäryëmi löng oware, de pjlúre, e woyotjlími llëme. Tjwe kjone dwayo kjakrokëmi ë kong llëm bakoe.

²⁷ Sbö tjlökwö kfragaga llëm wleniyo, pjây maya jek ba shwoy le ga pjây jek ga pjlúe. Llëye twe bomi kong eshko li uëmi pjire. Llëbo shäryëmi löng oware, de pjlúre, e woyotjlími llëme. ²⁸ Gueniyo ga ëbo tjlä bomi kong ga «Sjëngna kjwe twaraba sböpga jyäglo kong» le bomi kong wleni ga uëmi llëm, ba laga li wotjlík ga sjëngna li uëy ga äe le kjwe kjishko. ²⁹ Bom i kong ga uëmi ga pjlú, gueniyo uëmi llëm, oblë li kjishko.

Gueniyo kjone kjone tjlä bor kong ga «Miydër ga llëbo shäryër ga pjlúe. ¿Eni ga shäryër llëm, oblë kjishko ega? ³⁰ ¿Tja tjläno ga “Sbö, tja wopjlú bop tjok, dli ëre kjishko” loror pjir ga uër ga äe lémi bor kong ega?» le bor kong eni. ³¹ Pjây ië, pjây di ië, llëye oblë shäryëmi dö ga shäryozí uunkong eni, Sbö iëba ber kës-bang, tjwlö ara bomi kjishko wlo. ³² Shji oblë ichë dir llëme. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, Sbö tjlökwö kfragaga, e ichëy dir kjlara llëme. ³³ Tjara drön ëë, llëbo pjlú shäryë oba bokso wlo iyado, llëbo ber pjlú oblë kong wlo, epga där wlo, llëbo ber pjlú bor kong wlo llëme.

11 Cristo opshäryono sorë ga tja opshäryë eni bakoe. E kjishko ga tja opshäryë sorë ga pjây opshäryos eni bakoe.

Shji löng syöshtë Sbö kongshko ga shji opshäryë sorë

² Tja woyoshrëmi enido. Tjlökwö twara bor kong li pinor bomi kong, ga shäryëmi löng eni iyado. Pjây poshrër ara e kjishko.

³ Gueniyo llëbo lër bomi kong, miydëmi wlo. Sbö, e Cristo kägäyo. Cristo, e domerga uunkong kägäyo. Ga domerga kjlara kjlara, e ba boy kägäyo bakoe.

⁴ Domer kä kjingüë syöshtë Sbö kongshko, llëm ga Sbö tjlökwö roy lëshko ga e Cristo bangkjër llëme löklo. ⁵ Walëra kä kjingüë llëm syöshtë Sbö kongshko, llëm ga Sbö tjlökwö roy lëshko ga e ba kägäyo bangkjër llëme löklo. Shärye eni wleni ga walë li lökkjër ara, kä shtak dret wleni. ⁶ Kä kjingue woydë llëm ga ba käkzong shtëy ber dret dey. Shäryoroy eni ga lökkjër ara kjishko ga ba kä li kjingue dey. ⁷ Gueniyo domer kä kjingüë llëm dey, domer li shäryara Sbörë so e om go kjoyo kjishko. E kjishko ga Sbö ber kës-bang, tjwlö ara domer li kjishko. Ga domer li ber kës-bang, tjwlö ara ba boy li kjishko. ⁸ Domer shäryara Sbörëshko ga llëye shira walë doyo go dwayo, domer shäryoklo wlo llëme. Walëra shäryara Sbörëshko ga llëbo shira domer li doyo go, walë li shärye e go wlo. ⁹ Domer shäryara walë kjishko llëme. Walëra shäryara domer kjishko. ¹⁰ E kjishko ga walëga kä kjingüë dey, ba kägäyo bangkjër pjlúe löklo. E ber Sbö parkagaga kjok dogo so kong pjlú bakoe.

¹¹ Jesús tjlökwö kfragaga kong ga domerga, walëga, e iara Sbörë beno löng ëng kjimte wlo. ¹² Dënashko ga llëbo

[†]10:25-26 Salmo 24.1.

shira Sbörë domer li doyo go dwayo, ga walë li sharyara e go. Gueniyo eshko tek lëkong ga domer ga uunkong wengga walëgarë. Eni ëmdë ga shji uunkong sharyaga Sbörë. ¹³ ¿Walë syöshhtë Sbö kong ga kä kjingüë llëm ga pjürë, de owa? Miydaga pjäydë om go. ¹⁴ Miydëy pjürü ga tek dämärshko ga domer ga käkzong ië pjang kur ee ga e lökyo ara. ¹⁵ Gueniyo walëgara käkzong kur ee ga ba kong ga tjwö ara, e twara Sbörë ba kong, ba kä kjingoklo wlo kjishko. ¹⁶ Lëbo ëre sharyërwa, sharye Sbö tjökwö kragagarë kjok kjone pogo bako, sdëkwö oblëyo drete. E kjishko ga ëye ënglë kar kar tjökwö ëre kjishko llëme.

Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo

¹⁷ Lëbo lër bomi kong obi, gueniyo pjäy poshrër wlo llëme. Pjäy tönshko ga llëbo sharyëmi eshko li ber bomi kong pjürü llëme. ¹⁸ Roy kuror ga pjäy tönshko ga pjäy opkjorgö löng dboy dboy. Kjoneshko ga jlöe lër. ¹⁹ Woyde ga pjäy shdär dboy dboy. Eni ga pjäy kjone dey ber pjlo bek Sbö bokso ikoba wëllë. ²⁰⁻²¹ Pjäy tön iëshko ga pjäy kjlara kjlara dli kjrë bäm go lëmi. Eni ga kjone kjone ber löng nelö erä, kjone kjone ber löng dli drete. ¿Sharyëmi eni ga Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uomirë lëmirë? Eni llëme. ²² ¿Pjäy ië bomi ushko ga äro? ¿Sbö tjökwö kragaga oblë li bangkjre mi llëm ega? ¿Ëye llëye dret wleniyo iëmi woydë ber löng lökshko eni ega? ¿Llëye lër bomi kong ga pjürü? Pjäy poshrër ga äe.

²³ Bor sdëkwö ëre twara Tjlapga Jesúsdë bor kong, ga löror bomi kong tjän: Tjlapga Jesús soynezlong shkëyo ga pjlung shosho suk pjir kjrara kwara, ²⁴ ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjürü bop tjok e kjishko» lë. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga tjlä löng li

kong ga «Ëre bor sho wleni, twak bomi kong. Sharyëmi jüni, bor woyoshroklo» lë. ²⁵ Iono lök pjir irgo ga di ioklo kjrara kwara, roy kjilgwo bo dyo dbo ara, ga tjlä löng li kong ga «Tjökwo twara Sbörë tjaglën, beno iyado wlo. Sharye wlo ga bor srëng li kwon bomi kjishko. Kjilgwo bo dyo dbo ara ëre, e ba jyäglo. Iëmishko ga sharyëmi jüni, bor woyoshroklo» lë. ²⁶ ¿Lara eni li llë löklo? Pjlung shosho suk pjir li uëmishko, kjilgwo bo dyo dbo ara li iëmishko ga Tjlapga Jesús wolono bomi kjishko li roy shdömi löng wleni, tjwe iröng obi guing.

²⁷ Gueniyo sharyëmi löng enishko ga ëye ië, gueniyo Tjlapga Jesús bangkjre llëm ga llëbo owa sharyayde, Tjlapga li doyo, ba srëng, e bangkjre llëm kjishko. ²⁸ E kjishko ga pjäy pjlung shosho suk pjir li uoydë llëm obishko, pjäy kjilgwo bo dyo dbo ara li ioydë llëm obishko ga woyde ga pjäy opwoytjlik yötso bäm go guing. ²⁹ Ëye Tjlapga li doyo llë löklo miydë llëm ga ba woyoshroklo dliyo li ue llëm dey, kjilgwo bo dyo dbo ara li ie llëm dey bakoe. Uara eni wleni ga om go li opyono beno shäng shdungko. ³⁰ Pjäy ara shduna Tjlapga lirë e kjishko. Pjäy kjone kjone swlo ara, kjone kjone dbo llëm, kjone kjone wolono, Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uoromi owa kjishko. ³¹ Gueniyo shji om go opwoytjlik yötso bäm go guing ga shji shdüya llëme. ³² Lono ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo shdüya Tjlapga lirë. Shjira shdüya eerishko, shji ber löng shdüya ba tjok eshko llëm wlo.

³³ E kjishko ga pjeyoga, pjäy tönshko ga woyde ga pjäy ëng koshë uunkong guing ga pjäy iokdo. ³⁴ Pjäy kjone kjone pjüröshko ga pjäy ië bomi ushko bäm go guing, pjäy tönshko ga pjäy shdüya Tjlapga Jesúsdë llëm wlo.

Lëbo oblë ilgwer, tja jek äär bomi ikshko jä.

Kjok miydë twe Sbö Sëyarë bi kong

12 Pjeyoga, kjok miydë twara Sbörë oblë oblë bomi kong. Woydër ga e sorë miydëmi pjłúe. ²Dënashko ga Sbö miydomirë llëm obishko ga pjây icharaba sböpga jyäglo tjłë llëm wleniyo poshrëk. ³E kjishko ga lër bomi kong ga ëye tjłë Sbö Sëya go ga Jesús lăywe owa ga äe. Ga ëye tjłökwö lë Sbö Sëya go llëm ga «Jesús, e nopga uunkong Tjłapga» lë ga äe.

⁴Shji Sbö tjłökwö kfragaga kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë oblë oblë, gueniyo Sbö Sëya li, e kjłaraso eröe. ⁵Llëbo shăryëy Tjłapga Jesús kong oblë oblë, gueniyo Tjłapga li, e kjłaraso eröe. ⁶Pak shăryëy Sbö kong oblë oblë, gueniyo shji kjimtaga shäng kjłaraso pak li shăryë, Sbö li e.

⁷Shji kjłara kjłara kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë bi kong oblë oblë, llëbo shăryëy ber pjłú shji uunkong kong wlo. ⁸Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjłë oba kong, kukoba wëlë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjłë kjok miydë go wlo. ⁹Kjone kjone kong kjok miydë twara, mär Tjłapga Jesús go jlökoyo wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, swłopga poptë wlo. ¹⁰Kjone kjone kong kjok miydë twara, llëbo iydëba llëm wleniyo shăryë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, Sbö tjłökwö lë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, sëya llë pjłúre, de oware miydë pjłú wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjłë kjok shto oblë oblë so tjłökwö go. Kjone kjone obi kong kjok miydë twara, tjłökwö laraba kjok shto oblë oblë so tjłökwö go li pjłolgwëk ber wëlë wlo. ¹¹Llëbo uunkong ëre shărye Sbö Sëya kjłaraso lirë nopga kjłara kjłara kong, woyde sorë li eni.

¹²No doyo, e orkwo tjok, dre tjok, bokkwo tjok, kwomgwo tjok, llëbo ara obi bakoe. Eni ëmdë ga doyo li kjłaraso

döe. Cristo doyo, e eni bakoe. ¹³Shji judiögare, de llëmde, shji parkagaga tjwłëk lóng pjir wleniyo, de llëmde, shji uunkong go Sbö Sëya shrono beno kësbang bi tjok. Eni ga shji iara beno doyo kjłaraso wleni.

¹⁴Bi doyo, e llëbo ara ëmdë ga e kjłaraso döe. ¹⁵Bi dre tjłë ga «Tja orkwo llëm kuzong ga woydër ga tja ber doyo ëre tjok ame» lë kjwe ga ber doyo li tjok llëm ga äe. ¹⁶Bi kwomgwo tjłë ga «Tja bokkwo llëm kuzong ga woydër ga tja ber doyo ëre tjok ame» lë kjwe ga ber doyo li tjok llëm ga ä bakoe. ¹⁷¿Bi doyo uunkong li bokkwo erö kjwe ga shji kjok kuk sorë? ¿Bi doyo uunkong li kwomgwo erö kjwe ga shji kjok lō shik sorë? ¹⁸Bi doyo llëbo oblë oblë li iara Sbörë uunkong, woydara sorë li eni. ¹⁹Bi doyo uunkong li llëbo kjrinaso dö kjwe ga e ber doyo llëme. ²⁰Llëbo ara ëmdë ga bi doyo li, e kjrinaso döe.

²¹«Pjây woydër llëme» lë bi bokkworë bi orkwo kong ga äe. «Pjây woydër llëme» lë bi kägärë bi dre kong ga ä bakoe. ²²Llëbo dbo llëm kjoyo li, shji kjimte ara. ²³Llëbo tjwłö ara llëm kjoyo li doyëy yötso. Llëbo ikko llëm li dëy yötso, ikoba llëm wlo. ²⁴Gueniyo llëbo ikoba ga pjłú li kong llëbo shăryëy eni llëme. Eni ga bi doyo shăryara Sbörë, llëbo tjwłö ara llëm kjoyo li dëy yötso wlo. ²⁵E kjishko ga bi doyo llëbo oblë oblë li, e ëng kjimtë kar kar wlo, e shdär ber tjeng dboy dboy wlo llëme. ²⁶Llëbo kjone dey li bang ara wleni ga bang kuya bi doyo kës lirë. Llëbo ber pjłú llëbo kjone dey li kong wleni ga bi doyo kës li ber wopjłúe.

²⁷Pjây uunkong Cristo doyo wleni. Pjây kjłobi ba doyo llëbo oblë oblë wleni. ²⁸Shji Sbö tjłökwö kfragaga li tjrëko kjone kjone iara Sbörë bäm go beno ba tjłökwö roy łaga Jesús äska. E irgo ga kjone kjone iara beno ba tjłökwö łaga. E irgo ga kjone kjone iara beno

no pingga. Kjone kjone obi iara beno löng llëbo ïydëba llëm wëniyo shäryaga, swlô poptaga, no kjimtaga, no ichaga, kjok shto oblë oblë so tjlökwô ïaga bakoe. ²⁹ ¿Shji uunkong Sbö tjlökwô roy ïaga Jesús äskare? ¿Shji uunkong Sbö tjlökwô ïagare? ¿Shji uunkong no ping-gare? ¿Shji uunkong llëbo ïydëba llëm wëniyo shäryagare? ³⁰ ¿Shji uunkong swlô poptagare? ¿Shji uunkong kjok shto oblë oblë so tjlökwô ïagare? ¿Shji uunkong llëbo ïara kjok shto oblë oblë so tjlökwô go li pjllölgwegare? Llëme. ³¹ Gueniyo woydër ga kjok miydë tjwlö arayo li wëmirë. Gueniyo llëbo kjrina obi tjwlö ara, kjok miydë tjeng kës ëre kjinmo. Era lër bomi kong, miydëmi wlo.

Obëlë woydëy sorë

13 Tja tjëlë nopga tjlökwô kjrinq kj-wobi go ga pjllü, ga tja tjëlë Sbö parkagaga kjok dogo so tjlökwô go ga pjllü bako wëni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tjlökwô lër li ber tjwlö llëm, sbi llë toroy li pjllukyo wëni, pjankwo shporoy ëng go li pjllukyo wëni bakoe. ² Tja kong kjok miydë twara Sbö Së-yarë bor kong, Sbö tjlökwô lër oba kong pjllü wlo, tjlökwô tjeng kës pïyde Sbörë llëm obi li miydër shäng pjir, tja mär Cristo go jllökoyo, ga dlup llë ichër jek kjok shto oblë ga pjllü wlo wëni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tja tjwlö llëme. ³ Bor llëbo tjeng kës li tworor nopga song wëniyo kong, ga bor doyo ëre opyono beno sukoba wlo wëni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tja potjwllëkklo drete.

⁴ Shji oblë woydë li eni. Llëbo shärye oblërë bi kongshko ga kuy kjinge. Shji wopjllü oblë tjok. Shji wotjllik owa oblë kong ba llëbo kjïshko llëme. Shji op-

poshrëk llëme. Shji krë llëme. ⁵ Shji tjëlë iir go ë kong llëme. Shji wotjllik bi kjïshko dö llëme. Shji iirkë maling llëme. Llëbo shäryara oblërë beno bi kong owashko li woyotjlliy sök enido llëme. ⁶ Llëbo shäryëba owa oblë kong ga shji ber wopjllü e kjïshko llëme. Shji ber wopjllü, llëbo shäryëba bek li kjïshko döe. ⁷ Oblë dir ara ëmdë ga shji ber löng pjllü ba tjok, shji wotjllik pjllü ba tjok, koshëy ïyado llëbo pjllü shäryë wlo, rayëy llëm bakoe.

⁸ Shji oblë woydë li, e pjir llëme. Eerishko ga kjone kjone Sbö tjlökwô ïaga, kjone kjone tjëlë tjlökwô miydë llëm li go, kjone kjone tjlökwô pïyde nopga kong llëm li miydë pjllü bakoe. Gueniyo llono ga llëbo tjeng kës ëre pjir. ⁹ Eerishko ga Sbö tjlökwô miydëy uunkong llëm obi. E kjïshko ga ba tjlökwô ïagaga omllë uunkong ga äe. ¹⁰ Gueniyo llono ga ba tjlökwô tjeng kës li pïya Sbörë uunkong kong. Eshko ga ëye oblë ping ba tjlökwô go ame.

¹¹ Tja chirawashko ga tja tjëlë kjwozirwa dik, tja wotjllik kjwozirwa dik bakoe. Gueniyo tja öotong domershko ga llëbo kjwozirwa i li rayoror pjir, shäryër ame. ¹² Shji opik opikklo goshko ga llëbo ïgöy wëlë llëme. [†] Eerishko ga Sbö tjlökwô woyotjlliyshko ga miydëy wëlë llëm eni bakoe. Gueniyo llono ga miydëy wëlë, shji ïan oblë tjok ëng bok-shto wëni. Eerishko ga llëbo miydëy ara llëme. Eshko ga miydëy uunkong, shji miydë Sbörë sorë ga eni.

¹³ Eerishko ga llëbo shäryëy wlo li, e beno kjrinqgwo mya. Woyde ga shji mär Cristo go, e koshëy ïyado, oblë woydëy bakoe. Gueniyo shji oblë woydë li, tjwlö arayo li e.

[†]13:12 Eshko dbaryo ga nopga opigö opikklo go yotso llëm, opikklo li pjllü llëm kjïshko.

**Sbö tjlōkwo roy lēy tjlōkwo miydē
lēm wleniyo go, Sbö tjlōkwo roy
lēy, kukoba wēlē wlo bakoe**

14 Pjāy drōn ēē, oblē woydē wlo iyado. E wopro ga kjok miydē twe Sbö Sēyarē bomi kong li wlēzī iyado, kjok miydē twe bomi kong ba tjlōkwo roy lēmi wlo li rokozi ba kong bām go. ²Ēye tjlē tjlōkwo miydē lēm wleniyo go ga tjlē shāng Sbö kong, tjlē shāng nopga kong llēme. E kjimte Sbö Sēyarē tjlōkwo miydē llēm li lē, gueniyo llēye lē shāng li llē miydēba llēme. ³Gueniyo ēye Sbö tjlōkwo roy lē ga tjlē shāng nopga kong, e ber pjū ba kong lok wlo. Kuya lok ga dbokjrē e go, wosonkē llēm wlo. Eshko ga lōng wopjū, tjlōkwo li kjīshko. ⁴Ēye tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go ga llēbo pjū shāryayde ba kong om go. Gueniyo ēye Sbö tjlōkwo lē ga llēbo pjū shāryayde Sbö tjlōkwo kjrāgaga lōng kēs li kong.

⁵Woydēr ga pjāy uunkong tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go. Gueniyo pjāy Sbö tjlōkwo lē li woydēr ara. Era tjlō ara anmoyō, kukoba wēlē kjīshko. Pjāy tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo li tjlō āār eni llēme. Gueniyo tjlōkwo lēmi lōng tjlōkwo miydē llēm wleniyo go li pjllōgweya oblērē, kukoba pjū wlo ga era tjlō ara anmoyō bakoe.

⁶Pjeyoga, tja āār bomi shwoy tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go ēro wleni ga e llēno bomi kong? Ber pjū bomi kong wlo ga pjāy pin tjlōkwo lāra Sborē bor kong oblē oblē li goshko ga woyde ga lēr bomi kong, kugōmi wēlē wlo. ⁷Tēkwo dboryoklo oblē oblē li eni bakoe. Dbonmo llē, kjorkwang shāryak jong kjiyo tjok tēy or go wleniyo llē, e tēbashko ga tēba wēlē llēm ga llē layde e go miydēba llēme. ⁸Nopga ēngkjwē kjwlēshko ga wli bakwe bām go, gueniyo pjlukyo kugaba wēlē llēm wleni ga ēye poshāryē ēngkjwē wlo llēme. ⁹Pjāy eni

bakoe. Pjāy tjlē tjlōkwo kugaba wēlē li go llēm ga llē lōmirē lōng li miydēba llēme. Lēmi lōng pjluk jong erā. ¹⁰Kjok ēre kjing go ga tjlōkwo oblē oblē ara jllōe. Ga kjrina kjrina li go ga nopga tjlē ēng kong, ēng kugō wēlē wlo. ¹¹Eni ga ēye tjlē shāng li llē loklo miydēr llēm ga tjawa ber lōng ēng kong shto oblē so wleni, eshko ga tjawa pjeyo wleni llēme. ¹²E kjīshko ga kjok miydē twe Sbö Sēyarē li woydēmi ara bomi kong kuzong ga kjok miydē ber pjū Sbö tjlōkwo kjrāgaga lōng kēs kong li, e wlēmīrē dey.

¹³E kjīshko ga ēye tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo goshko ga woyde ga roke Sbö kong ga kjimte tjlōkwo lē li pjllōgwek, kukoba wēlē wlo. ¹⁴Tja syōsttē Sbö kong tjlōkwo miydē llēm wleniyo goshko ga tja syōsttē shāng bor sēya go, gueniyo llēye lēr shāng li llē loklo miydēr llēme. ¹⁵Eni ga llēye shāryēr? Olō ga tja syōsttē Sbö kong bor sēya go, llēye lēr shāng li llē loklo miydēr llēm wleni. Olō ga tja syōsttē bor wotjlik li go, llēye lēr shāng li llē loklo miydēr pjir wleni. Olō ga tja tē ba kong bor sēya go. Olō ga tja tē bor wotjlik li go. ¹⁶Sbö poshrēmi lōng, llēbo shāryara bomi kong li kjīshkoshko ga pjāy tjlē bomi sēya go erō ga ēye tōn bop tjok ber wopjū Sbö tjok, llēbo shāryara bop kong li kjīshko ga ā, llēye lēmi lōng li llē loklo miydē llēm kjīshko. ¹⁷Eshko ga bop wopjū Sbö tjok li pjū, gueniyo oblē kong ga llēno llēme.

¹⁸Tja tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go ara, pjāy uunkong kjinmo. Tja wopjū Sbö tjok e kjīshko. ¹⁹Eni ēmdē ga tja shāng Sbö tjlōkwo kjrāgaga tjokshko ga tjlōkwo loror kjwo shkēng (5) kuya lok wēlē wleniyo li tjlō ara, tjlōkwo loror kjwo sak dbāw dbāw pjloglo sak kwara (10,000) tjlōkwo miydē llēm wleniyo go li kjinmo.

²⁰Pjeyoga, kjwozirga wotjlik pjū anmoyō llēm, gueniyo llēbo owa shārye lok

ara llëm bakoe. Pjāy wotjlik kjwozirga dik ame, pjāy wotjlīs tjlapgaga dik shara. Gueniyo pjāy jëk kjwozirga dik ga pjluë.
²¹ Tjlapga tjläno li tak pjang Sbö tjlokwo go eni:

«Nopga ichër bor tjlokwo lë bor nopga kong,

shto oblë so tjlokwo go.

Nopga shto oblë so ichër bor tjlokwo lë ba kong bakoe.

Eni ëmdë ga bor tjlokwo kjre lok llëme.»[†]

²² Eni ga nopga iche Sbörë ba tjlokwo lë tjlokwo miydë llëm wleniyo go. Era ber ba tjlokwo kjrägaga li kong llëm, e ba tjlokwo kjrägaga llëm li kong. Gueniyo nopga iche ba tjlokwo lë, kukoba wëlë wlo bakoe. Era ber ba tjlokwo kjrägaga li kong, e ba tjlokwo kjrägaga llëm li kong llëme. ²³ Shji tön löng uunkong shtoyo kjrinasoshko ga shji uunkong tjlä löng tjlokwo miydë llëm wleniyo go wleni ga ba tjlokwo kjräga llëm wleniyo, llëm ga ëbo ba tjlokwo miydë llëm wleniyo, e äär eshko ga tjlokwo lëmi löng li llë loklo miyde llëm, ga «Nopga kjwe skwë» lë jlöe.

²⁴ Gueniyo ba tjlokwo lëy löng ëng kong, shji ëng kuk wëlë wlo ga ba tjlokwo kjräga llëm wleniyo, llëm ga ëbo ba tjlokwo miydë llëm wleniyo, e äär eshko ga tjlokwo lëy löng li kuya wëlë, ga miyde e go ga llëbo owa shäryono, ga llono ga e shdüya Sbörë. ²⁵ Eshko ga wotjlik llë miydëba llëm li lë pjire. Eni ga kjök tok, ga Sbö poshrëya sök, tjlä ga «Sbö shäng bomi tjok jlöe» lë eni.

Shji tön löng lishko ga llëbo shäryëy sorë

²⁶ Pjeyoga, lër bomi kong ga pjāy tön löng lishko ga pjāy tëshko, pjāy ëng pingshko, Sbö tjlokwo roy lëmishko, pjāy tjlä tjlokwo miydë llëm wleniyo goshko ga llëbo uunkong ëre shäryozi

ber pjluë uunkong löng li kong wlo. ²⁷ Pjāy tjlä woydë tjlokwo miydë llëm wleniyo goshko ga woyde ga laga pjökde myarerë döe. Ga pjāy tjlä jekdo uunkong llëm, pjāy tjlä ëng irgo dey. Woyde ga pjllölgwega tjok bakoe. ²⁸ Pjllölgwega ërë llëm ga ëye tjlä tjlokwo miydë llëm wleniyo go nopga boksho llëm, tjlä tjoksa Sbö kong erö dey.

²⁹ Pjāy tön löng lishko ga Sbö tjlokwo lagaga tjlä pjökde myare dö bakoe. Ga llëye lë li woyotjlimi pjāy llamo löng lirë yötso. ³⁰ Eshko ga llëbo lë Sbörë no kjlara sök eshko li kong ga ëye shäng tjlä ga tjlä ame, ber sök kjing dey. ³¹ Woyde ga Sbö tjlokwo roy lëmishko ga pjāy tjlä ëng irgo, pjāy uunkong löng li opping pjluë wlo, pjāy dbokjrë tjlokwo li go wlo, pjāy wosonkë llëm wlo. ³²⁻³³ Woyde Sbörë ga llëbo shäryëy sorë pogo llëm, woyde ga shäryëy yötso, bek, pjāy ber löng wlëp wlo. E kjishko ga ëye Sbö tjlokwo lë jlokoyo ga opichë om go ga pjluë, lë jekdo sorë pogo llëm ga pjluë.

Sbö tjlokwo kjrägaga löng kjok shto oblë oblë opshäryë sorë ga pjāy opshäryos eni bakoe. ³⁴ Pjāy tön löng lishko ga woyde ga walëga ber löng kjing, tjlä llëm, tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go sorë li eni. ³⁵ Llëbo miyde woydë ga kjakroke ba lanma kong äär ba ushko jä. Walëga tjläno Sbö tjlokwo kjrägaga tön löng lishko ga e bek llëme.

³⁶ Sbö tjlokwo weno bomi shwoy bäm go llëm, kuga pjāydë erö llëm bakoe. ³⁷ Tjlokwo lër shäng bomi kong ëre, e laga Tjlapga lirë om go. Eye Sbö tjlokwo laga lë, llëm ga kjimtaga Sbö Sëyarë lë ga miyde ga jlöe. ³⁸ Gueniyo tjlokwo lër shäng ëre kjre llëm ga llëye lë li tjlokwo kjrëmi llëm bakoe.

³⁹ Eni ga pjeyoga, kjok miydë twe Sbö Sëyarë bomi kong ba tjlokwo lëmi wlo

[†]14:21 Isaías 28.11-12.

li wĺezia. Ga  eye tjl e tjl kwo miyd e ll em wleniyo go ga e owa l emi ll eme. ⁴⁰ Gueniyo ll eye sh ary emi d o ga sh ary-
ozi y tso, beke.

Cristo tjl kwo roy pj l 

15¹⁻² Pjeyoga, Sb o tjl kwo roy pj l  l oror bomi kong d enashko li woyoshrozia. Tjl kwo kjrromi li  ere, pj y m r l ong e go bakoe. Pj y m r e go jl koyo, ga ray emi ll em ga pj y d r. Sh ary emi eni ll em ga tjl kwo li kjrromi ll eno ll eme.

³ Tjl kwo pina Sb r e bor kong tjl o arayo li, pj y pinor e go. Tjl kwo  ere eni: Cristo wolono ll ebo owa sh aryoroy li potjl w kklo, tak pjang Sb o tjl kwo go sor e li eni; ⁴ ba doyo jnenaba, ga  otong dbargwo mya ga woshrara Sb r e ir ong obi, tak pjang Sb o tjl kwo go sor e li eni; ⁵ e irgo ga weno sh ang Cefas[§] kong, weno sh ang ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pj k (12) li kong bakoe. ⁶ Dbar kjwara ga weno sh ang ba tjl kwo kfragaga doglo sak db w pjloglo shk eng (500) kong. Eerishko ga epga ara l ong s e obi, gueniyo kjone kjone wolono tjan. ⁷ E irgo ga weno sh ang Santiago kong, ga weno sh ang Sb o tjl kwo roy lagaga ba  ska l ong k s li kong bakoe.

⁸ Weno uunkong li kong irgo ga  o-
tong dbar kop ara ga weno sh ang bor kong shara. Eni ga tja so chida weno ba dbaryo go ll em kjoyoe. ⁹ Sb o tjl kwo roy laga Jes s  ska l ong k s li tjl o ara, bor kjinmo. Sb o tjl kwo kfragaga shdunor ara. E kjishko ga tja ll eno ll em, tjl o ll em, tja kow eba Sb o tjl kwo roy laga Jes s  ska wlo. ¹⁰ Gueniyo Sb o wopj l  li kjishko ga pak  ere twara bor kong, ga eerishko ga tja beno sh ang ba sh ary e. Tja parkono ara, epga kjinmo. E kjishko ga ll eye sh aryara bor kong li beno tjl o ara. Gueniyo pak sh aryoror om go ll em,

tja kjimtaga Sb r e, ba wopj l  li kjishko. ¹¹ Eni ga tjl kwo laga li tjare, de epgare, tjl kwo l erwa l ong li e er e. Ga tjl kwo kjrromi li e bakoe.

No wolono tjeng li woshre Sb r e ir ong obi

¹²  Eni ga Cristo woshrara Sb r e ir ong obi roy l ororwa bomi kong ga pj y kjoneshko tjl e ga nopga wolono ga woshre ll eme l emi ega? ¹³ Nopga woshre ll em kjwe ga Cristo woshrara ll em bakoe. ¹⁴ Ga Cristo woshrara ll em kjwe ga tjl kwo l erwa l ong li tjl o ll em, pj y m r l ong Cristo go li tjl o ll em bakoe. ¹⁵ Eni jl o kjwe ga pj y pinorwa li, e jy  er , Cristo woshrara jl o l erwa l ong li kjishko. Ga nopga wolono tjeng li woshre Sb r e ir ong obi ll em kjwe ga Cristo woshrara roy l erwa bomi kong li, e jy . ¹⁶ Nopga wolono tjeng li woshre Sb r e ir ong obi ll em kjwe ga Cristo woshrara ll em bakoe. ¹⁷ Ga Cristo woshrara ll em kjwe ga pj y m r l ong Cristo go li tjl o ll em, ga owa pjang bomi go li l ona Sb r e ll em bakoe. ¹⁸ Eni jl o kjwe ga nopga t ono beno tjeng Cristo tjok tjeng li, e jeno l onge. ¹⁹ Shji t ono beno tjeng Cristo tjok, shji kjimte kjok  ere kjing go wlo er  kjwe ga shji song jl o, nopga l ong k s li kjinmo.

²⁰  Cristo woshrara Sb r e ir ong obi jl o! Miyd y e go ga llono ga nopga wolono tjeng li woshre ir ong obi bakoe. ²¹ Shji wolon, domer kjlara kjishko. Eni wleni ga domer kjlara obi kjishko ga shji woshre Sb r e ir ong obi. ²² Shji Adán tj yoga kjishko ga shji wolon. Eni wleni ga shji Cristo tj yoga kjishko ga shji woshre Sb r e ber l ong s e. ²³ Gueniyo uunkong li woshre dbar kjwara ll eme. Cristo woshrara b m go. Miyd y e go ga tjwe ir ong obishko ga nopga baia ga li woshre eshko j . ²⁴ Eshko ga ba wloyoga

[§]15:5 Cefas, e kow eba *Sim n Pedro* bakoe.

kjłobi li zāya Cristorē pjir, sēya llē dbo ara wleniyo, oblē ichagaga wleniyo uunkong bakoe. Ga llēbo tjeng kēs li twe Data Sbō kong, iche wlo. Llēbo tjeng kēs li pjir eshko jā. ²⁵ Llēbo tjeng kēs li iche Cristorē, ba wloyoga kēs li zana pjir guing. ²⁶ Ba wloyo pjiya ber irōng li, wolon li e. Eshko ga ēye wolon ame. ²⁷ Sbō tjłōkwo tak pjang eni: «Llēbo tjeng kēs li twara ba kong, iche wlo.»** Llēbo tjeng kēs li twaga Sbōrē om go Cristo kong, iche wlo. Gueniyo llēbo tjeng kēs le li, e Sbō om go layde llēme. ²⁸ Eshko ga llēbo tjeng kēs beno tjeng Cristo wloshkoshko ga Cristo, ba Wa om go li opyē ber shāng ichaga Sbōrē. Eni ga Sbō, e ber shāng llēbo tjeng kēs li ichaga.

²⁹ Kjone kjone wolono, wak llēm wleniyo, ga pjāy kjone kjone ēng wē jer di roshko ba āska. ¿Epga woshre Sbōrē irōng obi llēm kjwe ga shāryēmi eni ega? ³⁰ ¿Eni jlō kjwe ga tjawa opyē lõng shto owashko wleni dbar kjwobi go ega? ³¹ Pjeyoga, pjāy tōno beno tjeng bi Tjłapga Cristo Jesús tjok kjishko ga tja wopjłúe. Miydēmi pjłú ga e jlōe. Lēr bomi kong ga dbar kjwobi go ga tja zrōkoba woydē, e jlō bakoe. ³² Tja shāng Ēfeso kjokyoshko ga nopga opyono bor wloyo dbo ara go, so āya kjłoshko so kjoyoe. ¿Nopga wolono tjeng li woshre Sbōrē irōng obi llēm kjwe ga shāryēr eni llēno? Eni jlō kjwe ga «Eri ga shji iē ara, shji dyo iē ara bako, bong ga shji wolon kjishko.»†† ³³ Pjāy jyāpgwēbashko ga jlō lēmi llēme. Shji yorkaga owa ga bi sdēkwo pjłú li jer. ³⁴ Pjāy wotjłis bēy irōng obi. Pjāy llēbo owa shāryē ame bakoe. Pjāy kjone kjone Sbō miydē llēme. Lēr bomi kong, pjāy lõkkjrē e go wlo.

Shji woshrara Sbōrē irōng obishko ga bi doyo ber sorē

³⁵ Pjāy kjone kjone tjłē ga «¿Shinmoga woshrara Sbōrē irōng obi ga doyo ber sorē?» lēmi bor kong eni.

³⁶ Nopga kjok miydē llēm wleniyo li llēbo kjakrokokdo. Dwłā dguēy ga sho kjer pjir guing ga wen tjaglēn eshko jā. Kjer llēm ga llēno llēme. ³⁷ Dwłā llē dgoroy ga wen tēm li ber oblē, e so dwłā li kjoyo ame. ³⁸ Dwłā dgoroy li ie Sbōrē wen, woyde sorē li eni. Dwłagwo kjrina kjrina doyo sorē ga shārye eni. ³⁹ No, öng, sēnwa, mā, kjrina kjrina doyo oblē, llēbo uunkong doyo e so e kjoyo dö llēme. ⁴⁰ Llēbo kjok dogo so doyo tjok, llēbo kjok ēre so doyo tjok, gueniyo llēbo kjok dogo so doyo wolēsowa li, llēbo kjok ēre so doyo wolēsowa li, e oblē oblēe. ⁴¹ Dłō kālā, mok kālā, dbala kālā, kjrina kjrina kālā oblē oblēe. Dbala oblē oblē li kālā oblē oblē bakoe.

⁴² Shji woshre Sbōrē irōng obishko ga bi doyo twe bi kong li, e oblē eni bakoe. Eerishko ga bi doyo ēre wolon, e irgo ga sho an. Gueniyo eshko ga bi doyo wolon ame. ⁴³ Bi doyo ēre jnekoba klung roshkoshko ga tjwłō ara llēm, dbo ara llēm bakoe. Gueniyo woshre irōng obishko ga bi doyo tjwłō ara, dbo ara shara. ⁴⁴ Eerishko ga bi doyo ēre pjłú, shji ber lõng kjok ēre kjing go wlo. Gueniyo eshko ga bi doyo ber pjłú, shji lõng kjok dogo wlo.

⁴⁵ Sbō tjłōkwo tak pjang eni: «Domer bām go ko Adán li, e iara Sbōrē beno shāng sē.»‡‡ Gueniyo shāng kjłara obi Adán dik, era sēya, ga shji ie ber lõng sē tjaglēn wleni. ⁴⁶ Bi doyo pjłú, shji lõng kjok dogo wlo li, e weno bām go llēme. Bi doyo pjłú, shji lõng kjok ēre kjing go

**15:27 Salmo 8.6.

††15:32 Isafas 22.13.

‡‡15:45 Génesis 2.7.

wlo lıra weno bäm go. ⁴⁷ Domer bäm go li, e shäryak klung sho tjeng kjok ère kjing go li go. Domer oblë lıra kjok dogo so. ⁴⁸ Domer kjok ère so bäm go li doyo sorë ga shji kjok ère so löng kës li doyo so e kjoyo bakoe. Domer kjok dogo so lıra, ba doyo sorë ga èye kjok dogo so löng kës li doyo eni bakoe. ⁴⁹ Shji weno so domer kjok ère so li kjoyo sorë ga llono ga shji wen so domer kjok dogo so li kjoyo eni bakoe.

⁵⁰ Pjeyoga, lër bomi kong ga bi doyo ère pjir. E äär ber löng Sbö sök no pjiluyo iyado lishko wlo llëme. Llëbo pjir li äär ber llëbo pjir llëm li tjok llëme. ⁵¹ Llëbo miydëba llëm wleniyo lër bomi kong kjirina. Kuzi yotso. Shji wolon uunkong llëme. Gueniyo shji kjlopswe uunkong, ⁵² wop eni llëm, shji bokkwo smer wleni. Eshko dbaryo ga wli bakwaraba jek pjirshko ga wolono löng li woshre Sbörë ber löng iyado wlo, ga shji kjlopswe eshko ja. ⁵³ Bi doyo ère pjir kjishko ga woyde ga kjlopswe ber pjir ame wlo. Bi doyo ère wolon kjishko ga woyde ga kjlopswe ber wolon ame wlo. ⁵⁴ Eshko ga bi doyo ère pjir wlo li kjlopswara beno pjir ame wlo, bi doyo ère wolon wlo li kjlopswara beno wolon ame wloshko ga tjlokwo tak pjang Sbö tjlokwo go li shäryono eshko. Tjlë ga

«Wolon li, e pjira Sbörë.»^{¶¶}

⁵⁵ Wolon, èye zam ame.

Wolon, pja dbo ame.»^{§§}

⁵⁶ Shji wolon, llëbo owa shäryoroy li kjishko. Ga llëbo shäryoroy li owa, e miydëy kjok lligwekklo tara Moisésdë li go. ⁵⁷ Gueniyo shji mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga shji ie Sbörë ber wolon ame wlo. Shji wopjlú ba tjok e kjishko.

⁵⁸ Eni ga pjeyoga, pjây wokjang, pjây mär ber löng Tjlapga Jesús go iyado. Miydëmi ga pak shäryëmi Tjlapga Jesús kong li tjwlo ara. E kjishko ga pjây parkë ba kong jlokoyo iyado.

Dbur tóng Sbö nopga kong

16 Pjây dbur tóng, ichëmi jek Sbö nopga kong wloshko ga shäryozí, löror Jesús tjlokwo kjangaga löng Galacia kjokyo kong sorë ga eni. ² Dbar sondë kjwobi go, pjây tönshko ga pjây kjlara kjlara dbur twë sira, jnemi wlo. Èye dbur shano ara ga dbur twe ara. Èye dbur shano sira ga dbur twe sira. Shäryozí eni, tja äärshko ga tóng tjeng pjir tjän wlo. ³ Eni ga tja jek äär bomi shwoyshko ga nopga wlenomi löng li ichër jek Jerusalén kjokyo ba tje, ga kjibokwo twër ba kong lok, söya jek ba tjok wlo, epga ë miyde Jerusalén sopgarë wlo. ⁴ Woydëmi wleni ga tja jek ba tjok bakoe.

Pablo wotjlik to kjok shto oblë

⁵ Tja wotjlik jek äär Macedonia kjokyo. E irgo ga tja jek äär bomi shwoy, bomi ik wlo. ⁶ Tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö dikjoyoe. Tja opshik llëm, kjok owa dbaryo li jek guing kjwe. ⁷ Tja jek bomi ik jekdo ga pjây in dbar kop ara ga äe. Tja iche Tjlapgarë wleni ga pjây in woydë dbar kjwöbö, jekko dö llëme. ⁸⁻⁹ Gueniyo na Éfeso kjokyo ga tja pak ara, Cristo tjlokwo kukoba woydë ara kjishko. Nopga ara wotjlik owa bor kong bakoe. E kjishko ga tja ber sök na, äär jong judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés* lishko.

¹⁰ Timoteo äär bomi ikshko ga wlokjrozí yotso, ber wopjlú wlo, e

^{¶¶}15:54 Isafas 25.8.

^{§§}15:55 Oseas 13.14.

* 16:8-9 Pentecostés lanyo, e tak pjang Hechos 2.1.

parkë Tjlapga Jesús kong botoya dik kjishko. ¹¹ Bangkjrozia. Ga brikshko ga kjimtozi, tek shäng wopjlu bor shwoy wlo. E koshër shäng ëreshko, bi pjeyoga jek löng ba yorkë li tjok bakoe.

¹² Bi kjlara Apolosda ichoror to jek bomi ik ba tjok lok loror, gueniyo jek woýdë llëme. Gueniyo dbar tjokshko ga pjäy iyde kjwle ja le.

Pablo İano pjeyoga oblë oblë kjishko

¹³ Pjäy sjëke. Pjäy mär Jesús go jlökoyo iyado. Pjäy opyos wokjang, pjäy wosonkë llëme. ¹⁴ Lléye shäryëmi dö ga oblë woýdozi ara.

¹⁵ Tjlapga Jesús tjlokwo roy loror Acaya kjokyoshko ga tjlokwo kragaga bäm go li beno Estéfanas, ba pjeyoga bakoe. Ga epga beno löng pjeyoga oblë mär Tjlapga Jesús go li kjimté ara. E miy-dëmi pjluë. E kjishko ga rokër bomi kong ga ¹⁶ epga kolozia. Oblëga parkë löng baıya dik li kolozı eni bakoe.

¹⁷ Estéfanas, Fortunato, Acaico, e shrono löng bor ik bomi aska. E kjishko

ga tja wopjluë. ¹⁸ Löng bomi tjokshko ga pjäy dbokjrë ara ba kjishko. Löng bor tjok kjishko ga tja dbokjrono beno shäng wopjlu eni bakoe. Nopga eniyo, e poshrëkko.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁹ Jesús tjlokwo kragaga löng Asia kjokyo li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

Aquila, Priscila, pjeyoga tön löng ba ushko li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong wopjlu Tjlapga Jesús ko go.

²⁰ Pjeyoga uunkong löng bor tjok li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong bakoe.

Pjäy ëng woýdë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjluë.

²¹ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara.

²² Rokër Sbö kong ga ëye Tjlapga Jesús woýdë llëm ga shdüya. İPja tjwe wop äe, Tjlapga!

²³ Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte ara.

²⁴ Pjäy tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok, pjäy woýdër ara uunkong. Ber eni.

Segunda Carta a los Corintios

*Kjibokwo ère tara Pablorë
Corinto sogga kong*

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłokwo łaga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjłara obi ko Tito. E parkë shäng Sbö tjłokwo lë Pablo tjok. Pjłara ga öör jek shäng parkë Corinto kjokyo. E irgo ga to iröng Macedonia kjokyo, Pablo sök lishko. Eshko ga llëbo owa shärye Jesús tjłokwo kfragaga löng Corinto kjokyorë li roy łara ba kong pjire. Eni ga kjibokwo ère tara Pablorë ba kong, llëbo llë llg-weya wło.

Corinto kjokyo ga no kjone kjone tjwe tön Jesús tjłokwo kfragaga li tjok, ga tjłë lok ga «Tja Sbö tjłokwo roy łaga Jesús äska» lë, miga jyö erä. Epga opy-ono tjwłö ara Pablo kjinmo, ga Pablo łaywara lok owa bakoe. Eni ga Jesús tjłokwo kfragaga li jyäpgwara lok ara. E kjishko ga kjibokwo ère go ga llëbo jyä tara Pablorë nopga eniyo li kjishko. Jesús tjłokwo kfragaga li poshduna, włona wopjłú go, epga jëk ba jyäpgwagaga owa li tjok llëm wło.

Dënashko ga Jesús tjłokwo kfragaga löng eshko li kong dbur rokara Pablorë, Jesús tjłokwo kfragaga löng Jerusalén kjokyo li kjimtokło. Gueniyo ba jyäpgwagaga li tjłëno ga dbur li woyde Pablorë ba kong om go łara, miga jyö erä. Eni ga Pablo wotjłik jek eshko wop äe lë, ga kjibokwo ère go ga epga ichara dbur töng jek obi, söya jek Jerusalén kjokyo wło.

1 Kjibokwo ère taga tja Pablorë, bi kjłara Timoteo tjok. Tja kjrara Sbörë beno ba tjłokwo roy łaga Cristo Jesús äska.

Sbö tjłokwo kfragaga löng Corinto kjokyo, löng Acaya kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong.

²Rokërwa bi Data Sbö kong, bi Tjłapga Jesucristo kong ga ba wopjłú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng włëp bakoe.

Shji kjimte Sbörë, shji wosonkë llëm wło

³Sbö, bi Tjłapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji songe łaga li e. Bi kjimtaga li e bakoe. ⁴Llëbo wen borwa kong owashko ga tjawa kjimte, tjawa wosonkë llëm wło. Tjawa kjimtara eni kjishko ga llëbo wen oblë kong owashko ga kjimterwa eni bako, wosonkë llëm wło. ⁵Llëbo weno Cristo kong owa li wen borwa kong ara eni bakoe. Gueniyo tjawa kjimte ara bako, tjawa wosonkë llëm wło. ⁶Tjawa löng song ëreshko, pjäy kjimterwa ga pjłú wło, pjäy dăr wło. Ga tjawa kjimte Sbörë, tjawa wosonkë llëm wło. Eni ga pjäy kjimterwa ga pjłú, pjäy wosonkë llëm wło bakoe. Eni ga llëbo wen bomi kong owashko ga kumi kjang ga pjłúe. ⁷Miydërwa ga llëbo weno borwa kong owa li weno bomi kong eni bakoe. Ga pjäy kjimte Sbörë, tjawa kjimtara sorë ga eni. Eni ga miydërwa ga pjäy ber löng wopjłúe.

⁸Pjeyoga, woydërwa ga tjawa öör löng song Asia kjokyo sorë li miydëmi löng pjłúe. Llëbo shäryaraba borwa kong owa ara anmoyö, kurwa mae. Tjawa wotjłino ga tjawa dăr ber löng së ame łororwa. ⁹Tjawa zrökoba łororwa eni. Shäryono eni, tjawa opping măr om go ame wło, tjawa măr ber löng Sbö go shara wło. Shinmoga woshraga li e. ¹⁰Eshko ga tjawa zrökoba lërwa löngshko ga tjawa döra Sbörë. Eni ga tjawa beno löng măr ba go. Miydërwa ga e ber borwa döga iyado. ¹¹Rokërwa bomi kong ga pjäy syöshtë Sbö kong borwa kjishko, tjawa kjimtemi wło. Eni ga Sbö

wopjǎ́ li kjǎshko ga tjawa kjimte, nopga ara syöshtono sorë li eni. Eshko ga nopga syöshtono ara li ber löng wopjǎ́ ba tjok, borwa kjǎshko.

Llëbo shärye Pablorë lara li shäryara llëme

¹² Miydërwa ga tjawa jëktong pjǎ́o bek nopga uunkong tjok, bomi tjok bakoe. Tjawa krë ara wopjǎ́ e kjǎshko. Tjawa kjimtara Sbörë, ga tjawa tjǎ́eno bek iyado, llëye jnenorwa ë kong llëme. Tjawa mär löng kjok miydë kjok ëre kjing go li go llëm, tjawa mär löng Sbö wopjǎ́ li go. ¹³⁻¹⁴ Kjibokwo tërwa bomi kong wë́, llë löklo miydëmi pjǎ́u wǎ́o. Eerishko ga tjawa sorë miydëmi sira erä, gueniyo woydërwa ga llono ga tjawa sorë miydëmi pjire. Eni ga Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obishko ga pjäy krë borwa kjǎshko ga pjǎ́u, tjawa krë bomi kjǎshko sorë ga eni.

¹⁵ Miydër ga pjäy löng wopjǎ́u bor tjok lër. E kjǎshko ga tja jek äär bomi ik pjǎ́ogǎ́o pjök loror, pjäy ber wopjǎ́u wǎ́o.

¹⁶ Tja jek Macedonia kjokyoshko ga pjäy in äär loror. Ga tja tek iröngshko ga pjäy in obi loror. E irgo ga tja wotjǎ́lino ga tja kjimtëmi jek Judea kjokyo wǎ́o bakoe loror. ¹⁷ Gueniyo shäryoror eni llëme. ¿Eni ga pjäy wotjǎ́lik ga shäryër eni lororshko ga woyotjǎ́linor yötso llëme lëmirë? Nopga kjok ëre so, «Tja llëbo shäryë» lë oblë kong, gueniyo wotjǎ́lik ba pjǎ́ushko ga shärye eni llëme. ¿Pjäy wotjǎ́lik ga tja eni lëmirë? ¹⁸⁻¹⁹ Llëye lara Sbörë li shärye eni iyado. Miydëmi ga e jǎ́öe. Ga tjawa omshäryë eni bakoe. Era jǎ́ö eni bakoe. Tja, Silvano, Timoteo, Sbö Wa Jesucristo li roy lororwa bomi kong, ga era, llëye lara li shärye eni iyado. E kjǎshko ga «Shäryërwa» lororwashko ga shäryërwa eni. ²⁰ Llëbo lara Sbörë bi kong jǎ́ökoyo kës li beno shäryaga Cristorë. E kjǎshko ga shji tönshko ga «Llëbo lara li shäryara eni» lëy,

Sbö poshrëy wǎ́o. ²¹ Shji tönö beno tjeng Cristo tjok, ga rayëy llëm li, e laga Sbörë. Shji iara beno tjeng dboy ba kong. ²² Ba Sëya ichara bi go, ber kësband bi tjok wǎ́o. Shji jyä tara eni, shji baiya li miydëy e go wǎ́o. Ga miydëy e go ga llono ga llëbo pjǎ́u twe bi kong lara kës li twe bi kong eni bakoe.

²³ Tja jek bomi shwoy Corinto kjokyo loror. Gueniyo tja to jek llëm, pjäy wǎ́on ara anmoyö llëm wǎ́o. Miyde Sbörë pjir ga eni. Rokër ba kong ga llëbo lër li eni llëm ga tja shdüya. ²⁴ Pjäy mär Cristo go sorë li laga tjawarë, e lorwarë llëme. Miydërwa ga pjäy mär löng ba go jǎ́ökoyo. Tjawa bomi kjimtaga erö, pjäy löng wopjǎ́u wǎ́o.

2 Miydoror ga pjäy in öör kjwe ga pjäy ioror beno löng woydëe. Ga shäryër bomi kong eni ame loror. Tja jek bomi shwoy llëm e kjǎshko. ² ¿Pjäy ioror beno woydë kjwe ga tja iaga ërë ber shäng wopjǎ́u obi? Pjäy ioror beno tjeng woydë li eröe. ³ Pjäy in jek äärshko ga woydër ga tja iëmi ber shäng wopjǎ́ue. Eshko ga miydër ga pjäy löng wopjǎ́u bor wopjǎ́u li kjǎshko bakoe. Gueniyo pjäy in äär ga tja iëmi woydë li woydoror eni llëme. Kjibokwo toror bomi kong eni e kjǎshko. ⁴ Miydoror pjǎ́u ga kjibokwo li lëmishko ga pjäy ber löng woydëe. E kjǎshko ga tërshko ga tja woydë, tja wosong, tja slar ëë bako, pjäy iër ber löng woydë li woydoror llëm kjǎshko. Gueniyo toror eni, pjäy woydër ara li miydëmi e go wǎ́o.

Ëye llëbo owa shäryono bi kong ga woyde ga owa li iëy ber tjwǎ́ö llëme

⁵ No shäng kjǎ́lara, tja iara woydë sira. Gueniyo pjäy uunkong iara woydë sira bakoe. «Sira» lër, ber ba kong kjang anmoyö llëm wǎ́o. ⁶ Pjäy ara omshdüno. Erö ga bue, shdüy ame. ⁷ Eerishko ga owa shäryara li iozǎ́ ber tjwǎ́ö ame, woy-ojezǎ́a. Eni ga ber shäng woydë ara anmoyö, llëbo owa shäryara li kjǎshko

İlême. ⁸Rokër bomi kong ga woydëmi ara li pizî ba kong obi.

⁹Kjibokwo toror bomi kong eni, pjây tjîin wlo, tja kolëmi aar jong ba dbo gore miydër wlo. ¹⁰Ëye İlëbo owa sharyono ga owa li ioromi beno tjwlo İlëmshko ga bor kong ga beno eni bakoe. Ga İnor ga İlëbo li owa jlökoyo, ga ioror beno tjwlo İlëmshko ga sharyoror Cristo bokso bomi kjishko, ¹¹shji jyâpgwe Äre İlëm wlo. İlëbo owa sharye woydë bi tjok li miydëy tjan.

Cristo tjökwö roy pjüü İagaga

¹²Tja jek öötong shäng Troas kjokyo, Cristo roy pjüü İeshko ga nopga İong eshko li iara Tjİapga Jesüsdë tjökwö li kuk woydë ara. ¹³Eni ëmdë ga tja shäng wİep İlëm, bor kjİlara Tito shäng eshko İlëm kjishko. E kjishko ga epga rayoror beno İong eshko, ga tja to jek Macedonia kjokyo ba wİek shara.

¹⁴Ëngkjwaga kägäyo, ba moskwoga zana pjirshko ga ba ëngkjwagaga li töya uunkong, ga söya jek ba irgo, oblë zana li shrëya İok wlo. Shjira söya Cristorë kjone pogo, ba tjökwö roy pjüü İë oba kong, İlëbo owa li zây pjir wlo wleni. Ba tjökwö roy pjüü li, e Sbö kong İlëbo İö pjİblë wleni. Tja wopjüü Sbö tjok e kjishko. ¹⁵İlëbo İö pjİblë sukoba Sbö kongshko ga ba İö li dbo ara. Tjökwö roy pjüü li İey oba kongshko ga shdär kjone pogo, İlëbo İö dbo ara wleni. Sbö kong ga shji İlëbo İö pjİblë wleni. Ga nopga där wlo li, nopga pjir wlo li, İö ëre kuya İok wİëe. ¹⁶Nopga pjir wlo İong li kong ga İö owa wleni, e ba zrökklo kjishko. Nopga där wlo İong li kong ga İö pjİblë wleni, e ba dökklo ber İong së wlo kjishko. Ëye dbo ara, kjok miydë ara, pak ëre sharyë pjüü wlo İlême. ¹⁷Nopga ara to İong tjökwö li İë, dbur shak e go wlo. Tjawa omsharyë eni İlême. Tjawa Cristo parkaga kjishko ga tjawa ichara Sbörë pak ëre sharyë Cristo dbo go, ga

tjawa İya sök İyado. E kjishko ga tjawa tjİë beke.

Tjökwö twara Sbörë tjagİën, beno İyado wlo

3 Tjawa tjİë eni, tjawa krë e go wlo İlême. No kjone kjone to İong tjökwö roy İeshko ga kjibokwo söya tjeng ba tjok, jyä tara oblërë ba kong, ga aar kjone pogoshko ga piya nopga kong, epga parkë pjİue miyde İok e go wlo. ¿Woydëmi ga kjibokwo eniyo pinwa bomi kongdo? ¿Pjây wotjİk ga woydërwa ga kjibokwo eniyo twëmi borwa kong İëmiro? ²Eni İlême. Pjây om go beno borwa kong, so kjibokwo eniyo kjoyoe. Ëye tjawa parkë sorë li miydë woydë ga pjây jek İong sorë li İga wİëe. Ga pjây woyotjİnwa İyado. ³Ëye kjibokwo të woydë ga jyä te ba shtikklo go kjibokwo go, İlëm ga jyä te ak kjwangyo go. Pjây kjimtara Cristorë ara borwa kjishko li miydëba wlo ga pjây iara beno so kjibokwo eniyo kjoyoe. Gueniyo jyä li tara ba shtikklo go İlëm, tara ak kjwangyo go İlëm bakoe. Pjây kjİopswara Sbö Sök İyado Sëya İirë beno oblë, pjây kjimtara li miydëba e go wlo. Jyä tara wleni İërwa li e.

⁴İërwa eni Sbö bokso ga pjüü, tjawa mär İong Cristo go kjishko. ⁵Pak ëre sharyërwa tjawarë om go ga äe. Kjok miydë twaga Sbörë borwa kong kjishko ga sharyërwa ga pjİue. ⁶Tjawa iara Sbörë beno İong tjökwö twara tjagİën, beno İyado wlo li İaga ba Sëya go, kjok İlgwekklo go İlëm, ga tjawa iara beno İong ba sharyë pjİue. Kjok İlgwekklo li, shji shdüya, shji ber İong zrökklo wlo. Gueniyo Sbö Sëyara, shji ie ber İong së İyado.

⁷Kjok İlgwekklo tara Sbörë ak kjwangyo go li, shji shdüya, shji ber İong zrökklo wlo erä. Eni ëmdë ga twara Moisés kongshko ga Moisés bokkwo kälä dbo ara, ga ba bokkwo li İya İsrail

tjeyogare ga ae. E irgo ga kalã dbo ara li jeno. ⁸Gueniyo tjlokwo lara jlökoyo tjalën ba Sëya go li, era tjwlo ara anmoyö. ⁹Llebo, shji shdüya, shji ber löng zrökko wlo li, e tjwlo ara. Gueniyo llebo, shji ie ber pjlo bek Sbö bokso wlo li, era tjwlo ara anmoyö. ¹⁰Ga llebo oblä äar tjwlo ara eni lleme. Eni ga tjwlo ara anmoyö kjishko ga llebo tjwlo ara denashko li beno tjwlo lleme wleni. ¹¹Llebo twara denashko li tjwlo ara, e pjir wlo gueniyo. Eni ga llebo twara pjir lleme wlo li, era tjwlo ara anmoyö.

¹²Tjlokwo tjalën li kjishko ga lërwa ga lleye bangkjrërwa lleme. ¹³Denashko ga Moisés tjle Israel tjeyoga kongshko ga bokkwo kjinye shwong go, ba bokkwo kalã dbo ara jer jek li iya lok lleme wlo. Tjawa omshärye eni lleme. ¹⁴Denashko ga epga iara Sböre beno löng kjok ilgwekklo li kuk woyde lleme. Eerishko ga lle loklo miyde lok lleme obi, löng bokkwo kjingak pjir wleni. Ga ber lon bokkwo kjingoklo li kjak lleme wleni obi, kjaga Cristore erö kjishko. ¹⁵Eerishko ga kjok ilgwekklo li leba ba kongshko ga löng bokkwo kjingak pjir wleni obi, woyotjlüya lok yotso ga ae. ¹⁶Gueniyo eye mär Tjlapga Jesús go ga bokkwo kjingak pjir wleni li, e dar ber iga welle wleni shara. ¹⁷Tjlapga li, Sbö Sëya, e kjilarasoe. Sbö Sëya, e bi döga. ¹⁸Eni ga shji beno löng bokkwo kjingak wleni ame. Ga dbar kjwobi go ga shji kjlopswe Tjlapga Sëyarë shäng, shji jek ber löng Tjlapga Jesús i dik wlo. Eni ga shji ikoba ga Tjlapga li sorë, e miydeba bi go.

Tjawa tjwlo ara lleme, tjlokwo lira tjwlo ara

4 Tjawa kjimtara Sböre ara kjishko ga pak ere twara borwa kong, shäryërwa wlo. E kjishko ga tjawa wosonkë lleme. ²Lleye owa shäryak

lütshko, lökyo buk wleniyo li shäryërwa lleme. Eye jyäpgerwa lleme, Sbö tjlokwo roy lërwa bek, kukoba welle wlo erä. Shäryërwa löng eni, tjawa ikobashko ga llebo owa shäryororwa leba Sbö kong ga ä wlo. ³Tjlokwo roy pjlu li lërwa löng li ber e kong welle lleme wleni ga epga löng pjir wlo kjishko. ⁴Cristo, e so Sbö kjoyo, e dbo kalã ara bakoe. E sorë miydëy ba roy pjlu li go. Eni ga ba roy pjlu li, e iök shjiy pjang kjok ro si roy wleni. Gueniyo nopga pjir wlo li bokkwo kjingara kjok ere so sbö lire, Cristo roy pjlu li kuya lok welle lleme wlo. ⁵Tjawa om go li roy lorwarë lleme. Jesucristo, e nopga uunkong Tjlapga lërwa bomi kong. Tjawa löng parkë bomi kong ba kjishko erä. ⁶Kjok shäryara Sbörëshko ga iök ichara wen shjiy kjok ro si roshko. Ga iök ichara wen shjiy bi pjlushko eni wleni bako, Sbö dbo kalã ara li sorë miydëy Cristo go wlo.

⁷Klung sbi buk kjwara tjwlo ara lleme, roshko llebo tjwlo ara. Tjawa so e kjoyoe. Tjawa tjwlo ara lleme, tjlokwo twara Sböre borwa kong lërwa wlo li, era tjwlo ara. Lleye shäryërwa löng borwa dbo om go li go lleme, shäryërwa dbo twe Sböre borwa kong li go erä. ⁸Llebo wen borwa kong owa ara, gueniyo tjawa to ber löng e tjok lorwarë lleme. Lleye shäryërwa miydeba lleme, gueniyo tjawa wosonkë lleme. ⁹Tjawa wloyoga ara, gueniyo tjawa yorkaga tjok. Tjawa shdungoba ara, gueniyo tjawa pjikoba lleme. ¹⁰⁻¹¹Dbar kjwobi go ga tjawa opye ber zrökoba wlo, Jesús i dik, miydeba e go wlo ga borwa kjimtaga ber löng së wlo li e. ¹²Tjawa zrökoba woydeshko ga tjawa parkë, pjäy ber löng së iyado wlo.

¹³Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Tja mär Sbö go kjishko ga tja tjleño.»† Ga

†4:13 Salmo 116.10.

tjōkwo lērwa, tjawa mār ba go kjišhko eni bakoe. ¹⁴ Miydērwa ga Tjlapga Jesús woshrara Sbörē irōng obi. Ga llono ga tjawa woshre irōng obi bomi tjok eni bakoe. Eshko ga shji uunkong söya äär ber löng ba tjok. ¹⁵ Llébo uunkong ère shäryë, ber pjúu bomi kong wlo, Sbö wopjlu li kjišhko ga nopga kjimte jek këgong këgong wlo bakoe. Eni ga epga ber löng wopjlu Sbö tjok, ga Sbö ie lok ber kësbang, tjwlo ara bakoe.

¹⁶ E kjišhko ga tjawa wosonkë llême. Dbar kjwobi go ga borwa doyo ère dbo lon sira sira, gueniyo borwa wotjlik lira dbokjre jek këgong këgong. ¹⁷ Llébo wen borwa kong owa eerishko li pjir. Borwa kong ga e kjang llém, tjwlo ara llém bakoe. Llono ga llébo tjeng kës ère kjišhko ga tjawa kong llébo twe Sbörē. Era pjir llém, ga tjwlo ara, llébo wen borwa kong eerishko li kjinmo an-moyō. ¹⁸ Llébo igöy wélé li pjir, gueniyo llébo igöy llém lira pjir llême. E kjišhko ga llébo igöy wélé li woyotjlinwa llém, llébo igöy llém li woyotjlinwarë döe.

Bi doyo tjaqlên

5 Bi doyo ère so ukwang kjoyo, e ber iyado wlo llém kjišhko. Shji wołonoshko ga äska doyo twe Sbörē bi kong oblë kjok dogo. Era pjir llém, shäryaga norë llém bakoe. ² Shji löng së obishko ga woydëy ga bi doyo tjaqlên li twe bi kong jekdo. ³ Doyo tjaqlên li twe bi kongshko ga shji doyo tjok, shji ber löng shwong dret wleni llême. ⁴ Shji löng bi doyo ère go obishko ga shji löng song iyado. Gueniyo bi doyo pjir wleniyo ère rayëy woydë dö llém, äska woydëy oblë, pjir llém wleniyo. ⁵ Shji poshäryara Sbörē, doyo tjaqlên ber bi kong pjlu wlo. Ga ba Sëya twara bi kong. Miydëy e go ga llono ga bi doyo tjaqlên li twe bi kong eni bakoe.

⁶ Miydëy pjlu e go ga llono ga shji äär ber löng Tjlapga Jesús tjok kjok dogo,

shji löng bi doyo ère go obishko ga shji äätë löng ba tjok eshko llém obi gueniyo. ⁷ Shji mār löng ba go, llébo igöy wélé li go llême. ⁸ Shji löng wopjlu ba koshe. Shji wołon, shji to ber löng ba tjok iyado wlo dey. ⁹ Gueniyo shji löng së obire, de shji wołonde, shji drön ara, llébo woyde Tjlapga lire shäryëy wlo li, e shäryë, e ber shäng wopjlu bi tjok wlo. ¹⁰ Llono ga shji uunkong roke Cristorë äär löng ba zlong bäng, ga shji jëktong kjok ère kjing go sorë li llgweya. Eshko ga shji kjlara kjlara potjwleäya, llébo shäryoroy pjluë, de oware li kjišhko.

Shji iara Sbörē beno löng wlep ba tjok

¹¹ E kjišhko ga Tjlapga Jesús bangkjrërwa ara. Eni kuzong ga tjawa parkë ara, ba tjōkwo kjrëba wlo. Tjawa sorë miyde Sbörë pjluë. Woydërwa ga tjawa sorë miydëmi bakoe. ¹² Lërwa bomi kong eni jek obi, pjäy ber löng wopjlu borwa tjok wlo llême. Lërwa bomi kong, tjawa läywe nopga krë ä wleniyo lire owashko ga dboryëmi ga pjlu wlo. Epga krë ara, llébo igöy wélé li kjišhko, gueniyo wotjlik lok owa ba pjlušhko.

¹³ Pjäy wotjlik ga tjawa skwë wleni lëmi ga e Sbö kjišhko. Pjäy wotjlik ga tjawa wotjlik pjluë lëmi ga e bomi kjišhko. ¹⁴ Tjawa parkë eni kjuwe, miydërwa ga shji woydara Cristorë ara kjišhko. Miydërwa ga e wołono nopga uunkong kjišhko. Eni ga nopga uunkong li wołono ba tjok wleni. ¹⁵ E wołono nopga uunkong kjišhko, èye löng së ga llébo shärye Cristo kong wlo, llébo shärye ba kong om go wlo llême. E wołono ba kjišhko, ga woshrara Sbörē irōng obi.

¹⁶ E kjišhko ga tjawa oblë woyotjlik, nopga Sbö miydë llém wleniyo omwoyotjlik dik llême. Dënashko ga Cristo woyotjlinorwa baiya dik. Eerishko ga woyotjlinwa eni ame. ¹⁷ E kjišhko ga èye

töno beno tjeng Cristo tjok ga kjöpswara Sbörë beno löng tjağlën wleni. Wotjlik löng dënashko sorë li, e pjitonge. Beno löng wotjlik oblë shara. ¹⁸ Lëbo uunkong ëre shäryaga Sbörë. Shji iara beno löng wlep ba tjok Cristo kjishko, ga tjawa ichara beno löng ba roy shdök oblë kong, tjökwö kjre lok wlo, ber löng wlep ba tjok bako wlo. ¹⁹ Cristo ichara Sbörë wołon, owa pjang nopga Sbö miydë llëm wleniyo go li löya ber dret wlo, epga ber löng wlep Sbö tjok wlo. Ga tjawa iara beno löng tjökwö ëre roy shdöga ²⁰ Cristo äska. Tjökwo lërwa ë kongshko ga äga Sbörë om go wleni. Eni ga rokërwa bomi kong Cristo ko go ga pjäy ber löng wlep Sbö tjok. ²¹ Cristo llëbo owa shäryono llëme. Gueniyo ichara Sbörë wołon, owa shäryoroy li potjwlek e go wlo, shji ie ber pjlo bek ba bokso wlo.

6 Tjawa parkë löng Sbö kong kuzong ga rokërwa bomi kong ga pjäy kjimtarä Sbörë ba wopjlu kjishko li iëmi ber tjwlo llëm wleni llëme. ² Sbö tjökwö tak pjang li goshko ga Sbö tjëno eni:

«Bomi kjimtozlong dbaryo li öötongshko ga

pjäy kuror.

Bomi dözlong dbaryo li öötongshko ga pjäy kjimtoror.»[‡]

¡Bi kjimtozlong dbaryo le li eeri! ¡Bi dözlong dbaryo le li eeri bakoe!

Lëbo weno Pablo kong owa ara

³ Lëbo shäryërwa kës li shäryërwa, ikoba ga pjlu wlo, tjökwö lërwa löng li owa lëba llëm wlo, tjawa parkë Sbö kong li owa lëba llëm wlo bakoe. ⁴ Tjawa drön parkë pjlu Sbö kong, tjawa ikoba ga pjlu wlo. Lëbo wen borwa kong owa ara ga kurwa kjinge. ⁵ Olö ga tjawa shpokoba, tjawa ichëba ber löng kjërshko, oba ara iirkë borwa kong, tjawa zrökoba woydë

bakoe. Tjawa parkë kjang, tjawa pë llëm, tjawa pjli kuk ara bakoe. ⁶ E wopro ga llëbo owa shäryërwa llëm, tjökwö lërwa löng li llë loklo miydërwa pjlu, tjawa iirkë maing llëm, tjawa wopjlu oblë tjok iyado, tjawa go Sbö Sëya, oblë woydërwa ara jlökoyo, ⁷ tjawa tjä bek, tjawa kong dbo twe Sbörë, tjawa jëk löng pjlo bek iyado, tjawa opwlikë bakoe. ⁸ Olö ga tjawa bangkjërba, olö ga tjawa bangkjërba llëme. Tjawa läywëba pjlu, tjawa läywëba owa bakoe. Tjökwo bek lororwa ëmdë ga tjawa jyö äe lëba. ⁹ Tjawa miydëba löng pjlu ëmdë ga tjawa ë lëba. Tjawa wołon to wleni ëmdë ga tjawa löng së obi. Tjawa shpokoba ara ëmdë ga tjawa zröydëba llëm obi. ¹⁰ Tjawa löng song kjoyo ëmdë ga tjawa löng wopjlu. Tjawa llëye llëm ëmdë ga oblë kjimtërwa ara, tjökwö lërwa löng li go. Tjawa llëye llëm kjoyo ëmdë ga llëbo tjwlo ara tjeng kës li tjeng borwa tjok.

¹¹ Pjeyoga Corinto so, tjawa tjëno bomi kong jlökoyo. Pjäy woydërwa ara. ¹² Pjäy woydërwa pjlu iyado, gueniyo tjawa woydëmi löng llëm wleni. ¹³ Pjäy woydororwa ara kuzong ga tjawa kar woydozi eni bakoe. Tja tjlä shäng bomi tjok, pjäy bor wapga wleni.

Shji jëk Sbö tjökwö kjräga llëm wleniyo tjok llëme

¹⁴ Shji jëk Sbö tjökwö kjräga llëm wleniyo tjok llëme. ¿Lëbo pjlu shäryaga, llëbo owa shäryaga, e jëk ëng tjok pjlu sorë? ¿No jëk kjok shjiy roy, no jëk kjok ro si roy, e jëk ëng tjok sorë? ¹⁵ ¿Cristo, Ä, e wotjlik kjrinaso sorë? ¿Sbö tjökwö kjräga, Sbö tjökwö kjräga llëm, e jëk ëng tjok pjlu sorë? ¹⁶ Sbö, sböpga jyäğlo, e poshrökoba shtoyo kjrinaso ga äe. Shji Sbö Sök

[‡]6:2 Isaiäs 49.8.

Ïyado Ìi u wÿeni. Sbö tÿlökwo tak pjang Ìi goshko ga Sbö tÿÿeno eni:

«Tja ber shäng ba tjok,
ga tja jëk shäng ba tjok bakoe.
Tja ber ba Sbö,

ga epga ber bor nopga bakoe.»[¶]

¹⁷ «E kjishko ga pjây ber löng ba tjok ame,

pjây opkjos löng dboshko dey.

Ìlëbo porwako Ìlëm wÿeniyo porwëmi Ìlëm,

enira pjây wlokrër» Ìe Tÿlapga Sbörë eni.»[§]

¹⁸ «Tÿlapga, Ìlëye shärye woydë Ìi shärye ga pÿlúe. E tÿÿe ga

«Tja ber bomi data,
ga pjây ber bor wappa» Ìe.»^{**}

7 Pjeyoga, tÿlökwo ère iara Sbörë beno bi kong. E kjishko ga Ìlëbo owa shäryëy löng kës Ìi rayëy pjire. Ìlëbo owa shäryëy bi doyo go ame, shji wotÿlÿk owa ame bakoe. Sbö bangkjërëy ara kjishko ga woyde ga shji jëk löng pÿlò bek jÿlökoyo.

Pablo wopÿlú, Sbö tÿlökwo kragaga löng Corinto kjokyo Ìi kjishko

² Tjawa woydozïa. Tjawa wotÿlÿno owa è kong Ìlëm, Ìlëbo owa shäryororwa è kong Ìlëm, èye jyäpwwororwa Ìlëm bakoe. ³ Ìër bomi kong eni, bomi wlong-glo wlo Ìlëme. Tjawa löng sère, de tjawa wolonore, pjây woyotÿlÿnwa Ìyado, e Ìoror bomi kong pÿir tÿän. ⁴ Tja tÿÿe bomi kong jÿlökoyo. Tja wopÿlú bomi tjok. Tja dbokjërë ara bomi kjishko. Tjawa löng song ëmdë ga tja shäng wopÿlú anmoyö.

⁵ Tjawa shrono löng Macedonia kjokyo ga tjawa woshtono Ìlëm, Ìlëbo weno borwa kong owa ara kjishko. Ìlëbo shäryara borwa wloyogarë borwa kong owa, tjawa woydono ara borwa

pÿlúshko bakoe. ⁶ Gueniyo shji löng wosongshko ga shji kong dbo twe Sbörë. Ga tjawa kjimtara eni, Tito ichara borwa shwoy, tjawa ber löng wosong ame wlo. ⁷ Shrono kjishko ga tjawa beno löng wopÿlúe. Ga shäng bomi tjokshko ga e kjimtoromi ara Ìi roy kurorwa, ga tjawa beno löng wopÿlú anmoyö e kjishko. Tÿÿeno borwa kong ga tjawa Ìmi woydë, ga pjây löng woydë ara Ìyado bor kjishko Ìe. E kjishko ga tja beno wopÿlú jek këgong.

⁸⁻⁹ Kjibokwo ichoror jek bomi kong dënashkoshko ga pjây ioror beno löng woydë ara e go. E kjishko ga tja woydono ara bakoe. Gueniyo pjây woydë ara eshko Ìi kjishko ga Ìlëbo owa shäryëmi löng Ìi, e owa jÿöe Ìoromi, ga rayoromi pÿir, woydara Sbörë sorë Ìi eni. Eni ga e beno bomi kong owa Ìlëme. E kjishko ga eerishko ga tja woydë ame, tja wopÿlú shara. ¹⁰ Shji Ìlëbo owa shäryonoshko ga woyde ga shji ie Sbörë ber löng woydë ara ba kjishko. Eni ga Ìlëbo owa shäryëy löng Ìi, e owa jÿöe lëy, ga rayëy. Shäryoroy eni ga owa pjang bi go Ìi löya Sbörë ber drete. Shji döya Ìlëbo owa shäryëy löng Ìi dbo dorko dwayo eni. Gueniyo nopga Sbö miydë Ìlëm wÿeniyo woydë Ìi, e Ìlëno Ìlëme. Ìlëye shärye ba kong pÿlú Ìlëm, epga wolon erä.

¹¹ Pjây iara Sbörë beno löng woydë ara Ìi kjishko ga Ìlëbo weno bomi kong pÿlú oblë oblëe. Pjây beno löng wotÿlÿk beke. Pjây jëk pÿlò bek Ìi pimi woydë ara Sbö kong. Ìlëbo owa Ìi kjishko ga pjây iirkono ara, Sbö bangkjërromi ara bakoe. Ìlgwemi ber bëy wlo Ìoromi. Ìlëbo tÿjeng kës ère kjishko ga Ìn ga pjây Ìlëbo owa shäryono Ìlëme. ¹² Pjây kjÿlara Ìlëbo shäryono oblë kong owa. Kjibokwo toror bomi kongshko ga toror

[¶]6:16 Levítico 26.12, Jeremías 32.38, Ezequiel 37.27.

[§]6:17 Isaías 52.11; Ezequiel 20.34, 41.

^{**}6:18 2 Samuel 7.14.

shäng llëbo owa shäryaga li wlongglo dö llëm, oblë li kjimtoklo dö llëm bakoe. Toror bomi kong, tjawa woyotjlïmi ara li miydëmi pjlu Sbö bokso wlo. ¹³ Llëbo uunkong shäryak beno pjlu kuzong ga tjawa dbokjrono ara.

Ga Tito kjimtoromi ara, ga beno wopjlue. E kjishko ga tjawa dbokjrono jek këgong. ¹⁴ Dënashko ga tjlokwo loror bomi kong kës li, e jlöe. Ga Tito jekde bomi ik llëm obishko ga tja krono ara ba kong bomi kjishko, ga ina öor ga eni jlö bakoe. Tja beno wopjlue e kjishko. ¹⁵ Tito öotong bomi shwoy ga wlokroromi pjlu, bangkroromi ara. Eshko ga llëbo lara bomi kong dö li koloromi pjire. E kjishko ga llëbo tjeng kës ëre woyotjlïya ga pjäy woyde jek këgong. ¹⁶ Miydër ga llëbo pjlu li shäryomirë. Tja wopjlue e kjishko.

Shji llëbo twë oblë kong

8 Pjeyoga, Sbö wopjlue li kjishko ga ba tjlokwo kragaga löng Macedonia kjokyo li kjimtura ara. Lërwa woyde bomi kong, miydëmi wlo. ² Llëbo weno ba kong owa anmoyö ëmdë ga löng wopjlue iyado. Löng llëye llëm ëmdë ga llëbo twara lok Sbö tjlokwo kragaga oblë kong ara, löng llëbo ara wleni. ³ Miydër pjlu ga llëbo twara lok ara eni, woydara eni kjishko. Ga llëbo twe ga pjlu li twara pjir, ga twara e kjingsho bakoe. ⁴ Rokara borwa kong jlokoyo ga epga ichërwa llëbo twë Sbö tjlokwo kragaga löng Jerusalén kjokyo li kong. Ba kong lok ga llëbo twe oblë kong li, e tjwlo ara. ⁵ Bäm go ga wotjlik lok llëye woyde Tjlapgarë shärye wlo li, e shäryë le. Ga llëye lororwa ba kong shärye wlo li, e shäryara lok eni, woydara Sbörë sorë li eni. Llëbo shärye ara eni lororwa llëme.

⁶ Dënashko ga pjäy ichara Titorë dbur töng, iche oblë kong wlo. E kjishko ga

Tito ichororwa jek bomi shwoy, pjäy kjimte llëbo pjlu shäryoromi sira dënashko li shäryë äar jong ba dbo go wlo. ⁷ Pjäy llëbo kës li shäryë pjlu anmoyö. Pjäy mär Sbö go pjlu, Sbö tjlokwo roy lëmi pjlu, pjäy kjok miydë ara, oblë kjimtëmi woyde jlokoyo bakoe. Eni ga llëbo twozi oblë kong pjlu eni bakoe.

⁸ Shäryozï eni lotë bomi kong llëme. Sbö tjlokwo kragaga oblë omshäryono sorë li lotë bomi kong, oblë woydëmi jlokoyo baiya dik wlo. ⁹ Miydëmi pjlu ga Tjlapga Jesucristo wopjlue li kjishko ga llëbo uunkong baiya ëmdë ga e raryara beno, opyono beno shäng song bomi kjishko, pjäy ber löng llëbo ara ba kjishko wlo.

¹⁰ Eeri ga öotong lu pjlära ga nopga wotjlino llëbo twë oblë kong bäm go li pjäy, ga llëbo tworomi eni eshko. E kjishko ga llëbo shäryëmi obi ga pjlu lër bomi kong. ¹¹ Eshko ga llëbo woyotjlïnomi, shäryoromi löng wopjlue. Eerishko ga shäryozï eni äar jong ba dbo go bakoe. Pjäy kjlära kjlära, llëbo twozi, äar bue kjone ga eshko. ¹² Eye llëbo twë woyde oblë kong ga Sbö wopjlue ba tjok, llëbo twe ga bue li sira dö gueniyo. Shji iche Sbörë llëbo bishiya llëm li twë oblë kong llëme.

¹³⁻¹⁴ Pjäy ichër shäng llëbo twë oblë kong, pjäy ber löng song guing llëme. Eerishko ga pjäy llëbo ara kjishko ga epga kjimtëmi ga pjlu. Lono ga pjäy llëye dret ga pjäy kjimte lok ga pjlu, eshko ga epga llëbo ara kjishko. Eni ga uunkong llëbo tjok iyado, ¹⁵ tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlä ga «Eye dli töno bayo ara ga e beno obi llëm, eye omtöno chira ga e beno bek bakoe.»††

††8:15 Éxodo 16.18.

Tito ichara to jek Corinto kjokyo, pjeyoga do pjök tjok

¹⁶Tito iara Sbörë bomi woyotjlik ara, botoya dik. Tja wopjlu Sbö tjok e kjishko. ¹⁷Ichorwarë jek bomi ik llëm obishko ga jek woydë bomi ik le shäng tjän. Eni ga ichororwashko ga jölö le shäng wopjluë. ¹⁸Bi kjlara ichërwa jek ba tjok, bomi ik. Era parkë Sbö kong pjluë. E kjishko ga Sbö tjökwo kjrագaga löng kës li wopjlu ba tjok. ¹⁹E kjrara Sbö tjökwo kjrագaga löng lirë jek borwa tjok Jerusalén kjokyo wlo. Eshko ga llëbo töng tjeng twërwa ba kong wlo li sörwa jek ba kong. Woydërwa ga llëbo li kjreshko ga Tjlapga poshrëya lok ara, ga miyde lok ga epga kjimtëy woydë ara bakoe. ²⁰Shäryërwa eni, tjawa lëba owa, dbur ara tönwa löng li kjishko llëm wlo. ²¹Tjawa drön ara, llëbo shäryërwa ber bek Sbö bokso wlo dö llëm, shäryërwa ber bek nopga bokso wlo bakoe.

²²Bi kjlara ichërwa jek ba tjok obi. Era pak shäryono Sbö kong oblë oblë, ga inwa ga parkë woydë jlökoyo. Miyde ga oblë kjimtëmi woydë ara kuzong ga jek woydë bomi ik bakoe. ²³Tito, era bor yorkaga, parkë shäng bor tjok, ber pjlu bomi kong wlo. Pjeyoga do pjök obi lira ichaga Sbö tjökwo kjrագaga löng lirë, Cristo iëba ber kësbang, tjwlo ara ba kjishko wlo. ²⁴Domerga mya li woydozi jlökoyo, pjäy läywororwa pjlu li, e eni jlöe le Sbö tjökwo kjrագaga löng kës lirë wlo.

Shji llëbo twë oblë kong sorë

9 Tjökwo tër bomi kong, dbur tömi löng bi pjeyoga kong li kjishko llëm ga pjluë. ²Miydër ga oblë kjimtëmi woydë jlökoyo. Tja krono ara Macedonia sopga kong bomi kjishko. Tja tjlä ba kong ga «Eri ga öötong lu pjlara

ga Acaya sopga wotjliño llëbo twë oblë kong» lër eni. Kuya lok ga kjone kjone wotjliño löng eni bakoe. ³Gueniyo bi pjeyoga ichër jek äär bomi shwoy, pjäy kjimte dbur töng wlo. Eni ga tja äär eshkoshko ga pjäy poshäryono löng pjir tjän, pjäy läyworor sorë li eni. ⁴Macedonia sopga jek bor tjok, ga pjäy wleya lok löng wlep wleni ga tjawa ber löng lökshko, pjäy läywororwa pjlu kjishko. Eni wleni ga pjäy ber löng lökshko bakoe. ⁵Shäryë eni llëm wlo ga rokoror bi pjeyoga kong ga jek bomi ik bäm go, pjäy kjimte dbur twëmi li töng, löromi jlökoyo sorë li eni. Shäryoromi eni pjir ga tjawa äärshko ga dbur tönomi tjeng pjir li twëmi om go borwa kong ga pjlu, pjäy ichaga ërë llëme.

⁶Oba tjlä ga «Ëye dwla dgono ara ga bo kjrë ara. Ëye dwla dgono chira ga bo kjrë chira bakoe» lëba eni iyado. Tjökwo ëre woyoshroziä. ⁷Woyde ga pjäy kjlara kjlara llëbo twë, woyotjli mi bomi pjlu shko sorë li eni. Gueniyo shäryëmi, woydëmi llëm wleni llëm, pjäy ichëba kjishko llëm bakoe. Ëye llëbo twë wopjlu ga woyde Sbörë arae. ⁸Sbö wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte llë pogo go ga pjlu, llëye pjir bomi kong llëm wlo. Ga llëbo twe bomi kong e kjinmo, oblë kjimtëmi e go ga pjlu wlo, ⁹tak pjang ba tjökwo go sorë li eni. Tjlä ga «Nopga löng song li kjimte, kong llëbo twe ara. Llëbo pjlu shäryara li, e ber iyado wlo.»^{††}

¹⁰Dwla dguëy wlo li, e twaga Sbörë bi kong. Dli uëy wlo li, e twaga erë bakoe. Ga pjäy kong llëbo twe ara, oblë kjimtëmi ga pjlu wlo, llëbo pjlu wen ara ba kjishko wlo. ¹¹Eni ga pjäy kong llëbo twe oblë oblë ara, oblë kjimtëmi wopjlu iyado wlo. Eshko ga llëbo twëmi li kjre bi

††9:9 Salmo 112.9.

pjeyogarëshko ga epga ber löng wopjľú Sbö tjok ba kjëshko. ¹²Kjintoromi enishko ga ľľeye woyde ľi ber ba kong. Gueniyo erö ľľeme. Nopga ara ber löng wopjľú Sbö tjok bakoe. ¹³Kjintoromi enishko ga miyde nopgarë e go ga pjäy mär Cristo go jľökoyo, ga Sbö poshrëya ľok e kjëshko. Cristo roy pjľú ľi kjroromi. Ga oblë kjintoromishko ga Cristo koloromi bakoe. ¹⁴Eshko ga Sbö wopjľú ľi kjëshko ga epga kjimtara ara bomi kjëshko. E kjëshko ga ber löng syöshhtë Sbö kong bomi kjëshko wopjľúe. ¹⁵Ľľebo shäryara Sbörë bi kong kësbang anmoyö. Ľëy ga tjľökwoyo drete. Shji wopjľú ba tjok e kjëshko.

Pablo Ľano, e parkë sorë ľi kjëshko

10 Pjäy kjone kjone tjľë ga tja shäng bomi tjokshko ga tja tjľë bomi kong yötso, pjäy bangkjrër ara wľeni, ga tja shäng pjola ga tja tjľë bomi kong kjang, pjäy bangkjrër ľľëm wľeni ľemi eni. E kjëshko ga tja Pablo, pjäy kong ľľëbo ľër woydë sira yötso, wopjľú, Cristo tjľëno sorë ga eni. ²Pjäy kjone kjone wotjľik ga tjawa jëk löng nopga Sbö miydë ľľëm wľeniyo dik ľemi. E kjëshko ga tja äärshko ga ëye wotjľik eni ga wľon jľökoyo kjľuwe. Rokër bomi kong ga tja iëmi bomi wľong eni ľľeme. ³Tjawa löng kjok ëre kjing go, gueniyo tjawa ëngkjwë nopga kjok ëre so dik ľľeme. ⁴Tjawa ëngkjwë ľľëbo tjeng kjok ëre kjing go go ľľeme. Tjawa kong kjok miydë twe Sbörë, ľľëbo owa dbo ara wľeniyo ľi zanwa pjir e go wľo. ⁵Nopga wotjľik oblë oblë, shji ie ber löng Sbö tjľökwo miydë ľľëm wľo ľe ľi zanwa pjir Sbö kjok miydë ľi go. Nopga pinwa wotjľik oblë, ber löng Cristo kolë wľo shara. ⁶Ľnwa ga pjäy beno löng Cristo kolë pjľúshko ga ëye beno Cristo tjľökwo ľľë kolë ľľëm ga shdunwa eshko.

⁷Pjäy ľľëbo ľlgwek, ľľëbo igömi wëľë ľi go eröe. Kjone kjone tjľë ga «Cristo

nopga ľi tjawa eröe» ľe. Gueniyo tjawa Cristo ĩ bakoe. Woydër ga e miyde ľok pjľúe. ⁸Tja kong dbo twara Sbörë, pjäy ichër wľo. Tja krë ba kjëshko ara kjwe ga e ľökyokjrër ľľeme. Tja iara beno shäng bomi kjimtaga, pjäy opping mär ba go jľökoyo wľo, pjäy dir wľo ľľeme. ⁹Kjibokwo ichoror bomi kong kjwobi ľi ichoror jek bomi shgawokľo wľo ľľeme. ¹⁰No kjone kjone tjľë ga tja tjľë kjang anmoyö bor kjibokwo go, gueniyo tja shäng bomi tjokshko ga tja tjľë ma, tjľökwo ľër ľi ľľëno ľľëm wľeni ľe. ¹¹Ľye tjľë eni ga woyde ga löng sjëke. Tjawa löng pjola ga tjawa tjľëno ba kong borwa tjľökwo go sorë ga tjawa äär löng ba tjokshko ga tjawa tjľë ba kong eni bakoe.

¹²No kjone kjone opposhrek om go äe. Tjawa tjwľö ara baĽya dik ľërwa ľľeme. Gueniyo ľľëbo shärye ľok kä ľľëm wľeni, optjľik ľok ba tjľikkľo shäryara om go ľi go, ga ëng tjľik eni ëng tjok bakoe. ¹³Tjawara opposhrek om go ľľeme. Tjawa krë, pak twara Sbörë borwa kong ľi kjëshko eröe. Ga tjawa öör Corinto kjokyo ľi ichaga erë. ¹⁴Tjawa öör bomi ik ľľëm kjwe ga tjawa krë bomi kjëshko ga äe. Gueniyo tjawa öör Cristo roy pjľú ľë bomi kong kuzong ga tjawa krë, pak shäryororwa bomi tjok ľi kjëshko ga ľľëbo owa shäryërwa löng ľľeme.

¹⁵Tjawa krë, pak shäryara oblërë ľi kjëshko ľľëm bakoe. Woydërwa ga pjäy mär Cristo go jek këgong këgongshko ga tjawa parkë bomi tjok jek këgong këgong eni bakoe. ¹⁶Eni ga tjawa äär Sbö tjľökwo roy pjľú ľë kjok shto oblë oblë, pjäy löng ľishko jek këgong obi, ëye äätë ľľëm obishko. Pak shäryara oblërë ľishko ga tjawa krë woydë pak shäryororwa eshko ľi kjëshko ľľeme. ¹⁷Gueniyo ga «Ľye krë woydë ga krë Tjľapga kjëshko

dey.»[¶] ¹⁸Shji ber pjǎu wǎo ga woyde ga shji poshrëga ber Tjǎlpararë. Shji opposhrëk om go ga llëno llëme. Èye opposhrëk om go ga ber pjǎu llëme. Èye poshrëga Tjǎlpararë ga era ber pjǎu jǎo. Nopga ber tjwǎo ara wǎo ga opposhrëk om go llëm, e poshrëga ber Tjǎlpararë dey.

**No kjone kjone tjǎe ga «Tja
Sbõ tjǎokwo roy laga Jesús
aska» ãe, miga jyõ erã**

11 Tjǎokwo ãer shãng bomi kong li kuzǐ jek obi, kumi ga tja tjǎe kã llëm wǎeni gueniyo. ²Pjã ymoyotkër ara, pjã ymoyotke Sbõrë sorë ga eni. Kjojlo domer miydoydë llëm obi wǎeniyo twëba domer kjǎara kong, orkwosmok ba tjok wǎoshko ga kjojlo li ber baǐya erõe. Pjã twër woydë Cristo kong eni bakoe. ³Dënashko ga Eva jyãpgwara dgur ãirë. Ga bangkjrër ga pjã jyãpgwëba eni bako, pjã mär ber löng Cristo go jǎokoyo ame wǎo ãer. ⁴Oiõ ga no aär bomi shwoy ga tjǎokwo ãe bomi kong owa wǎeni. Jesús roy oblë ãe bomi kong, ãororwa bomi kong sorë li dik llëme. Sëya oblë twe woydë bomi kong ãe. Tjǎokwo oblë ãe bomi kong bakoe. Eshko ga tjǎokwo li kjrëmi woydë jekdo, gueniyo tjǎokwo kjrëmi llëm dey. ⁵Epga wotjǎik ga Sbõ tjǎokwo roy laga Jesúsaska tjwǎo arayo li epga om go ãe. Gueniyo ãer bomi kong ga tjwǎo ara bor kjinmo llëme. ⁶Miydër ga tja oppino tjǎe pjǎu wǎo llëme. Gueniyo tja kjok miydë ara. E ãnomi llëbo shãryororwa oblë oblë li go.

⁷Sbõ tjǎokwo roy pjǎu ãoror bomi kong, gueniyo tjwǎo shiror llëme. ¿Tja opyono beno tjwǎo ara llëm, pjã iër ber löng tjwǎo ara wǎo eni li, e llëbo owa shãryotë ãemire? ⁸Tja parkë shãng bomi tjokshko ga tja potjwǎëga Sbõ tjǎokwo kjra-

gaga löng kjok shto oblë ãirë. ⁹Tja shãng bomi tjokshko ga tja llëye dretshko ga èye barworor llëm, bi pjeyoga Macedonia so õor bor shwoy, ga llëye woydoror li twara ãok bor kong. Eni ga llëye rokoror bomi kong llëm, ga rokër bomi kong llëm ãyado. ¹⁰Cristo tjǎokwo bek li miydër pjǎu. Miydëmi löng pjǎu ga e jǎo. Ga tja krë tjǎokwo shiror llëm li kjishko Acaya kjokyo kjok kjwang jǎkong, tja slongga erë llëme. E jǎo eni bakoe. ¹¹Tja tjǎe eni, pjã woydër llëm kjishko ãemi llëme. Miydë Sbõrë ga pjã woydër ara.

¹²No kjone kjone tjǎe ga pak shãrye löng li tjwǎo ara, pak shãryërwa löng li dik ãe. E kjishko ga llëye shãryër shãng li shãryër shãng ãyado eni, epga krë eni ga ä wǎo. ¹³Epga opakjǎopswë ber löng so Sbõ tjǎokwo roy laga Jesúsaska kjoyo, miga jyõ erã. To löng jyõrkë erã. ãkoba ga parkë löng Cristo kong wǎeni, miga jyõrkokdo löng. ¹⁴Gueniyo ga pjã opshgawë ba kjishko llëme. Ä om go li opakjǎopswë ber shãng so Sbõ parkaga kjok dogo so kãlã ãletlet kjoyo eni bakoe. ¹⁵Eni ga ba parkagaga opakjǎopswë ber löng so Sbõ parkagaga pjǎo bek wǎeniyo kjoyo eni bakoe. Shji opshgawë e kjishko llëme. Llono ga epga shdÿya Sbõrë, llëbo shãryara kës li kjishko.

**Pablo krono, llëbo weno ba
kong owa li kjishko**

¹⁶Llëbo ãer bomi kong obi, gueniyo tja kã llëme ãemi llëme. Gueniyo woyotjǎimi eni wǎeni ga tja iozǐ ber shãng tjǎe kã llëm wǎeni, tja krë sira obi wǎo. ¹⁷Miydër ga tja krë eni ga tja tjǎe shãng kã llëm wǎeni, tja tjǎe shãng Tjǎlapga Jesús dik llëme. ¹⁸Nopga ara krë eni, nopga Sbõ miydë llëm wǎeniyo dik. Eni kuzong ga tja krë eni bakoe. ¹⁹Pjã kjok miydë ara ãemi, gueniyo llëye ãe nopga kã llëm wǎeniyorë li kumi kjing erã.

[¶]10:17 Jeremías 9.24.

²⁰ Pjāy ichēba parkē, bomi llēbo dökoba, pjāy jyāpgwēba, oba opyē löng bomi bām go, pjāy wlongoba, pjāy bokso shpokoba bakoe. Llēbo shāryē enishko ga kumi löng kjing erä. ²¹ Tjawara opshāryono bomi tjok kjang eni llēme. ¿Pjāy shdunorwa eni llēm kuzong ga pjāy wotjīk ga tjawa lökkjre wlo lēmire?

Oblē krē llē kjīshko ga tja krē e kjīshko bako, tja tjlē kā llēm wleni gueniyo. ²² Epga hebreoga le, ga tja bakoe. Epga Israel tjeyoga le, ga tja bakoe. Epga Abraham tjeyoga le, ga tja bakoe. ²³ Epga Cristo parkaga le, ga tja ba parkaga jlökoyo. (Tja tjlē eni ga tja skwē wleni.) Tja parkono ara, ba kjinmo lok. Tja iaraba shäng kjērshko pjloglo ara, ba kjinmo lok. Tja shporaba no shpokklo go dbo ara, ba kjinmo lok. Tja zrökoba woydē lēba ara. ²⁴ Tja shpora judiogarē no shpokklo go pjloglo shkēng (5) dbaryo oblē oblēe. Pjāra pjāra ga tja shpora oötong pjloglo sak mya kjingsho shkaw (39). ²⁵ Tja shporaba kyor go pjloglo mya, dbaryo oblē oblēe. Pjāra ga tja löraba ak go, tja zrökoba wlo lēba. Tja jek sök kkyong kēsbang roshko ga tja piktong pjloglo mya, dbaryo oblē oblēe. Tja beno buk dlung roshko shkēr kjwara, dbar kjwara, tja shteno seke. ²⁶ Tja jēktong ara kjok shto oblē oblē. Tja jēktong shäng shto owashko ara. Tja di kēskēs zono ara. Tja jēktong shäng lügwang löngshko. Tja zröya woydē bor nopgarē. Tja zröya woydē nopga judio llēm wleniyorē bakoe. Tja tjlökwo lono nopga arashko ga tja zrökoba woydē. Tja tjlökwo lono nopga ara llēmshko ga tja zrökoba woydē bakoe. Tja sök dlung kjing goshko ga tja wolono seke. No kjone kjone Sbō tjlökwo kjraga le,

miga jyō. Epga ëmdē ga tja zröya lok woydē. ²⁷ Tja drōno shäng ara pak kjang shāryē. Tja pono llēm shkēr kjwōböso. Tja pjli kuno ara, tja wodogro kuno ara, tja iono llēm dbar kop ara bakoe. Olō ga tja smo kuno, tja shwong dret kjīshko. ²⁸ Tja song, llēbo tjeng kēs ēre kjīshko, gueniyo erō llēme. Tja woydē ara, Sbō tjlökwo kjragera löng kjok shto oblē oblē li kjīshko iyado. ²⁹ Roy kuror ga nopga dbo llēm ga tja woydē ara ba kjīshko. Roy kuror ga nopga ichēba llēbo owa shāryē ga tja iirkē ara eshko.

³⁰ Woydē ga tja krē sira obi, gueniyo tja krē llēbo kjīshko, tja dbo ara llēm miydēmi wlo. ³¹ Tjlapga Jesús Sbō, ba Data li poshrēkko iyado wlo. Era om-miydē ga tja jyörkē llēme. ³² Pjāra ga tja shäng Damasco kjokyo. Eshko ga kjok eshko so ichaga li parkē sök Pjlu Aretas kong. Ga kjok eshko so ichaga li nopga ichono kjok li u bäng bäng no opshikklo dē, tja shaya lok wlo. ³³ Gueniyo tja lonaba jer shing roshko, kjok li kjeryo poglo go pjlor kalēkong. Tja dōktong ba wloshko dwayo eni.

Llēbo pina Sbörē Pablo kong, shji yoīno wleni

12 Tja krē ga llēye shir e go llēme. Llēye pina Tjlapga Jesúsdē bor kong shji yoīno wleni li, e lēr bomi kong shara. ²⁻³ Domer shäng kjāra, Cristo tjlökwo kjragera wleniyo. ^{§§} Eeri ga oötong lu pjloglo sak kwara kjingsho pkēng (14) ga e söra Sbörē jem oötong sök kjok dogo buk kjōkshko anmoyō lishko.* Ba doyo söydere, de ba sēya dōre, e miydēr llēme. Sbōra ommydē. Ga miydēr ga ⁴ söra oötong shäng kjok ko Paraíso† lishko.

§§12:2-3 Domer le Pblorē shäng li, e Pablo om go layde.

*12:2-3 Eshko ga epga tjlēno ga kjok dogo tjeng kjinggwō mya, ga domer li söra oötong kjok dogo buk kjōkshko anmoyō lishko.

†12:4 Sbō sök kjok dogo li kjokyo kowēba *Paraíso*.

Eshko ga tjl̄okwo kura, łako nopga l̄ong kjok ěre kjing go kong ll̄em wleniyo. ⁵Tja kr̄e ara domer l̄er sh̄ang li kjishko ga pj̄l̄u, gueniyo tja kr̄e bor kjishko om goshko ga tja kr̄e ll̄ebo kjishko, tja dbo ara ll̄em miyd̄emi wlo er̄oe. ⁶Gueniyo tja kr̄e ll̄ebo weno bor kong li kjishko kjwe ga tja tj̄l̄e sh̄ang bomi kong k̄a ll̄em wleni ll̄em, tjl̄okwo l̄er sh̄ang li bek kjishko. Gueniyo tja krono eni kjwe ga tja tjw̄lo ara l̄emi, ll̄ebo łoror bor kjishko li kjishko er̄oe. Woyd̄er ga tja tjw̄lo ara l̄emi, ll̄ebo sh̄aryoror, ll̄ebo łoror bomi tjr̄eko li kjishko. E kjishko ga tja kr̄e eni ll̄eme.

⁷Gueniyo tja opposhr̄ek om go, ll̄ebo pina Sb̄or̄e bor kong li kjishko ll̄em wlo ga ll̄ebo weno owa bor doyo ěre go, ichaga Ār̄e wleni, beno bor barwoklo iyadoe. ⁸Tja kj̄loshtono Tj̄l̄appa kong pj̄loḡlo mya, ll̄ebo owa li d̄oya bor kong wlo. ⁹Kuya ga tj̄l̄e bor kong ga «Pja woyd̄er ara. Era tjw̄lo ara. Gueniyo pja pop-t̄er ll̄em, pja dbo ara ll̄em wlo. Miyd̄ep e go ga dbo twaga bop kong li tja» le bor kong eni. E kjishko ga tja kr̄e ara, tja dbo ara ll̄em li kjishko, dbo twe Cristor̄e bor kong wlo. ¹⁰Eni ga tja wopj̄l̄u, tja dbo ara ll̄em kjishko. Tja park̄e Cristo kong kjishko ga ll̄ebo wen owa bor kong ara, tja l̄ayw̄eba owa, tja sh̄dungoba bakoe. Gueniyo tja dbo ameshko ga tja dbo ara anmoȳo. E kjishko ga ll̄ebo wen owa bor kongshko ga tja wopj̄l̄u.

Corinto sopga woyotj̄l̄ina Pablor̄e ara

¹¹Tja tj̄l̄eno sh̄ang k̄a ll̄em wleni, tja ichaga pj̄ayd̄e ba sh̄arȳe kjishko. No kjone kjone wotj̄lik ga Sb̄o tjl̄okwo roy łaga Jes̄us̄ Āska tjw̄lo arayo li epga le. Gueniyo tjara tjw̄lo ara ba kjinmo łok, tja tjw̄lo ll̄em gueniyo. Tja l̄aywara łok owashko ga kuromi kjing er̄a. Zok ga tja w̄ikoromi kjwe. ¹²Ēye Sb̄o tjl̄okwo roy łaga Jes̄us̄ Āska ga ll̄ebo iyd̄eba ll̄em wleniyo sh̄arȳe k̄esbang obl̄e obl̄e ara.

Miyd̄eba e go ga e Sb̄o tjl̄okwo roy łaga Jes̄us̄ Āska j̄l̄oe. Ga tja sh̄ang bomi tjokshko ga tja omsh̄aryono eni, ll̄ebo weno bor kong owa ara gueniyo. ¹³Ll̄ebo sh̄aryoror bomi tjok k̄es li sh̄aryoror Sb̄o tjl̄okwo kjr̄agaga l̄ong kjok shto obl̄e obl̄e li tjok sor̄e ga eni. Ll̄ebo obl̄e sh̄aryoror bomi tjok kjr̄inaso, pj̄ay ichoror bor potjw̄l̄ek ll̄eme. Pj̄ay ioror beno tjw̄lo obl̄e li dorko e kjishko l̄emi wleni ga ll̄ebo owa sh̄aryoror ěre ioz̄i ber tjw̄lo ll̄em bor kong.

¹⁴Tja wotj̄lik jek bomi ik pj̄lara obi. Ēre tjok ga pj̄loḡlo mya. Gueniyo tja to sh̄ang bomi ik, bomi ll̄ebo woyd̄er kjishko ll̄eme. Ll̄ebo woyd̄er li pj̄ay. E kjishko ga ll̄ebo rok̄er bomi kong sira ll̄eme. Bek wlo ga wapga, e dbur t̄ong ba dataga kong ll̄em, dataga, e dbur t̄ong ba wapga kong dey. ¹⁵E kjishko ga ll̄ebo botoya zan wopj̄l̄u bomi kjishko, tja opzang sh̄ang om go wopj̄l̄u bomi kjishko bakoe. ¿Pj̄ay woyd̄er ara eni ga tja woyd̄emi sira er̄are? ¹⁶Miyd̄emi pj̄l̄u ga tja sh̄ang bomi tjokshko ga pj̄ay kong ll̄ebo rokoror sira ll̄eme. Eni ěmd̄e ga no kjone kjone wotj̄lik ga pj̄ay jȳapgworor e go le. ¹⁷Nopga ichoror bomi kong kj̄lob̄o. ¿Pj̄ay wotj̄lik ga ichoror, ll̄ebo rok̄e bomi kong wlo l̄emire? Eni ll̄eme. ¹⁸Tito ichoror jek bomi shwoy bi kj̄lara obi tjok. Miyd̄emi pj̄l̄u ga pj̄ay kong ll̄eye rokara ll̄eme. Tjawa pj̄oȳikong wotj̄lik kjr̄inaso, ll̄ebo sh̄arȳerwa obl̄e obl̄e ll̄eme.

¹⁹¿Pj̄ay wotj̄lik ga tjawa tj̄l̄e eni, pj̄ay ber wopj̄l̄u borwa tjok wlo l̄emire? Eni ll̄eme. Tjawa t̄ono beno tjeng Cristo tjok, ga tjawa tj̄l̄e l̄ong Sb̄o bokso. Pjeyoga, ll̄ebo sh̄arȳerwa k̄es li sh̄arȳerwa, pj̄ay m̄ar Cristo go jek k̄egong wlo. ²⁰Bangkjr̄er li tja āar bomi shwoyshko ga pj̄ay wlen l̄ong woyd̄er dik ll̄em, ga tjawa ĩmi l̄ong woyd̄emi dik ll̄em bakoe. Bangkjr̄er li pj̄ay wlen l̄ong ll̄ebo owa sh̄arȳe obl̄e obl̄e, pj̄ay

ënglë kar kar, pjây ymo ara ëng tjok, pjây iirkë ëng tjok, pjây tön dboy dboy, oblë läywëmi owa, oblë läywëmi ara, pjây krë ara, pjây wlep ëng tjok llëm bakoe. Pjây wlën woydë löng eni llëme. ²¹ Dënashko ga pjây kjone kjone orkwosmono ë tjok llëm ga pjây pono ba tjok, ga llëbo shäryako llëm li shäryoromi oblë oblë bakoe. Bangkjrër li tja äär bomi shwoyshko ga pjây wlën löng llëbo owa eni li shäryë obi. Eni wlëni ga tja slar ara, ga tja ie Sbörë ber lökshko bomi kjishko bakoe.

Nopga poshduna Pablorë

13 Pjây ïn jek ëre tjok ga pjloglõ mya. Eëe oblë rotëshko ga laga nopga pjökde, myarerë llëm ga tjlokwo kjrëy llëme.[‡] ² Dënashko ga tja öör bomi ik pjlära. Tja jek öör bomi ik obishko ga pjây löng llëbo owa shäryë, pjây poshdunor pjire. Eerishko ga pjây uunkong poshdun jek eni obi. Tja jek äär bomi ik obi ga pjây wlën löng llëbo owa li shäryë obi wlëni ga pjây songe lër ame. ³ Woydëmi ga llëbo shäryër bomi kong, Cristo tjlä bor kjishko miydëmi wëlë wlo loromi bor kong. Eni ga eshko ga tja tjlä bomi kong yötso ame, tja tjlä bomi kong dbo ara go shara. Shji shdüya Cristorëshko ga tjlä bi kong yötso llëm, tjlä dbo ara go erä. ⁴ Zröraba pjang kjlös goshko ga dbo llëm wlëni, gueniyo iara Sbörë beno sök së, ba dbo ara go. Tjawara dbo llëm baiya dik bakoe. Gueniyo tjawa iara Sbörë beno löng së, ba dbo ara go, tjawa parkë ber löng bomi kong wlo.

⁵ Pjây opmydos om go, pjây mär löng Cristo Jesús go jlokoyore miydëmi wlo.

Ïmi ga Cristo shäng bomi tjok llëm wlëni ga miydëmi e go ga pjây mär löng ba go llëme. ⁶ Woydër ga miydëmi ga Cristo shäng borwa tjok, ga tjawa mär löng ba go jlokoyo. ⁷ Rokërwa Sbö kong ga pjây kjimte llëbo owa shäryë llëm wlo. Rokërwa eni, tjawa ikoba wlo llëme. Rokërwa eni, pjây jëk löng pjlo bek wlo, tjawa ikoba owa gueniyo. ⁸ Llëbo shäryërwa löng kës li shäryërwa, tjlokwo bek li ber kësang, tjwlo ara wlo. Tjawa löng tjlokwo bek li wloyoga llëme. ⁹ Pjây mär löng Cristo go jlokoyoshko ga tjawa wopjlä, tjawa ikoba ga dbo llëm wlëni gueniyo. Rokërwa Sbö kong iyado ga pjây ie jëk löng pjlo bek. ¹⁰ Tjlokwo ëre tër, ichër jek bomi kong bäm go, tja äär bomi shwoyshko ga tja tjlä bomi kong kjang llëm wlo. Tja iara Sbörë beno shäng bomi kjimtaga, pjây opping mär ba go jlokoyo wlo, pjây dir wlo llëme.

Kjibokwo pjirzlöng

¹¹ Era eni ga pjeyoga, pjây ber löng wopjlä, pjây jëk pjlo bek, pjây poshdunor li kolozï, pjây wotjlis kjrinaso, pjây ber löng wopjlä ëng tjok bakoe. Shäryëmi eni ga pjây kjimte Sbörë ber löng ëng woydë ara kar kar, pjây kjimte ber löng wopjlä ëng tjok bakoe.

¹² Pjây ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjlä.

Bi pjeyoga uunkong löng bor tjok li, «¿Pjây yonde?» lë bomi kong.

¹³⁻¹⁴ Rokër Tjläpaga Jesucristo kong ga ba wopjlä li kjishko ga pjây kjimte ara. Rokër Sbö kong ga pjây woyde. Rokër Sbö Sëya kong ga pjây ie ber löng wopjlä ëng tjok bakoe.[¶]

[‡]13:1 Deuteronomio 19.15.

[¶]13:13-14 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone goshko ga 2 Corintios 13.12-13, jyä taraba beno 2 Corintios 13.12-14, gueniyo tjlokwo tak lok kjingr pjök li go ga e llëbo kjrinaso loklo.

Carta a los Gálatas

*Kjibokwo ère tara Pablorë
Galacia sogga kong*

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjäara ko Pablo. E Sbö tjlökwö läga Jesús äska wleniyo. Galacia kjokyo ga Jesús tjlökwö kjrägaga löng li, epga judíoga llëm wleniyo uunkong seke. E kjishko ga löng mär Jesús go llëm obishko ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li söya lok llëme. Eni ga Pablo öör eshko Jesús roy pjülü lë ba kongshko ga tjläno ba kong ga èye där kjok llgwekklo li söya bëy kjishko llëme lära eni.

Gueniyo Pablo opshino eshko dwayo irgo ga judíoga kjone kjone öötong löng eshko. Epga mär Jesús go le, miga jyö erä. Eshko ga Jesús tjlökwö kjrägaga li jyäpwwara lok tjlökwö bek llëm li go. Tjläno ba kong ga epga där wlo ga woyde ga epga mär Jesús go dö llëm, woyde ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li söya lok bakoe lära lok eni. Eshko ga kjone kjone omtjlökwö kjrono. E kjishko ga kjibokwo ère go ga llëbo jyä tara Pablorë, nopga eniyo li kjishko, Jesús tjlökwö kjrägaga li jëk löng ba tjlökwö bek llëm li go ame wlo.

1 Kjibokwo ère taga tja Pablorë. Tja ichaga norë llëme. Tja kjräga Jesucristorë, ba woshraga Data Sbö lirë bako, ga tja ichara lok beno shäng ba tjlökwö roy läga Jesús äska.

² Jesús tjlökwö kjrägaga löng Galacia kjokyo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong.

Pjeyoga tjlökwö kjrägaga löng na bor tjok li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjläpğa Jesucristo kong ga ba wopjülü li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlep bakoe. ⁴ Jesucristo optwono wolono, owa pjäng bi go li löya ber dret

wlo, shji döya llëbo owa tjeng kjok ère kjing goshko li dbo dorko dwayo wlo, woydara Data Sbörë sorë li eni. ⁵ Data Sbö li, e poshrëy, iëy ber kësbang, tjwilo ara iyado wlo. Ber eni.

Tjläkwö pjülü kjrinaso

⁶⁻⁸ Dënashko ga Cristo roy pjülü lörowa bomi kong. Ga Sbö wopjülü li kjishko ga pjäy rokara, ga ba tjlökwö li kjromi. Eni ga tja wotjläno ga pjäy jëk löng e go löror. Gueniyo pjäy roy shrono owa, kosher sök dik llëme. Roy kuror ga pjäy Sbö rayono mäling, ga tjlökwö oblë sömirë shara. Gueniyo tjlökwö pjülü jläkoyo li, e kjrinaso döe. Tjläkwö kjromi kjupä li, e jyö erä. No kjone kjone omiono bomi kong, pjäy kä llgwīya wlo. Cristo roy pjülü li kjlöpswe lok woydë ber oblë. Rokër Sbö kong ga èye tjlökwö lë bomi kong, lörorwa bomi kong dënashko dik llëm ga shdüya. Läga tjararë, läga Sbö parkaga kjok dogo sorë eni wleni ëmdë ga tjlökwö oblë läga li shdungga ber Sbörë iyado wlo. ⁹ Löror bomi kong tjän, gueniyo lër jek bomi kong obi. Rokër Sbö kong ga èye tjlökwö lë bomi kong, lörorwa bomi kong dënashko dik llëm ga shdungga ber Sbörë iyado wlo.

¹⁰ Nopga ber wopjülü bor tjok li wläntë llëme. Sbö ber wopjülü bor tjok li wläntë eröe. Tja parkë nopga ber löng wopjülü bor tjok wlo kjwe ga tja Cristo parkaga llëme.

Pablo beno shäng Sbö tjlökwö roy läga Jesús äska sorë

¹¹ Pjeyoga, tjlökwö roy pjülü li löror bomi kong dënashko li, e läga norë bäm go llëme. Lër bomi kong, miydëmi wlo. ¹² E lära norë bor kong llëm, tja pingga norë llëm bakoe. E läga Jesucristorë om go bor kong.

¹³⁻¹⁵ Shäryono eni. Tja wentë llëm obishko ga tja kjrara Sbörë, ga tja

rokara ber shäng ba parkaga wlo, ba wopjlu li kjishko. Gueniyo tja dëna shäng judioga tjlokwo sökshko ga tja roy sorë miydoromi tjan. Eshko ga tja Jesús tjlokwo kragaga wloyo. Lëbo shäryoror ba kong lok ara, pjir ber dret wlo loror. Borwa tjlapgaga tek dënashko so tjlokwo li soror pjlu, owa llem, bor pjeyoga luyo bor tjok bëy li kjinmo. Gueniyo eshko ga ¹⁶ba Wa pina Sbörë bor kong, miydr wlo, roy lër nopga judio llem wleniyo kong wlo. Eshko ga lëbo kjakroror nopga kong lëme. ¹⁷Eshko ga Sbö tjlokwo roy laga Jesús äska löng Jerusalén kjokyo. Gueniyo parkë löng eni bor bam go ëmdë ga tja äätë lan ba tjok eshko guing lëme. Tja jekdo Arabia kjokyo. E irgo ga tja tek Damasco kjokyo iröng obi.

¹⁸Lu pjloglo mya irgo ga tja jek öotong shäng Jerusalén kjokyo Pedro^s ik, ga tja beno sök ba tjok eshko dbargwo sak kjwara kjingsho shkëng (15). ¹⁹Tjlapga Jesús lëng Santiago li inor eshko bakoe. Gueniyo Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska lëmo li inor lëme. ²⁰Lër bomi kong jlokoyo Sbö bokso ga tjlokwo ëre, e jlöe.

²¹E irgo ga tja öör jong Siria kjokyo, Cilicia kjokyo bakoe. ²²Eshko dbaryo ga Jesús tjlokwo kragaga löng Judea kjokyo li, tja iyde lok llem obi. ²³Tja roy kura lok eröe. No kjone kjone tjle löng ba kong ga «Bi irpjangga dënashko to shäng Jesús roy pjlu li pjik wlo lara. Gueniyo eerishko ga to shäng e roy shdök oba kong shara» le lok ba kong eni. ²⁴Eshko ga Sbö poshrëra lok ara bor kjishko.

Pablo wlokrara Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska lirë

2 Lu pjloglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) irgo ga tja to jek Jerusalén

kjokyo obi, Bernabé tjok, Tito tjok bakoe. ²Tja to jek eshko, lara Sbörë bor kong eni kjishko. Tja öotong shäng eshko ga tja tönö Jesús tjlokwo kragaga kägäyoga tjok dboshko, ga Jesús roy pjlu lër nopga judio llem wleniyo kong sorë li loror ba kong pjire. Shäryoror eni, pak shäryër shäng li ber tjwlo llem wlo lëme. ³Tja lano ba tjok pjir ga ëye ichara lok doyo jyä të lëme. Tito, e judio llem kjishko ga e doyo jyä tak lëme. Ga jek shäng bor tjok ëmdë ga ichara lok doyo jyä të llem bakoe. ⁴Gueniyo nopga löng eshko kjlobö. Epga mär löng Jesús go le, gueniyo jyö erä. Löng borwa tjok lütshko, borwa ik wlo. Shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga shji döra, shji iara beno löng kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolë ame wlo, gueniyo eshko ga tjawa iche woydë epgarë ber löng kjok llgwekklo li kolë iröng obi. Tjle lok ga «Ëye mär woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyä tak pjir guing» le lok eni. ⁵Gueniyo ga kolororwa sira lëme. Tjlokwo pjlu kroromi, sömi löng li, e beke. E kjlopwako lëme. Epga kolororwa llem e kjishko.

⁶Jesús tjlokwo kragaga kägäyoga löng eshko li tjwlo ara lëba. Gueniyo Sbö kong ga shji uunkong tjwlo beke. E kjishko ga epga tjwlo ara lëba ëmdë ga bor kong ga tjwlo oblë kjinmo lëme. Gueniyo epga ëmdë ga tjlokwo roy pjlu li lër shäng li kjingsho lëye iara lok lëme. ⁷⁻⁸Dënashko ga Pedro ichara Sbörë ba tjlokwo roy pjlu lë judioga kong Jesús äska, ga kjimtara ara. Ga tja shäng eshkosho ga miydara lok ga tja kjrara Sbörë eni bako, ga tja ichara ba tjlokwo roy pjlu lë nopga judio llem wleniyo kong, ga tja kjimte shäng ara

^s1:18 Grecia so tjlokwo go ga tak beno pjang *Cefas*. *Pedro* kowëba eni bakoe.

bakoe. ⁹ Santiago, Pedro, ** Juan, e löng eshko. Jesús tjökwo kjruga kägäyoga tjwlo arayo leba li epga. Tja, Bernabé, tjawa kjimtara Sböré ara li miydara lökshko ga tjawa orkwo iona, tjawa beno löng wopjlu eng tjok li loklo. Eshko ga tjawa beno löng tjökwo le nopga judío llém wleniyo kong, ga epga beno löng tjökwo le judíoga kong. ¹⁰ Tjawa kong llebo rokara kjrina döe. Woydara ga nopga song wleniyo kjimterwa. Gueniyo bor kong ga e kjang llém, shäryer eni iyado kjishko.

Pedro wlona Pabloré

¹¹ Pjlara ga Pedro oor na Antioquia kjokyo. Sök na obishko ga wlonor ara, llebo shärye shäng owa kjishko. ¹²⁻¹³ Shronoshko ga ie nopga judío llém wleniyo tjok, jyã tak lok llém gueniyo. Era pjlué. Gueniyo e irgo ga nopga shrono löng Jerusalén kjokyo dwayo kjlobö, ichaga Santiagoré. Jerusalén kjokyoshko ga judíoga löng kjlobö, wotjlik ga eye mär woyde Jesús go ga woyde ga doyo jyã tak pjir guing le lok eni. Eni ga bangkjre Pedroré ga ie nopga judío llém wleniyo tjok wleni ga roy söya nopga shrono löng lire, nopga wotjlik eni wleniyo löng Jerusalén kjokyo li kong. E kjishko ga eshko jek lekong ga opkjono nopga judío llém wleniyo lishko dwayo, ga iono ba tjok ame. Opkjono eni li, e owa. Judíoga oblé löng li omshäryono lok owa eni bakoe. Bernabé emde ga omshäryono baiya dik bakoe. ¹⁴ E kjishko ga in ga tjökwo pjlu li söya lok bek llém kuzong ga tja tjéno Pedro kong nopga uunkong boksho. Tja tjle ga «Pja judío, gueniyo pja jek shäng nopga judío llém wleniyo dik. ¿Eni ga nopga oblé judío llém wleniyo ichep woyde dbo go ber löng judío wleni ega?

¹⁵ »Nopga judío llém wleniyo jek löng llebo owa shärye. Gueniyo shji judíoga jlöe. ¹⁶ Eni emde ga miydoroy ga shji ber pjlo bek Sbö bokso, kjok llgwekklo li söy kjishko lléme. Shji ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga woyde ga shji mär Jesucristo go. Nopga judío llém wleniyo mär löng ba go tjän, gueniyo shji judíoga emde ga shji mär löng ba go bako, shji ber pjlo bek Sbö bokso wlo. Eye ie Sböré ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li sök kjishko lléme.

¹⁷ »Shji ber pjlo bek Sbö bokso, shji tönö beno tjeng Cristo tjok kjishko. Eni ga shji ber löng kjok llgwekklo li sök ame kuzong ga judíoga kjone kjone wotjlik ga shji beno löng llebo owa shärye le lok eni. Gueniyo shji iche Cristoré llebo owa shärye, e loté lléme. E eni lléme. ¹⁸ Bäm goshko ga tja tjéno ga shji ber pjlo bek Sbo bokso, kjok llgwekklo li söy kjishko lléme loror. Gueniyo söy, shji ber pjlo bek Sbö bokso wlo ler bomi kong eeri kjwe ga llebo owa shäryoté shäng. ¹⁹ Bor shdungglo tak pjang kjok llgwekklo go li, e potjwlek pjir tjän. Tja zröra kjok llgwekklo lire wleni. E kjishko ga lléye shärye bor kong ga ä tjän. Tja jek shäng Sbö tjok shara. ²⁰ Cristo zröraba pjang kjlös goshko ga tja wolono pjang ba tjok eshko wleni. Eni ga tja opiché om go ame. Cristo shrono bor go, ga tja wlosöga eré shara. Tja woydara Sbö Wa lire ara, ga optwono wolono bor kjishko. Eni ga tja sök kjok éreshko obi ga tja mär ba go eröe. ²¹ Sbö wopjlu li kjishko ga Cristo ichara wolon bi kjishko. Gueniyo shji ber pjlo bek Sbö bokso, kjok llgwekklo li söy kjishko kjwe ga Cristo wolono li tjwlo llém, Sbö wopjlu li tjwlo llém bakoe» ler.

** 2:9 Grecia so tjökwo go ga tak beno pjang *Cefas*. *Pedro* kowéba eni bakoe. Gálatas 2.11-14 eni bakoe.

Shji dár, shji mâr Sbô go kjîshko dôe

3 ¿Galacia sopga, pjây kâ kjange! ¿Pjây iaga ëro? Loror bomi kong wêlê ga Jesucristo zrôraba pjang kjlôs go. ²Woydêr ga llêbo kjakrokêr bomi kong pjâra li dboryozî bor kong. ¿Bomi go Sbô Sëya shrono beno kësbang bomi tjok li llê kjîshko? ¿Kjok llgwekklo li sôromi kjîshkore, de Jesús tjlôkwo kjroromi li kjîshko? ³¿Pjây kâ kjangdo? Soyoromi jêk Sbô tjok, ba Sëya go. Gueniyo eerishko ga pjây jêk woydê ba tjok bomi dbo om go li go. ⁴Pjây mâr Jesús go kjîshko ga llêbo weno bomi kong owa ara. ¿Eerishko ga beno llêno llêm wlore? ⁵¿Ba Sëya iche Sbörê tjwe bomi go ber kësbang bomi tjok wlo ega? ¿Llêbo iydêba llêm wleniyo shärye bomi tjrêko ega? ¿Kjok llgwekklo li sôromi kjîshkore, de pjây mâr Jesús go li kjîshko?

⁶Abrahamda Sbô tjlôkwo kjrono, ga mâr beno shäng ba go. E kjîshko ga iara Sbörê beno pjlo bek ba bokso.†† ⁷Eni ga shji ber Abraham tjëyoga jllökoyo wlo ga woyde ga shji mâr Sbô go eni bakoe. ⁸Eerishko ga nopga judío llêm wleniyo mâr Sbô go li, e ie Sbörê ber pjlo bek ba bokso. Dênashko ga tak pjang Sbô kjibokwoyo li go eni. Eshko ga ba tjlôkwo roy pjlu lara Sbörê Abraham kong, tjle ba kong ga «Tjëyoga kjimtêr uunkong bop kjîshko»‡‡ lê. ⁹Abraham mâr Sbô go, ga kjimtara. Eni ga ëye mâr Sbô go ga kjimte eni bakoe.

¹⁰Kjok llgwekklo li go Sbô tjlôkwo tak pjang eni: «Ëye kjok llgwekklo ëre sôk uunkong bëy iyado llêm ga

e shdungko.»¶¶ Eni ga ëye dâr woydê, kjok llgwekklo li sôya kjîshko lê ga e shdungko. ¹¹Tjlôkwo tak pjang e go kjwara obi tjle ga «Ëye mâr Sbô go ga era ie ber pjlo bek ba bokso.»§§ E kjîshko ga ëye ie Sbörê ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li sôya kjîshko llême. ¹²Tjlôkwo tak pjang e go kjwara obi tjle ga «Ëye mâr woydê kjok llgwekklo ëre go ga e sôya bëy iyado dey.»* E kjîshko ga ëye dâr woydê, kjok llgwekklo li sôya kjîshko lê ga mâr shäng Sbô go llêm, Sbô woyotjliya shäng llêm kjîshko.

¹³Sbô tjlôkwo tak pjang eni bakoe: «Ëye wolono pjang kjor go ga e shdungko.»† Eni ga Cristo opyono, wolono pjang kjlôs goshko ga bi shdungglo tak pjang kjok llgwekklo go li beno pjang ba go. Eni ga shji dôra bi shdungglo li dbo dorko dwayo. ¹⁴Dênashko ga Sbô tjleño Abraham kong jllökoyo ga nopga judío llêm wleniyo kjimte lara. Eni ga shji dôra Cristo Jesúsde, tjlôkwo lara li ber jllökoyo wlo. Eni ga shji mâr ba go kjîshko ga ba Sëya iche lara Sbörê bi kong jllökoyo li tjwe bi go ber kësbang bi tjok ga pjlué.

Tjlôkwo lara Sbörê jllökoyo li kjara kjok llgwekklo lirê llême

¹⁵Pjeyoga, tjlôkwo lër bomi kong llêbo jyäglo go. Domer shäng kjlara tjlôkwo twê oblê kong, ber iyado wlo ga tjlôkwo li lönnga ërê llême. ¹⁶Dênashko ga Sbô tjleño Abraham kong, ba tjëyo tek ber ba irgo li kong jllökoyo. Tjlôkwo tak pjang Sbô kjibokwoyo go li, e «ba tjëyoga» lê llême. Tak pjang

††3:6 Génesis 15.6.

‡‡3:8 Génesis 12.3; 18.18; 22.18.

¶¶3:10 Deuteronomio 27.26.

§§3:11 Habacuc 2.4.

*3:12 Levítico 18.5.

†3:13 Deuteronomio 21.23.

li, e «ba tjëyo» İe. E no kjılaraso İok-
lo, e Cristo İayde. ¹⁷ Tjİokwo İer shäng
İi ere. Sbö tjİokwo İono Abraham kong,
beno İyado wİo bäm goshko. Öotong İu
pjİogİo sak dbaw pjİogİo pkäng kjingsho
sak myashko (430) ga kjok İlgwekkİo
İi twara Moİsés kong. Gueniyo tjİokwo
twara bäm go İi kjara kjok İlgwekkİo
İirë İİeme. E ie ber tjwİo İİem wİo ga
ae. ¹⁸ Shji kjimte Sbörë, kjok İlgwekkİo
İi söy kjİshko kjwe ga shji kjimte tjİokwo
twara bi kong, beno İyado wİo İi kjİshko
İİeme. Gueniyo Sbö wopjİu İi kjİshko ga
tjİokwo twara Abraham kong, ga kjim-
tara iguing.

¹⁹ İEni ga kjok İlgwekkİo İi İİeno?
Twara Sbörë judİoga kong, İİebo shärye
İok owa İi miydokİo, aär jong Abraham
«tjëyo» tjwe İara jİokoyo İi shrono gu-
ing. Ga kjok İlgwekkİo İi İara Sbörë ba
parkagaga kjok dogo so kong. Ga epga
omİono Moİsés kong. Ga Moİsés om-
İono nopga kong. Eni ga Moİsés beno
shäng Sbö tjİokwo İaga nopga kong,
beno shäng nopga tjİokwo İaga Sbö kong
bakoe. Kjok İlgwekkİo İi weno eni. ²⁰ No
parkë eni ga kägäyo kjılaraso İİem, e
parkë shäng oblë oblë İi tjİokwo İaga
kjİshko. Gueniyo Sbö tjİokwo İono Abra-
ham kong jİokoyoshko ga İaga erë shäng
om go ba kong.

Shji parkagaga tjwİek İong pjir wİeniyo dik ame

²¹ Kjok İlgwekkİo İi, tjİokwo İara Sbörë
Abraham kong jİokoyo İi, e ber eng
wİoyo İotë İİeme. Shji ie kjok İlgwekkİo
İİerë ber İong së İyado Sbö tjok ga
pjİu kjwe ga shji beno pjİo bek Sbö
bokso kjok İlgwekkİo İi kjİshko tjän.
²² Gueniyo Sbö tjİokwo tak pjäng İi tjİe
ga shji uunkong İong bi wotjİik owa İi
dbo dorko, nopga İong kjërshko wİeni.
Shäryara Sbörë eni, tjİokwo İara Sbörë
jİokoyo İi tjwe ber İye mär Jesucristo go
İi kong wİo.

²³ Nopga mär Cristo go dbaryo aätë
İİem obishko ga tjawa ichaga kjok İlg-
wekkİo İirë. Ga tjawa beno İong ba
dbo dorko, Cristo tjwe guing. ²⁴ Shji
dara kjok İlgwekkİo İirë, aär jong Cristo
shrono guing, shji mär ba go wİo, shji
ber pjİo bek Sbö bokso e kjİshko wİo.
²⁵ Eerishko ga shji mär Cristo go kuzong
ga shji daga beno kjok İlgwekkİo İirë
ame.

²⁶ Pjäy mär İong Cristo Jesús go ku-
zong ga pjäy uunkong Sbö wapga.
²⁷ Pjäy waraba jer di roshko, pjäy tİono
beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjäy jek
ber İong Cristo dik. ²⁸ Eni ga Sbö kong ga
pja judİore, de pja judİo İİemde, e İİeno
İİem, pja parkagaga tjwİek shäng pjir
wİeniyo, de eni İİemde, e İİeno İİem,
pja domerde, de walëre, e İİeno İİem
bakoe. Pjäy tİono beno tjeng Cristo Jesús
tjok kuzong ga pjäy uunkong tjwİo beke.
²⁹ Pjäy Cristo İ ga pjäy Abraham tjëyoga
jİokoyo. Ga tjİokwo İara Sbörë ba kong
jİokoyo dënashko İi, e beno bomi kong
eni bakoe.

4 Tjİokwo İer shäng İi eni: Domer tjwİo
İara İi wa, İİebo uunkong ba data İ,
e İİono ga ber baİya emdë ga kjwozir
obishko ga tjwİo parkaga tjwİek shäng
pjir wİeniyo dik, aär jong ba İuyo go gu-
ing. ² E wopro ga nopga İara ba datarë
beno İong ba dë, epga kolë wİo, aär dbar
İİono İara ba datarë guing.

³ Shji uunkong eni bakoe. Tjİokwo bek
İi miydoydë İİem obishko ga shji sgara
İong İİebo shäryë, nopga Sbö miydë İİem
wİeniyo dik, parkagaga tjwİek İong pjir
wİeniyo dik. ⁴ Gueniyo dbar öotongshko
ga Sbö ba Wa ichono, ga wena walëre.
Eshko ga kjok İlgwekkİo tara Moİsësdë İi
shäryara ba Wa İirë uunkong bëy, ⁵ shji
uunkong tjeng kjok İlgwekkİo dbo dorko
İi döya wİo, shji ber Sbö wapga wİo. ⁶ Ga
pjäy Sbö wapga kjİshko ga ba Wa Sëya İi
ichara beno bomi go, ber kësbang bomi
tjok wİo. Ga Sbö kowëy bi Data ga pjİu,

ba Sëya kjishko. ⁷Eni ga pjây parkagaga tjewlêk löng pjir wleniyo dik ame, pjây Sbô wapga shara. E kjishko ga llêbo twe Sbörê ba wapga kong li twe bomi kong bakoe.

Pablo woydê ara Galacia sopga kjishko

⁸Sbô miydomirê llêm obishko ga pjây parkagaga tjewlêk löng pjir wleniyo dik, pjây parkê löng sböpga oblê kong, gueniyo sböpga oblê li, e sböpga jlökoyo llême. ⁹Gueniyo eerishko ga pjây Sbô miydê, pjây kar miyde Sbörê bakoe. Nopga Sbô miydê llêm wleniyo mär ba wotjlik owa li go. ¿Enira pjây mär woydê nopga Sbô miydê llêm wleniyo wotjlik owa, llêno llêm li go obi ega? ¿Pjây opyê woydê ber löng parkagaga tjewlêk löng pjir wleniyo dik obire? ¹⁰Oba sgara löng dbar shrêk sorê ga pjây dbar shrêk woydê eni bakoe. Dbar llê, mok llê, lu llê, e shrêmi woydê, Sbô ber wopjlu bomi tjok wlo lëmi. ¹¹Bangjrer ga pak shäryoror bomi tjok li, e beno llêno llême lër.

¹²Pjeyoga, rokêr bomi kong ga pjây opshäryos botoya dik, tja opshäryono bomipjôy dik sorê ga eni. Llêye owa shäryoromi bor kong llême. ¹³Miydêmi pjlu ga tjlokwo roy pjlu li loror bomi kong bäm goshko ga tja öör eshko, tja swlo ara kjishko. ¹⁴Eshko ga tja swlo ara li, e beno bomi kong kjange. Eni êmdê ga tja iywomi shjiktêng llême. Tja tjlokwo kjrromi, tjlokwo li laga Sbô parkaga kjok dogo sorê wleni, laga Cristo Jesúsde om go wleni bakoe. ¹⁵Eshko ga pjây wopjlu erä. ¿Eerishko ga pjây oto? Miydêr ga eshko dbaryo ga llêye woydêr sorê ga shäryoromi bor kong. Pjây rokoror bomi bokkwo shik bor kjimtoklo loror bomi kong kjwe ga shäryoromi bor kong löng wopjluê. ¹⁶¿Eerishko ga pjây opyê woydê ber löng bor moskwo,

tjlokwo bek li loror bomi kong kjishko lëmiro?

¹⁷Nopga löng eshko kjlobö, woyde lok jlökoyo ga pjây tön löng ba tjok, ba tjlokwo sömi jlökoyo wlo, gueniyo e ber bomi kong pjlu llême. Woyde ga tjawa rayëmi, pjây ber löng ba woyotjlik jlökoyo wlo shara. ¹⁸Woydêr ga tja shäng bomi tjokde, de llênde, pjây llêbo pjlu shäryê löng iyado. Pjây wotjlik llêbo shäryê jlökoyo li, e pjlu jlo, gueniyo llêbo pjlu shäryëmi wlo eröe. ¹⁹Pjây bor wapga wleni. Walê wloshko chida tjeng döröshko ga bangyo ara. Pjây bangyo bor kong ara eni bako, äär jong pjây löng Cristo dik guing. ²⁰Tja iana shäng eshko, tja tjle bomi kong yotso wlo. Gueniyo llêye shäryêr bomi tjok li miydêr llême.

Agar, Sara

²¹Pjây mär woydê kjok llgwekklo go li, ¿llêye tak pjang ba go li miydêmi llêmdo? ²²Tak pjang eni: Abraham wapga do pjök, wa kjlara ba parkaga tjewlêk shäng pjir wleniyo li tjok, wa kjlara obi ba boy tjok. ²³Ba wa ba parkaga tjok li, e weno laga norê. Ba wa ba boy tjok li, e weno laga Sbörê, tjlokwo lara jlökoyo li kjishko.

²⁴Ère llêbo jyäglo. Walêga do pjök ère, e tjlokwo kjring pjök li loklo. Agar, e kjok llgwekklo twak Sinaí dlupyoshko li loklo. Èye mär woydê kjok llgwekklo ère go ga ber löng Agar tjeyoga tek beno ba irgo wleni. Epga, e parkagaga tjewlêk löng pjir wleniyo dik. ²⁵Agar, e Sinaí dlupyö jong Arabia kjokyo li loklo bakoe. E nopga löng Jerusalén kjokyo eerishko dbaryo li loklo bakoe. E kjishko ga Agar, e ba mekê wleni. ²⁶Gueniyo Jerusalén kjokyo buk kjok dogo kjrina obi. Kjok eshko sopga, e parkagaga tjewlêk löng pjir wleniyo dik llême. Ga eshko sopga li, e shji. ²⁷Sbô tjlokwo tak pjang eni:

«Llono ga walë rayak beno sök li wapga ara,
walë beno shäng ba lanma tjok luyo ara li kjinmo.

E kjishko ga walë kjröng, wapga llëm, pja wopjlúe.
Wloshko tjeng döröshko bang sorë miy-dëp llëm,
öö los, pja wopjlú dey.»[‡]

²⁸ Pjeyoga, Isaac weno li laga Sbörë, tjökwo lara jlökoyo li kjishko. Pjäy iara Sbörë beno baiya dik, tjökwo twara jlökoyo li kjishko eni bakoe. ²⁹ Dënashko ga tjökwo lara Sbörë jlökoyo li kjishko ga Isaac ichara Sbö Sëyarë wen. Gueniyo Agar wa li iirkono ara ba kong, ga shduna ara. Eerishko ga nopga mär löng kjok llgwekklo go li iirkë bi kong ara, ga shji shdüya ara eni bakoe. ³⁰ Sbö tjökwo tak pjang eni: «Walë parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo li ichos to kjok shto oblë ba wa li tjok. Ba data wolonoshko ga ba llëbo tjeng kës li ber ba wa jlökoyo li kong eröe. Llëye ber ba parkaga li wa kong llëme.»[¶] ³¹ Eni ga shji walë parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo li wapga wleni llëm, shji domer boy li wapga wleni.

Shji döra Cristorë

5 Shji döra Cristorë, kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolëy ame wlo. E kjishko ga pjäy wokjang, pjäy opyë ber löng parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo dik ame.

² Tja Pablo, tja tjökwo kuzia. Pjäy doyo jyä të, pjäy ber pjlo bek Sbö bokso wlo wleni ga Cristo beno bomi kong tjwlo llëme. ³ Lër jek bomi kong obi ga domer llë doyo jyä të, ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga ber shäng kjok llgwekklo llamo li kolë wlo bakoe. ⁴ Pjäy mär kjok

llgwekklo li go, pjäy ber pjlo bek Sbö bokso wlo wleni ga pjäy löng Cristo tjok llëm, ga Sbö wopjlú li ber bomi kong tjwlo llëme. ⁵ Gueniyo shji mär Cristo go kuzong ga shji kjimte Sbö Sëyarë, shji ie ber pjlo bek Sbö bokso dbaryo li koshë löng wopjlú wlo. ⁶ Shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok li, e tjwlo ara bi kong. Ga shji mär ba go kjishko ga shji oblë woydë iyado. Gueniyo Sbö kong ga shji doyo jyä tëre, de llëmde, e llëno llëme.

⁷ Bäm go ga pjäy jëk löng Sbö tjok pjluë. ¿Tjökwo bek li sömi ame laga erë bomi kong? ⁸ Pjäy rokara Sbörë tjökwo pjlu li sök wlo. E kjishko ga bomi songga li ichaga erë llëme. ⁹ Oba tjle ga «Pjlung shosho uukklo[§] chira dö ëmdë ga pjlung shosho bayo kjöm pogo ga uuya pjire» lëba eni. ¹⁰ Gueniyo miydër pjlu ga pjäy Tjlapga Jesús i. E kjishko ga miydër ga wop ä ga pjäy wotjlik ber löng botoya dik iröng obi. Ga bomi jyäpgwaga to löng li, e shdüya Sbörë, ë ga eni.

¹¹ Pjeyoga, shji doyo jyä të, shji ber pjlo bek Sbö bokso wlo lër shäng oba kong kjwe ga tja shdüya judiogarë llëme. Gueniyo shäryër eni wleni kjwe ga Cristo wolono pjang kjlös go bi kjishko li ber tjwlo llëme. ¹² Gueniyo bomi jyäpgwaga to löng lira, woydër ga doyo jyä të dö llëme. Woydër ga epga opkë lok om go dey.

¹³ Pjeyoga, pjäy rokara Sbörë ber löng ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë ame wlo. Gueniyo pjäy beno löng kjok llgwekklo li kolë ame wlo ëmdë ga pjäy beno jëk löng bomi wotjlik owa li go wlo llëm bakoe. Pjäy ëng woydos ara kar kar, pjäy ëng kjimtos bakoe. ¹⁴ Kjok llgwekklo uunkong li ber kjrinaso wleni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e

[‡]4:27 Isaías 54.1.

[¶]4:30 Génesis 21.10.

[§]5:9 Pjlung shosho uukklo le li, e tjökwo söya löng owa li loklo.

woydos eni bakoe.»* 15 Gueniyo pjây sjêke. Shâryëmi löng eni llême. Pjây löng êngkjwë êng tjok kar kar erä. Shâryëmi löng eni ga pjây êng pjik löng om go erä.

Shji mär Sbö Sëya go

16 Eni ga lër bomi kong ga pjây mär Sbö Sëya go. Enira pjây jêk bomi wotjlik owa li go llême. 17 Bi wotjlik owa li, e owa Sbö Sëya bokso. Ga bi wotjlik owa li, e llëye woyde Sbö Sëyarë li wloyo wleni. Wotjlik kjring pjök li, e oblë oblë, êngkjwë êng tjok wleni. E kjishko ga olo ga llëye shâryëmi woydë pjlu li, e shâryëmi ga äe. 18 Gueniyo pjây mär Sbö Sëya go ga pjây ichaga kjok ligwekklo lirë ame.

19 Nopga jêk ba wotjlik owa li goshko ga llëye shârye löng li igöy wëlee. Pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok. Llëbo owa shâryako llëm li shârye. Wotjlik llëbo owa shâryë oblë tjok erä. 20 Sböpga jyäglö, e poshrëya. Opping ybi, oblë ie wlo. Oblë iywa shjiktëng. Ênglë kar kar oblë tjok äe. Ymo ara. Iirkë malinge. Wotjlik ba kjishko eröe. Êngkjwë oblë tjok. Tön dboy dboy. 21 Wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko. Nelötkë, bërkkë, llëbo owa shârye ara êng tjok. Llëbo oblë, so e kjoyo li shârye bakoe. Loror bomi kong tjän, gueniyo lër bomi kong jek obi ga ëye sgara shäng eni ga äär Sbö sök no pjluoyo iyado lishko llême.

22 Gueniyo shji kjimte Sbö Sëyarëshko ga shji llëbo shâryë oblë. Shji oblë woydë ara. Shji wopjlüe. Shji wlëpe. Shji iirkë maling llême. Shji wopjlü oblë tjok. Shji oblë kjimtë. Llëye loroy li shâryë eni. 23 Shji llëbo shâryë oblë kong yötso. Shji llëbo shâryë ga woyotjly yötso guing. Llëbo ëre shâryë ga pjlu, ligwekklo drete. 24 Eye Cristo Jesús i ga e ichaga ba wotjlik owa lirë ame. Ba wotjlik owa li, e löra beno pjang kjlös go wleni. 25 Shji

iara Sbö Sëyarë beno löng së jlökoyo kuzong ga woyde ga shji mär ba go. 26 Gueniyo shji krë llëm, shji ênglë kar kar llëm, shji wotjlik owa êng tjok bi llëbo kjishko llëm bakoe.

Shji êng kjimtë

6 Pjeyoga, pjây mär löng Sbö Sëya go. Eni ga pjây kjlara llëbo owa shâryono ga poshdüzî yötso. Gueniyo pjây sjêk, pjây dir baiya dik llëm wlo. 2 Pjây kjlara imi ga song ga kjimtozia. Eni ga pjây pina Cristorë sorë ga shâryëmi löng eni. 3 Eye tja twlö ara, oblë kjinmo le, twlö ara llëm ëmdë ga opjyâpgwë shäng om go. 4 Pjây llëbo shâryono pjluë, de oware, pjây kjlara kjlara opmiydos om go. Shâryoromi pjlu ga pjây ber wopjlü ga pjluë. Gueniyo shâryoromi pjlu, oblë kjinmo lëmi llême. 5 Pjây kjlara kjlara pak llë ga miydaga ber erë om go.

6 Eye, shji pïya Sbö tjlokwo goshko ga woyde ga llëbo tjeng bi tjok li shdöy ba tjok.

7 Sbö jyâpgwë ga äe. E kjishko ga pjây opjyâpgwë llëm bakoe. Llëye dgoroy ga e bo kjroydë. 8 Eye jêk ba wotjlik owa li goshko ga ber shäng shdüya iyado wlo. Eye mär Sbö Sëya go ga ie Sbö Sëyarë ber shäng së iyado Sbö tjok. 9 Eni ga shji sjen llëbo pjlu shâryë llême. Shji wosonkë llëm, äär bi potjwlëkklo dbaryo lishko ga shji potjwlëya pjluë. 10 E kjishko ga kuy ga shji oblë kjimtë ga bue ga kjimtëy dey. Ga Cristo tjlokwo kjaragaga löng li kjimtëy ara anmojó.

Shji iara Sbörë beno tjaglën wleni

11 Tja Pablo, tjlokwo ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara. Imi ga tjlokwo jyäglö ëre kjwo këske.

12 Pjây tjle ga pjây döya Sbörë, Cristo wolono pjang kjlös go li kjishko lëmi.

**5:14 Levítico 19.18.

Gueniyo ëye omĭë eni ga shdungoba e kjĭshko. E kjĭshko ga bomi ichaga doyo jyā të ĩi, pjāy iche ĩok eni ga ikoba ga ber ĩong wopjĭlŭ ba tjok wĭo, shdungoba eni ĩlēm wĭo. ¹³Epga doyo jyā tak pjir ëmdë ga kjok ĩlgwekkĭo tjeng kës ĩi kole ĩok ĩlëme. Gueniyo woyde ĩok ga epga kolëmi, ga pjāy doyo jyā të ber ĩong baĭya dik, epga krë ara bomi kjĭshko wĭo. ¹⁴Gueniyo tjara krë ĩlë kjĭshko ĩlëme. Tja krë Tjĭlapga Jesucristo zröraba pjang kjĭlôs go ĩi kjĭshko eröe. Ba kjĭshko ga ĩlëbo tjeng kjok ëre kjing go tjwĭo bor kong ame, ga nopga kjok ëre so kong ga tja tjwĭo ĩlēm bakoe.

¹⁵Sbö kong ga shji doyo jyā tak pjirde, de ĩlëmde, e ĩlëno ĩlëme. Shji kjĭlopswara beno tjaglën wĭeni ĩi, tjwĭo ara ĩi e.

¹⁶Tjĭokwo ĩër shäng bomi kong ëre sömi wĭeni ga pjāy kjrara Sbörë beno ba nopga, judĭoga kjrara dënashko wĭeni. Eni ga rokër Sbö kong ga pjāy uunkong eni ĩi songe ĩe ĩyado, pjāy ie ber ĩong wĭëp bakoe.

¹⁷Era eni ga tjara doyo bäng ĩok, tja shporaba ara, Jesús kjĭshko. E kjĭshko ga woydër ga eeri jek ĩëkong ga ëye ĩlëbo shäryë tjwe bor barwokĭo ame.

¹⁸Pjeyoga, rokër Tjĭlapga Jesucristo kong ga ba wopjĭlŭ ĩi kjĭshko ga pjāy kjimte ara. Ber eni.

Carta a los Efesios

*Kjibokwo ère tara Pablorè
Éfeso sogpa kong*

Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjäara ko Pablo. E Sbö tjlökwö äaga Jesús äska wleniyo. Éfeso kjokyo, e tjwlö ara. Eshko ga sböpga jyäglo syö uyo lök ara. Tjwlö arayo li, e ba sbö ko Artemisa li syö uyo, tak pjang Hechos 19.23-41 go sorè li eni. Dénashko ga Pablo to shäng Jesús roy pjüü lè kjok shto oblè oblëshko ga öötong shäng eshko, tak pjang Hechos 18.18 go sorè li eni. Gueniyo beno shäng eshko dbar kop ara llème. E irgo ga jek öötong shäng eshko obi, ga beno shäng nopga li ping Sbö tjlökwö go lu pjloglö mya, tak pjang Hechos 19 go sorè li eni.

Kjibokwo ère go ga Sbö wopjüü li kjishko ga llèbo shäryara pjüü bi kong oblè oblè sorè li tara ba kong. Woyde ga Sbö iëy ber kësband, tjwlö ara sorè li tara ba kong. Judíoga, nopga judío llém wleniyo, e iara Sbörè beno tjëyo kjri-naso, ga woyde ga ber löng wlëp èng tjok shara, ber löng èng kjimtè kar kar bakoe, e tara ba kong bakoe.

Kjibokwo ère tara ba kongshko ga sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjüü äara kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorè li eni.

1 Kjibokwo ère taga tja Pablorè. Tja kjrara Sbörè beno ba tjlökwö roy äaga Cristo Jesús äska.

Sbö nopga töno beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Éfeso kjokyo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong.

²Rokër bi Data Sbö kong, Tjläpaga Jesucristo kong ga ba wopjüü li kjishko ga pjäy kjimte lök ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Sbö poshrëy ara, ba wopjüü li kjishko

³Sbö, Tjläpaga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji töna beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji kjimtara ara, llèbo twe ba nopga kong ba kjimtoklö wlo li twara bi kong uunkong bakoe.

⁴Shji kjimtara eni. Kjuk shäryayde llém obishko ga shji töno beno tjeng Cristo tjok ère kjrara Sbörè, shji ber tjeng baiya wlo, shji pogo llëye dret ba bokso wlo bakoe. Shji woyde Sbörè ara kjishko ga ⁵dénashko ga wotjlik ga shji ie Jesucristorè ber löng ba wapga wlo le, woydara ber eni kjishko. ⁶Ba Wa woyde ara li twara bi kong. Eni ga ba wopjüü li pina bi kong, iy wëlè wlo, ga poshrëy ara.

⁷Sbö wopjüü ara anmoyö. Ba wopjüü li kjishko ga Cristo woäono, srèng kwono. E kjishko ga shji döra bi shdungglo dbo dorko dwayo, owa pjang bi go li löna beno dret bakoe. ⁸Shji kong kjok miydè twara ara, ba tjlökwö miydëy wëlè wlo. Shäryara eni ba wopjüü li kjishko. ⁹Dénashko ga Sbö wotjlik llèbo shäryè Cristo tjok le, woydara ber eni kjishko, gueniyo èye ommydono llème. Gueniyo e pina bi kong pjir tjän, ¹⁰e dbaryo öötongshko ga llèbo uunkong äara li shärye ber eni wlo. Eshko ga Cristo ie ber sök llèbo tjeng kës li ichaga, llèbo tjeng kjok dogo, llèbo tjeng kjok ère kjing go bakoe.

¹¹Llëye woyotjläna Sbörè shärye wlo li, e shärye uunkong eni. Ga dénashko ga wotjlik llèbo shäryè bi kong le. Eni ga shji kjrara, töna beno tjeng Cristo tjok, ¹²ga shji löng Cristo koshaga bäm go li, shji kjimtara ara, shji ikoba wlo, Sbö poshrékoba ba dbo kälä kjishko wlo. ¹³Shji döya Sbörè sorè roy pjüü li, tjlökwö bek li e. Ga kuromishko ga tjlökwö kjroromi, ga pjäy töno beno tjeng Cristo tjok. Cristo kjishko ga pjäy go ba Sëya iche ber bomi tjok äara jlökwö li, e shrono beno kësband bomi

tjok. Eni ga pjāy jyā tara beno löng wleni. Miydëy e go ga pjāy beno Sbö ĩ. ¹⁴ Ba Sëya twara bi kong kjishko ga miydëy e go ga llëye pjłú shārye bi kong ĩara ĩi, e shārye eni jłokoyo, nopga baĭya ĩi dōra pjir guing. Eshko ga Sbö poshrëy ara, ba dbo kālā kjishko.

Pablo syōshtono Sbö kong

¹⁵ Pjāy roy kuror ga pjāy mär löng Tjłapga Jesús go, ga Sbö nopga uunkong woydëmi löng ara bakoe. E kjishko ga ¹⁶ tja syōshtë Sbö kong bomi kjishkoshko ga tja wopjłú ba tjok enido. ¹⁷ Data Kës-bangyo ĩi, e Tjłapga Jesucristo Sbö. Ga rokër ba kong ga pjāy kong kjok miydë twe ara, ga e opping shäng bomi kong bako, e miydëmi jek këgong wlo. ¹⁸ Pjāy kjrara Sbörë, llëbo pjłú twe bomi kong kësbang wlo. Eni ga rokër ba kong obi ga pjāy kong kjok miydë twe äär bomi pjłúshko wlo, llëbo pjłú koshëmi löng twe ba nopga kong ĩi llë miydëmi wëlë wlo, ¹⁹ Sbö dbo ara ĩi miydëmi wëlë wlo bakoe. Ba dbo ara ĩi, e pjir llëm, ëye äär baĭya dik llëm bakoe. Ga shji mär löng Cristo go ëre kjimte ba dbo go. ²⁰ E go ga Cristo buk shinmoga tjrekoshko ga woshrara iröng obi, ga söra öötong sök ba orkwo këlëkong kjok dogo. ²¹ Eshko ga ĩara beno tjwłö ara, sëya llë dbo ara wleniyo kjinmo, oblë ichagaga wleniyo kjinmo, llëbo uunkong kjinmo, ĩara beno eni eerishko dbaryo wlo, ĩyado wlo bakoe. ²² Llëbo uunkong ĩara beno tjeng ba wloshko, ga ĩara beno sök ba tjłokwo kjrägaga löng kës ĩi ichaga. ²³ Epga, e ba doyo wleni. Epga löng së ba kjishko. Llëbo tjeng kës së ĩi laga erë.

Shji wołono löng wlenishko ga shji ĩara Sbörë beno löng së jłokoyo

2 Nopga judío llëm wleniyo, dënashko ga pjāy wołono löng wleni, llëbo owa shāryëmi löng ĩi kjishko. ² Eshko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo löng

llëbo owa shāryë sorë ga pjāy omshāryë löng eni bakoe. Llëye ĩe Äre ĩi kołomirë. Sëyaga owa jëk löng kjok ëre kjing goshko ichaga erë, nopga to löng Sbö kolë llëm ĩi ichaga erë bakoe. ³ Dënashko ga shji uunkong omshāryono eni. Eshko ga shji wotjłik owa erä, shji jëk löng bi wotjłik owa ĩi go bakoe. E kjishko ga Sbö iirkono ara bi tjok, ga shji löng shdūya wlo, nopga oblë owa ĩi shdūya sorë ga eni.

⁴ Gueniyo shji songe ĩe Sbörë, shji woyde ara anmoyö bakoe. ⁵ E kjishko ga shji wołono löng wleni, llëbo owa shāryëy löng ĩi kjishkoshko ga shji ĩara beno löng së jłokoyo, ga shji ĩara beno löng mär Cristo go shara. Ba wopjłú ĩi kjishko ga shji dōra eni. ⁶ Cristo Jesús woshrara iröng obi, ga söra öötong sök ba tjok kjok dogo. Shji tōna beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji woshrara eni wleni, ga shji söra öötong löng ba tjok kjok dogo eni wleni bakoe. ⁷ Shāryara eni Cristo Jesús kjishko, ĩlono ga ba wopjłú kësbang ĩi pĭya oba kong ĩyado wlo. ⁸ Ba wopjłú ĩi kjishko ga pjāy dōra, pjāy mär löng Cristo Jesús go kjishko. Pjāy dōra ĩi, e bomi sëngglo, e wlenomi om go llëme. ⁹ Shāryara eni, llëbo pjłú shāryoromi kjishko llëm, ëye opposhrek e kjishko llëm wlo. ¹⁰ Shji eerishko ga sorë, shji shāryara Sbörë yōtso beno löng eni kjishko. Shāryara eni, shji tōna beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko, llëbo pjłú ĩara dënashko shāryëy wlo ĩi, e shāryëy eni wlo.

Shji tjëyo kjrinaso, shji tōno beno tjeng Cristo tjok kjishko

¹¹ E kjishko ga pjāy nopga judío llëm wleniyo, pjāy dëna ga sorë woyoshrozĭa. Eshko ga pjāy kowe judıogarë «nopga jyā tak llëm wleniyo» ĩe. Epgara opkowë łok «nopga jyā tak pjir wleniyo» ĩe, gueniyo jyā taga norë ba doyoshko erä. ¹² Woyoshrozĭ ga dënashko ga pjāy

lõng Cristo tjok llëme. Tjõkwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong, beno iyado wlo, gueniyo pjây Israel tjëyoga llëm kuzong ga e beno bomi kong llëm, pjây shto oblë so wleni erä. Eshko ga Sbö miydëmi lõng llëm, pjây döya li koshëmi lõng llëm bakoe. ¹³ Pjây lõng pjola wleni. Gueniyo eerishko ga pjây tõno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga pjây söra tek ba soshko wleni shara, Cristo wołono, srëng kwono li kjishko.

¹⁴ Dënashko ga judfoga, nopga judfio llëm wleniyo, e lõng dboy dboye. E ëng iywõ lok shjiktëng erä. Gueniyo shji iara Cristorë beno tjeng wlëp ëng tjok, shji iara beno lõng tjëyo kjrinaso shara. ¹⁵ Kajok llgwekklo tara Moisésdë li goshko ga llëbo shäryako ara. Gueniyo Cristo wołono kjishko ga kjok llgwekklo li kjara, ga shji iara beno lõng ichaga erë ame. Shäryara eni, tjëyoga kkring pjök li töya, ber ba tjok kjrinaso wlo. Shji iara beno tjeng wlëp ëng tjok eni. ¹⁶ Wołono pjang kjlös go kjishko ga tjëyoga kkring pjök li iara beno tjeng tjëyo kjrinaso, ga iara beno lõng wlëp Sbö tjok, ëng iywõ lok shjiktëng ame wlo. ¹⁷ Cristo öör ëreshko ga tjläno uunkong kong ga shji ber lõng wlëp Sbö tjok ga pjluë lara. Lara eni judfoga, Sbö miydë pjluë wleniyo li kong, nopga judfio llëm, Sbö miydë llëm wleniyo li kong bakoe. ¹⁸ Eni ga ba kjishko ga eerishko ga shji kjimte Sbö Sëya kjlaraso lirë uunkong äar Data Sbö shwoy ga pjluë.

¹⁹ E kjishko ga pjây nopga judfio llëm wleniyo, pjây shto oblë so wleni ame. Pjây beno lõng Sbö nopga jllökoyoy, pjây ba wapga bakoe. ²⁰⁻²² Shji u shäryë akkwo goshko ga woydara ga akkwo tjeng ara. Akkwo iëy töshko bäm go kjwara, ber ba shakklo wlo. E irgo ga akkwo iëy ba kjing go jem jong ëng kjing go. Sbö nopga, e u wleni. Akkwo ba shakklo kjangyo, iak beno buk bäm go li, e Cristo Jesús om go li lõklo. Akkwo

oblë oblë iak beno tjeng ba shakklo li, e Sbö tjllökwo roy lagaga Jesús äska li lõklo, Sbö tjllökwo lagaga li lõklo bakoe. Ga pjây mär lõng Cristo go kuzong ga pjây uunkong tòng tjeng ba tjllökwo kjragaga oblë tjok, akkwo jem tjeng ëng kjing go wleni. Shji uunkong tòng tjeng Cristo tjok, shji ber Sbö u wleni wlo, ba Sëya ber sök u li roshko iyado wlo.

Pablo ichara Sbörë ba tjllökwo roy pjluë nopga judfio llëm wleniyo kong

3 E kjishko ga tja Pablo, tja sök kjërshko, Cristo Jesús tjllökwo roy pjluë lër pjây nopga judfio llëm wleniyo kong kjishko. ² Miydëmi ga Sbö wopjluë li kjishko ga tja ichara ba tjllökwo roy pjluë lë bomi kong. ³ Tjllökwo li miydëba llëm, gueniyo lara bor kong, toror bomi kong kjibokwo ëre go sira sorë ga eni. ⁴⁻⁵ Eni ga kjibokwo ëre lëmishko ga miydëmi e go ga Cristo, e sorë miydëba llëm ëmdë ga lara Sbörë bor kong, ga miydër pjir tjän. Dënashko ga e lara ë kong llëme. Gueniyo eerishko ga ba tjllökwo roy lagaga Jesús äska li, ba tjllökwo lagaga li, epga iara beno tjeng dboy ba kong. Ga ba Sëya ichara ba tjllökwo roy pjluë lë ba kong lok. ⁶ Ba tjllökwo pjluë miydëba llëm li ëre: Eeri jek lëkong ga judfoga kjimte Sbörë erö ame; ëye tõno beno tjeng Cristo Jesús tjok ga kjimte Sbörë, judfoga, nopga judfio llëm wleniyo bakoe; eni ga uunkong li beno lõng tjëyo kjrinaso, doyo kjlaraso wleni, llëbo twe lara Sbörë ba nopga kong jllökoyoy li beno uunkong li kong kjishko.

⁷ Sbö wopjluë li kjishko ga tja ichara ba tjllökwo roy pjluë lë oba kong, ga tja kjimte ara ba shäryë ba dbo ara go. ⁸ Tja tjwilo Sbö nopga lõng kës li dorko. Eni ëmdë ga ba wopjluë li kjishko ga tja ichara ba tjllökwo roy pjluë lë nopga judfio llëm wleniyo kong. Tja tjlä ba kong ga epga mär lõng Cristo go wleni ga llëbo twe Sbörë ba kong ara, pjir llëme lër

ba kong eni. ⁹Dämär ga llëbo uunkong shäryara Sbörë. Eshko ga wotjlik llëbo shäryë Ìe, gueniyo İara ë kong llëme. Gueniyo eerishko ga tja ichara ba Ìe oba kong, shärye sorë miydëba wëËë wlo. ¹⁰Woydara ga llëye shärye Jesús tjlokwo kjrägaga kong İi, e İya sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyorë, ga miyde İok e go ga Sbö kjok miydë ara anmoyö. ¹¹Ère shäryara Sbörë bi Tjlapga Cristo Jesús tjok, woyotjİina kjok shäryayde İlëm obishko sorë İi eni. ¹²Shji tona Sbörë beno tjeng Cristo tjok, ga shji mär beno İong ba go. E kjishko ga shji äär Sbö shwoy ga wËp, llëye bangkjrey llëme. ¹³E kjishko ga rokër bomi kong ga tja shdungoba shäng song bomi kjishko ëmdë ga pjäy wosonkë llëme. Llëbo wen bor kong jüşko İi, e ber bomi kong pjİı wlo.

Pablo syöshtono Sbö kong Èfeso soppa kjishko

¹⁴E kjishko ga tja kjök tok, syöshtë Data Sbö kong. ¹⁵E ba nopga İong kës kjok dogo İi Data, ba nopga İong kës kjok ère kjing go İi Data bakoe. ¹⁶E llëbo tjeng ara, twe ba nopga kong wlo. Eni ga rokër ba kong ga ba Sëya iche bomi kjimtë ba dbo kësbang go, pjäy ber İong wokjang wlo, ¹⁷Cristo ber sök bomi tjok İyado wlo, pjäy mär İong ba go kjishko. Rokër ba kong obi ga pjäy kjimte ëng woydë ara kar kar jİokoyo İyado, ¹⁸shji woyde Cristorë kjöme İi miydëmi wlo, ba tjlokwo kjrägaga İong kës İi tjok. Jİokoyo ga shji woyde ara anmoyö. ¹⁹E tjİy ga äär İlëm ëmdë ga rokër ba kong ga e pİya bomi kong, miydëmi wlo, llëye shäryëmi dö lishko ga pjäy wotjlik äär Sbö dik wlo.

²⁰Sbö dbo ara kjishko ga llëbo woyotjİy, rokëy ba kong İi shärye ga pjİı, ga shärye e kjinmo anmoyö ga pjİı bakoe.

Ga shji kjimte ba dbo ara ère go. ²¹Llëbo shärye ara Cristo tjlokwo kjrägaga go, Cristo Jesús go bakoe. E kjishko ga İey ber kësbang, tjwİö ara İyado wlo. Ber eni.

Shji ie Cristorë ber doyo kjäraso wleni

4 Tja sök kjërshko Tjlapga Jesús kjishko. Pjäy rokara Sbörë beno ba nopga. Era tjwİö ara. Eni ga rokër bomi kong ga pjäy jëk pjİo beke. ²Pjäy ber İong wotöye. Pjäy tjİë ëng tjok yotso. Pjäy iirkë mäİng llëme. Llëbo shärye oblërë llë pogoshko ga pjäy ber İong wËp, wopjİı ba tjok erä. ³Pjäy drön ëë, jëk İong ëng tjok wËp, pjäy wotjlik ber İong kjrinaso wlo, pjäy iara Sbö Sëyarë wotjlik sorë ga eni. ⁴Shji Cristo tjlokwo kjrägaga İong kës ère doyo kjäraso wleni, shji Sëya kjäraso bakoe. Shji rokara Sbörë uunkong, ga llëbo koshëy İong İi kjrinaso. ⁵Shji Tjlapga kjäraso. Tjlokwo söy İong İi kjrinaso. Shji wara jer di roshkoshko ga e beno llëbo kjrinaso İokİo. ⁶Shji Sbö kjäraso. Shji data kjäraso. Shji iche, kjimte uunkong, ga shäng bi tjok İyado.

⁷Cristo wopjİı İi kjishko ga shji kjİara kjİara kong kjok miydë twara oblë oblë, pak twe bi kong İi shäryëy pjİı wlo. ⁸E kjishko ga Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«To jem kjökshkoshko ga ba wİoyoga zana İi shara, söra jem ba tjok ba irgo, ga oblëra kong llëbo twara ara.»^{††}

⁹¿«To jem» İe İi, e llë İokİo? To ter öör shäng bäm go kjok ère kjing go İi İokİo. ¹⁰Cristo to ter bäm go. E irgo ga to jem kjok dogo, beno sök shtoyo tjwİö ara, kjok shto oblë oblë kjinmo, llëbo uunkong iche wlo. ¹¹Shji kong pak twara om go, shäryëy wlo. Shji kjone kjone iara beno İong Sbö tjlokwo roy

^{††}4:8 Salmo 68.18.

łaga Jesúś áśka, shji kfone kfone iara beno łong Sbő tjlőkwo łaga, shji kfone kfone iara beno łong Sbő tjlőkwo roy pjlú shdōga, shji kfone kfone iara beno łong ba nopga daga, ba pingga bakoe. ¹² Shji iara beno łong ba nopga łong kės li kjimtaga, pak twe ba kong li shārye łok pjlú wlo, dbokjrė łok jek kėgong kėgong wlo. ¹³ Woyde ga shji uunkong Sbő Wa miydė pjlú, ga shji mār ber łong ba go, shāryoroy eni pjrshko ga shji ber łong wotjlik kjrinaso wlo, shji ber łong wotjlik kėkboga dik wlo, shji āar ber łong Cristo dik wlo.

¹⁴ Eshko ga shji wotjlik kjwozirga dik ame. Shji jyāpgwėba tjlőkwo oblė oblė go ame, kgyong iōya dlung kjing go bakwe pjlukdė llaw pogo wleni, no kfone kfone wotjlik ara, shji jyāpgwe wlo le gueniyo. ¹⁵ Tjlőkwo bek li lėy wopjlú go dey. Eni ga shji āar ber Cristo dik, bi kągāyo li e, ¹⁶ ga shji uunkong ba doyo wleni. Doyo dboglo smok łok ęng go ba kgyungyo go, ber doyo kjłaraso wlo, ga shji tōya Cristorė ber doyo kjłaraso wleni eni bakoe. Eni ga shji ęng woydė ara kar kar, ga shji kong pak twara kjłara kjłara li shāryėy ga pjlúe.

Shji tōno beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji jėk łong tjaglėn wleni

¹⁷ Eni ga pjāy ichėr Tjłapga Jesúś ko go ga pjāy jėk łong owa, nopga Sbő miydė llėm wleniyo dik ame. Epga jėk łong ba wotjlik tjwłō llėm, llėno llėm li go erā. ¹⁸ Epga Sbő miydė llėm, llėye kuya woydė llėm kjishko. E kjishko ga tjlőkwo bek li llė łoklo miyde łok llėm, ga epga ie Sbörė ber łong sė jłokoyo llėm bakoe. ¹⁹ Opyono beno jėk łong ba wotjlik owa li go erā, ga llėye łokyo ba kong ame. Llėbo owa shārye łok oblė oblėshko ga łong wopjlú erā, ga shārye woydė eni jek obi.

²⁰ Gueniyo pjāy Cristo tjlőkwo roy kunoshko ga pjāy oppino jėk eni llėme.

²¹ Cristo tjlőkwo roy bek li kuromi, ga pjāy mār beno łong ba go. E kjishko ga miydėr ga pjāy oppino jėk, woyde Cristorė sorė li eni. ²² Dėnashko ga pjāy jėk łong bomi wotjlik owa li go. Bomi wotjlik eshko li, e owa. Pjāy jyāpgwara ara, llėbo owa shāryėmi wlo. Gueniyo pjāy oppino ba rayė, ²³ pjāy kjiłoswe Sbörė ber łong wotjlik oblė wlo, ²⁴ pjāy ie ber łong tjaglėn wleni wlo. Llėbo pjlú shāryaga iyado li, e Sbő. Ga pjāy kjłopswara beno jėk łong eni, baīya dik.

²⁵ Eni ga shji uunkong doyo kjłaraso wleni kjishko ga shji jyōrkė ame, pjāy tjłė bėy ęng kong dey. ²⁶ Shji iirkonoshko ga llėye owa shāryėy llėme. Shji pė jek łong bi iir li tjok llėm, ²⁷ shji jyāpgwe Ārė llėm wlo. ²⁸ Ēye lūrėkė ā ga lūrėkė ame, parkė ba orkwo go dey, oblėga song li kjimte ga pjlú wlo.

²⁹ Tjlőkwo owa lėy ęng kong llėme. Tjlőkwo pjlú łomirė dey, oblė kjimtokłō, kuya ga ber pjlú ba kong wlo. ³⁰ Pjāy jyā tara Sbő Sėyarė wleni beno Sbő ĩ, āar jong bi dōzlong dbaryoshko jā. E kjishko ga Sbő Sėya iėy ber shāng woydė llėme. ³¹ Shji wotjlik owa oblė kong ame, shji iirkė ara oblė kong ame, llėbo lėy oblė kong iir go ame, shji ęngkjwė oblė tjok ame, oblė lāywėy owa ame, shji oblė iywō shjiktėng ame bakoe. ³² Pjāy pjlú ęng tjok. Oblė songe łozīa. Llėbo shārye oblėrė owa bomi kongshko ga owa li iozī ber tjwłō llėm, owa pjang bomi go li łōna Sbörė Cristo kjishko sorė ga eni.

Shji jėk pjło bek

5 Pjāy Sbő wapga, ga pjāy woyde ara. E kjishko ga pjāy opshāryos baīya dik. ² Shji woydara Cristorė ara, ga optwono wołono bi kjishko, ęng włėp ushko so zrőkoba, sho sukoba Sbő poshrėkkłō li łō pjłėblė ba kong wleni. Woyde ga pjāy ęng woydos ara kar kar eni bakoe.

³⁻⁵ Shji orkwosmono ě tjok llėm ga shji pė ba tjok llėm, llėbo shāryako llėm li

shäryëy llëm bakoe. Shji wotjlik dbur tōng bi kong erō llëm, e llëbo jyāglo poshrëy lōng wleni. Pjāy Sbō nopga kjishko ga llëbo eniyo shäryëmi sira ëmdë llëme. Llëbo İako llëm İey ë kong llëm, shji tjör ëng tjok tjōkwo owa go llëm bakoe. Pjāy lōng wopjlū Sbō tjok li İanyotkomirë oblë kong dey. Llono ga Cristo, Sbō, epga ber lōng no pjlyuyoga İyado. Eshko ga llëbo twe Sbörë ba nopga kong. Gueniyo İeye opshäryë owa eni ga äär eshko llëme.

⁶Pjāy jyāpgwëba tjōkwo tjwlo llëm go llëme. Llono ga nopga llëbo owa shäryono eni li shdüya Sbörë, kolara İok llëm kjishko. ⁷E kjishko ga pjāy tōn nopga eniyo tjok llëme.

⁸Dënashko ga pjāy jëk lōng kjok ro sī roy^{‡‡} wleni. Gueniyo eerishko ga pjāy mär lōng Tjlapga Jesús go kuzong ga pjāy jëk lōng kjok shjiy roy^{¶¶} wleni shara. E kjishko ga pjāy jëk lōng, woyde Sbörë sorë li eni. ⁹İeye iök shjiy ëre tjok ga jëk pjlıu oblë tjok, jëk pjlıo bek, ga tjlēshko ga tjōkwo bek li İayde. ¹⁰Ga pjāy opping llëye woyde Tjlapgarë shäryëmi wlo li go. ¹¹Shji jëk oba jëk lōng kjok ro sī roy wleni llëme. Llëye shärye İok li, e llëno llëme. Eni ga llëbo shärye lōng li owa İozı ba kong dey, miyde İok wlo. ¹²Sbō kole İok llëme. Llëbo owa shärye lōng İütshko li İanyotkëy ëmdë ga İökyo ara. ¹³Gueniyo iök pıy llëbo owa li go ga e ber wëlee. ¹⁴Eshko ga İgöy wële, iök shjiy li kjishko. E kjishko ga oba tjıe ga «Pja buk pë, pja wollenzong, pja kojös shinmoga tjeng li tjrëko dwayo. Eshko ga pja ie Cristorë ber sök kjok shjiy roy» İëba eni.

¹⁵Pjāy drōn jëk lōng nopga kjok miydë ara wleniyo dik, nopga kjok miydë llëm wleniyo dik llëme. ¹⁶Shji lōng dbar owa. E kjishko ga llëye wen tjwe bomi kong shäryëmi pjlıu wloshko ga shäryozıa. ¹⁷Shji llëbo shäryë nopga kjok miydë llëm wleniyo dik llëme. Pjāy op-pis llëye woyde Tjlapgarë li shäryë. ¹⁸Shji nelōtkë llëme. Shji nelōtkë ga shji iche llëbo owa shäryë. Pjāy ichaga ber Sbō Sëya pjang bomi go İirë dey. ¹⁹Pjāy tos ëng tjok Sbō kong tēkwo oblë oblë go. Ga Tjlapga poshrëzı bomi tēkwo li go. ²⁰Pjāy ber lōng wopjlū Data Sbō tjok llëbo uunkong kjishko. İozı ba kong İyado, Tjlapga Jesucristo ko go.

Nopga orkwosmok lōng pjir ga jëk ëng tjok sorë

²¹Cristo bangkjrëmi kjishko ga pjāy ëng kolozong.

²²⁻²³Cristo beno ba tjōkwo kragaga uunkong kägäyo, ba döga bakoe. Domergara beno ba boyga kägäyo eni bakoe. E kjishko ga walëga orkwosmok lōng pjir, bomi İanmaga kolozı, Tjlapga Jesús kolëmi lōng wleni. ²⁴Cristo kole ba tjōkwo kragagarë sorë ga bomi İanmaga kolozı İyado eni bakoe.

²⁵Domerga orkwosmok lōng pjir, bomi boyga woydozı ara, ba tjōkwo kragaga woyde Cristorë sorë ga eni. Ba tjōkwo kragaga woydara ara, ga optwono woİono ba kjishko, ²⁶ie ber lōng dboy ba kong wlo. Ba tjōkwo li go ga epga iara beno pjlıo bek Sbō bokso wlo, ²⁷ber lōng ba nopga kalā shjiy wleni wlo, ber tjeng baıya wlo, pogo llëye dret ba bokso wlo bakoe. ²⁸Eni wleni ga domerga, bomi boyga woydozı ara, pjāy opwoydë sorë ga eni. İeye ba boy woydë ara ga e opwoydë om go wleni. ²⁹⁻³⁰İeye ba doyo om go li İywō

‡‡5:8 Jëk lōng kjok ro sī roy İe li, e tjōkwo pjlıu miyde lōng llëm li İokİo.

¶¶5:8 Jëk lōng kjok shjiy roy İe li, e tjōkwo pjlıu miyde lōng li İokİo.

shjiktëng llëme. Opsëng, opdë. Shji Cristo tjłkwo kragaga, shji ba doyo wleni. E kjishko ga shji de Cristorë eni bakoe. ³¹E kjishko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber lōng kjlaraso wleni. ^{§§ 32}Ère llë loklo miydëy wëlë llëme. Lër eni li, Cristo, ba tjłkwo kragaga, e lotë. ³³Eni ga domer ga orkwosmok lōng pjir, bomi boyga woydozī ara, pjāy opwoyde sorë ga eni. Walëga orkwosmok lōng pjir, bomi lanmaga bangkjrozīa.

Dataga, mekëga, wapga, e jëk ëng tjok sorë

6 Wapga, pjāy mār Tjłpaga Jesús go kuzong ga bomi dataga, bomi mekëga, e kolozīa. ²⁻³Sbō tjłkwo tak pjang eni: «Bomi dataga, bomi mekëga, e bangkjrozī, iozī ber tjwłō ara, llëbo jek pjłú bomi kong włō, lu ĩmi kop ara kjok ëre kjing go włō bakoe.»* Eni ga kjok lġwekkłō ëre koloroy wleni ga llëbo pjłú shārye Sbōrë bi kong lara jłokoyo. Llëbo lara jłokoyo eni eshko kjwłë jā.

⁴Dataga, pjāy llëbo shāryë bomi wapga kong ber lōng iirkë włō llëme. Poshdūzī, pīzī jëk lōng, woyde Tjłpaga Jesúsde sorë li eni.

Parkaga sogoga, parkagaga tjwłëk lōng pjir wleniyo, e jëk ëng tjok sorë

⁵Parkagaga tjwłëk lōng pjir wleniyo, bomi sogoga kjok ëre so, e kolozīa. Bangkjrozī lōng wopjłú, pjāy parkë lōng Cristo kong wleni. ⁶Pjāy ĩya lōngshkoshko ga epga kolëmi pjłú, ber lōng wopjłú bomi tjok włō. Gueniyo kolëmi eshko dō llëme. Pjāy parkos ba kong pjłú ĩyado, pjāy Cristo parkagaga tjwłëk lōng pjir wleniyo dik. Llëye woyde Sbōrë shāryëmi włō li shāryozī wopjłúe. ⁷Pjāy parkos lōng wopjłú bomi sogoga kong,

bomi dbo kës li go, pjāy parkë lōng Tjłpaga Jesús kong wleni, pjāy parkë lōng nopga kong wleni llëme. ⁸Miydëmi pjłú ga ëye llëbo pjłú shāryono ga potjwłëngga Tjłpargarë, parkagaga tjwłëk lōng pjir wleniyo ëmdë ga potjwłëya.

⁹Parkagaga sogoga, pjāy opshāryë bomi parkagaga tjok eni bakoe. Kroyoywëy llëme. Miydëmi pjłú ga pjāy, bomi parkagaga, pjāy kägāyo sōk kjlaraso kjok dogo, ga shji uunkong lġgweya beke.

Llëbo twe Sbōrë bi kong ara, bi opwłikokłō wleni

¹⁰Era eni ga pjeyoga, pjāy mār ber lōng Tjłpaga Jesús go ĩyado, pjāy mār ber lōng ba dbo ara go ĩyado bakoe.

¹¹Ēngkjwagaga opwłikë ba opwłikokłō go sorë ga pjāy opwłikos llëbo twe Sbōrë bomi kong kës li go eni, pjāy jyāpgwe Ārëshko ga kumi kjang włō, jłō lëmi ba kong llëm włō bakoe. ¹²Shji lōng dbonik nopga tjok llëm, shji lōng dbonik sëya llë dbo ara wleniyo tjok, oblë ichagaga wleniyo tjok, nopga owa lōng kjok ëre kjing go ichagaga wleniyo tjok bakoe.

¹³E kjishko ga pjāy opwłikos llëbo twe Sbōrë bomi kong kës li go, dbar owa li tjweshko ga pjāy tōk llëm włō, pjāy ber lōng wokjang āar jong dbar owa li pjitong guing.

¹⁴Eni ga pjāy wokjange. Sbō tjłkwo bek li sōzī, e bomi dop pjrikłō wleni. Pjāy jëk pjłō bek, e bomi worbu włikokłō wleni. ¹⁵Sbō tjłkwo pjłú li, shji ie ber lōng włëp Sbō tjok. Pjāy poshāryos e go, tjłkwo roy pjłú li lë oba kong włō, e bomi drepkwota wleni. ¹⁶Pjāy mār ber lōng Tjłpaga Jesús go, e bomi kōnkowo shtokjokłō wleni. Pjāy lōya Ārë ba kōnkowo dbo go iōk ri ri li goshko ga shtokjëmi e go, pjë bomi

§§5:31 Génesis 2.24.

*6:2-3 Deuteronomio 5.16.

go llëm wlo. ¹⁷ Miydozī ga pjāy dōra Sbörē ba dbo ara go, e bomi kā wlikoklo wleni. Sbō tjlōkwo shazī bomi wloshko, e bomi drōng twara Sbō Sēyarē bomi kong wleni.

¹⁸ Ga pjāy syōshtos, kjlōshtos Sbō kong iyado, pjāy pīya Sbō Sēyarē sorē li eni. Pjāy sjēke. Pjāy syōshtos Sbō nopga kjīshko iyado. ¹⁹ Pjāy syōshtos bor kjīshko bako, tja tjlēshko ga tja kong tjlōkwo le Sbörē bor kong lēr wlo, Sbō tjlōkwo pjū miydēba llēm li roy lēr oba kongshko ga llēye bangkjrēr llēm wlo bakoe. ²⁰ Tja ichara Sbörē ba tjlōkwo roy pjū le oba kong ba āska. Eerishko ga tja sök kjērshko e kjīshko. Pjāy syōshtos bor kjīshko, ba tjlōkwo roy lērshko ga llēye bangkjrēr llēm wlo.

Kjibokwo pjirzlong

²¹⁻²² Bor kjlāra Tíquico, e parkē shāng Tjlapga Jesús kong bor tjok pjū iyado. E woydēr ara, ga ichēr jek bomi shwoy, tja sök na sorē li roy sök bomi kong wlo, löng bor tjok na li roy sök bomi kong wlo bako, pjāy wosonkē llēm wlo.

²³ Pjeyoga, tja syōshtë Data Sbō, Tjlapga Jesucristo Data li kong ga pjāy ie ber löng wlēp, pjāy kjimte eng woydē ara kar kar, pjāy kjimte mär ber löng Cristo go iyado bakoe. ²⁴ Rokēr Sbō kong ga ba wopjū li kjīshko ga pjāy Tjlapga Jesucristo woydē jlōkoyo li kjimte iyado.

Carta a los Filipenses

*Kjibokwo ère tara Pablorë
Filipos sogga kong*

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłokwo łaga Jesús äska włeniyo. Dë-nashko ga Pablo öötong shäng Filipos kjokyo Silas, Timoteo tjok, Jesús roy pjłú lë. Eshko ga nopga ara omtjłokwo kjrono, tak pjang Hechos 16.12-40 go sorë li eni. Pjłara ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjłú łara kjışhko. Epga ommiydonoshko ga llëbo ichara łok ba kjimtokło, dbur bakoe. Ichara łok domer kjłara ko Epafrodito tjok. E kjışhko ga kjibokwo ère tara Pablorë, e beno wopjłú ba kong li łokło.

Eshkoshko ga Jesús tjłokwo kjragaga łong Filipos kjokyo li shdungoba ara. Eni ga kjibokwo ère go ga Pablo shdungoba ara ëmdë ga shäng wopjłú li roy jyā tara, epga dbokjrë e go wło. Ga epga ichara ber łong wotōshko, ga ëng kjimte kar kar bakoe.

Eshko dbaryo ga judíoga kjone kjone to łong tjłë ga shji dār wło ga woyde ga shji mār Jesús go dö llëm, woyde ga kjok llgwekkło tara Moisésdë li sōy bakoe lë łong eni, miga jyō erä. E kjışhko ga kjibokwo ère go ga Jesús tjłokwo kjragaga li ichara Pablorë ber łong sjëk, nopga eniyo tjok.

Kjibokwo ère tara ba kongshko ga sök no shdüzłong uyo roshko Roma kjokyo, Jesús roy pjłú łara kjışhko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni.

1 Kjibokwo ère taga tja Pablorë, Timoteo tjok. Tjawa Cristo Jesús parkaga.

Sbö nopga tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok łong Filipos kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong, bomi kägäyoga kong, ëye parkë łong bomi tjok li kong bakoe.

²Rokër bi Data Sbö kong, Tjłapga Jesucristo kong ga ba wopjłú li kjışhko ga pjāy kjimte łok ara, pjāy ie ber łong włëp bakoe.

Pablo syōshtono Sbö kong Filipos sogga kjışhko

³⁻⁵Tja öör Jesús roy pjłú lë bomi kong dämärshko tek lëkong ga pjāy łong parkë Jesús kong bor tjok pjłú iyado. E kjışhko ga pjāy woyotjłınshko ga tja wopjłú Sbö tjok, ga tja syōshte ba kong bomi kjışhko wopjłúe. ⁶Sbö tjłokwo pjłú li kjroromishko ga llëbo pjłú shäryara Sbörë bomi pjłúshko, ga miydër ga shärye jek këgong, äär jong Cristo Jesús tjwe iröng obi guing.

⁷Sbö wopjłú li kjışhko ga «Jesús roy pjłú li, e jłöe» lër to shäng tjłap-gaga këskes bokshtoshko ga pjāy iara Sbörë beno łong bor kjimtaga. Ga tja bängzak shäng ëreshko orkwo kjrochak pjir dröng sho goshko ga pjāy łong bor kjimte obi. E kjışhko ga pjāy uunkong woydër ara. Eni kuzong ga tja wopjłú bomi kjışhko li, e pjłúe. ⁸Pjāy uunkong in woydë ara, e miyde Sbörë pjire. Pjāy woydër ara, shji woyde Cristo Jesúsde sorë ga eni.

⁹Tja syōshte Sbö kong bomi kjışhkosshko ga rokër ba kong ga pjāy kjimte dbar kjwobi go oblë woydë jek këgong këgong. Rokër ba kong obi ga pjāy opping jek këgong këgong ba kjok miydë li go, ba wotjłık pjłú li go bako, ¹⁰llëbo pjłú anmoyō li shäryëmi iyado wło. Eni ga pjāy ber łong pjło bek, pogo llëye dret Sbö bokso, äär jong Cristo tjwe iröng obi guing. ¹¹Ga rokër ba kong ga pjāy kjimte Jesucristorë jëk łong pjło bek iyado, pjāy ikoba wło, Sbö poshrëkoba bomi kjışhko wło, Sbö iëba ber tjwłō ara anmoyō bomi kjışhko wło bakoe.

**Pablo sök kjërshko, Cristo
tjłokwo roy pjlú ĩe kjĩshko**

¹² Pjeyoga, ĩĳeye weno bor kong dö ĩi, e sharyono Jesús roy pjlú shdär jek këgong wlo. E ĩer bomi kong, miydëmi wlo. ¹³ Eerishko ga no dagaga parkë löng no ĩlgwezlong uyo ëreshko, nopga oblë oblë, miyde łok ga tja iak shäng kjërshko orkwo kjrochak pjir dröng sho go, Cristo kjĩshko. ¹⁴ Bi pjeyoga ĩlamo löng kës ĩi, tja roy kuya łok ga opyono mär löng Sbö tjłokwo roy ĩë jłokoyo, ĩĳeye bangkjre łok ame.

¹⁵⁻¹⁷ No kjong kjong Cristo roy ĩë wopjlú go. Shärye łok eni, tja woyde ara kjĩshko. Miyde łok ga tja iak shäng ëreshko, «Cristo tjłokwo roy pjlú ĩi, e jłöe» ĩer oba kong wlo. Gueniyo kjong kjongda omlë, gueniyo wotjłik löng oblë. Shärye löng eni, tja woyde ĩlëm kjĩshko, äär ber tjwłö ara bor kjinmo wlo. Woyde łok ga songyo kjrër ara anmoyö ëreshko ĩe. Miydër ga eni. ¹⁸⁻¹⁹ Gueniyo ga e ĩĳeye ĩlëme. Cristo roy, e ĩe löng enido. Wotjłik pjlúre, de oware, gueniyo Cristo roy ĩe löng enido. Tja wopjlú e kjĩshko.

ĩlëbo weno bor kong owa ara ëre kjĩshko ga pjäy syöshtë löng Sbö kong bor kjĩshko ara, ga tja kjimte Jesucristo Sëyarë ara bakoe. E kjĩshko ga miydër ga tja där, ga tja ber shäng wopjlú ara anmoyö e kjĩshko. ²⁰ Bor kong ga Cristo tjłokwo łokyokjrër kjwe ga tja ber łok ara eshko. Woydër eni ĩlëme. Gueniyo miydër ga tja sgara shäng tjłë Cristo kjĩshko sorë ga tja tjłë eni ĩyado, ĩkoba ga Cristo, e tjwłö ara ĩëba wlo. Woydër ga tja sök sëre, de tja zrörabare, ĩëba eni ĩyado. ²¹ Bor kong ga tja beno shäng ga tja shäng ĩlëbo shäryë Cristo kong wlo eröe. Ga tja wołono ga bor kong ga pjlú anmoyö. ²² Eni gueniyo ga tja sök kjok ëre kjing go obishko ga nopga kjimtër jek këgong ga pjlúe. ¿Woydër kjone dey yalë? Miydër ĩlëme. ²³ Bor

kong ga pjlúyo kjone dey ĩer ga kjange. Tja wotjłik kjrina ga tja wołon dey, tja to ber sök Cristo tjok wlo, e bor kong ga pjlú anmoyö. ²⁴ Gueniyo tja wotjłik kjrina obi ga ber pjlú bomi kong wlo ga tja ber sök kjok ëre kjing go obi dey. ²⁵ Miydër pjlú ga eni. E kjĩshko ga miydër ga tja ber sök bomi tjok obi, pjäy kjimtër mär ber löng Cristo go jek këgong wlo. Eshko ga pjäy ber löng wopjlú ara anmoyö. ²⁶ Ga tja sök bomi tjok obishko ga pjäy löng wopjlú Cristo Jesús tjok bor kjĩshko.

²⁷ ĩlëbo wen bor kong sorë pogo ga Cristo roy pjlú ĩi kjrromi kuzong ga woydër ga pjäy jëk pjlö bek e go, Cristo roy pjlú ĩi tjwłö ara ĩëba wlo. Eni ga tja äär bomi ĩkde, de pjäy roy kur eröre, miydër ga pjäy löng wotjłik kjrinaso, pjäy löng parkë uunkong no kjłaraso włeni, Cristo roy shdär oba uunkong kong wlo. ²⁸⁻²⁹ ĩlëbo shäryara Sbörë bomi kong pjlúe. Pjäy iara beno löng mär Cristo go. Gueniyo erö ĩlëme. Pjäy iara beno shdungoba song ba kjĩshko bakoe. Era ĩlëbo pjlú bomi kong bakoe. E kjĩshko ga bomi wloyoga, e bangkjrëmi sira ĩlëme. E goshko ga miyde łok ga to jeno wlo, ga pjäyda där wlo. E łaga Sbörë eni. ³⁰ Dënashko ga tja shdunaba sorë ĩi ĩnomy wëłëe. Eerishko ga roy kumi löng ga tja shdungoba shäng e kjoyo obi. Ga miydër ga shäryëba löng bomi kong eni bakoe.

2 Eni ga pjäy tönö tjeng Cristo tjok kuzong ga pjäy kong dbo twe ĩyado. Pjäy woyde ara kjĩshko ga pjäy woydë ĩlëme. Sbö Sëya tjeng bomi tjok ĩyado. Pjäy songe ĩe Sbörë bakoe. ² Eni kuzong ga ĩĳeye ĩer bomi kong ĩi shäryozia. Pjäy wotjłis jong kjrinaso, ĩĳeye woyotjłimi kës ĩi shäryëmi ga pjlú wlo. Pjäy ëng woydos ara kar kar, pjäy ber löng ëng tjok wopjlú wlo. Shäryoromy eni ga tja ber wopjlú kësbang eshko. ³ Pjäy ĩlëbo shäryë, pjäy äär ber tjwłö ara wlo ĩëmi

llëme. Pjây opyë tjewlô ara oblë kjinmo llëme. Oblë iozî ber tjewlô ara bomi kjinmo dey. Pjây ber wotôshko. ⁴ Pjây llëbo wlëk pjîú bomi kong dö llëme. Wlëzî ber pjîú oblë kong bakoe. ⁵ Cristo Jesús, e wotjîik sorë ga pjây wotjîik eni bakoe.

⁶ Kjok shäryayde Sbörë llëm obishko ga e Sbö jîokoyo, tjewlô baiya dik bakoe. Gueniyo ga «Tja ber sök jûshko tjewlô ara iyado wlo» lara llëme.

⁷ Opyono beno shäng tjewlô llëm, parkaga tjewlëk shäng pjir wlëniyo dik, weno no, so shji kjoyoe.

⁸ Eshko ga opyono beno shäng wotôshko anmoyô.

Ba Data kolara kjîshko ga opyono beno wolon pjang kjîos go, nopga owa wlëni.

⁹ E kjîshko ga iara Sbörë beno tjewlô ara anmoyô, oblëga kës li kjinmo.

¹⁰ Shäryara eni, uunkong kjök tok ba kong wlo, ëye löng kjok dogo, ëye löng kjok ëre kjing go, ëye löng klung ëre dorko bakoe.

¹¹ Eshko ga «Jesucristo, e bi pjîluyo jîoe» lë lok uunkong.

Eni ga Data Sbö ber tjewlô ara bakoe.

Shji llëbo shäryë pjîúe

¹²⁻¹³ Pjeyoga, Sbö, e drön ëë bomi tjok, llëye lë li shäryëmi eni wlo. Tja shäng bomi tjokshko ga tja koloromi pjîúe. Era eerishko ga tja shäng pjola ga woyde ga pjây drön ëë, Sbö kolë, bangkjrë iyado wlo. Pjây dora llëbo pjîú ëre kong wlo.

¹⁴⁻¹⁶ Llëye shäryëmi dö ga shäryozî löng wopjîúe. Shji kjîoshtë llëm, shji ëng dboryë kar kar llëm bakoe. Eni ga pjây löng pjîo bek, pogo llëye dret Sbö bokso. Pjây Sbö wapga tjän, pjây löng nopga owa jëk löng pjîo bek llëm li tjrëko gueniyo. E kjîshko ga pjây

llëbo owa shäryë llëme. Eni ga shji ber löng së jîokoyo sorë tjîokwoyo li lëmi nopga kongshko ga pjây iya lok ga oblë, dbala lok shjiy kjok ro sî roshko wlëni. Eni ga Cristo tjwe iröng obishko ga tja wopjîú bomi kjîshko, pak shäryoror li beno tjewlô ara kjîshko. ¹⁷ Pjây mär löng Jesús go kjîshko ga pjây shdungoba löng songe. Ga miydër ga tja kjwe zrökoba, tjîokwo löror bomi kong kjîshko. Eni ëmdë ga tja wopjîúe. Tja wopjîú bomi kjîshko bakoe. ¹⁸ Pjîú wlo ga llëye wen bomi kongshko ga pjây löng wopjîúe. Ga pjây ber wopjîú bor kjîshko bakoe.

Timoteo, Epafrodito

¹⁹ Pjây roy miydër woydë, tja ber wopjîú wlo. E kjîshko ga tja kjimte Tjlapga Jesúsde ga Timoteo, e ichër jek maling bomi ik, pjây roy söya bor kong wlo lër. ²⁰ Llëbo ber pjîú bomi kong sorë li woyotjîiya shäng jîokoyo iyado botoya dik. Èye oblë, pjây woyotjîiya eni llëme. ²¹ Llamo löng ëreshkora, llëbo baiya woyotjîiyde. Llëbo Jesucristo i, e woyotjîiya löng llëme. ²² Gueniyo Timoteora parkë shäng bor tjok Jesús roy pjîú lë oba kong, wapga parkë löng ba data tjok sorë ga eni. E miydoromi tjän. ²³ Eni ga ichër woydë jek bomi ik, tja därde, de tja där llëm, e miydoror guing. ²⁴ Ga miydër ga tja kjimte Tjlapgarë wop ä ga jek bomi ik bakoe lër.

²⁵ Bi kjîlara Epafrodito, e ichoromi tek bor kong, tja kjimte bomi äska wlo. E parkono shäng bor tjok pjîú, dröno ara bor kjimtë Cristo roy lë. Gueniyo pjîú wlo ga ichër jek woydë bomi shwoy iröng obi. ²⁶ Pjây iya woydë arae. Miyde ga swlo ara roy kuromi, ga woydë ara e kjîshko. ²⁷ Öör buk swlo ara jîoe. Wolono seke. Gueniyo songe lara Sbörë, ga kjimtara. Llëye shäryara ba kong li beno bor kong pjîú bakoe. Tja song iyado. E wolono kjwe ga tja beno sök woydë ara eshko. ²⁸ E kjîshko ga

ichër jek woydë bomi shwoy maling, ñnomishko ga pjäy ber löng wopjlu obi wlo, tja sök woydë ba kjishko ame wlo. ²⁹⁻³⁰Tja kjimtëmi om go ga ä kjishko ga shrono shäng na bor kjimtë bomi äska. Parkë shäng Cristo kong ëreshkoshko ga wolono seke. E kjishko ga jek öötong shäng bomi shwoyshko ga wlokjrozï löng wopjlu, bomi kjlara wleni. Eëye parkë baiya dik ga bangkjrozï bakoe.

Shji mär Cristo Jesús go

3 Era eni ga pjeyoga, pjäy löng mär Tjlapga Jesús go kuzong ga pjäy ber löng wopjlu e go. Tjlokwo toror bomi kong li tër bomi kong jek obi. Tja kwleya ba të llëme. E ber bomi wlikoklo wleni.

²Pjäy sjëk, nopga owa löng llëbo owa shäryë wleniyo tjok. Epga so shjiti kjiloshko so kjoyoe. To löng tjlä ga «Woyde ga shji opsho zë, shji ber jyä tak pjir Sbö i wlo» le lok eni. ³Miga jyö erä. Jyä tak pjir Sbö i jlokoyo li shji. Shji kjimte ba Sëyarë ba poshrëk. Shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok. Shji mär llëbo shäryëy om go li go llëme. Shji jyä tak pjir Sbö i jlokoyo e kjishko.

⁴Shji där llëbo shäryëy li go kjwe ga där bäm go li tja. Tja llëbo pjlu shäryono ara anmoyö, oblë kjinmo. ⁵Tja buk chirawa öötong dbar kjwongshko (8) ga tja doyo jyä taraba pjire. Tja Israel tjëyo, tja Benjamín tjëyo bakoe. Tja hebreo jlokoyo tek dämär dwayo. Dënashko ga tja fariseo. E kjishko ga tja jëk to shäng pjlo bek kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go. ⁶Tja parkë woydë Sbö kong jlokoyo. E kjishko ga Jesús tjlokwo kjrägaga irpjanor, shdunor ara. Kjok ilgwekklo li, e söror beke. Tja llëbo owa shäryono lëba ga äe.

Shji Cristo miydë woydë pjluë

⁷Dënashko ga tja mär llëbo tjeng kës ëre go. Gueniyo eerishko ga tja mär shäng Cristo go shara. E kjishko ga bor

kong ga llëbo ëre tjwlo drete. ⁸Cristo Jesús, e bor Tjlapga. E miydër woydë pjluë. Tjwlo ara anmoyö li e. Llëbo oblë kës li, e ber bor kong ga tjwlo drete. Cristo kjishko ga llëbo kës li, e rayoror pjir, bor kong ga ioror beno tjwlo ame, llëbo dburoy wleni. Woydër ara li, e Cristo. ⁹Woydër ga tja ber baiya. Tja ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga woyde ga tja jëk pjlo bek kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go llëme. Woyde ga tja mär Cristo go dey. Eni ga tja ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso. ¹⁰Cristo, e miydër woydë pjluë. Cristo woshrra Sbörë iröng obishko ga ba dbo ara pina bi kong wëllëe. Ba dbo li miydër woydë bakoe. Cristo shdunaba ara, ga zröräbae. Woydër ga tja shdungoba eni bako, ga tja wolon woydë baiya dik bebi. ¹¹Woydër eni, llono ga nopga woshre Sbörë iröng obishko ga tja woshre ba tjok bako wlo.

¹²Tjlokwo loror kës ëre wlenor pjir, e lotë llëme. Tja iara Sbörë beno pjlo bek tjän, e lotë llëm bakoe. Gueniyo tja jeke. Tja kjrara Cristo Jesús, e miydër pjlu wlo. E kjishko ga tja drön ara, e miydër wlo. ¹³Pjeyoga, tja öötong tjän, e lotë llëme. Gueniyo tja wotjlinö to katöe. Llëye shäryono tjän li, e woyotjlin ame, llëbo wen tjwe li woyotjlintë. ¹⁴Tja tönö Sbörë beno tjeng Cristo tjok ga tja rokara jem sök ba tjok iyado wlo, llëbo twe ber bor kong wlo. E kjishko ga tja drön ara, kjrër wlo.

¹⁵Woyde ga shji wotjlik këkboga dik. Pjäy kjone kjone wotjlik oblë sira wleni ga pjlu li piya Sbörë bomi kong, miydëmi wlo. ¹⁶Llëye shäryëy kjone pogo ga woyde ga shji jëk löng tjlokwo bek miydoroy tjän li go.

¹⁷Pjeyoga, tja omshäryë shäng sorë ga pjäy omshäryos uunkong eni bakoe. No kjone kjone löng bomi tjreko omshäryë löng pjlu borwatoy dik. Pjäy omshäryos baiya dik bakoe. ¹⁸Tjlokwo loror bomi kong ara tjän li, e lër bomi kong

jek pjlara obi, ga tja slar eëe. Nopga ara omsharyë pjlú llème. Cristo wolono pjang kjlös go li, ba kong ga tjwlo llème le lok wleni. ¹⁹E beno tjeng shdungko iyado wlo. Wotjlik Sbö llème. Wotjlik llébo tjeng kjok ère kjing go eröe. Wotjlik löng llébo ber pjlú ba doyo kong li sharyayde. Zok ga llébo owa sharyara li, e kjoye lökyokjre ara, gueniyo eni llème. Roy shdöya lok wopjlúe.

²⁰Gueniyo ga shjira kjok ère so ame. Shji iara Sbörë beno löng kjok dogo so tjän, llono ga shji äar ber löng ba tjok eshko wlo. Bi döga tjwe eshko dwayo li koshoydë löng. Tjlapga Cristo Jesús li e. ²¹E dbo ara, llébo tjeng kes li iche ga pjlú wlo. Ga ba dbo go ga bi doyo tjwlo llém ère kjlopswe ber wolëso, baïya dik, e sök kjok dogo doyo sorë ga eni.

4 Era eni ga pjeyoga, pjây wokjang, pjây löng Tjlapga Jesús tjok iyado. Pjây woydër ara. Pjây in woydë ara. Tja iëmi ber wopjlúe. Pjây beno bor potjwlekklo wleni, tja parkono Sbö kong ara kjishko.

Pablo İano pjeyoga oblë oblë kjishko

²Walëga tjeng eshko do pjök ko Evodia, Síntique. Rokër ba kong ga töno beno tjeng Tjlapga Jesús tjok kuzong ga jëk löng wopjlú eng tjok, epenga dö wleni. ³Pja bor kjlara, ga woydër ga pja ber shäng ba kjimtaga. Epga parkono löng Jesús roy pjlú shdök bor tjok pjlúe. Clemente, bi pjeyoga oblë, epga parkono löng bor tjok eni bakoe. Eye ber löng së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kjibokwoyo go. Ga pjây ko tak lok e go bakoe.

⁴Pjây löng mär Tjlapga Jesús go kuzong ga pjây ber löng wopjlúe. Lër jek obi ga pjây ber löng wopjlúe. ⁵Llébo sharyozï oblë kong yötso, pjây löng wopjlú oba kong lëba wlo. Tjlapga Jesús, e tjwe döröe. ⁶Shji woydë llë kjïy llème. Pjây sorëborë ga pjây syöshtos Sbö kong,

«Tjawa kjimtozong» lözi ba kong. Ga pjây syöshteshko ga «Tjawa wopjlú bop tjok» lözi ba kong eni bakoe. ⁷Eni ga pjây töno beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga pjây ie Sbörë ber löng wlëp, pjây woydë ame wlo. Shji nopga kong ga sharye eni li, e llébo kësbang, e shay uunkong ber tjeng bi kã roy ga äe.

⁸Era eni ga pjeyoga, llébo bek li, e woyotjlizi eröe. Bangkjrako li, bek li, owa llém li, wolëso li, woydako li, roy pjlú li, e woyotjlimirë. ⁹Llëye İoror bomi kong kuromi li, e sharyozï eni. Llëye sharyoror İnomi sorë ga pjây omsharyos eni bakoe. Eni ga pjây ie Sbörë ber löng wlëpe.

Pablo wopjlú, llébo twara İok ba kong li kjishko

¹⁰Tja kong llébo sharyëmi kjwle jä. E go ga miydër ga tja woyotjlimi lönge. E kjishko ga tja iara Tjlapga Jesúsde beno sök wopjlúe. Tja woyojeromie lër llème. Miydër ga tja woyotjlimi löng iyado. Tja kjimtëmi İoromi ara, gueniyo tja kjimtëmi ga ä öotong dbar kop ara. ¹¹Lër bomi kong eni, llébo woydër obi kjishko llème. Tja sorë pogo ga tja oppino sök wopjlúe. ¹²Shji llëye dret ga e sorë miydër. Shji llébo ara ga e sorë miydër bakoe. Tja dli arare, de tja pjli ara, tja llébo arare, de tja llëye dret, eshko ga tja oppino sök wopjlú iyado. ¹³Tja kjimte Tjlapga Jesúsde kjishko ga llébo uunkong eniyo sharyër ga pjlúe.

¹⁴Eni gueniyo ga tja songshko ga tja kjimtoromi li, e pjlúe. ¹⁵Jesús roy pjlú lër soyër shäng pjây Filipos sogpa kongshko ga tja opshino jek bomi kjokyo Macedonia dwayo. Eshko ga dbur ichoromi bor kjimtoklo. Tjlokwo kjrägaga shto oblë so İira, tja kjimtara kjlara llème. E miydoromi tjän. ¹⁶Tja sök Tesalónica kjokyo ëmdë ga dbur ichoromi bor kjimtoklo pjaraso llème. ¹⁷Tja wotjlik llébo ichoromi li kjrë erö

İlême. Woydër ga pjây kong İlêbo twe Sbörë ara e kjîshko. ¹⁸İlêbo ichoromi Epafrodito tjok İi, e kjrörör pjir tjân. E tjok ga öötong woydoror İi kjinmo, İlêye woydër ame. İlêbo ichoromi İi, e beno Sbö kong pjîlú, İö pjîëblë, öng zröraba, sho suraba, pjonö dret, ba poshrëkklö wleni. ¹⁹Bor Sbö, e İlêbo ara. Eni ga İlêye woydëmi İi, e twe bomi kong pjir, pjây töno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjîshko. ²⁰Bi Sbö, e bi Data. E poshrëy, iëy ber kësbang, tjwİö ara İyado wİö. Ber eni.

Kjibokwo pjirzİong

²¹«¿Yonde?» İemi Sbö nopga töno beno tjeng Cristo Jesús tjok İöng İi kong.

Pjeyoga İöng bor tjok ëreshko İi, «¿Pjây yonde?» İe bomi kong.

²²Jesús tjİökwo kjrägaga İöng kës İi, «¿Pjây yonde?» İe bomi kong.

Tjİökwo kjrägaga parkë İöng pjİu kës-bangyo ushko İi, «¿Pjây yonde?» İe bomi kong bakoe.

²³Rokër Tjİapga Jesucristo kong ga ba wopjİú İi kjîshko ga pjây kjimte ara. Ber eni.

Carta a los Colosenses

*Kjibokwo ère tara Pablorè
Colosas sopga kong*

Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłokwo łaga Jesús äska włeniyo. Domer shäng kjłara obi ko Epafras. Dënashko ga Jesús roy pjłú łara Colosas kjokyo. Pablo om go łi tjłokwo łono eshko llème.

Gueniyo łu to jek ara irgo ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjłú łara kjok shto oblè oblè kjışhko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorè łi eni. Ga Epafras öör eshko ba ik, ga llèbo owa shärye Jesús tjłokwo kragaga łong Colosas kjokyo łirè łi łara ba kong pjire. Tjłè ba kong ga no kjone kjone to łong tjłè ga kjok uunkong shäryara Sbörè Jesús go llèm; Jesús tjwłò ara llèm; tjwłò arayo łi, e judío sdèkwo łe łong eni łe, miga jyö erä.

E kjışhko ga kjibokwo ère tara Pablorè, Jesús roy pjłú łi wlıkokło. Jesús iara Sbörè beno tjwłò ara, llèbo tjeng kës łi kjinmo łi tara ba kong. Èye dăr kjok łlgwekkło kjok ère so łi go ga äe tara ba kong. Woyde Sbörè ga shji jèk ba bokso sorè łi tara ba kong bakoe.

1 Kjibokwo ère taga tja Pablorè, bi kjłara Timoteo tjok. Tja kjrara Sbörè beno ba tjłokwo roy łaga Cristo Jesús äska.

²Pjeyoga Cristo tjłokwo kragaga łong Colosas kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong. Pjây Sbö nopga.

Rokërwa bi Data Sbö kong ga ba wopjłú łi kjışhko ga pjây kjimte ara, pjây ie ber łong włèp bakoe.

Pablo syöshtono Sbö kong Colosas sopga kjışhko

³⁻⁵Dënashko ga tjłokwo bek łi kuromi, ga kjrromi. Sbö tjłokwo roy pjłú łi e.

Eerishko ga pjây roy kurorwa ga pjây măr łong Cristo Jesús go, Sbö nopga uunkong woydèmi ara bakoe. Shäryèmi łong eni, bomi potjwłèkkło jnek tjeng kjok dogo twe Tjłapgarè bomi kong łe łi kjışhko. E kjışhko ga tjawa syöshtè Sbö kongshko ga tjawa wopjłú ba tjok bomi kjışhko. Sbö, e bi Tjłapga Jesu-cristo Data.

⁶Dënashko ga llèye shäryara Sbörè bi kong ba wopjłú kjışhko łi roy öotong bomi kong. Eerishko ga Sbö tjłokwo bek łi shdöktong jek kègong, kjok kjwang jikong. Kuya nopgarè ga tjłokwo kjre, ga epga kjłopswe ber jèk łong oblè, pjây omshäryono sorè ga eni. ⁷Tjłokwo łaga bomi kong bäm go łi, e borwa kjłara Epafras. E woydërwa ara. E parkè shäng Cristo kong borwa tjok, pjây kjimte wło. ⁸Pjây kjimte Sbö Sëyarè èng woydè ara kar kar łi roy söga borwa kong łi e.

⁹E kjışhko ga pjây roy kurorwa tek łèkong ga tjawa beno łong syöshtè bomi kjışhko iyado. Rokërwa Sbö kong ga ba kjok miydè łi twe ba Sëyarè bomi kong, llèye woyde shäryèmi łi miydèmi wèłè wło. ¹⁰Rokërwa ba kong eni, llèbo pjłú shäryèmi iyado wło, e miydèmi jek kè-gong kègong wło bakoe. Eni ga Tjłapga Jesús ber wopjłú bomi kong, pjây jèk nopga baıya dik kjışhko. ¹¹Dbo ara łi, e Sbö eröe. Eni ga rokërwa ba kong ga pjây kjimte ara, llèbo wen tjwe bomi kong owashko ga Cristo rayèmi llèm wło, pjây ber łong wotöy, wopjłú wło. ¹²Sbö sök no pjłuyo iyado łışhko ga kjok shjiy ara anmoyö. Ga pjây iara Data Sbörè beno łong llèbo twe ba nopga kong eshko łi kjrè wło. Woydërwa ga pjây ber łong wopjłú ba tjok e kjışhko. ¹³Shji łong kjok ro sı roy włeni obishko ga shji döra Ä włoshko dwayo. Ga ba Wa woyde ara łi, e iara beno shäng bi pjłuyo shara. ¹⁴Ba kjışhko ga shji döktong bi shdunggło dbo dorko dwayo, owa pjang bi go łi łona beno dret bakoe.

Cristo tjewlō ara anmoyō

¹⁵ Sbō, e igōy līeme.

Gueniyo Cristora inoy,
ga e so Sbō kjoyoe.

Kjok shāryayde Sbōrē līem obishko ga
Cristo sök tjan.

Llēbo shāryara Sbōrē kēs li,
e iara beno tjeng ba wloshko.

¹⁶ Ba go ga llēbo uunkong shāryara
Sbōrē.

Llēbo tjeng kjok dogo,
llēbo tjeng kjok ēre kjing go,
llēbo welē,

llēbo igōy līem,

sēya llē dbo ara wleniyo,

oblē ichagaga wleniyo,

e shāryara ba go uunkong,

ga uunkong li twara beno ba kong bakoe.

¹⁷ Llēbo shāryak līem obishko ga e sök
tjan.

Llēbo tjeng kēs li mär ber tjeng ba go.

Cristo līem ga e tjeng ame.

¹⁸ Ba tjlōkwo kragaga, e ba doyo wleni,
ga ba kägäyo li e.

Epga iaga ber löng sē jllōkoyo li e.

E woshrono irōng obi,

nopga wolono oblē li bām go.

E kjishko ga beno tjewlō ara,

llēbo oblē kjinmo.

¹⁹ Woydara Sbōrē ga

e om go ber pjang Cristo go jllōkoyo.

²⁰ E ichara Sbōrē

srēng kwong pjang kjlōs go,

llēbo uunkong ber tjeng wlēp Sbō tjok
wlo,

ber tjeng bëy ba tjok irōng obi wlo,

llēbo tjeng kjok dogo,

llēbo tjeng kjok ēre kjing go bakoe.

²¹ Dēnashko ga pjāy löng bëy Sbō tjok
līeme. Eshko ga llēbo owa shāryēmi

löng ara kjishko ga pjāy ba moskwoga
wleni. ²² Gueniyo Cristo wolono jllōkoyo

kjishko ga pjāy iara Sbōrē beno tjeng bëy
ba tjok irōng obi, pjāy ie ber löng pjlo

bek, pogo llēye ber dret ba bokso wlo.

²³ Gueniyo woyde ga pjāy mär ber löng
Cristo go. Tjlōkwo pjlu kjroromi li, e
jyō lēmi sira līeme. Tjlōkwo pjlu ēre roy
shdōktong kjok kwang jikong. Tjlōkwo
lēr shäng li e.

Pablo parkono Jesús tjlōkwo kragaga kong

²⁴ Llēbo weno bor kong owa bomi
kjishko. Tja wopjlu e kjishko. Cristo
Jesús tjlōkwo kragaga, e ba doyo wleni,
ga Cristo shdunaba ara ba kjishko.
Eerishko ga tjara shdungoba shara, ga tjara
wopjlu e kjishko. ²⁵ Tja iara Sbōrē beno

shäng parkē bomi kong, ba tjlōkwo kra-
gaga oblē li kong bakoe. Tja ichara beno
shäng ba tjlōkwo kēs li lē bomi kong.

²⁶ Tjlōkwo ēre jnena Sbōrē tjeng tek dē-
nashko dwayo, gueniyo eerishko ga lara
ba nopga baiya löng li kong. ²⁷ Shāryara

eni, woydara ga tjlōkwo pjlu, owa līem
jnek tjeng li miydēmi pjāy nopga judio
līem wleniyo lirē wlo. Tjlōkwo li eni:
Cristo ber shäng bomi tjok ga pjlu, ga
llēbo twe ba nopga kong lara Sbōrē li,
e ber bomi kong bakoe.

²⁸ Cristo roy lērwa nopga kong, ga
epga poshdunwa, pinwa, borwa kjok
miydē tjeng kēs li go. Shāryerwa eni,
nopga tōno beno tjeng Cristo tjok li jēk
bëy wlo, iya Sbōrē löng pjlo bek wlo.

²⁹ Tja parkē ara e kjishko. Tja drōn ara,
e shāryer wlo, dbo twe Cristorē bor kong
kēs li go.

2 Tja shäng parkē kjang bomi kjishko,
Laodicea sopga kjishko, nopga oblē

tja iyde lok līem wleniyo kjishko bakoe.
Lēr bomi kong eni, miydēmi wlo. ² Tja

parkē eni, epga dbokjrē wlo, ēng woydē
ara kar kar iyado wlo bakoe. Woydēr

ga tjlōkwo li llē loklo miyde lok pjir,
e jyō lē lok līem wlo, Cristo miyde

pjlu wlo. Tjlōkwo jnena Sbōrē tek dē-
nashko dwayo li e. ³ Sbō kjok miydē li

tjewlō ara. E miyde lok Cristo go erōe.
⁴ Lēr bomi kong eni, tjlōkwo wolēso

włeniyo ľeba bomi kongshko ga pjāy jyāpgwēba e go ľlēm wło. ⁵Tja shāng bomi tjok eshko ľlēm, gueniyo pjāy woy-otjĭn iyado. Roy kuror ga pjāy uunkong wotjĭk no kjaraso włeni, pjāy mār ľōng Cristo go jĭłkoyo bakoe. Tja wopjĭu e kĭshko.

Shji mār ľōng Cristo go

⁶Cristo Jesús włokjroromishko ga e ioromi beno shāng bomi Tjĭlapga. Eni kuzong ga woyde ga pjāy mār ber ľōng ba go iyado. ⁷Pjāy mār ber ľōng māmā ba go jĭłkoyo, pjāy oppino sorē ga eni, ga pjāy mār ba go jek kēgong kēgong. Pjāy ber ľōng wopjĭu Sbō tjok iyado bakoe.

⁸Kjone kjone mār ľōng tjĭłkwo oblē oblē go. Tjĭłkwo ľi, nopga kjok ēre so sgara beno ľōng mār ba go, gueniyo e jyō, e ľaga Cristorē ľlēme. Pjāy sjēk tjĭłkwo eniyo ľagaga ľi tjok, pjāy jyāpgwe łok ľlēm wło, pjāy iche ber ľōng ba tjĭłkwo baĭya ľi go ľlēm wło.

⁹Cristo go Sbō beno pjang kēsbang ba tjok, ĩgōy wēłē wło. ¹⁰Ga pjāy Cristo nopga kuzong ga ľlēye woydēmi dō ľi twara beno tjeng bomi kong pjir tjān. E sēya ľlē dbo ara włeniyo kāgāyo, oblē ichagaga włeniyo kāgāyo bakoe. ¹¹Pjāy tōno beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjāy jyā tak ľōng pjire. Nopga doyo jyā tēshko ga ba sho ľi ze łok tas sira. Gueniyo pjāyda jyā tak eni ľlēme. Pjāy jyā te Cristorē wło ga bomi wotjĭk owa ľi kjara pjire. ¹²Pjāy waraba jer di roshkoshko ga pjāy wolono to Cristo tjok włeni. Cristo woshrara Sbōrē irōng obi, ba dbo ara go. Ga pjāy mār Sbō dbo ara go kĭshko ga pjāy opshik tēm di roy dwayoshko ga pjāy woshrara irōng obi Cristo tjok włeni bakoe. ¹³Bomi wotjĭk owa ľi kjayde Cristorē ľlēm obishko ga pjāy wolono ľōng włeni, bomi owa ľi tjok. Gueniyo eshko ga pjāy iara Sbōrē beno ľōng Cristo tjok, sē włeni. Eshko ga owa pjang bi go ľi ľōna beno drete.

¹⁴Dēnashko ga shji pogo tjwłō ara, ľlēbo owa shāyroroy ľi kĭshko. Gueniyo e kjara Sbōrē bi kong, ľōra beno pjang kĭłōs go włeni. ¹⁵Cristo wolono pjang kĭłōs goshko ga sēya ľlē dbo ara włeniyo, oblē ichagaga włeniyo, ba dbo ľi dōra Sbōrē pjire. Epga zana beno ľōng song, oba uunkong bokshto.

¹⁶Eni ga ľlēbo uako, iako ľlēm ľeba bomi kong ga jĭł ľēmi ľlēme. Pjāy ichēba dbar ľlē shrēk Sbō kong ga jĭł ľēmi ľlēm, mok mite dbaryo, woshtozłong dbaryo ěmdē ga jĭł ľēmi ľlēm bakoe. ¹⁷Cristo tjwayde ľlēm obishko ga ľlēbo uunkong ēre tjwłō ara, beno ēye tjwe ľe ľi jyāgłō kĭshko. Gueniyo Cristo shrono öör tjān kuzong ga kjok ľlgwekkłō uunkong ēre beno tjwłō ame.

¹⁸Kjone kjone to ľōng tjĭē ga «Woyde ga shji opyē ľōng wotōshko, Sbō park-agaga kjok dogo so poshrēk wło. Ľlēm ga shji ľlēbo owa shāyrono» ľe ľōng eni. Gueniyo jĭł ľēmi ľlēme. Ba wotjĭk owa ľi kĭshko ga krē łok ara, tjĭē ga «Sbō tjĭłkwo łono borwa kong» ľe, ga mār ľōng e go. Miga jyō erā. ¹⁹Epga mār ľōng Cristo go ľlēme. Bi doyo iche bi kāgārē sorē ga shji Cristo tjĭłkwo kjragaga iche Cristorē eni bakoe. Eni ga shji no kjaraso włeni. Shji mār ľōng ba go, ga shji kong dbo twe Sbōrē, ľlēye woyde ľi shāryēy wło.

Shji ie Cristorē ber ľōng sē jĭłkoyo

²⁰Pjāy wolono Cristo tjok włeni kĭshko ga pjāy beno ľōng ichaga kjok ľlgwekkłō kjok ēre so ľirē ame. ĽEni ga pjāy jēk ľōng kjok ľlgwekkłō ľi kolē włeni ega? ²¹Kjok ľlgwekkłō tak łok ľi tjĭē ga «Ľlēbo kjwe kĭrēy bi włoshko ľlēme. Ľlēbo kjwe uēy ľlēme. Ľlēbo kjwe porwēy ľlēme.» ²²Ľlēbo tjeng kēs ēre pjir drete. Ga kjok ľlgwekkłō uunkong ēre ľaga norē erōe. ²³Shji jēk ľōng bi wotjĭk owa ľi go ľlēm wło ga shji iche kjok ľlgwekkłō ērerē drōn ara, shji iche

ber löng wotöshko wleni, gueniyo shji wotöshko jlökoyo llëm, bi doyo, e shdüya ara bakoe. E kjishko ga kuy ga kjok ilgwekklo ëre lagaga kjok miydë ara. Miga shji kjimte kjok ilgwekklorë bi wotjlik owa li rayë llëme.

3 Eerishko ga Cristo sirkeno sök kjok dogo Sbö orkwo këlëkong. Eni ga pjây woshrra Sborë Cristo tjok wleni kjishko ga woyde ga pjây ber löng llëbo kjok dogo so woyotjlik eröe. ²Llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woyotjlimi ame. Llëbo kjok dogo so li woyotjlimirë eröe. ³Pjây wołono Cristo tjok wleni kjishko ga pjây de Sborë, pjây ber löng së jlökoyo Cristo tjok wlo. ⁴Ga pjây ie Cristorë ber löng së jlökoyo kjishko ga wen tjwe ba dbo kalã goshko ga pjây wen ba tjok eshko bakoe.

⁵E kjishko ga bomi wotjlik owa kës li rayozia. Pjây jëk e go ame. Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Llëbo sharyako llëm li sharyë llëme. Shji wotjlik llëbo owa sharyë oblë tjok llëme. Shji wotjlik dbur töng bi kong erö llëm, e sböpga jyäglo poshrëy löng wleni kjishko. ⁶Ëye sgara shäng llëbo sharyë eni ga shäng Sbö kolë llëm, ga llono ga shdüya Sborë kjange. ⁷Dënashko ga pjây omsharyono eni bakoe. ⁸Gueniyo eerishko ga llëbo kës ëre rayozï pjire. Shji iirkë ame. Llëbo owa sharyë oblë kong ame. Oblë laywëy owa ame. Tjlokwo lako llëm li lëy ame. ⁹Shji jyörkë ëng kong ame bakoe. Shji jëk bi wotjlik owa dënashko li go ame kjishko ga llëbo kës ëre sharyë ame. ¹⁰Pjây kjlopswara Sborë beno löng wotjlik oblë, ga dbar jek ga pjây kjlopswe jek këgong këgong ber baïya dik wlo, e miydëmi pjlu anmoyö wlo. ¹¹Eerishko ga pja judiore, de pja judio llëmde, e llëno llëme. Pja doyo jyã tak pjirde, de llëmde, e llëno llëme. Pja shto oblë sore, pja kjok miydë ara llëmde, e llëno llëme. Pja parkaga tjwlek

shäng pjir wleniyore, de eni llëmde, e llëno llëm bakoe. Tjwlo tjok li, e Cristo eröe. Ga tjwe ber pjang bi go uunkong.

¹²Pjây woyde Sborë ara, ga pjây kjrara beno ba nopga baïya. E kjishko ga woyde ga oblë songe lëmi, pjây wopjlu oblë tjok, pjây wotöy, pjây wotjlik oblë kjishko iyado, pjây iirkë maling llëm bakoe. ¹³Pjây ëng wlek kar kar llëm, pjây wlep ëng tjok dey. Llëbo sharyara oblërë bomi kong owashko ga iozi ber eni dey. Owa pjang bomi go li löna Sborë sorë ga oblë kong sharyozï eni bakoe. ¹⁴Ga pjây ëng woydos ara kar kar jlökoyo. Tjwlo arayo li e. Sharyëmi eni ga pjây ber löng no kjaraso wleni.

¹⁵Pjây rokara Sborë ber ëng tjok wopjlu wlo, pjây ber no kjaraso wleni wlo. E kjishko ga pjây mär ber löng Cristo go, sharyëmi eni wlo. Ga pjây löng wopjlu Sbö tjok iyado. ¹⁶Cristo tjlokwo pjlu li woyotjlizi iyado. Pjây ëng pis e go. Pjây ëng poshdüs bomi kjok miydë kës li go. Pjây tos löng wopjlu Sbö kong. Poshrëzi tækwo oblë oblë go. ¹⁷Llëye lëmi, llëye sharyëmi dö ga sharyozï Tjlapga Jesús ko go, ga pjây löng wopjlu Data Sbö tjok iyado ba kjishko.

Shji jëk oblë tjok sorë

¹⁸Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga kolozï, pjây Tjlapga Jesús tjlokwo kjruga kjishko.

¹⁹Domerga orkwosmok löng pjir, bomi boyga woydozia. Pjây kjang ba tjok llëme.

²⁰Kjwozirga, bomi dataga, bomi mekëga, e kolozï iyado. Eni ga Tjlapga ber sök wopjluë.

²¹Dataga, pjây tjle bomi wapga kong yotso, iirkë lok llëm wlo, wosonkë llëm wlo bakoe.

²²Parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo, bomi sogoga kjok ëre so, e kolozï iyado. Pjây iya löngde, de llëmde, pjây parkos ba kong jlökoyo, Tjlapga

Jesús bangkjrëmi kjîshko, bomi sogoga ber löng wopjlú bomi tjok wlo llëme. ²³⁻²⁴Miydëmi pjlü ga pjây potjwlëga Tjlapgarë. Llëbo twe ba nopga kong kjok dogo li twe ber bomi kong bakoe. E kjîshko ga llëye shäryëmi dö ga shäryozî yötso, shäryëmi löng Cristo kong wleni, shäryëmi löng nopga kong wleni llëme. ²⁵Gueniyo nopga uunkong ilgweya Sbörë beke. E kjîshko ga ëye llëbo owa shäryono ga shdüya, llëbo owa shäryara li kjîshko.

4 Parkaga sogoga, pjây kägäyo sök kjlara kjok dogo, e woyotjlizä. E kjîshko ga pjây opshäryos bëy bomi parkagaga tjok.

²Pjây uunkong syöshtë Sbö kong iyado, pjây sjen llëme. Pjây löng sjëk iyado. Pjây löng wopjlú Sbö tjok iyado.

³Pjây syöshtë borwa kjîshko bako, Cristo tjlokwo jnek tjeng pjir li shdörwa jek këgong wlo. Tja sök kjërshko e kjîshko. ⁴Woyde ga tjlokwo li lër yötso, kukoba wëllë wlo. E kjîshko ga rokozi Sbö kong ga tja kjimte ba lë eni.

⁵Pjây löng tjlokwo kragaga llëm li tjokshko ga pjây opshäryos bëy, Sbö tjlokwo roy pjlü lëmi ba kong ga pjlushko ga lözi iyado, pjây dbar jek llëme. ⁶Woyde ga pjây lan ba tjok yötso, kuya lok ga ber wopjlú wlo. Woyde ga llëye kjakroke bomi kong dö ga dbyryëmi sorë miydëmi löng pjir tjän.

Kjibokwo pjirzlong

⁷⁻⁸Bi kjlara Tíquico, e parkë shäng Tjlapga Jesús kong bor tjok pjlü iyado. E woydër ara. E ichër jek bomi shwoy bor roy sök bomi kong, pjây ber löng wopjlú wlo, pjây wosonkë llëm wlo. ⁹Bi kjlara Onésimo, e bi kjlara jlökoyo. E woydër ara. E bomi kjok eshko so bakoe. E ichër

jek Tíquico yorkë. Llëbo jëk jong na sorë läywe bomi kong drete.

¹⁰Aristarco shäng na kjërshko bor tjok bakoe. «¿Pjây yonde?» lë bomi kong. Bernabé kjlarayo ko Marcos, «¿Pjây yonde?» lë bomi kong. Jek äär bomi shwoy ga wlokjrozî yötso, e löror bomi kong tjän. ¹¹«¿Pjây yonde?» lë Jesúsde bomi kong. Jesús, e ko Justo bakoe. Tja parkë shäng Sbö ber no pjluoyo sorë li roy lë oba kong. Bor kjimtagaga löng li tjrëko, judfoga löng domerga doglo mya ëre döe.

¹²«¿Pjây yonde?» lë Epafrasde bomi kong. E bomi kjok eshko so. E parkë Cristo Jesús kong. E syöshtë Sbö kong bomi kjîshko jlökoyo iyado, pjây mär Sbö go jlökoyo wlo, llëye woyde Sbörë li miydëmi pjlü wlo, shäryëmi eni iyado wlo bakoe. ¹³Inor om go ga parkë bomi kong kjang iyado, parkë Laodicea soppa, Hierápolis soppa kong eni bakoe.

¹⁴Lucas, no dwlómnega woydër ara li, «¿Pjây yonde?» lë bomi kong. Demas omilë bomi kong eni bakoe.

¹⁵«¿Yonde?» lëmi Laodicea soppa kong, Ninfa† kong, Jesús tjlokwo kra-gaga tön löng ba ushko li kong bakoe.

¹⁶Kjibokwo ëre lörömi pjirshko ga ichëmi jek Jesús tjlokwo kragaga löng Laodicea kjokyo kong, lë lok eshko bako wlo. Ga kjibokwo ichoror jek ba kong li lëmi pjäydë bakoe.

¹⁷Pjây tjilë Arquivo kong ga «Pak twara Tjlapgarë bop kong li shäryos pjire» lëmi ba kong eni.

¹⁸Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara.

Tja sök kjërshko woyojemi llëme.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjîshko ga pjây kjimte ara.

†4:15 Ninfa, e walë.

Primera Carta a los Tesalonicenses

*Kjibokwo ère tara Pablorè
Tesalónica sogpa kong*

Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjåra ko Pablo. E Sbö tjåokwo åaga Jesús åska wåeniyo. Dënashko ga öör Jesús roy pjåú læ Tesalónica kjokyo. E irgo ga jek öör eshko pjåra obi. Eshko ga Silvano, Timoteo, e söra jek ba tjok. Gueniyo nopga Sbö miydè llëm wåeniyo iirkono ara ba kong, ga Pablo töktong ey dwayo.

Jesús tjåokwo kjrägaga löng Tesalónica kjokyo li shdunaba ara. E kjåshko ga Pablo jek woydè ba ik obi, gueniyo to jek ame. Eni ga kjibokwo ère tara, twara Timoteo kong, ga ichara jek ba sök epga kong, epga dbokjrè e go wåo.

Ålëbo shåryara Sbörè epga kong pjåú, ga Pablo beno wopjåú e kjåshko li tara ba kong. Epga shdungoba ara ëmdè ga Sbö shäng ba tjok li tara ba kong. Dënashko ga Pablo jëktong shäng ba tjok sorè li tara ba kong. Epga ichara mär Jesús go jek këgong këgong. Epga ichara Jesús tjwe iröng obi dbaryo li koshè wopjåú bakoe.

1 Kjibokwo ère taga tja Pablorè, Silvano,³ Timoteo tjok.

Jesús tjåokwo kjrägaga löng Tesalónica kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong. Pjåy Data Sbö nopga, pjåy Tjålapga Jesucristo nopga bakoe.

Rokër Data Sbö kong ga ba wopjåú li kjåshko ga pjåy kjimte ara, pjåy ie ber löng wåëp bakoe.

Ålëbo shåryara Tesalónica sogparè pjåú Sbö kong ara

²⁻³ Pjåy mär Tjålapga Jesucristo go kjåshko ga pjåy parkè pjåú Sbö kong. Oblè woydèmi ara kjåshko ga ålëbo pjåú shåryèmi ba kong. Bi Tjålapga Jesucristo, e koshèmi löng wopjåú åyado kjåshko ga ålëbo wen tjwe bomi kong owashko ga pjåy wosonkè llëm, pjåy pak shåryè pjåú åyado. E kjåshko ga tjawa wopjåú Sbö tjok åyado. Tjawa syöshëtshko ga tjawa syöshëtè bomi kjåshko, ga ålëye pjåú shåryèmi löng li, e lærwa Data Sbö kong.

⁴⁻⁵ Pjeyoga, pjåy woyde Sbörè ara. Jesucristo tjåokwo roy pjåú lõrorwa bomi kongshko ga kuromi dö llëm, Sbö dbo ara li inomi bako, ga pjåy kjimtara Sbö Sëyarè tjåokwo li kjrè jåokoyo. Miydërwa e go ga pjåy kjräga Sbörè om go. Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa opshåryono bomi kong sorè li, e miydèmi löng pjåú. ⁶ E irgo ga ålëbo weno bomi kong owashko ga pjåy kjimtara Sbö Sëyarè beno löng wopjåú. Eni ga tjawa opshåryono sorè li, Tjålapga Jesús opshåryono sorè li, pjåy omshåryono eni bakoe.

⁷ Eni ga ålëye shåryoromi pjåú li, e beno pjåú Jesús tjåokwo kjrägaga löng Macedonia kjokyo li kong, löng Acaya kjokyo li kong, omshåryè lok eni bako wåo. ⁸ Bomim kjåshko ga Tjålapga Jesús tjåokwo roy shdöktong Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, gueniyo eshko dö llème. Pjåy mär Sbö go sorè li roy shdöktong kjok kjwang jåkong. E kjåshko ga pjåy roy lærwa è kong ame ga pjåú, kura lok tjån kjåshko. ⁹⁻¹⁰ Lanyotkëba löng om go ara. Tjawa öötong löng bomi shwoyshko ga tjawa wåokjrøromi löng wopjåú. Eshko ga bomi sböpga jyåglo tjeng li rayoromi pjir, ga pjåy optwono Sbö sök së jåokoyo li kong, pjåy parkè ber löng ba kong shara wåo. Jesús, e Sbö

³1:1 *Silvano*, e kowëba *Silas* bakoe.

Wa woshrara Sbörë iröng obi. E bi döga, no shdüzlong dbaryoshko ga shji shdüya Sbörë llëm wlo. Ga Jesús ter tjwe kjok dogo dwayo iröng obi li, e koshomirë löng. Pjäy roy lëba löng eni.

**Pablo parkono
Tsalónica kjokyo sorë**

2 Pjeyoga, miydëmi pjlu ga tjawa jek öör tjeng bomi ik li beno pjlu, owa llëme. ²Miydëmi pjir ga tjawa äätë bomi shwoy llëm obishko ga tjawa löng Filipos kjokyo. Eshko ga tjawa laraba owa ara, llëbo weno borwa kong owa bakoe. Eni ëmdë ga tjawa kjimtara Sbörë ba tjlokwo roy pjlu lë bomi kong, tjawa wloyoga löng ara gueniyo. ³Tjawa tjlokwo lono pjlo bek eröe. Tjawa dik-tong löng llëme. Tjawa wotjilno llëbo owa shäryë ë tjok llëme. Eye jyäpg-wërwa wlo lororwa llëm bakoe. ⁴Dë-nashko ga tjawa tjilna Sbörë, ga tjawa iara beno löng ba tjlokwo roy pjlu laga oba kong. Tjawa tjëno, nopga ber löng wopjlu borwa tjok wlo llëme. Tjawa tjëno, Sbö ber wopjlu borwa tjok wlo, shji wotjlik löng llë iya sök wëjë kjishko.

⁵Miydëmi pjlu ga tjlokwo wolëso ber pjlu oba kong wlo li lorwarë llëme. Miyde Sbörë om go ga tjawa opshäry-ono nopga to löng dbur töng ba kong erö wlo wleniyo dik llëm bakoe. ⁶⁻⁷Tjawa to löng poshrëmi wlo llëm, poshrëya oblërë wlo llëm bakoe. Tjawa Sbö tjlokwo roy lagaga Cristo äska. E kjishko ga pjäy kjwe ichororwa borwa kjimtë dbo go ga pjluë. Gueniyo tjawa opshäry-ono eni llëme. Tjawa opyono beno löng wotöy bomi tjok, mekëga ba wappa dë wleni. ⁸Pjäy woydërwa ara. Sbö tjlokwo roy pjlu lororwa bomi kong wopjluë. Gueniyo erö llëme. Tjawa wopjlu bomi tjok kjishko ga tjawa opyono beno löng llë pogo shäryë bomi kong wlo. ⁹Pjeyoga, tjawa löng Sbö tjlokwo roy pjlu lë bomi kongshko ga eye kong pak

twërwa woydë llëme. E kjishko ga tjawa parkono shkë dba, tjawa dröno däw, dli llë wlek borwa kong wlo. ¿E woyo bomi kong llëmdo?

¹⁰Pjäy omïno löng, ga Sbö omïno bakoe. Tjawa löng pjäy Jesús tjlokwo kragaga tjokshko ga tjawa jëk löng pjlo bek, tjawa pogo llëye dret Sbö bokso, nopga bokso bakoe. ¹¹Miydëmi pjlu ga dataga opshäryë ba wappa tjok sorë ga tjawa opshäryono pjäy kjlara kjlara tjok eni bakoe. ¹²Pjäy poshdunorwa, pjäy dbokjrë wlo, pjäy wosonkë llëm wlo bakoe. Sbö, e tjwilo ara, ga pjäy roke ber löng ba tjok, sök no pjluo iyado lishko. E kjishko ga pjäy löng pjlo beke lororwa bomi kong, Sbö ber sök wopjlu bomi tjok wlo.

¹³Sbö tjlokwo roy pjlu li, e nopga i llëme. E Sbö i. Ga kuromishko ga tjlokwo li kjroromi jlokoyo eni. E kjishko ga tjawa wopjlu Sbö tjok iyado. Tjlokwo li kjroromi kjishko ga pjäy kjlopswara beno wotjlik oblë. ¹⁴Pjäy shduna bomi pjeyoga eshko so lirë. Sbö tjlokwo kragaga töno beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Judea kjokyo li shdungga ba pjeyoga judioga obi lirë eni bakoe. ¹⁵Judioga ëre, e Tjlapga Jesús zröga, Sbö tjlokwo lagaga tek dëdashko so li zröga bakoe. Tjawara ichara lok to kjok shto oblë. Sbö wopjlu ba tjok lok llëme. Epga löng nopga uunkong wloyo. ¹⁶Tjawa tjle woydë nopga judio llëm wleniyo kong, döya Sbörë wloshko ga tjawa ichara lok ba shäryë llëme. Eni ga llëbo owa shäryë lok jek këgong këgong. E kjishko ga Sbö iirkë ara ba kong, ga epga shdüya döroe.

**Pablo jek woydë
Tsalónica kjokyo obi**

¹⁷Pjeyoga, tjawa opshino jek bomi zlong bäng dwayo dbar kjwöbö ga shji ëng ik llëm, gueniyo pjäy woyotjlnwa ara. Ga pjäy inwa woydë ara kjishko

ga tjawa dröno ara jek bomi ik wlo. ¹⁸Tjawa wotjlino jek bomi ik lororwa. Tja Pablo, tja jek bomi ik loror pjloboso, gueniyo tja sona Are. ¹⁹Tjawa long Tjlapga Jesus tjwe irong obi li koshë long wopjlu. Eshko ga tjawa lan wopjlu bomi kjishko ba tjok, tjlokwo lororwa bomi kong li kjroromi jlökoyo kjishko. ²⁰Jlökoyo ga bomi kjishko ga tjawa long wopjlu, woowa lleme.

Timoteo öör ba ik

3 ¹⁻²Eni ga pjäy roy tjwe koshërwa woydë ameshko ga Timoteo ichororwa jek bomi ik, ga tjawara beno tjeng Atenas kjokyo tjoksa. Timoteo, e bi kjlara, e parkë shäng Sbö kong, Cristo roy pjlu le oba kong borwa tjok. Ichororwa jek bomi kjimte, pjäy mär Jesus go jek këgong wlo, ³llebo tjwe kjang bomi kongshko ga pjäy wotjlik Jesus rayë lleme wlo. Shji shdungoba song eni, e miydëmi long pjlu. ⁴Tjawa long bomi tjok obishko ga llebo wen tjwe bi kong owa ara lororwa bomi kong. Ga miydëmi ga shäryono eni. ⁵E kjishko ga lleye koshoror ame, ga tja no ichono bomi ik, pjäy mär long Jesus gore iya wlo. Pjäy woyotjlin ara, pjäy jyapgwara Are ga pak shäryororwa li beno tjwlo ame, e bangkjrotë.

⁶Gueniyo ga Timoteo tek shrono shäng irong obishko ga pjäy roy söra pjlu. Pjäy mär long Jesus go iyado le. Pjäy eng woydë ara kar kar le. Tjawa woyotjlimi, woydëmi long iyado le. Tjawa imi woydë ara, pjäy inwa woydë sorë ga eni le bakoe.

⁷Pjeyoga, llebo wen borwa kong owa ara. Gueniyo ga tjawa ber long wopjlu, pjäy mär long Jesus go li roy shrono borwa kong kjishko. ⁸Pjäy mär long Tjlapga Jesus go jlökoyo li roy kurorwa. E kjishko ga tjawa beno long wopjlu anmoyö. ⁹Tjawa wopjlu Sbö tjok ara bomi kjishko. Tjawa syöshtë Sbö kong bomi

kjishkoshko ga tjawa wopjlu erä. ¹⁰Shkë dba ga rokërwa ba kong ga tjawa kjimte äär bomi ik obi wlo, pjäy kjimterwa mär Jesus go jek këgong wlo bakoe.

¹¹⁻¹³Woydërwa ga bi Data Sbö, bi Tjlapga Jesus, tjawa kjimte äär bomi ik wlo. Rokërwa Tjlapga kong ga pjäy kjimte eng woydë ara kar kar jek këgong, pjäy kjimte oblë woydë ara, pjäy woydërwa sorë ga eni, pjäy ie ber long wokjang jek këgong, pjäy jek long pjlo bek wlo, Tjlapga Jesus tjwe irong ba nopga iak beno tjeng dboy Sbö kong li tjokshko ga pjäy pogo lleye dret bi Data Sbö bokso wlo. Rokërwa uunkong eni.

Shji jek sorë, Sbö ber wopjlu bi tjok wlo

4 Era eni ga pjeyoga, tjawa ichara Tjlapga Jesusdë tjlokwo le bomi kong kjrina obi. Dënashko ga pjäy pinorwa jek sorë, Sbö ber wopjlu bomi tjok wlo, ga shäryëmi long eni. Gueniyo ga rokërwa bomi kong ga shäryëmi eni jek këgong këgong anmoyö. ²Miydëmi pjlu ga tjlokwo lororwa bomi kongshko ga tjawa ichaga Tjlapga Jesusdë.

³Lleye woyde Sbörë li, e eni: Pjäy jek long pjlo bek ba bokso iyado; shji orkwosmono ë tjok lleme ga shji pë ba tjok lleme; ⁴llebo owa shäryëy bi doyo om go li go lleme; pjäy opdë yotso, pjlo bek dey; ⁵nopga Sbö miydë lleme wleniyo söya ba wotjlik owa lirë, llebo owa shäryë ba doyo go, gueniyo shji omshäryë baiya dik lleme. ⁶Shji shdüya Sbörë jlökoyo llebo ëre kjishko. E lororwa bomi kong tjän. E kjishko ga llebo shäryëy eni oblë kong lleme, ëye jyapgwëy, llebo owa shäryë wlo lleme bakoe. ⁷Shji rokara Sbörë, shji ber long llebo bëy shäryë wlo, shji ber long llebo owa shäryë wlo lleme. ⁸Eni ga ëye tjlokwo ëre kjrë woydë lleme ga llebo owa shärye shäng nopga kong lleme, shärye

shäng Sbö kong. Sbö Sëya twaga bomi kong li, Sbö li e.

⁹Pjäy pina Sbörë om go ëng woydë ara kar kar, epenga dö wleni. Eni kuzong ga llëbo tërwa bomi kong kjobokwo go e kjishko llëno llëme. ¹⁰Shäryëmi löng eni pjeyoga löng Macedonia kjokyo uunkong li tjok. Pjeyoga, rokërwa bomi kong ga shäryozī eni jek këgong këgong anmoyō. ¹¹⁻¹²Pjäy parkos wlëp bomi orkwo om go go, oblë barwëmi llëm wlo. Pjäy mär oblë go llëm, pjäy mär bomi pak om go li go shara, lörorwa bomi kong sorë li eni. Shäryozī eni, pjäy bangkjre nopga oblërë wlo.

Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo

¹³Pjeyoga, no shinmotkono irgo ga llëye wen ba tjok dö li woydërwa ga miydëmi. Eye wołonoshko ga pjäy ber löng woydë, nopga llëbo koshë löng llëm wleniyo dik llëme. ¹⁴Miydëy pjlu ga Jesús wołono, ga woshrra Sbörë iröng obi. E kjishko ga miydëy ga eye mär löng Jesús go ga wołono ga woshre Sbörë Jesús tjok eni bakoe.

¹⁵E kjishko ga lërwa bomi kong ga Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga shji löng së obi li jem wołono tjeng li bäm go llëme. Tjlokwo ëre laga Tjlapga Jesúsdë. ¹⁶Eshko ga Tjlapga Jesús om go li ter tjwe kjok dogo dwayo, ga öö le jlökoyo, bi ichoklo. Eshko ga ba parkaga kjok dogo so kägäyo li tjle. Sbö wli, e pjlukyo kuy bakoe. Eshko ga eye tōno beno tjeng Cristo tjok, ga wołono tjeng ga woshre bäm go. ¹⁷E irgo ga shji beno löng së li, shji söya jem ba tjok pjäng sho roshko, ga shji ëng dowlëk Tjlapga li tjok eshko. Eshko jek lëkong ga shji ber löng ba tjok. ¹⁸Tjlokwo ëre lözī ëng kong, pjäy wokjang wlo.

5 Pjeyoga, llëbo ëre shäryë llono, kjok orë, e tërwa bomi kong llëno llëme. ²Miydëmi pjlu ga Tjlapga Jesús, e tjwe, koshëy löng llëmshko, oba tjwe lürkë

shkë wleni. ³«Shji löng pjluë» lëbashko ga ba pjikklo li tjwe eshko, walë wloshko döro ga shara swlorë wleni. Eshko ga eye där kjlara llëme.

⁴Pjeyoga, nopga tjwe llëbo lüyotkëshko ga shji wlëya löng «!Llë!» lëy. Gueniyo pjäy löng kjok ro si roy wleni llëme. E kjishko ga Tjlapga li tjweshko ga pjäy wlëya löng «!Llë!» lëmi eni llëme. ⁵Pjäy dba so, shji shkë so llëme. ⁶E kjishko ga e woyotjlëmi löng iyado. Nopga oblë omwoyotjlëk llëm, löng pë wleni. Gueniyo pjäy opshäryë eni llëme. Woyde ga shji löng sjëk iyado. Llëbo shäryëyshko ga woyde ga woyotjlëy yotso guing. ⁷Eye pë ga pë shkë. Eye nelötkë ä ga nelötkë shkë. ⁸Gueniyo shji dba so ëre, woyde ga shji llëbo shäryë ga woyotjlëy yotso guing. Shji mär Jesús go, nopga woydëy ara bakoe. Shäryëy eni, shji opwlikë wlo, ëngkjwagaga opwlikë ba worbu wlikoklo go wleni. Shji döya Sbörë llono, e koshoydë. Shäryëy eni, shji opwlikë wlo, ëngkjwagaga opwlikë ba kä wlikoklo go wleni.

⁹Shji kjrara Sbörë, shji döya Tjlapga Jesucristorë wlo, shji shdüya wlo llëme. ¹⁰Jesucristo wołono bi kjishko. E kjishko ga tjwe iröng obishko ga shji wołono tjeng li, shji löng së obi li, shji söya uunkong ber tjeng ba tjok iyado wlo. ¹¹E kjishko ga pjäy ëng kjimtos kar kar, pjäy wokjankë jek këgong këgong wlo, tek shäryëmi löng sorë ga eni.

Jesús tjlokwo kjragera jëk ëng tjok sorë

¹²⁻¹³Pjeyoga, nopga kjrara Tjlapga Jesúsdë parkë bomi tjrëko wlo. Epga, e bomi kägäyo, bomi poshdungga bakoe. Löng parkë ara. E kjishko ga bangkjrozī, tjwlō ara lözī, woydozī ara bakoe. Pjäy löng wopjlu ëng tjok kar kare. ¹⁴Rokërwa bomi kong ga nopga parkë woydë llëm löng li poshdüzī jlökoyo.

Nopga kjimtako li kjimtozĩa. Nopga wosong li kjimtozĩ, wokjankẽ wlo. Pjã kwleya oblẽ kjimtẽ maing lĩeme. ¹⁵ Pjã sjẽke. Lĩebo owa shãryẽba bomi kongshko ga pjã omshãryẽ ba kong eni lĩeme. Pjã lĩebo shãryos pjlu eng kong iyado, shãryozĩ oblẽ kong eni bakoe.

¹⁶ Pjã llong wopjlu iyado. ¹⁷ Pjã syoshtẽ Sbõ kong kjok orẽ pogo. ¹⁸ Pjã wopjlu Sbõ tjok lĩebo uunkong kjishko. Woyde Sbõrẽ ga eye tõno beno tjeng Cristo Jesús tjok ga omshãryẽ eni.

¹⁹ Sbõ Seya pak li, e sõy lĩeme. ²⁰ «Tjlokwo lara Sbõ Seyarẽ bor kong li lĩer bomi kong» lĩe erẽshko ga kuy lĩeme lĩey lĩeme. ²¹ E kuzĩ, woyotjlizi yõtso dey. E irgo ga tjlokwo li bek wleni ga e kjromirẽ, ²² gueniyo tjlokwo li owa wleni ga e kjrẽy lĩeme.

²³ Shji llong wlep lãga Sbõrẽ. Ga woydërwa ga pjã ie Sbõrẽ om go ber tjeng

dboy ba kong, pjã jẽk llong pjlo bek ba bokso wlo. Ga bomi seya, bomi wotjlik, bomi doyo, e de yõtso, bi Tjlapga Jesucristo tjwe irong obi dbaryoshko ga pjã pogo lĩeye dret ba bokso wlo. ²⁴ Pjã rokara Sbõrẽ, ga pjã raye lĩeme. Shãrye eni e kjishko.

Kjibokwo pjirzlong

²⁵ Pjeyoga, pjã syoshtẽ Sbõ kong borwa kjishko.

²⁶ Pjã woydërwa ara. Eni ga «¿Yonde?» lĩemi eng kong wopjluẽ.

²⁷ Rokër bomi kong ga kjibokwo ere lĩemi pjeyoga uunkong kong. Woyde Tjlapga Jesúsde eni.

²⁸ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjã kjimte ara.

Segunda Carta a los Tesalonicenses

*Kjibokwo ère tara Pablorè
Tesalónica soppa kong*

Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłokwo łaga Jesús äska włeniyo. Jesús wolono, ga woshrra Sbörè iröng obi irgo ga to jem kjok dogo. Eshko ga tjłe ba tjłokwo kjrägaga kong ga łlono ga tjeve iröng obi łe. Tesalónica kjokyo ga no kjone kjone to löng tjłe ga Jesús shrono shäng iröng obi tjän, e kjışhko epga parkè ame ga pjłúe łe eni. Kuya łok ga Jesús tjłokwo kjrägaga löng eshko łi kjone kjone omtjłokwo kjrono, ga parkono łok ame.

E kjışhko ga kjibokwo ère tara Pablorè ba kong, łlèbo ère łlgweya wło, Jesús tjeve iröng obi sorè łi miyde łok wło. Jesús tjeve iröng łlèm obi łi tara ba kong. Bäm go ga domer tjeve kjłara obi Ā dbo łi tjok, ga nopga jyäpgwe ara łi tara ba kong. Jesús tjeve iröng obishko ga èye mär löng Jesús go łlèm łi shdüya kjang łi tara ba kong. Ga epga ichara ber löng parkè, Jesús shrono iröng obi guing.

Dënashko ga kjibokwo ichara Pablorè epga kong kjwara. Ère tjok ga kjwo pjök.

1 Kjibokwo ère taga tja Pablorè, Silvano,¹ Timoteo tjok.

Jesús tjłokwo kjrägaga löng Tesalónica kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong. Pjây Data Sbö nopga, pjây Tjłapga Jesucristo nopga bakoe.

²Rokërwa Data Sbö kong, Tjłapga Jesucristo kong ga ba wopjłú łi kjışhko ga pjây kjimte łok ara, pjây ie ber löng włep bakoe.

Tjłapga Jesús tjeve iröng obi dbaryo

³⁻⁴Pjeyoga, pjây mär Jesucristo go jek kègong, pjây uunkong èng woydè ara kar kar jek kègong bakoe. E kjışhko ga bëy wło ga tjawa wopjłú Sbö tjok iyado. Łlèbo wen tjeve bomi kong owa ara. Pjây shdungoba ara. Gueniyo ga pjây mär ber löng Jesús go iyado, ba tjłokwo rayèmi łlème. E kjışhko ga tjawa łan Sbö tjłokwo kjrägaga tjok kjok shto oblè oblëshko ga pjây łanyotkërwa wopjłúe.

⁵Pjây shdungoba eni kjışhko ga miydey ga Sbö tjeve no łlgweya łi, e pjło beke. Nopga łlgweyashko ga pjây ie Sbörè ber löng ba nopga iyado wło. ⁶Bek ga bomi shdungaga löng łi shdüya, ⁷ga pjây shdung löng łi ie woshtë, tjawa bakoe. Ère shärye Tjłapga Jesúsde wen iök pjè jong ri ri roshko ba parkagaga kjok dogo so dbo ara włeniyo tjok jã.

⁸Tjeve èye Sbö miyde woydè łlèm łi, Tjłapga Jesucristo tjłokwo pjłú łi kjrono łlèm łi, e shdungga. ⁹Epga, e shdüya iyado, dbuya to pjola Tjłapga Jesús boksho dwayo. Ba dbo kälä iga łok ame.

¹⁰Tjłapga łi tjeve dbaryo lishko ga e poshrèya ba nopga baiyarè. Eshko ga yèy łe łok ba tjłokwo kjrägaga uunkongdè, pjây omłè eni bako, tjłokwo łororwa bomi kong łi kjroromi kjışhko.

¹¹Eni ga tjawa syöshtë iyado bomi kjışhko. Pjây rokara Sbörè ber ba nopga wło, ga rokërwa ba kong ga pjây kjimte jek pjło bek, e ber wopjłú bomi tjok wło. Pjây mär Jesús go. E kjışhko ga pjây pak pjłú shäryè woydè Sbö kong. Eni ga rokërwa ba kong ga pjây kong dbo tjeve, bomi pak pjłú łi shäryèmi wło. ¹²Pjây jek pjło bek eni ga bi Tjłapga Jesús ko ièba ber kèsbang, tjwłò ara bomi kjışhko. Ga pjây ie ber tjwłò ara bakoe. Łlèbo uunkong ère shäryè bi Sbö wopjłú

¹1:1 *Silvano*, e kowèba *Silas* bakoe.

li kjishko, Tjlapga Jesucristo wopjlu li kjishko bakoe.

Llebo owa li sogo

2¹⁻² Pjeyoga, Tjlapga Jesucristo tjwe irong obi, shji toya ber long ba tjok wlo. Gueniyo kjone kjone tjle ga «Tjlapga li shrono irong tjan» le. Laga Sbõ Seyare le bomi kong, laga tjware le bomi kong, kjibokwo ichaga tjware le bomi kong bakoe. Gueniyo jlo lemi lem, pjay opshgawe e go lem bakoe. ³ Pjay jyapgweba lle kjy leme. Bam go ga nopga opye ber Sbõ wloyo. E irgo ga Jesus tjwe irong obi dbaryo li aate lem obishko ga llebo owa sogo li wen tjwe eshko. Weno shang jer wlo li e. ⁴ E opye ber Sbõ wloyo, llebo poshrékoba Sbõ wleni li moskwo bakoe. Woyde ga e poshryedeba doe. Eshko ga opzrek jek aar ber sok Sbõ u jong Jerusalen kjokyo li roshko, ga tjle oba kong ga «Sbõ li tja» le.

⁵ Tja shang bomi tjok obishko ga llebo ere loror bomi kong. ¿E woyo bomi kong lemdo? ⁶ Dbar iara Sbõre, llebo owa sogo li wen wlo. Gueniyo shaga shang kjlara, ba dbar li aate lem obi wopro ga tje lem wlo. Ba shaga li e miyde mi tjan. ⁷ Sbõ moskwoga long parkẽ ara tjan, gueniyo ga llebo owa sogo li wen tje lem, ba shaga li kjara Sbõre guing. ⁸ Eni ga llebo owa sogo li wen eshko ja. Gueniyo Tjlapga Jesus tje irong obishko ga ba kjamo pjlukyo go do ga e pjiya ber drete. Ikoba e goshko ga ba dbo li kesbang anmoyõ.

⁹ Llebo owa sogo li tjweshko ga kong dbo twaga Are. Llebo iydeba lem wleniyo sharye oble oble. Ga oba jyapgwẽ e go. ¹⁰⁻¹² Owa sharye lle pogo, nopga pjir tjeng li jyapgwẽ e go wlo. Nopga li pjir, tjlokwo bek li woydara lem kjishko. Tjlokwo li kjrara kjwe ga doktong e go. Gueniyo tjlokwo bek li kjrara leme. Llebo owa sharyara long

wopjluẽ. E kjishko ga raye Sbõre ga jyapgwẽ llebo owa lire, tjlokwo bek lem li kjre lok wlo, epga ber shdungko wlo.

Shji long wokjang iyado

¹³⁻¹⁴ Pjeyoga, pjay woyde Sbõre ara. Pjay kjrara tek damarshko, pjay doya wlo. Ga Jesus tjlokwo roy pjlu lororwa bomi kong. E go ga pjay rokara Sbõre, ga tjlokwo bek li kjrromi, ga pjay iara Sbõ Seyare jek long pjlo bek Sbõ bokso. Pjay dora eni, bi Tjlapga Jesucristo tjwlo ara li ber bomi kong bako wlo. E kjishko ga bey wlo ga tjawa wopjlu Sbõ tjok iyado. ¹⁵ Eni ga pjeyoga, pjay long wokjang iyado. Tjlokwo lororwa bomi kong li, tjlokwo tororwa, ichororwa jek bomi kong li, e woyjemi leme.

¹⁶ Bi Tjlapga Jesucristo, bi Data Sbõ, shji woyde lok ara. Ba wopjlu li kjishko ga shji ie lok dbokjre iyado, shji wosonke lem wlo, shji ie ber long ba koshẽ wopjlu wlo bakoe. ¹⁷ Eni ga woyderwa ga pjay ie lok dbokjre, pjay wosonke lem wlo, ba tjlokwo roy pjlu lemi iyado wlo, llebo pjlu li sharyemi iyado wlo bakoe.

«Pjay syoshte borwa kong» lara Pblorẽ

3 Era eni ga pjeyoga, pjay syoshte Sbõ kong borwa kjishko, Tjlapga Jesus tjlokwo roy shdar kjone pogo wlo, tjlokwo li kjreba wopjlu wlo bako, pjay omkjrono sorẽ ga eni. ² Nopga mar Jesus go uunkong leme. Kjone kjone owa, wotjik llebo sharyẽ borwa kong owa. E kjishko ga pjay syoshte borwa kjishko, tjawa doya Sbõre ba wloshko dwayo wlo. ³ Gueniyo Tjlapga li, lleye le li sharye eni. Ga pjay ie ber long wokjang iyado, pjay wlike, pjay lon ber tjeng A wloshko lem wlo. ⁴ Miyderwa ga pjay kjimte Tjlapga lire shang, tjlokwo lororwa bomi kong li sharyemi long iyado, ga rayemi leme. ⁵ Woyderwa ga

pjāy kjimte Tjlapga ĩrē oblē woydē ara wlo, shji woyde Sbōrē sorē ga eni, ga pjāy kjimte, ĩlēbo wen bomi kong owashko ga pjāy wokjang wlo, Cristo ĩ dik.

Shji shmi ara ĩlēme

⁶ Pjeyoga, kjone kjone shmi ara löng bomi tjrēko, tjlokwo pinorwa bomi kong ĩ kole löng ĩlēme. Bi Tjlapga Jesucristo ko goshko ga ĩerwa bomi kong jlokoyo ga pjāy jēk lok ba tjok ĩlēme. ⁷ Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa jēk-tong sorē ĩ miydēmi pjłúe. Bēy wlo ga pjāy jēk eni bakoe. Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa shmirkono ĩlēme. ⁸ Ĕye dli uororwa iguing ĩlēme. Tjawa parkono shkē dba, ēye barwērwa ĩlēm wlo. ⁹ Pjāy ichororwa borwa kjimtē dbo go kjwe ga pjłúe. Gueniyo shāryororwa eni ĩlēm, tjawa ĩmi wlo, pjāy omshāryē eni bako wlo. ¹⁰ Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa tjłē bomi kong ga «Ĕye parkē ĩlēm ga iē ĩlēm bakoe» ĩerwa eni. ¹¹ Gueniyo roy kurorwa ga pjāy kjone

kjone shmi ara, parkē ĩlēm, oblē ĩanyotke erā. ¹² Tjlapga Jesucristo ko goshko ga nopga ĩerwa löng ĩ ichērwa parkē, ba dli tjwłēya lok e go wlo.

¹³ Pjeyoga, pjāy kwłēya ĩlēbo pjłú shāryē ĩlēme. ¹⁴ Ĕye kjibokwo tororwa bomi kong ēre kolē ĩlēm ga pjāy jēk lok ba tjok ame, epga lökkjrē e go wlo. ¹⁵ Gueniyo ĩēmi ber bomi moskwo ĩlēm, poshdüzĭ bomi kjłara włeni.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁶ Shji löng włēp ĩaga Tjlapgarē. Eni ga woydērwa ga Tjlapga om go ĩ ber löng bomi tjok ĩyado, ga pjāy ie ber löng włēp, ĩlē pogo wen tjwe bomi kong gueniyo.

¹⁷ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ēre tēr bomi kong bor orkwo om go go shara. Kjibokwo ichēr ē kongshko ga tja sgara ba tē jūni.

¹⁸ Rokēr Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjłú ĩ kjĭshko ga pjāy uunkong kjimte ara.

Primera Carta a Timoteo

Kjibokwo ère tara Pablorè Timoteo kong

Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłokwo łaga Jesús āska włeniyo. Domer shäng kjłara obi ko Timoteo. E data Grecia so, mekè judío. Dēna mite obishko ga sōk Litra kjokyo. Eshko ga Jesús roy pjłú łara Pablorëshko ga tjłokwo kjrara. E irgo ga e kjrara Pablorè beno shäng parkè ba tjok, tak pjang Hechos 16.1-4 go sorè li eni. E irgo ga parkono ara Jesús roy pjłú lè kjok shto oblè oblè.

Pjłara ga parkè shäng Éfeso kjokyo, Jesús tjłokwo kjrագaga lōng eshko li kägäyo. Sōk eshkoshko ga kjibokwo ère tara Pablorè ba kong. Woyde ga Jesús tjłokwo kjrագa kägäyoga parkè sorè li tara ba kong. Nopga włey pak oblè oblè shäryè sorè li tara ba kong. Lłebo owa shärye Jesús tjłokwo kjrագaga lōng eshkorè li lłgweya sorè li tara ba kong bakoe.

1 Kjibokwo ère taga tja Pablorè. Sbö, e bi dōga. Koshëy lōng li, e Cristo Jesús. Tja kjrara, ichara łok ber ba tjłokwo roy łaga Cristo Jesús āska.

²Timoteo, kjibokwo ère ichër jek bop kong. Pja mär Cristo Jesús go, pinor bop kong sorè li eni. E kjışhko ga pja bor wa włeni.

Rokër Data Sbö kong, bi Tjłapga Cristo Jesús kong ga ba wopjłú li kjışhko ga pja kjimte łok ara, pja songe lè iyado, pja ie łok ber shäng włep bakoe.

Nopga oba ping tjłokwo bek lłem li go włeniyo

³⁻⁴Éfeso kjokyo ga kjong kjong lōng oba ping tjłokwo bek lłem li go. Tja jek oör Macedonia kjokyoshko ga pja rokoror ber sōk Éfeso kjokyo wło. Pja ichoror tjłè nopga lōng eshko li kong

ga «Tjłokwo bek lłem li lłey ame. Lłebo weno tjłapgaga tek dēnashko so kong li lłey ame. E jyō bakoe. Ga pjāy kjłara kjłara tjēyo kjone dey li, lłey ga pjir lłeme. E kjışhko ga e łanyotkëy ame. E łanyotkoromi ga oba englè kar kar erä. Woyde Sbörè ga shji mär ba go shara, shji ber lōng ba pak li shäryè wło.»

⁵Pja ichoror eni, shji Jesús tjłokwo kjrագaga èng woydè ara kar kar wło. Shji èng woydè wło ga woyde ga lłeye owa woyotjłiy lłem, lłebo pjłú miydëy li shäryèy eni, shji mär Jesús go jłokoyo bakoe. ⁶Kjong kjong omshäryè lōng ame. Lłebo tjwłō lłem li łanyotke beno lōng eröe. ⁷Opyè woydè ber lōng no pingga kjok lłgwekkło tara Moisésdè li go. Lè lōng jłō włeni, gueniyo jłokoyo ga lłeye lè lōng li, e lłè łokło miyde lōng lłeme.

⁸Miydëy pjłú ga kjok lłgwekkło li, e pjłúe. Gueniyo lłeno wło, woyde ga miydëy pjłú guing. ⁹Kjok lłgwekkło li, e twara Sbörè beno oba jèk lōng pjło bëy li lłgwekkło lłem, e twara beno oba jèk lōng lłebo owa shäryè li lłgwekkło. E beno eye kjok lłgwekkło kolè lłem li lłgwekkło, eye lłebo owa shäryako lłem li miydè pjłú gueniyo shärye enido li lłgwekkło, eye, ba kong ga Sbö tjwłō lłem li lłgwekkło, eye owa shäryè enido li lłgwekkło, eye Sbö kolè lłem li lłgwekkło, eye Sbö bangkjrè lłem li lłgwekkło, eye ba data, ba mekè zrök li lłgwekkło, eye no oblè zrök li lłgwekkło, ¹⁰eye pè no orkwosmono ba tjok lłem tjok li lłgwekkło, domer pè domer oblè tjok li lłgwekkło, eye no shak ga soyneya oblè kong ä li lłgwekkło, eye jyörkè ä li lłgwekkło, eye tjłè jłokoyo gueniyo oblè jyōyotke shdungoba wło ä li lłgwekkło bakoe. Shärye enishko ga tjłokwo bek li shäryayde lōng lłeme. ¹¹Tja kjrara, ichara Sbörè ba tjłokwo roy pjłú lè oba kong. Sbö, e wopjłúe.

Pablo kjimtara Tjlapgarë ara

¹²⁻¹³ Dënashko ga Sbö läywër shäng owa, ba tjlokwo kragaga irpjan shäng, llëbo owa shäryër ba kong wlo. Gueniyo eshko ga tja songe lara Sbörë, llëye shäryër shäng li owa miydoror shäng llëm kjishko, ba tjlokwo kjrotë llëm obi kjishko bakoe. Eni ëmdë ga tja ina bi pjlyo Cristo Jesúsde ga parkaga pjlu wleniyo, ga tja iara beno shäng ba parkaga shara, tja kong dbo twara shäryër wlo. E kjishko ga tja wopjlu ba tjok. ¹⁴ Tjlapga wopjlu li kjishko ga tja kjimtara ara anmoyö. Tja tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga tja iara beno shäng mär ba go, ga tja iara oblë woydë ara baïya dik.

¹⁵ «Cristo Jesús öör kjok ëre kjing go nopga owa li döga» lëba eni iyadoo. E eni jlöe. Tjlokwo ëre kjrako. Tjara llëbo owa shäryono ara, oba uunkong kjinmo. ¹⁶ Tja owa anmoyö kjishko ga tja songe lara Sbörë, ga tja kjimtara, iya nopga mär löng ba go lirë wlo. E go ga miyde lok ga Jesucristo, e iirkë bi kong maling llëm, ga ëye omtjlokwo kjrë ga kjimte, ga ie ber löng së iyado ba tjok bakoe. ¹⁷ E kjishko ga Sbö, e poshrëy, iëy ber kësband, tjwlo ara iyado. Bi pjlyo sök iyado, wolon llëm, igöy llëm, Sbö kjlaraso li e. Ber eni.

¹⁸ Timoteo, pja bor wa wleni. Dënashko ga pja parkë Sbö kong sorë lara Sbörë bi pjeyoga kjone kjone kong, ga epga omilono bi kong. Tjlokwo lër bop kong shäryëp wlo li ëre, e lër bop kong, pak lara lok tek dënashko li shäryëp pjlu anmoyö wlo. ¹⁹ Eni ga pja mär shäng Jesús go jlokoyo, ga llëbo pjlu miydëp li shäryëp eni. Kjone kjone omshäryono eni llëme. E kjishko ga epga jëk Sbö tjok ame. ²⁰ Himeneo omshäryono eni, Alejandro bakoe. E kjishko ga ioror beno tjeng A wloshko. E goshko ga opping bi Sbö, e läywe owa ame wlo.

Shji syöshtë sorë

2 Bäm go ga rokër bop kong ga pja syöshtos Sbö kong nopga uunkong kjishko. Rokos ba kong ga epga kjimte wlo. Ga llëbo pjlu shäryara li kjishko ga pja tjle ba kong ga «Tja wopjlu bop tjok» lëp ba kong eni. ² Pja syöshtë pjlyuga kjishko, no ichagaga kjishko bako, shji ber löng wlep wlo, shji barwe lok llëm wlo bakoe. Eni ga Sbö poshrëy ga pjlu, llëye woyde Sbörë li shäryëy ga pjlu bakoe. ³ Shji syöshtë eni, e pjluë. Shäryëy eni ga Sbö bi döga ber wopjlu bi tjok. ⁴ Woyde ga nopga där uunkong. Woyde ga tjlokwo bek li miyde lok wële bakoe. Tjlokwo bek li, e eni: ⁵ Sbö, e kjlaraso; bi iaga ber löng wlep Sbö tjok li, e kjlaraso bakoe; domer Cristo Jesús li e; ⁶ e optwono wolono, ber nopga uunkong potjwëkklo wlo, epga där wlo. Tjlokwo ëre dbaryo iara Sbörë beno li öotong tjän. ⁷ E kjishko ga tja ichara ba roy shdök, tja iara beno shäng ba tjlokwo roy laga Jesús äska. Tja shäng jyörkë llëme. Tja tjle shäng beke. Tja ichara tjlokwo bek li roy lë nopga judio llëm wleniyo kong, shji mär Jesús go sorë li lër ba kong bakoe.

⁸ Woydër ga nopga löng kjok kwang jikong syöshtë Sbö kong. Gueniyo ga orkwo poyong syöshtë wloshko ga woydër ga wotjlik bëy, iirkë ë kong llëm, ëng dboryë kar kar iir go llëm bakoe.

⁹ Walëga, e woydër ga shwong pjung pjlo bek, yotso. Wotjlik doyë, opyë shäng oba bokso wolësowa anmoyö, iya domergarë wlo ga owa. Opyë ber wolësowa wlo lë ga käkzong poshäre ara anmoyö, dbur sho shoÿlör pje ara, shwong tjwlo ara wleniyo pjüya ga owa. ¹⁰ Opyë ber wolësowa wlo ga woydër ga llëbo pjlu shäryayde dey. Walëga Sbö poshrëga lë ga woyde ga wotjlik eni.

¹¹ Eye shäng Sbö tjlokwo roy lëshko ga woyde ga kuya walëgarë löng kjing,

dborye ðok ðlème. ¹²Nopga èng tònò ðóng Sbò tjìokwo roy ðè èng kongshko ga walèga ichèr domerga ping ðlème. Domerga ichaga ber walèrè ðlème. E kjìshko ga woydèr ga kuya walègarè ðóng kjing erà. ¹³Adán, e shàryara Sbörè bàm go. Eva, e shàryara ba irgo. ¹⁴Jyàpgwara Àrè ði, e Adán ðlème. Evara jyàpgwara, ga ðlèbo owa shàryara. ¹⁵Gueniyo walèga, e dòya wìo jìlòe. Gueniyo ga iara beno wapga weng wìo, wapga dè wìo. Woyde ga mår Sbò go, oba woydè pjìú, jèk ðóng pjìo bek Sbò bokso, ikoba pjìú wìo. Shàrye ðok enira dår.

Jesús tjìokwo kjruga kågäyoga

3 Oba tjìe ga «Èye wotjìik opyè ber sök Jesús tjìokwo kjruga kågäyo ga wotjìik ðlèbo shàryè pjìúe» ðèba eni. E eni jìlòe. Tjìokwo ère kjrako. ²Eni ga èye pak ère shàryè wìo ga woyde ga e ðlèbo owa shàryono ðèba ga àe. Woyde ga boy kjìlaraso. Woyde ga ðlèbo shàrye ga woyotjìiya yòtso guing, jèk shàng yòtso, pjìo bek, bangkjreba wìo. Woyde ga èbo tjwe ba shwoy ga wìokjre sök wopjìú iyado. Woyde ga oba ping pjìú wìniyo. ³Woyde ga nelòtkè à wìniyo ðlèm, èngkjwè à wìniyo ðlèm bakoe. Woyde ga shàng wopjìú wìniyo, èng dboryè oblè tjok à wìniyo ðlèm, dbur sìyo ðlèm wìniyo bakoe.

⁴Woyde ga ba pjeyoga ðóng ushko ði de sök pjìo bek. Woyde ga e kole, bangkjre ba wapgarè pjìúe. ⁵¿Shàrye ba ushko eni ðlèm ga Sbò tjìokwo kjruga de sorèro?

⁶Jesús tjìokwo kjruga ðóng kjwè jà wìniyora, e ièy ber no kågäyo wìo ðlème. ðlèm ga ioroy wìni ga wotjìik owa kjwe, «Tja tjwìo ara» ðe ba pjìúshko À dik, ga ber shdungko bakoe.

⁷Woyde Àrè ga Sbò tjìokwo ièba ber tjwìo ðlème. E kjìshko ga woyde Sbörè ga tjìokwo kjruga kågäyo ði, e bangkjre tjìokwo kjruga ðlèm wìniyo ðirè bako,

ðanyotke ðok owa ga à wìo, Sbò tjìokwo ièba ber tjwìo ara wìo.

Jesús tjìokwo kjruga kågäyo kjimtaga

⁸Woyde ga Jesús tjìokwo kjruga kågäyo ði kjimtagaga ber ðóng eni bakoe. Woyde ga jèk ðóng pjìo bek, bangkjreba wìo. Woyde ga tjìe bèy wìniyo, nelòtkè à wìniyo ðlèm, dbur shak jyò go à wìniyo ðlèm bakoe. ⁹Woyde ga tjìokwo pina Sbörè bi kong ði, e sòya ðok jìlòkoyo, jèk e go. Woyde ga ðlèbo pjìú miyde ði shàrye eni iyado bakoe. ¹⁰Woyde ga tjìiy bàm go guing. ðnoy ga ðlèye owa shàrye ðlèm ga ber tjìokwo kjruga kågäyo kjimtaga eshko jà.

¹¹Woyde ga walèga ber ðóng eni bakoe. Woyde ga jèk ðóng pjìo bek, bangkjreba wìo. Woyde ga no ðaywe owa à wìniyo ðlème. Woyde ga ðlèbo shàrye ga woyotjìiya yòtso guing wìniyo. Woyde ga ðlèye ðe è kong ga shàrye eni wìniyo bakoe.

¹²Tjìokwo kjruga kågäyo kjimtaga ði, e woyde ga boy kjìlaraso. Woyde ga ba wapga, ba pjeyoga ðóng ba ushko ði, e de sök pjìo bek. ¹³ðlèbo pjìú shàryara ba pakshko ga ièba ber tjwìo ara. Eni ga shji mår Cristo Jesús go sorè ðe oba kong, ga ðlèye bangkjre ðlème.

Jesús tjìokwo, e tjwìo ara anmoyò

¹⁴⁻¹⁵Tja wotjìik jek bop ik maling, gueniyo tja jek ðlono miydèr ðlème. E kjìshko ga tja jek àar maling ðlèm wìni ga kjibokwo ère tèt, ichèr jek bop kong, woyde Sbörè ga ba wapga jèk sorè ði miydèp kjibokwo ère go wìo. Shji Jesús tjìokwo kjruga, shji Sbò wapga. Sbò sök iyado. Ga ba tjìokwo bek ði, e twara beno bi kong, sòy wìo, e jìlòe ðey oblè kong wìo bakoe.

¹⁶Ba tjìokwo jnena Sbörè ði, e pina bi kong. Tjìokwo ère tjwìo ara anmoyò jìlòkoyo. Ère eni:

Jesucristo, e weno shäng kjok ëre kjing go so no kjoyoe.

E beno pjlo bek Sbö bokso li pina Sbö Sëyarë oba kong.

E ina Sbö parkagaga kjok dogo sorë.

Roy İaraba tjëyoga oblë oblë kong kjok kjwang jikong.

Tjlokwo kjararaba kjok ëre kjing go.

Ga söra Sbörë to jem kjok dogo.

Tjlokwo bek İlëme

4 Sbö Sëya tjlä bi kong wëlë ga «Dbar tjwe kjwara ga kjone kjone, tjlokwo pimi löng li, e söya lok ame. Eshko ga jyäp gwe Ä sëyagarë, ga sëya li tjlokwo kjayade shara» İe. ²Tjlokwo owa li, e İaga nopga jyö ä wleniyorë. İlëbo owa shärye lokshko ga bangyo ba kong ame. ³Epga tjlä ga «Shji orkwosmok ga owa» İe eni, «Dli, e uako uunkong İlëme» İe eni bakoe. Eshko ga jyörkonoe. Dli İlë pogo, e iara Sbörë beno uëy wlo. Ga shji tjlokwo bek li kjruga, dli İlë uëyshko ga woyde Sbörë ga shji syöshtë ba kong, tjlä ba kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» İëy eni. ⁴⁻⁵İlëbo uunkong shäryara Sbörë li, e pjlu, Sbö tjlokwo tak beno pjang eni kjishko, dli li syöyoshtoroy kjishko bakoe. Eni kuzong ga «E uako İlëme» İëy İlëme. Woyde Sbörë ga uëy, shji wopjlu ba tjok dli li kjishko.

Timoteo poshduna Pablörë

⁶Bi pjeyoga Jesús tjlokwo kjruga li, e pıs tjlokwo ëre go. Eni ga pja ber Cristo Jesús parkaga pjlu wleniyo, ga pja op-ping jek këgong këgong tjlokwo bek söp shäng li goshko. ⁷İlëbo weno tjlapgaga tek dënashko so kong, shji kjimte Sbö kolë İlëm wleniyo, tjwlo İlëm wleniyo, e İaywëba bop kongshko ga tjlokwo kup İlëme. Pja drön ëë, pja opsguë jëk shäng pjlo bek Sbö bokso wlo dey. ⁸Shji drön ëë, bi doyo İëy ber kjlo kjang wlo, e ber bi kong pjlu jlokoyo. Eni gueniyo

ga shji jëk shäng pjlo bek Sbö bokso, e tjwlo e kjinmo anmoyö. Shäryëy eni ga shji kjimte kjok ëre kjing goshko, ga shji to ber löng Sbö tjokshko ga shji kjimte eshko bakoe. ⁹İlëba eni li, e eni jİöe. Tjlokwo ëre kjrako. ¹⁰E kjishko ga shji parkë drön ara. Sbö sök İyado, no döga li e, ga ëye mär ba go ga döya uunkong. E kjishko ga shji löng ba koshë.

¹¹Pja to shäng oba ping tjlokwo ëre go, ga ichos ba shäryë. ¹²«Pja mite jä. Tjlokwo İëp borwa kong İlëm e kjishko» İlëba bop kongshko ga kolëp İlëme. Pja tjlokwo İëp pjlu, pja jëk pjlo bek, oblë woydos pjlu, pja mär Sbö go, İlëbo owa shäryëp İlëm bakoe. Shäryos eni, İya Jesús tjlokwo kjruga löng İirë wlo, epga omshäryë bopoya dik wlo. ¹³Tja äätë İlëm obi wopro ga pja ber shäng Sbö tjlokwo buk li İë oba kong, oba pim tjlokwo li go, dbokjrë wlo, ga poshdum bakoe. ¹⁴Dënashko ga pja parkë Sbö kong sorë li İara Sbörë bi pjeyoga kjone kjone kong, ga epga omİono borwa kong. E irgo ga tjlapgaga Jesús tjlokwo kjruga kägäyo orkwo iono lok bop dlu kjing go, pja ber shäng dboy Sbö kong wlo, ga pja kong kjok miydë twara Sbörë, pak li shäryëp ba kong wlo. Eni ga kjok miydë twara bop kong li go ga pak twara bop kong li shäryos İyado.

¹⁵Tjlokwo ëre woyotjlip ara, shäryëp yotso, pja jëk shäng ba shäryë jek këgong këgong İkoba uunkong wlo. ¹⁶Pja jëk pjlo bek, oba pim tjlokwo bek li go eröe. Pja opdos yotso, e shäryëp wlo, ga rayëp İlëme. Enira pja dër, oba bop kuga li, e dër bakoe.

Shji opshäryë ëng tjok sorë

5 Tjlapga këkboga, e İlëbo owa shäry-ono ga wlo y kjang İlëm, poshdüs yotso dey, bop data wleni. Domerga İuyo bop dorko anmoyöra, pja opshäryë bop İëmga tjok sorë ga pja opshäryos ba tjok eni bakoe. ²Walëga këkbogara, pja op-

shäryë bop mekë tjok sorë ga pja opshäryos ba tjok eni bakoe. Walëga luyo bop dorko anmoyöra, pja opshäryë bop dorga tjok sorë ga pja opshäryos ba tjok eni bakoe. Pja wotjlik lilebo owa shäryë ba tjok sira lileme.

³ Syäpgara, kjimtaga ërë llëm wleniyo ga kjimtozong. ⁴ Gueniyo ga wapga, tjërga tjok wleni ga kjimtaga ber epgarë. Sbö bokso ga bek li e. Epga, e kuna tek chilawa dwayo öotong këskëse. Era ba mekë, ba tjëtë beno syä li, e kjimtaga ber epgarë shara. ⁵ Syä jlökoyo, kjimtaga ërë llëm wleniyo ga e mär ber Sbö go eröe. Ber shäng syöshtë ba kong shkë dba, kjimte wlo.

⁶ Gueniyo syä, e wotjlik Sbö llëm, to shäng llëye wen ba pjlúshko li shäryë wleni ga e tjwlo ame, no wolono buk wleni. Era kjimtako lileme.

⁷ Tjlokwo ëre los Jesús tjlokwo kjragaga kong, lilebo shäryara lok owa lëba ga ä wlo. ⁸ Eye ba pjeyoga löng ba ushko li kjimtë llëm ga tjlokwo kjrara li, e shärye shäng lileme. Sbö tjlokwo kjragaga llëm löng li ëmdë ga ba pjeyoga, e kjimte.

⁹⁻¹⁰ Jesús tjlokwo kjragaga kjimtëy wlo li, e ko tëy kjibokwo go. Syäpga, e ko tëy kjibokwo e go wlo ga woyde ga lu pjloglo sak tjer (60) jem lëkong eröe. Woyde ga öör sök ba lanma tjok pjlo beke. Woyde ga lilebo pjlú shärye oblë kong ara, ba wapga kuna pjlo bek, ëye tjwe ba shwoy ga wlokjre sök wopjlú, Jesús tjlokwo kjragaga äär ba ushko ga dreglo shkwe ber wopjlú wlo, no song wleniyo kjimte, parkë oblë kong ara bakoe. Woyde ga miydëba e go. Syäpga eniyo ko toydë pjang kjibokwo li go.

¹¹⁻¹² Gueniyo ga syäpga mite obira ko tako pjang kjibokwo li go wlo lileme. Ko tëshko ga tjle ga «Tja orkwosmok ame.

Tja parkë ber shäng Cristo kong eröe» lë jlökoyo. Gueniyo e irgo ga orkwosmok woydë obi. Eshko ga tjlokwo lara Cristo kong jlökoyo li, e shärye lok ame. E shärye eni ga e lilebo owa shäryayde. ¹³ E shäryayde dö lileme. Opsguë löng shmirkë ara, to löng sjok sjok oba löng sorë ik, oba läywe, tjlokwo lako llëm li le bakoe. ¹⁴ E kjishko ga woydër ga syäpga mite obi li orkwosmok dey. Woydër ga wapga tjok, ga ber löng ba ushko, ba wapga dë, läywe bi wloyogarë llëm wlo. ¹⁵ Eerishko ga syäpga kjong kjong Jesús tjlokwo rayono tjan, beno jëk löng Ä tjok. Tjlokwo ëre lër bop kong e kjishko.

¹⁶ Eni ga walëga Jesús tjlokwo kjraga, ba pjeyoga syäpga tjok wleni ga woyde ga kjimte om go, pak li ber Jesús tjlokwo kjragaga oblë li kong llëm wlo, syäpga kjimtaga ërë llëm löng li kjimte lok ga pjlú wlo.

¹⁷⁻¹⁸ Sbö tjlokwo tak pjang li tjle ga «Sögla parkoklo wleniyo, e ichëy dwla kjwokäkshko ga kjamo kjrochako llëm, dwla li ue ga pjlú wlo.»⁸ Tjle obi ga «Eye parkë ga e potjwlekkö.»^{**} E kjishko ga tjlapgaga Jesús tjlokwo kjraga kägäyo parkë pjlú wleni ga woyde ga bangkjreba pjlú, potjwlekoba pjlú bakoe. Oba pingga Sbö tjlokwo go, oba poshdungga, e woyde ga bangkjreba, potjwlekoba pjlú, oblë oblë li kjinmo.

¹⁹ Jesús tjlokwo kjraga kägäyoga li rotëbashko ga rotaga no kjlaraso dörë wleni ga tjlokwo kjrëp lileme. Woyde ga no söya ba rotaga lirë pjök mya ba tjok, «E ñorwa om go jlökoyo» lë lok wlo. Eni ga shdum ga pjlúe. ²⁰ Eshko ga lilebo owa shäryono jlökoyo wleni ga woyde ga wlongko oba bokso, bangkjreba wlo, omshäryë lok eni llëm wlo.

²¹ Eye lilebo owa shäryono ga woydër ga lligwes yotso, beke. «Kjwe woydër ara

§5:17-18 Deuteronomio 25.4.

**5:17-18 Lucas 10.7.

kjishko ga shdun llême» lëy bi pjłushko llême. «Kjwe woydër llëm kjishko ga shdun ara» lëy llëm bakoe. Sbö, Cristo Jesús, Sbö parkagaga kjok dogo so, e löng bop ïga.

²² Jesús tjłokwo kjruga kägäyo kjrëpshko ga shäryëp maling llême. Jëk shäng pjło bekde ïp yötso guing. Llëm ga shäng llëbo owa shäryë wleni ga owa shärye shäng li ber pjłú bop kong lëba eni. Ga pja om go li llëbo owa shäryë llême. ²³ Gueniyo ga pja bögwö bang ara wop sit wop sit kjishko ga di iopdë dö llëm, kjilıgwö bo dyo dbo ara iopdë sira bakoe.

²⁴ Kjone kjone llëbo owa shäryono li miydëy jekdo. Gueniyo kjone kjone eni llême. Miydëy llëm, jëk sorë ïnoy yötso guing. ²⁵ Llëbo pjłú shäryëy li, e eni bakoe. Olö ga ikoba welë jekdo. Olö ga ïgaba llëm, gueniyo dbar tjwe kjwara ga miydëba eshko jã.

6 Èye parkagaga tjwłëk löng pjir wleniyo ga woyde ga ba sogo bangkjre jłokoyo ïyado, Sbö lăywëba llëm wło, tjłokwo lëy löng li lăywëba llëm wło bakoe. ² Ba sogo, e Jesús tjłokwo kjruga wleni ga woyde ga bangkjre, parkë ba kong pjłú anmoyö, ba sogo kjimte shäng li, e ba pjeyo Jesús tjłokwo kjruga woyde ara wleniyo kjishko. Tjłokwo lëp nopga kong wło, shärye lok wło li e.

Llëbo tjwłö ara

³ Tjłokwo lara bi Tjłapga Jesucristorë shäryëy wło li, e beke. Shji jëk pjło bek Sbö bokso sorë li miydëy e go. Èye oba ping tjłokwo oblë bek llëm wleniyo go ga ⁴ krë ä wleniyo, llëye miyde llême. Llëbo tjwłö llëm wleniyo lë eng kong kar kar ä, go swło wleni. Tjłë eni kjishko ga wotjłik owa oblë kong ba llëbo kjishko, eng dbyryë kar kar iir go, eng lăywë owa, «Kjłara kjwe owa» lë ba pjłushko ïyado. ⁵ Epga engkjwë eng tjok li pjir llëm, wotjłik owa kjishko. Tjłokwo bek li miyde ame. Oba

pıya lok Sbö tjłokwo go, dbur shak e go wło eröe.

⁶⁻⁷ Shji jëk pjło bek Sbö bokso li, e tjwłö ara jłokoyo. Gueniyo woyde ga shji löng wopjłú bi llëbo tjeng li tjok bakoe. Shji weno bukshko ga llëye söroy tek bi tjok llême. Shji wolonoshko ga llëye söy jek bi tjok llëm bakoe. E kjishko ga woyde ga shji löng wopjłú bi llëbo tjeng li tjok. ⁸ Eni ga shji shwong tjok, shji dli tjok wleni ga woyde ga shji löng wopjłú. ⁹ Gueniyo èye opyë woydë dbur ara ga llëbo owa shärye. Opsrek löng ara ba wotjłik owa li go, gueniyo miyde löng llême. Eshko ga beno löng song erä, to pjir wło. ¹⁰ Èye dbur woydë ara anmoyö ga dbur włëk wło ga llëbo owa shärye llë pogo. Kjone kjone wotjłik dbur włëk erä kjishko ga beno löng mär Sbö go ame, beno löng song erä.

Pablo tjłëno Timoteo kong, Timoteo dbokjrë wło

¹¹ Gueniyo pja Sbö i kuzong ga pja opkwos llëbo owa lër shäng bop kong li dwayo. Llëbo pjłú li shäryopdë dey. Pja jëk shäng pjło bek Sbö bokso. Pja mär Sbö go. No oblë woydos ara. Llëbo wen tjwe bop kong owashko ga pja wosonkë llême. Pja llëbo shäryë oblë kong yötso. ¹² Pja drön èë, pja mär Sbö go wło, lorop nopga ara kong dënashko sorë li eni, pja ber shäng së ïyado Sbö tjok wło. Pja rokara Sbörë e kong wło. ¹³ Rokër bop kong ga tjłokwo los bor kong jłokoyo. Miydaga ber Sbörë, shji löng së, llë pogo löng së, e lăga erë. Miydaga ber Cristo Jesúsde bako, era tjłokwo lonon pjłú, Ponce Pilato bokshto. ¹⁴ Llëye loror bop kong li shäryos uunkong eni, äär jong bi Tjłapga Jesucristo tjwe iröng obi guing. ¹⁵ Dbaryo li wlëna Sbörë om go, ga öö-tongshko ga tjwe eshko jã, ichak Sbörë. Sbö, e wopjłúe. Kjok ère uunkong ichaga li e eröe. Pjłupga uunkong pjłuyo li e.

No kägäyoga uunkong kägäyo li e

¹⁶ Wolon llem sök iyado li e eröe.

Iök jong kjwara shjiy, kälä lletlet
wleniyo,

eye äär eshko ga äe.

Sbö sök iök shjiy li roshko.

Eye omiydë llem,

igöy llem bakoe.

Poshrëkko iyado li e.

Dbo ara iyado li e.

Ber eni.

¹⁷⁻¹⁹No kjone kjone dbur ara kjok
ëreshko. Pja tjlä ba kong ga «Bomi dbur
kjishko ga pjäy tjwlo ara, oblë kjinmo
lämi llëme. Dbur, e iyado llem kjishko
ga pjäy mär bomi dbur go dö llëme.
Gueniyo Sbö, e sök iyado, llëbo twe bi
kong ara, shji ber löng wopjlu wlo. E
kjishko ga pjäy mär ba go erö dey. Llëbo

pjlü shäryozia. Shäryoromi eni li, e tjwlo
ara, bomi dbur kjinmo. Oblë imi ga song
ga bomi llëbo shdözi ba tjok wopjlu. Eni
ga llëbo tjwlo ara li ber bomi kong kjok
dogo, ga pjäy ie Sbörë ber löng së iyado
ba tjok» lëp ba kong eni.

Kjibokwo pjirzlong

²⁰Timoteo, pja iara Sbörë beno shäng
ba tjlokwo roy lë oba kong wlo. Eni
ga shäryos yotso. Llëbo tjwlo llem lany-
otkëba löng li, e jyö erä. Tjlä löng jlö
wleni, gueniyo jlökoyo ga kjok miyde
lok sira llëme. Ba tjlokwo li kup llëme.
²¹No kjone kjone, tjlokwo ëre kjrara, ga
beno löng mär Sbö go ame.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlu li kjishko
ga pja kjimte ara.

Segunda Carta a Timoteo

Kjibokwo ère tara Pablorë Timoteo kong

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłokwo łaga Jesús āska włeniyo. Domer shäng kjłara obi ko Timoteo. E data Grecia so, mekë judío. Dëna mite obishko ga sök Litra kjokyo. Eshko ga Jesús roy pjłú łara Pablorëshko ga tjłokwo kjrara. E irgo ga e kjrara Pablorë beno shäng parkë ba tjok, tak pjang Hechos 16.1-4 go sorë li eni. E irgo ga parkono ara Jesús roy pjłú lë kjok shto oblë oblë.

Pjłara ga Pablo iaraba beno shäng kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjłú łara kjışhko. E irgo ga döraba ey dwayo. Łu to jek ara irgo ga iaraba beno shäng no shdüzłong uyo roshko Roma kjokyo jek obi. Eshko ga shdunaba ara, iaraba beno shäng shto owa anmoyōshko. Shto eshko shrër, smo ara bakoe. Eshko ga miyde ga wołon döröe. E kjışhko ga kji-bokwo ère tara Timoteo kong.

Pablo woydë ara, e rayara nopga ararë kjışhko, ga woyde ga Timoteo tek ba ik maling li tara ba kong. Eshko dbaryo ga pjłú kësbangyo sök Roma kjokyo li ko Nero. Jesús tjłokwo kjrägaga shduna ara kjone pogo. E kjışhko ga Timoteo ichara Pablorë ber shäng mär Jesús tjłokwo go jłokoyo, ga nopga ping e go iyado bako, shdungoba ara e kjışhko gueniyo.

Dënashko ga kjibokwo ichara Pablorë ba kong kjwara. Ère tjok ga kjwo pjok.

1 Kjibokwo ère taga tja Pablorë. Tja kjrara Sbörë beno shäng ba tjłokwo roy łaga Cristo Jesús āska, shji tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok ga shji ie Sbörë ber lōng së iyado ba tjok li roy lë oba kong wło.

²Timoteo, kjibokwo ère ichër jek bop kong. Pja bor wa włeni.

Rokër Data Sbö kong, bi Tjłapga Cristo Jesús kong ga ba wopjłú li kjışhko ga pja kjimte łok ara, pja songe lë iyado, pja ie łok ber shäng włëp bakoe.

Tjłapga Jesús lökyokjrëy llëme

³Tja parkë Sbö kong jłokoyo, bor tjłapgaga tek dënashko so omshäryono dik. Llëbo pjłú miydër li shäryër eni lër bor pjłúshko. Shkë dba ga tja syōstë ba kong bop kjışhko. ⁴Pja slatong boryo kwono li, e woyoshër iyado, ga pja in woydë jłokoyo, tja ber wopjłú wło. ⁵Woyoshër ga pja mär Sbö go. Bop tjëtë Loida, bop mekë Eunice, e opyono lōng mär Sbö go bäm go, ga miydër ga pja mär ba go jłokoyo bakoe.

⁶Dënashko ga tja orkwo iono bop dłu kjing go, pja ber shäng dboy Sbö kong wło, ga kjok miydë twara bop kong eshko. Eni ga kjok miydë li go ga pak twara bop kong li shäryos iyado, pja kjok miydë jek këgong wło, iök bakworoy pjë jong ri ri jek këgong wło włeni. ⁷Bi go Sbö Sëya twara beno kësbang bi tjok, llëye bangkjërëy llëm wło. Twara bi kong, shji dbo ara wło, shji ëng woydë ara kar kar wło, shji wotjłik pjlo bek wło bakoe.

⁸E kjışhko ga pja tjłë oba kong bi Tjłapga Jesús kjishkoshko ga lökyokjrëp llëme. Tja shäng kjërshko ère ba kjışhko ëmdë ga tja lökyokjrëp llëm bakoe. Woyde ga shäryër sorë ga Sbö dbo ara go ga pja omshäryë eni bako, llëbo wen bop kong owa gueniyo. ⁹Shji dōra Sbörë, ga shji rokara jëk lōng pjlo bek ba bokso wło. Shäryara eni, llëbo shäryoroy li kjışhko llëm, shäryara eni, woydara eni kjışhko. Ba wopjłú li kjışhko ga kjok shäryayde llëm obishko ga wotjłino Cristo Jesús ichë bi kong. ¹⁰Dbar eerishko ga ba wopjłú li pina bi kong, bi dōga Cristo Jesús goshko. Wołon li pjira Jesúsde. Shji ber lōng së iyado ba tjok sorë, e pina bi kong ba tjłokwo pjłú li go, ga beno wëłëe.

¹¹ Tja kjrara beno shäng tjlökwō pjlú ère roy lë Jesús äska wlo, oba ping wlo bakoe. ¹² Eerishko ga tja shäng song, llëbo ère kjishko. Gueniyo ga Jesús, e miydër shäng pjlú, tja mär shäng ba go bakoe. Ga miydër ga e dbo ara, llëye iara beno tjeng bor wloshko li de äär jong ba dbaryoshko wlo. E kjishko ga tja shäng song ëmdë ga lökyokjrër llëme.

¹³ Tjölkwō li lëp oba kong pjlō bek wlo ga los ba kong, loror bop kong sorë li eni. Pja tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok. Pja jëk ba tjok kjishko ga oba woydëp ara iyado. ¹⁴ Tjölkwō pjlú li iara Sbörë beno tjeng bop wloshko. Dëp yōtso. Pja go Sbō Sëya, ga pja kjimte tjölkwō li dë.

¹⁵ Miydëp pjlú ga Jesús tjölkwō kjragaga löng Asia kjokyo li, tja rayara to lok pjire. Tjrëko to jek Figelo, Hermógenes. ¹⁶⁻¹⁷ Gueniyo Tjlapga Onesíforora, tja iya öör ara, tja kjimtara dbokjrë ara. Tja sök kjërshko ga tja lökyokjre llëme. Shrono Roma kjokyo shko ga woshtono llëm, tja wlëna guing. E kjishko ga ba pjeyoga kjimtaga ber Tjlapga Jesúsde iyado. ¹⁸ Ga Tjlapga li dbaryo tjweshko ga songe laga ber erë om go eshko. Shji kjimtara Éfeso kjokyo kjöme, e miydëp tjän.

Shji parkë Cristo Jesús kong, ëngkjwaga pjlú wlëni

2 Pja bor wa wlëni. Sbō wopjlú li pina bi kong, shji tōna beno tjeng Cristo Jesús tjokshko. Eni ga pja dbokjrozong. ² Dënashko ga tjölkwō loror bop kong oba ara bokso. Eerishko ga tjölkwō li los oblë kong, nopga wotjlik bek, oba ping pjlú wlëniyo kong.

³ Pja Cristo Jesús parkaga. E kjishko ga llëbo wen tjwe bop kong owashko ga kus kjing, ëngkjwaga pjlú wlëni. ⁴ Èngkjwagaga tön oblë tjok pak llë shäryë wlo llëme. Ba kägäyo tjölkwō söyde dö, ber wopjlú ba tjok wlo. ⁵ Eni wlëni ga èye tjör ga llgwëkklo buk li söya bek llëm ga

ba potjwlëkklo wlëya lok ba kong llëme. ⁶ Èye parkë ga ba dwla dgara li bo tjokshko ga bo kjrara erë bäm go. ⁷ Tjölkwō lër shäng bop kong li woyotjlis, ga pja kjimte Tjlapga Jesúsde llë loklo miydëp uunkong wëllë.

⁸ Jesucristo woshrrara Sbörë iröng obi. Era Pjlu David tjëyo. Tjölkwō ère woyoshros iyado. Tjölkwō roy pjlú lër shäng li e. ⁹ Tjölkwō ère kjishko ga llëbo wen tjwe bor kong owa ara. Tja sharaba shäng kjërshko, orkwo kjrochak pjir dröng sho go, no llëbo owa shäryono wlëni. Gueniyo Sbō tjölkwō lira shaga erë eni llëme. ¹⁰ E kjishko ga kur jek shäng eni, ber pjlú nopga kjrara Sbörë ber ba iya wlo li kong wlo, döya ber löng wopjlú, së iyado Cristo Jesús tjok wlo.

¹¹⁻¹³ Oba tjlä ga

«Shji wołono ba tjok ga shji ber löng së iyado ba tjok. Llëbo owa li kuroy kjang ga kjok iche sök dbaryoshko ga shji shto ba shwoy eshko tjok. E è miydëy llëme lëy ga shji è miyde llëme lë eni eshko bakoe. Llëye lëy li shäryoroy llëm ga era, llëye lara li shärye eni, e opkjlopswë llëm kjishko» lëba eni. E eni jlöe. Tjölkwō ère kjrako.

Shji parkë Sbō kong sorë

¹⁴ Tjölkwō lër shäng bop kong li woyoshros oblë kong. Los ba kong Sbō bokso ga «Tjölkwō tjwlo llëm wlëniyo lëmi ëng kong kar kar llëme. Kuya oblërë ga ber ba kong owae» los ba kong eni. ¹⁵ Pja parkos Sbō kong jölkwōyo, tjölkwō bek li roy los bek, llono ga pja äär shäng Sbō boksoshko ga ber wopjlú bop tjok wlo, llëye lökyotkëp eshko llëm wlo bakoe. ¹⁶ Tjölkwō tjwlo llëm wlëniyo lë nopga Sbō miydë llëm wlëniyore li, e lëy è kong llëme. Èye omle ga owa li wlëya jek këgong këgong. ¹⁷ Shji sho kjoneshko srëng jëk ameshko ga sho li an

jek këgong këgong. Jesús tjlökwo kjragaga tjrëko ga tjlökwo owa eni li shdär jek këgong këgong swlo eni wleni bakoe. Himeneo, Fileto, e llebo shäryono eni. ¹⁸ Tjlökwo bek li söya lok ame, to löng tjlë ga «Shji woshrra Sbörë pjir tjan. Shji woshre jek obi ame» le lok eni. Oba jyäpge to löng tjlökwo e go, mär ber löng Jesús go ame wlo. ¹⁹ Gueniyo Sbö pak shäryono li beno kjang, u shakklo kjang, wir llëm wleni. Tjlökwo tak pjang e go li eni. Tjlökwo tak pjang kjwara tjlë ga «Sbö, nopga baïya kjone dey, e miyde pjire.»^{††} Tjlökwo tak pjang kjwara obi tjlë ga «Ëye mär woydë Tjlapga Jesús go ga llebo owa li raye, shärye ame dey.»^{‡‡}

²⁰ U jong kjwara kësband ga roshko llebo shäryak dbur sho shöylör, pjublün go dö lleme. E roshko llebo shäryak kjorkwang go, llebo shäryak klung shosho go bakoe. Llebo tjlwö ara shäryëshko ga shäryë llebo tjlwö ara go. Llebo tjlwö ara llëm lira, llë pogo shäryë e go. ²¹ Shji Jesús tjlökwo kjragaga eni bakoe. Shji uunkong llebo owa li rayono pjir lleme. Gueniyo ëye omrayono, shärye ame ga e beno shäng tjlwö ara, iak beno shäng dboy Tjlapga Jesús kong, iche Tjlapga lirë llebo tjlwö ara shäryë ga pjlu wlo.

²² Kjwozirga mikboga wotjlik llebo owa shäryë sorë ga pja wotjlik eni ame. Llebo bëy li shäryopdë dey. Tjlökwo lörop ë kong ga shäryos eni iyado. Oblë woydos ara. Pja ber shäng wlep nopga uunkong tjok. ²³ Nopga englë kar kar llebo tjlwö llëm kjishko ga pja opzrek eshko lleme. Shji ie ber löng englë kar kar eröe. ²⁴ Shji Tjlapga Jesús parkaga, shji engkjwë ë tjok wlo lleme. Shji pjlu oba uunkong tjok dey. Woyde ga shji tjlë kukoba wële wlo, shji iirkë maling llëm bakoe.

²⁵⁻²⁶ Bi wloyoga shara Äre beno löng kjërshko wleni. Epga iche ba kolë erä. E kjishko ga epga poshdüyshko ga shäryëy yotso. Woydëy ga epga kjlopswaga ber Sbörë, tjlökwo bek li miyde lok wlo. Eni ga epga wotjlik bëy kjwe, ga där Ä wloshko dwayo.

Kjok pjir lëshko

3 Kjok pjir lëshko ga llebo wen tjwe kjange. Lër bop kong, miydëp wlo. ² Nopga wotjlik llebo pjlu shäryë ba kong om go erö, oblë kong lleme. Wotjlik dbur eröe. Krë ara. Llebo pjlu shäryara li lanyotke ë pogo kong om go erä. Oblë le owa äe. Ba data, ba mekë kolë lleme. Llebo pjlu shäryak ba kong li woyotjlüya lleme. Sbö, e ba kong ga tjlwö lleme. ³ Wopjlu ë tjok lleme. Ëye songe le lleme. Oblë läywe owa äe. Wotjlik tjwe owa ga shärye eni, shärye llëm ga äe. Llebo shärye oblë kong owa äe. Llebo pjlu lira ba kong ga owa erä. ⁴ Jëk löng oba tjok pjlu jlö wleni, ba moskwo gueniyo. Llebo shärye ga woyotjlüya guing lleme. Opkuk ga tjlwö ara le. Sbö wleyde kjwe, gueniyo llebo ber pjlu ba kong li wleyde erä. ⁵ Llebo pjlu shärye ara, ga Sbö tjlökwo söya löng jlökoyo lëba. Gueniyo wotjlik ga Sbö dbo ara, epga kjimte jëk löng pjlo bek wlo lleme le. Pja jëk nopga eniyo tjok lleme.

⁶⁻⁷ Walëga kjone kjone kjok miydë ara lleme. Llebo owa shäryara li woyotjlüya kjër, gueniyo wotjlik tjwe owa ga shärye eni, shärye llëm ga äe. Tjlökwo roy pjlu li kuya enido, gueniyo jlöe le lleme. Nopga owa lër shäng bop kong li to löng u kjwara kjwara, walëga eniyo jyäpge. ⁸ Dënashko ga domerga löng do pjök ko Janes, Jambres. Epga opyono löng Moisés wloyo. Nopga owa lër shäng bop kong li opyono löng tjlökwo bek li wloyo

^{††}2:19 Números 16.5.

^{‡‡}2:19 Isaías 52.11

eni bakoe. Epga wotjlik owa erä. Mär Jesús go ðe, gueniyo jyö erä. ⁹Gueniyo ba jyö li miydëba döröe. E kjishko ga oba jyäpgwe kjër llëm, Moisés wloyoga do pjök li dik.

Timoteo poshdungglo

¹⁰Gueniyo ga tjlokwo lër shäng li miydëp pjir tjän. Tja sorë, llëye shäryër woydë, tja mär Jesús go sorë, e miydëp uunkong. Tja iirkë maling llëm, oba woydër ara, llëbo wen tjwe bor kong owashko ga tja wosonkë llëm, e miydëp bakoe. ¹¹Llëbo weno bor kong owa sorë, tja song, e miydëp pjire. Llëbo weno bor kong eni Antioquia kjokyo, Iconio kjokyo, Listra kjokyo bakoe. Gueniyo tja kjimtara Tjlapga Jesúsdë, tja döra eshko dwayo. ¹²Ëye ber löng Cristo Jesús tjok woydë jlökoyo, jëk löng pjlo bek Sbö bokso wlo ga shdungoba songe. ¹³Gueniyo nopga owa li, jyö ä löng li, e jëk owa jek këgong këgong. Oba jyäpgwe ä, ga epga jyäpgwëba bakoe.

¹⁴⁻¹⁵Pjara shäng kjange. Miydëp ga tjlokwo pingga bop kong li, tjawa jyörkë llëm, ga tjlokwo li bëy jlöe lëp jlökoyo. Tek chirawashko dwayo ga pja oppino ara Sbö tjlokwo bek tak pjang kjibokwo go li go. Miydëy e go ga shji där wlo ga shji mär Cristo Jesús go dey. E kjishko ga pja jëk shäng tjlokwo li go iyado. ¹⁶Tjlokwo tak pjang Sbö kjibokwo go li, e twara beno ba tjlokwo kjaragaga uunkong kong. Tjlokwo li beno bi kong, bi pingglo, bi poshdungglo, bi llgwekklo, shji jëk pjlo bek wlo, ¹⁷Sbö tjlokwo kjaragaga opping ara e go wlo, llëbo pjlu oblë oblë shärye ga pjlu wlo.

4 Llono ga Cristo Jesús tjwe ber bi pjluoyo, nopga löng së li, no wolono löng li, e llgwega. Eni ga tjlokwo lër bop kong jlökoyo ba bokso, Sbö bokso bako, shäryëp wlo. ²Sbö tjlokwo to lëba. Woydëbare, de llëmde, los ba kong iyado, pja slan llëme. Ëye wotjlik owa ga poshdüs,

jëk bëy wlo, dbokjrë e go wlo. Tjlokwo li los yotso iyado, pja sjen ba lë llëme.

³Dbar tjwe kjwara ga tjlokwo bek li kuya woydë erë ame. Eshko ga no pinggaga wen löng ara, ga tjlokwo kuya woydë nopgarë li, e lë lok ba kong eni. Eni ga nopga äär ara ba tjlokwo li kuk. ⁴Tjlokwo bek li kuya lok ame. Llëbo tjwlo llëm li kuyde shara. ⁵Gueniyo pja wotjlik bëy iyado. Llëbo wen tjwe bop kong owa arashko ga kus kjing eröe. Pja to shäng tjlokwo roy pjlu li lë, nopga tjlokwo kjroydë llëm obi löng li kong eröe. Bop pak li shäryos uunkong yotso.

⁶Bor pak shäryoror ara li, e ba pjitoe. Tja wolon dbaryo li döröe. ⁷Bor dbo kës li go ga pak twara Sbörë bor kong li shäryoror jlökoyo. Shäryoror pjir, öotong ba dbo go. Tjlokwo pjlu li doror yotso. ⁸Tja shäng Tjlapga Jesús, no llgwega pjlo bek li koshë shäng woowa llëme. Miydër ga tjweshko ga parkaga pjlo bek potjwlëngglo li twe bor kong, nopga uunkong löng ba koshë wopjlu li kong bakoe.

Nopga oblë oblë

⁹Pja tek sorë yalë, gueniyo pja tek bor ik wop äe. ¹⁰Demas, llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woyde ara kjishko ga tja töywara to Tesalónica kjokyo. Crescente to Galacia kjokyo. Tito to Dalmacia kjokyo. ¹¹Beno shäng bor tjok li Lucas eröe. Marcos, tja kjimte bor pak shäryë ga pjluë. Wlëp ga tek söp bop tjok. ¹²Tíquico ichoror jek Éfeso kjokyo. ¹³Bor shwong kop lëkong li ioror beno buk Troas kjokyo, Carpo ushko. Pja tekshko ga tek söp bor kong. Bor kjibokwo tek söp bor kong bakoe. Shäryak tjeng öng kwota go li woydër ara.

¹⁴Domer shäng kjlara ko Alejandro. E llëbo shäryaga dröng shosho go. Llëbo shäryara bor kong owa ara. Gueniyo potjwlëga ber Tjlapga Jesúsdë. ¹⁵E opyono beno shäng tjlokwo lëy löng li

włoyo. E kjishko ga pja sjäk ba tjok bakoe.

¹⁶Tja söraba, öötong shäng tjlapgaga shwoy jüshko bäm goshko ga tja kjimtara ërë llëme. Jesús tjłokwo kragaga löng eshko li, tja töywara uunkong. Gueniyo woydër ga llëye owa shärye Tjlapga Jesúsde ba kong llëme. ¹⁷Eshko ga tja kjimtara Tjlapga lirë om go. Ba tjłokwo kës li kuya nopga judfo llëm wleniyo lirë wlo ga tja kjimtara ba lë ba kong. Ga tja döra ey dwayo, tja zröraba llëme. ¹⁸Eni ga llëbo owa tjwe bor kongshko ga tja kjimte, tja döya, tja söya äär sök kjok dogo, pjlu sök iyado lishko. E iëy ber kësbang, tjwło ara iyado wlo. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁹«¿Yonde?» İep Prisca, Aquila kong, Onesiforo pjeyoga kong bakoe.

²⁰Erasto beno shäng Corinto kjokyo.

Trófimo swlo ara, ga ioror beno buk Mileto kjokyo.

²¹Pja tek sorë yalë, gueniyo pja tek bor ik kjok owa dbaryo äätë llëm obishko.

Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, Jesús tjłokwo kragaga löng uunkong li, «¿Pja yonde?» İe lok bop kong.

²²Rokër Tjlapga Jesús kong ga ber shäng bop tjok iyado, ga ba wopjlu li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a Tito

Kjibokwo ëre tara Pablorë Tito kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjïlara ko Pablo. E Sbö tjïökwo ïaga Jesús äska wïeniyo. Domer shäng kjïlara obi ko Tito. Dënashko ga Jesús roy pjïlú ïara Pablorë ba kong, ga tjïökwo kjrara, ga beno shäng parkë ba tjok, tjïökwo li ë.

Pjïlara ga parkono ëng tjok dïung tjrëko ko Creta lïshko. E irgo ga Pablo brikong ey dwayoshko ga Tito iara beno shäng parkë eshko ba äska. Eshko dbaryo ga Creta sopga ara llëbo owa shäryono ara.

E irgo ga kjibokwo ëre tara Pablorë Tito kong. Nopga wïëy pak oblë oblë shäryë sorë li tara ba kong. Tjïökwo bek llëm ïagaga tjwe löng ara li tara ba kong. Llëye shäryëy ba tjok ga pjïlú li tara ba kong bakoe.

1 Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja Sbö parkaga. Tja kjrara beno ba tjïökwo roy ïaga Jesucristo äska. Tja ichara ba tjïökwo roy lë, nopga kjrara ber baiya wïo li opping mär ber löng Jesús go wïo, ba tjïökwo bek söy löng li, e miyde lok pjïlú wïo bakoe. ²⁻³ Kjok ëre dämär, llëye llëm obishko ga tjïökwo ïara Sbörë bi kong jïökoyo, tjïë ga llono ga shji ber löng së iyado ba tjok ga pjïlúe le. Sbö, e jyörkë llëme. Ga tjïökwo ëre roy wen oba kong dbaryo iara li öotong tjän, ga tja iara bi döga Sbörë beno shäng ba lë, miydëba wïo.

⁴ Tito, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Tjïökwo li ïoror bop kong, ga pja mär Jesucristo go, tja mär ba go dik. E kjïshko ga pja bor wa wïeni.

Rokër Data Sbö kong, bi döga Cristo Jesús kong ga ba wopjïlú li kjïshko ga pja kjimte lok ara, pja ie lok ber shäng wïëp bakoe.

Tito iara beno shäng pak shäryë Creta kjokyo

⁵ Pja ioror beno shäng dïung tjrëko ko Cretashko ga woydoror ga pja ber shäng llëbo beno eshko shäryak llëm obi li shäryë. Woydoror ga kjok kjrina kjrina ga nopga wïëp kjïlëbë kjïlëbë, ber löng parkë Jesús tjïökwo kjranga löng kjok kjrina kjrina li kägäyo. Noyo woyde sorë li ïoror bop kong pjir tjän. ⁶ Woyde ga pogo llëye dret Sbö bokso, nopga bokso bakoe. Woyde ga boy kjïlaraso. Woyde ga ba wapga Sbö tjïökwo kjrino bakoe. Woyde ga ba wapga jëk löng pjïlo bek, kä llëm wïeniyo llëm, lëba llëm wïo. ⁷ Jesús tjïökwo kjranga kägäyo li, e iaga Sbörë ba pak baiya shäryë. E kjïshko ga woyde ga pogo llëye dret Sbö bokso. Woyde ga krë ä wïeniyo llëm, ëye kuya woydë llëm wïeniyo llëm bakoe. Woyde ga iirkë maling wïeniyo llëm, nelötkë ä wïeniyo llëm, ëngkjwë ä wïeniyo llëm, dbur shak jyö go ä wïeniyo llëm bakoe. ⁸ Woyde ga llëbo pjïlú shärye dëy. Woyde ga ëye tjwe ba shwoy ga wïokjre sök wopjïlú iyado. Woyde ga llëbo shäryono pjïlú ga ber sök wopjïlúe. Woyde ga llëbo shärye ga woyotjïlïya yötso guing. Woyde ga jëk shäng pjïlo bek Sbö bokso. Woyde ga wotjïlik owa tjwe ba kongshko ga shärye llëme. ⁹ Woyde ga tjïökwo bek li kura sorë ga oblë piya eni bako, epga dbokjrë e go wïo, tjïökwo li wïike ba wïoyoga kong ga pjïlú wïo bakoe.

Jesús tjïökwo kjranga kägäyoga woyde pjïlú wïeniyo ega

¹⁰ Eshko ga nopga ëye kolë woydë llëm wïeniyo arae. Tjïë lok ara, gueniyo llë loklo llëm, oba jyäpgwoklo erä. Epga li tjrëko ga judïoga löng ara, wotjïlik ga ëye mär woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyä tak pjir guing le wïeniyo. ¹¹ Tjïökwo le löng li, e bek llëm, e jyö erä. To löng dbur shak e go wïo eröe. U kjone kjone

ga nopga omkuno, ga tjłokwo bek li söya lok ame e kjishko. E kjishko ga tjłokwo owa ere lagaga li, e kjamo kjinkako.

¹² Dënashko ga no shäng kjłara eshko, kjok miydë ara. Ba pjeyoga łanyotkara, tjłë ga «Creta sogga, e jyörkë ä wleniyo, glö ä wleniyo, shmi ä wleniyo, to löng llëye woyotjłiya dö li shäryë, äya kjłoshko so wleni» le eni. ¹³ Łara li beke. E kjishko ga poshdüs jłokoyo iyado, tjłokwo bek li söya lok jłokoyo wło. ¹⁴ Eni ga llëbo dënashko so bek llëm li łaywe judıogarë löng li, e tjłokwo kjre lok llëm, ga nopga Sbö tjłokwo kuk woydë llëm li, e kolë lok llëm bakoe.

¹⁵ Nopga wotjłik bëy li kong ga llëbo uunkong ber ba kong pjłúe. Gueniyo nopga wotjłik bëy llëm, mär Jesús go llëm li kong ga llëye pjłú drete. Wotjłik lok owa erä, ga llëbo owa shäryeshko ga bangyo ba kong llëme. ¹⁶ «Tja Sbö miydë» le, gueniyo miydëy llëbo shärye li go ga e jyö. Oba iywa lok shjiktëng, Sbö kolë llëm, llëbo pjłú shärye ga äe.

Tito ichara oba ping

2 Pjara, tjłokwo bek li łopdë oba kong eröe.

² Domerga këkboga pimshko ga pja tjłë ba kong ga «Pjây llëbo shäryë ga woyotjłizi yötso guing. Pjây jëk yötso pjło bek, pjây bangkjreba wło. Tjłokwo bek li sözi jłokoyo. Oblë woydozi ara. Llëbo wen tjwe bomi kongshko ga pjây wosonkë llëme» lëp ba kong eni.

³⁻⁵ Walëga këkboga pimshko ga pja tjłë ba kong ga «Pjây opshäryë walëga Sbö bangkjre wleniyo dik. Oblë łaywëy owa ë kong llëme. Shji wo pjang nelötkë wło llëm bakoe. Shäryëmi eni, llëbo pjłú li pimi oblë kong wło. Eni ga walëga mikboga li pimi ba łanma, ba wapga woydë ara, llëbo shäryë ga woyotjłiya yötso guing, llëbo pjłú shäryë dö, ba u dë pjłú, jëk löng wopjłú oba tjok, ba łanma kolë pjłú, Sbö tjłokwo łaywëba owa ba

kjishko llëm wło. Pimi eni» lëp ba kong eni.

⁶ Domerga sbë obi pimshko ga pja tjłë ba kong ga «Pjây llëbo shäryë ga woyotjłizi yötso guing» lëp ba kong eni bakoe.

⁷ Ga pja om gora, llë pogo shäryëpshko ga pja opshäryë pjło bek iyado, ikoba wło, opshäryë bopoya dik wło. Oba pimshko ga tjłokwo lëp ba kong yötso, beke. ⁸ Woyde ga pja tjłë bëy, tjłokwo li owa lëba ga ä wło. Eni ga bop wloyoga, llëye włëya pja rote wło ga ä, ga lökkjre eshko.

⁹⁻¹⁰ Parkagaga tjwłëk löng pjir wleniyo pimshko ga pja tjłë ba kong ga «Bomi sogoga kolozı iyado, ber löng wopjłú bomi tjok wło. Epga dboryëy llëme. Llëbo bi sogo i li lüyotkëy llëm, llëbo pjło bek li shäryomirë dey, «Kjwe parkë pjłúe» le bomi pjłuyorë wło. Eni ga Sbö bi döga, e tjłokwo bangkjreba» lëp ba kong eni.

¹¹ Sbö wopjłú li kjishko ga llëbo shäryara shji nopga uunkong kong, shji döya wło. ¹² Ba wopjłú li kjishko ga shji opino llëbo owa li rayë, llëbo tjeng kjok ere kjing go li woydë llëm bakoe. Woyde ga shji löng kjok ere kjing go obishko ga shji jëk löng pjło bek Sbö bokso, ga llëbo shäryëy ga woyotjłiy yötso guing. ¹³ E wopro ga Jesucristo, e wen tjwe iröng obi li koshëy löng wopjłúe. Eshko ga tjwe ba dbo ara li kalä goshko. E bi döga, bi Sbö bakoe. ¹⁴ E shäng kjok ere kjing go obishko ga optwono wolono bi kjishko, shji döya llëbo owa shäryëy löng li dbo dorko dwayo wło. Ga owa pjang bi go li löna beno dret, shji ber tjeng ba włoshko wło, shji ber nopga baıya wło, shji ber pjło bek ba bokso wło, shji llëbo pjłú shäryë woydë iyado wło bakoe.

¹⁵ Oba pıs tjłokwo lër shäng bop kong ere go. «Shäryozı eni» łos ba kong. Èye omshäryë eni llëm ga poshdüzong. Pja tjłës ba kong jłokoyo, pja bangkjre lok

wlo. Pja tjewlō llēme le ēborē bop kong ga jlō lēp llēm.

Shji jēk sorē

3¹⁻² Pja tjlē Jesús tjlōkwo kjrագaga uunkong kong ga «Bi pjłupga, e bangkjrako, tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, e bangkjrako bakoe. Llēye le lok bomi kong li kolēmia. Pjāy lōng llēbo pjłú shāryē kjok orē pogo wlo. Oblē lāywēy owa ē kong llēme. Shji ēngkwē oblē tjok llēme. Pjāy wotjlik oblē tjok pjłú dey. Pjāy lōng wotōshko iyado oba uunkong kong» lēp ba kong eni iyado.

³ Dēnashko ga shji ēmdē ga kā llēm baīya dik bakoe. Sbō koloroy llēme. Shji jeno lōnge. Eshko ga shji wotjlik llēbo owa shāryē llē pogoshko ga shji llet lōng e shāryē. Shkē dba ga shji llēbo owa shāryē erōe. Shji wotjlik owa oblē kong ba llēbo kjishko. Shji iywaba shjiktēng, shji ēng iywō shjiktēng bakoe.

⁴ Gueniyo eshko ga Sbō bi dōga, ba wopjłú li pina bi kong, ga iy ga shji woyde ara. ⁵⁻⁶ Jesucristo, e bi dōga. Ba kjishko ga bi go ba Sēya ichara Sbōrē, ber kēsbang bi tjok wlo. Eni ga shji dōra, gueniyo llēbo pjłú shāryoroy kjishko llēme. Shji songe le, ga shji dōra e kjishko. Owa pjang bi go li lōna beno drete. Ga shji kjłopswara ba Sēyarē beno tjaqlēn, shji weno eshko kwjwē jā wleni. ⁷ Sbō wopjłú li kjishko ga shji iara beno pjło bek ba bokso. Shāryara eni, shji ie ber lōng sē iyado ba tjok wlo. Koshēy lōng li e. ⁸ Tjlōkwo lēr shāng bop kong ēre, e eni jlōe. E kjrako. Ga woydēr ga tjlōkwo ēre lēp oba kong iyado, nopga mār lōng Sbō go li llēbo pjłú

shāryē iyado wlo. Tjlōkwo ēre, e pjłú, oba uunkong kjimtoklō.

⁹ Gueniyo ga shji ēnglē kar kar oblē tjok llēbo tjewlō llēm kjishko llēme. Kjone kjone ēnglē kar kar llēbo weno tjlapgaga tek dēnashko so kong li kjishko, kjok llgwekkło tara Moisésdē li kjishko, llēbo oblē oblē kjishko bakoe. Gueniyo pja opzrēk eshko llēme. E tjewlō llēm, ēye kjimte e go llēm bakoe. ¹⁰ Jesús tjlōkwo kjrագaga shāng kjłara tjlē oblē kong kar kar ēng shdōk wlo wleni ga poshdum pjłara, pjloglō pjok. E irgo ga jlō le llēm wleni ga włokjrēp tjwe bomi tjok ame. ¹¹ Miydēy e go ga wotjlik llēbo owa shāryē. Llēye shārye shāng li go ga miydēy ga e shdungko.

Kjibokwo pjirzłong

¹² Tja wotjlik jek Nicópolis kjokyo, tja ber sök eshko kjok owa dbaryoshko wlo lēr. Artemas ichēr jek bop włokjrē, llēm ga Tíquico. Aār shāng bop shwoy ga woydēr ga pja tek ba tjok bor ik eshko malinge.

¹³ Bi pjeyoga lōng eshko do pjok. Kjłara ko Zenas, e parkē no wlikaga kjok llgwekkło go. Kjłara obi ko Apolos. Opshik toe le wleni ga kjimtozong. Llēye woyde dō li wlēs ba kong.

¹⁴ Woyde ga bi pjeyoga opping llēbo pjłú shāryē, oblē kjimte, epga ber lōng tjewlō tjok wlo.

¹⁵ Nopga lōng bor tjok jūshko uunkong, «¿Pja yonde?» le lok bop kong. Bi pjeyoga tjlōkwo kjrագaga lōng eshko li kong, «¿Pjāy yonde?» lērwa ba kong bakoe.

Rokēr Sbō kong ga ba wopjłú li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a Filemón

Kjibokwo ère tara Pablorë Filemón kong

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłokwo łaga Jesús āska włeniyo. Domer shäng kjłara obi ko Filemón. Dēnashko ga Jesús roy pjłú łara Pablorë ba kong, ga tjłokwo kjrara. E kjışhko epga jėk lōng ěng tjok pjłú iyado.

Domer shäng kjłara ko Onésimo. E Filemón parkaga tjwłėk shäng pjir włeniyo. Pjłara ga ba sogo li lłebo lŷyotkara, ga tōktong ey dwayo, jek öōtong shäng Roma kjokyo. (Eshko dbaryo ga ěye lłebo lŷyotkono ga włėkoba ga zrōkoba jekdo.) Eshko dbaryo ga Pablo sōk kjērshko Roma kjokyo, Jesús roy pjłú łara kjışhko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni. Eshko ga Jesús roy pjłú łara Onésimo kong, ga tjłokwo kjrara. Eni ga jek woydë irōng ba sogo li shwoy, lłebo shāryara owa li lłgweya ba tjok wło.

E kjışhko ga kjibokwo ère tara Pablorë Onésimo kong, sōya jek ba sogo li kong wło, włėpyotke wło. Lłebo pjłú shāryara Jesúsđe Filemón kong ara, owa pjang ba go li lōna beno dret li łara ba kong. Eni ga ichara lłebo owa shāryara ba parkagarë ba kong li ie ber tjwłō lłēm, ga ber shäng wopjłú ba tjok shara.

1 Kjibokwo ère taga tja Pablorë, bi kjłara Timoteo tjok. Tja sōk kjērshko. Tja bāngzak shäng jŷshko, Cristo Jesús tjłokwo kjışhko.

Filemón, pja parkë shäng borwa tjok, ga pja woydërwa ara. Kjibokwo ère ichërwa jek bop kong, ² borwa dor Apia kong, borwa kjłara Arquipo kong, Jesús tjłokwo kjrագaga tōn lōng bop ushko li

kong bakoe. Arquipo parkë shäng Jesús kong borwa tjok.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjłapga Jesucristo kong ga ba wopjłú li kjışhko ga pjāy kjimte lōk ara, pjāy ie ber lōng włėp bakoe.

Nopga woydara Filemōndë ara

⁴⁻⁵ Filemón, pja roy kuror ga pja mār shäng Tjłapga Jesús go, ba tjłokwo kjrագaga woydër ara bakoe. E kjışhko ga tja syōsttë Sbö kongshko ga pja woyotjłin ga tja wopjłú bor Sbö tjok bop kjışhko. ⁶ Rokër Sbö kong ga pja kjimte jek pjłú tjłokwo kjrագaga li tjok jek kėgong, lłebo pjłú twe Cristorë bi kong li miydėp uunkong wło. ⁷ Pja bor kjłara. Tjłokwo kjrագaga li kjimtėp ara, ga epga lōng wopjłú bop kjışhko. E kjışhko ga tja wopjłú, woowa lłeme.

Pablo tjłeno Onésimo kjışhko

⁸⁻⁹ E kjışhko ga lłebo rokër bop kong. Tja kong dbo twara Cristorë kjışhko ga pja ichër ba shāryë dbo goshko ga pjłúe. Gueniyo ga shji ěng woydë ara kar kar kuzong ga pja ichër woydë eni lłeme. Tja tjłablā tjān, ga tja bāngzak shäng kjērshko, Cristo Jesús tjłokwo kjışhko. ¹⁰ Eni ga lłebo rokër bop kong Onésimo[¶] kjışhko. Tja sōk kjērshko, orkwo kbrochak pjir drōng sho goshko wopro ga e Jesús tjłokwo kjrōno, ga beno bor wa włeni e kjışhko. ¹¹ Dēnashko ga sōk bop tjokshko ga e bop kong ga lłeno lłeme. Gueniyo eerishko ga e beno tjwłō ara bop kong shara, tjwłō ara bor kong bakoe.

¹² E ichër jek bop kong irōng obi, woydër ara bor wa włeni gueniyo. ¹³ Tja bāngzak shäng Jesucristo tjłokwo roy pjłú li kjışhko. Eni ga pja shäng jŷshko kjwe ga miydër ga tja kjimtėp. E kjışhko ga woydoror ga e ber sōk bor tjok bop

[¶]1:10 Grecia so tjłokwo *Onésimo*, e *tjwłō ara* lōklo.

aska. ¹⁴ Gueniyo ga shäryër eni lîeme. E bopoya kjîshko ga lîebo shäryër woydë ba tjok lîem, kjakrokër bop kong guing. Tja kjimtëpshko ga woydër ga shäryëp bop woshko, pja ichoror ba shäryë dbo go kjîshko lîeme.

¹⁵ Tja wotjîik ga töktong bop ushko dwayo dbar kjwöbö ga pjîue lër. Eerishko ga äär iröng ber sök bop tjok iyado wlo shara. ¹⁶ Ber bop parkaga tjwîek shäng pjir wleniyo dö ame, ber bop kjîlara, woydëp ara wleniyo bakoe. Tja omwoydë ara, gueniyo ga woydër ga pja omwoydë e kjinmo. Ber bop parkaga dö ame, ber bop kjîlara bako, mär shäng Tjîlapga Jesús go kjîshko. Woydër ga pja omwoydë ara e kjîshko.

¹⁷ Eni ga bop kong ga tja bop kjîlara lëp wleni ga Onésimo wlokjrëp, tja wlokjro-rop wleni. ¹⁸ Lîebo shäryara bop kong owa, pogo tjwîö bop kong wleni ga ba tjwîö lî rokëp ba kong lîem, rokëp bor kong dey. ¹⁹ Tja Pablo, tjîökwo ëre tër bop kong bor orkwo om go go shara. Pogo tjwîö bop kong kjöme lî tjwîengga tjarë bop kong. Pja döktong, tjîökwo

loror bop kong lî kjîshko. E kjîshko ga pja pogo tjwîö bor kong ara bakoe. Gueniyo woyoshrër woydë bop kong lîeme. ²⁰ Pja bor kjîlara. Ga shji tönö beno tjeng Cristo tjok kjîshko ga lîeye rokër bop kong lî shäryos bor kong eni. Eni ga tja ber wopjîú eshko. ²¹ Miydër ga lîeye rokër bop kong lî, e shäryëp eni. Miydër ga shäryëp e kjinmo bakoe. Kjibokwo ëre tër bop kong e kjîshko.

²² Lîebo rokër bop kong kjrina obi. Pja syöshtë Sbö kong ga tja kjimte äär eshko iröng obi. Ga tja kong shto wîëp kjrina, tja äärshko ga tja ber sök kjone shtoyo tjok wlo.

Kjibokwo pjirzlong

²³ Bor kjîlara Epafra, «¿Pja yonde?» lë bop kong. E shdung shäng bor tjok ëreshko, Cristo Jesús tjîökwo kjîshko. ²⁴ Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, «¿Pja yonde?» lë lok bop kong bakoe. Tja kjimte lok bor pak shäryë.

²⁵ Rokër Tjîlapga Jesucristo kong ga ba wopjîú lî kjîshko ga pja kjimte ara.

Carta a los Hebreos

Kjibokwo ère tak hebreoga kong

Kjibokwo ère sorè

Kjibokwo ère tak beno pjang hebreoga mär Jesús go li kong. Hebreoga li, e kowëba Israel tjëyoga, e kowëba judíoga bakoe. Epga tjëyo kjrinaso, gueniyo kowëba oblë oblë eni.

Kjibokwo ère taga èrë miydëy llëme. Kjone kjone tjlë ga taga Pablorë ìe. Kjone kjone tjlë ga taga Bernabérë ìe. Kjone kjone obi tjlë ga taga Apolosdë ìe. Gueniyo taga èrë miydëy yôtso llëme.

Eshko dbaryo ga hebreoga mär löng Jesús go li shdungoba ara. E kjishko ga kjone kjone Jesús rayë woydë, mär ber löng kjok llgwekklo tara Moisésdë li go iröng obi wlo. No kjone kjone to löng tjlë ga ëye döya Jesúsde ga ä, ga woyde ga raye ìe. E kjishko ga kjibokwo ère taraba, epga dbokjrë e go wlo.

Dënashko ga Sbö tjlëno nopga kong ba tjlokwo lagaga go, ba parkagaga kjok dogo so go bako, gueniyo eshko dbaryo ga tjlëno ba Wa Jesús go li taraba ba kong. Dënashko ga Sbö tjlë ba nopga kong ga llono ga tjlokwo twe ba kong tjaglën, ber pjlu, tjlokwo bäm go li kjinmo ìe, ga sharyara eni Jesús go li taraba ba kong. Owa pjang bi go li löya Sbörë kjok llgwekklo tara Moisésdë li kjishko llëm, gueniyo Jesús wolono pjlaraso, owa pjang bi go kës li löya Sbörë ber dret wlo, ga shji ie ber löng pjlo bek ba bokso e kjishko ga pjlu li taraba ba kong. Llëbo sharyara Jesúsde bi kong li kjishko ga shji äär Sbö boksho kjok dogo ba pjlu wlo li taraba ba

kong. Eni ga epga icharaba mär Jesús go jlokoyo, llëbo wen ba kong owa gueniyo.

Sbö Wa, e tjwlo ara, Sbö parkagaga kjok dogo so kjinmo

1 Dënashko ga Sbö tjlëno ba tjlokwo lagaga oblë oblë kong, ìe lok bi tjlapgaga kong wlo. Tjlëno eni kop ara, ga tjlëno oblë oblë bakoe. ² Gueniyo ga dbar pjir ìe dbaryo eerishko ga ba Wa ichara tjlëno bi kong om go shara. Ba Wa li go ga kjok sharyara Sbörë uunkong, ga llono ga llëbo tjeng kës li ber baiya. ³ Ba dbo kalä, e so Sbö i kjoyo, e so e kjoyo kjishko. Llëbo kës tjeng ba wloshko, ga iche ba tjlokwo dbo ara li go, srer llëm wlo. E wolono, llëbo owa sharyara nopgarë li potjwlekklo. E irgo ga oötong beno sök Sbö orkwo kelëkong kjok dogo. ⁴ Eni ga oötong sök tjwlo ara, Sbö parkagaga kjok dogo so kjinmo, ga ba ko tjwlo ara ba kjinmo bakoe.

⁵ Miydëy eni, llëbo lara Sbörë ba kong li kjishko. Tjlëno ga

«Pja bor Wa;

eeri ga tja oötong beno sök bop Data.»^{§§}

Lara eni ba Wa kong, gueniyo lara ba parkagaga kjok dogo so kong eni llëme. Ga tjlëno obi ga

«Tja ber sök ba Data;

era ber sök bor Wa.»^{*}

⁶ Ga ba Wa li ichara kjok ère kjing goshko ga tjlë ga

«Bor parkagaga kjok dogo so, bor Wa, e poshrëzi uunkong.»[†]

⁷ Ga tjlëno ba parkagaga kjok dogo so kjishko. Tjlëno ga

«Ba parkagaga kjok dogo so, e sharyara beno so pjluk kjoyo, so iök kjoyo bakoe.»[‡]

⁸ Gueniyo tjlëno ba Wa kong ga

§§1:5 Salmo 2.7.

*1:5 2 Samuel 7.14; 1 Crónicas 17.13.

†1:6 Deuteronomio 32.43.

‡1:7 Salmo 104.4.

«Pja Sbö,
 pja ber sök no pjlüyo iyado wlo,
 ga kjok ilgwep beke.
⁹Llëbo pjlü shäryëbashko ga pja wopjllü
 eshko.
 Gueniyoy llëbo owa shäryëbashko ga pja
 woydë ara eshko.
 E kjishko ga pja ioroy beno sök wopjllü,
 bop pjeoyoga löng kës li kjinmo.
 Tja bop Sbö jllökoyo.»[†]
¹⁰Ga tjllëno ba kong obi ga
 «Tjllapga, kjok ëre dämärshko ga
 kjok uunkong shäryama pjarë,
 kjopkwo, klung bakoe.
¹¹⁻¹²Llëbo kës ëre pjir,
 gueniyoy pjara ber sök iyado.
 Shwong këguëshko ga dbuy,
 llëno ame kjishko.
 Pja opshäryë llëbo kës ëre tjok eni wleni.
 Gueniyoy pjara kjlöpswë llëm,
 pja ber sök iyado.»[§]
¹³Ga tjllëno ba kong obi ga
 «Pja tek wlar ber sök bor orkwo
 këllëkong,
 äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,
 eshko ga iër ber tjeng bop wloshko.»^{**}
 Lara eni ba Wa kong, gueniyoy lara ba
 parkagaga kjok dogo so kong eni llëme.
¹⁴Epga sëyaga to löng parkë Sbö kong
 eröe. Ga epga iche nopga där wlo li
 kjimtë.

Sbö tjllökwo woyotjlliy yötso

2 Woyde ga Sbö tjllökwo kuroy li woy-
 otjlliy yötso, shji opkwë sira sira
 ey dwayo llëm wlo. ²Dënashko ga Sbö
 tjllökwo söra ba parkagaga kjok dogo
 sorë bi tjllapgaga kong, ga llëye lara ba
 kong li, e kolako. Eye omkolono llëm
 ga shduna Sbörë beke. ³Shji där sorë

tjllökwoyoy lara, e kësbang, wolësoe. ¿Eni
 ga e kjrëy llëm ga shji shdüya eni llëm
 sorëro? Tjllökwo ëre laga Tjllapga Jesüsdë
 bäm go. E irgo ga ba tjllökwo kugaga om-
 lono bi kong eni bakoe. Miydëy e go ga
 e beke. ⁴Ga llëbo iydëba llëm wleniyoy
 shäryama Sbörë bi kong oblë, oblë, ga
 ba Sëya ichara kjok miydë twë bi kong,
 woydara Sbörë sorë li eni. Shäryara eni,
 miydëy e go wlo ga tjllökwo li beke.

Jesús opyonyo beno so ba pjeoyoga kjoyoy

⁵Llono ga dbar tjwe kjwara oblë li lör-
 warë bomi kong. Eshko ga ba parkagaga
 kjok dogo so ie Sbörë kjok ilgwek llëme.
⁶Llëbo tak pjang Sbö tjllökwo go, dbar
 lërwa löng li kjishko. Tjllë ga
 «No^{††} tjwllö ara llëme.
 ¿Eni ga woyotjllip ara ega?
 ¿Tjwllö ara lëp ega?
⁷Bäm go ga iorop beno tjwllö
 bop parkagaga kjok dogo so dorko.
 E irgo ga iorop beno kësbang, tjwllö ara,
⁸iorop beno shäng llëbo tjeng kës li
 ichaga bakoe.»^{‡‡}
 Miydëy e go ga llono ga llëbo tjeng kës
 li iche no lirë. Gueniyoy eerishko ga llëbo
 iche llëm wleniyoy tjok obi. ⁹Llëye weno
 Jesús tjok li miydëy pjlüe. Bäm go ga
 iara Sbörë beno tjwllö ba parkagaga kjok
 dogo so dorko. Ga Sbö wopjllü li kjishko
 ga ichara wolon bi kjishko. Ga wolono
 kjishko ga iara beno kësbang, tjwllö ara.
¹⁰Ba go ga llëbo tjeng kës li shär-
 yara Sbörë, ga beno tjeng ba kong
 uunkong. Llëbo owa ichara wen ba
 kong ara. E poshäryara ber nopga ara
 döga wlo eni. Sbö omshäryonyo eni,
 woydara eni kjishko, ga shäryara beke.

[†]1:9 Salmo 45.6-7.

[§]1:11-12 Salmo 102.25-27.

^{**}1:13 Salmo 110.1.

^{††}2:6 *No* lë li, e *Jesús* löklo.

^{‡‡}2:8 Salmo 8.4-6.

¹¹ Jesús, nopga iara beno tjeng dboy Sbö kong Ìi, e Data kjālaraso. E kjīshko ga epga lökyokjre Jesúsde Ìlēm, kowe ba pjeyoga. ¹² Tjļēno Sbö kong ga «Bop roy lēr bor pjeyoga kong. Pja poshrēr ara, epga tōn lōng līshko.»^{¶¶}
¹³ Ga tjļēno obi ga «Tja mār Sbö go.»^{§§}
 Ga tjļēno obi ga «Tja shāng bor wapga twara Sbörē bor kong li tjok.»^{*}

¹⁴ Iara beno ba wapga Ìi, e nopga, ga nopga ichaga wołon Ìi, e Ä, ga uunkong tjeng Ä włoshko e kjīshko. E kjīshko ga Jesús öötong beno shāng no, ga wołonoe. Shāryara eni, Ä zāya wło, ¹⁵ nopga döya Ä włoshko dwayo wło bako, ber lōng ba wołon Ìi bangkjre ame wło. ¹⁶ Jłōkoyo ga e shrono shāng Sbö parkagaga kjok dogo so Ìi kjimtaga wło Ìlēm, shrono shāng Abraham tjēyoga kjimtaga. ¹⁷ E kjīshko ga iara Sbörē beno shāng ba pjeyoga dik, Ìlēbo wen ba kong łok kēs Ìi wen ba kong eni wło, epga sorē miyde pjir wło. Eni ga songe le ga pjłú, ga parkē syōshtaga kēsbangyo włeni ba kjīshko ga pjłú bako, e äär ber Ìlēbo owa shāryara Ìi potjwłēkkło wło. ¹⁸ Ga öör shāng song, tjļina Äre ara, Ìlēbo owa shāryē wło ĩara kuzong ga nopga tjļiya Äre enishko ga epga kjimte ga pjłúe.

Jesús tjwłō ara, Moisés kjinmo

3 E kjīshko ga pjeyoga, pjāy rokara Sbörē, iara beno tjeng dboy ba kong Ìi, Jesús woyotjłizī ĩyado. Ichara Sbörē ba tjłōkwo roy lē bi kong Ìi e. Syōshtaga Sbö kong bi kjīshko kēsbangyo Ìi e bakoe. Shji mār ba go lēy eni. ² Jesús iara Sbörē beno shāng parkē ba kong, ga parkono pjłú, Moisés parkono pjłú

Sbö nopga kong sorē ga eni. ³ Gueniyo Jesús, e tjwłō ara, Moisés kjinmo, domer u shāryaga tjwłō ara, u shāryara Ìi kjinmo włeni. ⁴ U tjeng kēs Ìi shāryaga tjok, gueniyo Ìlēbo tjeng kēs Ìi shāryaga Sbörē. ⁵ Moisés parkono Sbö nopga kong pjłú, parkaga tjwłēk shāng pjir włeniyo dik. Eni ga Ìlēyē shāryara Ìi beno Ìlēbo wen ĩlono Ìi jyāgło. ⁶ Gueniyo Cristo, e Sbö Wa, ga parkē shāng Sbö nopga ichaga. Tjawa tjļē ga shji mār ba go, ga koshēy ĩyado lēy eni. Shāryēy eni jłōkoyo włeni ga shji ber ba nopga, so u shāryara Ìi kjoyoe.

Woyde ga shji mār Sbö go äär jong ba dbo go

⁷⁻⁸ E kjīshko ga Sbö Sēya tjļē ga «Eeri ga Sbö tjłōkwo kumi włeni ga kjrozīa. Bomi tjłapgaga tek dēnashko so, Sbö kolara łok Ìlēm, Ìlēyē kuya woydē Ìlēm bakoe. Pjāy opshāryē baĭya dik Ìlēme. Epga lōng kjok dogro no Ìlēmshkoshko ga Sbö tjļina łok. ⁹ Ìlēbo shāryara Sbörē kēs Ìi ĩna łok öötong ĩu pjlogło sak pkēng (40). Eni ěmdē ga Sbö tjļina łok ara. ¹⁰ E kjīshko ga Sbö iirkono ara ba kong, ga tjļē ga “Jeno lōng ĩyado, jēk łok woydē bor tjok Ìlēme” ĩe. ¹¹ E kjīshko ga Sbö iirkono ara ba kong, ga tjļē jłōkoyo ga “Epga äär lōng bor woshtozlong kjokyo Ìlēme” ĩe.†
¹² Pjeyoga, pjāy sjēke! Sbö, e sök ĩyado. Eni ga Ìlēbo owa ĩēmi äär ber tjeng bomi pjłúshko Ìlēm, Sbö rayēmi Ìlēm wło. ¹³ Dbar kwjwobi go ga pjāy ěng kjimtos dbokjre dey. Dbar kowēy «eeri»

¶¶2:12 Salmo 22.22.

§§2:13 Isafas 8.17.

*2:13 Isafas 8.18.

†3:11 Salmo 95.7-11.

li pjang obishko ga pjây opshäryos eni, pjây jyäp̄gwe llëbo owa lirë llëm wlo, Sbö rayëmi llëm wlo. ¹⁴ Shji mär löng Cristo go bäm go sorë ga woyde ga shji mär ber löng ba go eni äär jong ba dbo go. Shäryoroy eni ga shji äär ber löng ba tjok iyado, ¹⁵ tak pjang Sbö tjlökwö go sorë li eni. Tjlëno beno eni: «Eeri ga Sbö tjlökwö kumi wleni ga kjrozia.

Bomi tjäp̄gaga tek dëdashko so, Sbö kolara lok llëm, llëye kuya woydë llëm bakoe.

Pjây opshäryë baiya dik llëme.»[‡]

¹⁶ ¿Nopga öör löng Sbö tjlökwö kuno, gueniyo kolara lok llëm li ë? Nopga shira Moisésdë tek Egipto kjokyo dwayo li epga om go. ¹⁷ ¿Sbö iirkono öötong lu pjlogljo sak pkëng (40) li ë kong? Nopga llëbo owa shäryono, ga wolono tjeng kjok dogro no llëmshko li kong. ¹⁸ «¿Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme» lara Sbörë jlkoyoshko ga ë layde shäng? Nopga ba tjlökwö kolono llëm li layde. ¹⁹ Miydëy e go ga epga öötong lok llëm, epga mär Sbö go llëm kjishko.

Sbö nopga äär ber löng ba woshtozlong kjokyo

4 Tjlökwö lara Sbörë ba kong lok jlkoyoy li beno bi kong bakoe. Shjira ie woydë äär ber löng ba woshtozlong kjokyo bakoe. E kjishko ga shji sjëk, shji äär ber löng eshko wlo. ² Sbö tjlökwö pjlu li kuroy wëllë, epga omkuno dik, gueniyo mär Sbö go llëm kuzong ga beno ba kong ga llëno llëme. ³⁻⁵ Shji äär ba woshtozlong kjokyo wlo ga woyde ga shji mär ba go, lara Sbörë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«E kjishko ga Sbö iirkono ara ba kong, ga tjlä jlkoyoy ga “Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme” ïe.»[¶]

Gueniyo llëbo tak pjang Sbö tjlökwö go. Tjlë ga «Dbar kjäk (7) ga ba pak shäryara pjirshko ga woshtonoe.»[§] E irgo ga tjlä ga «Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme» ïe. Miydëy e go ga kjok shäryara Sbörë pjirshko ga woshtozlong kjokyo lara li, e shäryak pjir tjän.

⁶ Miydëy e go ga no kjone kjone äär ba woshtozlong kjokyo ga pjluë. Gueniyo nopga Sbö tjlökwö pjlu li kuno bäm go li öötong eshko llëm, kolara lok llëm kjishko. ⁷ E kjishko ga lu kop ara irgo ga Sbö tjläno David kong. Eshko ga dbar iara beno kjwara obi, ga kowara «eeri». Eshko ga tjlökwö lara jlkoyoy loror bomi kong tjän li, e lara nopga löng eshko li kong jek obi. Tjlë ga «Eeri ga Sbö tjlökwö kumi wleni ga kjrozia.

Pjây opyë ber löng llëye kumi woydë llëm wleni llëme»^{**} ïe.

⁸ Epga iara Josuére beno löng woshtë jlkoyoy kjwe ga dbar iara Sbörë kjwara obi llëme. ⁹ Miydëy e go ga llono ga ba nopga kong dbar twe Sbörë kjwara obi, woshtë jlkoyoy wlo, Sbö woshtono dbar kjäk (7) lishko sorë ga eni. ¹⁰ Eshko dbaryo ga ëye öötong löng eshko ga parkë ame, ber löng woshtë jlkoyoy, Sbö woshtono sorë ga eni. ¹¹ E kjishko ga shji drön ëë, shji äär eshko wlo. Llëm ga shji kjone kjone Sbö kolë llëm, Israel tjëyoga dik, ga shji äär eshko llëme.

¹² Sbö tjlökwö, e së, dbo ara bakoe. Shji oblë shorkek dröng kowo stek kar kar wleni go ga dröng li opzrëk rongë. Sbö tjlökwö li, e so dröng e kjoyoe. Opzrëk rong, kjlay bi pjluhshko. E go ga

‡3:15 Salmo 95.7-8.

¶4:3-5 Salmo 95.11.

§4:3-5 Génesis 2.2.

**4:7 Salmo 95.7-8.

shji wotjlik pjlúre, de owa, e miydëy wëlle. ¹³ Lëbo jney, ïga Sbörë llëm wlo ga äe. Lëbo uunkong ïya wëllë, ga llono ga shji iche ba dboryë, llëbo shäyroyoy kës li kjishko.

Jesús, e syöshtaga Sbö kong bi kjishko kësbangyo

¹⁴ Jesús, e Sbö Wa. E öötong sök kjok dogo. Syöshtaga Sbö kong bi kjishko kësbangyo li e. E kjishko ga shji mär ba go lëy kuzong ga woyde ga shji mär ber löng ba go jlökoyo. ¹⁵ E tjilina Äre ara, llëbo owa shäryë wlo ïara, shji tjilya Äre sorë ga eni. Gueniyo era llëbo owa shäryono llëme. E kjishko ga shji sorë li miyde shäng pjlú, ga shji dbo ara llëmshko, shji songshko ga shji songe le ga pjlúe. ¹⁶ E kjishko ga shji jek äar Sbö bokshto lan ba tjok wlo, llëye bangkjrey llëm wleni, shji woyde ara kjishko. Eni ga shji songshko ga shji songe le, ga shji kjimte ba wopjlú li kjishko.

5 Syöshtagaga Sbö kong Israel tjëyoga kjishko këskesyo kjrara Sbörë kjlobi nopga li tjreko dwayo, parkë Sbö tjok, nopga li kong wlo, öng zröya, sho suya, llëbo owa shäryara nopgarë li kjishko wlo bakoe. ² Nopga li kjok miydë ara llëm, ga olö ga llëbo shärye lok owa, dbo ara llëm kjishko. Eshko ga songe le syöshtagaga lirë ga pjlú, epga dbo ara llëm eni bako kjishko. ³ E kjishko ga öng zröya, sho suya, llëbo owa shäryara nopgarë li kjishko dö llëm, shärye eni, llëbo owa shäryara epgarë om go li kjishko bakoe.

⁴ Pak ëre tjwlo ara. Gueniyo ëye opyë pak ëre shäryë om go llëme. Woyde ga rokaga Sbörë, Aarón rokara sorë ga eni. ⁵ Cristo opyono pak tjwlo ara ëre shäryë om go llëm bakoe. Sbö tjilëno ba kong ga «Pja bor Wa;

eeri ga tja öötong beno sök bop Data.»^{††}

⁶ Ga tjilëno ba kong obi ga «Pja ber shäng syöshtaga ïyado wlo, Melquisedec dik.»^{‡‡}

⁷ Jesús shäng kjok ëre kjing go obishko ga miyde ga Sbö dbo ara, e döya eshko dwayo wlo, wolon llëm wlo. E kjishko ga kjloshtono ba kong jlökoyo, slatong ara boryo go. Ga Sbö bangkjrrara ara kuzong ga llëye ïara li kura. ⁸ Gueniyo e Sbö Wa ëmdë ga llëbo weno ba kong owa ara kjishko ga oppino Sbö kolë jlökoyo. ⁹ Ga llëye woydara Sbörë shärye wlo li shäryara uunkong pjirshko ga öötong beno sök ba kolagaga uunkong li döga, epga ber löng së ïyado wlo, ¹⁰ ga iara Sbörë beno shäng syöshtaga kësbangyo, Melquisedec dik.

Shji Sbö rayë llëme

¹¹ Lëbo lërwa woydë bomi kong ara ëre kjishko, gueniyo lërwa wlo ga kjang, pjäy kä kjang kjishko. ¹² Pjäy mär löng Jesús go dbar kop ara tjän. Pjäy oppino pjlú kjwe ga eerishko ga pjäy opyono beno löng no pingga. Gueniyo Sbö tjlokwo kjrëmi löng li llë loklo miydëmi löng llëm obi. Woydëmi ga pjäy pïya oblërë tjlokwo wëllë go eröe. Kjwozirga löng nä ië wleniyo, e dli uë woydë llëme. Pjäy so e kjoyo, tjlokwo kjang li kumi woydë llëm kjishko. ¹³ Nopga so kjwozirga löng nä ië kjoyo li, e jëk löng pjlo bek sorë li miydayde lok llëm obi. ¹⁴ Gueniyo tjlokwo kjang li, e dli wleni, ga nopga so këkboga kjoyo li, e opping ara e go, ga llëbo pjlúre, de owa, e miyde löng pjlúe.

6¹⁻² Bäm go ga tjlokwo ïaraba bomi kong ara. Cristo tjlokwo wëllë li ïaraba bomi kong. Lëbo owa shäryëy löng li, e rayëy sorë, shji wolon llëm wlo, e ïaraba bomi kong. Shji mär Sbö

^{††}5:5 Salmo 2.7.

^{‡‡}5:6 Salmo 110.4.

go sorë, e Ìaraba bomi kong. Shji wë sorë, e Ìaraba bomi kong. Shji orkwo ië èng kjing go sorë, e Ìaraba bomi kong. Nopga wolono löng Ìi woshre iröng obi sorë, e Ìaraba bomi kong. Ìlono ga nopga shdüya Sbörë Ìyado wlo sorë, e Ìaraba bomi kong bakoe. Tjölkwö uunkong ère Ìaraba bomi kong pjiir tjän. Gueniyo woyde ga e Ìanyotkëy ame, shji opping tjölkwö kjang Ìi go dey, nopga wotjlik këkboga dik wleni. ³Woyde Sbörë wleni ga shäryëy eni.

⁴⁻⁶Ëye tjölkwö Ìi kjrono, ga rayara ga rokëy iröng obi ber löng Sbö tjok ga äe. Ìlëbo owa shärye löng Ìi, e owa jlöe Ìe ame, ga raye ame bakoe. Ìlëbo twara Sbörë ba kong Ìi kjrara lok tjän. Epga èng dowlëno Sbö Sëya tjok. Miydara lok pjiir tjän ga Sbö tjölkwö, e pjlúe. Sbö Wa tjwe iröng obi dbo ara go sorë, e miydara lok pjiir bakoe. Eni ga Sbö Wa Ìi rayarashko ga e zröra lok lok pjang kjlös go jek obi wleni, ga iara lok beno shäng joywëba wlo bakoe.

⁷Kjok buk kjrina. Shunyo shrë ba kjing goshko ga di Ìi shura klung sho Ìirë, ga dwla botjyono pjlú, nopga parkë löng eshko Ìi kongshko ga Sbö ber wopjlú kjok Ìi tjok. ⁸Gueniyo e wen shkö sho, kjlo sho oblë oblë Ìlëno Ìlëm wleniyo ga Sbö ber wopjlú ba tjok Ìlëme. Ìlono ga e sukoba pjire.⁹

⁹Pjeyoga, tjawa Ìan bomi tjok eni ëmdë ga miydërwa ga pjäy opshäryë owa eni Ìlëme. Ëye döktong ga woyde ga Ìlëbo shärye pjlúe. Ga miydërwa ga pjäy omshäryë eni. ¹⁰Sbö woydëmi ara kjishko ga ba nopga kjimtoromi ara, ga shäryëmi löng eni obi. Sbö wotjlik bek Ìyado, ga Ìlëbo shäryëmi löng Ìi

woyojeya Ìlëme. ¹¹Woydërwa ga pjäy omshäryë eni jölköyo, äar jong Ìlëbo koshëmi löng Ìi shäryono pjiir guing. ¹²Woydërwa ga pjäy opyë löng shmi jong wleni Ìlëme. Ëye kwleya mär Sbö go Ìlëm ga Ìlëbo twe Sbörë ba nopga kong Ìara Ìi kjre lok jölköyo. Woydërwa ga pjäy omshäryë eni bakoe.

Tjölkwö Ìara Sbörë jölköyo Ìi, e shäryë eni

¹³Ëye tjwilo ara Sbö kjinmo Ìlëme. E kjishko ga Sbö tjälno Abraham kong jölköyo dënashko ga tjölkwö Ìi Ìara ba ko om go Ìi go. ¹⁴Eshko ga tjlä ga «Pja kjimtër ara. Bop tjëyo tek ber bop irgo Ìi iër ber shdär träk Ìlëme»⁸⁸ Ìe. ¹⁵Kuya ga beno shäng ba koshë wopjlú, ga Ìlëye Ìara Ìi kjrara beno ba kong. ¹⁶Nopga tjölkwö Ìe oblë kong jölköyoshko ga tjölkwö Ìe oblë tjwilo ara ba kjinmo Ìi ko goshko, ber ba miydaga wlo. Shäryara eni ga jlöe Ìëba. ¹⁷Eni ga Sbö tjälno jölköyoshko ga woydara ga miydëba ga tjölkwö Ìi shärye jölköyo, ga kjlopswe Ìlëme. E kjishko ga tjölkwö Ìi Ìara ba ko om go Ìi go. ¹⁸Sbö jyörkë Ìlëme. Ìlëye Ìe jölköyo Ìi, e shärye kjluwe. Ìlëye Ìe ba ko go Ìi, e shärye kjluwe bakoe. Ga shji töktong ba shwoy, ga rokoroy ba kong ga shji döya. Eni ga miydëy ga Ìlëye Ìara Ìi shärye eni kuzong ga shji beno löng wopjlúe. ¹⁹⁻²⁰Eni ga miydëy pjlú ga Ìlëye koshëy löng Ìi, e shäryë eni. E kjishko ga shji wotjlik oblë oblë Ìlëm, shji wotjlik ber löng kjrinaso eröe. Shji mär ber löng Jesús go. E öötong sök Sbö bokshto kjok dogo bi bäm go, ga beno shäng syöshtaga kësbangyo Ìyado bi kjishko, Melquisedec dik.

⁹6:8 *Kjok* Ìe Ìi, e *nopga* löklo. *Shunyo* Ìe Ìi, e *Ìlëbo shärye Sbörë nopga kong pjlú* Ìi löklo. Eni ga Ìlëbo shärye Sbörë nopga kong pjlúshko ga shji Ìlëbo shäryë ba tjok pjlú ga Sbö ber wopjlú bi tjok. Gueniyo shji Ìlëbo shäryë ba tjok owa ga Sbö ber wopjlú bi tjok Ìlëm, ga shji shdüya.

⁸⁸6:14 Génesis 22.17.

Syöshtaga Sbö kong ko Melquisedec

7 Melquisedec, e dënashko ga Salem so pjluyo, syöshtaga Sbö Tjwîö Kës-bangyo kong ba pjeyoga kjîshko bakoe. Pjîlara ga Abraham öör shäng ëngkjwë pjîlupga oblë tjok, ga zanae. E irgo ga jek shäng irbo, to ba ushko wlo ga wlokrara Melquisedecde, ga tjîlëno beno pjîlú ba kong. ²Eshko ga llëbo wîlëna Abrahamdë kës li shtara äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shira kjrina kjrina, ga twara ba kong. Melquisedec, e no pjluyo, llëbo pjîlo bek shäryaga li löklo. Ga Salem, e wlëp löklo. Eni ga kowëba Salem so pjluyo li, e beno no pjluyo, nopga iaga ber löng wlëp löklo. ³Data ë, mekë ë, kjokëga ë, e miydëy llëme. Weno buk llonoshko, woîono llonoshko, e miydëy llëm bakoe. Eni ga beno syöshtaga îyado, Sbö Wa dik.

⁴E tjwîö kjöm li woyotjîzîa. Abraham, e bi tjîlapga tek dënashko so tjwîö ara anmoyö ëmdë ga pjîlupga zanashko ga llëbo wîlëna kës li twara ba kong kjrina. ⁵Syöshtagaga Leví tjëyo lira, llëbo tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go ba kjîshko. Tjîlë ga Abraham tjëyoga llëbo wlëkshko ga woyde ga shte lok, ga äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go ga shiya kjrina kjrina, ga twe ba kong lok, uunkong li pjeyoga dö gueniyo. ⁶Gueniyo domer li, e Leví tjëyo llëme. Ga Sbö tjîlëno jîlokoyo li, e beno Abraham kong. Eni ëmdë ga llëbo wîlëna Abrahamdë li, e twara ba kong kjrina, ga kar tjîlëno beno pjîlú ba kong. ⁷Miydëy ga ëye tjîlëno beno pjîlú oblë kong ga e tjwîö ara ba kjinmo.

⁸Llëbo twëba syöshtagaga Leví tjëyo kong eni. Gueniyo miydëy ga llono ga epga woîon. Domer kong llëbo twara Abrahamdë li, era woîono sorë, llonoshko, e tak pjang Sbö tjîlökwo go

llëme. E kjîshko e sök së obi wîlëni. ⁹⁻¹⁰Tjwîö shigaga li, e Leví tjëyoga, ga Leví, e Abraham tjëyo. Abraham wlokrara domer îrëshko ga Abraham wapga llëm obi. Eshko ga Leví, ba tjëyoga kës, e tjeng Abraham tjok obi wîlëni. E kjîshko ga llëbo twara Abrahamdë ba kongshko ga epga omtwono ba kong wîlëni bakoe.

Jesús, e Melquisedec dik

¹¹Kjok llgwekklo twara Sbörë nopga li kongshko ga Leví tjëyoga iara beno löng syöshtaga ba kong nopga li kjîshko. Eshko ga domer iara beno syöshtaga kës-bangyo bäm go li, e Aarón. Gueniyo ëye ie syöshtaga eniyorë ber pjîlo bek Sbö bokso ga äe. E kjîshko ga syöshtaga woydara oblë wîlëniyo, gueniyo Aarón dik llëm, Melquisedec dik shara. ¹²Eni ga syöshtaga bäm go wîlëniyo li kje Sbörë, äska ie ber oblë wîlëniyo wlo ga woydara ga kjok llgwekklo bäm go wîlëniyo li kje bako, ga äska ie ber oblë wîlëniyo. ¹³⁻¹⁴Syöshtaga oblë wîlëniyo tak pjang Sbö tjîlökwo go ëre, e bi Tjîlapga Jesús. Gueniyo era Leví tjëyo llëme. Miydëy pjîlú ga e Judá tjëyo, ga epga iara Moisésdë parkë syöshtaga Sbö kong öng sho sukklo jong lishko llëme.

¹⁵Syöshtaga weno shäng kjîlara oblë wîlëniyo, Melquisedec dik. Uunkong ëre miydëy wëjë e kjîshko. ¹⁶Kjok llgwekklo li tjîlë ga ëye äär ber shäng syöshtaga wlo ga woyde ga e Leví tjëyo. Gueniyo Jesús öötong shäng syöshtaga e kjîshko llëme. E öötong shäng syöshtaga, e woîon ame kjîshko, ¹⁷tak pjang Sbö tjîlökwo go sorë li eni. Tjîlëno beno eni:

«Pja ber shäng syöshtaga îyado wlo, Melquisedec dik.»*

¹⁸⁻¹⁹Kjok llgwekklo tek dënashko so li, ëye ie ber pjîlo bek Sbö bokso ga äe. E llëno llëm wîlëni. E kjîshko ga iara Sbörë

*7:17 Salmo 110.4.

beno tjwĩõ ame, āska iara beno oblē, pjĩú ba kjinmo. Ęre go ga eerishko ga shji āar ber lõng Sbõ boksho, ãan ba tjok wĩõ ga pjĩúe.

²⁰Sbõ om go tjĩeno jĩõkoyo, Jesús kjĩshko. Tjĩeno eni, syõshtaga tek dēnashko so ãi kjĩshko ãĩeme. ²¹Jesús iara beno shāng syõshtaga ãishko ga tjĩe ga «Tjĩapga tjĩeno jĩõkoyo, ga opkjõpswē ber wotjĩik oblē ãĩeme. Tjĩe ga

“Pja ber shāng syõshtaga ãyado wĩõ” ãe.»

²²Miydēy e go ga tjĩõkwo tjaglēn ěre ie Jesúsdē ber pjĩú, tjĩõkwo bām go ãi kjinmo.

²³Syõshtagaga tek dēnashko so ãi arae. Ęye parkē ber lõng ãyado wĩõ ga ā, epga uunkong woĩon kjĩshko. ²⁴⁻²⁵Gueniyo Jesúsdā sōk ãyado, ga ber shāng syõshtē Sbõ kong, nopga mār ba go āar Sbõ boksho wĩõ ãi kjĩshko ãyado. E kjĩshko ga epga dōya ber lõng ãyado wĩõ ga pjĩúe.

²⁶Syõshtaga kēsbangyo woydēy wĩeniyo ãi e. E jēk shāng pjĩõ bek ãyado, pogo ãĩeye dret Sbõ bokso, nopga owa dik ãĩeme. Ga iara Sbõrē beno shāng dboy ba kong, sōra õõtong sōk kjok dogo, iara beno tjwĩõ ara, ãĩebo tjeng kēs ãi kjinmo. ²⁷E syõshtagaga kēskēsyo oblē dik ãĩeme. Tek bām goshko ga õng zrōya dbar kjwobi go, ga sho suya, pjē drete. Bām go ga shārye eni, owa shāryara om go ãi potjwĩēkkĩõ. E irgo ga shārye eni, owa shāryara nopgarē ãi potjwĩēkkĩõ bakoe. Jesúsdā opshāryē eni ãĩeme. E optwono pjĩaraso, beno ãĩebo owa shāryara nopgarē kēs ãi potjwĩēkkĩõ. ²⁸Domerga iara kjok ãĩgwekkĩõ ãĩrē beno lõng syõshtagaga kēskēsyo ãi, e dbo ara ãĩem, jēk lõng pjĩõ bek ga āe. Gueniyo kjok ãĩgwekkĩõ ãi twara Sbõrē irgo ga tjĩõkwo ãara oblē jĩõkoyo. E go ga ba Wa iara beno shāng

syõshtaga kēsbangyo ãyado wĩõ. Era õõtong beno pjĩõ bek ãyado.

Syõshtaga kēsbangyo oblē wĩeniyo, tjĩõkwo oblē wĩeniyo

8 ãĩeye ãĩer shāng bomi kong ãi eni. Shji syõshtaga kēsbangyo sōk kjĩlara. E õõtong sirkeno sōk kjok dogo, Sbõ orkwo kēĩekong, shtoyo tjwĩõ ara anmoyõ ãishko, ²ga parkē shāng Sbõ u jong eshko ãi roshko. U ãi shāryaga Tjĩapgarē, shāryaga norē ãĩeme.

³Syõshtagaga kēskēsyo uunkong iara beno lõng ãĩebo twe Sbõ kong, õng sho suya ba kong bakoe. E kjĩshko ga woydara ga ãĩebo twe Jesúsdē Sbõ kong bakoe. ⁴Kjok ěre kjing goshko ga syõshtagaga tjok, ga parkē lõng ãĩebo twē Sbõ kong, tak pjang kjok ãĩgwekkĩõ go sorē ãi eni. E kjĩshko ga Jesús sōk kjok ěre kjing go obi kjwe ga e ber syõshtaga ãĩeme. ⁵Syõshtagaga ãi parkē lõng Sbõ u jong kjok ěre kjing go ãi roshko. E so ba u jong kjok dogo ãi kjoyo, gueniyo āar eni ãĩem, e ba jyāgĩõ erā. E kjĩshko ga Sbõ u shāryak õng kwota go ãi shārye Moisésdē shāng kjwĩēshko ga Sbõ tjĩe ba kong ga «Shāryos yõtso. ãĩebo jyāgĩõ pinor bop kong ãĩup go sorē ga shāryos eni»† ãe. ⁶Gueniyo pak twara Jesús kong ãi, e tjwĩõ ara, pak shārye syõshtagagarē ãi kjinmo. E parkē syõshtaga, tjĩõkwo twara Sbõrē tjaglēn, beno ãyado wĩõ ãi kjĩshko. Ga tjĩõkwo ěre tjwĩõ ara, tjĩõkwo twara bām go ãi kjinmo.

⁷Tjĩõkwo twara Sbõrē bām go ãi, ãĩebo uunkong shāryara pjĩú kjwe ga tjĩõkwo woyde oblē ãĩeme. ⁸Gueniyo ãina Sbõrē ga nopga ãi pjĩú ãĩeme. Tjĩe ga «Tjĩapga tjĩe ga “Dbar tjwe kjwara ga Israel tjēyoga kong, Judá tjēyoga kong, tjĩõkwo twēr kjrina obi tjaglēn.

†8:5 Éxodo 25.40.

⁹Dënashko ga ba tjlāpgaga,
e orkwo sharor wleni,
ga shiror tek Egipto kjokyo dwayo.
Eshko ga tjlōkwo tworor ba kong, beno
iyado wlo,
gueniyo kolara lok ilēme.
E kjīshko ga tja opkiono ba shwoy
dwayo.

E kjīshko ga tjlōkwo twēr tja glēn li,
e ber tjlōkwo tworor ba kong dënashko
li dik ilēme” ĩe.

Tjlāpga tjlē obi ga

¹⁰“Tjlōkwo tworor, beno iyado wlo bām
go li, e pjir.

E irgo ga tjlōkwo twēr Israel tjęyoga
kong, ber iyado wlo li eni.

Bor kjok ilgwēkklo li tēr ber pjang ba
wotjlik li go,

tēr ber pjang ba pjlugwo go bakoe.

Tja ber ba Sbō,

ga epga ber bor nopga bakoe.

¹¹Eshko ga tja miyde nopga uunkongdē,
nopga tjlwlo chira aar jong nopga tjlwlo
ara go.

E kjīshko ga ēye oblē ping bor tjlōkwo
go ame,

ēye ba kjlāra ichē bor miydē ame bakoe.

¹²Eshko ga owa pjang ba go li lōn ber
dret,

ga owa li woyoshrēr ame” ĩe.»[‡]

¹³Tjlōkwo ĩe kowara tja glēn kuzong ga
miydēy e go ga tjlōkwo bām go li iara
beno tjlwlo ame. Ga ilēye kēguē, tjlwlo
ilēm ga wop ā ga jeno pjire.

Sbō u jong kjok ĩe kjing go

9Tjlōkwo twara Sbōrē, beno iyado
wlo bām go li kjibokwoyo goshko
ga tjlōkwo tak lok oblē oblē, beno Sbō
poshrēya sorē li miydoklo, ba u kjok ĩe
kjing go shārye sorē li miydoklo bakoe.

²Eni ga Sbō u shāryara lok kjwara ōng
kwota go. Roshko kjēr jong kjwara, e
kowara lok shto zrek. Eshko ga iōk shjiy

bapkwō jong kjwara, ga pjlung shosho
suk pjir iak beno tjeng dboy Sbō kong
li tjeng ba ioklo jong li kjing go bakoe.

³U li roshko shwong iak pjang kara kēs-
bange. E pjlor kalēkong kjēr jong kjwara
obi, e kowara lok shto zrek anmoyō.

⁴Eshko ga ilēbo lō pjlēblē sukklo jong
kjwara, shāryak dbur sho shōylōr go.
Sbō tjlōkwo woyoshroklo bapkwō poglo

shtik dbur sho shōylōr go li jong eshko
bakoe. Roshko manā tjeng sira, ba bap-
kwō shāryak dbur sho shōylōr go li roy,

Aarōn kjorkung pōnglā weno pjāra li
buk eshko, ak kjwangyo goshko tjlōkwo
twara Sbōrē tak lok li tjeng eshko bakoe.

⁵Tjlōkwo woyoshroklo bapkwō li kjing
go Sbō parkagaga kjok dogo so sjāgā tjok
wleniyo li jyāglo tjeng do pjōk, ba sjāgā
jyāglo li tjeng tjlōkwo woyoshroklo bap-
kwō kjing doklo li kopshko, owa pjang
nopga go li lōya Sbōrē lishko. Eni tjok ga
ilēye lēr e kjīshko wlo ame.

⁶Ilēbo uunkong ĩe shāryara lok pjir
irgo ga dbar kjwobi go ga syōshtagaga
Sbō kong nopga kjīshko li, ba pak li
shārye dloyo ōotongshko ga opzrēk jek

kjēr jong bām go li roshko. ⁷Gueniyo
ēye opzrēk jek kjēr jong kēm kjwara obi
li roshko ilēm, syōshtaga kēsbangyo li

erōe. Lu pjlobi go ga opzrēk jek eshko
pjlaraso dōe. Ga opzrēk wlo ga ōng srēng
sōya tjeng ba tjok, ilēbo owa shāryara

om go li potjwlēkklo, ilēbo owa shār-
yara nopgarē miyde lōng ilēm wleniyo
li potjwlēkklo bakoe.

⁸Ilēbo uunkong ĩe shāryara lok eni,
tjlōkwo twara Sbōrē ba kong bām go li
kjīshko. ĩe go ga shji pīya Sbō Sēyarē

ga tjlōkwo bām go li pjang obishko, Sbō
u li jong obishko ga ēye opzrēk jek shto
zrek anmoyō lishko ga āe. ⁹Eerishko

ga miydēy e go ga ōng ilē tworoy, sho
suroy Sbō kong eni ga shji opyē ber lōng
wotjlik pjlo bek ba bokso e go wlo ilēme.

[‡]8:12 Jeremías 31.31-34.

¹⁰ Tjĵokwo tak Ĵok bām ěre go ga nopga oppino iě sorě, wě sorě, āar Sbō poshrěk ba ushko ga pĵĴ ŵĴo. Gueniyo tjĵokwo Ĵi beno tjwĴo tjok, āar jong tjĵokwo tjaglěn Ĵi tjweshko jā.

Cristo srěng

¹¹ Gueniyo ga Cristo oōr tjān, ga oō-tong beno shāng syōshtaga kěsbangyo bi kĵiřhko. ĴĴěbo pĵĴu tjeng eerishko kěs Ĵi sōga erě. E parkě Sbō u jong pĵĴo bek, pĵĴu anmoyō Ĵishko. Sbō u ěre shāryaga norě ĴĴěm, e kĵok ěre so ĴĴěm bakoe. ¹² Cristo opzrěno jek eshkoshko ga ōng srěng sōra ĴĴěm, shwĴing ushko so srěng sōra ĴĴěm, sōgĴa wĴěnggĴa srěng sōra ĴĴěm bakoe. Ba srěng onmo Ĵira sōra jek ba tjok, ga opzrěno jek shto zrek anmoyō jong eshko Ĵi roshko pĴaraso, ber sōk eshko Ĵyado wĴo. Shĵi dōra bi shdunggĴo dbo dorko dwayo Ĵyado wĴo eni. ¹³ Dě-nashko ga ōng zrōraba, sho suraba Sbō kong, ĴĴěbo owa shāryara Ĵi potjwĴěkkĴo, ga shwĴing ushko so srěng, sōgĴa srěng, sōgĴa sho pĵono dret, ba pĵlungyo, e sguinaba nopga pogo ĴĴěbo owa Ĵi kĵing go, ie ber Ĵōng āar Sbō poshrěk ga pĵĴu wĴo. ¹⁴ Cristora pogo ĴĴěye dret Sbō bokso. Ga Sbō Sěya dbo go ga optwono Sbō kong, wōlono, srěng kwono bi kĵiřhko, owa pĵang bi go Ĵi Ĵōya ber dret wĴo. Děnashko ga shĵi Ĵōng wōlon wĴo, ĴĴěbo owa shāryoroy Ĵi kĵiřhko. Gueniyo shāryara eni, shĵi ber Ĵōng parkě Sbō Sōk Ĵyado Ĵi kong wĴo. ¹⁵ Tjĵokwo tjaglěn Ĵi shāryaga beno Cristorě e kĵiřhko. E wōlono, nopga rokara Sbōrě Ĵi dōya ba shdunggĴo tak pĵang tjĵokwo bām go Ĵi dbo dorko dwayo wĴo, ĴĴěbo pĵĴu twe Sbōrě ba nopga kong ber Ĵyado wĴo Ĵara jĵokoyo Ĵi kĵire Ĵok wĴo.

¹⁶⁻¹⁷ Shĵi Ĵōng sě obishko ga shĵi kĵibokwo tě, ber shĵi wōlonoshko ga bi ĴĴěbo Ĵi ber ě kong Ĵi miydokĴo wĴo.

Tjĵokwo tjaglěn ěre, e so kĵibokwo e kĵoyoe. Kĵibokwo Ĵi tjwĴo tjok wĴo ga woyde ga ba taga wōlono guing. Shāng sě obishko ga kĵibokwo Ĵi tjwĴo ĴĴěme.

¹⁸ E kĵiřhko ga tjĵokwo twara Sbōrě bām go Ĵi, e tjwĴo tjok wĴo ga woydara ga ōng ĴĴě zrōkoba, srěng Ĵi kwongoba wĴo.

¹⁹ Tjĵokwo uunkong tara kĵok ĴgwekkĴo kĵibokwoyo go Ĵi Ĵara Moisésědě nopga kong pĵiřhko ga sōgĴa wĴěnggĴa srěng kĵrara sira, shwĴing ushko so srěng kĵrara sira, ga pĵōyĴkong Ĵi rorwara di tjok. E irgo ga kĵor so shkwě sho kĵoyo kowo kĵrara kĵĴōbō, pĵrira ōng wĴěp ushko so zok pĵĴo srězrěn go, pōra srěng rorwak di tjok Ĵi go, ga sguina kĵok ĴgwekkĴo kĵibokwoyo Ĵi kĵing go, nopga uunkong Ĵi kĵing go bakoe. ²⁰ Eshko ga tjĴě ga «Tjĵokwo ěre Ĵara Sbōrě, beno Ĵyado wĴo, shāryěmi wĴo. Srěng ěre kĵiřhko ga tjĵokwo Ĵi ber tjwĴo tjok»^f Ĵě. ²¹ Srěng Ĵi sguina Sbō u jong eshko Ĵi kĵing go, ba ĴĴěkso bokso tjeng eshko kěs Ĵi kĵing go bakoe. ²² Srěng kwono ĴĴěm ga owa pĵang nopga go Ĵi Ĵōya Sbōrě ĴĴěme. E kĵiřhko ga epga ichara kĵok ĴgwekkĴo Ĵirě ĴĴěbo ie ber tjeng dboy Sbō kong wĴo ga woyde ga shārye srěng go. Epga ichara ba shāryě eni ĴĴěbo uunkong tjok seke.

²³ ĴĴěbo uunkong ěre, e ĴĴěbo tjeng kĵok dogo Ĵi jyāgĴo. E kĵiřhko ga woydara ga ie ber tjeng dboy Sbō kong eni. Gueniyo ĴĴěbo tjeng kĵok dogo Ĵi ber tjeng dboy Sbō kong wĴo ga woyde ga shārye ĴĴěbo tjwĴo ara, ōng kĵinmo Ĵi go. ²⁴ Sbō u jong kĵok ěre kĵing go Ĵi, e Sbō u jĵokoyo Ĵi jyāgĴo, e shāryaga norě bakoe. Cristo opzrěno e roshko ĴĴěm, opzrěno jek Sbō u jong kĵok dogo Ĵi roshko, ga beno shāng eshko Sbō boksho, shĵi kĵimte wĴo. ²⁵ Ĵu pĵĴobi ga syōshtagaga kěskěsyo opzrěk jek shto zrek anmoyō Ĵi roshko, ga ōng srěng sōya jek ba

^f9:20 Ęxodo 24.8.

tjok. Cristora opzrëno jek pjaraso döe.
²⁶Eni llem kjwe ga woyde ga zrökoba kop ara, kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong. Gueniyo weno shäng pjaraso iyado wlo, optwono wołono, owa pjang nopga go li löya ber dret wlo. ²⁷Shji nopga wołono pjaraso wlo. E irgo ga shji llgweya Sbörë wlo. ²⁸Eni wleni ga Cristo wołono pjaraso, owa pjang nopga go li löya ber dret wlo. Ga lłono ga wen jek pjłara obi, gueniyo tjwe shäng owa pjang nopga go li löngga llem, tjwe shäng ba koshagaga löng li döga shara.

**Cristo wołono pjaraso,
 nopga uunkong kjishko**

10 Kjok llgwekklo tara Moisesdë li, e lłebo wen tjwe pjlu li jyaglo eröe. Lłebo wen tjwe pjlu li, e oblë. E kjishko ga lu pjłobi go ga nopga öng zrök, sho suk, pjë dret Sbö poshrëkklo, tak pjang kjok llgwekklo go sorë li eni ëmdë ga ëye ie ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. ²Epga, owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret iyado wlo kjwe ga beno löng pogo lłeye dret Sbö bokso. Eni kjwe ga öng zröya, sho suya ame ga pjluë. ³⁻⁴Miga owa pjang oba go li löya Sbörë ber dret, sögla llgwoklë srëng kjishko llem, shwling ushko so srëng kjishko llem bakoe. E kjishko ga öng zröya, sho suya lu pjłobi go. E ber epga pogo lłebo owa tjok li miydoklo.

⁵E kjishko ga Cristo shrono shäng kjok ëre kjing goshko ga tjlë Sbö kong ga «Öng zröraba, sho suraba bop kong li woydorop llem, lłebo twaraba bop kong li woydorop llem bakoe.

E äska doyo poshäryorop bor kong.

⁶Öng zröraba, sho suraba, pjono dret bop poshrëkklo li, öng zröraba, sho suraba, lłebo owa shäryaraba li potjwlëkklo li,

e beno pjlu bop kong lłeme.

⁷E kjishko ga tja tjlë ga “Sbö, tja shäng na, ga tja shrono shäng lłeye woydëp ga shäryër li, e shäryaga, tak pjang bor kjishko bop kjibokwo go sorë li eni” lër eni» le.[§]

⁸Bäm go ga tjlë ga «Öng zröraba, sho suraba bop kong li, lłebo twaraba bop kong li, öng zröraba, sho suraba, pjono dret bop poshrëkklo li, öng zröraba, sho suraba, lłebo owa shäryaraba li potjwlëkklo li, e woydorop llem, beno pjlu bop kong llem bakoe» le eni. Tjlëno eni, epga ichara kjok llgwekklo lirë ba shäryë eni gueniyo. ⁹E irgo ga tjlë ga «Tja shäng na, ga tja shrono shäng lłeye woydëp ga shäryër li, e shäryaga» le eni. Eni ga tjlokwo twara Sbörë bäm go li kjara, äska tjlokwo tjaglën li shärye wlo. ¹⁰Eni ga Jesucristo wołono pjaraso nopga uunkong kjishko, woydara Sbörë sorë li eni. Ga shji iara Sbörë beno tjeng dboy ba kong e kjishko.

¹¹Syöshtagaga Sbö kong li, ba pak li shärye lok dbar kjwobi go, öng zröya, sho suya Sbö kong, owa pjang nopga go li löya Sbörë e kjishko llem gueniyo. ¹²Gueniyo syöshtaga bi kong lira wołono pjaraso, owa pjang nopga go li löya ber dret wlo pjirshko ga öö-tong sirkeno sök Sbö orkwo këlëkong. ¹³Eshko tek lëkong ga beno sök ba moskwoga zana Sbörë pjir guing, ga twara beno ba kong iche wlo li koshë. ¹⁴Wołono pjaraso kuzong ga nopga ie ber tjeng dboy Sbö kong li iara beno pjlo bek Sbö bokso iyado wlo.

¹⁵Sbö Sëya tjlëno bi kong ëre kjishko bakoe. Tjlë ga

¹⁶«Tjlokwo tworor, beno iyado wlo bäm go li, e pjir.

E irgo ga tjlokwo lër ba kong jlökoyo li eni.

§10:7 Salmo 40.6-8.

Bor kjok lġwekkġo li tĕr ber pjang ba pġlugwo go, tĕr ber pjang ba wotġġik li go bakoe» ĩe.**
¹⁷ Ga tġġe obi ga «Lġĕbo owa shġryara ġok li, e woyoshrĕr ame» ĩe.††
¹⁸ Eni ga owa pjang bi go li ġona Sbĕrĕ beno dret eni kuzong ga ōng zrĕy, sho suy, lġĕbo owa shġryoroy li potġwġĕkkġo ame.

Shji mġr Sbĕ go ġyado wġo

¹⁹ Eni ga pjeyoga, Jesšs srĕng li kjġshko ga shji opzrĕk jek shto zrek anmoyĕ ġishko ga pġlš, lġĕye bangkjĕrĕy lġĕme. ²⁰ E woġono li, e irbo tġagġĕn wġeni, ga e go ga shji jek ġġr Sbĕ sĕk ġishko ga pġlš, shwong pjang kĕsbang li pġlor kalĕkong.

²¹ Cristo ōġotong beno shġng syĕsh-taga kĕsbangyo, shji Sbĕ nopga kjġshko. ²² Shji iara beno pġġo bek Sbĕ bokso, bi wotġġik owa li kġing go srĕng sgu-ing wġeni, bi doyo wak pġir di drĕp-drĕ go wġeni bakoe. E kjġshko ga shji to Sbĕ shwoy, shji mġr ba go ġġokoyo. ²³ Tġġokwo ġaga bi kong ġġokoyo li, lġĕye ĩe li shġrye eni. E kjġshko ga woyde ga lġĕye koshĕy ġong li ġĕy ga miydĕy ga eni ġġokoyo. ²⁴ Shji ĕng kjimtĕ kar kar, shji oblĕ woydĕ ara wġo, shji lġĕbo pġlš shġryĕ wġo bakoe. ²⁵ No kjone kjone tĕn ĕng tjok ame. Shjira omshġryĕ eni lġĕm, shji tĕn ĕng tjok, shji ĕng kjimtĕ dbokġrĕ wġo dey. Ĩy ga Tġġapga Jesšs tġwe irĕng obi dbaryo li dĕrĕ ga woyde ga shġryĕy eni jek kĕgong kĕgong.

²⁶ Tġġokwo bek li miydoroy pġir ga shji jĕk ġong lġĕbo owa shġryĕ obi wġeni ga

lġĕbo zrĕy ber lġĕbo owa shġryoroy li potġwġĕkkġo wġo oblĕ drete. ²⁷ Shġryoroy eni wġeni ga miydĕy ga shji ber ġong lġgweya, shdšya Sbĕrĕ iĕk pġĕ jong ri ri li go, ba wġoyoga tjok li koshĕ erĕ. ²⁸⁻²⁹ Dĕnashko ga ĕye, kjok lġgwekkġo tara Moissĕdĕ li kole woydĕ lġĕm ga ġga pġĕkde, myare dĕ ga zrĕya ġok jekdo, songe ĩe lġĕme. Ba shdungġġo li kġange. Gueniyo ĕye, Sbĕ Wa tġġokwo li kole woydĕ lġĕm, e woġono, srĕng kwono li iara beno tġwġġo lġĕm, ga Sbĕ Sĕya wotġġino ba kjimtĕ ġara, gueniyo kar ġġy-wara owa ga ba shdungġġo li ber kġang e kġinmo. ³⁰ Miydĕy ga Sbĕ tġġĕno ga «Ėye lġĕbo owa shġryono ga lġgweya ber tġarĕ, shdungga ber tġarĕ bakoe.»**† Ga tġġĕno obi ga «Tġġapga, e ber ba nopga baġya li lġgweya.»††† ³¹ Sbĕ sĕk ġyado. Ėye ġon ba wġoshko, shdšya wġo ga e ba kong ga lġĕbo pġlš lġĕme.

³² Tġġokwo kuromi, kjroromi kjwġĕshko ga lġĕbo weno bomi kong owa kĕs li, e woyoshrĕzġa. Eshko ga kuromi kġange. ³³ Olĕ ga pġġy ġġywaraba owa nopga uunkong bokshto, pġġy shdunaba ara eni bakoe. Ga bomi pjeyoga kong lġĕbo shġryaraba eni li ġnومي ga pġġy tĕno ba tjok, lġĕye bangkjroromi lġĕme. ³⁴ Sbĕ nopga ġong kjĕrshko li^{ss} songe ġoromi. Bomi lġĕbo dĕraba bomi shġiryosshko ga kuromi ġong wopġlš, miydoromi ga pġġy lġĕbo tġeng kjok dogo pġlš anmoyĕ, pġir lġĕm wġeniyo kjġshko.

³⁵ Eni ga pġġy wosonkĕ lġĕm, pġġy mġr Sbĕ go ġyado dey. Shġryoromi eni ga pġġy potġwġĕya ara. ³⁶ Lġĕye wen bomi kong owa ga kumi kġange. Eni ga lġĕye

**10:16 Jeremġas 31.33.

††10:17 Jeremġas 31.34.

†††10:30 Deuteronomio 32.35.

††††10:30 Deuteronomio 32.36; Salmo 135.14.

§§10:34 *Shĕ nopga ġong kjĕrshko* ĩe li, e *Sbĕ nopga ġong kjĕrshko mġr Jesšs go kjġshko* li loklo.

woyde Sbörë li shäryoromi eni ga llëye twe ba nopga kong İara İi, e kjrëmi jİökoyo, ³⁷ tak pjang ba tİlökwo go sorë İi eni. Tİİëno beno eni:

«Ëye tjwe İe ga tjwe jİökoyo, tjwe döröe.

³⁸Ëye mär bor go ga era ber pİlo bek bor bokso.

Gueniyo mär bor go ame wİeni ga tja ber shäng wopjİu ba tjok İİëme.»*

³⁹No kjone kjone mär ba go ame, ga İlono ga pjir. Shji baiya dik İİëme. Shji mär ber İöng ba go, ga İlono ga shji där.

Shji mär Sbö go

11 Shji mär Sbö goshko ga İİëye İgöy İİëm İi, e koshëy, ga miydëy ga İlono ga shäryë eni jİökoyo İëy. ²Bi tİlap-gaga tek dënashko so mär ba go kİİshko ga Sbö beno wopjİu ba tjok.

³Shji mär Sbö go kİİshko ga miydëy ga kjok shäryara uunkong ba tİlökwo go, İİëbo İy İöng İi shäryara İİëbo İgöy İİëm İi go.

⁴Dënashko ga Abel mär Sbö go kİİshko ga İİëbo sura ba kong pİlu, İİëbo sura Caİndë İi kİinmo. Mär ba go kİİshko ga beno pİlo bek ba bokso, ga Sbö beno wopjİu ba tjok, İİëbo sura İi tjok bakoe. Ga woİono ëmdë ga mär ba go kİİshko ga shji opping ba go ga pİlu obi.

⁵Dënashko ga Enoc mär Sbö go kİİshko ga to söra kjok ëre kİing go dwayo, woİono İİëme. Wİënaba İİëm, söra kİİshko. Söyde İİëm obishko ga İİëbo shäryara beno pİlu Sbö kong. ⁶Ëye mär Sbö go İİëm ga İİëbo shärye ber pİlu ba kong ga äe. Ëye äär Sbö shwoy wİo ga woyde ga woyotİİıya ga sök jİöe İe guing, woyde ga woyotİİıya ga ëye omwİëk ga potjwİëya jİöe İe guing bakoe.

⁷Dënashko ga Noë mär Sbö go kİİshko ga Sbö tİİëno ba kong İİëbo İyde İİëm obi İi kİİshkoshko ga tİlökwo kjrara, Sbö

bangkjrara, ga kİyong shäryara kësbang, ba pİeyoga dökkİo. Eni ga nopga İöng kjok ëre kİing go İi İara beno İöng shdüya Sbörë wİo, gueniyo Noëra İara beno pİlo bek ba bokso.

⁸Dënashko ga Abraham mär Sbö go kİİshko ga İchara to kjok shto oblë twe ber ba kong İİshkoshko ga koİara, ga to kjone miydara İİëm ëmdë ga opshino jeke. ⁹⁻¹⁰Ga mär Sbö go kİİshko ga öo-tong beno sök kjok twe ba kong İara İİshko, no shto oblë so wİeni. Kjok buk kjrına kjok dogo, shäryaga Sbörë ber İyado wİo. Kjok İi koshara Abrahamdë, äär ber sök eshko wİo. E kİİshko ga sök kjok ëre kİing go obishko ga beno sök kjok shto oblë oblë u shäryak öng kwota go roshko. Ba wa Isaac, ba tİer Jacob, e omshäryono eni bako, tİlökwo İara Sbörë Abraham kong jİökoyo İi twara ba kong İok eni bako kİİshko. ¹¹Ga Abraham mär Sbö go kİİshko ga tİİabİashko ga ba boy Sara kİrong ëmdë ga wa buk kİİlara. Wa twe ba kong İara Sbörë ba kong jİökoyoshko ga tİlökwo kjrara domer İirë, miydara ga İİëye İe İi shärye eni İyado kİİshko. ¹²Eni ga İuyo ara, woİon to ëmdë ga ba tİëyo tek beno ba irgo İi shdöktong träk İİëm, dbala İok kjokpwo go wİeni, İa sho tİeng dİung kjako wİeni bakoe.

¹³Nopga uunkong ëre woİonoshko ga İİëbo twe Sbörë ba kong İe jİökoyo İi kjrara İok İİëme. Gueniyo mär Sbö go kİİshko ga İna İok pİola dwayo wİeni, ga beno İöng wopjİu e kİİshko. İöng kjok ëre kİing go obishko ga tİİë oba kong ga epga om go İi shto oblë so wİeni, kjok ëre so İİëme İe İöng eni. ¹⁴Mıydëy e go ga to İöng kjok wİëk, ber baiya jİökoyo wİo. ¹⁵Tek opshino kjokyo baiya İi woyotİİıyde İöng kjwe ga san İek İröng obi ga pİİüe. ¹⁶Gueniyo kjok buk kİjrına kjok dogo pİlu anmoyö wİeniyo İi

* 10:38 Habacuc 2.3-4.

wlëyde löng. E kjishko ga kjok sharyara Sbörë ba kong eni, ga «Pja borwa Sbö» le lok ba kongshko ga lökyokjre Sbörë llëme.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham mär ba go jlökoyore miyde Sbörë wlo ga ichara ba wa kjaraso li zrök, sho suk ba kong, ba tjilkklo. Bäm go ga Sbö tjle ba kong jlökoyo ga «Isaac tjëyo tek ber ba irgo li ber bop tjëyo jlökoyo eröe»† le. Eni ëmdë ga mär Sbö go kjishko ga wotjlino ba zrök lara. ¹⁹ Wotjlík ga woshre Sbörë iröng obi ga pjluë le, ga wlökrara iröng obi, woiono, woshrara iröng obi wleni.

²⁰ Dënashko ga Isaac mär Sbö go kjishko ga tjëno beno pjlu ba wapga Jacob, Esaú kong, llëye wen ba kong llono li kjishko.

²¹ Dënashko ga Jacob mär Sbö go kjishko ga wolon döröshko ga tjëno beno pjlu José wapga kong. Eshko ga kojono shäng ba kjorkung go, ga Sbö poshrëra.

²² Dënashko ga José mär Sbö go kjishko ga wolon döröshko ga Israel tjëyoga ichara beno ba doyo sök ba tjok, epga opshik jek Egipto kjokyo dwayo dbaryo lishko.

²³ Dënashko ga Moisés data, mekë, e mär Sbö go kjishko ga chida li jnena öötong moglo mya. Ina lok ga wolësowa, ga tjlokwo lara pjilurë li bangkrara lok llëme.

²⁴ Moisés mär Sbö go kjishko ga öötong këguë ga kuna pjlu wa walë lirë ëmdë ga woydara ga kowëba ba wa llëme. ²⁵ Woydara ga ber shäng wopjlu dbar kjwöbö, llëbo owa sharyara kjishko llëme. Eni ga opyono beno shäng shdungoba Sbö nopga tjok shara. ²⁶ Beno shäng potjwilya Sbörë li koshë. E kjishko ga ba kong ga shdungoba Cristo kjishko li tjwlo ara, llëbo tjwlo ara tjeng Egipto kjokyo kës li kjinno. ²⁷ Mär

Sbö go kjishko ga to Egipto kjokyo dwayo, pjlu iirkë ba kong li bangkrara llëme. Eshko ga miyde ga Sbö igöy llëm li jek shäng ba tjok. E kjishko ga sano iröng llëme. ²⁸ Mär Sbö go kjishko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li sharyara, ga nopga ichara öng wlëp ushko so zrök, ga srëng sguing u bäng bäng worbo shakklo li go, Israel wapga domerga bäm iyo li zröya no pjiga lirë llëm wlo.

²⁹ Dënashko ga Israel tjëyoga mär Sbö go kjishko ga dipzono tek Dlung Srëzrën kjwo na lëkong, jëk löng kjok dogro kjing go wleni. Gueniyo Egipto sopga omsharyë eni wlo larashko ga shteno lok drete. ³⁰ Ga Israel tjëyoga mär Sbö go kjishko ga dbar kjwobi go ga Jericó kjokyo kopjrina lok pjibri shtök öötong dbargwo kjäk (7). E irgo ga kjok li kjëryo sharyak ak go li dlöktong, sho ter löno töshko.

³¹ Eshko ga walë shäng kjlara ko Rajab, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Mär Sbö go kjishko ga kjok igaga öötong ba shwoy li wlökrara. E kjishko ga nopga Sbö kolono llëm li zrörabashko ga era zröraba llëme.

³² ¿Lëye lër obi ga pjlu? Dbar tjok obi kjwe ga Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, Sbö tjlokwo lagaga, e lanyotkër bomi kong bakoe. ³³ Mär Sbö go kjishko ga llëbo sharyara ba kong oblë oblëe. Kjone kjone engkwono pjilupga dbo ara wleniyo tjok, ga zanae. Kjone kjone nopga ichono pjlo bek. Kjone kjone, llëbo twe Sbörë ba kong lara jlökoyo li kjrara. Kjone kjone dbong kjamo llino. ³⁴ Kjone kjone, iök pjë jong träk llëm ga sjëra. Kjone kjone zrökoba dröng go lëbashko ga döktonge. Kjone kjone dbo llëm ga öötong beno dbo ara. Kjone kjone engkwëshko ga dbokjrono

†11:17-18 Génesis 21.12.

ara. Kjone kjone, engkjwagaga shto oblë so zana songe. ³⁵Walëga kjone kjone, ba pjeyoga wolono li woshrono iröng obi.

Kjone kjone shdunaba ara, ga zröraba, gueniyo opdök woydë llëm, llono ga woshre Sbörë iröng obi li ber pjlu amoyö ba kong wlo. ³⁶Kjone kjone laywaraba owa, shporaba no shpokklo go bakoe. Kjone kjone pjriraba dröng sho go, iaraba beno löng kjërshko. ³⁷Kjone kjone zröraba ak go. Kjone kjone zaraba tas do worbëshko. Kjone kjone zröraba dröng go. Kjone kjone to löng llaw pogo, doyono öng kwota go, dbur llëm, shdunaba ara, wosong iyado. ³⁸Nopga eniyo tjwlo ara, nopga Sbö miydë llëm wlëniyo li kjinmo anmoyö. To löng kjok dogro no llëmshko, dlup go bakoe. Beno löng guëng jong ööng roshko, klung ööng roshko bakoe.

³⁹Nopga uunkong ëre mär Sbö go kjishko ga Sbö beno wopjlu ba tjok, gueniyo llëbo twe Sbörë ba kong lara jlökoyo li kjrara llëme. ⁴⁰Shäryono eni, woydara Sbörë ga llëbo ber bi kong pjlu amoyö kjishko. Epga ie woydë ber pjlo bek ba bokso, gueniyo ie woydë ber eni bi tjok bakoe.

Sbö, ba wapga llgweya

12 Epga mär Sbö go kjishko ga pak twara ba kong li shäryara lok pjire. Shji opping mär Sbö go ba kjishko ga pjlu. E kjishko ga pak twara bi kong li shäryë äar jong ba dbo go, shji sjen llëme. Llëbo lok bi go kwing ara, bi sëngglo wlëni li döy, ga rayë. Llëbo owa, shji iche jëk pjlu llëm li rayë bakoe. ²Jesús woyotjlydë eröe. Bi iaga ber löng mär Sbö go li e, ga shji mär ber löng ba go iyado ba kjishko bakoe. Lök pjang kjlös goshko ga kura kjinge. Wolon eni li lökyo ara ëmdë ga lökyotkara llëme. Llono ga ber shäng wopjlu sorë li woy-

otjlyde pjang eröe. E irgo ga öötong sirkeno sök Sbö tjok, ba orkwo këlëkong. ³Llëbo shäryara nopga owarë ba kong ara ga kura kjinge. Eni ga e woyotjlyzë iyado, pjäy sjen llëm wlo, pjäy wosonkë llëm wlo bakoe.

⁴Pjäy drön löng ara, pjäy opkjë llëbo owa lishko dwayo wlo, gueniyo pjäy zröydëba e kjishko llëm obi. ⁵⁻⁶Gueniyo tjlokwo lara Sbörë beno ba wapga kong kjrina. E woyoyeromi tjän. Tjlëno beno eni:

«Pja bor wa.

Ëye woyde Tjlapgarë ara ga llgweya, opping wlo.

Ëye kjrara beno ba wa wlëni ga shdüya. E kjishko ga pja llgweyashko ga ios ber tjwlo ara, pja opping wlo.

Pja wlöyashko ga pja wosonkë llëme.»^{*}

⁷Wapga uunkong llgweya ba datarë, opping wlo. Eni ga llëbo wen bomi kong owashko ga miydozi ga pjäy llgweya Sbörë shäng, pjäy opping wlo. Shärye bomi kong eni, pjäy ba wapga kjishko. ⁸Ba wapga llgweya uunkong. Eni ga pjäy llgweya llëm wlëni ga pjäy ba wapga jlökoyo llëme. ⁹Bi dataga löng kjok ëre kjing go li, shji llgweya, ga bangkjrëy e kjishko. Eni ga shji llgweya bi Data, bi iaga beno löng së jlökoyo lirëshko ga woyde ga kolëy. ¹⁰Shji llgwera bi dataga löng kjok ëre kjing go lirë dbar kjwöbö, woydara ga ber pjlu bi kong kjishko. Gueniyo shji llgweya Sbörëshko ga era pjlu bi kong iyado, shji äar ber löng pjlo bek baïya dik wlo. ¹¹Shji llgwekobashko ga shji löng wopjlu llëm, shji löng woowa. Gueniyo shji oppino e go wlëni ga shji ie ber löng jëk pjlo bek, wlëp bakoe.

¹²E kjishko ga pjäy opyos wokjang, pjäy so no jëk ga dre dbo llëm, kjrëk kjrëk erä li kjoyo llëm wlo. ¹³Pjäy

*12:5-6 Proverbios 3.11-12.

wotjlik jek pjlo bek erä, nopga mär Sbö go jlökoyo llëm li opping jek pjlo bek wlo, e raye llëm wlo.

Sbö tjlokwo kuy yotso

¹⁴ Pjây drön eë, pjây ber löng wlep nopga uunkong tjok wlo. Pjây jek pjlo bek erä. Llëm ga Tjlapga imi llëme. ¹⁵ Sbö wopjlú li wlokjrozí pjây uunkongdë, rayëmi llëme. Pjây kjlara wotjlik owa wleni ga nopga ara iche wotjlik owa eni bako ga pjluë. Pjây sjëk, e shäryë eni llëm wlo. ¹⁶ Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Sbö bangkjrozia. Shji opshäryë Esaú dik llëm bakoe. Dënashko ga Sbö bangkjrara llëm kuzong ga ba wa këguëyo shtoyo li soynena dli kjrina kjishko. ¹⁷ Miydëmi pjlu ga e irgo ga woydara ga ba data tjle ber pjlu ba kong, gueniyo jlo lara llëme. Slatong ara ëmdë ga llëye shäryara li kjlopswe obi ga äe.

¹⁸ Pjây öotong löng Sbö shwoy, Israel tjëyoga dik llëme. Epga öotong löng dlup jong kjwara lishko. Dlup li porwako llëm, pjë jong ri ri bakoe. Eshko ga kjok ro yët, pjluk ara bakoe. ¹⁹⁻²⁰ Wli pjlukyo kura lok. Eshko ga Sbö tjle ba kong lok ga «Ëye dlup jong ëre porwono ga e zrökko jekdo ak go, öng llë ëmdë ga omporwono ga e zrökko eni bakoe»[†] lë. Kuya lok ga bangkjrara lok ara, tjlokwo beno ba kong kjang anmoyö kjishko. E kjishko ga kjloshtono lok ara, llëye lë ba kong ame wlo. ²¹ Moisés ëmdë ga llëye ina li bangkjrara ara bakoe. Tjle ga «Bangkjrër shäng dete erä»[§] lë.

²² Gueniyo kjok buk kjrina kjok dogo ko Jerusalén, e buk Sión dlupyo jong eshko li go. Kjok ëre, e Sbö Sök iyado li i. Eshko ga ba parkagaga kjok dogo so töno löng träk llëm, wopjlúe. Pjâyda öotong

löng kjok eshko wleni. ²³ Jesús tjlokwo kjrägaga woyde Sbörë ara wleniyo löng eshko uunkong, ko tak lok kjok dogo li epga. Ga pjây töno beno tjeng ba tjok lok eshko Sbö boksho wleni. Nopga uunkong llëwega li e. Nopga jëktong löng pjlo bek dënashko li iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ga ba sëya li löng eshko. Ga pjây töno beno tjeng ba tjok wleni. ²⁴ Pjây öotong löng Jesús shwoy wleni bakoe. Tjlokwo tjaglën shäryaga li e. Ba srëng kwona li kjrromi, owa pjang bomi go li löya Sbörë ber dret e kjishko wlo. Srëng ëre tjwlo ara, Abel i li kjinmo.

²⁵ Pjây sjëke. Sbö tjle bomi kongshko ga kuzi yotso. Dënashko ga tjleno Israel tjëyoga kong kjok ëre kjing go dwayoshko ga kura lok llëm kuzong ga epga shduna. Eni ga tjle bi kong kjok dogo dwayoshko ga kuy llëm wleni ga jlökoyo ga shji shdüya bakoe. ²⁶ Tjleno dënashkoshko ga klung iano jek dete erä. Gueniyo eerishko ga tjle bi kong jlökoyo ga «Llono ga klung iër ian jek obi, kjopkwo iër ian eni bakoe» lë. ²⁷ Miydëy e go ga kjok shäryara kës li, e kje eshko, gueniyo llëbo wir llëm li, era ber iyadoe.

²⁸ Sbö sök no pjluoy iyado kjokyo li, e wir llëme. Ga llono ga shji äär ber löng eshko iyado wlo. E kjishko ga shji wopjlú ba tjok dey, ga woyde ga poshrëy, bangkjrëy, woyde sorë li eni. ²⁹ «Bi Sbö, e iök kjok pjikklo wleni.»^{**}

Kjibokwo pjirzlong

13 Pjây ëng woydos ara kar kar, epenga dö wleni iyado. ² Nopga miydëmi llëm wleniyo äär bomi shwoyshko ga wlokjrozí löng wopjlúe. No kjone kjone omshäryono Sbö parkagaga kjok dogo so kong eni, miydara lok llëm gueniyo. ³ Nopga löng

[†]12:19-20 Éxodo 19.12-13.

[§]12:21 Deuteronomio 9.19.

^{**}12:29 Deuteronomio 4.24.

kjërshko li^{††} woyoshrozī, pjāy löng ba tjok eshko wleni. Nopga shdungoba löng li woyoshrozī, pjāy shdungoba löng ba tjok wleni.

⁴Pjāy orkwosmok löng pjir, tjǎkwo loromi eng kong jǎkoyo li bangkrozīa. Pjāy pē bomi lanma, bomi boy tjok eröe. Eye pē no orkwosmono ba tjok llem li tjok ga shdüya Sböre.

⁵Sbö tjǎeno bi kong ga

«Pjāy rayēr llem,
pjāy kjimter iyado»^{‡‡} ĩe.

E kjishko ga shji dbur woydē ara llem, pjāy wopjǎu tjeng li tjok dey. ⁶Eni ga shji tjǎe ga

«Tjǎlapga, e bor kjimtaga.

E kjishko ga

lǎeye shārye nopgarē bor kong li,
e bangkjrēr lǎeme»^{¶¶} lǎe eni.

⁷Sbö tjǎkwo roy ĩara bomi kǎgāyogarē bomi kong. E kjishko ga epga woyoshrozīa. Epga jǎktong löng mär Sbö go sorē li, e woyotjǎizī, ga pjāy omshāryos eni bakoe.

⁸Jesucristo, e dēnashko sorē ga eerishko ga eni, ga ber eni iyado. ⁹E kjishko ga tjǎkwo oblē ĩēba bomi kongshko ga jǎlō lēmi lǎeme. Shji dbo ara wlo ga woyde ga shji mär Sbö wopjǎu li go, shji mär kjok ĩlgwekklo, shji iche dlī oblē oblē uē llem li go lǎeme. Era lǎeno lǎeme. ¹⁰Syöshtagaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko parkē löng Sbö u jong li, öng zröya, sho suya Sbö kongshko ga sjǎngna li ue lok ga pjǎue. Jesús, e bi kong öng zröraba, sho suraba Sbö kong wleni, gueniyo e ber syöshtagaga li kong lǎeme.

¹¹Syöshtaga kēsbangyo opzrēk jek shto zrek anmoyō roshkoshko ga öng zröra li srēng söya jek ba tjok, lǎebo owa shāryara nopgarē li potjwǎkklo,

gueniyo öng doyo beno tjeng li sökoba pjola, sukoba u ĩlēmshko. ¹²Eni wleni ga Jesús, e söraba jek kjok eshko li kjoko shwo ĩēkong, ga shdunaba, zröraba u ĩlēmshko bako, nopga ie ber löng pjǎo bek Sbö bokso ba srēng go wlo. ¹³Eye wolono eni ga lökyo ara ĩēba. Woyde ga shji to jek ba shwoy, shji lǎywēba owa e kjishko gueniyo. ¹⁴Kjok ĩre kjing go ga shji löng kjok buk iyado wlo drete. Gueniyo shji löng kjok eniyo tjwe li koshē.

¹⁵E kjishko ga shji kjimtaga ber Jesüsdē, Sbö poshrēy iyado wlo, shji mär Cristo go lǎe iyado wlo bakoe. E ba kong ga öng zröroy, sho suroy, pjono dret ba poshrēkklo wleni. ¹⁶Gueniyo lǎebo pjǎu shāryozī iyado, oblē kjimtozī bomi lǎebo li go iyado bakoe. Shāryoroy eni li, e Sbö kong ga öng zröroy, sho suroy, pjono dret ba poshrēkklo wleni.

¹⁷Sbö tjǎkwo kjraga kǎgāyoga, e kolozīa. Epga ĩara Sböre beno löng bomi daga, ga ĩlono ga iche ba dboryē, lǎebo shāryara kēs li kjishko. Epga kolozī, ba pak li shārye lok wopjǎu wlo. Eni llem ga ba pak li ber kjang ba kong, ga era ber pjǎu bomi kong lǎeme.

¹⁸Pjāy syöshtos Sbö kong borwa kjishko. Miydērwa pjǎu ga tjawa opshāryē löng pjǎo bek Sbö bokso lērwa eni borwa pjǎushko, ga tjawa drön ara, lǎebo pjǎu miydērwa li shāryērwa eni iyado wlo. ¹⁹Rokēr bomi kong ga pjāy syöshtos Sbö kong, tja kjimte jek bomi ĩk wop ä iröng obi wlo.

²⁰Bi Tjǎlapga Jesucristo wolonoshko ga woshrara Sböre iröng obi, ga ba srēng kwona li go ga tjǎkwo shāryara kjrina, ber iyado wlo. Öng wǎep ushko so daga kēsbang li e. Shji ĩaga ber löng wǎep li e bakoe. Eni ga rokēr ba kong ga ²¹lǎebo twe bomi kong uunkong, lǎeye woyde ga

^{††}13:3 *Nopga löng kjërshko ĩe li, e nopga löng eshko mär Jesús go kjishko li ĩoklo.*

^{‡‡}13:5 Deuteronomio 31.6.

^{¶¶}13:6 Salmo 118.6-7.

shäryëmi wlo li shäryëmi ga pjlu wlo. Rokër ba kong obi ga Jesucristo kjishko ga lleye shärye woydë borwa tjok li, e shärye eni. Jesucristo, e poshrëy, iëy ber kësband, tjwlo ara iyado wlo. Ber eni.

²² Pjeyoga, kjibokwo toror bomi kong ëre, pjäy dbokjrë e go wlo, ga kjibokwo ëre tjlokwoyo ara lleme. Eni ga rokër bomi kong ga tjlokwo kjrozia.

²³ Bi kjlara Timoteo, e döktong kjërshko dwayo tjän. Lër bomi kong miy-

dëmi wlo. Tjwe iröng maling ga sör jek bor tjok bomi ik.

²⁴ «¿Yonde?» lëmi bomi kägäyoga kong. «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga uunkong kong bakoe.

«¿Pjäy yonde?» le Italia sopga lire bomi kong.

²⁵ Rokër Sbö kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte ara.

Carta de Santiago

Kjibokwo ère tara Santiagorë

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Santiago. Woy-otjlikoba ga e Jesús lëng lëba. E sök Jerusalén kjokyo, ga parkono shäng Jesús tjökwo kragaga kës li kägäyo. Sbö tjökwo lagaga Jesús äska li tön löng ëng tjokshko ga Santiago beno ba kägäyo, tak pjang Hechos 15 go sorë li eni.

Eshko dbaryo ga judfoga ara löng ba kjok baïya lishko llëm, öötong beno löng kjok shto oblë oblë shara. Kjibokwo ère tara Santiagorë ba kong lok.

Shji löng së obishko ga shji mär Jesús go li kjishko ga shji shdungoba iyado li tara ba kong. Shji ie Sbörë ber löng shdungoba wlo, shji äär jëk löng pjlo bek ba bokso wlo li tara ba kong. Eni ga woyde ga llëbo wen bi kong owashko ga shji opshgawë e go llëm li tara ba kong bakoe.

Shji mär Jesús go jlökoyore miydëy sorë li tara ba kong. Woyde ga shji tjle yotso li tara ba kong. Sbö bokso ga nopga uunkong tjwlo bek, eni ga woyde ga nopga dbur arare, de llëmde, shji jëk löng pjlu nopga uunkong tjok li tara ba kong bakoe.

1 Kjibokwo ère taga tja Santiagorë. Tja Sbö parkaga, Tjlapga Jesucristo parkaga bakoe.

Israel tjeyoga kjringsgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) Jesús tjökwo kragaga shdöktong löng kjok kjwang jikong, kjibokwo ère ichër jek bomi kong. Miga lër bomi kong.

Llëbo wen bi kong owa ara, shji tjlikoba ara

²Pjeyoga, llëbo wen bomi kong owa oblë oblë Tjlapga Jesús kjishkoshko ga pjäy wopjlu ara anmoyö. ³Miydëmi pjlu

ga pjäy tjlikoba, pjäy mär löng Tjlapga li go jlökoyo miydëba e go wlo. Shäryë enishko ga pjäy opping llëbo owa kuk kjange. ⁴Pjäy oppino llëbo owa kuk kjang pjir ga pjäy äär ber löng mär Sbö go, woyde sorë li eni. Eshko ga llëye woydëmi ame.

⁵Pjäy kjok miydë woydë wlëni ga rokozï Sbö kong, ga twe bomi kong. Shji kjimte woydë jlökoyo, ga kjok miydë rokëy ba kongshko ga shji wlöya llëme. ⁶Gueniyo llëbo rokëmi ba kongshko ga woyotjlizi jlökoyo ga pjäy kjimte, pjäy kjimte llëme lëmi llëme. Eye llëbo rokë Tjlapga kong, ga wotjlik ga kjimte llëme lë wlëni ga e iöya bakwe pjlukdë llaw pogo dlung kjing go wlëni. ⁷Eye wotjlik eni ga kjimte Tjlapgarë llëme. ⁸Nopga eniyo wotjlik oblë oblë iyado, llëye woyde li miyde löng llëme.

⁹Sbö nopga llëbo ara llëm wlëniyo, woyde ga löng wopjlu, Sbö kong ga tjwlo ara kjishko. ¹⁰Sbö nopga löng dbur ara wlëniyo, woyde ga löng wotöshko, llono ga löng ame kjishko, kjlo sho löng-gwo wlëni. ¹¹Dlo wen tëm kjlirkë dbö arashko ga kjlo sho zröngtëng, lönggwo lon dret, ber wolësowa ame. Eni wlëni ga nopga dbur ara wlëniyo löng parkë dbur shak wopro ga wolon, ga ber llëye ame.

¹²Eye, llëbo owa wen ba kong kuya kjang ga era ber wopjlu, llëbo owa li kura jek pjir ga ie Sbörë ber sök së iyado ba tjok kjishko. Sbö tjëno jlökoyo ga ëye omwoydë ga ie ber sök eni lara.

¹³Shji wotjlik tjwe llëbo owa shäryë lëyshko ga shji tjlingga Sbörë lëy llëme. Sbö wotjlik llëbo owa shäryë llëm, ga ëye tjliya eni llëm bakoe. ¹⁴Shji tjliya, llëbo owa shäryë lëyshko ga shji tjlingga bi wotjlik owa lirë. ¹⁵Eni ga shji wotjlik owa kuzong ga llëbo owa li shäryëy. E irgo ga llëbo owa shäryëy jek këgong këgong. Pjirshko ga shji wolon, llëbo owa li kjishko.

¹⁶ Pjeyoga, pjây jyâpgwëba lëba ga jîlô lëmi llëme. ¹⁷ Llëbo pjîlú li, llëbo pjîlo bek li, e twaga Data Sbörë bi kong uunkong. Iök Iök kjopkwo go kës li shäryaga erë. Iök li kalã kjlopswë ber oblë oblë iyado. Gueniyo Sböra kjlopswë llëme. ¹⁸ Shji iara beno löng sê jlökoyo, ba tjîlökwo bek li go. Llëbo tjeng kës shäryara li tjrëko ga kjrara bäm go li shji, shji ber ba nopga baiya wlo. E irgo ga oblë kjrâyde shara.

Tjîlökwo kuy, ga kolëy

¹⁹⁻²⁰ Pjeyoga, tja kuzia. Eye tjîlë bomi kong ga kuzi yotso. Pjây tjîlëshko ga woyotjîlizi yotso guing. Shji iirkëshko ga llëye woyde Sbörë li shäryëy löng llëme. E kjîshko ga shji iirkë maling llëme. ²¹ E kjîshko ga llëbo owa tjeng kës li rayozia. Llëbo pjîlú llëm shäryëba ara li shäryëy ame. Tjîlökwo lara Sbörë bomi kong, pjây döya wlo li, e kjrozî wotöy dey.

²² Gueniyo tjîlökwo li kumi dö llëm, kolozî bako, pjây opjyâpgwë llëm wlo. ²³⁻²⁴ Domer shäng kjlara, opik kjok ikklo go. Gueniyo ga opino pjir ga to ey dwayo, ga bokkwo sorë woye ba kong ame. Eye, tjîlökwo li kuya ga kole llëm ga e so domer e kjoyoe. ²⁵ Tjîlökwo bek li, shji döya. Ga eye opping ba go, llëye kuya li kole, ga woyotjîliya iyado ga era kjimte Sbörë e kjîshko.

²⁶ Eye Sbö bangkjrë, Sbö tjîlökwo sök lë, gueniyo tjîlë owa wleniyo ga opjyâpgwë shäng om go. Sbö poshrëya lë li tjwlo llëme. ²⁷ Shji Sbö bangkjrë woydë jlökoyo ga shji woyde bi Data Sbörë jëk löng pjîlo beke. Woyde ga llupsengga, syâpga löng song wleniyo li kjimtëy, ga shji opdë yotso, llëbo owa shärye nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li shäryëy llëm wlo.

No kjone kjone tjwlo ara, oblë kjinmo lëy llëme

2 Pjeyoga, pjây mär löng Jesucristo, bi Tjîlapga tjwlo ara anmoyö li go kuzong ga pjây wotjîlik ga no kjone kjone tjwlo ara, oblë kjinmo lëmi llëm dey. ² Pjây tönö löng wlenishko ga imi ga nopga tjwe löng do pjök, kjlara sakkwo goshko sakkwo iöklo shäryak dbur sho shöylör go, doyono shäng shwong wolëso go, kjlara obi song wleniyo, doyono shäng shwong owa go. ³ Eni wlenishko ga kjlara dbur ara li wlokrëmi pjîlú, «Pja sök na shto pjîlú ère go» lëmi ba kong, gueniyo pjây tjîlë kjlara song li kong ga «Pja ber sök kjweshko kjoko» lëmi ba kong, llëm ga «Pja sök töshko kjweshko» lëmi ba kong eni. ⁴ Shäryoromi eni wleni ga kjlara li woydëmi löng pjîlú, oblë li kjinmo, woyotjîlmi löng owa, bomi wotjîlik owa li go.

⁵ Pjeyoga, tja kuzia. Nopga song wleniyo kjok ère kjing go li kjrara Sbörë, mär ber löng ba go wlo, äär ber löng no pjîluyo sök iyado lishko wlo, llëbo twe lara ba woydagaga kong jlökoyo li kjre Iök wlo bakoe. ¿E eni llëmdo? Shji mär ba go li, e tjwlo ara, shji dbur ara li kjinmo. ⁶ Gueniyo nopga song wleniyo iëmi löng tjwlo llëme. ¿Bomi bokrotkaga, bomi rotaga, bomi söga äär no llgwezlong shtoyo bomi llëbo döya wlo li, e nopga dbur ara wleniyorë llëmdo? ⁷ Pjây Cristo i, ga ba ko tjwlo ara, gueniyo läywe Iök owa erä.

⁸ Bi pjîluyo Sbö, ba tjîlökwo tak pjang eni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»^{ss} Kjok llgwekklo tjwlo kësbang li e. Pjây omshäryë eni ga pjây jëk löng pjîlo beke. ⁹ Gueniyo pjây wotjîlik ga no kjone kjone tjwlo ara, oblë kjinmo lëmi wleni ga llëbo owa shäry-

omirë löng, ga kjok ilgwekklo buk li sömi löng llëme. ¹⁰Eye kjok ilgwekklo li kolë uunkong, gueniyo diktong kjwara go wleni ga shdüya Sbörë, e diktong shäng uunkong go wleni. ¹¹Sbö tjläno ga «Shji pë oma boy oblë tjok llëme»* lara, «Shji no zrök llëme»† lara bakoe. Eni ga no zröromi wleni ga pjây pono oma boy oblë tjok llëm ëmdë ga Sbö kjok ilgwekklo li koloromi llëme.

¹²Tjlokwo bek li, shji döya. Ga pjây ilgweya Sbörë ba tjlokwo bek li go. Eni ga pjây tjlä pjlo bek, pjây opshäryos pjlo bek bakoe. ¹³Shäryozï eni, ëye, oblë songe le llëm ga no ilgwezlong dbaryo ga songe le Sbörë ba kong llëm bako kjishko. Eye, oblë songe le ga eshko ga sök wlëpe.

Shji mär Cristo go, shji llëbo pjlu shäryë

¹⁴Pjeyoga, ¿ëbo mär Cristo go jlökoyo le, gueniyo llëbo pjlu shärye llëm ga e llëno? ¿Wotjlik eni ga där lëmiro? ¹⁵¿Imi ga bomi pjeyo shäng kjlara, shwong llëm, dlï llëm wlenishko ga ¹⁶pjây tjlä ba kong ga «Pja nom sök wopjlu bop ushko. Pja ber sök kjlikjli, pja ië pjlu bakoe» lëmi ba kong, gueniyo sënomi llëm ga e llëno? ¹⁷Eni wleni ga «Tja mär Cristo go jlökoyo» lëmi, gueniyo llëbo pjlu shäryëmi llëm ga e llëno llëme.

¹⁸No kjone kjone tjlä ga «Kjlara mär Cristo go, kjlara llëbo shäryë pjlu» le eni. Tja tjlä ba kong lok ga «Tja llëbo pjlu shäryë. ¿Pja llëbo pjlu shäryë llëm ga pja mär Cristo go jlökoyo li miydër sorë? Tjara mär Cristo go jlökoyo li miydëp, llëbo pjlu shäryër shäng li go» lër ba kong eni. ¹⁹Miydëp ga Sbö, e kjlarasoe lëp eni. Eni ga pjlu. Gueniyo Ä sëyagara

ommiydë bako, ga Sbö bangkjre lok dete erä.

²⁰Pja kjok miydë llëme. Èbo mär Cristo go jlökoyo le, gueniyo llëbo pjlu shärye llëm ga e llëno llëme lër shäng bop kong. ¿Woydëp ga llëbo lër bop kong jek obi, tjlokwo ëre kjrëp wlöre? ²¹Dënashko ga bi kjokë Abraham, ba wa Isaac shara, zröya, sho suya Sbö poshrëkklo wlo lara. Sbö kolara eni kjishko ga e iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso. ²²Miydëp e go ga Abraham mär shäng Sbö go jlökoyo lara dö llëm, llëbo pjlu shäryara bakoe. Ga llëbo shäryara li kjishko ga beno shäng mär Sbö go jlökoyo. ²³Eni ga Sbö tjlokwo tak pjäng li beno jlöe. Tjlä ga «Sbö tjlokwo kjrara Abrahamdë, ga mär beno shäng ba go. E kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso.»‡ Ga Abraham kowara Sbörë ba kjlarayo. ²⁴Miydëp e go ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, shji mär Cristo go lëy li kjishko dö llëm, shärye eni, llëbo pjlu shäryë bako li kjishko.

²⁵Eni wleni ga dënashko ga walë shäng kjlara ko Rajab, to shäng opsoyek domerga oblë oblë kong wleniyo. Nopga kjok iğa wleniyo li shrono löng ba ushkoshko ga wlokrara, ga ichara to jek irbo oblë go, shakoba llëm wlo. E kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso. ²⁶Shji doyo tjok, gueniyo shji sëya dret ga shji löng së llëm, shji wolonoe. Eni wleni ga shji mär Cristo go jlökoyo lëy, gueniyo llëbo pjlu shäryë llëm wleni ga e llëno llëme.

Bi kjoyorkwo

3 Pjeyoga, no pinggaga ilgweya Sbörë kjang, oblë kjinmo. E kjishko ga pjây ara wotjlik äär ber no pingga llëme. ²Shji uunkong dir llëbo oblë oblë go.

*2:11 Éxodo 20.14; Deuteronomio 5.18.

†2:11 Éxodo 20.13; Deuteronomio 5.17.

‡2:23 Génesis 15.6.

Gueniyo eye dir ba tjlē li go llēm ga era pjlo bek, opdē dir llēm wlo ga pjluē.

³ Kwomgla, e kjamo pjriy pjir, shji kole wlo. Eni ga sōy llaw pogo ga pjluē. ⁴ Kjoyong kēsēs jēk tjeng dlung kjing go li woyotjlizā. Kēsēs, bakwe pjluē dō ara ēmdē ga sōya ba sōgarē llaw pogo, ba llgwekklo chirawa li go. ⁵ Bi kjoyorkwo ēre eni bakoe. Chirawa ēmdē ga shji krē ara e go. Iōk sēya woyotjlizā. Chirawa ēmdē ga kjok buk kēsbang suya pjir ga pjluē. ⁶ Bi kjoyorkwo ēre iōk sēya wleni. Llēbo owa lē oblē oblē. Bi doyo uunkong srer, tjōkwo lē bi kjoyorkworē li go. Shji sreya pjir, iōk ichara Arē, shji suya wlo wleni.

⁷ Āya kjloshko so oblē oblē wlēpyotkēy, ber lōng tjēkso wlo ga pjlu, sēnwa llē, dgur llē, llēbo dlung roy so bakoe. ⁸ Gueniyo bi kjoyorkwora iēy ber tjēkso ga āe. E llēbo owa slōy ga ā wleni, dgur kowo dyo owa, bi zrōkklo wleni.

⁹ Sbō, e bi Tjlapga, bi Data bakoe. No shāryara so e kjoyoe. Ga bi kjoyorkwo li go ga Sbō poshrēy, gueniyo nopga lāywēy owa e go bakoe. ¹⁰ Tjōkwo pjlu, tjōkwo owa, e tur kjamoyo kjwaraso go. Pjeyoga, e pjlu llēme. ¹¹ ĶDi pjlēblē, di kē ara, e tur tjwe di bokkwo kjwaraso go llēm llēmdo? ¹² Kjoy ko *higuera*, e botjyē *olivo* llēm, kjillgwo botjyē *higuera* llēm, ga di pjlēblē shjiy di bāng buk pjlek roy dwayo llēm bakoe.

Kjok miydē kjing pjōk

¹³ Pjāy kjok miydē ara, wotjlik pjlu wleniyo lēmi ga pjāy eni miydēba wlo ga pjāy jēk pjlo bek, llēbo shāryēmi wotōy, woyotjlimi bomi kjok miydē li go guing. ¹⁴ Gueniyo pjāy wotjlik owa oblē kong ba llēbo kjishko, pjāy wotjlik ber lōng bām go wleni ga pjāy kjok miydē llēm, pjāy krē llē go wlo llēm bakoe. ¹⁵ Eye wotjlik eni ga ba kjok miydē li twaga Sbōrē llēm, e kjok ēre so ī, twaga Arē om go ba kong. ¹⁶ Nopga wotjlik

owa oblē kong ba llēbo kjishko wleniyo lōng lishko ga llēbo owa shāryē lōk oblē oblē. Nopga wotjlik ber lōng bām go wleniyo lōng lishko ga nopga ēngkjwē ēng tjok ara.

¹⁷ Gueniyo kjok miydē twe Sbōrē bi kong li, e eni llēme. Eye kong kjok miydē eniyo twe Sbōrē ga era jēk shāng pjlo beke. E ēngkjwē llēm, wotjlik oblē kong pjlu, oblē kole, oblē songe lē, llēbo pjlu shāryē oblē kong ara, no kjone kjone tjwlo ara, oblē kjinmo lē llēm, wotjlik bek iyado bakoe. ¹⁸ Nopga wotjlik ber lōng wlēp ēng tjok lē ga eshko ga jēk lōng pjlo bek erā.

Shji Sbō kolē

4 ĶPjāy ēnglē kar kar, pjāy ēngkjwē ēng tjok kar kar ega miydēmi llēmdo? ĶShāryēmi eni, pjāy ie bomi wotjlik owa lirē llēbo oblē oblē woydē ber bomi kong, pjāy ber lōng wopjlu wlo kjishko llēmdo? ² Llēye woydēmi ber bomi kong li wlēmi llēme. E kjishko ga oblē zrōmi, ba llēbo li kjrēmi ber bomi kong wlo. Llēbo oma ī, e koimi. E kjishko ga pjāy ēnglē kar kar, pjāy ēngkjwē ēng tjok kar kar, ba llēbo li kjrēmi ber bomi kong wlo. Pjāy llēbo dret, rokēmi Sbō kong llēm kjishko. ³ Ga llēbo rokēmi ba kongshko ga rokēmi bomi wotjlik owa li go, ber bomi kong pjlu wlo erā. E kjishko ga llēbo twe bomi kong llēme.

⁴ Pjāy so domer orkwosmok shāng pjir, gueniyo jēk shāng walē oblē tjok kjoyoe. ĶPjāy tōn nopga Sbō miydē llēm wleniyo tjokshko ga pjāy ber lōng Sbō moskwo miydēmi llēmdo? Eye wotjlik jēk nopga owa wleniyo dik ga opyono beno lōng Sbō moskwo. ⁵ Sbō tjōkwo tak pjang li tjlē ga Sēya twara Sbōrē beno pjang bi go li, shji ymoyotke ara, woyde ga shji jēk Sbō tjok jōkoyo. ĶTara pjang eni li tjwlo llēme lēmiro? ⁶ Gueniyo ba wopjlu li kjishko ga shji kjimte ara anmoyō. E

kjishko ga Sbö tjlökwo tak pjang li tjlä ga
 «Ëye krë ä ga Sbö wotjlik owa ba kong.
 Ëye wotöy ga kjimte ara, ba wopjlú li
 kjishko.»[¶]

⁷Eni ga pjây optwos Sbö kong, ga kolozia. Jlö lëmi Ä kong llëm, ga e tök pjoiae. ⁸Pjây jëk löng Sbö tjok ga Sbö jëk shäng bomi tjok bakoe. Pjây llëbo owa shäryaga, llëbo owa shäryëmi löng li rayozia. Pjây wotjlik löng ktring pjök wleni ga bomi wotjlik owa li rayozí, pjây ber löng wotjlik bek wlo eröe. ⁹Pjây woydos, pjây slarzung, pjây kjloshtos bakoe. Pjây jar ame, pjây ber löng slar ëë shara. Pjây wopjlú ame, pjây ber löng woydë shara. ¹⁰Pjây opyos ber löng wotöy Tjlapga bokso. Eni ga pjây ie ber tjwlo ara.

¹¹Pjeyoga, shji englë owa eng kong kar kar llëme. Bomu kjlara layworomi owa, llëm ga e owa loromi wleni ga Sbö kjok llgwekklo li owa loromi wleni. Eshko ga kjok llgwekklo li kolëmi löng ame, pjây opyono beno löng tjwlo ara, kjok llgwekklo li kjinmo, kjok llgwekklo li pjläre, de oware äga wleni. ¹²Kjok llgwekklo twaga li kjlaraso. No llgwegaga li kjlaraso bakoe. Bi döga, bi shdungga li e. Bomu kjlara pjläre, de oware äga ber pjâyde llëme.

Shji krë llëme

¹³Tja kuzia. Pjây kjone kjone tjlä ga «Eeri, bong ga shji to kjok shto oblë. Shji ber löng eshko lu pjlara llëbo soynek, dbur shak ara wlo» lëmi eni. ¹⁴Gueniyo llëye wen tjwe bomu kong bong li llë miydëmi löng llëme. Pjäng sho lon tjwe töy ga wop sira ga beno drete. Pjây löng së li, pjây so pjäng sho e kjoyoe. ¹⁵Bek wlo ga pjây tjlä ga «Woyde Tjlapgarëra, shji ber löng wopjlú, llëbo shäryëy oblë oblë bakoe» lëmi eni dey. ¹⁶Gueniyo

pjây krë ä iyado. Ëye krë ga llëbo owa shäryayde. ¹⁷Ëye, llëbo pjlä shäryako li miyde, gueniyo shärye llëm ga llëbo owa shäryayde löng.

Nopga dbur ara wleniyo llëbo owa shäryono

5 Nopga dbur ara wleniyo, tja kuzia. Pjây slarzung, pjây kjloshtos, llëbo wen tjwe bomu kong owa kjishko. ²Eshko ga bomu llëbo tjeng kës li sreno pjir, bomu shwong llë uara ba sëyarë drete. ³Bomu dbur sho shöylör, pjublün, e dyano tjeng. E äya Sbörë, ga miyde e go ga äye kjimtoromi bomu dbur li go llëme. E kjishko ga pjây suya iök go, e bomu shdungglo wlo. ⁴Nopga parkono bomu kong bomu kjokshko li potjwlenomi llëme. E kjishko ga kjloshtono lok Tjlapga kong bomu kjishko, ga kurae. Tjlapga, llëye shärye woydë li shärye ga pjläre. ⁵Kjok ëre kjing go ga pjây löng owa llëm, llë pogo shäryoromi pjir, woydoromi sorë li eni. Öng sök shoryë li, e zrökoba wlo li miyde sök llëme. Pjây löng eni bakoe. Llëye wen tjwe bomu kong li woyotjlämi löng llëme. ⁶Nopga pjlo bek li shdunomi, zröromi ara, ga opwlikono lok llëme.

Llëbo owa wen tjwe bi kongshko ga kuy wläpe

⁷Eni ga pjeyoga, Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo li koshëmi löng wopro ga pjây ber löng wläp, pjây woydë llëme. Dwla dgaga, ba dwla dgara pjirshko ga shunyo dbaryo li koshe sök wläp, dwla li botjyë wlo. ⁸Pjây ber löng wläp eni bakoe. Pjây opyos wokjang, wosonkë llëm, Tjlapga li tjwe iröng obi dbaryo li döro kjishko. ⁹Pjeyoga, pjây eng laywë owa eng kong kar kar llëm, llëm ga pjây shdüya Tjlapga lirë. Bi llgwegaga shäng u bäng bäng tjän.

[¶]4:6 Proverbios 3.34.

¹⁰ Pjeyoga, Sbö tjlökwo lagaga tek dē-nashko so li woyotjlizā. Tjlēno lok oba kong Tjlapga ko go, ga llēbo weno ba kong owa ara ba kjishko, gueniyo kura lok löng wlēp, woydono lok llēme. ¹¹ No kjone kjone, kong llēbo weno owa ara, ga kura lok löng wlēpe. Epga kjimtara Sbörē ara lēy eni. Job, e woyotjlizā. Dē-nashko ga llēbo weno ba kong owa ara, ga kura sök wlēpe. E irgo ga kjimtara Tjlapgarē ara li miydēmi pjluē. Tjlapga, shji woyde ara, shji songe le ara bakoe.

¹² Pjeyoga, llēbo lēr bomi kong tjwlo ara. Shji tjlē jlökoyo ē ko go llēme. Shji tjlē jlökoyo kjok dogo so ko goshko llēm, kjok ēre so ko go llēm bakoe. Pjāy tjlēshko ga «Ēng» loromi ga shāryozī eni, «Llēme» loromi ga shāryozī eni bako, pjāy shdūya Sbörē llēm wlo.

Shji song wlēni ga shji syōstē Sbö kong sorē

¹³ Pjāy kjone kjone löng woydē ga pjāy syōstos Sbö kong. Pjāy kjone kjone löng wopjlū ga pjāy tos, Sbö poshrēk wlo. ¹⁴ Pjāy kjone kjone swlo ara ga

tjlapgaga Jesús tjlökwo kjruga kägäyoga rokozī, syōstē Sbö kong bomi kjishko wlo, pjāy poshtiya lok kjyo go Tjlapga ko go wlo bakoe. ¹⁵ Ga wotjlik ga swlo li popte Tjlapgarē le lok jlökoyo ga swlo li popte, ga owa pjang ba go li löya ber dret bakoe. ¹⁶ E kjishko ga pjāy llēbo owa shāryono ga lozi ēng kong, ga pjāy syōstos ēng kjishko, pjāy popte Sbörē wlo. Ēbo pjlo bek li syōstokdo Sbö kong ga llēbo rokara li shārye Sbörē ba dbo ara go. ¹⁷ Dēnashko ga domer shäng kjlara ko Elías, e so shji kjoyoe. E syōstono Sbö kong jlökoyo, shunyo shrē llēm wlo, ga shunyo shrono llēm öö-tong lu pjloglo mya kjingsho bëye. ¹⁸ E irgo ga syōstono jek obi, ga shunyo shrono jek iröng obi, ga dwla llē lok klung kjing go li botjyono jek obi.

¹⁹ Pjeyoga, ēye diktong, tjlökwo bek li rayara ga woyde ga sömi tjwe iröng obi. ²⁰ Eshko ga ba kjimtaga li, e llēbo shāryono ba kong kēsbang, wolon ame wlo, ga owa pjang ba go kēs li löya Sbörē ber drete.

Primera carta de Pedro

Kjibokwo ère tara Pedrorë

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Pedro. E kowëba Simón bakoe. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjwlo arayo li e. Jesús wolono, ga woshrra Sbörë iröng obi irgo ga Pedro beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ère tara Jesús tjlokwo kjragaga löng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.)

Eshko dbaryo ga Jesús tjlokwo kjragaga shdungoba ara. E kjishko ga kjibokwo ère tara Pedrorë, epga kjimte jëk pjlo bek wlo, epga shdungoba ara gueniyo. Epga kjrara Sbörë om go, eni ga woyde ga epga wotjlik ba doyo om go li go llëm, woyde ga ber löng shdungoba wlo iyado dey, Jesús shdunaba sorë ga eni li tara ba kong. Shji shdungoba enishko ga miydëy e go ga shji Sbö nopga jlokoyo tara ba kong bakoe.

1 Kjibokwo ère taga tja Pedrorë. Tja Sbö tjlokwo roy laga Jesucristo äska.

Nopga kjrara Sbörë ber baiya wlo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong. Pjây kjok ère so ame, pjây shdöktong beno löng kjok shto oblë oblë, Ponto kjokyo, Galacia kjokyo, Capadocia kjokyo, Asia kjokyo, Bitinia kjokyo bakoe. ²Dënashko ga Data Sbö wotjlik bomi ië ber ba nopga baiya wlo le. E irgo ga pjây kjrara, ga pjây iara ba Sëyarë beno tjeng dboy ba kong. Pjây beno löng Jesucristo kolë, ga pjây döra ba srëng kwona li go.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjây kjimte ara, pjây ie ber löng wlep bakoe.

Sbö poshrëy, llëbo shäryara bi kong kësbang li kjishko

³⁻⁴Sbö, bi Tjlapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji songe lara kjishko ga Jesucristo wolono, ga woshrra Sbörë iröng obi, shji wen ber tjaglën wleni ba kjishko wlo, shji ber löng llëbo jnena Sbörë tjeng kjok dogo twe bi kong wlo li koshë löng wopjlu wlo. Llëbo ère pjir llëm, srer llëm, an llëm bakoe. Poshrëy ara e kjishko. ⁵Shji mär Sbö go kjishko ga shji de ba dbo ara go, äär jong kjok pjir dbaryo lishko jã. Eshko dbaryo ga pjây döya, woyotjlina dënashko sorë li eni.

⁶E kjishko ga eerishko ga llëbo owa wen tjwe bomi kong dbar kjwöbö wlo ëmdë ga pjây löng wopjlu ara anmoyö. Llëbo owa li, e bomi tjlikklo erä. ⁷Dbur sho shöylör iëy iök roy, e roshko llëbo oblë tjok li pjë dret wlo, ber dbur sho erö wlo. Eni ëmdë ga llono ga dbur sho li pjë dret bakoe. Pjây mär Sbö go li, e tjwlo ara, dbur sho shöylör kjinmo. Ga llëbo owa wen tjwe bomi kong, pjây mär ber löng Sbö go jlokoyore miyde Sbörë wlo. Eni ga Jesucristo tjweshko ga pjây roy ber pjlu, ga pjây ie Sbörë ber tjwlo ara. ⁸⁻⁹Jesucristo woydëmi ara, ïnomi llëm gueniyo. Eerishko ga ïmi löng llëm ëmdë ga pjây mär löng ba go, pjây döya wlo. Ga pjây döya shäng. E kjishko ga pjây wopjlu ara anmoyö, bomi wopjlu li sorë lëy ga äär llëme.

¹⁰Dënashko ga Sbö tjlokwo lagaga, llëbo pjlu shärye Sbörë bomi kong ba wopjlu kjishko li roy lara lok oba kong. Ga tjlokwo lagaga li oppino lok ara, shji där ber löng iyado sorë li miyde lok wlo.

¹¹Cristo Sëya ichak beno pjang ba go, ga llëbo owa wen tjwe Cristo kong li roy lara ba kong lok. Gueniyo shäryë llono, sorë, e miydara lok llëm, llëye tjwe pjlu anmoyö e irgo li miydara lok llëm bakoe. E kjishko ga oppino ara, e miyde lok

wlo. ¹²Gueniyo Sbö tjlëno ba kong lok ga tjlökwo pjlu le löng li, e nopga löng eshko dbaryo kong llëm, e ber shji löng eerishko dbaryo li kong. Ga Sbö Sëya ichak kjok dogo dwayo li nopga ichono bomi shwoy, tjlökwo pjlu tara lok beno pjang li roy le bomi kong, ga kuromi. Sbö parkagaga kjok dogo so ëmdë ga om-miydë lok woydë bakoe.

Shji ber pjlo beke

¹³E kjishko ga pjäy sjëk, pjäy wotjliis bëy, pjäy llëbo shäryë ga woyotjliizi yotso guing. Jesucristo tjweshko ga llëbo pjlu shärye Sbörë bomi kong ba wopjlu li kjishko. E koshomirë eröe. ¹⁴Sbö miydomirë llëm obishko ga pjäy jëk löng bomi wotjlik owa li go. Gueniyo shäryëmi ame, Sbö kolozï shara, wapga ba data kolë pjlu wleni. ¹⁵Pjäy kjrara Sbörë beno ba nopga baïya. Eni ga Sbö, e pjlo bek kuzong ga woyde ga pjäy ber löng pjlo bek baïya dik bakoe. ¹⁶Ba tjlökwo tak pjang eni: «Pjäy ber löng pjlo bek, tja pjlo bek kjishko.»[§]

¹⁷Sbö, e bomi Data lëmi, gueniyo shji uunkong llgweya beke. E kjishko ga pjäy löng shto oblë so wleni kjok ëre kjing go obishko ga Sbö bangkjirozï iyado. ¹⁸Dënashko ga pjäy jëk löng llëno llëm wleni, pjäy pina bomi datagarë sorë li eni. Gueniyo pjäy tjwllëna, dëra Sbörë. Pjäy tjwllëna dbur sho shöylör go llëm, dbur sho pjluublün go llëm bakoe. Llëbo ëre ber iyado wlo llëme. ¹⁹Pjäy tjwllëna Cristo srëng tjwllë ara li go. E so öng wlep ushko so llgwoklë poglo go llëye llëm wleniyo kjoyoe. ²⁰Kjok ëre shäryayde llëm obishko ga e kjrara Sbörë, ga eerishko ga öör wolono bomi kjishko. ²¹Ba kjishko ga pjäy mär löng Sbö go. E woshrra Sbörë iröng obi, ga iara beno kësbang, tjwllë ara. E kjishko

ga pjäy mär Sbö go, ga koshëmi löng wopjluë.

²²Tjlökwo bek li kolëmi löng kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng dënashko li rayoromi pjire. Pjäy beno löng bomi pjeyoga woydë jlköyoy shara. E kjishko ga pjäy ëng woydos ara kar kar jlköyoy.

²³Pjäy weno bukshko ga pjäy wolon wlo, bomi dataga i dik. Sbö tjlökwo, era së, pjir llëme. Kjrromi kjishko ga pjäy weno tjaglën wleni, ga pjäy iara beno löng wolon wlo ame, pjäy beno löng së iyado wlo shara. ²⁴Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Kjlo sho dan dogro,
ga nana lönggwo lon pjire.
Nopga uunkong wolon,
kjlo sho wleni.
Nopga tjwllë ara li pjir,
nana lönggwo wleni.

²⁵Gueniyo Tjlapga tjlökwo, e pjir llëm, pjang iyado.»^{**}

Tjlökwo pjlu lak bomi kong li ëre.

2 E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng oblë kong li, e rayozï uunkong. Oblë jyäp gwëy ame. Shji llëbo pjlu shäryë, shji ikoba wlo dö ame, llëbo pjlu li shäryozï, woyotjliimi bomi pjluushko eni kjishko shara. Shji wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko ame. Oblë läywëy owa ame bakoe. ²Chida wen buk kwllë ga nä ië woydë sorë ga Sbö tjlökwo wllëzi eni bakoe. Eni ga pjäy döya Sbörë sorë li miydëmi jek këgong këgong. ³Miydoromi pjlu ga Tjlapga wopjlu bomi tjok li, e pjlu anmoyö.

Akkwo u shakklo

⁴⁻⁵Shji u shäryë akkwo go ga akkwoyoy iëy töshko bäm go, ber ba shakklo wlo. E irgo ga akkwo iëy ba kjing go jem jong ëng kjing go. Sbö shäng u shäryë wleni. Pjäy jëk löng Jesucristo tjok. Era

§1:16 Levítico 11.44-45; 19.2; 20.7.

**1:25 Isaiás 40.6-8.

so ak iak beno buk bām go u shakklo kjangyo wleni li kjoyo, gueniyo e sök sē. E woydara nopga ararē llēm, gueniyo kjrara Sbörē beno ba kong tjwlo ara anmoyō. Ga pjāy mär löng Jesucristo go kjishko ga pjāy iara Sbörē beno löng syöshtagaga tjeng dboy ba kong wleni, pjāy ber löng syöshtē ba kong wlo. Pjāy so akkwo iak jem jong eng kjing go li kjoyo, gueniyo pjāy löng sē bakoe. ⁶Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Akkwo ier buk kwara Sion^{††} kjokyo li izia.

E tjwlo ara anmoyō.

Kjroror, ioror beno buk u shakklo bām go li e.

Eye mär ba go ga

llēye koshe li wlēya jlokoyo.»^{‡‡}

⁷Pjāy mär löng ak lēr shäng li go. Bomi kong ga tjwlo ara anmoyō. Gueniyo llēbo tak pjang Sbö tjlokwo go, eye mär ba go llēm li kjishko. Tjlēno beno eni:

«Akkwo woydara u sharyagagarē llēm li, e iak beno buk bām go, u shakklo kjangyo wleni.»^{¶¶}

⁸Ga tjlē obi ga

«Ak li, e no lrrinyoklo, no sabyoklo bakoe.»^{§§}

Epga sabyē, tjlokwo roy pjlu li kole lok llēm kjishko, lara Sbörē dēnashko ba kjishko sorē li eni.

Nopga kjrara Sbörē beno baīya

⁹Dēnashko ga pjāy jēk löng kjok ro sī roy* wleni, gueniyo pjāy kjrara Sbörē beno ba nopga baīya, syöshtagaga tjeng dboy ba kong wleni, llēbo pjlu sharyara

li roy lēmi wlo. Pjāy jēk beno löng kjok shjiy roy[†] wleni shara.

¹⁰«Dēnashko ga pjāy tjēyo kjrinaso llēm, gueniyo eerishko ga pjāy Sbö i shara.

Dēnashko ga pjāy songe lara llēm, pjāy kjimtara llēm,

gueniyo eerishko ga pjāy songe le, pjāy kjimte bakoe.»^{‡‡}

¹¹Pjeyoga, pjāy löng shto oblē so wleni kjok ēre kjing go. E kjishko ga rokēr bomi kong ga pjāy wotjlik tjwe owa ga sharyēmi llēme. Wotjlik owa li, e bomi wloyo. ¹²Pjāy jēk löng pjlo bek nopga Sbö miydē llēm wleniyo bokso. Eni ga pjāy rote lok ara emdē ga llēbo pjlu sharyēmi löng li iya lok, ga Sbö tjweshko ga e poshrēya lok ara bomi kjishko.

Kjok llgwegaga kołozia

¹³Tjlapga kjishko ga kjok llgwegaga kjok ēre kjing go löng kēs li kołozia. Bomi pjluwo kołozia. ¹⁴No ichagaga bomi kjokshko li kołozī bakoe. Epga parkē löng nopga llēbo owa sharyē li shdungga, nopga llēbo pjlu sharyē li poshrēga bakoe. ¹⁵Woyde Sbörē ga pjāy llēbo pjlu sharyē, Sbö tjlokwo li llēno llēme le nopga wotjlik llēm wleniyorē ame wlo. ¹⁶Dēnashko ga pjāy park-agaga tjwlek löng pjir wleniyo dik. Gueniyo pjāy dōra Sbörē kjok llgwekklo tara Moisésdē li dbo dorko dwayo. Eni ga pjāy jēk löng nopga ichaga ēre llēm wleni, gueniyo pjāy llēbo owa sharyē e kjishko llēme. Pjāy jēk löng nopga ichaga Sbörē wleni dey. ¹⁷Nopga uunkong bangkjrozi beke. Bomi pjeyoga

^{††}2:6 Sion kjokyo, e kowēba *Jerusalén* bakoe.

^{‡‡}2:6 Isaiás 28.16.

^{¶¶}2:7 Salmo 118.22.

^{§§}2:8 Isaiás 8.14.

*2:9 *Kjok ro sī* le li, e *llēbo owa* loklo.

[†]2:9 *Kjok shjiy* li, e *llēbo pjlu* loklo.

[‡]2:10 Oseas 1.6, 9; 2.23.

Jesús tjlökwo kjruga woydozi ara. Sbö bangkjrozĩa. Bomi pjũluyo bangkjrozĩ bakoe.

¹⁸ Parkagaga tjlwlek löng pjir wleniyo, bomi sogoga kolozĩ, bangkjrozĩ bakoe. Wotjlik bomi tjok pjũre, de oware, e kolozĩ, bangkjrozĩ bakoe. ¹⁹ Shji shdun-goba llẽ kjĩy llẽm, ga kuy kjing Sbö kjĩshko ga Sbö ber wopjũu bi tjok eshko. ²⁰ Pjã shdungoba llẽbo owa shãry-romi kjĩshko, ga kumi kjing ga e llẽno llẽme. Gueniyo pjã shdungoba llẽbo pjũu shãryromi kjĩshko, ga kumi kjing ga Sbö ber wopjũu bomi tjok eshko.

²¹ Pjã rokara Sbörẽ e kong wlo. Cristo, e shdunaba bomi kjĩshko, ga woyde ga pjã omshãryẽ baĩya dik eni bakoe. ²² E llẽbo owa shãryono llẽm, e jyorkono ẽ kong llẽm bakoe. ²³ Ayoshtẽba owashko ga dboryara llẽme. Shdungobashko ga kroyoywara llẽm bakoe. Opyono beno tjeng Sbö wloshko, era kjok lĩgwek beke.

²⁴ Cristo om go li doyo lõraba pjang kjĩlõs goshko ga owa shãryoroy li, e beno pjang ba go. Shãryara eni, shji ber löng llẽbo owa shãryẽ ame wlo. Woydara ga shji ber löng sẽ tjaqlẽn wleni, shji jẽk löng llẽbo pjũu shãryẽ wlo shara. Sh-pok bãng beno lok ba go li kjĩshko ga shji poptara beno löng swlo ame. ²⁵ Dẽ-nashko ga pjã uunkong jeno löng, õng ushko so jeno sök dik. Gueniyo eerishko ga pjã to tek irõng bomi daga, bomi wlikaga li shwo lẽkong.

Shji orkwosmok löng pjir ga shji jẽk ẽng tjok sorẽ

3¹⁻² Walẽga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga kolozĩ eni bakoe. Kjone kjone löng tjlökwo kjroydẽ llẽm obi wleni ga iya lok ga bangkjreĩ pjũu, llẽbo uunkong shãryẽmi pjũu bakoe. Eni ga tjlökwo li kjre bebi kjwe, tjlökwo li lĩmi ba kong guing llẽme. ³ Woydẽmi ga pjã opyẽ wolẽsowa wleni ga pjã kãkzong poshãryẽ oblẽ oblẽ llẽm, pjã

doyẽ shwong tjlwlo ara go llẽm, pjã doyẽ llẽbo wolẽsowa shãryak dbur sho shõylõr go llẽm bakoe. ⁴ Pjã wolẽsowa Sbö bokso iyado wlo ga woyde ga pjã wlep, wotõye. Llẽbo wolẽsowa eni li wen tẽm bomi pjũshko dwayo, e pjir llẽm, ga Sbö kong ga tjlwlo ara. ⁵ Dẽ-nashko ga walẽga mãr löng Sbö go li ber wolẽsowa wlo ga omshãryono eni bakoe. Ba lanmaga kolara lok. ⁶ Sarara, ba lanma Abraham kolara, ga kowara ba tjlapga. Eni ga pjã jẽk pjlo bek, llẽye bangkjreĩ llẽm ga pjã ba wapga wleni.

⁷ Domerga orkwosmok löng pjir, pjã wotjlik bomi boyga tjok pjũu eni bakoe. Epga bangkjrozĩ, pjã dbo ara ba kjinmo kjĩshko. Sbö wopjũu li kjĩshko ga pjã iara beno löng sẽ jlkoyoy, bomi boyga tjok. E kjĩshko ga epga bangkjrozĩa. Shãryozĩ eni, bomi syõ li kuya Sbörẽ wlo.

Shji jẽk ẽng tok sorẽ

⁸ Era eni ga pjã jẽk löng wopjũu ẽng tjok, pjã wotjlis jong kjwaraso wleni. Oblẽ songe lõzi ẽng kong, pjã ẽng woydos ara kar kar epenga dõ wleni, pjã wotjlis ẽng tjok pjũu, pjã wotõy ẽng tjok bakoe. ⁹ Llẽbo owa shãryaraba bomi kongshko ga pjã kar omshãryẽ eni llẽme. Pjã lanyotkaraba owashko ga pjã kar omlanyotkẽ eni llẽm bakoe. Eshko ga kong llẽbo pjũu shãryozĩ dey. Pjã rokara Sbörẽ e kong wlo, llẽbo pjũu shãrye bomi kong wlo. ¹⁰ Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Woydẽmi ga pjã löng wopjũu dbar kj-wobi go ga

pjã opdẽ llẽbo owa lẽ llẽm,

pjã jyorkẽ llẽm bakoe;

¹¹ llẽbo owa shãryẽmi ame,

llẽbo pjũu shãryomirẽ shara;

pjã drõn ẽẽ, pjã ber löng wopjũu oblẽ tjok wlo.

¹² Ẽye jẽk pjlo bek ga

iya Sbörẽ sök wopjũu,

ba syõ li kuya bakoe.

Gueniyo ëye jëk owa ga

Sbö wotjlik owa ba kong.»¹³

¹³ ¿Pjây drön ara, lïebo pjlu sharyëmi wlo erä ga lïebo owa sharyëba bomi kong lïem lïemdo? ¹⁴ Gueniyo pjây shdungoba lïebo pjlu sharyoromi kjishko ëmdë ga pjây kjimte Sbörë. Pjây kroyoywëbashko ga bangkjrëmi lïem, pjây woydë e kjishko lïem bakoe. ¹⁵ Cristo bangkjrëmi bomi pjlu shko dey, e bomi Tjlapga kjishko.

Pjây posharyos, pjây löng sjëk iyado, pjây löng lïë koshë lëba bomi kongshko ga dboryëmi ga pjlu wlo. Eshko ga epga bangkjrözï, dboryozï wotöye.

¹⁶ Lïebo pjlu miydëmi li sharyozï eni. Eni ga ëye, pjây läywe owa, pjây tönö beno tjeng Cristo tjok kjishko ga lökkjrë lok om go, lïebo lara lok owa li kjishko.

¹⁷ Shji shdungoba woyde Sbörë wleni ga woyde ga shji shdungoba lïebo pjlu sharyoroy kjishko, lïebo owa sharyoroy kjishko lïeme. ¹⁸ Cristo wolono pjlaraso, beno owa pjang shji uunkong go li potjwëkklo. Kjlara pjlo bek li wolono, oblë pjlo bek lïem li kjishko, pjây söya äär Sbö shwoy wlo. Ba doyo li zröraba, gueniyo woshrrara Sbö Sëyarë iröng obi, ¹⁹ ga kjimtara tjlokwo lë sëyaga löng kjërshko li kong. ²⁰ Dënashko ga Noë shäng kjong kësbang li sharyëshko ga koshe Sbörë sök wopjluë. Eshkoshko ga sëyaga lira Sbö kolono lïeme. Nopga döktong shtena dirë lïem li beno doglo kjwong (8) erä. ²¹ Di li, e shji we jer di roshko li löklo. Shji we, shji wotjliño jëk löng pjlo bek Sbö bokso lëy wlo, shji doyo ber drëpdre wlo lïeme. Eni ga shji döya Sbörë, Jesucristo woshrrara iröng obi kjishko. ²² Era to jem kjok dogo, öötong sök Sbö orkwo këlëkong. Ga Sbö parkagaga kjok dogo so, sëya lïë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyo, e beno tjeng uunkong ba wloshko.

Shji lïebo sharyë Cristo dik

4 Miydëy pjlu ga lïebo weno Cristo kong owa kjok ëre kjing go, ga bangyo kura ara. E kjishko ga pjây opyos wokjang, pjây wotjlik baiya dik bakoe. Èye shdunaba ga wotjlik lïebo owa sharyë ame, ² jëk löng ba wotjlik owa li go ame, ber löng wotjlik lïey sharyë woydë Sbörë li sharyë erä. ³ Nopga Sbö miydë lïem wleniyo lïebo owa sharyë ara. Wotjlik lïebo owa sharyë oblë tjok erä, lïebo owa sharyë lok woydë oblë oblë, nelötkë, bërkë, lïebo owa sharyë ara ëng tjok, sböpga jyäglo zrëyo buk li poshrëya lok bakoe. Pjây omsharyono eni tek dëna tjän, gueniyo sharyëmi löng eni ame. ⁴ Eerishko ga epga wotjlik lok ga pjây opzrëk lïebo owa sharyë ba tjok lïem ega lë, ga pjây läywe lok owa e kjishko. ⁵ Gueniyo Sbö posharyak sök pjir, lïono ga epga iche ba dboryë, lïeyë sharyara kës li kjishko wlo. Nopga löng së li, nopga wolono löng li, e llgwegä erä. ⁶ E kjishko ga Sbö tjlokwo roy pjlu laraba nopga wolono löng li kong, löng së obishko. Eni ga ëye omtjlokwo kjrono ga ba doyo wolono ëmdë ga llgwera Sbörë pjirshko ga ba sëyara ber löng iyado, Sbö i dik.

⁷ Lïebo tjeng kës pjir dbaryo li äätoe. E kjishko ga pjây sjëk, pjây wotjlik lïë pogo lïem, pjây wotjlik bek erö, pjây syöshtë ga pjlu wlo.

⁸ Lïebo lër bomi kong tjwlo ara. Oblë woydëy ara ga lïebo sharyë bi kong owashko ga owa li iëy ber tjwlo lïem ga pjluë. E kjishko ga pjây ëng woydos ara annoyö.

⁹ Pjây ëng wlokjros kar kar bomi ushko löng wopjlu, ga pjây kjioshtë e kjishko lïeme.

¹⁰ Pjây kjlara kjlara kong kjok miydë twara Sbörë, pak oblë oblë sharyëmi ba

¹³3:12 Salmo 34.12-16.

kong wlo. Eni ga kjok miydë twara bomi kong li go ga pjây ëng kjimtos kar kar, Sbô wopjlu li ikoba wële wlo. ¹¹Ëye beno shäng tjle wlo ga woyde ga Sbô tjlokwo layde. Ëye beno oblë kjimte wlo ga oblë kjimte dbo twara Sbörë li go dey. Lëye shäryëmi dö ga shäryozï, Sbô poshrëya nopga mär löng Jesucristo go lire wlo. E poshrëkko iyado. E dbo ara iyado. Ber eni.

Shji mär Cristo go kjishko ga llëbo owa wen tjwe bi kong

¹²Pjeyoga, llëbo owa wen tjwe bomi kong arashko ga pjây opshgawë e go llëm, e llëbo imirë llëm wleni lëmi llëm bakoe. E bomi tjlikklo eröe. ¹³Dënashko ga llëbo weno Cristo kong owa ara. Eni ga llëbo wen tjwe bomi kong baïya dikshko ga woyde ga pjây löng wopjlüe. Gueniyo Cristo tjwe iröng obishko ga pjây wopjlu ara anmoyö, ba dbo kalä piya nopga uunkong kong kjishko.

¹⁴Pjäy läywëba owa Cristo kjishko wleni ga pjây ber wopjlu, Sbô Sëya pjlu li shäng bomi tjok kjishko. ¹⁵Ëye oblë zröno, lurkono, llëbo owa shäryono oblë kong, llëbo ba tjok llëm ga opzrëno eshko ga e shdungko. Gueniyo pjây opshäryë eni llëme. ¹⁶Pjäy shdun-goba, pjây mär Cristo go kjishko ga llëye lökyokjrëmi llëm, Sbô poshrëmi dey, pjây nopga baïya kjishko. ¹⁷No ilgwezlong dbaryo li öötongshko ga Sbô nopga ilgweya bäm go. ¿Shji ilgweya bäm go eni ga ëye Sbô tjlokwo pjlu li kjrono llëm ga pjir sorë lëba? ¹⁸Sbô tjlokwo tak pjang eni:

«No pjlo bek ëmdë ga där llëm seke.

¿Era llëye shäryë nopga owa li tjok?»^s

¹⁹Lëye le Sbörë li shärye eni iyado. Eni ga pjây shdun-goba, woyde Sbörë ber eni kjishko ga pjây mär ber löng

bomi shäryaga li go, llëbo pjlu li shäryozï iyado bakoe.

Tjlapgaga Jesús tjlokwo kjruga kägäyo

5 Tjlapgaga Jesús tjlokwo kjruga kägäyo, pjây poshdun shara. Tja Jesús tjlokwo kjruga kägäyo bomipjyö dik. Llëbo weno Cristo kong owa li, e inor. Ga tjwe iröng obishko ga ba dbo kalä piya nopga kong li, e ber bor kong bakoe. Eni ga llëbo rokër bomi kong. ²Sbô nopga tjeng bomi wloshko li, e so öng wlep ushko so kjoyoe. Eni ga epga dozï yötso. Shäryozï löng wopjlu, bomi woshko, woyde Sbörë ga shäryëmi eni kjishko. Shäryëy, shji ichëba guing llëm, shji dbur shak wlo erö llëm bakoe. ³Nopga ichëy dbo go llëme. Llëbo shäryozï pjlo bek ba bokso, epga omshäryë eni bako wlo. ⁴Eni ga no daga kägäyo li tjweshko ga bomi sëngglo tjwlo ara srer llëm wleniyo li twe bomi kong.

Dwlasga, kjogloga

⁵Dwlasga, kjogloga, bomi kägäyoga kolozia.

«Ëye krë ä ga Sbô wotjlik owa ba kong.

Ëye wotöy ga era kjimte wopjlüe.»^{**}

E kjishko ga pjây uunkong ber löng wotöy ëng kong iyado. ⁶Sbô dbo ara. E kjishko ga pjây opyos ber löng wotöy ba bokso, llono ga pjây ie ber löng tjwlo ara wlo. ⁷Pjäy de Sbörë. E kjishko ga bomi woydë kës li iozï ber tjeng ba wloshko.

⁸Pjäy sjëke. Llëbo shäryëmi ga woyotjlizi yötso guing. Ä, bomi moskwo li to shäng kjone pogo dbong to sök pjilirö, dlï shak, ue wlo wleni. Pjäy wlëya woydë to shäng eni le. ⁹Miydëmi pjlu ga llëbo owa wen tjwe bomi kong li, e wen tjwe bomi pjeyoga löng kjok kjwang jikong li kong

^s4:18 Proverbios 11.31.

^{**}5:5 Proverbios 3.34.

eni bakoe. E kjĩshko ga pjāy drön ẽẽ, jĩõ Ìemi Ā kong Ìlēm wĩo, pjāy mār Jesús go jĩõkoyo wĩo.

¹⁰ Pjāy rokara Sbörẽ ber lõng sã ãyado ba tjok wĩo, pjāy tãno beno tjeng Cristo tjok kjĩshko. Eni ga Ìlẽbo weno bomi kong owa dbar kjwõbõ Ìi pjĩrshko ga pjāy ie ber lõng pjĩo bek, wokjang, dbo ara, Ìlẽye bangkjřemi Ìlēm bakoe. ¹¹ E dbo ara ãyado. Ber eni.

Kjibokwo pjĩrĩlong

¹² Domer sök kjĩlara jũshko ko Silvano,^{††} e bor kjĩlarayo parkẽ pjĩlũ wĩeniyo. Tja kjĩmtaga erẽ kjibokwo ẽre

tẽ. Toror sira dõ, gueniyo ichër jek bomi kong, pjāy dbokjřẽ e go wĩo, pjāy wosonkẽ Ìlēm wĩo, pjāy woyde Sbörẽ sorẽ Ìi miydẽmi pjĩlũ wĩo bakoe. Pjāy mār ber lõng tjĩõkwo ẽre go jĩõkoyo.

¹³ Jesús tjĩõkwo kjragaga lõng Babilonia kjokyo Ìi, «¿Pjāy yonde?» Ìe bomi kong. Epga kjrara Sbörẽ bomipjõy dik.

«¿Pjāy yonde?» Ìe Marcosdẽ bomi kong bakoe. E bor kong ga bor wa wĩeni.

¹⁴ Pjāy ẽng woydẽ ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» Ìemi ẽng kong wopjĩlũe. Rokër Sbõ kong ga pjāy tãno beno tjeng Cristo tjok Ìi ie ber lõng wĩẽpe.

^{††}5:12 *Silvano*, e kowẽba *Silas* bakoe.

Segunda Carta de Pedro

Kjibokwo ère tara Pedrorë

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Pedro. E kowëba Simón bakoe. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjwlo arayo li e. Jesús wolono, ga woshara Sbörë iröng obi irgo ga Pedro beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ère tarashko ga miyde ga e wolon dörö, tak pjang 2 Pedro 1.12-15 go sorë li eni. E kjishko ga kjibokwo ère tara Jesús tjlokwo kragaga shdung löng li kong. Woydara ga Jesús tjlokwo bek li woyotjliya lok iyado, epga mär ber löng Jesús go wlo, epga jek löng pjlo bek wlo bakoe. No kjone kjone to löng tjlokwo bek llem li le, Jesús tjlokwo kragaga li jyapgwë e go wlo li tara ba kong. Lleye sharyëy ba tjok li tara ba kong. Lono ga epga shdüya Sbörë li tara ba kong. Lleye wen kjok pjir lëshko li tara ba kong bakoe.

1 Kjibokwo ère taga tja Simón Pedrorë. Tja parkë Sbö tjlokwo roy laga Jesucristo äska. Bi Sbö, bi döga Jesucristo li, e pjlo beke. E kjishko ga tjawa Sbö tjlokwo roy lagaga iara lok beno löng mär ba go. Era tjwlo ara.

Nopga mär löng ba go borwatoy dik, kjibokwo ère ichër jek bomi kong.

² Sbö, bi Tjlapga Jesucristo, e miydëmi pjlu kuzong ga rokër ba kong lok ga ba wopjlu li kjishko ga pjay kjimte lok ara, pjay ie ber löng wlep bakoe.

Shji jek pjlo beke

³ Sbö, e pjlu, kësbang, tjwlo ara bakoe. Eni ga shji rokara ber löng së iyado wlo, shji jek löng pjlo bek wlo bakoe. Sharyëy eni wlo ga ba dbo ara go ga shji ichara

beno löng ba miydë pjluë. Lleye woydëy oblë llemë. ⁴ Eni ga tjleno bi kong jlokoyo ga llebo twe bi kong kësbang, tjwlo ara. E go ga pjay wotjlik löng pjlo bek Sbö dik ga pjlu, pjay wotjlik löng nopga Sbö miydë llem wleniyo to löng ichaga ba wotjlik owa lirë dik ame.

⁵ E kjishko ga pjay mär ba go dö llem, pjay jek pjlo bek bakoe. Gueniyo erö llem, pjay oppis lleye woyde Sbörë li go bakoe. ⁶ Gueniyo erö llem, lleye sharyëmi wlo ga woyotjlizi yotso guing. Gueniyo erö llem, llebo wen bomi kong owashko ga kuzi kjange. Gueniyo erö llem, lleye woyde Sbörë sharyëmi wlo li, e sharyozia. ⁷ Gueniyo erö llem, pjay jek löng eng tjok epenga dö wleni. Gueniyo erö llem, bomi pjeyoga oblë woydozi ara bakoe. ⁸ Sharyëmi eni jek këgong këgong ga bi Tjlapga Jesucristo miydëmi pjlu li ber bomi kong tjwlo ara, pjay llemo llemë leba ga äe. ⁹ Gueniyo eye llebo lër bomi kong ère sharyë llem ga e no kjok igö yotso llem wleni, e no kjok igö llem wleni bakoe. Owa pjang ba go tek dënashko li lona Sbörë ba kong beno dret li, e woyojerae.

¹⁰ E kjishko ga pjeyoga, pjay drön ëë, jek löng pjlo bek wlo, pjay rokara, kjrara Sbörë li miydëba e go wlo. Sharyëmi eni ga pjay dir llem, Sbö rayëmi llem, ¹¹ ga lono ga pjay äär bi Tjlapga, bi döga Jesucristo li sök no pjluo iyado lishko ga pjay wlokjre wopjluë.

Sbö tjlokwo weno sorë

¹² E kjishko ga tjlokwo bek ère woyoshër bomi kong iyado, e kuromi, ga sömi löng pjlu gueniyo. ¹³ Tja sök së obishko ga e woyoshër bomi kong iyado. Miydër ga bor pak li e. ¹⁴ Gueniyo tja wolon döröe. Lara Tjlapga Jesucristorë bor kong eni tjan. ¹⁵ E kjishko ga llebo sharyër shäng ara, tja wolono irgo ga pjay ber löng tjlokwo ère woyotjlik iyado wlo.

¹⁶Tjłapga Jesucristo dbo ara, ga ñlono ga tjwe iröng obi. E ñlorowa bomi kong eni, ñnorwa om go ga e kësbang, tjwłö ara kjishko. Tjłökwo ère shirorwa borwa woshko ñlème. ¹⁷E iaga Data Sbörè beno kësbang, tjwłö ara. Tjłèno ba kjishko ga «Bor Wa ñi kjwe. Woydër ara. Tja wopjłú ba tjok»^{‡‡} ñara eni. ¹⁸Sbö tjłèno eni ñi kurorwa ter kjok dogo dwayo. Eshko ga tjawa löng Tjłapga ñi tjok dłup jong zrek ñishko.

¹⁹Miydëy e go ga tjłökwo ñara Sbö tjłökwo ñagagarè dënashko ñi, e jłöe. Kjok ro sishko ga shji iök borkek shjiy, äär jong kjok shröng jã, Dbar Kjoklo wenshko. Tjłökwo tara ñok ñi, e beno bi kong iök shjiy eni włeni bako, äär jong Cristo tjwe iröng obishko jã. E kjishko ga tjłökwo ñi woyotjłizı yötso. ²⁰Miydozı ga tjłökwo tara Sbö tjłökwo ñagagarè beno ñok Sbö kjibokwo go kës ñi, e laga epgarè om go ñlème. ²¹Ñlèbo tara ñok ñi shira ba woshko ñlèm bakoe. Tjłökwo ñara Sbörè ba kong ba Sëya go ñi, e tayde ñok eröe.

Nopga, «Tja Sbö tjłökwo ñaga» ñe, gueniyo ichaga Sbörè ñlèm włeniyo

2Dënashko ga Israel tjëyoga tjrëko, no kjone kjone to löng tjłè ga «Tja Sbö tjłökwo ñaga» ñe, gueniyo ichaga Sbörè ñlème. Eerishko ga no kjone kjone omshäryë eni bakoe. Oba pıya löng ñütshko, ba wotjłik owa ñi go jłö włeni, miga jyö. Epga tjwłëna, döra Tjłapga Jesúsde pjir èmdë ga opyono beno löng ba moskwo. Shärye ñok eni, nopga mär Jesús go ame włö. E kjishko ga wop ä ga shdüya Sbörè. ²Nopga ara ñlèbo owa shäryako ñlèm włeniyo shäryë baıya dik. E kjishko ga tjłökwo bek ñi ñaywëba owa. ³Epga wotjłik löng dbur töng ba kong eröe. E kjishko ga pjây jyäpgwe ñok tjłökwo shiya ba woshko ñi go. Gueniyo epga shdüya sorè ñi ñara Sbörè tek dë-

nashko pjir tjän. Ga ñlono ga shdüya jłökoyo.

⁴Sbö parkagaga kjok dogo so ñlèbo owa shäryono kjishko ga shduna Sbörè, dbura jer iök pjë jong ri ri sjer ñlèm shtoyo ñi roshko, pjirira dröng sho go, beno löng kjok ro sı roy, ba ñlgwezłong dbaryo tjwe ñi koshtë. ⁵Dënashko ga nopga ñlèbo owa shäryono kjishko ga shduna, pira di go drete. Gueniyo Noé, era Sbö tjłökwo bek ñi ñaga. E kjishko ga döra beno ba pjeyoga dogło kjäk (7) ñi tjok. ⁶Sodoma sopga, Gomorra sopga, e ñlèbo owa shäryono kjishko ga shduna, ba kjok ñi sura iök go, pjono beno pjlung sho erä. ⁷⁻⁸Gueniyo Lot, era pjłö bek. E kjishko ga döra. Sök nopga Sbö kolè ñlèm włeniyo ñi tjrëko obishko ga ñlèbo shärye ñok owa ñi ñna, kura sök dbar kjwobi go, ga wosonkono sök ara e kjishko. ⁹Miydëy e go ga ñlèbo wen nopga pjłö bek ñi kong owashko ga döya Sbörè ga pjłúe. Gueniyo nopga owa ñi shdüya löng iyado, äär jong ba ñlgwezłong dbaryo ñishko. ¹⁰Ëye jëk löng ba wotjłik owa ñi go, ga Sbö kolè ñlèm ga shdüya eni bakoe.

Nopga eniyo ñlèbo owa shäryëshko ga ñlëye bangkjre ñok ñlème. Epga krè ara bakoe. Ba kong ga kjok dogo sopga ñaywe owa ñi, e ñlëye ñlème. ¹¹Sbö parkagaga kjok dogo so tjwłö ara, dbo ara, no kjinmo. Eni èmdë ga kjok dogo sopga oblë ñi ñaywe Sbö bokshto eni ñlème. ¹²Nopga eniyo omläywë owashko ga ñlëye ñaywe löng ñi, e ñlë miyde löng ñlème. Epga so öng ñlë kjoyo, ñlèbo shärye ga woyotjłiya ñlème. Wotjłik tjwe ñlë ga shäryayde eröe. Ga ñlono ga pjir öng dik bakoe. ¹³Ñlèbo shäryara oblë kong owa ñi kjishko ga kar shdüya Sbörè eni bakoe.

Löng wopjłú włö ga woyde ga wotjłik tjwe ñlë ñi shäryë. ñkoba wëlë èmdë ga ñlèbo owa shärye ñok dbashko, ga

^{‡‡}1:17 Mateo 17.5; Marcos 9.7; Lucas 9.35.

İökyokjre İleme. Ga woyde İok ga pjây omshäryë eni ba tjok bakoe. Epga bomi kong ga İlebo owa wleni, ië İok bomi tjok İi ber İökyo ara bakoe. ¹⁴Walë ë pogo İya ga wotjlik pë ba tjok erä. Sjen İlebo owa shäryë İleme. Nopga mär Sbö go jİökoyo İlem ga jyäpgwe ara. Wotjlik dbur töng ba kong erö bakoe. Epga shdungko jİökoyo. ¹⁵⁻¹⁶Dënashko ga domer shäng kjİara ko Balán, e Bosor wa. Balán, e wotjİino dbur shak İlebo owa İi go erä. Pjİara ga to shäng İlebo owa shäryë wİoshko ga wİona Sbörë, öng so kwomgİa kjoyo dre töshko tjİe İlem wİeniyo, e ichara kjİara tjİe ba kong no dik, İlebo owa İi shärye ame wİo. Eerishko ga nopga owa İer shäng İi, irbo pjİo bek İi rayara, beno jëk İong Balán irbo owa İi go shara.

¹⁷Epga so di bäng dano pjir kjoyo, so pjäng sho bakwe pjİlukdë İlaw pogo kjoyo bakoe. Ga İlono ga pjir ber İong kjok ro sİ anmoyö İi roshko. ¹⁸Epga tjİeshko ga İleye İe İi tjwİo ara İe, gueniyo tjwİo İlem, İİeno İleme. Ga nopga wotjlik İlebo owa shäryë ame İe kjwİe wİeni İi jyäpgwe, jëk ber İong ba wotjlik owa İi go wİo. ¹⁹«Pjây döktonge. İleye shäryëmi woydë İi shäryëmi ga pjİue» İe İok ba kong. Gueniyo epga om go tjeng İlebo owa shärye İong İi dbo dorko. Shji ichaga İlerë ga shji ber İong parkagaga tjwİek İong pjir wİeniyo ba kong.

²⁰Ëye bi döga Tjİapga Jesucristo miydë İlem ga e songe. Gueniyo miydarashko ga e döktonge. Eshko ga beno İong İlebo owa shäryë ame. Gueniyo opyë İlebo owa shäryë obi wİeni ga ber tjeng İlebo owa shärye İong İi dbo dorko iröng obi. Eshko ga ber İong song anmoyö. ²¹Irbo pjİo bek twara Sbörë ba kong, jëk ba go wİo İi miydara, rayara kuzong ga e beno song jİöe. Miydara

İlem kjwe dey. ²²Epga beno İong İlebo tak pjang Sbö tjİökwo go wİeni. Tjİeno beno eni:

«Shjiti yarwono sök ga
döni ga tek tjwe ba uë iröng obi.»[¶]
Köchi wak sök drëpdre ga
opdik buk tjä tjä di shäng roy jek obi.»

Tjİapga Jesús dbaryo döroe

3 Pjeyoga, kjibokwo tër bomi kong ëre tjok ga kjwo pjök tjän. E goshko ga pjây poshdun wotjlik bëy wİo. ²Tjİökwo tara Sbö tjİökwo İagagarë dënashko İi beno buk bomi kong. Ga tjİökwo İara bi Tjİapga, bi döga Jesús İirë, e İororwa tjawa Sbö tjİökwo roy İagaga Jesús äskarë bomi kong bakoe. Woydër ga tjİökwo uunkong ëre woyoshrozİ İyado.

³Woydër ga İlebo ëre miydëmi bäm goshko. Kjok pjir İeshko ga nopga Sbö tjİökwo joywë ä wİeniyo wen tjwe, ga jëk İong ba wotjlik owa İi go. ⁴Eshko ga tjİe ga «¿Cristo tjwe iröng obi İara İlemdo? ¿Eni ga tjwayde İlem ega? Borwa tjİapgaga tek dënashko so woİono pjir, ga kjok ëre shäryak dämärshko tek İëkong ga İleye kjİopswoydë İleme» İe. ⁵Gueniyo İleye shäryara Sbörë dämärshko İi miyde woydë İleme. Eshko ga kjopkwo shäryara, ga kjok dogro ichara wen tëm dİung roy dwayo, beno buk dİung İi tjreko. Uunkong ëre shäryara ba tjİökwo go. ⁶E irgo ga kjok buk eshko İi pira di go drete. ⁷Ga Sbö tjİe ga kjopkwo pjang eerishko İi, kjok ëre, e ber, äär jong no İlgwezİong dbaryo İishko. Eshko ga suya İök go, ga nopga owa İi pjiya dret bakoe.

⁸Pjeyoga, Tjİapga kong ga dbar kjwara, e İu kop sak dbäw dbäw (1,000) wİeni, ga İu kop sak dbäw dbäw (1,000), e ba kong ga dbar kjwara wİeni bakoe. E woyojemi İleme. ⁹Tjİapga Jesús tjİeno bi kong jİökoyo ga İlono ga

[¶]2:22 Proverbios 26.11.

tjwe iröng obi. Gueniyo no kjone kjone wotjlik ga tjwe wor anmoyō ãe. Shji songe ãe, ga woyde ga shji uunkong, ãlãbo owa shãryëy lōng ãi, e owa jlōe ãëy, ga rayëy, ëye pjir ãlãm wlo. E wopro ga sök bi koshë wopjlúe. Tjwe maling ãlãm e kjishko.

¹⁰ Tjlapga Jesús, e tjwe, koshëy lōng ãlãmshko, oba tjwe ãlürkë wleni. Eshko ga ãlãbo kuy pjluk ara kjok dogo, ga ãlãbo tjeng kës kjopkwo go ãi suya iökdë dret, ber ãgöy ame. ãlãbo tjeng kjok ëre kjing go ãi suya dret eni bako, kjok ëre kës ãi tjok.

¹¹ ãlãbo uunkong pjir ber eni. E kjishko ga woyde ga pjãy jëk pjlo bek, woyde Sbörë sorë ãi eni. ¹² Eerishko ga pjãy lōng Tjlapga Jesús tjwe dbaryo iara Sbörë ãi koshë. Woyde ga pjãy drön ãlãbo shãryë, tjwe maling wlo. Eshko ga kjopkwo, ãlãbo tjeng kës kjopkwo go, e suya iökdë drete. ¹³ Gueniyo kjopkwo shãrye tjaglën, kjok shãrye tjaglën bako, ãara Sbörë bi kong jlökoyo sorë ãi eni. Eshko ga ãlãbo pjlo bek erã. E koshoydë lōng wopjlúe.

¹⁴ E kjishko ga pjeyoga, ãlãbo ëre koshëmi lōng wopro ga pjãy drön jëk

pjlo bek, pjãy pogo ãlëye dret Sbö bokso wlo. Pjãy jëk lōng ëng tjok wãlp bakoe.

¹⁵ Woyoshrozï ga shji koshe Tjlapgarë sök wopjlú, shji döya wlo. Bi kjlara Pablo omtono bomi kong eni bako, kjok miydë twara Sbörë ba kong ãi go. ¹⁶ Ga tjlokwo tara bomi kong sorë ga tara nopga oblë oblë kong eni bako, kjibokwo tara kj-wobi ãi go. Gueniyo tjlokwo tara kjone kjone ãlë löklo miydëy wlo ga kjange. No kjone kjone kjok miydë ara ãlãm, mär Sbö go jlökoyo ãlãm bakoe. Eni ëmdë ga tjlokwo ãi ãlë löklo miyde lok pjluë ãe, gueniyo ãlë löklo ãe ãi eni ãlëme. Shãrye Sbö tjlokwo oblë oblë tjok eni bakoe. E kjishko ga epga oppjik lok om go.

¹⁷ E kjishko ga pjeyoga, nopga eniyo sorë miydëmi lōng pjir tjãn kuzong ga pjãy sjëk ba tjok, pjãy jyãpgwe nopga Sbö kolë ãlãm wleniyo ãlë ãlãm wlo, pjãy jëk lōng ba wotjlik owa ãi go ãlãm wlo, tjlokwo bek ãi rayëmi ãlãm wlo bakoe.

¹⁸ Woyde ga pjãy kjimte bi Tjlapga, bi döga Jesucristo ãlë jek këgong, ba wopjlú ãi kjishko. Woyde ga e miydëmi jek këgong bakoe. E ãëy ber kësbang, tjwlö ara iyado wlo. Ber eni.

Primera Carta de Juan

Kjibokwo ère tara Juandë

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dë-nashko ga e Jesús oppingga. Jesús wołono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjłokwo łaga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ère tara Jesús tjłokwo kjragaga löng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.) Kjibokwo ère tarashko ga e tjłablã tjän.

Shji woyde Sbörë ara li tara ba kong. Shji èng woydë ara kar kar wleni ga miydëy e go ga shji Sbö nopga jłokoyo, eni ga woyde ga shji èng woydë eni iyado li tara ba kong. Cristo wloyoga to löng tjłokwo bek llëm li lë, Jesús tjłokwo kjragaga li jyäpgwe e go wlo li tara ba kong. Eye tjłë Sbö Sëya gore, de llëm, e miydëy sorë li tara ba kong bakoe.

Tjłokwo li weno borwa kong

1 Shäng kjlara ko Tjłokwo.^{§§} Kjibokwo ère tërwa bomi kong ba kjışhko. Kjok ère dämär, llëye llëm obishko ga sök tjän. Bi iaga ber löng së jłokoyo li e. E kurorwa wëlë, ñorwa borwa bokkwo go, porwororwa borwa orkwo go bakoe. E roy łorwarë bomi kong. ²E weno borwa kong, ga llëye ñorwa li łorwarë bomi kong. Eni ga lërwa bomi kong ga Sök İyado li e. Dënashko ga sök Data Sbö tjok, gueniyo weno borwa kong dbar kjwöbö. ³Tjawa jëk löng włëp Data Sbö tjok, ba Wa Jesucristo tjok bakoe. Eni ga llëye ñorwa, kurorwa li lërwa bomi kong, pjây jëk löng włëp borwa tjok eni bako wlo. ⁴Ga tjłokwo ère tërwa bomi

kong, tjawa ber löng wopjłú anmoyö wlo.

Shji jëk pjło bek, Sbö dik

⁵Jesucristo tjłokwo łono borwa kong, ga llëye łara li ère: Sbö, e pjłú, pjło bek, llëye owa drete. ⁶Shji löng włëp ba tjok lëy, gueniyo shji jëk löng pjło bek llëm ga shji löng jyörkë, ga shji mär löng tjłokwo bek li go llëme. ⁷Gueniyo shji jëk löng pjło bek baıya dik ga shji löng włëp èng tjok, ga owa pjang bi go kës li löya Sbörë ber dret, ba Wa Jesucristo srëng kwono li kjışhko.

⁸Shji llëbo owa shäryono llëme lëy wleni ga shji opjyäpgwë löng om go, ga tjłokwo bek li miydëy löng llëme. ⁹Gueniyo Sbö, e pjło bek, llëye łara li shärye eni iyado. Eni ga llëbo owa shäryoroy li owa jłöe łoroy, ga rayoroy wleni ga owa pjang bi go li löya ber dret, ga shji ie ber pjło bek ba bokso. ¹⁰Gueniyo shji llëbo owa shäryono llëme lëy wleni ga Sbö, e jyö äe löydë, ga ba tjłokwo li miydëy löng llëme.

2 Pjây bor wapga wleni, tjłokwo ère tër bomi kong, pjây llëbo owa shäryë llëm wlo. Gueniyo shji kjlara llëbo owa shäryono wleni ga shji wlıke Jesucristorë. E pjło bek iyado, ga łan Data Sbö tjok bi kjışhko. ²E wołono, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret ga pjłú wlo, owa pjang nopga löng kjok ère kjing go uunkong go li löya ber dret ga pjłú wlo bako, shji ber löng shdungko ame wlo.

Tjłokwo tjaglën wleni

³¿Sbö miydëy pjłúre miydëy sorë? Tjłokwo łara bi kong shäryëy wlo li shäryoroy eni ga miydëy e go ga e miydëy pjłúe. ⁴Gueniyo eye Sbö miydë pjłúe lë, gueniyo kołe llëm ga shäng jyörkë, ga tjłokwo bek li miyde shäng llëme.

§§1:1 Tjłokwo lë li, e Jesucristo łokło.

⁵ Gueniyo ëye Sbö tjlökwo kolë ga Sbö woyde jlökoyo. Shji mär ba go jlökoyore miydëy eni: ⁶ Ëye tönö ba tjok le ga woyde ga jëk pjlo bek, Jesucristo jëktong sorë ga eni.

⁷ Pjeyoga, tjlökwo tër shäng bomi kong shäryëmi wlo ëre, e tjlökwo tjanglën totë llëme. Dämärshko ga tjlökwo ëre twaraba bomi kong, ga kuromi tjan.

⁸ Gueniyo eerishko ga beno tjanglën wleni. Cristo jëktong pjlo bek, ga pjäy jëk löng pjlo bek bakoe. E go ga tjlökwo ëre llë loklo miydëba wëlëe.

⁹ Ëye jëk shäng kjok shjiy roy wleni le, gueniyo oblë iywa shjiktëng ga jëk shäng kjok ro sī roy wleni obi. ¹⁰ Gueniyo ëye ba kjlara woydë ara ga jëk shäng kjok shjiy roy wleni, ëye iche dir llëm bakoe.

¹¹ Gueniyo ëye ba kjlara iywö shjiktëng ga jëk shäng kjok ro sī roy wleni, ga llëye iğa llëme. E kjishko ga jongya kjone miyde shäng llëme.

¹² Pjäy bor wapga wleni, owa pjang bomi go li löna Sbörë beno dret,

llëye shäryara Jesucristorë li kjishko. Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjishko.

¹³ Pjäy këkboga, kjok ëre shäryayde Sbörë llëm obishko ga Jesucristo sök tjan, ga pjäy ommydë eni tjan.

Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjishko.

Pjäy dwlasga,

Ä zanomie.

Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjishko.

¹⁴ Pjäy bor wapga wleni,

Data Sbö miydoromi.

Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjishko.

Pjäy këkboga,

sök së tek dämärshko dwayo li miydoromi.

Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjishko.

Pjäy dwlasga,

pjäy wokjang,

Sbö tjlökwo miydëmi löng,

Ä zanomi bakoe.

Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjishko.

¹⁵ Llëbo tjeng kjok ëre kjing go Sbö wloyo wleniyo, e woydako llëme. Ëye omwoydë ara ga Data Sbö, e woyde llëme. ¹⁶ Llëbo eniyo, e iğa Data Sbörë llëme. No wotjlik owa, llëbo ina pjlu li woyde ber ba kong, no krë ara ba llëbo kjishko bakoe. ¹⁷ Llëbo uunkong eniyo li pjir, ba woydaga li tjok. Gueniyo ëye Sbö kolë ga ber sök së iyado.

Cristo wloyoga

¹⁸ Pjäy bor wapga wleni, kjok pjir dbaryo li döröe. Cristo wloyo tjwe kjlara li roy kuromi, ga Cristo wloyoga oblë weno löng ara tjan. Miydëy e go ga kjok pjir dbaryo li döröe. ¹⁹ Dënashko ga epga löng bi tjok, gueniyo tjlökwo li kjrara lok jlökoyo llëm, e rayarae. Tjlökwo li kjrara lok jlökoyo kjwe ga beno löng bi tjok. Gueniyo e rayara kuzong ga miydëy e go ga tek dënashko ga tjlökwo li kjrara lok jlökoyo llëme.

²⁰ Jesucristo, e iak beno shäng dboy Sbö kong. Ga pjäy go ba Sëya ichara beno kësbang bomi tjok, ga tjlökwo bek li miydëmi löng pjlu. ²¹ Tjlökwo miydëmi llëm wleniyo totë bomi kong llëme. Tjlökwo bek li miydoromi tjan, ga miydëmi ga tjlökwo bek lishko ga jyö eshko drete. Tjlökwo ëre tër bomi kong e kjishko. ²² Ëye jyörkë ga igöy wëlëe. Ëye no pjluyo iche le Sbörë li, e Jesús llëme le oba kong ga jyörkaga li e. Nopga eniyo mär löng Data Sbö go llëm, mär löng ba Wa go llëm bakoe. E kjishko ga epga Cristo wloyo. ²³ Ëye tjläno ba Wa kjishko eni ga sök Data Sbö tjok llëme. Ëye mär ba Wa go le oba kong ga era sök Data Sbö tjok.

²⁴ Tjlökwo kuromi dämärshko li woyotjläzi iyado. Shäryoromi eni ga pjäy mär löng Sbö Wa go, Data Sbö go bakoe. ²⁵ Ga llono ga shji ie Sbö Warë ber löng së iyado Sbö tjok, lara jlökoyo sorë li eni.

²⁶Tjłokwo  re t r bomi kong, nopga to l ng bomi jy pgw   e  i kj shko. ²⁷Gueniyo pj yda go Sb  S ya ichara beno k sbang bomi tjok, ga sh ng bomi tjok  yado. Tjłokwo bek  aga  i e, ga pj y p ya  l  pogo go. E kj shko ga pj y pingga woyd  obl  ame. Eni ga pj y m r ber l ng Jesucristo go, pj y pina ba S yar  sor   i eni.

Sb  wapga

²⁸Pj y bor wapga w eni, pj y m r ber l ng ba go  yado, wen tjwe ir ng obishko ga shji l ng w p ba tjok w o, shji ber lökshko  l m w o bakoe.

²⁹E pjło bek  i miyd mi w eni ga miydoz  ga nopga j k pjło bek k s  i, e Sb  wapga.

3 Shji kowe Data Sb r  ba wapga, ga shji ba wapga jłokoyo. Miyd y e go ga shji woyde ara anmoy . Gueniyo nopga Sb  miyd   l m w eniyo, shji Sb  wapga  i miyde l k  l me. ²Pjeyoga, shji Sb  wapga shara,  lono ga shji sor  miyd y  l m obi gueniyo. Gueniyo Jesucristo wen tjweshko ga e sor   y w l eshko. Eni ga shji ber ba ya dik shara. ³ ye l ng ba kosh  eni ga eerishko ga j k woyd  pjło bek, ba ya dik.

⁴Sb  tjłokwo kol y  l mshko ga shji l ng  l bo owa sh ry . E kj shko ga  ye  l bo owa sh ry  ga Sb  tjłokwo kol  sh ng  l me. ⁵Gueniyo miyd mi pjł  ga Jesucristo  or kjok  re kjing go, owa pjang bi go  i l ya ber dret w o. Ga  l ye owa sh ryara  l me. ⁶ ye m r ba go ga  l bo owa sh rye enido  l me.  ye  l bo owa sh ry  enido ga Jesucristo miyde l ng  l m, kar miyde  l m bakoe.

⁷Pj y bor wapga w eni, pj y jy pgw ba  l me. Jesucristo  l bo sh ry  pjło bek  yado. E kj shko ga  ye  l bo sh ry  pjło bek ga e pjło bek, ba ya dik. ⁸Gueniyo Ara  l bo owa sh ry   yado tek d m rshko dwayo. E kj shko ga  ye  l bo owa sh ry  ga e   i. Sb  Wa  or

kjok  re kjing go,  l bo sh rye  r   i pjiga. ⁹ ye Sb  wa ga  l bo owa sh rye enido ame, e iara Sb r  beno sh ng s  jłokoyo ba ya dik kj shko. Eni ga e Sb  wa kj shko ga  l bo owa sh rye enido ga  e. ¹⁰ ye Sb  ware, de   wa, e miyd y eni:  ye  l bo sh ry  pjło bek  l m ga e Sb  wa  l m;  ye ba kjlara woyd   l m ga e Sb  wa  l m bakoe.

Shji  ng woyd  ara kar kar

¹¹Tjłokwo kuromi tek d m rshko dwayo  i  re: Bek ga shji  ng woyd  ara kar kare. ¹²D nashko ga domer sh ng kjlara ko Ca n, e   i. Ca n  i  l bo owa sh ryono, gueniyo ba l ngda  l bo sh ryono pjło bek. Ba l ng  i zr ra e kj shko. Shji opsh ry  ba ya dik  l me. ¹³Pjeyoga, nopga Sb  miyd   l m w eniyo, pj y  ywa l k shjikt ngshko ga pj y opshgaw  e go  l me. ¹⁴D nashko ga shji wołono l ng w eni, gueniyo eerishko ga shji l ng s  jłokoyo. Miyd y ga shji eni, bi pjeyoga woyd y ara kj shko. ¹⁵ ye ba kjlara  yw  shjikt ng ga e no zr ga w eni. Ga miyd mi pjł  ga  ye no zr k ga  ar ber l ng s   yado Sb  tjok  l me.

¹⁶Shji obl  woyd  sor   i miydoroy Jesucristo go. E optwono wołono bi kj shko. Bek ga shji optw  wołon bi kjlara kj shko eni bakoe. ¹⁷Shji  l bo ara, ga bi kjlara  l bo dret w eni ga woyde ga songe l y, ga kjimt y. Sh ryoroy eni  l m ga Sb  woyd y  l me. ¹⁸Pj y bor wapga w eni, shji obl  woyd  ara l y d   l m, obl  kjimtoz  wopjł  go dey, shji kjimte Sb r  sor  ga eni. ¹⁹⁻²⁰Sh ry y eni ga miyd y e go ga shji m r l ng Sb  tjłokwo bek  i go. Sb  tjwł  ara, bi wotjłik  i kjinmo, ga shji miyde pjire. E kj shko ga shji  l bo owa sh ryono l y bi pjł shko  md  ga miyd y ga shji l ng w p ba tjok.

²¹Pjeyoga, shji l ng  l bo owa sh ry   l me l y bi pjł shko ga shji l ng w p

ba tjok. ²²Eshko ga llëye rokëy ba kong dö ga twe bi kong pjir, ba tjlökwo kolëy löng pjllü kjishko, llëye woyde li shäryëy löng eni kjishko bakoe. ²³Ba tjlökwo lara bi kong shäryëy wlo li ëre: Shji mär ba Wa Jesucristo go, ga kolëy bakoe; shji ichara erë ëng woydë ara kar kare. ²⁴Ëye ba tjlökwo kolë ga mär ba go jlökoyo, ga Sbö shäng ba tjok bakoe. Shji go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok. Miydëy e go ga shäng bi tjok jlökoyo.

Nopga tjlë Sbö Sëya gore, de sëya oblë go, e miydëy sorë

4 Pjeyoga, nopga ara to löng tjlë ga «Tjawa tjlë Sbö Sëya go» le lok eni. Gueniyo nopga ara eniyo ichaga Sbörë llëme. E kjishko ga epga uunkong li tjlökwo kjrëy llëm, woyde ga e tjlÿy bäm go guing. ²Ëye tjlë Sbö Sëya go jlöre miydëy eni: Ëye tjlë ga Jesucristo öör kjok ëre kjing go no wleni le ga e ichaga Sbörë; ³ëye omäywë eni llëm ga e ichaga Sbörë llëm, e ichaga Cristo wloyo lirë. Cristo wloyo, e tjwe li roy kuromi tjän, ga eerishko ga shrono shäng kjok ëre kjing go.

⁴Pjäy bor wapga wleni, pjäy Sbö i, ga pjang bomi go li dbo ara, Cristo wloyo shäng kjok ëre kjing go li kjinmo. E kjishko ga Sbö wloyoga tjeng kës li zanomie. ⁵Epga kjok ëre so, ga tjlë nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik e kjishko, ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo omkuk löng wopjllüe. ⁶Gueniyo shjira Sbö i, ga ëye Sbö miydë ga shji kuya löng wopjllü, gueniyo ëye Sbö i llëm ga shji kuya llëme. Ëye tjlë Sbö Sëya bek li gore, de jyö sogo li go, e miydëy e go.

Shji woyde Sbörë ara, shji oblë woydë ara bakoe

⁷⁻⁸Pjeyoga, bi kjimtaga oblë woydë ara wlo li, e Sbö. E kjishko ga bek ga shji ëng woydë ara kar kare. No woydaga jlökoyo li, e Sbö. Miydëy e go ga ëye

oblë woydë ara ga e Sbö wa, ga Sbö miyde bakoe. Ëye oblë woydë llëm ga Sbö miyde llëme. ⁹Shji woydara Sbörë eni: Ba Wa kjlaraso ichara öör kjok ëre kjing go bi kjimtä, shji ber löng së jlökoyo ba kjishko wlo. ¹⁰Shji woydara Sbörë ara anmoyö. Ba Wa ichara, optwono wolono, owa pjang bi go li löya ber dret ga pjllü wlo, shji ber löng shdungko ame wlo. Shji Sbö woydë ara li äar e go llëme.

¹¹Pjeyoga, shji woydara Sbörë ara eni kuzong ga bek ga shji ëng woydë ara kar kar bakoe. ¹²Ëye Sbö ïno llëme. Gueniyo shji ëng woydë ara kar kar ga Sbö shäng bi tjok. Eni ga shji Sbö woydë jlökoyo li ikoba wëllëe.

¹³Shji go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok. Miydëy e go ga shji mär löng ba go jlökoyo, e shäng bi tjok bakoe. ¹⁴Data Sbö, ba Wa ichara öör kjok ëre kjing go, ber no döga wlo. Tjawa omïno, ga llëye ïnorwa li lorwarë löng oba kong. ¹⁵Jesús, e Sbö Wa. Ëye tjlökwo ëre kjrono ga mär shäng Sbö go, ga Sbö shäng ba tjok bakoe. ¹⁶Eni ga miydëy ga shji woyde Sbörë ara jlökoyo, shji mär löng ba go bakoe.

No woydaga jlökoyo li, e Sbö. Ëye oblë woydë ara ga mär shäng Sbö go, Sbö shäng ba tjok bakoe. ¹⁷Shji oblë woydë jlökoyo, shji opshäryë Jesucristo dik kjok ëre kjing go wleni ga no llgwezlong dbaryoshko ga shji ber löng wlep, llëye bangkjrëy llëme. ¹⁸Shji oblë woydë eni ga llëye bangkjrëy llëme. Shji shdüya Sbörë li bangkjrëy wleni ga miydëy e go ga shji löng oblë woydë jlökoyo llëme.

¹⁹Shji woydara Sbörë ara bäm go. E kjishko ga Sbö woydëy ara, oblë woydëy ara bakoe. ²⁰Ëye tjlë ga «Tja Sbö woydë ara» le, gueniyo ba kjlara iywa shjiktëng ga shäng jyörkë. Ba kjlara li iga wëllë, gueniyo Sböra iga llëme. ¿Eni ga ba kjlara li woyde llëm ga Sbö woyde sorëro? ²¹Ba tjlökwo lara bi kong

shäryëy wlo li ëre: Sbö woydozi ara, bomi kjlara woydozi eni bakoe.

Shji mär Sbö Wa go

5 Ëye, no pjlyuo iche İara Sböre İi, e Jesús İe ga e Sbö wapga jİokoyo. Ëye Data Sbö woyde ara ga ba wapga woyde eni bakoe. ² ¿Gueniyo ba wapga woydëy ara İi miydëy sorë? Shji Sbö woydëy ara, ga ba tjİokwo kolëy. Miydëy e go ga ba wapga woydëy ara bakoe. ³ Shji Sbö woydë jİokoyo wİeni ga ba tjİokwo kolëy. Ga ba tjİokwo, e kjang bi kong İİeme. ⁴ Sbö wapga uunkong İi, İİebo owa shärye nopga Sbö miydë İİem wİeniyorë İi, e zana İok pjire. Shji mär Jesús go ga owa İi zäy. ⁵ ¿İİebo owa İi zangga ërë? Ëye, Jesús, e Sbö Wa jİoe İe ga İİebo owa İi zangga beno epgarë döe.

⁶ Jesucristo öör shäng kjok ëre kjing go. E wara Juandë di go, ga woİonoshko ga srëng kwono. Miydëy e go ga e Sbö Wa. E waraba dö İİem, e srëng kwono bakoe. Jesús, e ë İe Sbö Sëyarë bi kong bako, ga tjİokwo bek İi İayde döe. ⁷⁻⁸ Eni ga Jesús, e Sbö Wa jİoe miydëy İİebo kjrİnggwo mya go: Sbö Sëya go, di İi go, srëng İi go bakoe. ⁹ Tjİokwo İe nopgarë bi kongshko ga tjİokwo kjrëy, tjwİo ara bi kong kjİshko. Gueniyo tjİokwo İe Sböre İi tjwİo ara e kjinmo. Ga ba Wa roy İaga İi, e Sbö om go. ¹⁰ Ëye mär Sbö Wa go ga tjİokwo İara Sböre İi kjrara jİokoyo. Ëye mär ba go İİem ga Sbö jyö äe İayde, ba Wa roy İara İi tjİokwo kjrara İİem kjİshko. ¹¹ İİeye İe Sböre İi ëre: Shji kong ba Wa twara, shji ie ber İöng së İyado ba tjok wlo İe eni. ¹² Eni ga ëye

mär ba Wa go ga sök së jİokoyo. Ëye mär ba go İİem ga woİono shäng wİeni.

Kjİbokwo pjİrİlong

¹³ Pjäy mär İöng Sbö Wa go, kjİbokwo ëre tër bomi kong, pjäy iara Sböre beno İöng së İyado ba tjok İi miydëmi pjİlú wlo. ¹⁴⁻¹⁵ Eni ga İİebo woyde Sböre wİeniyo rokëy ba kongshko ga miydëy ga shji kuya. Ga miydëy ga shji kuya wİeni ga İİebo rokoroy ba kong İi shärye bi kong eni. E kjİshko ga rokëy ba kongshko ga İİeye bangkjrëy İİeme.

¹⁶ Ëye ga kjİlara İk shäng İİebo owa shäryë ga woyde ga syöshtë Sbö kong ba kjİlara İi kjİshko. İİebo owa İër shäng İi, shji ie ber shdungko İyado wlo İİem wİeniyo İotë. İİebo owa, shji ie ber shdungko İyado wlo wİeniyo tjok. Ëye İİebo owa eniyo shäryono ga shji syöshtë ba kjİshko İİeme. ¹⁷ İİebo owa shäryoroy İİe pogo ga e owa. Gueniyo İİebo owa, shji ie ber shdungko İyado wlo İİem wİeniyo tjok.

¹⁸ Ëye Sbö wa ga İİebo owa shärye enido ame. E de Sbö Warë. E kjİshko ga İİeye shärye Ärë ba kong ga äe. ¹⁹ Miydëy ga shji Sbö wapga. Miydëy ga nopga Sbö miydë İİem wİeniyo İi ichaga Ärë. ²⁰ Miydëy ga Sbö Wa öör shäng kjok ëre kjing go, ga shji kong kjok miydë twara, Sbö bek İi miydëy pjİlú wlo. Shji mär İöng Sbö bek İi go, ba Wa Jesucristo go bakoe. Sbö bek İi e. Bi iaga ber İöng së İyado ba tjok İi e bakoe.

²¹ Pjäy bor wapga wİeni, shji sböpga jyägİo poshrëk İİeme.

Segunda Carta de Juan

Kjibokwo ère tara Juandë

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dë-nashko ga e Jesús oppingga. Jesús wołono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjłokwo laga Jesús äska wleniyo shara. Kjibokwo ère tarashko ga e tjlabla tjan.

Eshko dbaryo ga no kjone kjone to löng tjłokwo bek llëm li lë, Jesús tjłokwo kfragaga li jyäpgwe e go wlo. E kjishko ga kjibokwo ère tara Juandë, Jesús tjłokwo kfragaga li ber löng sjëk ba tjok wlo.

1¹⁻² Kjibokwo ère taga tja bomi tjlapgarë.

Sbö tjłokwo kfragaga, kjibokwo ère ichër jek bomi kong. Pjäy kjrara Sbörë. Tjłokwo bek li kroroy beno tjeng bi pjłushko, ga ber tjeng eshko iyado. E kjishko ga pjäy woydër ara, pjäy woyde tjłokwo bek miydagaga löng lirë eni bakoe.

³Rokër Data Sbö kong, ba Wa Jesu-cristo kong ga ba wopjłú li kjishko ga shji mär Sbö tjłokwo bek li go, ga shji èng woydë ara kar kar wopro ga shji kjimte lok ara, shji songe lë iyado, shji ie lok ber löng wlep bakoe.

Shji èng woydë ara kar kar

⁴Roy kuror ga pjäy jëk löng tjłokwo bek li go, shji ichara Data Sbörë sorë li eni. E kjishko ga tja wopjłú anmoyö.

⁵Eni ga pjeyoga, tjłokwo tër shäng bomi kong shäryëmi wlo ère, e tjłokwo tjalën totë llëme. Dämärshko ga tjłokwo ère twaraba bi kong. Lër bomi kong ga pjäy èng woydos ara kar kare. ⁶Ga shji èng woydë wlo ga woyde ga tjłokwo lara Sbörë bi kong shäryëy wlo li shäryëy eni iyado. Shji èng woydë laga Sbörë bi kong tek dämärshko dwayo.

⁷Nopga ara to löng kjok ère kjing go oba jyäpgwë. Tjlë ga «Jesucristo shrono kjok ère kjing go no wleni llëme» lë löng eni. Eye tjlë eni ga e Cristo wloyo. ⁸Pjäy pak shäryono ara, ga pjäy potjwlekklo tjok. Gueniyo pjäy sjëk, pjäy jyäpgwe lok llëm wlo, bomi potjwlekklo li jer llëm wlo.

⁹Eye oblë ping woydë, shji pina Cristorë sorë li kjinmo lë wleni ga shäng mär Sbö go llëme. Eye jëk shäng tjłokwo pina ba kong li go ga mär shäng Data Sbö go, ba Wa go bakoe. ¹⁰Eye äär bomi shwoy ga Cristo tjłokwo bek ère lë bomi kong llëm ga wlokrëmi bomi ushko llëm, «Miga» lë bomi kongshko ga «Kjobe» lëmi ba kong ëmdë llëm bakoe.

¹¹Eye omwłokjrono ga shäng ba pak owa li shäryë ba tjok wleni.

Kjibokwo pjirzlong

¹²Tja llëbo lë woydë ara bomi kong, gueniyo tër woydë kjibokwo go llëme. Pjäy in woydë, shji lan èng tjok wlo, shji ber löng wopjłú anmoyö wlo.

¹³Bomi pjeyoga Jesús tjłokwo kfraga, kjrara Sbörë wleniyo li, «¿Pjäy yonde?» lë bomi kong.

Tercera Carta de Juan

Kjibokwo ère tara Juandë

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlāra ko Juan. Dë-nashko ga e Jesús oppingga. Jesús wołono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjłokwo łaga Jesús āska wleniyo shara. Kjibokwo ère tarashko ga e tjłabla tjan.

Domer shäng kjlāra obi ko Gayo. Pjłara ga nopga ichara Juandë Jesús roy pjłú lë ba kong. Gueniyo domer shäng kjlāra eshko ko Diótreres, e domer tjwłō ara wleniyo. E kjīshko ga nopga ichara Juandë li włokjre woydë llëme. E kjīshko ga kjibokwo ère tara Juandë Gayo kong, ber shäng sjëk Diótreres tjok włō. Gueniyo nopga ichara li włokjrara Gayorë wopjłú kuzong ga Juan beno shäng wopjłú ba tjok, ga woyde ga włokjre eni jek obi li tara ba kong.

1 Kjibokwo ère taga tja bomi tjłapgarë. Gayo, kjibokwo ère ichër jek bop kong. Pja bor kjlāra, pja woydër ara jłokoyo.

²Pja bor kjlāra. Miydër pjłú ga pja jëk shäng pjłú Sbö tjok. Eni ga rokër Sbö kong ga pja kjimte, bop doyo ber pjłú eni bako włō. ³Pja roy sōra bi pjeyoga kjone kjonerë bor kong. Kuror ga pja mār shäng Jesús go jłokoyo, pja jëk shäng tjłokwo bek li go bakoe. E kjīshko ga tja wopjłú anmoyō. ⁴Roy kur ga bor wapga wleni jëk löng tjłokwo bek li goshko ga tja wopjłú anmoyō.

⁵Pja bor kjlāra. Tjłapga Jesús tjłokwo kjragaga kjimtëp enido, pjeyoga miy-

dëp llëm ëmdë ga kjimtëp bakoe. ⁶Epga kjimtorop sorë li łara łok Jesús tjłokwo kjragaga löng li kong. Epga āar eshko obishko ga kjimtos jek eni obi, woyde Sbörë sorë li eni. ⁷To löng Jesucristo pak shäryë, kjimtara nopga Sbö miydë llëm wleniyo lirë llëme. ⁸E kjīshko ga woyde ga bi pjeyoga eniyo tjwe bi shwoy ga włokjrëy löng wopjłú, tjłokwo bek li shdär jek këgong włō.

⁹Kjibokwo ichoror jek Jesús tjłokwo kjragaga löng li kong kjwara. Gueniyo domer shäng kjlāra eshko ko Diótreres. Tjawa kolë woydë llëm, nopga oblë ichë ā kjīshko. ¹⁰Tjawa jyōyotke ara. Bi pjeyoga włokjre woydë llëm bakoe. Èye omwłokjrono ga iche tön tjłokwo kjragaga löng li tjok ame. E kjīshko ga tja jek āar eshko ga włon kjłuwe.

¹¹Pja bor kjlāra. Īp ga no oblë llëbo owa shäryë ga pja omshäryë eni llëme. Llëbo pjłú shäryopdë eröe. Èye llëbo pjłú shäryë ga e Sbö ĩ. Èye llëbo owa shäryë ga Sbö miyde llëme. ¹²Domer shäng kjlāra ko Demetrio. Era pjłúe lë nopga uunkongdë eni. Tjawa omłë eni bakoe. Miydëp pjłú ga tjawa tjłë beke. Ga miydër pjłú ga tjłokwo lë shäng li, e beke.

Kjibokwo pjirzłong

¹³Tja llëbo lë woydë ara bop kong, gueniyo tër woydë kjibokwo go llëme. ¹⁴Pja ĩn woydë wop ā, shji ĩan ëng tjok włō.

¹⁵Rokër Sbö kong ga pja ie ber sök włëpe.

Bop pjeyoga löng jūshko li, «¿Pja yonde?» lë łok bop kong.

Bop pjeyoga löng eshko bop tjok li, «¿Yonde?» lëp kjlāra kjlāra kong bakoe.

Carta de Judas

Kjibokwo ère tara Judasdë

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjłara ko Judas. Kjone kjone tjłë ga e Jesús oppingga tak pjang Lucas 6.16 go, Hechos 1.13 go bakoe ã. Kjone kjone obi tjłë ga e Jesús lëng, Santiago dik, tak pjang Mateo 13.55 go, Marcos 6.3 go bakoe ã. Gueniyo miydëy pjłú ga kjibokwo ère taga, e Judas Iscariote llëme.

Eshko dbaryo ga no kjone kjone to löng tjłokwo bek llëm li ã, Jesús tjłokwo kfragaga li jyäpgwe e go wlo. E kjışhko ga kjibokwo ère tara Judasdë, Jesús tjłokwo kfragaga li ber löng sjëk ba tjok wlo.

1 Kjibokwo ère taga tja Judasdë. Tja Jesucristo parkaga. Tja Santiago lëng.

Nopga rokara Sbörë löng li, kjibokwo ère ichër jek bomi kong. Pjäy woyde Data Sbörë ara, ga pjäy de Jesucristorë.

²Rokër Sbö kong ga pjäy songe ã ère iyado, pjäy ie ber löng wlëp, pjäy woyde ara bakoe.

Nopga wotjłik owa włeniyo

³⁻⁴Pjeyoga, woydoror ga shji dëra Sbörë beno löng sorë li roy lër bomi kong kjibokwo ère go. Gueniyo kur ga tjłokwo ichër jek bomi kong oblë kjłuwe. No kjone kjone wotjłik ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret ba wopjłú li kjışhko kuzong ga shji llëbo owa shäryë ga pjłúe ã. Epga opyono beno löng bi Tjłapga, bi pjłuyo Jesucristo li wloyo. Nopga eniyo, e shdungko. E tak beno pjang Sbö tjłokwo go eni dëna tjan. Ga eerishko ga nopga eniyo kjone kjone

opzrëno löng bomi tjrëko, pjäy jyäpgwe wlo ã. E kjışhko ga rokër bomi kong ga tjłokwo roy pjłú li wlıkoziã. E twaga Sbörë beno ba nopga kong pjłaraso, ber iyado wlo.

⁵Llëbo kjone kjone woyoshër woydë bomi kong, e miydëmi löng pjir gueniyo. Dënashko ga Israel tjëyoga shira Tjłapgarë tek Egipto kjokyo dwayo irgoshko ga kjone kjone mär ba go llëm li pjira drete. ⁶Dënashko ga ba parkagaga kjok dogo so kong pak twara Sbörë oblë oblë. Gueniyo kjone kjone omrayono. E kjışhko ga pjirra Sbörë dröng sho go, iara beno löng kjok ro sı roy, äär jong ba llgwezłong dbaryo lışhko. ⁷Dënashko ga Sodoma sopga, Gomorra sopga, kjok shto oblë oblë löng ba soshko sopga, e pono no orkwosmono ba tjok llëm li tjok ara, ga llëbo shäryako llëm li shäryara lok oblë oblë bakoe. E kjışhko ga shduna Sbörë iök go, beno nopga owa shdüya iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li go iyado wlo li miydoklo.

⁸Nopga owa löng bomi tjrëko li, e llëbo shäryë eni bakoe. Llëbo shärye löng owa ba doyo go, ãara Sbörë ba kong yoshko ã kjışhko. Wotjłik lok ga ichaga ère llëme ã, ga kjok dogo sopga ãywe lok owa bakoe. ⁹Sbö parkaga kjok dogo so kägäyo Miguel ëmdë ga ënglono kar kar Ä tjok, Moisés doyo li kjışhkosho ga Ä ãyware owa sira ëmdë llëme. Eshko ga tjłë ba kong ga «Pja wlongga ber Tjłapgarë» ã ba kong eni erë. ¹⁰Gueniyo nopga ërera, llëbo ãywe lok owa oblë oblë, gueniyo llëye ãywe löng li, e llë miyde löng llëme. Epga so öng llë kjoyo, llëbo shärye ga woyotjłiya llëme. Wotjłik tjwe llë li shäryayde erë. Ga ba pjikklo li e.

¹¹Epga opshäryë owa, Caın dik. * Llëbo shärye llë pogo, dbur shak wlo, Balán

* 1:11 Génesis 4.1-16.

dik.[†] Ga Sbö kole ðok ðlëm kjishko ga ðlono ga pjir, Coré dik.[‡] iE kjishko ga epga song jlöe!

¹²Pjäy tön, ië ëng tjok, pjäy wopjlú Sbö tjok kjishkoshko ga ðlebo shärye ðok owa li ðökyokjre ðok ðlëm, gueniyo bomi kong ga ðlebo owa wleni, e ber lökyo ara bomi kong bakoe. Epga opwoytjlik löng om go erö, öng daga opsëng om go erö wleni. ðlebo le ðok ara, gueniyo ðlebo pjlu shärye ðok ðlëm, pjäng sho roshko di ðlëm, bakwe pjlukdë ðlaw pogo wleni. Eye kjimte ðleme. Kjor bo kjrozlong dbaryo ga kjor ðle botjyono ðlëm ga e ðlëno ðlëm, kjëtong jong wleni. Eshko ga shiy ba sleng tjok. Enira kjëtong jlökoyo. Nopga ëre so e kjoyo bakoe. Eye kjimte ðleme. ¹³Epga so dlung iöya dbo ara kjoyo, ðlebo owa shärye li igöy wële, dlung bung sho wleni. Epga so dbala jëk ba irbo bäng ðlëm kjoyoe. Epga löng shdungko kjok ro si anmoyö li roy iyado wlo.

¹⁴Dënashko ga domer shäng kjlara ko Enoc. E tjok ga Adán tjëyoga tek beno ba irgo li öötong kjringswo tjer (6).[¶] Eshko dbaryo ga Enoc tjëno nopga ëre kjishko. Tjlë ga «Tja kuzia! ðlono ga Tjlapga Jesús tjwe ba parkagaga kjok dogo so ara tjok, shtëy ga äär ðleme. ¹⁵E tjwe nopga uunkong ðlgwega, nopga owa li shdungga, ðlebo owa shäryara kës li kjishko, tjlokwo lara ðok owa ba kjishko kës li kjishko bakoe» le. ¹⁶Nopga ëre kjiloshtë ðle pogo kjishko, ðle pogo laywe owa bakoe. Jëk löng ba wotjlik owa li go erä. Krë ðok ara om goshko, ga oblë jyäpge ðok tjlokwo wolëso go, ðleye wojde li wleya wlo.

Pjäy sjëke

¹⁷Pjeyoga, ðleye lara Sbö tjlokwo roy lagaga bi Tjlapga Jesucristo äskarë bomi kong li, e woyoshrozia. ¹⁸Tjëno ðok ga «Kjok pjir lëshko ga nopga Sbö tjlokwo joywë ä wleniyo wen tjwe, ga jëk löng ba wotjlik owa li go» lara ðok eni. ¹⁹Nopga eniyo löng bomi tjreko, bomi shdögaga ber löng dboy dboy wlo li epga. Epga go Sbö Sëya ðlëm, jëk löng ba wotjlik owa li go erä.

²⁰Gueniyo pjeyoga, pjäy ëng kjimtos mär Sbö go jek këgong këgong. Pjäy syöshtë Sbö kongshko ga pjäy kjimtaga ber ba Sëyarë. ²¹Pjäy wojde Sbörë ara, ga pjäy songe le bi Tjlapga Jesucristorë bakoe. E kjishko ga ðlono ga pjäy ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok. E koshëmi löng wopro ga tjlokwo ëre woyoshrozia. ²²Eye, tjlokwo kjrëy wlo li kjone dey miyde ðlëm ga e songe lözia. ²³Eye, tjlokwo bek ðlëm li kjre wojdë kwilë ga dözi, nopga tek shiy iök roy dwayo wleni. Llamoga songe lözi, gueniyo pjäy sjëk, pjäy opshäryë baiya dik ðlëm wlo. Woyotjlizi ga ðlebo owa shäryara li kjishko ga ba shwong ëmdë ga beno owa, porwako ðlëm wleni.

Kjibokwo pjirzlong

²⁴⁻²⁵Sbö bi döga, e eröe. Pjäy kjimte dir ðlëm wlo ga pjluë. Pjäy ie äär ber löng ba bokshto ga pjluë bakoe. Eshko ga pjäy pogo ðleye dret, pjäy wopjlú anmoyö bakoe. Bi Tjlapga Jesucristo kjishko ga e iëy ber bi pjluë kësbang, tjwlo ara, dbo ara iyado. Ber eni.

[†]1:11 Números 22.2-24.25.

[‡]1:11 Números 16.1-50.

[¶]1:14 Enoc, e Jared wa. Jared, e Malalel wa. Malalel, e Cainán wa. Cainán, e Enós wa. Enós, e Set wa. Set, e Adán wa, tak pjang Génesis 5.3-18 go sorë li eni.

Apocalipsis

*Llëbo ère pina Jesucristorë
Juan kong, shji yo ñno wleni*

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlãra ko Juan. Dë-nashko ga e Jesús oppingga. Jesús wołono, ga woshrra Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjłokwo łaga Jesús äska wleniyo shara.

Eshko dbaryo ga Juan iaraba beno shäng dlung tjreko ko Patmos lishko, ba shdungllo, Jesús roy pjłú łara kjishko. Pjłara ga Jesucristo weno ba kong. Eshko ga llëbo pina ba kong, shji yo ñno wleni, ga ichara ba të, llëbo li miyde nopga uunkongdë wlo.

Bäm go ga ichara kjibokwo të Jesús tjłokwo kjrägaga kjrिंगgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.)

E irgo ga llëbo wen lono li pina ba kong. Nopga owa li shdüya Sbörë sorë li pina ba kong. Ä engkjwë Sbö nopga tjok sorë li pina ba kong. E zäya Jesüsdë sorë li pina ba kong. Lono ga nopga uunkong ber löng sorë li pina ba kong bakoe.

Llëbo ñna Juandë kës ère tara beno Jesús tjłokwo kjrägaga kong.

1 Llëbo ère pina Sbörë Jesucristo kong, piya ba parkagaga kong wlo, llëbo wen döro li miyde lok wlo. Eni ga tja Juan kong ga ba parkaga kjok dogo so ichara Jesucristorë ter shrono shäng bor kong, llëbo ère piya bor kong wlo. ²Llëbo ñnor li tër uunkong bomi kong, Sbö tjłokwo roy łara Jesucristorë

bor kong li tër bomi kong bako, ber ba miydoklo wlo. ³Ëye kjibokwo ère lë oblë kong ga ber wopjłúe. Ëye tjłokwo ère kuk, ga kole ga ber wopjłú bako, dbar lër shäng li döro kjishko.

⁴⁻⁵Kjibokwo ère taga tja Juandë.

Jesús tjłokwo kjrägaga kjrिंगgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong.

Rokër Sök İyado li[§] kong, sëyaga dogllo kjäk (7) tjeng ba pjłu sökklo jong li boksho li^{**} kong, Jesucristo kong ga ba wopjłú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlep bakoe. Jesucristo, e Sbö tjłokwo kura li łaga jłokoyo, woshrra bäm go li e, pjłupga löng kjok ère kjing go ichaga li e bakoe. Shji woyde ara, owa pjang bi go li löna beno dret, ba srëng kwona li go, ⁶ga shji iara beno löng syöshtagaga parkë löng Sbö, ba Data, borwa pjłuyo li kong. E kjishko ga Cristo iëy ber kësbang, tjwłö ara, dbo ara İyado wlo. Ber eni.

⁷Tja kuzia. Lono ga Cristo ter pjäng sho roshko,

İga uunkongdë,

ba shorkegaga löng dënashko li omik bakoe.

Eshko ga tjëyoga löng kës li ber löng woydë ara ba kjishko.

Ber eni.

⁸Tjłapga Sbö tjłë ga «Tja so tjłokwo toklo ko *Alfa*^{††} kjoyo, tja so tjłokwo toklo ko *Omega*^{‡‡} kjoyo bakoe. Llëye llem obishko ga tja sök tjän. Llëbo uunkong pjitong dret ga tja sök obi. Sök İyado li tja. Llëye shäryër woydë li shäryër ga pjłúe» le.

§1:4-5 *Sök İyado* le li, e *Data Sbö* loklo.

**1:4-5 *Sëyaga dogllo kjäk (7)* le li, e *Sbö Sëya dbo oblë oblë* li loklo.

††1:8 Grecia so tjłokwo go ga tjłokwo toklo ko *Alfa*, e ba bäm İyo, tjłokwo toklo ko *A* wleni.

‡‡1:8 Grecia so tjłokwo go ga tjłokwo toklo ko *Omega*, e ba pjirshko, tjłokwo toklo ko *Z* wleni.

Domer weno shäng kjlära, so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyoe

⁹Tja Juan, tja bomi kjlära Jesús tjlökwö kjruga. Shji mär bi pjüyo Jesús go kjishko ga shji shdungoba, gueniyo kuy kjange. Sbö tjlökwö roy lara Jesúsde bor kong li lër shäng oba kong kjishko ga tja icharaba beno sök dlung tjrëko ko Patmos lishko. ¹⁰Pjlära ga Tjlapga Jesús dbaryo[¶] ga tja go Sbö Sëya jlökoyo. Eshko ga ybö kuror bor irgo pjlära dbo ara, pjluk wli bakworoy wleni. ¹¹Tjlë bor kong ga «Lëye ip li tos ber pjäng kjibokwo go. E irgo ga ichos jek Jesús tjlökwö kjruga kjrängwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. Ichos jek Éfeso kjokyo, Esmirna kjokyo, Pérgamo kjokyo, Tiatira kjokyo, Sardis kjokyo, Filadelfia kjokyo, Laodicea kjokyo bakoe» ìe.

¹²Eshko ga tja bojongö in iröng, ëye ybö kuror tjlä li ë miydër wlo. Eshko ga in ga iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7), ¹³tjrëko shäng kjlära so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyö, doyono shäng shwong kur may äär ba kju kjing go, dop pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go pjäng ba pjlü kjing go. ¹⁴Ba kägä, ba käkzong, e kjwo pjüblün so pjäng sho kjoyoe. Ba bok roy so iök lök ri ri kjoyoe. ¹⁵Ba dre so dröng sho so klung sho kjoyö li iak jong iök pjë jong ri ri roshko li kjoyoe. Ba ybö dbo ara, di kës pjüblünyo dik. ¹⁶Orkwö këlëkong dbala tjeng kjwo kjäk (7). Dröng tur jong ba kjak roy kjwangna, kowo stek kar kar. Ba bokkwö kälä lletilet, dlo wleni.

¹⁷In jek drëng ga tja jek rish buk ba dre zlong, shji wolono buk wleni. Gueniyo eshko ga tja porwara ba orkwö këlëkong go, ga tjlä bor kong ga «Lëye

bangkjrep llëme. Lëye llëm obishko ga tja sök tjän. Llëbo uunkong pjitung dret ga tja sök obi. ¹⁸Sök İyado li tja. Tja wolono, gueniyo tja sök së İyado wlo. Shinmoga shtoyo u bäng bäng dökklo tjeng bor wloshko, epga woshrer iröng obi ga pjlüe.

¹⁹»Lëye inop li tozong. Eni tjok ga llëye shäryë li tos, llëye wen tek iröng li tos bakoe. ²⁰Dbala inop tjeng kjwo kjäk (7) bor orkwö këlëkong ëre, iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7) ëre, e llë lök lö lër bop kong. Iök shjiy bapkwö kjwo kjäk (7) ëre, e bor tjlökwö kjruga kjrängwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë li jyäglö. Dbala kjwo kjäk (7) ëre, e roy sögaga kjok dogo so doglo kjäk (7), parkë löng bor tjlökwö kjruga kjrängwo kjäk (7) kong li jyäglö bakoe.

Kjibokwo tak pjäng Jesús tjlökwö kjruga löng Éfeso kjokyo li kong

2 »Roy söga kjok dogo so shäng kjlära, bor tjlökwö kjruga löng Éfeso kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»«Shäng kjlära, orkwö këlëkong dbala tjeng kjwo kjäk (7), jek shäng iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7) li tjrëko. E tjlä bomi kong ga ²Pjäy jek löng sorë, e miydër. Pjäy parkë bor kong kjäng, llëbo weno bomi kong owashko ga kumi kjäng bakoe. No kjone kjone tjläno ga “Tja Sbö tjlökwö roy İaga Jesús äska” İara eni. Eshko ga tjlänomi yötso, ga miydoromi ga jyö erä. Eshko ga ioromi beno jek löng bomi tjok ame. ³Bor kjishko ga llëbo weno bomi kong

[¶]1:10 *Tjlapga Jesús Dbaryo* ìe li, e *dbar sondëshko* löklo, e woshwara Sbörë e dbaryo kjishko.

owa ara, gueniyo kuromi kjang, pjây wosonkono llêm bakoe.

⁴”Gueniyo bor kong ga pjây löng llêbo shâryë owa kjrina. Pjây mär löng bor go kwlëshko ga pjây ëng woydono ara kar kare. Gueniyo pjây opshâryë eni ame. ⁵Pjây opshâryëno dâmârshko sorë li woyotjlîzia. Llêbo shâryëmi löng owa li, e owa jlöe lözi, ga rayozî, ga llêbo shâryëromi dâmârshko, Sbö tjlökwo kjroromi kwlëshko li shâryozî eni iröng obi. Shâryëmi eni llêm ga tja jek bomi iök shjiy bakpwo jong li kjë bomi shjiryö. ⁶Gueniyo llêbo ber pjîlú bomi kong, llêbo owa shâryë nicolaítagarë löng li iywor shjiktëng, ga pjây omîywō shjiktëng eni bakoe.

⁷”Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kfragaga kong li kuya yötso. Sbö kjok bukshko ga kjor jong kjlâra, ba bo uoroy ga shji woñon llême. Ga ëye llêbo owa li zano ga ichër kjor bo li uë’ le.”

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kfragaga löng Esmirna kjokyo li kong

⁸»Roy söga shäng kjlâra obi, bor tjlökwo kfragaga löng Esmirna kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlâra, llêye llêm obishko ga sök tjân, llêbo uunkong pjitung dret ga sök obi. Era woñono, ga woshrono iröng obi. E tjlë bomi kong ga ⁹’Pjây shdungoba sorë, e miydër. Pjây song jlöe. Gueniyo jlökoyo ga pjây song llêm, pjây llêbo ara wleni. Pjây jyöyotke nopgarë sorë li miydër. Epga tjlë ga “Tjawa judfoga” le, miga jyö, epga Ä nopga erä. ¹⁰Llêbo wen tjwe bomi kong owa li bangkjrëmi llême. Lër bomi kong ga pjây kjong kjong ie Ärë

om go ber löng no shdüzlong uyo roshko, pjây tjliya wlo, llêbo owa shâryëmi wlo le, ga pjây shdüya song äär jong dbar sak kjwara (10). Gueniyo tja rayëmi llêm, äär jong pjây woñono guing. Shâryëromi eni ga pjây iër ber löng së iyado Sbö tjok.

¹¹”Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kfragaga kong li kuya yötso. Ëye llêbo owa li zano ga nopga woñono tjeng li woñon jek obi wlenishko ga llêye wen ba kong llême’ le.”

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kfragaga löng Pérgamo kjokyo li kong

¹²»Roy söga shäng kjlâra obi, bor tjlökwo kfragaga löng Pérgamo kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlâra, dröng tjeng kjwangna, kowo stek kar kar. E tjlë bomi kong ga ¹³’Miydër ga pjây löng lishko ga nopga pjîluyo li Ä erä. Eni ëmdë ga pjây mär löng bor go iyado. Dënashko ga domer shäng kjlâra eshko ko Antipas. E parkono bor kong pjîlúe. E zröraba bomi tjrekoshko ga tja rayëromi llême.

¹⁴”Gueniyo bor kong ga pjây löng llêbo shâryë owa. Dënashko ga Balac pina Baländë Israel tjëyoga jyäpgwë ara. Epga ichara öng sho twaraba sböpga jyäglo kong li uë. Epga ichara pë no orkwosmono ba tjok llêm li tjok. Pjây kjone kjone jëk löng tjlökwo ëre go. ¹⁵Pjây kjone kjone jëk löng tjlökwo owa le nicolaítagarë li go bakoe. ¹⁶E kjishko ga llêbo owa shâryëmi löng li, e owa jlöe lözi, ga rayozîa. Llêm ga tja jek bomi shwoy, ga tja ëngkwë bomi tjok, dröng tur jong bor kjak roy li go.

17 "Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjłokwo łe Sbö Sëyarë bor tjłokwo kjrägaga kong łi kuya yötso. Ëye łłebo owa łi zano ga kong dli ter kjok dogo dwayo miydëba kjok ëre kjing go łłem włeniyo łi^{§§} twër ber ba kong. Kong akkwo kjwo pjłublún twër kjwara bako, goshko ko jyä tak pjang tjaglën, miydaga ërë łłem, miyde ba kjraga lirë eröe' łe."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjłokwo kjrägaga löng Tiatira kjokyo łi kong

18 »Roy söga shäng kjłara obi, bor tjłokwo kjrägaga löng Tiatira kjokyo łi kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo łi tos eni:

»"Sbö Wa, ba bok roy so iök lok ri ri kjoyo, ga ba dre so dröng sho so klung sho kjoyo krung beno shjij kjoyo bakoe. E tjłë bomi kong ga 19 "Pjây jëk löng sorë, e miydër. Pjây ëng woydë ara, pjây mär bor go, pjây parkë bor kong pjłú, łłebo wen bomi kong owashko ga kumi kjang bakoe. Miydër ga eerishko ga pjây löng łłebo pjłú shäryë ara, pjây mär bor go bäm go łi kjinmo bakoe.

20 "Gueniyo bor kong ga pjây löng łłebo shäryë owa kjrina. Walë shäng kjłara ko Jezabel. E tjłë ga "Tja Sbö tjłokwo łaga" łe, gueniyo jyö erä. Tjłokwo łe shäng łi go ga bor parkagaga jyäpgwe ara. Epga iche pë no orkwosmono ba tjok łłem łi tjok. Epga iche öng sho twaraba sböpga jyäglo kong łi uë bakoe. Eni ëmdë ga e slomi łłeme. 21 Kong dbar twror kop ara, łłebo owa shärye shäng łi, e owa jłöe łe wlo, gueniyo raye woydë łłeme. 22 E kjishko ga iër ber buk swlo ara, ba bukklo kjing

go. Ëye pë ba tjok, ga łłebo owa shärye löng łi raye łłem ga shdun ara bakoe. 23 Walë łi wäga zrör drete. Eshko ga bor tjłokwo kjrägaga löng kës łi ommydë ga wotjlik łłë łi, łłeye woyde löng łi, e miydër pjłú, ga pjây kjłara kjłara potjwlën, łłebo shäryoromi łi kjishko.

24 "Gueniyo pjây kjone kjone jëk löng Jezabel tjłokwo łi go łłeme. Pjây oppino kjok miydë Ä ĩ miydëba łłem włeniyo łëba łi go łłem bakoe. Pjâyda ichër łłebo oblë shäryë łłeme. 25 Pjây mär ber löng tjłokwo kjrromi łi go erä.

26 "Ëye łłebo owa łi zano, ga tja kolara äär jong ba dbo go ga kong dbo twër, tjëyoga uunkong iche wlo, 27 dbo twara bor Datarë bor kong sorë ga eni. Ga "epga iche kjang; kole lok łłem ga shdüya ara, klung sbi dloroy pjäs włeni."* 28 Ga kong dbala ko Dbar Kjoklo łi twër ber ba kong bakoe. 29 Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjłokwo łe Sbö Sëyarë bor tjłokwo kjrägaga kong łi kuya yötso' łe."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjłokwo kjrägaga löng Sardis kjokyo łi kong

3 »Roy söga shäng kjłara obi, bor tjłokwo kjrägaga löng Sardis kjokyo łi kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo łi tos eni:

»"Shäng kjłara, wloshko tjeng Sbö Sëyaga doglo kjäk (7),† dbala kjwo kjäk (7) bakoe. E tjłë bomi kong ga 'Pjây jëk löng sorë, e miydër. Pjây löng së łëba, gueniyo pjây wolono löng włeni. 2 Pjây wollenzong! Pjây dbo beno sira dö, ga jetoe. E kjishko ga pjây dbokjrozong. ĩn ga pjây

§§2:17 Dli ter kjok dogo dwayo łe łi, ko maná.

*2:27 Salmo 2.9.

†3:1 Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) łe łi, e Sbö Sëya dbo oblë oblë łi loklo.

jék löng pjlo bek bor Sbö bokso llême. ³Tjlokwo kuromi, kjroromi li, e woyoshrozi, kolozî iröng obi. Llêbo owa shäryemi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozia. Pjäy wöllên llêm ga tja koshemi löng llêmshko ga tja jek bomi shwoy, no lû ä wleni.

⁴”Pjäy kjlöbö, bomi shwong shtimirê wliwli wleni llêm obi. Pjäyda omshäryono eni kjishko ga pjäy iër ber jék löng bor tjok, doyê shwong ko pjilublún go. ⁵Eye llêbo owa li zano ga doyê shwong ko pjilublún go, baïya dik. Eye ber sök sê iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kjibokwoyo li go. Ga eye llêbo owa li zano ga ba ko lön kjibokwo li go dwayo llême. Ba kjishko ga tja tjle bor Data, ba parkagaga kjok dogo so kong ga “Kjwe botoya” lër ba kong lok eni. ⁶Eye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlokwo le Sbö Sëyarê bor tjlokwo kjragaga kong li kuya yotso’ le.”

**Kjibokwo tak pjang Jesús
tjlokwo kjragaga löng
Filadelfia kjokyo li kong**

⁷»Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlokwo kjragaga löng Filadelfia kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlara, e eröe. Tjlokwo bek laga li e bakoe. Pjlu David u bäng bäng dökklo tjeng ba wloshko. U bäng bäng döra ga bängzaga ëre llêm, u bäng bäng bängzara ga döga ëre llêm bakoe. E tjle bomi kong ga ⁸’Pjäy jék löng sorê, e miydër. Iza. U bäng bäng döror jong bomi boksho, bängzaga ëre llême. Miydër ga pjäy dbo ara llêm, gueniyo bor tjlokwo koloromi, tja rayoromi llêm bakoe. ⁹Pjäy löng lishko ga

nopga löng kjlöbö, tjle ga “Tjawa judioğa” le, miga jyö, epga Ä nopga erä. Llono ga epga icher kjok tjok bomi boksho, ga tjle lok bomi kong ga “Nopga woyde Jesüsdê ara li pjäy” le bomi kong eshko. ¹⁰Dbar tjwe kjwara ga llêbo wen nopga löng kjok kjwang jikong li kong owa, epga tjlin wlo. Dênashko ga tja tjleno bomi kong ga “Llêbo wen bomi kong owashko ga kuzi kjang, tja rayemi llême” loror bomi kong eni, ga tjlokwo li koloromi. E kjishko ga dbar owa li tjweshko ga pjäy dër yotso, pjäy dër wlo.

¹¹”Tja äär malinge. Llêye tjeng bomi tjok li jnezî, bomi potjwlekklo li döga ëre bomi shjiryö llêm wlo. ¹²Eye llêbo owa li zano ga iër ber shäng Sbö u shwleyo wleni, ga ber shäng eni iyado. E go ga bor Sbö ko li tär, bor Sbö kjokyo ko li tär, bor ko li tär bakoe.[‡] Ba kjokyo li, Jerusalén kjokyo tjaglên li e. E ter kjok dogo dwayo. ¹³Eye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlokwo le Sbö Sëyarê bor tjlokwo kjragaga kong li kuya yotso’ le.”

**Kjibokwo tak pjang Jesús tjlokwo
kjragaga löng Laodicea kjokyo li kong**

¹⁴»Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlokwo kjragaga löng Laodicea kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlara, ‘Ber eni’ laga li e. Llêye le li shärye eni iyado. Llêye ina li le jlökoyo. Llêbo shäryara Sbörê kës ichaga li e bakoe. E tjle bomi kong ga ¹⁵’Pjäy jék löng sorê, e miydër. Pjäy zengteng anmoyö wleni llêm, pjäy kjlik ara anmoyö wleni llêm bakoe. Woydër ga pjäy kjlik wleni, llêm ga pjäy zengteng wleni.

[‡]3:12 Sbö ko li tak lok ba go, epga baïya kjishko.

¹⁶Gueniyo pjāy kjīkjlī wleni erō kjishko ga pjāy tjwēr bor kjak roy dwayo wleni.¹⁷ Pjāy tjlē ga “Tjawa dbur sho ara. Llēbo wlenorwa ara. Llēye oblē woydērwa llēme” lēmi eni. Gueniyo pjāy song jlō, pjāy llēye dret, pjāy kjok īgō llēm, pjāy shwong llēm bakoe. ¿Pjāy opkugō lōng llēmde? ¹⁸E kjishko ga lēr bomi kong ga dbur sho shōylōr suk pjir beno pjīlū wleniyo tjwlēzī bor kong, ber bomi kong wlo, pjāy ber lōng dbur ara jlōkoyo wlo. Shwong ko pjīlūlūn tjwlēzī bor kong, ber bomi kong wlo, pjāy doyē e go wlo, pjāy lōng kjīlop dret li lōkyo jnemi e go wlo. Ga bokkwo dwloyo tjwlēzī bor kong, ber bomi kong wlo, pjāy kjok īgō pjīlū wlo.

¹⁹”Ēye woydēr li jēk owashko ga wlon, ga poshdun, opyē jēk pjīlo bek irōng wlo. Eni ga llēbo owa shāryēmi lōng li, e owa jlōe lōzī, ga rayozīa. ²⁰Kuzīa. Tja shāng na bomi u bāng bāng bomi rokē, tja iēmi opzrēk jek bomi tjok wlo. Ēye, tja kura, ga u bāng bāng li dōra bor kong ga tja opzrēk jek ber sōk ba tjok, ga tjawa iē ēng tjok.

²¹”Llēbo owa li zanor, ga tja öō-tong sōk bor Data tjok, ba pjīlū sökklo kjing go. Ēye llēbo owa li zano ga kong dbo twēr āar ber sōk bor tjok, bor pjīlū sökklo kjing go eni bako wlo. ²²Ēye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlōkwo lē Sbō Sēyarē bor tjlōkwo kjragaga kong li kuya yōtso’ lē.”»

Pjīlū sökklo jong kjwara kjok dogo

4 E irgo ga īnor jek obi, ga īn ga u bāng jong oojong kjwara kjok dogo.

Ga ybō kuror pjīlara pjīluk wli bakworoy wleni li tjlēno bor kong obi. Tjlē ga «Pja tēmō. Llēye wen ēre irgo li pin bop kong» lē. ²Jekdo eshko ga tja go Sbō Sēya jlōkoyo. Eshko ga pjīlū sökklo īn jong kjwara kjok dogo, kjing go ēbo sōk kjlara. ³Sōk li so akkwo wolēsowa ko *jaspe*, *cornalina*, e *kjoyoe*. Sökklo li sor go, donku pjang pjirbri, kālā kēsōng, akkwo wolēsowa ko *esmeralda* kjoyoe. ⁴Sökklo li sor go, pjīlūpa sökklo lōk sak pjōk kjingsho pkēng (24), tjlapga kjok llgwegwa wleniyo sōk kjlara kjlara sökklo li kjing go, doyono sōk shwong pjīlūlūn go, pjīlū dlu ioklo shāryak dbur sho shōylōr go jong ba dlu kjing go. ⁵Sökklo jong roworbēshko li roy dwayo, llgwlēng tur jong lletllet llaw pogo, kjirik ri ri lē ara bakoe. Sökklo li bokshto ga iōk pjē lōk ri ri ba bapkwō roy kjwo kjāk (7). Sbō Sēyaga doglo kjāk (7) li⁸ e. ⁶Ga llēbo īn buk sökklo li bokshto oblē, so dlung shāryak batlē sho go kjoyo, roīgōy wēlēe.

Sökklo li worbo go pjīlor kar kar, āya lōng sē wleniyo tjeng kjlara kjlara. Doglo pkēng (4) li bokkwo lōk llaw pogo, bām lē, irōng lē bakoe. ⁷Kjlara so dbong kjoyo, kjlara so sögla kjoyo, kjlara bokkwo so no kjoyo, kjlara so dōbung dbuk pjang kjoyoe. ⁸Kjlara kjlara sjāgā lōk ko tjer (6), ga bokkwo lōk llaw pogo, sjāgā li dorko bakoe. Shkē dba ga tjlē lōng iyado. Tjlē ga «Tjlapga Sbō, llēye shāryēp woydē li shāryēp ga pjīlūe.

Pja erōe. Pja erōe. Pja erōe.

Pja sōk iyado» lē lōk eni.

⁹Sōk pjīlū sökklo kjing go li sōk iyado. E poshrēya āya lōng sē lirē ara, e ie lōk ber kēsōng, tjwlō ara. Ga tjlē lōk ba kong ga «Tjawa wopjīlū bop tjok iyado» lē eni. Lē

3:16 Eshko dbaryo ga di bāng tjeng kjīk ara anmoyō, ga nopga dwlōmnek di kjīk li go. Di bāng tjeng obi zengtēng anmoyō, ga di eniyo li ie lōk, ber lōng wopjīlū wlo. Gueniyo di bāng tjeng kjīkjlī llē, e ba kong ga llēno llēme.

4:5 Sbō Sēyaga doglo kjāk (7) lē li, e Sbō Sēya dbo oblē oblē li lōklo.

Īok enishko ga ¹⁰ tĵlapgaga kjok ĩlgwega wĕniyo dogĭo sak pjok kjingsho pkĕng (24) lōng ĩ kjok tok sōk ĩ bokshto. Ga poshrĕya ĩok eni wopro ga ba pjĭlupga đĭu iokĭo ie ba sōkkĭo ĩ bokshto, ga tĵĭe ĩok ga

¹¹ «Borwa Tĵlapga, borwa Sbō, ĩĭbo tjeng kĕs ĩ shāryaga pjarĕ, woydorop eni kjĭshko.

Ga beno lōng sĕ ĩ ĩaga pjarĕ bakoe.

E kjĭshko ga pja tĵwĭo ara, pja ĩĕrwa ber kĕsbang, tĵwĭo ara wĭo, pja bangkjrĕrwa wĭo, dbo ara ĩ ber bop kong wĭo bakoe» ĩe ĩok eni.

Öng Wĭĕp Ushko So Īlgwokĭĕ, kjibokwo

5 Eshko ga ĩn ga sōk pjĭu sōkkĭo kjing go ĩ orkwo kĕĭĕkong kjibokwo tjeng kjwara, tak pjir kjwo kar kare. Kjibokwo ĩ dira pjir, ga kjarbo smona kjibokwo smokkĭo go kjwo kjäk (7), roshwing ĩĭĕm wĭo. ² Ga ĩn ga Sbō parkaga kjok dogo so shāng kjlara, dbo ara wĕniyo. E tĵĭĕno dbo go, tĵĭe ga «Ķĕye tĵwĭo ara, kjibokwo smokkĭo iak ĩok kjibokwo kjarbo go ĩ döya wĭo, kjibokwo ĩ roshwĭya wĭo?» ĩe. ³⁻⁴ Gueniyo ĕye tĵwĭo ara, kjibokwo ĩ roshwĭya, ĩya wĭo dret, ĕye sōk kjok dogo eniyo ĩĭĕm, ĕye sōk kjok ĕre kjing go eniyo ĩĭĕm, ĕye sōk klung ĕre dorko eniyo ĩĭĕm bakoe. E kjĭshko ga tja ślar ĕĕe. ⁵ Gueniyo tĵlapgaga kjok ĩlgwega wĕniyo kjlara tĵĭe bor kong ga «Pja ślar ame. Judá tĵĕyo ĩ dbongyo sōk kjwe ĩzong. Kjwe David tĵĕyo. ĩĭĕbo owa ĩ zana pjire. E kjĭshko ga kjibokwo smokkĭo iak ĩok kjibokwo kjarbo kjwe döya ga pjĭú, kjibokwo kjwe roshwĭya ga pjĭú bakoe» ĩe.

⁶ Eshko ga ĩn ga Öng Wĭĕp Ushko So Īlgwokĭĕ ĩ kojono sōk pjĭu sōkkĭo ĩshko, āya lōng sĕ dogĭo pkĕng (4)

ĩ, tĵlapgaga kjok ĩlgwega wĕniyo lōng ĩ, e tĵrĕko. Ga ĩn ga zrōraba kjoyoe. Öng ĩ sjō kjwang kjäk (7), bokkwo kjwo kjäk (7), e Sbō Sĕyaga dogĭo kjäk (7),** ĩchak kjok kjwang ĩkong ĩ ĩok-ĭo. ⁷ Eshko ga jek pjĭu sōkkĭo ĩ zlong, ga sōk pjĭu sōkkĭo kjing go ĩ, kjibokwo tjeng ba orkwo kĕĭĕkong ĩ kjrara Öng ĩrĕ ey dwayo. ⁸ Kjrashko ga āya lōng sĕ dogĭo pkĕng (4) ĩ, tĵlapgaga kjok ĩlgwega wĕniyo dogĭo sak pjok kjingsho pkĕng (24) ĩ, e kjok tonō tjeng Öng ĩ bokshto. Kjlara kjlara wĭoshko kjorkwang shāryak jong kjĭyo tĵok tĕy or go wĕniyo tjeng kjwara, wĭoshko di iokĭo shāryak dbur sho shōyĭor go tjeng kjwōbō, roshko ĩĭĕbo ĩo pjĭĕbĭĕe. ĩĭĕbo ĩo pjĭĕbĭĕ ĩ, e Sbō nopga syō ĩ ĩokĭo. ⁹⁻¹⁰ Eshko ga tonō ĩok tĕkwo tĵaglĕn, tĕkwoyo eni:

«Pja zrōraba,

ga bop srĕng kwonop ĩ go ga nopga tĵwĭĕnop Sbō kong.

Nopga tĵwĭĕnop ĩ tĵĕyoga oblĕ oblĕ uunkong, tĵĭe tĵĭokwo oblĕ oblĕ uunkong, kjok shto oblĕ oblĕ uunkong soppa bakoe.

Nopga ĩ iorop beno lōng syōshtagaga parkĕ lōng Sbō, borwa pjĭluyo ĩ kong,

ga ber lōng nopga lōng kjok ĕre kjing go ĩ ĩchaga ĩyado wĭo.

E kjĭshko ga pja tĵwĭo ara,

kjibokwo kjwe kĵrĕp wĭo,

kjibokwo smokkĭo iak ĩok ba kjarbo go ĩ döp wĭo bakoe» ĩe.

¹¹ Eshko ga ĩnor jek obi, ga ĩn ga Sbō parkagaga kjok dogo so lōng trāk ĩĭĕm, shtĕy ga āar ĩĭĕm wĕni. Lōng pjĭu sōkkĭo ĩ, āya lōng sĕ ĩ, tĵlapgaga ĩ, e pjĭor kalĕkong pjirbie. ¹² Ga tĵĭĕno ĩok dbo ara. Tĵĭe ga

«ĶÖng zrōraba kjwe tĵwĭo ara, dbo ara ĩ ber ba kong wĭo,

**5:6 *Sbō Sĕyaga dogĭo kjäk (7)* ĩe ĩ, e *Sbō Sĕya dbo oblĕ oblĕ* ĩ ĩokĭo.

İlebo tjewlō ara tjeng kēs li ber ba kong wlo,
 kjok miydē ara li ber ba kong wlo,
 bangkjrēba wlo,
 iēba ber kēsbang, tjewlō ara wlo,
 poshrēkoba wlo bakoe!» İe.

¹³ Eshko ga İlebo tjeng kēs shāryara Sbōrē kjok dogo, kjok ēre kjing go, klung ēre dorko, dlung tjrēko, e tjlēno İok uunkong bakoe. Tjlē ga «İSök pjlū sökklo kjing go kjwe, Öng kjwe, e poshrērwa İyado, bangkjrērwa İyado, İerwa ber İong kēs-kēs, tjewlō ara İyado, dbo ara li ber ba kong İyado bakoe!» İe.

¹⁴ Ga äya İong sē doglo pkēng (4) li tjlē ga «Ber eni» İe, ga tjlapgaga li kjök tonο, ga sök pjlū sökklo kjing go li, Öng li, e poshrēra İok.

Kjibokwo smokklo iak İok kjibokwo kjarbo go

6 E irgo ga İn ga Öng Wlēp Ushko So İlgwoklē li, kjibokwo smokklo iak İok kjibokwo go kjwo kjäk (7) li dōra kjwara. Ga kur ga äya İong sē li kjlara tjlēno dbo go, kjrik wleni. Tjlē ga «İPja tegö!» İe. ² Ga İnor jek obi, ga İn ga kwomgla sök kjlara kjlo pjlublūn. Kjlara sök ba kjing go wloshko sbōng tjeng kjwangna. Ga kong pjlū dlu İoklo twaraba kjwara. E irgo ga jek sök kwomgla li kjing go, oba zang wlo İe wleni.

³ E irgo ga kjibokwo smokklo dōra Öng İirē kjwara obi. Eshko ga kur ga äya İong sē li kjlara obi tjlē ga «İPja tegö!» İe. ⁴ Eshko ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo srēzrēn. Kjlara sök ba kjing go. Ga kong drōng twaraba kjwangna kēs-bange. Ga kong dbo twaraba İlebo wlēp kjok ēre kjing go li pjiya wlo, nopga ber İong ēng zrök wlo.

⁵ E irgo ga kjibokwo smokklo dōra Öng İirē kjwara obi, e tjok ga öotong kjwo mya. Eshko ga kur ga äya İong sē li kjlara obi tjlē ga «İPja tegö!» İe. Ga İnor jek obi, ga İn ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo sī. Kjlara sök ba kjing go, wloshko İlebo tjlİkklo tjeng kjwara. ⁶ Ga kur ga ēbo tjlēno äya İong sē doglo pkēng (4) İong İishko dwayo. Tjlē ga «Nopga İey ber İong parkē dbar kjwara, dwla kjrina bayo gök tjung wleni†† äska dō, İlēm ga dwla kjrina obi bayo gök tjung wleni kjwo mya äska dōe. Gueniyo kjyo, kjİllgwo bo dyo, e İey srer İlēme» İe.

⁷ E irgo ga kjibokwo smokklo dōra Öng İirē kjwara obi. Eshko ga kur ga äya İong sē li kjlara obi tjlē ga «İPja tegö!» İe. ⁸ Ga İnor jek obi, ga İn ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo shwēshwē. Kjlara sök ba kjing go ko Shinmo Kägäyo, ga kjlara obi jek shäng ba irgo ko Shinmo Shtoyo. Kjok kjwang jİkong li shdōktong beno kjrİnggwo pkēng (4), ga epga kong dbo twaraba nopga İong kjok kjrina li zrök pjir wlo. Ga zrōra drōng go, pjlū go, swlo go, äya kjloshko so go bakoe.

⁹ E irgo ga kjibokwo smokklo dōra Öng İirē kjwara obi, e tjok ga öotong kjwo shkēng (5). Eshko ga İn ga shİnmoga sēya İong İlebo İō pjlēblē sukklo jong eshko li dirko. Epga İong sē obİshko ga Sbō tjlōkwo kjrara İok, ga İara oba kong, ga zrōraba e kjİshko. ¹⁰ Eshko ga epga tjlēno dbo go. Tjlē ga «Tjlapga, İlēye shāryēp woıdē li shāryēp ga pjlūe. Pja erōe. Pja pjlō bek bakoe. ¿Äär jong İlono ga nopga İong kjok kjing go li shdum, tjawa zrōra İok li kjİshko?» İe. ¹¹ Eshko ga kjlara kjlara kong shwong twaraba ko pjlublūn, ga ēbo tjlē ba kong İok ga «Koshozī sira obi, bomi pjeyoga Sbō parkagaga zrökoba bomİpjōy dik wlo li, e zrōraba pjir guİng» İe.

††6:6 Gök tjung wleni, e bayo litro kjwara dik.

¹²E irgo ga kji bokwo smokklo dora Öng lirë kjwara obi. Eshko ga inor jek obi, ga in ga yo tjwe pjang kës bang kj-rina, dlo kworkwono beno pjang yët, shwong ko yët wleni, mok kworkwono beno pjang srëzrën, srëng wleni, ¹³dbala lono ter lok kjok ëre kjing go, kjor ko *higuera* bakwara pjlukdëshko ga bo lono wleni, ¹⁴kjok dogo jek jëktëng erä, kjibokwo diroy wleni, ga dlup llë, di tjrëko llë, dlung tjrëko llë, e opkwono lok kjok shto oblë unkong.

¹⁵Eshko ga pjilupga löng kjok ëre kjing go, nopga tjwlo ara wleniyo, ëngkjwaga kägäyoga, nopga unkong parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo, de llënde, e töktong löng unkong guëng lok ööng roshko, ak kës kës tjeng dlup dirko bakoe. ¹⁶Ga tjilë löng dlup kong, ak kong ga «Pjäy tarzong borwa kjing go. Tjawa jnezī bomi dorko, tjawa wlëya sök pjlu sökklo kjing go lirë llëm wlo, tjawa shdüya Öng lirë ba iir ara li go llëm wlo bakoe. ¹⁷Borwa shdüzlong dbaryo laraba li öötonge. Eye omkuk kjang ga äe» le löng eni.

Nopga doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pkëng (144,000) iak lok llëbo jyaglo go

7 E irgo ga in ga Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo pkëng (4), kojono löng kjok pjir worbo kjinggwö pkëng (4) lishko, ga pjluk tek eshko dwayo li bänkira, kjok llë, dlung llë, kjor llë, e pjia llëm wlo. ²Epga kong dbo twaraba, kjok ëre pjia wlo, dlung bakoe. Ga in ga Sbö parkaga kjok dogo so kjlara obi tek tjwe shäng dlo wen tëm shwo lëkong dwayo, wloshko Sbö Sök İyado li jyaglo. Ga tjilëno parkagaga doglo pkëng (4) löng li kong. Tjilë ga

³«Kjok llë, dlung llë, kjor llë, e pjimi llëm, äar jong llëbo jyaglo ioroy Sbö parkagaga löng kës li bokdo go guing» le. ⁴Eshko ga kur ga Israel tjëyoga iak lok llëbo jyaglo go li doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pkëng (144,000).

⁵Judä tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Rubén tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Gad tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

⁶Aser tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Neftalí tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Manasés tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

⁷Simeón tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Leví tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Isacar tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

⁸Zabulón tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

José tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Benjamín tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Nopga ara doyono löng shwong ko pjlublún

⁹E irgo ga inor jek obi, ga in eshko pjlú sökklo li, Öng li, e bokshto ga nopga löng träk llëm, shtëy ga äär llëm wleni. Tjëyoga oblë oblë uunkong löng eshko. Nopga kjok oblë oblë uunkong so löng eshko. Nopga tjlë tjlökwo oblë oblë uunkong löng eshko bakoe. Doyono löng shwong pjlublún go, kjlara kjlara wloshko mek korga. ¹⁰Ga tjlëno dbo go. Tjlë ga

«¡Borwa Sbö, e sök pjlú sökklo kjwe
kjing go!

¡No döga li kjwe!

¡No döga li Öng kjwe bakoe!» le.

¹¹Sbö parkagaga kjok dogo so kojono löng pjlú sökklo li, äya löng së doglo pkëng (4) li, tjlapgaga li, e pjlor kalëkong pjribri li, e kujono bokdo kjlay klung go, ga Sbö poshrëra lok. ¹²Tjlë ga «¡Ber eni!

¡Borwa Sbö,

e poshrërwa iyado,

e iërwa ber kësbang, tjwlo ara iyado,

kjok miydë ara li ber ba kong iyado,

“Tjawa wopjlú ba tjok” iërwa iyado,

dbo ara li ber ba kong iyado bakoe!

¡Ber eni!» le.

¹³Eshko ga tjlapgaga löng li kjlara tjlë bor kong ga «¿Löng shwong ko pjlublún kjwe ë, kjone so, e miydëpde?»

¹⁴«Tjlapga, kjwepga ë miydër llëme» iër ba kong.

Kuya ga tjlë bor kong ga «Kjwepga to jek löng song jlö, llëbo weno owa kësbang dbaryo, gueniyo ba shwong, e kwoshkwara Öng kjwe srëng li go beno pjlublüne. ¹⁵E kjishko ga löng Sbö pjlú sökklo kjwe bokshto, ga beno löng parkë ba u roy shkë dbae. Ga kjwepga daga beno Sbörë om go. ¹⁶Beno löng pjli kuk ame, wodogro ame, suya dlörë ame, barwe kjok kjlikdë ame bakoe. ¹⁷Öng sök pjlú sökklo jong kjweshko go kjwe

ber ba daga, kjwepga söya äär di shji ie ber löng së jlökoyo wleniyo buk lishko. Ga ba boryo kröya Sbörë, ber löng slar ame wlo» le.

Llëbo lö pjleblë bakwo

8E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirë kjwara obi, e tjok ga öötong kjwo kjäk (7). Eshko ga kjok dogo beno kjing wop tjoke.

²E irgo ga in ga Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7) löng Sbö bokshto li kong wli twaraba kjwara kjwarae.

³Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so tek shäng kjlara obi, wloshko llëbo lö pjleblë bakwo shäryak dbur sho shöylör go, ga öötong shäng llëbo lö pjleblë sukklo shäryak dbur sho shöylör go jong li zlong. Eshko ga kong llëbo lö pjleblë twaraba ara, suya Sbö nopga syö li tjok, llëbo lö pjleblë sukklo jong pjlú sökklo bokshto li kjing go wlo. ⁴Ga llëbo lö pjleblë li yö jem pjang Sbö parkaga li orkwo dwayo Sbö bokshto, Sbö nopga syö li tjok.

⁵Eshko ga iök sëya kjrara Sbö parkaga lirë kjwöbö, llëbo lö pjleblë sukklo li dwayo, ga iara llëbo bakwo li roy, beno tjunge. E irgo ga iök sëya tjeng ba bakwo roy li dbura jer kjok ëre kjing go. Eshko ga kjrik ri ri le ara, llgwilëng tur jong lletllet llaw pogo, yo iano bakoe.

Wli

⁶E irgo ga Sbö parkagaga doglo kjäk (7) li poshäryono löng pjir, ba wli li bakwë wlo.

⁷Sbö parkaga bäm li, ba wli bakwara, ga iök lono ter kjok ëre kjing go, di zeng kjwoölong tjok, srëng tjok bakoe. Ga kjok kjwang jikong li shdöktong beno kjringswo mya, ga kjok kjrina li sura pjir, kjor llë, kjlo sho llë tjeng eshko li tjok.

⁸E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, ga llëbo so dlup kësbang pjë jong ri ri kjoyo, e dburaba jer dlung

roshko. Ga dlung kjwang jikong li shdöktong beno kjringswo mya, ga dlung kjrina li kworkwono beno srëng eröe. ⁹ Ga lilebo tjeng së ba roy li kjëttong dret, kjoyong jëk tjeng ba kjing go li pjittong dret bakoe.

¹⁰ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo mya. Eshko ga di lle, di bang lle, e shdöktong beno kjringswo mya, ga dbala lono kjwara kesbang, iök ri ri wleni, di kjrina li kjing go. ¹¹ Dbala li ko Keä, ga di kjrina li iara beno tjeng keä. Di sreno li kjishko ga nopga wolono arae.

¹² E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, ga dlo kalä shdöktong beno kjringswo mya, ga kjrina li kworkwono beno yet, mok kalä shdöktong beno kjringswo mya, ga kjrina li kworkwono beno yet, dbala kalä shdöktong beno kjringswo mya, ga kjrina li kworkwono beno yet bakoe. E kjishko ga dba li shdöktong beno kjringswo mya, ga dbar kjwobi go ga kjrina li beno kjok ro yet, shke li shdöktong beno kjringswo mya bako, ga shker kjwobi go ga kjrina li beno kjok ro yet bakoe.

¹³ Eshko ga inor jek obi, ga in ga döbung kuror dbuk pjang kjwara kjok dogo, tjleño pjang dbo go. Tjle ga «Pjây nopga löng kjok kjing go, Sbö parkagaga kjok dogo so doglo mya obi löng ba wli bakwe wlo! iE kjishko ga pjây song jlö, pjây song jlö, pjây song jlöe!» le.

9 E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo shkëng (5). Eshko ga in ga dbala lono ter kjwara kjok dogo dwayo, kjok ere kjing go. Dbala li kong u bang bang dökklo twaraba kjwara, pjlebgwo jong rong anmoyö li dökklo. ² Ga pjlebgwo li kop dorashko ga yö tem tur jong ba roy dwayo, lilebo sukklö kesbang anmoyö wleni. ³ Eshko ga yö jem pjang li

roshko dwayo sekwa ter tur jong trak lle, shdöktong kjok kjwang jikong, ga kong dbo twaraba nopga ue wlo, no ue dyere wleni. ⁴ Gueniyo ichara kjlo sho lle, kjor korga lle, lilebo kesong lle, e ue lleme. Ichara nopga Sbö jyaglo lok ba bokdo go lle wleniyo li ue eröe. ⁵ Gueniyo ichara beno löng nopga li zrök lle, beno löng ba shdung ara, äar jong moglo shkëng (5). Ue lokshko ga kuya ga uara dyere wleni. ⁶ Eshko dbaryo ga nopga löng li wolon woyde, gueniyo wolon lleme. Wolon woyde ara emde ga wolon ga ae.

⁷ Sekwa ler li, e so kwomgla doyak pjir, jongya engkjwe wlo li kjoyoe. Ba ka kjing go lilebo pjang so pjlugga dlu ioklo sharyak dbur sho shöylör go li kjoyo, ba bokkwo so no bokkwo kjoyo, ⁸ ba käkzong so walë käkzong kjoyo, ba kowo so dbong kowo kjoyo bakoe. ⁹ Ba worbu wlikoklo so worbu wlikoklo sharyak dröng sho go kjoyo, ba sjäga, e pjluk so jekklo ara dopshira kwomglare jek löng engkjwe wlo li kjoyo, ¹⁰ ba pjlak, e dbo go jong swlet, so dyë shju kjoyo, ga ba pjlak li go ga nopga shduna ara, äar jong moglo shkëng (5). ¹¹ Sekwa li pjluo sök kjlara. Hebreo tjlokwo go ko Abadön. Grecia so tjlokwo go ko Apoliön. ¹² E Ä parkaga, parkë shang pjlebgwo jong rong anmoyö li daga.

¹² Lilebo owa anmoyö bam li jek tjan. Gueniyo beno kjringswo pjok obi.

¹³ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara. Lilebo lö pjleble sukklö sharyak dbur sho shöylör go jong Sbö boksho li goshko sjö iak lok kjwang pkëng (4). Eshko ga yö kuror pjlara sjö lok li go dwayo. ¹⁴ Tjle parkaga wli bakwaga li kong ga «Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo pkëng (4), pjrik löng di kesbang ko Eufrates pjangshko li, e döba» le. ¹⁵ Sbö parkagaga tjeng doglo

9:11 Hebreo tjlokwo *Abadön*, Grecia so tjlokwo *Apoliön*, e *no pjiga* loklo.

pkëng (4) li, e iak beno pjrik löng eshko, ba dloyo, dbaryo, mokyo, luyo li öötong guing, nopga zrök ara eshko wlo. Ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdöktong beno kjringswo mya. Ga parkagaga tjeng doglo pkëng (4) li döktong, ga nopga kjrina li zröra lok drete.

¹⁶Eshko ga ëngkjawagaga jëk löng kwomgla söga ara. Kur ga doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw pjloglo pjök (200,000,000). ¹⁷Kwomgla, ba söga, e ñor, shji yoïno wleni li, ga so eni. Ba worbu wlikoklo kjwo srëzrën, ding ding, shöylör bakoe. Kwomgla kägä li so dbong kägä kjoyoe. Iök tur jong ba kjak roy dwayo, yö tjok, akkwo ko *azufre* tjok bakoe. ¹⁸Ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdöktong beno kjringswo mya. Ga kjrina li wolono dret, llëbo tur ba kjak roy ëre kjishko. ¹⁹Kwomgla li dbo ara tjeng ba kjakshko, ba pjlakshko bakoe. Ba pjlak li kägä tjok, so dgur kjoyo, ga nopga shduna lok ara e go.

²⁰Nopga zröra llëbo owa lirë llëm, beno löng së li, llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, beno löng Ä sëyaga poshrëk, llëbo jyäglo oblë oblë li poshrëk bakoe. Llëbo jyäglo li shäryak dbur sho shöylör go, dbur sho pjublún go, dröng sho so klung sho kjoyo go, ak go, kjorkwang go bako, gueniyo kjok ïga lok llëm, kjok kuga lok llëm, jëk llëm bakoe. ²¹Enido ga nopga li beno löng llëbo owa shärye oblë oblë, oba zröya, oba ie ybi go, pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, lürkë bakoe. Llëbo owa shäryara kës ëre, e rayara lok llëme.

Sbö parkaga kjok dogo so, wloshko kjibokwo chirawa

10 E irgo ga ñn ga Sbö parkaga kjok dogo so dbo ara wleniyo ter pjang kjlara obi kjok dogo dwayo, doyono pjäng sho go wleni, donku pjäng ba dlu kjing bakoe. Ba bokkwo so dlo

kjoyo, ba dre so iök kjoyo. ²Wloshko tjeng kjibokwo kjwara chirawa, roshwing pjir ba orkwo kjing go. Ba dre këlekong iara dlung kjing, ga miëkong iara klung kjing. ³Eshko ga öö le dbo go, dbong kjluno wleni. Lara pjirshko ga kjrik kjwang kjäk (7) li dloktong, ri ri le kjwangnashko kjwangnashko. ⁴Tjlokwo lara kjrik kjwang kjäk (7) lirë tër wlo loror, gueniyo kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlä bor kong ga «Jnes ber tjeng bop pjlushko. Tëy llëme» le.

⁵Eshko ga Sbö parkaga kojono shäng dlung kjing, klung kjing li, orkwo këlekong poyono jem kjok dogo, ⁶⁻⁷ga tjläno jlökoyo. Tjlä ga «Llëye koshëy ame! Llëye shäryë wlo li, e laga Sbörë, ga lara ba tjlokwo lagaga kong dënashko. Maling ga Sbö parkaga kjok dogo so kjlara obi li, ba wli bakwe. Ga llëbo lara Sbörë kës li, e shäryë eshko» le. Tjläno enishko ga tjläno jlökoyo, Sök ïyado li ko go. Kjok dogo, klung ëre, dlung, e shäryaga li e, llëbo tjeng kës eshko li tjok.

⁸E irgo ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara jek obi, tjlä bor kong ga «Pja nom, ga kjibokwo roshwing pjir tjeng Sbö parkaga kojono shäng dlung kjing, klung kjing wloshko li kjrëba» le.

⁹Eni ga tja jek öötong Sbö parkaga li zlong, ga kjibokwo li rokoror ba kong. Kuya ga tjlä bor kong ga «Kjrozong. Uozong. Zrërop bop kjak roy ga kup ga pjläblë, or dyo dik, gueniyo jer öötong bop bögwö roshko ga bop bögwö li ie ber kë ara» le. ¹⁰Eni ga kjroror ba wloshko dwayo, ga uoror. Tjeng bor kjak royshko ga pjläblë, or dyo dik, gueniyo jer öötong bor bögwö roshko ga bor bögwö li iara beno kë ara.

¹¹Eshko ga ëbo tjlä bor kong ga «Llëbo wen tjëyoga oblë oblë tjok li, llëbo wen kjok shto oblë oblë sopga tjok li, llëbo wen nopga tjlä tjlokwo oblë oblë tjok li,

İlēbo wen pĵlupga oblē oblē tjok ĩ, e İos jek obi» İe.

Sbō tĵlōkwo İagaga do pĵōk

11 Eshko ga tja kong kjorkwang twara ēborē kĵlara, İlēbo tĵİkkĵo wİeni, ga tĵlē bor kong ga «Pja kojōs, pja nom Sbō u tĵİk, ōng sho sukkĵo jong ba zİong bāng İ tjok, ga İong ba poshrēk eshko İİ shtēp bakoe. ²Gueniyo ba u bāng kjako İ tĵİp İİem, e twak beno tjeng nopga judİo İİem wİeniyo İİ kong. Sbō kjokyo Jerusalén, e twak beno tjeng ba wİoshko, epga jek İong, tek İong e roshko mogİo sak pkēng kjingsho pĵōk (42) wİo. ³Eshkoshko ga nopga ichēr do pĵōk, bor tĵlōkwo roy İe oba kong dbargwo sak dbāw dbāw kjingsho sak dbāw pĵlogİo pĵōk kjingsho sak tjer (1,260) wİo. Ga shārye İok eni, doyono İong sopokkĵo shwongyo go» İe.

⁴Kjok ēre Tĵİapgayo İİ boksho ga kjor İok do pĵōk ko *olivo*, İok shĵiy bapkwō İok do pĵōk bakoe. Kjor İİ, İok bapkwō İİ, e nopga do pĵōk İİ jyāgİo. ⁵Ėye tĵwe ba shdung İeshko ga İok to tur nopga do pĵōk İİ kjak roy dwayo, ga ba wİoyoga tĵwe İong İİ pĵiya drete. Ėye ba shdung woydē ga wolon eni kĵİuwe. ⁶Epga kong dbō twaraba, shunyo sİong, āar jong Sbō tĵlōkwo İara pĵir guing. Ga kong dbō twaraba obi, dİ kĵİopswē ber srēng wİo, swİo oblē oblē ichē tĵwe kjok ēre kjing go wİo bakoe.

⁷Sbō tĵlōkwo İara İok pĵir irgo ga āya owa sōk pĵİēbgwo jong rong anmoyō İİshko İİ shrono shāng ēngkjwono ba tjok, ga epga zrōra. ⁸E irgo ga ba doyo beno tjeng kjok tĵwİo ara İİ irbo bāng go, Tĵİapga Jesús zrōraba pĵang kĵİōs go dē-nashko kjokyo İİshko. Kjok eshko İİ, e so Sodoma kjokyo, Egipto kjokyo, e kjoyoe. ⁹Ga nopga tĵwe shinmoga tjeng İİ İk ara, tĵēyoga oblē oblē uunkong, nopga tĵİē tĵlōkwo oblē oblē uunkong, kjok shō oblē oblē uunkong soga bakoe. Öor

İong eni āar jong dbargwo mya kjingsho bēy, gueniyo ēye wotĵİno ba doyo tjeng İİ jnek İİeme. ¹⁰Eshkoshko ga nopga İong kjok ēre kjing go beno İong wopĵİu, ga İlēbo twara İok ēng kong, ba sēnggİo, shinmoga wolono dbaryo İİ shrēk wİo. Shāryara İok eni, İong sē obishko ga nopga İİ shduna Sbō tĵlōkwo İagaga İİre ara kĵİshko.

¹¹Gueniyo öotong dbargwo mya kjingsho bēyshko ga woshrara Sbōrē irōng obi, ga kojongō İong. İya nopga İong İİre ga bangkjre İok ara anmoyō. ¹²Eshko ga ybō kura nopga do pĵōk İİre ter kjok dogo dwayo pĵİara, tĵİeno dbō go. Tĵİē ba kong ga «Pĵāy tēmō» İe. Ga İya ba wİoyogare İong wopro ga to jem kjok dogo, pĵāng sho roshko.

¹³Jekdo eshko ga yo to jem kēsbang. Kjok eshko İİ shdōktong beno kjringgwo sak kjwara (10), ga kĵrina İİshko ga u İok İİ toktong pĵir, ga nopga wolono dogİo sak dbāw dbāw pĵlogİo kjāk (7,000). Beno İong sē İİ, Sbō sōk kjok dogo İİ bangkjrra İok ara, ga İara İok beno kēs-bang, tĵwİo ara bakoe.

¹⁴İlēbo owa anmoyō pĵōk İİ jek tĵān. Gueniyo kĵrina obi İİ tĵwe dōrē.

Wİi kjwara obi

¹⁵E irgo ga Sbō parkaga kĵlara obi, ba wİi bakwara, e tjok ga öotong pĵlogİo kjāk (7). Eshko ga ēbo tĵİeno İok dbō ara kjok dogo. Tĵİē ga «Bi Tĵİapga, ba Cristo, e öotong beno İong nopga İong kjok kjing go İİ pĵİuyoga, ga iche İok İyado» İe.

¹⁶E irgo ga tĵİapgaga kjok İİgwegā wİeniyo dogİo sak pĵōk kjingsho pkēng (24) İong Sbō boksho, ba pĵİu sōkkİo kjwara kjwara kjing go İİ kjōk tonō, ga Sbō poshrēra İok, ¹⁷tĵİē ga «Tĵİapga Sbō, İİēye shāryēp woydē İİ shāryēp ga pĵİue. Pja sōk İyado.

Bop dbo ara go ga pja öötong sök nopga löng kës li ichaga.

Tjawa wopjlu bop tjok e kjishko.

¹⁸Tjeyoga löng kës li iirkono ara bop kongshko ga

pja iirkono ara ba kong lok bakoe.

Shinmoga lligwezlong dbaryo li öötonge.

Bop parkagaga, bop tjlokwo lagaga, ba potjwlezlong dbaryo li öötong bakoe.

Bop nopga tjwlo ara, tjwlo chira, bop ko bangkragaga löng kës, epga potjwlep pjire.

Ga kjok pjiga li pji drete» le.

¹⁹Eshko ga Sbö u jong kjok dogo li u bäng roshwinaba jong oojong, ga roshko ba tjlokwo woyoshroklo bakpwo buk li inor. Eshko ga lligwleäng tur jong lletilet llaw pogo, kjrik ri ri le ara, yo ian pjang, di zeng shrono ter kwolöng ara bakoe.

Walë, äya so Ööka kjoyo

12 E irgo ga llëbo jyäglo weno pjang kësbang kjok dogo. Walë shäng kjlara eshko, doyono shäng dlo go wleni, mok pjang ba dre dirko, ga dbala tjeng ba kä kjing kjwo sak kwara kjingsho pjök (12), pjlu dlu ioklo wleni. ²Walë li shäng kjlaraso llëm, ga ay le ara, chida buk dörö kjishko. ³Eshko ga llëbo jyäglo weno pjang kjrina obi. Äya kës-bang sök kjlara kjlo srëzrën, so Ööka kjoyoe. Äya li kägä kjwo kjäk (7), pjlu dlu ioklo iak jong kwara kwara li kjing go, sjö kwang sak kwara (10) bakoe. ⁴Dbala shdöktong beno kjinggwo mya. Ga kjrara kjrina ba pjlak go, ga dbura ter lok kjok ëre kjing go. Eshko ga öötong sök walë li bokshto, chida li wen bukshko ga ue jekdo wlo le.

⁵E irgo ga chida buk kjlara domer. Llono ga tjeyoga löng kës li iche kjange. Gueniyo eshko ga chida li kjara Sbörë ey dwayo, ga söra jek öötong kjok dogo beno sök ba tjok. ⁶Walë lira töktong jek öötong sök kjok sharyara Sbörë ba kong

kjok dogro no llëmshko lishko, ga dara Sbörë eshko dbargwo sak dbaw dbaw kjingsho sak dbaw pjloglo pjök kjingsho sak tjer (1,260).

Miguel engkwono äya so Ööka kjoyo li tjok

⁷E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so ko Miguel, e töno ba pjeyoga Sbö parkaga kjok dogo so tjok, ga engkwono lok äya li tjok, äya pjeyoga kjok dogo so li tjok bakoe. ⁸Ga äya li jenoe. E kjishko ga epga beno löng eshko kjok dogo ame. ⁹Äya li dburaba ter kjok ëre kjing go, ba pjeyoga kjok dogo so li tjok. Äya li, dgur dënashko li e. E kowëba Ä. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo jyäpgwaga li e.

¹⁰Eshko ga kur ga ëbo tjläno dbo go kjok dogo. Tjlë ga «Eeri ga ba nopga döra Sbörë pjire. Bi pjeyoga rotaga shkë dba bi Sbö boksho li,

e dburaba jer kjok ëre kjing go.

E go ga Sbö dbo ara, Cristo dbo ara, e iy wëläe.

Ga Sbö beno sök bi pjluyo.

¹¹Ä zana bi pjeyogarë pjir, Öng Wlep Ushko So Llgwoklë srëng li go, Sbö tjlokwo lara lok li go bakoe.

“Tjawa mär Öng li go” le lok, ga wolon li bangkjre lok llëme.

¹²E kjishko ga pjäy löng kjok dogo, pjäy wopjluë.

Gueniyo pjäy löng kjok kjing go, pjäy löng dlung roy,

pjäy song jlöe.

A to jer öötong shäng bomi shwoy,

ga iirkë ara,

dbar ba kong beno sira dö kjishko.

Pjäy löng song jlö e kjishko» le.

¹³Äya so Ööka kjoyo li lono ter kjok ëre kjing go eni. Miydarashko ga to shäng chida li mekë irpjang. ¹⁴Gueniyo walë li kong, sjägä twara Sbörë ko pjök, kës-kës, döbung sjägä wleni. E irgo ga sjägä li go ga dbuktong to, öötong sök

kjok shäryara Sbörë ba kong kjok dogro no lïemshko lïshko, shaya dgur lïrë ga ä lïshko, ga dara Sbörë eshko, lu pjlöglo sak mya kjingsho bëy.

¹⁵E irgo ga di ichara dgur lïrë tur ba kjak roy dwayo, di kës wleni, walë li söya di lïrë wlo le. ¹⁶Gueniyo walë li kjimtara klung lïrë, jyä dlöktong, ga di jer li dwara pjire. ¹⁷E kjïshko ga äya li iirkono ara walë li kong, ga to ëngkjwë ba tjëyoga tek beno ba irgo li tjok. Nopga Sbö tjïökwo kolaga mär löng Jesús go li epga. ¹⁸Äya lïra beno sök dlung sor go erä.

Äya weno tëm dlung roy dwayo kjïlara

13 E irgo ga in ga äya wen tëm sök kjïlara obi, dlung roy dwayo. Äya li kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10), pjlupga dlü ioklo iak jong kjwangna kjwangna li kjing go. Ko jyä tak pjang kägä kjwara kjwara li go, Sbö läywoklo owa wleni. ²Äya li so dbong kjoyo, ba dre so äya kjïshko so sok kës-bang zok ara li dre kjoyo, ba kjak so dbong kjak kjoyo bakoe. Eshko ga iara Äya so Ööka kjoyo lïrë beno sök ba pjlü sökklo kjing go, ga kong dbo twara, oba iche wlo. ³In ga äya li kägä kjwara zak jong ba skato, gueniyo pjano iröng. Iya nopga löng kjok ëre kjing go lïrë ga yëy le lok erä, ga uunkong tönö lok ba tjok. ⁴Äya so Ööka kjoyo li poshrëra lok, dbo twara Äya li kong kjïshko. Äya weno tëm dlung roy dwayo li poshrëra lok bakoe. Tjïë lok ga «¿Eye äär äya kjwe dikdo? ¿Eye äya kjwe zangdo?» le lok eni.

⁵Äya li iara Ärë krë ara wlo, tjïë tjïökwo Sbö läywoklo owa wleni wlo, oba ichë moglo sak pkëng kjingsho pjök (42) wlo bakoe. ⁶Eshkoshko ga Sbö läywara owa jïökoyo, Sbö ko, ba u, nopga löng kjok dogo, e läywara owa uunkong. ⁷E kong dbo twara Ärë to ëngkjwë Sbö nopga tjok wlo, ga epga zanae. Ga kong dbo twara Sbörë, kjok shto oblë

oblë uunkong sopga, tjëyoga oblë oblë uunkong, nopga tjïë tjïökwo oblë oblë uunkong, e iche wlo. ⁸Nopga löng kjok ëre kjing go kës ko tak pjang Öng Wlëp Ushko So Lïgwoklë zröraba li kjibokwoyo go lïëm wleniyo, Äya li poshrëra lok. Kjok shäryayde Sbörë lïëm obishko ga ëye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak lok kjibokwo ëre go tjän.

⁹Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

¹⁰Ëye shakoba, sökoba kjok shto oblë wlo ga

shakoba, sökoba kjok shto oblë.

Ëye zrökoba dröng go wlo ga

zrökoba dröng go.

Miydëy tjïökwo ëre go ga lïëbo wen Sbö nopga kong owa ëmdë ga woyde ga kuya kjang, Sbö raye lïëm bakoe.

Äya weno tëm klung roy dwayo kjïlara

¹¹E irgo ga in ga äya wen tëm sök kjïlara, klung roy dwayo. Äya li sjö kjwang pjök, so öng wlëp ushko so lïgwoklë sjö kjoyo, gueniyo tjïë äya so Ööka kjoyo li dik. ¹²Era parkono Äya zak pjano li dbo go, ga nopga löng kjok ëre kjing go kës li iara ba poshrëk. ¹³Eshko ga lïëbo iydëba lïëm wleniyo shäryara kës-bang oblë oblë ara, kjrina li, iök ichara ter kjok dogo dwayo shrono kjok ëre kjing go oba boksho. ¹⁴Lïëbo eni li shäryara äya bäm iyo li kong. E go ga nopga löng kjok kjing go li jyäpgwara uunkong. Ga epga iara äya bäm iyo li jyäglo shäryë kjïlara, ie lok ber kës-bang, tjwïö ara wlo. Äya bäm iyo li kjupäshko ga zaraba dröng go, gueniyo wolono lïëm, pjano iröng obi. ¹⁵Äya weno tëm klung roy dwayo li kong dbo twaraba, äya jyäglo shäryara nopgarë li iche tjïë wlo. Eshko ga ëye äya jyäglo li poshrëra lïëm ga ichara zrökoba wlo. ¹⁶Ga nopga iara uunkong lïëbo jyäglo ie ba bokdo go, lïëm ga ba orkwo këlëkong go. Nopga tjwïö ara wleniyo,

nopga tjewlō chira wleniyo, nopga dbur ara wleniyo, nopga song wleniyo, parkagaga tjewlĕk lōng pjir wleniyo, nopga eni llēm wleniyo, e iara uunkong ba shāryē eni. ¹⁷Eni ga ēye llēbo jyāglo li iak lok llēm ga llēye tjewlĕya ga ä, llēye soyneya ga ä bakoe. Llēbo jyāglo li, e äya ko li loklo, ba ko li shtoroy ga äär bayo kjöm li loklo bakoe.

¹⁸Ba ko li shtēy ga äär bayo kjöm li miydēy wlo ga woyde ga shji kjok miydē ara. Ēye kjok miydē ara ga shte ga pjlu, ga äär ber sak dbāw pjloglo tjer kjingsho sak tjer kjingsho tjer (666). Era domer kjlara li loklo.

Ōng Wlĕp Ushko So Llgwoklĕ, nopga doglo sak dbāw dbāw pjloglo sak dbāw kjingsho sak dbāw dbāw pjloglo sak pkĕng kjingsho sak dbāw dbāw pjloglo pkĕng (144,000)

14 E irgo ga ĩnor jek obi, ga ĩn ga Ōng Wlĕp Ushko So Llgwoklĕ li sök Sión dlupygo go bor bokshto. Eshko ga yorkaga nopga doglo sak dbāw dbāw pjloglo sak dbāw kjingsho sak dbāw dbāw pjloglo sak pkĕng kjingsho sak dbāw dbāw pjloglo pkĕng (144,000), uunkong li bokdo go Ōng li ko jyā tak pjang, Ōng Data li ko jyā tak pjang bakoe. ²Eshko ga kur ga llēbo ter pjluk jong kjok dogo dwayo, pjluk li so di kēs pjluḅlunyo li pjlukyo kjoyo, so kjrik ri ri li pjlukyo kjoyo, so kjorkwang shāryak jong kjiyo tjok tēy or go wleniyo tēba lōng li kjoyo bakoe. ³Ga nopga lōng li tonok lok tēkwo tjaḡlĕn, pjlu sökklō jong kjok dogo li bokshto, äya lōng sē doglo pkĕng (4) li bokshto, tjlāpaga kjok llgwega wleniyo li bokshto bakoe. Gueniyo nopga doglo sak dbāw dbāw pjloglo sak dbāw kjingsho sak dbāw dbāw pjloglo sak pkĕng kjingsho sak dbāw dbāw pjloglo pkĕng (144,000) li tokdo erōe. Nopga dōktong lōng kjok ěre kjing go li epga. Ēye oblĕ tē ba tēkwo

li go ga äe. ⁴⁻⁵Epga llēbo owa shāryono walĕga tjok llēm, jyōrkono llēm bakoe. Beno lōng pogo llēye dret Sbō bokso erā. Ga to lōng Ōng li irgo, jek kjone lishko. Epga dōraba nopga lōng kēs li tjrĕko dwayo, ga twaraba Sbō kong, Ōng li kong, ba sēngglo, bo kwirkono bām iyo li kjraraba, twaraba ba kong wleni.

Sbō parkagaga kjok dogo so doglo mya

⁶Eshko ga ĩn ga Sbō parkaga kjok dogo so dbuk pjang kjlara, tjlōkwo pjlu ber iyado wlo li söya tjeng nopga lōng kjok ěre kjing go kēs li kong, kjok shto oblĕ oblĕ uunkong sopga kong, tjĕyoga oblĕ oblĕ uunkong kong, nopga tjlĕ tjlōkwo oblĕ oblĕ uunkong kong bakoe. ⁷Tjlĕno pjang dbo go. Tjlĕ ga «Nopga llgweya Sbōrĕ dbaryo li öotonge. E kjishko ga Sbō bangkjrozi, iozi ber kēsbang, tjewlō ara, poshrēzi bakoe. Kjok uunkong shāryaga li e, kjopkwo, kjok ěre, dlung, di wen lok kjone pogo bakoe» ĩe.

⁸Eshko ga Sbō parkaga kjok dogo so wen pjang ba irgo kjlara, tjlĕ ga «ĭE pjitonge! ĭBabilonia kjokyo tjewlō ara li pjitonge! Tjĕyoga oblĕ oblĕ pinggaga llēbo owa shāryē oblĕ oblĕ li e. Epga ichara Sbō rayē bakoe. E pjitong e kjishko» ĩe.

⁹Eshko ga Sbō parkaga kjok dogo so wen pjang ba irgo kjlara obi. Tjlĕno pjang dbo go. Tjlĕ ga «Ēye äya li poshrĕk, ēye ba jyāglo li poshrĕk, ēye bokdo go, llēm ga orkwo go ba jyāglo li jyā tak pjang ga ¹⁰Sbō iirkono ara ba kong. E kjishko ga ēye Sbō iono ber iirshko ga shdūya sorē ga epga shdūya eni bakoe. Epga suya akkwo ko *azufre* pjĕ jong ri ri li tjok, Sbō parkagaga kjok dogo so bokshto, Ōng li bokshto bakoe. ¹¹Epga shdūya eni iyado, ba iök li sjer llēm shkĕ jĭk, dba jĭk. Shāryē eni, äya li poshrĕra lok kjishko, ba jyāglo li poshrĕra lok kjishko, bokdo go, llēm ga orkwo go ba jyāglo li jyā tak pjang kjishko bakoe» ĩe.

¹² Miydëy tjlökwo ëre go ga llëbo wen Sbö nopga, ba kolagaga li kong owa ëmdë ga woyde ga kuya kjang, Jesús raye llëm bakoe.

¹³ Eshko ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjłara, tjłë ga «Tjłökwo ëre to-zong. Eeri jek lëkong ga ëye mär beno löng Tjłapga Jesús go wołonoshko guing ga ber wopjłue» le.

Kuya Sbö Sëyarë ga tjłë ga «Ëng, eni. Epga sjeno parkorbo, ga potjwłëya Sbörë ba pak li kjishko» le.

Dwła bo skoziłong dbaryo, kjiłlgwo bo skoziłong dbaryo

¹⁴ Eshko ga ĩnor jek obi, ga ĩn ga pjång sho wen pjang kjrina pjłubłın, kjing go sök kjłara so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyo, dłu kjing go pjłu dłu iokło pjang kjwara shäryak dbur sho shöylör go, włoshko dröng tjeng kjwangna zöngë.

¹⁵ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so opshino shäng kjłara, Sbö u jong li roy dwayo, ga tjłëno sök pjång sho kjing go li kong dbo go. Tjłë ga «Dwła bo kwirkono tjän, ga dwła bo skoziłong dbaryo öö-tonge. E kjışhko ga bop dröng kjwe sös, ga pja nom dwła bo tjeng li skok» le.

¹⁶ Kuya ga ba dröng li go ga dwła bo tjeng kjok ëre kjing go kës li zakza tas erä.

¹⁷ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so opshino shäng kjłara obi, Sbö u jong kjok dogo li roy dwayo, włoshko dröng tjeng kjwangna zöng bakoe. ¹⁸ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so wen shäng kjłara obi. E parkë shäng iök pjë jong ri ri llëbo lõ pjłëblë sukkło kjing go li dë, sjer llëm wło. Eshko ga tek shäng öng sukkło jong li shwoy dwayo, ga tjłëno włoshko dröng tjeng li kong dbo go. Tjłë ga «Kjiłlgwo bo kwirkono tjän. E kjışhko ga bop dröng kjwe sös, ga pja nom jer kjok kjing go,

kjiłlgwo bo tjeng li töng» le. ¹⁹ Kuya ga ba dröng li go ga kjiłlgwo bo tjeng kjok ëre kjing go kës li zakza tas, ga dbukza jer kjiłlgwo bo llruzłong shtoyo li roshko. E no shdüzłong shtoyo li łok-ło, ëye Sbö iono iirshko ga shdüya tjeng lishko. ²⁰ Kjiłlgwo bo llruzłong shtoyo li jong kjok eshko li worbo go. Eni ga kjiłlgwo bo li llrura eshko, ga ba srëng li tur jer jong e roy dwayo di kësband włeni, öötong kjłay kwomgła kjëngso go, äär jong pjolae. Shji äär ba pjłarbo wło ga woyde ga shji jëk dbargwo sak kjwara (10) dik.[¶]

Sbö parkagaga kjok dogo so dogło kjäk (7), no shdunggło kjrिंगwo kjäk (7)

15 E irgo ga ĩn ga llëbo jyägło wen pjang kësband kjok dogo kjrina obi. Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng dogło kjäk (7), no shdunggło söya tjeng kjrिंगwo kjäk (7) ba tjok. Sbö iir li pjir e go. ² Eshko ga llëbo ĩn buk so dlung shäryak batłë sho go kjoyo, roshko iök. Dlung li sor go nopga kojono tjeng ara, äya li zana łok, ba jyägło li zana łok, ba ko li shtoroy ga öötong kjöm li zana łok bakoe. Kong kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go włeniyo twara Sbörë kjwara kjwara tjän, ga beno tjeng ba włoshko. ³ Eshko ga tono łok Sbö parkaga tek dënashko so Moisés li tëkwo, Öng li tëkwo bako, tëkwoyo eni:

«Tjłapga Sbö,
llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjłue.

Bop pak shäryorop li,

e kësband, wolëso.

Llëbo bek li,

e shäryopdë.

Tjëyoga kës pjłuyo ĩyado li pja eröe.

⁴ Tjłapga, ëye, pja bangkjre llëmyo drete.

[¶]14:20 Shji jëk dbargwo sak kjwara dik le li, e kilómetro kjrिंगwo sak dbäw pjłogło mya (300) loklo.

Ëye, bop ko ie ber kësbang, tjwłõ ara llëmyo drete.

Pja eröe.

Ëye oblë eniyo drete.

Bop pak pjłõ bek li beno wëłë,

tjËyoga tjeng kës li äär bop poshrëk e kjışhko.»

⁵ E irgo ga inor jek obi, ga in kjok dogo ga Sbõ u jong eshko li jong oojong. ⁶ Ga Sbõ parkagaga kjok dogo so opshino tek ba roy dwayo dogłõ kjäk (7), no shdunggłõ söya tjeng kjrınggwo kjäk (7) ba tjok. Doyono löng shwong ko pjłubłün, drëpdre, pjłü, tjwłõ ara wleniyo go, dop pjrikłõ shäryak dbur sho shöylör go pjang ba pjłü kjing go. ⁷ Eshko ga äya löng së dogłõ pkëng (4) kjłara, epga kong di iokłõ twara kjwara kjwara, shäryak dbur sho shöylör go, roshko Sbõ Sök İyado li iir. ⁸ Ga Sbõ u jong li dlıno jong yõ sho go, Sbõ dbo kälã tjeng eshko kjışhko. Eni ga ëye opzrëk jek ba roy ga ä, äär jong no shdunggłõ kjrınggwo kjäk (7) söya Sbõ parkagaga dogłõ kjäk (7) lirë tjeng ba tjok li shäryono pjir guing.

Di iokłõ kjwo kjäk (7) roshko Sbõ iir

16 Eshko ga ybõ kuror tek Sbõ u jong li roy dwayo pjłara, tjłëno Sbõ parkagaga dogłõ kjäk (7) li kong. Tjłë ga «Pjäy nom Sbõ iir tjeng di iokłõ kjwo kjäk (7) roshko kjwe kwong kjok kjing go» İe. ² Kuya İok ga Sbõ parkaga bãm İyo li, llëbo tjeng ba di iokłõ roshko li kwona ter kjok ëre kjing go, ga nopga jyã tak İok äya jyägłõ go, äya poshrëgaga löng li, e pogłõ go ũta weno ara, bang ara.

³ E irgo ga Sbõ parkaga kjłara obi, llëbo tjeng ba di iokłõ roshko li kwona ter dlung kjing, ga dlung dyo li kworkwono beno oblë, so shinmoga srëngyo kjoyo, ga llëbo tjeng kës dlung roy li kjë-tong drete.

⁴ E irgo ga Sbõ parkaga kjłara obi, llëbo tjeng ba di iokłõ roshko li kwona

ter di llë, diwa llë, e kjing, e tjok ga öö-tong pjłogłõ mya. Eshko ga di li kworkwono beno srëng. ⁵⁻⁶ Eshko ga Sbõ parkaga kjok dogo so kuror kjłara. Di llë ichaga li e. Tjłë ga «Sbõ, pja sök İyado.

Pja eröe.

Nopga löng li,

bop nopga srëng li shira,

bop tjłõkwo İagaga srëng li shira bakoe.

E kjışhko ga

iorop beno löng srëng İë, ba shdunggłõ.

Kjok İlgwerop eni li,

e beke» İe.

⁷ Eshko ga kur ga llëbo İõ pjłëblë sukkłõ jong li öö İe, tjłë ga

«Ëng, Tjłapga Sbõ,

llëye shäryëp woıdë li shäryëp ga pjłıe.

Kjok İlgwerop sorë li,

e beke» İe.

⁸ E irgo ga Sbõ parkaga kjłara obi, llëbo tjeng ba di iokłõ roshko li kwona jek dıo kjing, ga dıo li kong dbo twara, nopga löng li suya ba kälã dbo ara li go włõ. ⁹ Eshko ga nopga löng li sura dıo kälã lirë ara. Eni ëmdë ga llëbo owa shärye löng li rayara İok llëm, Sbõ İara beno kësbang, tjwłõ ara llëm bakoe. Llëbo owa li ichara Sbõrë ba kong kuzong ga beno löng Sbõ ko li İäywë owa erä.

¹⁰ E irgo ga Sbõ parkaga kjłara obi, llëbo tjeng ba di iokłõ roshko li kwona ter äya pjłü sökkłõ jong li kjing go, e tjok ga öötong pjłogłõ shkëng (5). Eshko ga äya li kjokyo ro zoktong beno yët erä. Nopga löng li bang ara kuzong ga beno löng ba kjoyorkwo uë. ¹¹ Eni ëmdë ga llëbo owa shärye löng li rayara İok llëm, beno löng Sbõ sök kjok dogo li İäywë owa erä, ba bang ara li kjışhko, ba ũta li kjışhko bakoe.

¹² E irgo ga Sbõ parkaga kjłara obi, llëbo tjeng ba di iokłõ roshko li kwona jer İufrates diyo li kjing, ga di li dano beno dogro, pjłupga tek dıo wen tëm

shwo lëkong dwayo li jek dipzë ba ëngkjwagaga tjok di kar ga pjlú wlo. ¹³Eshko ga in ga sëyaga owa wen tjeng doglo mya, so kjlak kjoyoe. Kjlara opshino tek äya so Öoka kjoyo li kjak roy dwayo, kjlara opshino tek ba pjeyo äya owa li kjak roy dwayo, kjlara opshino tek äya dboryaga owa wleniyo li kjak roy dwayo bakoe. ¹⁴Eshko ga sëyaga owa li to löng llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë oblë oblë. Ga pjilupga löng kjok kjwang jikong li tona lok, ëngkwë Sbö tjok, no llgwezlöng dbaryo lishko. Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe.

¹⁵Cristo tjlokwo woyoshroza. Tjlëno ga «Pjäy sjëke! Tja tjwe, oba tjwe lürkë ä wleni. Eye sök bor koshë jlökoyo, sök së, ba shwong shäryak tjeng pjir ba tjok wleni ga ber wopjlú eshko. Eshko ga to shäng kjwor wleni llëm, llëye lökyotke llëm bakoe» lara eni.

¹⁶Eni ga pjilupga li tona lok pjir, söra lok öötong löng kjok kjrinishko. Hebreo tjlokwo go ga kjok eshko li ko Armagedón.

¹⁷E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jek aan, pjluk jek pjang li kjing, e tjok ga öötong pjloglo kjäk (7). Ga ëbo tjläno dbo go pjlu sökklo jong Sbö u jong li roy dwayo. Tjlë ga «Uunkong li shäryono pjire» le. ¹⁸Eshko ga llgwllëng tur jong lletilet llaw pogo, kjrik ri ri le ara, yo ian pjang kësband, dbo ara bakoe. Nopga iara Sbörë beno tjeng kjok ëre kjing go tek lëkong ga yo iydë eni llëme. ¹⁹Babilonia kjokyo tjwlo ara li, e shdöktong beno kjringswo mya, ga tjëyoga oblë oblë li kjokyo pjitong dret bakoe. Babilonia sopga shduna Sbörë ba iir ara li go eni, llëbo owa shäryara lok ara li kjishko. ²⁰Dlung tjräko llë, di tjräko llë, dlup llë, e jer pikong drete. ²¹Ga di zeng shrono

ter kjwo löng nopga beno löng li kjing go. Kjwara kjwara kwing ara kwing dung-gwo kjwo sak dbaw (100) wleni dik.^{§§} Eshko ga nopga löng li shduna Sbörë kjang anmoyö eni kuzong ga Sbö läywe lok owa erä.

Walë owa kjlara, äya kjlara

17 ¹⁻²Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), wloshko tjeng di ioklo kjlara tek shrono shäng bor zlong, ga tjlä bor kong ga «Kjok buk kjrina, di arashko. Walë sök kjlara eshko, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Pjilupga löng kjok ëre kjing go li pono ba tjok, ga ba nopga tjeng kës li ichara llëbo owa shäryë oblë oblë, ichara Sbö rayë bakoe. Eni ga pja tek bor tjok, walë li shdüya Sbörë li ip wlo» le.

³Eshko ga tja go Sbö Sëya jlökoyo, ga tja söra parkaga lirë jek kjok dogro no llëmshko. Eshko ga in ga walë sök kjlara, äya sök kjlara li kjing go. Äya li kjlo srëzrën, kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10) bakoe. Ba doyo li go, ko jyä tak lok oblë oblë llaw pogo, Sbö läywoklo owa wleni. ⁴Walë li doyono sök shwong ko dingding shwëshwë go, shwong ko srëzrën go bakoe. Shwong li go, llëbo wolësowa smok lok ara, dbur sho shöylör, akkwo wolësowa tjwlo ara wleniyo oblë oblë bakoe. Wloshko di ioklo tjeng kjwara, shäryak dbur sho shöylör go, llëbo owa shäryara li, llëbo shäryako llëm shäryara li, e tjeng ba roshko. ⁵Llëbo jyä tak pjang ba bokdo go, gueniyo llë loklo miydëba llëme. Tak pjang eni: «Babilonia kjokyo tjwlo ara li tja. Walëga to löng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo pingga li tja. Nopga ichaga llëbo shäryako llëm shäryë li tja bakoe.» ⁶In ga walë li sök nelö,

§§16:21 *Dunggwo kjwo sak dbaw (100) dik, e kwing libra sak dbaw (100) wleni dik.*

srëng iono ara kjîshko. Sbô nopga to löng Jesús roy lê oba kong zrôra li, e srëngyo iayde. In ga yëy lër erä.

⁷Eshko ga Sbô parkaga li tjîlë bor kong ga «¿Pja opshgawë ega? Walë jek sök äya kjing go li llë löklo lër bop kong. Äya kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10), e llë löklo lër bop kong bakoe. ⁸Äya inop li dënashko ga sök së, gueniyo eeri ga sök ame. Gueniyo llono ga wen tëm pjîlëbgwo jong rong anmoyö li roy dwayo, ga to jongya shdüya, pjiya Sbörë wlo. E kjîshko ga nopga löng kjok ëre kjing go ko tak pjang Sbô kjibokwoyo go llëm wleniyo kës li, äya li iya lok ga yëy lë lok erä. Kjok shäryayde Sbörë llëm obishko ga ëye ber sök së iyado Sbô tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo ëre go tjän.

⁹Llëbo ëre llë löklo miydëy wlo ga woyde ga shji kjok miydë ara. Äya kägä kjwo kjäk (7) li, e dlup lok kjwo kjäk (7) löklo, ga walë li sök ba kjing go. ¹⁰Ba kägä kjwo kjäk (7) li, e pjîlupga doglo kjäk (7) löklo bakoe. Pjîlupga shkëng (5) jüni woiono tjän, kjlara sök eerishko, ga kjlara obi tjwayde llëm obi. Shrono ga ber sök wop sira döe. ¹¹Äya dënashko ga sök së, gueniyo eeri ga sök ame li, e pjîlupga kjlara obi löklo, e tjok ga äär doglo kjwong (8). Pjîlupga doglo kjäk (7) kjlara woshrono iröng obi li e, gueniyo to jongya shdüya, pjiya Sbörë wlo bakoe.

¹²»Sjö kjwang sak kjwara (10) inop li, e pjîlupga doglo sak kjwara (10) wentë llëm obi li löklo. Llono ga kong dbo twëba, parkë ber löng no pjîluyoga äya li tjok wop sira bakoe. ¹³Eshkoshko ga wotjîlik lok kjrinaso, ga ba dbo li twe lok äya li kong, ba nopga tjeng kës li iche wlo. ¹⁴Ga ëngkjwë lok Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë li tjok. Gueniyo Öng li, no kägäyoga uunkong kägäyo li e, pjîlupga

uunkong pjîluyö li e bakoe. E kjîshko ga epga zäya. Ba nopga rokara, kjrara, mär löng ba go iyado li löng ba tjok eshko.

¹⁵»Walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë tjok wleniyo li inop sök di arashko. Di li, e tjëyoga oblë oblë li löklo, nopga tjîlë tjîlökwo oblë oblë li löklo bakoe. ¹⁶Sjö kjwang sak kjwara (10) lok äya go li, walë owa li iywa lok shjiktëng, shdüya lok ara, ga ie lok ber shäng kjwor. E irgo ga sho ue lok, ga doyo suya lok iök go. ¹⁷Epga wotjîlno kjrinaso li, ba dbo twara äya kong li, e laga Sbörë, lara eni tek dënashko kjîshko. Ga shärye lok eni, äär jong llëye lara Sbörë li shäryono pjir guing.

¹⁸»Walë inop li, e kjok tjwlo ara löklo, pjîlupga löng kjok ëre kjing go ichaga sök lishko» lë.

Babilonia kjokyo pjitonge

18 E irgo ga in ga Sbô parkaga kjok dogo so ter shäng kjlara obi, kjok dogo dwayo. E dbo ara, ga kjok ëre kjing iara ba kalä ara lirë beno buk shjiye. ²⁻³Eshko ga tjîlëno dbo go. Tjîlë ga «¿E pjitonge!

¿Babilonia kjokyo tjwlo ara li pjitonge! Tjëyoga oblë oblë, llëbo owa oblë oblë pina ba kong li,

e shäryara lok pjir, Sbô rayara lok bakoe.

Pjîlupga löng kjok ëre kjing go kjîlobi li, e pono ba tjok wleni.

Llëbo soynega kjok ëre so li,

e dbur shano ara,

kjok eshko sopga dbur zano ara kjîshko.

E kjîshko ga kjok eshko li kworkwono

beno buk Ä sëyaga shtoyo shara,

sëyaga owa oblë oblë löng eshko.

Sënwa owa, woydëy llëm wleniyo,

e usho shäryë lok eshko bakoe»* lë.

***18:2-3** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjîlë ga «... e usho shäryë lok eshko, ga äya owa, woydëy llëm wleniyo, e löng eshko bakoe.»

⁴ Eshko ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlä ga
 «Bor nopga, pjây opshis kjok kjweshko dwayo,
 llëbo owa shärye nopga löng kjweshkorë li shäryëmi llëm wlo,
 kjwepga shdüya Sbörëshko ga pjây shdüya eni llëm bako wlo.

⁵ Nopga löng kjweshko li go owa ara, kjlay kjok dogo.

Kjwepga shdüya Sbörë ara, llëbo owa shäryara kës li kjishko» le.

⁶ Eshko ga ybö li tjläno nopga shdung-gaga li kong. Tjlä ga

«Nopga kjwe llëbo shäryono oblë kong owa sorë ga

shäryozï ba kong eni pjloglo pjök.

Oblë shduna sorë ga

nopga kjwe shdüzi eni pjloglo pjök bakoe.

⁷ Llëbo shäryara ba kong om go ara, dbur zano ara,

ber löng wopjlü wlo.

Eni ga llëbo shäryozï ba kong owa bayo eni,

ber löng woydë ara wlo.

Eerishko ga to löng krë ara. Tjlä ga

“Tjawa pjlu boy wleni, tjawa äär ber syä wleni llëm,

llëye wen borwa kong owa wlo drete” le.

⁸ Eni kuzong ga dbar kjwara ga llëbo wen ba kong owa oblë oblë,

kjone kjone wolon,

kjone kjone slar ara,

kjone kjone pjli kuk ara bakoe.

Epga shdüya Tjlapga Sbörë, ba dbo ara go,

ga ba kjok buk kës li suya iök go, ber dret wlo» le.

⁹ Pjlapga löng kjok ëre kjing go pono walë li tjok wleni li, llëbo shäryara ba kong om go ara, dbur zano lok ara bakoe. Shäryara lok eni, ber löng wopjlü baïya dik wlo. Eni ga kjok li pjë jong ri rishko ga ba yö sho jem li ïya lok ga slar ara, kjloshtë ara ba kjishko. ¹⁰ Eshko ga

walë li shdüya Sbörë ara eni li ïya ga bangkjre lok ara. Ber löng kjloshtë ara pjolae. Tjlä lok ga

«¡Babilonia sogga, pjây tjwlo ara, dbo ara,

gueniyo pjây shduna ara, ga pjây pjitung malinge!

¡Pjây song jlöe!

¡Pjây song jlöe!» le lok eni.

¹¹ Eshko ga llëbo soyne-gaga kjok ëre so li slar ara, kjloshtë ara, llëbo tjwlekoba eshko ame kjishko. ¹² Dbur sho shöylör, dbur sho pjilublün, akkwo wolësowa tjwlo ara wleniyo oblë oblë, e tjwlekoba eshko ame. Shwong ko pjilublün, pjlu tjwlo ara wleniyo, shwong ko dingding shweshwë, shwong pjlu wleniyo ko seda, shwong ko srëzrën, e tjwlekoba eshko ame. Kjorkwang lö pjleblë wleniyo oblë oblë, llëbo wolësowa oblë oblë shäryak llëbo ko *marfil* go, shäryak kjorkwang tjwlo ara wleniyo go, shäryak dröng sho so klung sho kjoyo go, shäryak dröng sho go, shäryak ak ko *mármol* go, e tjwlekoba eshko ame.

¹³ Dli mokyö oblë oblë, llëbo lö pjleblë suy wlo, dwlo poshtikklo lö pjleblë oblë oblë, poshtikklo lö pjleblë wleniyo oblë oblë, kjillgwo bo dyo dbo ara, kjyo pjlu wleniyo, pjlung shosho pjlu wleniyo, e tjwlekoba eshko ame. Sögla, öng wlep ushko so, kwomgla, jëkklo dopshiga kwomglarë wleniyo, parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo, nopga oblë oblë, e tjwlekoba eshko ame.

¹⁴ Eshko ga llëbo soyne-gaga li tjlä lok ga

«¡Babilonia sogga,

llëbo woydoromi ara li,

e pjitung drete.

Llëbo oblë oblë tjwlo ara bomi kong li,

e pjitung dret bakoe.

¡Pjây song jlöe!

¡Pjây song jlöe!» le lok eni.

¹⁵ Eshko ga epga shdüya Sbörë ara eni li ïya llëbo ëre soyne-gaga löng lirë

ga bangkjre lõk ara. Ber lõng slar ara,
 kjłoshtë ara pjolae. ¹⁶⁻¹⁷ Tjlë lõk ga
 «¡Babilonia sopga,
 pjây doyono lõng shwong ko pjublún,
 pjúu tjwõ ara wleniyo go,
 shwong ko dingding shweshwë go
 shwong ko srëzrën go bakoe!
 ¡Pjây obrikkwo wolësowa oblë oblë
 shâryak dbur sho shöylór go,
 shâryak akkwo wolësowa tjwõ ara
 wleniyo oblë oblë go bakoe!
 Gueniyo llëbo tjwõ ara tjeng kës li pji-
 tong malinge!

¡Pjây song jlöe!

¡Pjây song jlöe!» le lõk eni.

Eshko ga kyyong këskes sögaga, ba
 kägäyoga, nopga jëk lõng kyyong këskes
 go, e ber lõng pjola bakoe. ¹⁸ Ga kjok li
 pjë jong ri rishko ga ba yõ sho jem li
 ÿya lõk ga slar ara ba kjishko. Tjlë lõk
 ga «Kjok oblë äär tjwõ ara, kjok kjweni
 dik llëme» le lõk eni. ¹⁹ Eshko ga klung
 sho iara ba kä kjing go, lõng woydë ara
 li lõklo, ga slar ara, kjłoshtë ara. Tjlë lõk
 ga

«Babilonia sopga,
 pjây dbur ara kjishko ga
 kyyong këskes sogoga kës li dbur shano
 ara.

¡Gueniyo pjây pjitong malinge!

¡Pjây song jlöe!

¡Pjây song jlöe!

²⁰ ¡Gueniyo kjok dogo so,

Sbö nopga,

Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska,

Sbö tjlökwo lagaga,

pjây shduna lõk ara kuzong ga

epga shduna Sbörë ara bakoe!

¡Pjây lõng wopjlu e kjishko!» le.

²¹ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so
 dbo ara wleniyo kjlara apkwo kjrono
 kjwara kësband, bayo dwla kjwokäkklo
 apkwoyo wleni, ga dbura jer dlung roy,
 ga tjle ga

«Apkwo dburor li piktong dret,
 beno igöy ame.

Babilonia kjokyo li pjir dret,
 ber igöy ame eni bakoe.

²² Kjorkwang shâryak jong kjiyo tjok tëy
 or go wleniyo, dbonmo, wli,
 e tëba eshko ame,
 ga eye të eshko ame bakoe.
 Eye parkë eshko ame,
 ga oba parkë lõng li pjlukyo kuy eshko
 ame bakoe.

²³ Iök shjiy eshko ame,

eye orkwosmok eshko ame bakoe.

Dënashko ga llëbo soyne-gaga kjok eshko
 so li tjwõ ara.

Ga tjeyoga oblë oblë jyapgwara ba nop-
 garë ba ybi sho li go.

²⁴ Sbö tjlökwo lagaga, Sbö nopga, nopga
 oblë,

e zröraba ara kjok eshko» le.

Shji Tjlapga poshrëk ara

19 ¹⁻² E irgo ga kur ga nopga träk
 llëm, öö le ara kjok dogo. Tjlë lõk
 ga

«¡Shji Tjlapga poshrëk ara!

Walë to shäng opsoynek domerga oblë
 oblë kong wleniyo li,

nopga lõng kjok kjing go li ichara llëbo
 owa shâryë oblë oblë,

ichara Sbö rayë bakoe.

Sbö nopga zröra ara kjishko ga

walë li shduna Sbörë.

Kjok llgwera sorë li,

e beke.

Bi Sbö,

e kësband, tjwõ ara, dbo ara bakoe.

Bi döga kjlaraso li e» le.

³ Ga öö le lõk obi, tjle ga

«¡Shji Tjlapga poshrëk ara!

Walë li doyo pjë ber buk ÿyado,

pjë yöyo jem jong li slan llëme» le.

⁴ Eshko ga tjlapgaga kjok llgwega
 wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng
 (24) li, e kjök tonno, ga Sbö sök pjlu
 sökklo kjing go li poshrëra. Tjlë lõk ga

«¡Ber eni!

¡Shji Tjlapga poshrëk ara!» le.

⁵ Eshko ga ëbo tjlëno pjlu sökklo jong lishko dwayo. Tjlë ga «¡Sbö parkagaga, Sbö bangkjrägaga, pjäy tjwlo arare, de llëmde, e llëno llëme.

Bi Sbö poshrëzi pjäy uunkongdë!» ë.

⁶ Eshko ga kur ga nopga träk llëm, öö ë ara, pjluk li so di kës pjlubluno li pjlukyo kjoyo, so kjrik ri ri li pjlukyo kjoyo bakoe. Tjlë lok ga

«¡Shji Tjlapga poshrëk ara!

Bi Tjlapga Sbö,

llëye shärye woydë li shärye ga pjluë.

Öötong sök nopga uunkong pjluo tjan.

⁷ Shji wopjlu e kjshko,

iëy ber kësbang, tjwlo ara bakoe.

Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë orkwosmozlóng dbaryo li öötong,

ba boy poshäryono pjir,

sök ba koshe.

⁸ Kong shwong twara Sbörë doye e go wlo.

Shwong li ko pjlublun, pjlu tjwlo ara, drëpdre, stek wleniyo» ë.

(Shwong ë li, e llëbo pjlo bek shäryara Sbö nopgarë oblë oblë li loklo.)

⁹ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so li tjlë bor kong ga «Tjlokwo ëre tozong. Eye mana Sbörë tek Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë orkwosmozlóng dliyo li uë ga ber wopjluë» ë. Ga tjlë obi ga «Tjlokwo ëre lara Sbörë li, e beke» ë.

¹⁰ Kur ga tja kjök tonono parkaga li boksho, ga poshrër loror. Gueniyo tjlë bor kong ga «¡Kjwe shäryëp llëme! ¡Tja parkaga Sbö kong erëe! ¡Pja, bop pjeyoga mär löng Jesús tjlökwo go li, pjäy eni bakoe! ¡Eye Jesús tjlökwo roy ë ga e Sbö tjlökwo laga! ¡E kjshko ga Sbö poshrëpdë dey!» ë.

Kjlara sök kwomgla kjlo pjlublun kjing go

¹¹ Eshko ga kjok dogo roshwino beno jong ojong, ga in ga kwomgla sök kjlara

kjlo pjlublun. Kjing go sök kjlara. Llëye ë li shärye eni iyado ëba, tjlökwo bek laga li e ëba bakoe. Kjok llgweya bek, ga ëngkjwë ba wloyoga tjok bek bakoe.

¹² Ba bokkwo so iök pjë lok ri ri kjoyo, ba kä kjing go pjlunga dlu ioklo lok ara. Ko jyä tak pjang ba go kjwara, miydaga erë om go erëe. ¹³ Doyono sök shwong pöraba srëng go pjir li go. E ko Sbö Tjlokwo. ¹⁴ Engkjwagaga kjok dogo so uunkong li jek löng kwomgla kjlo pjlublun kjing go ba irgo, doyono löng shwong ko pjlublun, pjlu tjwlo ara, drëpdre, stek wleniyo go. ¹⁵ Dröng tur jong sök kwomgla kjing go li kjak roy kjwangna, kowo stek, tjeyoga oblë oblë tjeng kës li pjiya e go wlo. Llëye shärye woydë Sbörë li shärye ga pjlu, ga iirkono ara nopga löng li kong. E kjshko ga domer li ichara ba shdung kjang, shji kjillgwo bo shglëroy bi dre go wleni. Jlokoyo ga epga iche kjange. ¹⁶ Ko jyä tak pjang kjrina, ba shwong pjang li go, ba kworbo do li go bakoe. Ko li tak pjang eni «Pjlunga Uunkong Pjluo, No Kägäyoga Uunkong Kägäyo.»

¹⁷ Eshko ga in ga Sbö parkaga kjok dogo so shäng kojong kjlara, dlo kjing go. Ga tjlëno sënwa sjëng uaga dbuk lok kjok dogo kës li kong dbo go. Tjlë ga «Pjäy tönzong, Sbö dliyo kësbang li uëmi wlo. ¹⁸ Eshko ga pjlunga doyo sho, ëngkjwaga kägäyoga doyo sho, nopga tjwlo ara wleniyo doyo sho, kwomgla doyo sho, ba sögaga doyo sho, e uëmi ga pjlu, nopga uunkong tjwlek löng pjir wleniyore, de llëmde, tjwlo arare, de chirare, uunkong li doyo sho uëmi ga pjluë» ë.

¹⁹ Eshko ga in ga pjlunga löng kjok ëre kjing go, ba ëngkjwagaga kës li tona lok äya owa li tjok, ëngkjwë sök kwomgla kjing go li tjok wlo, ëngkjwë ba ëngkjwagaga jek löng ba tjok li tjok wlo bakoe.

²⁰ Eshko ga äya owa li shara ba wloyoga lirë, ga dbura jer akkwo ko *azufre* pjë

jong ri ri shtoyo li roshko, ba dboryaga owa wleniyo li tjok. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Kjudäbäshko ga ba dboryaga li, llëbo iydeba llëm wleniyo shäryara oblë oblë ba kong, ga nopga jyā tak lok äya jyäglo go, äya poshrägaga löng li, e jyäpgwara e go. ²¹ Ga ängkjwë löngshko ga nopga tōno tjeng äya owa tjok li, e zrōra dret, drōng tur jong sök kwomgla kjing go li kjak roy li go. Eni ga sēnwa li lono ba sho beno tjeng li uē, beno löng bökō tjung ara, no sho li go.

Lu pjlōglo sak dbāw dbāw (1,000)

20 Eshko ga in ga Sbō parkaga kjok dogo so to ter kjok dogo dwayo kjlara, wloshko tjeng pjlebgo jong rong anmoyō li dökklo, no shakklo shäryak drōng sho go tjeng pjlara kësbang bakoe. ²⁻³ Ga äya so Ööka kjoyo li shara, ga pjirira, ber buk eni lu pjlōglo sak dbāw dbāw (1,000) wlo. E irgo ga dbura jer pjlēbgwo jong rong anmoyō li roshko, kjing bāngzara yōtso, tjeyoga oblë oblë jyāpgwe llēm, äär jong lu pjlōglo sak dbāw dbāw (1,000) wlo. Eshko ga döya jek pjlara obi, wop sira wlo. Äya li, e Ä om go.

⁴ Eshko ga in ga nopga sirkeno tjeng kjlobō, pjlu sökklo tjeng li kjing go. Epga kong dbo twara Sbörē nopga llgwek wlo. Dēnashko ga nopga kā zaraba ara, Jesús roy lara kjishko, Sbō tjlokwo roy lara kjishko bakoe. Äya owa li poshrera lok llēm, ba jyäglo li poshrera lok llēm, bokdo, orkwo, e tak lok ba jyäglo go llēm bakoe. Nopga eniyo li sēyaga inor tjeng eshko, nopga sirkeno tjeng li shwoy. Eshko ga woshrrara Sbörē irōng obi, ga beno löng nopga ichē Cristo tjok lu pjlōglo sak dbāw dbāw (1,000). ⁵ Nopga woshrrara Sbörē bām go li epga. Llamō woshrrara llēm, äär jong lu pjlōglo sak dbāw dbāw (1,000) li pjitong guing.

⁶ Woshrrara Sbörē bām go li ber wopjlu, iak beno tjeng dboy Sbō kong bakoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obishko ga llēye wen ba kong llēm, ber löng syōshtaga Sbō kong, Cristo kong, ga nopga iche ba tjok lu pjlōglo sak dbāw dbāw (1,000) bakoe.

Ä zanabae

⁷ Äär lu pjlōglo sak dbāw dbāw (1,000) lishko ga Ä döra ba shdüzlong shtoyo jong li dwayo, ⁸ ga opshino to shäng oba jyāpgwë kjok kjwang jikong, töya ängkjwë wlo. Tjeyoga jyāpgwara li ko Gog, Magog bakoe. Epga trāk llēm, la sho tjeng dlung kjako wleni. ⁹ Eshko ga tōno löng kjok kjwang jikong dwayo, ga Sbō nopga löng li kjokyo kopjrina lok pjribrie. Kjok woyde Sbörē ara li eshko. [†] Gueniyo ga iök ichara Sbörē lon kjok dogo dwayo, ga epga pjira drete. ¹⁰ Eshko ga Ä, nopga jyāpgwaga li shara, dbura jer akkwo ko *azufre* pjē jong ri ri shtoyo li roy, ba pjeyoga äya owa li, ba dboryaga li, e dbura beno tjeng dēnashko lishko. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Ga mya jikong li shdüya ber löng eshko shkē dba, iyado wlo.

Nopga llgweraba löng pjlu sökklo jong kjwara kësbang, pjublün li bokshto

¹¹ Eshko ga in ga pjlu sökklo jong kjwara kësbang, pjublün, kjing go ëbo sök kjlara. Eshko ga kjok uunkong tök-tong ba bokshto dwayo, kjok dogo, klung bakoe. Beno igöy ame. ¹² Ga in ga nopga wolono tjeng kēs li löng pjlu sökklo jong li bokshto, nopga tjwlo ara, nopga tjwlo chira bakoe. Eshko ga kjibokwo tjeng li roshwinaba. E irgo ga kjibokwo roshwinaba kjwara obi. Eye ber sök sē iyado Sbō tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo e go. Ga nopga

[†]20:9 *Kjok woyde Sbörē ara* le li, e *Jerusalén kjokyo* löklo.

wołono tjeng li lġweraba, lġebo shäryara dö, tara beno tjeng kġibokwo tjeng kës roshko li kġishko. ¹³Nopga wołono beno tjeng dġung roy ga löng eshko. Nopga wołono beno tjeng sakshko ga löng eshko. Nopga wołono beno tjeng shinmoga shtoyo ga löng eshko. Ga kġlara kġlara lġweraba, lġebo shäryara dö li kġishko. ¹⁴⁻¹⁵Eye ber sök sē iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kġibokwoyo li go. Gueniyo eye ko wlen-aba tak pjang e go lġem ga dburaba jer beno tjeng iök pjē jong ri ri shtoyo li roy, shinmoga shtoyo li tjok. Shto, e kësbang, so dġung kjoyoe. Nopga wołono tjeng li wołon jek obi wleni eshko.

Jerusalén kjoyo tġaglġen

21 E irgo ga ĩn ga kġopkwo pjang tġaglġen, klung buk tġaglġen bakoe. Kġopkwo kġeguē li, klung kġeguē li, dġung kġeguē li, e jeno uunkong, lġebo kġeguē li beno ame. ²Ga ĩn ga kġok ter pjang kġrina, Sbö sök kġok dogo lġshko dwayo. Kġok li ko Jerusalén, e shäryak tġaglġen, kġok iak beno buk dboy Sbö kong li e. Kġok li shäryak wołesowa, walē poshäryono orkwosmok döro wlo wleni. ³Eshko ga ybö kuror tek pġlu sökklo jong lġshko dwayo pġlara, tġlġe ga «Sbö ber sök nopga löng lġshko shara. E ber sök ba tjok, ga epga ber ba nopga. Sbö om go li ber sök ba tjok, ga ber ba Sbö. ⁴Ba boryo kröya Sbörē, ber löng slar ame wlo. Eshko ga lġebo kġeguē li pġitong kġishko ga eye wołon ame, slar ame, poglo bang ame bakoe» ĩe.

⁵Eshko ga sök pġlu sökklo kġing go li tġlġe bor kong ga «Lġebo kës shäryer shäng ere tġaglġen eröe. Tġlökwo loror li, e bek, nopga mär ba go ga pġlue. E kġishko ga tozong. ⁶Uunkong li shäryono pjire! Tja so tġlökwo toklo ko *Alfa*[†] kjoyo, tja so

tġlökwo toklo ko *Omega*[†] kjoyo bakoe. Sök bäm go li tja. Pġirshko ga ber sök li tja bakoe. Di icher tur di bokkwo roy dwayo, eye omiono ga ber sök sē iyado bor tjok. Eye di ere iē woydē ga kong twēr, ga tġwlo shir lġeme. ⁷Eye lġebo owa li zano ga lġebo kës ere ber ba kong, ga tja ber ba Sbö, e ber bor wa bakoe.

⁸»Gueniyo nopga kġok bangkġrē wleniyo, nopga mär bor go lġem wleniyo, nopga lġebo shäryako lġem li shäryē wleniyo, nopga oblē zrök wleniyo, nopga pē no orkwosmono ba tjok lġem li tjok wleniyo, nopga parkē ybi wleniyo, nopga lġebo jyāglo poshrök wleniyo, nopga lürkē ā wleniyo, era dbukoba jer ber löng akkwo ko *azufre* pjē jong ri ri shtoyo li roshko. Shto e kësbang, so dġung kjoyoe. Nopga wołono tjeng li wołon jek obi wleni eshko» ĩe.

⁹Eshko ga Sbö parkagaga kġok dogo so doglo kġäk (7), wloshko tjeng di ioklo, roshko no shdungglo tjeng kġringgwo kġäk (7) kġlara li tek shrono shäng bor zlong, ga tġlġe bor kong ga «Pja tek bor tjok, ga walē orkwosmok Öng Wlġep Ushko So lġgwoklġe tjok wlo li pin bop kong» ĩe. ¹⁰Eshko ga tja go Sbö Sēya jġlökoyo, ga tja söra parkaga lirē jem dlup jong kësbang, kġökshko li kġing go. Eshko ga kġok pina bor kong kġrina, ter pjang Sbö sök kġok dogo lġshko dwayo. Kġok li ko Jerusalén. Kġok iak beno buk dboy Sbö kong li e. ¹¹Sbö sök eshko kġishko ga kġok li kaġa bolo ara, so akkwo wołesowa tġwlo ara wleniyo kaġa kjoyo, so akkwo ko *jaspe* kaġa kjoyo, roigöy wēlġe, so batlġe sho kjoyoe. ¹²⁻¹³Kġeryo shäryak pġribri kġökshko, kġer li shkġukyo kġringgwo pkäng (4), ga kġer li pġlor kar kar, u bäng bäng lok kġwo mya mya, uunkong ga kġwo sak kġwara kġingsho pġök (12).

[†]21:6 Grecia so tġlökwo go ga tġlökwo toklo ko *Alfa*, e ba bäm ĩyo, A wleni.

[†]21:6 Grecia so tġlökwo go ga tġlökwo toklo ko *Omega*, e ba pġirshko, Z wleni.

U bäng bäng daga Sbö parkaga kjok dogo sorë kjlara kjlaræ. U bäng bäng kjwara kjwara li go Israel tjëyoga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko jyä tjang pjang kjrina kjrina eshko. ¹⁴ Kjok li shakklo kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), kjwara kjwara li go Sbö tjlökwö roy laga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko jyä tak pjang kjrina kjrina eshko.

¹⁵ Parkaga ðan shäng bor tjok li, wloshko llëbo tjlikklo shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwangna, kjok li, u bäng bäng li, kjër li, e tjliya e go wlo. ¹⁶ Kjok li tjliy ga pjlor kar kar bam beke. Ga tjliina llëbo tjlikklo li go ga beno kësband anmoyö. Shji jëk shk-luk kjrina dwayo äar shk-luk kalëkong wlo ga woyde ga shji jëk dbargwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) wleni dik.⁸ Ga jem kjomo lëkong ga wop eni bakoe. ¹⁷ Kjër li tjliina, llëbo tjliina norë wleni ga shtëgro orkwo jyäglo** pjloglo sak dbäw kjingsho sak pkëng kjingsho pkëng (144). ¹⁸ Kjër li shäryak akkwo ko *jaspe* go. Kjok li shäryak dbur sho shöylör go, ga roigöy wëlë, so batlë sho kjoyoe. ¹⁹ Kjok li shakklo shäryak lok akkwo wolësowa tjwlo ara wleniyo oblë oblë go. Ba shakklo bäm li shäryak akkwo ko *jaspe* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *zafiro* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *ägata* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *esmeralda* go. ²⁰ Irgo shakklo shäryak akkwo ko *önice* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *cornalina* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *crisolito* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *berilo* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *topacio* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *crisopraso* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *jacinto* go. Irgo shakklo shäryak

akkwo ko *amatista* go. ²¹ U bäng bäng kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjwarashko kjwarashko shäryak akkwo kjwara kjwara go. Akkwo li wolësowa tjwlo ara wleniyo ko *perla*. Irbo kësband jek buk kjok roshko li shäryak dbur sho shöylör go, roigöy wëlë, so batlë sho kjoyoe.

²² Tjlapga Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë. Kjok eshko ga ba u, e poshrëkoba eshko wlo inor llëm, sök om go eshko kjishko, Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë li sök eshko kjishko bakoe. ²³ Kjok eshko ga dlo kalä shjiy li, mok kalä shjiy li, e woyde llëme. Kjok li ber shjiy, Sbö dbo kalä shjiy li go, Öng li dbo kalä shjiy li go bakoe. ²⁴ Ga tjëyoga oblë oblë löng kjok ère kjing go li jëk löng iök shjiy li go, ga ba pjluoyoga, ba llëbo tjwlo ara li tek söya, ie lok ber eshko wlo. ²⁵ Dba ga kjok eshko li u bäng bäng lok ojong iyado, ga eshko ga shkë dret, kjok shjiy iyado. ²⁶ Tjëyoga oblë oblë, ba llëbo tjwlo ara li tek söya, ie lok ber eshko wlo. ²⁷ Ga llëye ber Sbö bokshto ga ä li, e äar eshko llëm, èye wotjik owa wleniyo llëm, èye jyörkë ä wleniyo llëm bakoe. Nopga ko tak lok Öng li kjibokwoyo go li, epga äar eshko eröe. Èye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo ère go.

Di pjang pjlara, di li, shji ie ber löng së iyado

22 E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so li, tja kong di pina pjlara, di li ioroy ga shji ber löng së iyado Sbö tjok. Di li tur ter Sbö, Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë, e löng lishko dwayo, ² ga jek buk irbo kësband jek buk kjok roshko li tjërko. Di pjang li kjwo kar kar, kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon

⁸21:16 *Shji jëk dbargwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) wleni dik* lë li, e *kilómetro kjringgwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök kjingsho sak dbäw pjloglo pjök (2,200)* loklo.

**21:17 *Orkwo jyäglo pjlara, e centímetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.*

İlême. Lu pĵłobi go ga kĵor ĩ botjyë pĵłogło sak kĵwara kĵingsho pĵok (12), mok kĵłarashko kĵłarashko botjyë ĩyado. Kĵor ĩ korga, e tĵeyoga oblë oblë ĩ dĵłomnekkło.

³Eshko ga eye ie Sbörë ber shdungko ame. Sbö sök eshko, Öng ĩ sök eshko bakoe. Ga poshrëya ba parkagaga löng ĩrë ĩyado. ⁴Sbö bokkwo ĩya lok om go, ga Sbö ko ĩ tak pjang uunkong ĩ bokdo go. ⁵Eshko ga shkë drete. İok shjiy woyde lok ĩlëm, dĵo woyde lok ĩlëm bakoe. Kĵok shjiy ĵaga ber Sbörë om go. Ga ber löng nopga ichaga ĩyado.

Jesús tĵwe maĳing ĩröng obi

⁶Eshko ga Sbö parkaga ĩ tĵlë bor kong ga «Tĵłokwo ĳoror ĩ, e bek, nopga măr ba go ga pĵłúe. Dënashko ga Sbö tĵlëno ba tĵłokwo ĵagaga kong om go. Ga ba parkaga ëre ichara, ĩlëbo wen dörö ĩ pin ba parkagaga löng ĩ kong wło» ĩe.

⁷Eshko ga Jesús tĵlë bor kong ga «ĳTĵa kuzong! Tĵa tĵwe maĳing ĩröng obi. Eye tĵłokwo tak pjang kĵibokwo ëre go ĩ kolë ga era ber wopĵłúe» ĩe.

Kĵibokwo pĵirzłong

⁸Tĵa Juan, ĩlëbo uunkong ëre ĩnor, kuror tĵarë om go. ĩlëbo uunkong ëre ĩnor, kuror pĵir ga tĵa kĵok tonoo Sbö parkaga ĩ boksho, ga poshrër ĳoror.

⁹Gueniyo tĵlë bor kong ga «ĳKĵwe sharyëp ĩlême! ĳTĵa parkaga Sbö kong eröe! ĳPĵa, bop pĵeyoga Sbö tĵłokwo ĵaga ĩ, bop pĵeyoga kĵibokwo ëre kolaga ĩ, pĵāy eni bakoe! ĳSbö poshrëpdë dey!» ĩe.

¹⁰Eshko ga tĵlë bor kong ga «Tĵłokwo tak pjang kĵibokwo ëre go ĩ dbaryo äätoe. E kĵishko ga tĵłokwo ĩ jnep ber ĳütshko ĩlême. ¹¹Eye löng ĩlëbo owa sharyë ga owa ĩ sharye eni jek kęgong; eye löng ĩlëbo sharyako ĩlëm ĩ sharyë ga owa ĩ

sharye eni jek kęgong; eye löng ĩlëbo pĵłú sharyë ga pĵłú ĩ sharye eni jek kęgong; eye iak beno tĵeng dboy Sbö kong ga ber eni jek kęgong bakoe» ĩe.

¹²Eshko ga Jesús tĵlë bor kong ga «ĳTĵa kuzong! Tĵa tĵwe maĳing ĩröng obi. Bor nopga potĵwłëkkło tek sör bor tĵok, ga kĵłara kĵłara ĩ potĵwłën eshko, ĩlëbo sharyara dö ĩ kĵishko. ¹³Tĵa so tĵłokwo tokło ko *Alfa*^{††} kĵoyo, tĵa so tĵłokwo tokło ko *Omega*^{‡‡} kĵoyo bakoe. Sök bām go ĩ tĵa. Pĵirshko ga ber sök ĩ tĵa bakoe.

¹⁴»Kĵok tĵagłën ĩshko ga kĵor jong kĵłara, ba bo uoroy ga shĵi wołon ĩlême. Eye shwong kwoshkwono beno drëpdrë włeni ga ie Sbörë ber wopĵłú, kong dbo twe opzrëk kĵok eshko wło, kĵor bo ĩ ue wło bakoe. ¹⁵Gueniyo nopga owa ĳira ber löng kĵoko. Nopga parkë ybi włeniyo, nopga pë no orkwosmono ba tĵok ĩlëm ĩ tĵok włeniyo, nopga oblë zrök włeniyo, nopga ĩlëbo ĵyāgło poshrëk włeniyo, nopga ĳürkë ä włeniyo, epga ber löng kĵoko erä.

¹⁶»Tĵa Jesús, bor parkaga kĵok dogo so ichoror, tĵłokwo ëre ĩë bop kong wło, roy shdöp bor tĵłokwo kĵragaga löng kës ĩ kong wło. David tĵeyo tĵwłō arayo ĩ tĵa. Dbala ko Dbar Kĵokło ĩ kālā bolo ara, tĵa so e kĵoyoe» ĩe.

¹⁷Sbö Sëya, Öng boy, e tĵlë ba kong ga «ĳPĵa tegö!» ĩe.

Eye omkuno ga tĵlë ba kong ga «ĳPĵa tegö!» ĩe.

Di buk pĵłara, di ioroy ga shĵi wołon ĩlême. Eye wodogro włeni ga tĵwe di ĩ ĩë ga pĵłú, ga tĵwłō shiya ërë ĩlême.

¹⁸Eye tĵłokwo tak pjang kĵibokwo ëre kuk ga kong ĩlëbo ĳër wëłë, miyde lok wło. Tĵa tĵlë ba kong ga «Eye kĵibokwo ëre kĵingsho tĵłokwo iono obi ga ĩlëbo owa wen nopga owa kong tak lok kĵibokwo ëre go ĩ kĵingsho ie Sbörë obi

††22:13 Grecia so tĵłokwo go ga tĵłokwo tokło ko *Alfa*, e ba bām ĩyo, A włeni.

‡‡22:13 Grecia so tĵłokwo go ga tĵłokwo tokło ko *Omega*, e ba pĵirshko, Z włeni.

ba kong bakoe. ¹⁹Tjġōkwo tak pjang kji-bokwo ěre go kjrina, tjġē ga kġor jong kġġara Sbō kġokshko, ba bo uoroy ga shġi woġono ġġēme ġe eni. Ęye kġibokwo ěre tjġōkwo ġōno kġwara dō ěmdē ga kong dbo twe Sbōrē, kġor bo ġi ue wġo ġġēme» ġēr ba kong eni.

²⁰Tjġōkwo ěre ġaga tjġē ga «Ęng, tġa tjwe maġing irōng obi» ġe.

Ber eni, Tġġapġa Jesús. Pġa tegō.

²¹Rokēr Tġġapġa Jesús kong ga ba wopġġŭ ġi kġġshko ga Sbō nopġa kġimte ara. Ber eni.